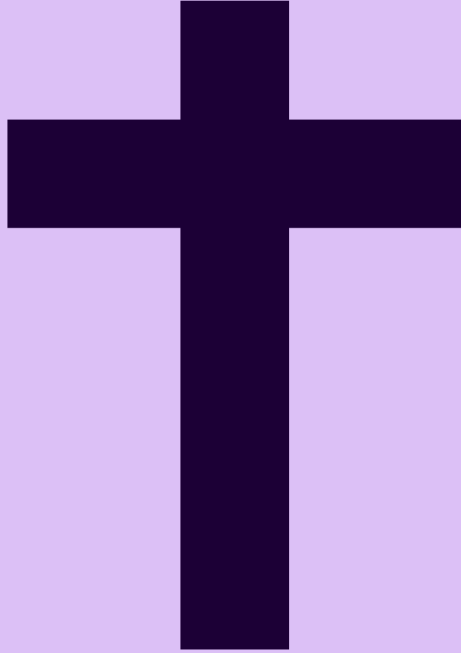

Diuusi ñiooquidλ
utuducami oodamicλdλ

New Testament in Tepehuan, Northern (MX:ntp:Tepehuan,
Northern)

Diuusi ñiooquidΛ utuducami oodamicΛΔ
New Testament in Tepehuan, Northern (MX:ntp:Tepehuan, Northern)

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del Norte [ntp], Mexico

Copyright Information

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Northern

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

1cd37655-9109-5b5b-ab5d-6e755e5aa421

Contents

MATAIVO	1
MARCUSI	64
RUUCASI	102
VUAANA	167
HECHOS	218
ROMANOS	276
1 CORINTIOS	302
2 CORINTIOS	327
GÁLATAS	344
EFESIOS	354
FILIPENSES	363
COLOSENSES	369
1 TESALONICENSES	375
2 TESALONICENSES	381
1 TIMOTEO	384
2 TIMOTEO	392
TITO	397
FILEMÓN	401
EBREOS	403
SANTIAGO	423
1 PIIDURU	430
2 PIIDURU	438
1 VUAANA	443
2 VUAANA	449
3 VUAANA	450
UUDASI	451
APOCALIPSIS	454

Mataivo ooja istumaasi ivuaadana ʌSuusi Cristo aidʌsi aimʌraitadai tami oidigi daama

¹ Potʌʌʌgiducatadai ʌʌqui aaduñʌcarudʌ Suusi Cristo ismaacʌdʌ ʌrcajiudadʌ ʌraí Davicaru dai Davicaru ʌrcajiudadʌ Avraañicaru.

² Avraañicaru ʌroogadʌ Isaacaru, Isaacaru ʌroogadʌ Jacocar, Jacocar ʌroogadʌ Judacaru dai aa ismaacʌdʌ maamarai ʌgai.

³ Judacaru ʌroogadʌ Paaresicaru daidʌ Saacararu daidʌ ʌdʌʌdʌ Tamara tʌʌgiducatadai, Paaresicaru ʌroogadʌ Esinomicaru, Esinomicaru ʌroogadʌ Aramacaru.

⁴ Aramacaru ʌroogadʌ Aminadabacaru, Aminadabacaru ʌroogadʌ Naasonacaru, Naasonacaru ʌroogadʌ Salmonacaru,

⁵ Salmonacaru ʌroogadʌ Boosocararu daidʌ ʌdʌʌdʌ Raaba tʌʌgiducatadai, Boosocararu ʌroogadʌ Obedicaru daidʌ ʌdʌʌdʌ Ruuta tʌʌgiducatadai, Obedicaru ʌroogadʌ Isaícaru.

⁶ Isaícaru ʌroogadʌ ʌraí Davicaru, daidʌ ʌraí Davicaru ʌroogadʌ Salomoñicaru daidʌ ʌdʌʌdʌ ʌrUriiasicaru ooñigadʌ.

⁷ Daidʌ Salomoñicaru ʌroogadʌ Roboamicaru, Roboamicaru ʌroogadʌ Aviiiasicaru, Aviiiasicaru ʌroogadʌ Asacaru,

⁸ Asacaru ʌroogadʌ Josapaatacaru, Josapaatacaru ʌroogadʌ Joramacaru, Joramacaru ʌroogadʌ Usiasicaru,

⁹ Usiasicaru ʌroogadʌ Jotamacaru, Jotamacaru ʌroogadʌ Acasicaru, Acasicaru ʌroogadʌ Esequiiiasicaru,

¹⁰ Esequiiiasicaru ʌroogadʌ Manaseesicaru, Manaseesicaru ʌroogadʌ Amoñicaru, Amoñicaru ʌroogadʌ Josiiiasicaru,

¹¹ Josiiiasicaru ʌroogadʌ Jeconiiiasicaru dai aa ismaacʌdʌ maamarai ʌgai. ʌgai oidacatadai aidʌsi ʌraígdʌ Babilooniana oidacami divia dʌvʌʌragadʌana ʌjudidíu dai maisapicami vuucai mui gʌdʌvʌʌragamu.

¹² Dai gooquiʌʌ Jeconiiiasicaru ʌroogadʌ Salatielicaru, Salatielicaru ʌroogadʌ Sorovaveelicaru,

¹³ Sorovaveelicaru ʌroogadʌ Aviudicaru, Aviudicaru ʌroogadʌ Eliaquiimicaru, Eliaquiimicaru ʌroogadʌ Asoracaru,

¹⁴ Asoracaru ʌroogadʌ Sodocar, Sodocar ʌroogadʌ Aquimicaru, Aquimicaru ʌroogadʌ Eliudacaru,

¹⁵ Eliudacaru ʌroogadʌ Eleasaracaru, Eleasaracaru ʌroogadʌ Matanacaru, Matanacaru ʌroogadʌ Jacocar,

¹⁶ Jacocar ʌroogadʌ Osee ismaacʌdʌ ʌrcunadʌ María dai María ʌrdʌʌdʌ Suusi ismaacʌdʌ ʌrʌCristo.

¹⁷ Tami gʌagai baivustaama dan maacova oodami ismaacʌdʌ oidacatadai aidʌsi oidacatadai Avraañicaru abiaadʌʌ asta aidʌsi oidacatadai Davicaru uucami tomasi maiʌʌsi ʌʌpana oidacatadai dai ʌʌpʌ baivustaama dan maacova Davicaru abiaadʌʌ asta aidʌsi ʌraí Babilooniʌʌ oidacami maisapicami vuucai ʌjudidíu Babilooniamu ʌgai maiʌʌscatai ʌʌpana oidacatadai dai ʌʌpʌ baivustaama dan maacova aidʌ abiaadʌʌ asta aidʌsi vuusai ʌCristo, ʌgai maiʌʌscatai ʌʌpana oidacatadai.

¹⁸ Aduucai ʌpʌdui tai divia Suusi Cristo: María ʌrdʌʌdʌ dai casi ʌrgʌncuucunacamicatadai ʌgai ʌʌmadu ʌOsee dʌmos maiquia ʌmapai oidacatadai, taidʌ María nonoatu guvucadadʌcʌdʌ Diuusi Ibʌdʌ.

¹⁹ ΔOsee ΔΓΛαμο cλλli cλλga tuigacami dai maitipΔlidadai ismatiagi Δoodami isnonoacatadai ΔMaría, baiyoma ipΔlidadai Δgai isΔstocai dagituagi sai maisoimaa taatatludana ΔtΔtΔaanΔdamigadΔ.

²⁰ Dai aidΔsi quiaa tΔtΔgitoitadai ΔOsee gomaasi, tai coosigadΔrΔ gΔmaasitu Δmo Diuusi tΔaΔñicarudΔ daidΔ itΔtΔdai:

—Osee Davicaru cajiudadΔ, maitiduaadicuda vΔΔnañi ΔMaría vaidΔ ΔrgΔooñiacana, Diuusi IbΔadΔ guvucadadΔcΔdΔ viaaca agai Δgai Δali oodami.

²¹ Δgai marata agai Δmo ali gΔlΔi pai Suusi tΔtΔtΔ. ΔSuusi cΔlgacΔrΔ vuvaida agai oodami soimaascamigadΔaiñdΔrΔ ismaacΔdΔ vaavoitudagi cascΔdΔ potΔΔgiduca agai Δgai —astΔtΔdai.

²² AidΔsi ΔpΔdui gomaasi aidΔ ΔpΔdui ismaacΔdΔ aagai Diuusi gΔñiooquituldiadamigacΔdΔ saidΔ icaiti:

²³ Δmo ali tΔji nonoatumu dai maratamu Δmo ali gΔlΔi dai Emanuel aagadamu oodami. AscΔiti Diuusi. Emanuel itΔiya Δlidi: Diuusi gΔrΔmΔdu daacana.

²⁴ Dai aidΔsi nΔnΔa ΔOsee poduucΔi idui isducatai aagidi ΔDiuusi tΔaΔñicarudΔ, vΔΔna Δgai ΔMaría.

²⁵ ΔΔmos maiaabana voo Δgai asta aidΔsi marai ΔMaría. Δgai ΔrtuucamidΔrΔ maradΔ tai Suusi tΔtΔtΔ.

2

¹ ΔSuusi BeleenΔrΔ vuusai Judeea dΔvΔΔriΔrΔ, aidΔsidΔ ΔEroodΔsi ΔrΔrΔicatadai ami dΔvΔΔriΔrΔ. Tai ami JerusaleenΔrΔ Judeea dΔvΔΔriΔrΔ dada chiΔΔqui cΔcΔlΔi. JerusaleenΔrΔ sioma muidu oidacami siaa ΔmapΔcΔrΔ Judeea dΔvΔΔriΔrΔ. ΔcΔcΔlΔi ismaacΔdΔ ami dada cΔΔ maatΔ nΔidi sisiaavugai. Siaalico padΔrΔ dada ΔcΔcΔlΔi,

² dai gatacacaime daidΔ icaitimi:

—Vaaco daja aapimΔ judidíu gΔnraíga ismaacΔdΔ vuusai, nΔidi aatΔmΔ siaavugaigadΔ cascΔdΔ dada aatΔmΔ dai siaa duutuda ragai —ascΔiti ΔcΔcΔlΔi.

³ Dai aidΔsidΔ ΔrΔí EroodΔsi maí gomaasi aliΔ duaadimu Δgai. Δgai poΔlidadai isoidaca agai Δmai raí siΔgai camaitatΔaanΔda agaitadai. Dai vΔΔsi Δoodami JerusaleenΔrΔ oidacami aliΔ duduaadimu ΔpΔ. Δgai poΔlidadai isΔtΔtΔaanΔdami istutuiditadai isgΔncocodagi.

⁴ TaidΔ ΔEroodΔsi Δmpagi vΔΔsi Δpapaali baitΔguucacamigadΔ, ΔmΔdu ΔmamaatΔtuldiadami Diuusi sΔllicamigadΔ dai tΔcΔcΔi saaco vuusia agaitadai ΔCristo.

⁵ Tai Δgai aa noragi daidΔ itΔtΔdai:

—BeleenΔrΔ tami Judeea dΔvΔΔriΔrΔ, dai Diuusi ñiooquituldiadamigadΔ ooja sai pocaiti Diuusi:

⁶ IsmaacΔdΔ BeleenΔrΔ oidaca agai Judeea dΔvΔΔriΔrΔ aa judidíu vaamioma siaa duutuadamu siaa judidíu.

Δgai saagida vuusia agai Δmo gΔΔ tΔaanΔdami.

Dai Δgai tΔaanΔdamu Δjudidíu.

AscΔiti Diuusi —astΔtΔdai Δgai.

⁷ TaidΔ ΔEroodΔsi Δstocai vaí ΔcΔcΔlΔi ismaacΔdΔ dada siaalico padΔrΔ, dai cΔlga tΔcΔcΔi suu duucu gΔmaasitu Δsiaavugai.

⁸ Dai gooquiΔrΔ ootoi ΔEroodΔsi ΔcΔcΔlΔi BeleenΔrΔ daidΔ itΔtΔdai:

—Imivurai dai gaaga Δali siΔñi dai mΔsiΔΔscadΔ tΔgiagi vΔrΔi dadacai giñaagida nai aanΔ ΔpΔ mΔΔ siaa duutudagi —astΔtΔdai ΔEroodΔsi.

⁹⁻¹⁰ PotΔtΔdai ΔrΔí taidΔ ΔcΔcΔlΔi iji. DaidΔ Δsiaavugai ismaacΔdΔ tΔl Δgai vaasΔquioma mosbaitΔqui imΔitadai. Taida cΔquiiva Δsiaavugai daama siaaco daacatadai Δali siΔñi. Dai aidΔsi ΔcΔcΔlΔi tΔl Δsiaavugai aliΔ baigΔnΔlΔi.

11 Dai vaapacacai ami quiiyara taa agai aali siiaanñi ammadu adaad. Dai gantootonacada guuquiva dai siaa duutul agai aali siiaanñi dai gooquiar cuupioco agai gancajojooñiga dai oi ooro, dai cubimadali dai mirra. Mirra aramo istumaasi chigian uuvadami.

12 Dai gooquiar Diuusi aagidi acacalli coosigadara sai camaiimana siaaco daacata dai Eroodasi tai cascada amai voyiyamu saali noonora agai.

13 Dai aidasi canoonora acacalli, amo Diuusi taañicaruda gamaasitu coosigadara Osee daida itadai:

—Vañigiñi dai vaidacai goali siiaanñi ammadu godaad voopoivurai Ejiipituamu dai momaca avar daraaja asta siascada ganaagida aan. Eroodasi gaaga agai goali siiaanñi dai muua alidi —astadai Diuusi taañicaruda.

14 Taida Osee vañi dai tucara vaidacai aali siiaanñi ammadu adaad Ejiipituamu.

15 Dai anaasi daraaja agai asta aidasi muu Eroodasi. Aidasi poduucai idui agai poduucai apdui ismaacada aagai Diuusi aiquioma gñiooquituldiadamigacada dai pocaiti: “Aagidamu aan giñmara sai vuusaiña Ejiipituaiñara”, ascaiti Diuusi.

16 Dai aidasi maí Eroodasi isyaatagi acacalli alia baamu, dai gatjai coodaragai vaasi aali ismaacada viaacata dai googo uumigi coidamacoga ismaacada Beleenara oidacata dai vaasi sicoli Beleena oidacami. Acacalli sastuduacada caagidi Eroodasi siiaquida tatadai agai asiaavugai dai poduucai asitu Eroodasi sijudidiu raigada ismaacada gaagai agai cayoga viaacata dai gooca uumigi. Dai cascada gatjai coodaragai vaasi aali ismaacada viaacata dai googo uumigi coidamacoga.

17 Poduucai apdui ismaacada ooja graduñicaru Jeremias Diuusi ñiooquituldiadamigada dai poduucai ooja:

18 Muidutai judidiu ooqui suanda agai muiyapara oidacami.

Looqui suanda agai gacooditudacai maamarada.

Dai maitipaliadamu looqui isaa baialliatudagi.

Cacoimu maamarada cascada.

Ascaiti Jeremiasicaru.

19 Dai aidasi camuu Eroodasi, tai amo Diuusi taañicaruda gamaasitu Osee coosigadara Ejiipitara daida itadai:

20 —Vañigiñi dai vaidacai goali siiaanñi ammadu adaad apamu avar iimi gandvavragamu casi atcoi agai ismaacada muua aliditadai goali siiaanñi —astadai Diuusi taañicaruda.

21 Taida Osee vañi dai vuua aali siiaanñi ammadu adaad tami Isireli dlvavriara.

22 Damos aidasi maí Osee siia Arquelao artaanadamicata dai Judeeara googa Eroodasi vavara, duaadicuitadai agai isimiagi gaamucu, tai coosigadara aagidi Diuusi taañicaruda sai Galileeamu iimana.

23 Dai acai Galileeara dlvavriara Nasareeta oidatu. Aidasi poduucai idui agai poduucai apdui ismaacada aagai Diuusi ñiooquituldiadamigada saida loodami pocaitiada agai saida Suusi arNasareetara oidacami.

3

1 Aidai tuigaco oidigana Judeea dlvavriara divia avuaana ismaacada vaponai loodami,

2 daida itadai:

—Ama duucai avar gantatagito dai camaisoimaasi ivuaada casia miaadimi istuigaco Diuusi soina agai oodami sai cacacara oidacana —astadai.

3 Idi avuaana agai ismaacada aagai Diuusi ñiooquituldiadamigada Isaiacaru aduucai ooja agai:

—Idiav^{ar} giñmara nai ali^a oig^{adai} aan^a. Dai aan^a ali^a baigiñ^{alidi} gooc^{ad} —ascaiti ñiooqui.

4

¹ Taid^a Diuusi Ib^{ad} vaidacai ^aSuusi oidigamu, sabai ^aDiaavora iduiñtuldana ^amo istumaasi istumaasi Diuusi maitip^{alidi}.

² Daid^a Suusi maitauu goo coobai tasai dai goo coobai tucagi dai casc^{ad} biuugimu-catadai.

³ Taid^a ^aDiaavora miaad^{ar} ^aquiva siaaco daacatadai ^aSuusi n^{aida} ^aliditai sabai iduiñtuldana ^amo istumaasi istumaasi Diuusi maitip^{alidi} daid^a it^{adai}:

—P^{asaapi} ^{ar}Diuusi marad^a di, t^{aañiñi} goojooidai vai tascali g^{anaatona} —ast^{adai} ^aDiaavora.

⁴ D^{amos} ^aSuusi it^{adai}:

—Diuusi ñiooquid^{ar} icaiti: “Maisiu mos^{aca} tascalic^{ad} istutuidi oodami isoidacagi, g^{aaagiava} Diuusi ñiooquid^{ar} ^{ar}”, ascaiti Diuusi ñiooquid^{ar} —ast^{adai} ^aSuusi.

⁵ Taid^a ^aDiaavora vaidacai ^aSuusi Jerusaleenamu dai ami ^ag^{aa} quiuupaigad^{ar} ^ajudidíu daama t^{asagi},

⁶ daid^a it^{adai}:

—P^{asaapi} ^{ar}Diuusi marad^a di, tabiaad^{ar} m^{atana} g^{asi} tuduid^a. Pocaiti Diuusi ñiooquid^{ar} di:

Diuusi ootosamu g^{at} ^aañicaru vaid^a g^{anuucaticana}.

Sig^{daagiadamu} ^agai g^{annoonovic} pai maisaraana aapi g^{aa} caso ^amo odiana.

Ascaiti Diuusi ñiooquid^{ar} —ast^{adai} ^aDiaavora.

⁷ Taid^a ^aSuusi it^{adai}:

—Pocaiti ^{ar} Diuusi ñiooquid^{ar} di: “Mait^{aa}gai p^{asaagiadagi} Diuusi said^a iduuna ^amo istumaasi mos^{naida} ^aliditai sabai giduuna”, ascaiti Diuusi ñiooquid^{ar} —ast^{adai} ^aSuusi.

⁸ Tai ^apamu ^aDiaavora vaidacai ^aSuusi ^amo g^{aa} tuvidacamu dai abiaad^{ar} t^{at} ^agidi v^{asi} g^{ar} t^{aan} ^adami ismaac^{ad} oidaga oidigi daama dai v^{asi} oodami ismaac^{ad} t^{aan} ^al^{aan} ^adami,

⁹ daid^a it^{adai}:

—Aan^a ang^{amaquiagi} oigaragai pai t^{aan} da v^{asi} goovai p^{asgiñvuidar} g^{atootonac} ^aquivagi dai giñs^{iaa} duutudagi —ast^{adai} ^aDiaavora.

¹⁰ Taid^a ^aSuusi it^{adai}:

—Im^{adañi} tabiaad^{ar} ^aDiaavora, pocaiti Diuusi ñiooquid^{ar}: “Ali^{asi} g^{aa}gai iss^{iaa} duutuadagi Diuusi dai mos^{aca} ^agai ^agiadagi”, ascaiti Diuusi ñiooquid^{ar} —ast^{adai} ^aSuusi.

¹¹ Taid^a ^aDiaavora ii abiaad^{ar}, tai dada Diuusi t^{at} ^aañicarud^a dai nuucagi ^aSuusi.

¹² Aid^{asi} maí ^aSuusi ismaisapicatadai ^aVuaana ii Galilea d^v ^{ar}riamu.

¹³ D^{amos} camaivii ^agai Nasareet^{ar} baiyoma Capernaumamu ii ^agai dai m^{aa}ca oidaca ^agai. Capernauma ^{ar}g^{aa} suudagi ugidiana. ^ag^{aa} suudagi ugidiana ^{ar}Nepatalicaru d^v ^{ar}ragad^{adai} dai abaana Nepatalicaru d^v ^{ar}ragad^{adai} ^{ar}Sebulonacaru d^v ^{ar}ragad^{adai}.

¹⁴ Aid^{asi} ^aSuusi ii gamucu aid^a ^ap^{adui} ismaac^{ad} ooja Diuusi ñiooquituldiadamigad^a Isai^{acaru} daid^a icaiti:

¹⁵ Mui oodami sib^{aad} ^aar^a oidacami oidaca ^agai Galilee^{ar}

Sebulonacaru d^v ^{ar}ragad^{ar} dai Nepatalicaru d^v ^{ar}ragad^{ar} ^ag^{aa} suudagi abaana Jordán aqui maigovai.

¹⁶ Dai ^agai maimaat^{acamu} Diuusi ñiooquid^a dai ali^a soimaasi ivuaadamu.

Damos gooquiara caacamu agai istumaasi gamamaatutulda agai cacagacara vuviaadami dai baiganliadamu agai.

Ascaiti Isaíacaru.

¹⁷ Aidā abiaadara aSuusi potatadaiña aoodami:

—Ama duuquiavar gantatagito dai camaisoimaasi ivuaada. Casia miaadimi istuigaco soiña agai Diuusi oodami sai cacagacara oidacana —astatadaiña aSuusi.

¹⁸ ASuusi gaa suudagi ugidiamu salli imaitadai Galileera, dai taa gooca gansiagama. Amoco Simuñi Piiduru taagidu, dai agamai Aandarasí. Agai arvatopa vuudamicatadai, dai suudarā dadaitudai ganvatopa vuicaru.

¹⁹ Taidā aSuusi itatadai:

—Giñoidávurai nai aanā ganmaatutuldana masducatai gaagada aapimā oodami vaidā giñvaavoitudana —astatadai aSuusi.

²⁰ Tai agai otoma anaasi viaa ganvatopa vuicaru dai oí aSuusi.

²¹ Dai baitaquioma taa aSuusi ara gooca gansiagama. Jacovo amadu Vuaana Sevedeo maamaradā. Vai amo vaarcu araana daraajatadai amadu oogadā dai daraasdi ganvatopa vuicaru. Taidā aSuusi vai.

²² Tai agai otoma anaasi viaa vaarcu amadu ganooga dai oí aSuusi.

²³ ASuusi vaaasi Galilea davarriana aimaraitadai, dai vaaasi judidíu quiquiupaigadara gaaagidimi isDiuusi soiña agai oodami sai cacagacara oidacana. Vaaasi istumaasi gaaagidiña aSuusi sallicadā arcagaducami. Dai Suusi duduaaidimi mui oodami naana maasi coocodagai viaacami.

²⁴ Tai otoma mai vaaasi Siria davarriara oidacami istumaasi ivuaadana aSuusi, dai otoma vuaapi agai aSuusi vaaasi cococoidadā sai duduaaidana tomastuma coocodagai viaacami dai ismaacadā maitistutuiditadai isoiñadagi vaidā aSuusi duduaaidiña vaaascatai dai vuvaitu Diaavora tataañicarudā oodamiaiñdara.

²⁵ Tai oí mui oodami aSuusi Galileeiñdara, dai Decapolis davarriaiñdara, dai vaaasi Judeea davarriaiñdara Jerusaleeniñdara dai aa amapacarañdara, agaa aqui Jordán vasoñiomaiñdara.

5

¹ Dai aidasi taa aSuusi vaaasi aoodami, tasai amo giidiana dai ami daiva. Taidā amamaatar damigadā ganampagi aSuusi sicoli dai vaaasi aoodami.

² Vaidā aSuusi mamaatutuldi daidā itatadai:

³ —Diuusi cacagacara nāidi vaaascatai ismaacadā maata istagito isDiuusi soiñagi vaidā ivuaada agai istumaasi Diuusi ipalidi. Diuusi soiñamu vai agai ivuaadana istumaasi Diuusi ipalidi.

⁴ Diuusi cacagacara nāidi agai ismaacadā sivi soigalidi soimaasi ivuaadatai agai Diuusi bai aliatudamu.

⁵ Diuusi cacagacara nāidi agai ismaacadā maigarducadā ganalidi, agai taanadamu oidigi utudira silascadā ugitiagi idi oidigi.

⁶ Diuusi cacagacara nāidi agai ismaacadā sallicadā cacagacara oidaca alidi, Diuusi soiña agai agai vai poducaidacana.

⁷ Diuusi cacagacara nāidi agai ismaacadā soiganalidi aacadā, Diuusi soigaliadamu agaicadā ara.

⁸ Diuusi cacagacara nāidi agai ismaacadā maisoimaasi ivuaada alidi. Agai Diuusi amadu iimimu.

⁹ Diuusi cʌʌgacʌrʌ nʌidi ʌgai ismaacʌdʌ soicʌi ʌcocoadami sai camaitʌncocodaiña. Diuusi gʌmaamara duuca i nʌijadamu.

¹⁰ Diuusi cʌʌgacʌrʌ nʌidi ʌgai ismaacʌdʌ aa soimaa taatamituldi ivuaadatai ʌgai istumaasi Diuusi ipʌlidi. Diuusi soiñamu vaidʌ apiaivuaada ʌgai istumaasi Diuusi ipʌlidi.

¹¹ Diuusi cʌʌgacʌrʌ gʌnnʌijadamu aapimʌ siʌʌscadʌ ʌoodami gʌnaagiadagi soimaasi ñiooqui dai soimaasi gʌntaatamituldiadagi dai mʌsiʌʌscadʌ gʌnyaatagʌdagi, giñvaavoitudaitai aapimʌ.

¹² Dʌmos baigavʌr ʌnʌliada aapimʌ Diuusi gʌnmaaquimu ʌmo istumaasi cʌʌgaducami tʌvaagiʌrʌ, poduucai ʌpʌr soimaa taata ʌDiuusi ñiñiooquituldiadamigadʌ ismaacʌdʌ ʌpʌrʌga dada isaapimʌ.

¹³ Ismaicʌʌgacʌrʌ oidaca aapimʌ oodami maitipʌliadamu isvaavoitudagi Diuusi ñiooquidʌ poduucai isduucai ʌmo oodami maitipʌlidiña iscuaadagi cuaadagai maiyoovicami. Cascʌdʌ aliʌsi gʌaagai iscʌʌgacʌrʌ oidaca aapimʌ. Nʌiditai aa iscʌʌgacʌrʌ oidaga aapimʌ poduucai ipʌliadamu ʌgai isvaavoitudagi Diuusi ñiooquidʌ dʌmos ismaicʌʌgacʌrʌ oidaca aapimʌ aidʌ gia maisoicʌi aapimʌ oodami dai Diuusi gajiaadʌrʌ gʌnviaamu aapimʌ.

¹⁴⁻¹⁶ Aliʌsi ʌrsoiñi cuudagi tucarʌ. Poduucai ʌpʌr aliʌsi ʌrsoiñi aapimʌ cʌʌgacʌrʌ oidacatai vai poduucai maatʌna aa isducatai Diuusi ipʌlidi isoidacagi. Vʌʌsi oodami gʌntʌgito nʌidi isaapimʌ ʌrvaavoitudadami. Daidʌ ʌoodami nʌiditai iscʌʌgacʌrʌ oidaga aapimʌ siaa duutuadagi Diuusi gʌrooga ismaacʌdʌ tʌvaagiʌrʌ daja.

¹⁷ Maitavʌr povʌnʌliada aapimʌ iñsaanʌ divia dai maiʌʌgiada iñagai Diuusi sʌʌlicamigadʌ dai mamaatʌtuldiaragadʌ ismaacʌdʌ aagidi ʌgai Moseesacaru dai gʌñiñiooquituldiadamiga, baiyoma divia aanʌ dai ʌʌgiada iñagai.

¹⁸ Sʌʌlicʌdʌ angʌnaagidi sai siʌʌsi uucami cʌaacagi oidigi vʌʌsi istumaasi aagai Diuusi moduucai imʌda agai maitʌviaa agai tomalaachi tomali ʌmo oojai maimaigovai gʌdaasa agai asta siʌʌscadʌ ʌpʌdui vʌʌsi ismaacʌdʌ viaa siʌpʌduñiagi.

¹⁹ Cascʌdʌ sioorʌ ʌmapiadʌrʌ viaagi ʌmo istumaasi Diuusi sʌʌlicamigadʌaiñdʌrʌ, tomasi ʌgai polidi ismaisi gʌaagai isiduñiagi dai poduucai mamaatʌtuldiadagi ʌoodami sai poduucai ivuaadana ʌgai maicʌʌga ivueeyi istumaasi Diuusi ipʌlidi. Dʌmos ʌgai ismaacʌdʌ ʌagiadagi Diuusi sʌʌlicamigadʌ dai poduucai mamaatʌtuldiadagi ʌoodami sai poduucai ivuaadana ʌgai gia cʌʌga ivueeyi istumaasi Diuusi ipʌlidi.

²⁰ Aanʌ angʌnaagidi aapimʌ sai ʌmamaatʌtuldiadamu Diuusi sʌʌlicamigadʌ ʌmadu ʌfariseo polidi iscʌʌgacʌrʌ oidaga dʌmos maitʌrvaavoi. Aapimʌ aliʌsi gʌaagai issʌʌlicʌdʌ cʌʌgacʌrʌ oidacagi maisiu ʌpan duuca ʌgai. Dʌmos istʌʌgitoda aapimʌ ʌpan duuca ʌgai, Diuusi maitʌsoiñamu iscʌʌgacʌrʌ oidaca aapimʌ.

²¹ Aapimʌ cajioma mʌsaidʌ itʌʌdai gʌnʌʌqui aaduñicarʌ: “Maitavʌr gacoodada, isʌmaadutai gamuaagi ʌdudunucami gʌaagai isgʌʌaaniagi muaaragai ʌgai ʌpʌr”.

²² Dʌmos aanʌ angʌnaagidi sai tomasioorʌ sioorʌ baamuagi gʌaduñi vui, dai sioorʌ galnaasi ñioocadagi gʌaduñi vui, dai sioorʌ vuiirugami aagadagi gʌaduñi Diuusi soimaa taatatuldamu tomasi gʌnmamaatʌtuldiadamiga maipoduucai gʌnmamaatʌtuldiadagi.

²³ Poduucai isʌmaadutai imiagi ʌgʌʌ quiuupiamu dai siaa duutuda agadagi Diuusi dai ami tʌgituagi saidʌ idui ʌmo istumaasi soimaascami gʌaduñi vui vai cascʌdʌ vui baamucagi ʌaduñiʌ,

²⁴ gʌaagai isvuusia ʌgai abiaadʌrʌ dai mʌʌ nʌidagi gʌaduñi dai baiduñiagi ñiooqui ʌgai ʌʌmadu. Dai aidʌ gia ʌpamu imiagi ʌgai ʌgʌʌ quiuupiamu dai ami siaa duutudagi Diuusi.

25 Isamaadutai soimaasi iduñiagi g̃aduñi vui vaid̃ aduñda vaidaquiasi dudunucamiar̃a d̃amos baiyoma g̃aagai isbai duñia agai ñiooqui agai amadu voyamu vai agai maivaidaquiasi dudunucamiar̃a vaid̃ adudunucami t̃agidan tada asandaaru vaid̃ asandaaru maisagi.

26 Aaña gia g̃anaagidi sai maivuusian tada agai abiaadar̃a asta siascada gaa nam̃qui ṽasi masiasi tañiagi.

27 Aapim̃a cajioma sai am̃qui abiaadar̃a aduucai g̃aa: “Sai maitaagai isgoogosi ganducamicagi oodami”.

28 D̃amos aaña anganaagidi sai tomasioorãa sioorãa galnaasi g̃antat̃agidodagi amo ooqui vui tomasi m̃ascadar̃a ñidi agai, agai caapaña asi soimaasi ivueeyi isamad̃a voimudai.

29 Isamaadutai ñijadagi amo istumaasi dai g̃asida liadagi siap̃a ama maasi soimaascami baiyoma g̃aagai ismaiñijadagi dai Diuusi amadu imiagi dai maisiu adiaavora amadu imiagi.

30 Isamaadutai iduñia liadagi amo istumaasi soimaascami g̃anoonovicadãa baiyoma g̃aagai ispoliadagi agai ismainoonovãa dai Diuusi amadu imiagi dai maisiu adiaavora amadu imiagi. Poduucai aagai asuusi sai aoodami camaisoimaasi ivuaadana.

31 Am̃qui aduucai g̃aagai ap̃a: “Tomasioorãa sioorãa dagituagi g̃ooñiga g̃aagai ismaquiagi amo oojai siaaco aagadagi iscadagito”.

32 D̃amos aaña anganaagidi sai isamo cal̃li dagituagi g̃ooñiga, maiviaacatai istuisida dagituagi, oodami polliadamu isooqui gogoosi g̃aducami sai cascada dagito acali d̃amos acali arduñida ispoduucai tat̃agidodagi aoodami, dai sioorãa ṽanagi amo ooqui dagitobarui agai soimaasi ivueeyi ap̃a.

33 Aapim̃a cajioma ap̃a masaida itat̃adai ganam̃qui aaduñicar̃u: “Siascada amaadutai pocaitiadagi sai maata Diuusi sai s̃alicaada iduñia agai amo istumaasi Diuusi ṽatar̃a aliasi g̃aagai isiduñiagi”.

34 D̃amos aaña anganaagidi sai maitaagai isaagadagi Diuusi tomastumaasicadãa. G̃aagai isaagadagi Diuusi mosacaasi siascada s̃alicaada g̃aagadagi dai sai siascada aagadagi isamo istumaasi arvaavoi maiaagadagi t̃vaagi m̃aca gataañai Diuusi cascadãa,

35 tomali maiaagadagi daṽar̃ai ami daja Diuusi cascadãa, tomali Jerusaleena ami gataañada agai Diuusi gar̃bait̃aacamiga cascadãa.

36 Dai tomali maiaagadagi ganmoomo aapim̃a maitistutuidi istojatudagi siap̃a tucutudagi tomali amo cuupai.

37 Mosavar̃ cho caitiada siap̃a aj̃a dai maitarc̃agai isvaamioma aagadagi.

38 Aapim̃a cajioma isam̃qui g̃aagai aduucai: “Isamaadutai gag̃ag̃aviagi gaṽuji pai camaiñaada aapi gaṽujicaadãa adudunucami viaa ispoduucai iduñiagi agaicadãa ap̃a dai isamaadutai gag̃ag̃aviagi dai daitudagi g̃ataatamu adudunucami viaa ispoduucai iduñiagi ap̃a agaicadãa”.

39 D̃amos aaña anganaagidi: Maitaagai pasvui g̃asia aapi aoomaligami baiyoma isamoco gag̃ag̃aviagi gaṽuivasana dagitoñi vai ajadar̃a gag̃ag̃ana ap̃a.

40 Isamoco vaama g̃ac̃asagi dai g̃yaatagadagi gaṽoopoida liditai g̃vaasaraga dagitoñi vai b̃acaiña g̃adaan vaasaraga ap̃a.

41 Isamaadutai g̃aagidagi isoiña b̃aliquia aapi cusuvidãa tomasi daan duucu uucami soiñañi asta uruunoco uucami.

42 Tomasioorãa sioorãa g̃ataañadagi amo istumaasi maacañi aapi, dai sioorãa g̃ataañadagi amo istumaasi tañiuvidicami tañiuvidañi.

⁴³ AapimΛ cajioma ΛΛpΛ sai aduucai gΛaa ΛΛqui: “OigΛadañi gΛaduuñi dai cΛΛdada gΛsaayu”.

⁴⁴ DΛmos aanΛ angΛnaagidi: OigΛadavurai gΛnsasayu, cΛΛgavΛr ñioocada vui Λgai ismaacΛdΛ gΛññiooquidi, cΛΛgavΛr ivuiidiada sioorΛ gΛncΛΛdadagi, gamamadadavurai Λgai vΛΛtarΛ ismaacΛdΛ soimaasi ñiooqui gΛnsuuligiadagi dai soimaasi gΛntaatamituldiadagi.

⁴⁵ Poduucai gΛmaatΛ isaapimΛ ΛrmaamaradΛ gΛrooga ismaacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja. Λgai ootosdi tonoli cΛΛga tuutiacami dai maicΛΛga tuutiacami, dai Λgai ootosdi duuqui ismaacΛdΛ siaa duutudai dai ismaacΛdΛ maisiaa duutudai.

⁴⁶ Dai isaapimΛ oigΛadagi mosΛca Λgai ismaacΛdΛ gΛnoigΛdai aapimΛ poduucai siaadΛrΛ gΛnoidana Diuusi Λmo istumaasi. Asta maicΛΛga tuutiacami ΛΛpΛ poduucai ivueeyi di.

⁴⁷ Dai isviaatuldiada aapimΛ mosΛca gΛnaaduñi tuma cΛΛga ivueeyi aapimΛ asta Λgai ismaacΛdΛ maivaavoitudai Diuusi ΛΛpΛ poduucai ivueeyi di.

⁴⁸ CΛΛgavΛr ivuaada aapimΛ Λpan duucai gΛrooga ismaacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja.

6

¹ SiΛΛscadΛ aapimΛ siaa duutuadagi Diuusi maitavΛr poduucai ivuaada mosipΛlidityai isgΛnnΛijadagi Λoodami dai cΛΛga ñioocadagi aapimΛ gΛnvui, mΛspovuaada aapimΛ aidΛgia gΛrooga ismaacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja maitΛnoidamu tomali Λmo istumaasi.

² CascadΛ mΛsiΛΛscadΛ oidiadagi soituutuigami Λmo istumaasi maitavΛr poduucai ivuaada mosipΛlidityai isgΛnnΛijadagi oodami poduucai isduucai ivueeyi Λgai ismaacΛdΛ aagaiña Λmo istumaasi dai Λma maasi ivuaadana. QuiquiupuiΛrΛ dai cacaayana poduucai ivuaadana Λgai sai cΛΛga ñioocaiña oodami Λgai vΛΛtarΛ. DΛmos aanΛ angΛnaagidi sai Λgai ismaacΛdΛ povuaadagi gΛrooga ismaacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja maioidamu tomali Λmo istumaasi.

³ DΛmos mΛsiΛΛscadΛ aapimΛ oidiadagi Λmo istumaasi soituutuigami maitavΛr poduucai ivuaada ipΛlidityai isgΛnnΛijadagi aa.

⁴ Dai Diuusi gΛrooga ismaacΛdΛ nΛidi mΛstumaasi ivueeyi Λgai gΛnoidamu Λmo istumaasi aapimΛ.

⁵ Dai mΛsiΛΛscadΛ gamamadada aapimΛ, maitavΛr Λpan duucai ivuaada Λgai ismaacΛdΛ aagai Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi, Λgai oojoidi isgugucaitai gamamadadagi quiquiupuiΛrΛ dai cacaayana sai nΛidiña Λoodami. SΛΛicΛdΛ angΛnaagidi sai gΛrooga ismaacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja maitΛnoidamu tomali Λmo istumaasi.

⁶ DΛmos aapimΛ mΛsiΛΛscadΛ gamamadadagi iimivurai siaaco maitipu oodami dai gamamadada. Dai Diuusi gΛrooga ismaacΛdΛ nΛidi mΛstumaasi ivueeyi Λstocai Λgai gΛnsoicΛdamu.

⁷ MΛsiΛΛscadΛ gamamadadagi maitavΛr muiyoco agada Λmo istumaasi isduucai ivueeyi Λgai ismaacΛdΛ maivaavoitudai Diuusi dai poΛlidityai Λgai sai Λmomoono caΛca agai alia tΛvΛpi ñioocaitai Λgai tomasi maicaΛ.

⁸ MaitavΛr potuutiaca aapimΛ, Diuusi gΛrooga maiquiaa agidacai aapimΛ abiaadΛrΛ camaatΛcana mΛstumaasi tΛgito aapimΛ.

⁹ CascadΛ aduucuiavΛr gamamadada:

GΛrooga aapi pΛsmaacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja, aatΛmΛ ipΛlidityai isΛoodami gΛsiaa duutuadagi.

¹⁰ Vai otoma aΛna istuigaco gataΛaanΛda agai aapi ΛΛgi tami oidigi daama.

VaidΛ ΛpΛduuna pΛstumaasi aapi ipΛlidityai tami oidigi daama poduucai isduucai ΛpΛvueeyi tΛvaagiΛrΛ.

¹¹ GΛrsoiñañi tΛtai viaaca aatΛmΛ cuaadagi tΛsiΛΛsi tΛgito sivi vΛΛtarΛ.

12 Garoigaldañi garsoimaascamiga tasmaacada ivueeyi poduucai tdsduucai oigaldi aatama agai ismaacada soimaasi garvuiididi.

13 Maiti dagito isDiaavora garaagiadan taadacagi isidunña aatama soimaasi.

Caa maata aatama isaapi aragaa baitacaaacami tavaagiara dai oidi daama tomastuigaco, dai aapi vaamioma viaa guvucadagai tomastuigaco istomali amo amai dai isaliasi gaaagai isvvasi oodami gasiaa duutuadagi tomastuigaco.

Vvasi gomaasi sallycada apadunña agai poduuquiavar gamamadada.

14 Masaapima oigaldiadagi aa silascada soimaasi ganvuiidiada agai, Diuusi garooga ismaacada tavaagiara daja ganoigaldiamu aapima gansoimaascamiga aapa,

15 dai masaapima maioigaldiadagi aa aida gia tomali Diuusi garooga maitanoigaldiamu gansoimaascamiga.

16 Masilascada aapima gayunandudagi maitavar soiganeliadan vuaada apan duucal agai ismaacada aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi, agai soiganeliadan vuaadana sai naidiña oodami isyunandui agai. Sallycada anganaagidi sai garooga ismaacada tavaagiara daja maioidamu tomali amo istumaasi.

17 Damos aapima masilascada gayunandudagi maitaagai massoiganeliadan vuaadagi,

18 vai maimaataa oodami msgayunandui. Vai mosca Diuusi garooga maatacana dai poduucai agai ganoidamu amo istumaasi caagaducami.

19 Maitaagai istatagitodagi oodami isampaidiadagi mui naana maasi tami oidigi daama siaaco maamarada uugiugai dai siaa gvueeyi istumaasi dai tami siaaco asivogami vapacai dai gaasidi.

20 Baiyoma gaaagai isivuaadagi vvasi istumaasi Diuusi ipalidi dai agai maaquimu istumaasi tagito tavaagiara.

21-23 Isampaidiada oodami mui naana maasi dai riricutuagi aida gia mostatagitodamu agai ganvustuidaga dai poduucai lagi ganvupuiirumadai dai maisoicai aa dai maitistutiadamu istatagitodagi istumaasi Diuusi ipalidi isivuaada agai. Dai camaitatagitoi istumaasi aagai Diuusi ñiooquidara dai apiasoimaasi ivuaadana. Baiyoma gaaagai istatagitodagi oodami istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi poduucai gia soicai agai aa.

24 Siora mostatagitodagi isducatai gamaitacadagi mui tumiñsi agai gia maitistutuidi isaggiadagi Diuusi.

25 Ganaagidiana maitavar vuan anliada cuaadagaicada masmaacada ugia agadagi silapa mastumaasi iya agadagi dai oidacagi, tomali yuucusicada masmaacada ganaada agadagi. Diuusi gandu aapima Diuusi ganmaa iibadagai agai gansoiñamu isviaacagi cuaadagai dai yuucusi.

26 Naidavurai ujuurugi. Goovai maita asai tomali maita yoovai, tomali maibai tueeyi ganyoova troojara, vai vvascara Diuusi garooga ismaacada tavaagiara daja maacai cuaadagai. Aoodami vaamioma namaga siujuurugi.

27 Cascada maitarsoiñi isnaana maasi tatagitodagi oodami. Tomali maitistutuidi istaajucami metro vaamioma gatcavaldiagi, tomasi naana maasi gatatagitoi.

28 ¿Tuisida mosvasi tatagitoiña oodami yuucusi? Aoodami gaaagai isnijadagi isducatai galarai yoosigai oidigana maita aata vuaadatai dai tomali maita ilutaitai.

29 Dai vvascara ganaagidi aana sai tomali arai Salomoficar u ismaacada viaacatadai yuucusi cacagaducami vvascara yuucusida maiapan asi chigiamasi yoosigai.

30 Gaaagai isgantagito nijadagi oodami vasoi. Chilaqui tasai dajiana guucacana dai gaacacai gamamidi ooroñiara maitiipucatai cuagai vai vvascara Diuusi sigia maastudai,

vΛasi vaamioma soiñana λgai oodami isyuucustada. VΛascara λoodami maicΛga vaavoi-tudai isDiuusi nuucada.

³¹ Cascada gΛaagai ismaivuum λnλliadagi oodami dai maitaagai ispocaitiadagi: “¿Istumaasi ugimu aatam?” Siλpa: “¿Istumaasi iimu aatam?” Siλpa: “¿Istumaasi garaadamu aatam?”

³² VΛasi λoodami ismaacada maivaavoitudai Diuusi mosca gomaasi gantatagitoiña, dλmos garooga ismaacada tavaagiarλ daja camaata isvΛasi gomaasi tagito aatam.

³³ Baiyoma gΛaagai isipλliadagi oodami sai Diuusi soiñana vai cΛagacara oidaca λgai isducatai Diuusi ipλlidi, siDiuusi soicadamu siviaacamu λgai istumaasi tagitocagi.

³⁴ Maitaagai issoimaasi gantaatamituldiadagi oodami naana maasi gantatagitoitai. VΛas tasai naana maasi oidacana dai vΛascara Diuusi garnuucada aatam.

7

¹ Maitavar pocaitidai: “Dañi tλλ soimaasi idui λgai maiviaacatai istuisida pocaitiadagi”. Ispocaitiada aapimλ Diuusi potλimu sai maicΛga ivueeyi aapimλ pocaititai.

² Isamaadutai gatagito nλijadagi λsoimaasi ismaacada ivuaadagi λaduñda aidλ gia Diuusi gatagito nλijadamu λsoimaasi ismaacada ivuaadana λgai λpa.

³ ¿Tuipasi gatagito nλidi issoimaasi ivueeyi gλaduñi dai maitatagito nλidi isaapi vaamioma soimaasi ivueeyi?

⁴ ¿Tuipasi maisiaa λrai aapi?, sai potatadai gλaduñi: “Dañi aliλ soimaasi ivueeyi aapi”, tatadai.

Dai maitatagito nλidi isvaamioma soimaasi ivueeyi aapi.

⁵ Aapi λramoco ismaacada aagai λmo istumaasi dai λma maasi ivueeyi. λpaga gΛaagai iscamaisoimaasi ivuaada aapi dai gooquiarλ aagidagi gλaduñi sai camaisoimaasi ivuaadana. Masapiaaagiamudai aapimλ Diuusi ñiooquida λoodami ismaacada cλldai Diuusi mosgalnasi ñioocadamudai λgai Diuusi vui dai soimaasi ivuiidiadamudai Diuusi ñiñiooquituldiadamigada.

⁶ Cascada maitaagai masapiaaagiada Diuusi ñiooquida λoodami ismaacada cλldai Diuusi dai maivaavoituda λlidi.

⁷ Aliasi gΛaagai masiapiataanadagi Diuusi istumaasi tagitocagi siλgai gλsoicadamu sai viaacana istumaasi tagitocagi.

⁸ Siora apiataanadagi Diuusi istumaasi tagitocagi Diuusi sλλlicada soicadamu λgai sai viaacana istumaasi tagitocagi.

⁹ ¿Baisoidaga λmaadutai aapimλ isgantaañiagi gλnmara λmo paana baisoidana aapimλ λmo odai?

¹⁰ ¿Siλpa isbaioidana aapimλ λmo cooyi isgantaañia λgai vatopa?

¹¹ Masaapimλ ismaacada maicΛ tuutuiga maata oidi gλnmaamara istumaasi cΛagaducami, sioma cΛga garooga ismaacada tavaagiarλ daja λgai maacai istumaasi cΛcΛagaducami siora taanadagi.

¹² Pocaiti Diuusi sλλlicamigadara dai pocaiti λpa Diuusi ñiñiooquituldiadamigada. Mastumaasi ipλliada aapimλ isgλnvuiidiadagi aa poduuquiavar ivuiidiada aapimλ λgai λpa.

¹³⁻¹⁴ Sλλlicada avλr ipλliada aapimλ isDiuusi gλsoicadagi isλagiada aapimλ. Muidutai maitipλlidi isDiuusi soicadagi. Sioma maisijaiga isλgai ivuaadagi istumaasi ipλlidi dλmos λgai gia iimimu Diaavora λλmadu. Aliλ sijaiga oodami vλatarλ isipλliadagi isDiuusi soicadagi isλagiada λgai Diuusi, dai vaamioma chiλλquidu siora λλgidi Diuusi dai λgai gia iimimu Diuusi λλmadu.

15 Gannuucadacavurai dai maitivuaada istumaasi gannaagiadagi amamaatatluldiadami yaatavogami. Agai gannammadu gannampaidi ducami isvaavoitudadagi Diuusi ñiooquidamos maitarvaavoi isvaavoitudai agai. Agai ipalidi isgannvupuiirumadagi masaidamamaatardamigadacana dai oidiña mui naana maasi mastumaasi viaacagi.

16 Aapimam istutuidi ismatiagi isbai samicadarmDiuusi ñiooquituldiadamigadagai ischo lapa, agaicada ismaacada ivuaada agai. Caga maata aapimam ismaitayoovai uuvasi uupariaindara, tomali iigosi uuvasi daldadaindara, poduucalapa loodami yaatavogami maitistutuidi iscagacaga oidacagi.

17 Poduucalapa oidaga uusi ismaacada yooovi iibiada dai oidaga aa uusi ismaacada maiyooovi iibiada.

18 Amo uusi cagaducami maitistutuidi issoimaascagi iibiada, dai amo uusi maicagaducami maitistutuidi iscagaducagi iibiada.

19 Vasi uusi ismaacada maicacagaducagi iibiada tami gardavlaragara gaguicumai dai taiyara gamamaidi. Poduucalapa Diuusi soimaa taatatuldamu amamaatatluldiadami yaatavogami agaa taiyara adiaavora amadu.

20 Naiditai issoimaasi ivueeyi agai poduucalagamaata isagai aryaatavogami.

21 Maisiu vascatai ismaacada pocaitiadagi sai aanar taanadamigada iimia agai siaaco gataana Diuusi mosaca agai ismaacada ivueeyi istumaasi ipalidi Diuusi garooga ismaacada tavaagiara daja.

22 Siascada ajiagi istuigaco nada inagada aanavasi oodami ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami amaasi muidutai povai iftadamu: “Taanadami aatama gamamaatatluldiña gñiooqui, dai gaguvucadagacada vuvaidiña Diaavora tataañicaruda oodamiaiñara, dai gaguvucadagacada ivuaadana aatama mui naana maasi gagarducami”, iscaitadamu agai.

23 Damos aanapotadamu: “Aapimam tomali amo imidagai maitiñvaavoitu. Iimivurai tabiaadara. Aapimam arsoimaasi ivuaadami”, antadamu aanam —astatadai Suusi.

24 Daidam itatadai lapa:

—Sioora giñcagaci daidam ivuaadagi istumaasi aagai aanam agai arapan ducami amo calli ismaacada aliam saituduga daidam idui amo vaaqui damos lapaga caga cooco davalrai dai cagaducami darai simientogadam.

25 Tai duudu dai gapi daivusai suudagi dai cavami ava tai vascara maigai avaaqui cagaducata dai agai simientogadam cascada.

26 Damos sioora giñcagaci dai maitivuaadagi istumaasi aagai aanam agai arapan ducami amo calli vuirugami ismaacada mosoorai daama idui amo quii.

27 Tai duudu dai gapi daivusai suudagi dai cavami ava tai gami avaaqui dai camaitarsoini —astatadai asuusi.

28 Aidasi canatocai ñioo asuusi, vaidam loodami camaitam isducatai gantatagituagi cacatai sila caga ñioocai asuusi.

29 Amo samlicami viaacami duucal mamaatatluldi agai dai maisiu amapan duucal amo mamaatatluldiadami Diuusi samlicamigada ismaacada aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi cascada.

8

1 Aidasi asuusi tavai giidiaiñara tai oi mui oodami.

2 Tai miaadara calquiva amo calli ismaacada viaacata dai amo coocodagai ismaacada duvaaldi gatuucaga dai siaa duutuli asuusi, daidam itatadai:

—Tlaanadami pasipaliadagi istutuidi aapi isgiñduaaidagi —astatadai acalli.

³Taidal Suusi taata ganovicadal daidal itatadai:

—Ipolidiana isgduaaidagi, duaadicami ivii —astatadai Suusi.

Mospotali Suusi taidal coocoadal duaadicami vii.

⁴Taidal Suusi itatadai:

—Dañi, maitiaagiada tomali maadutai pasducatai dueeyi mosaiimi dai mlaa vuidrala calquiva paali dai oida istumaasi aagai Moseesacaru sallcamigadal vai naidiña oodami pascadueeyi —astatadai Suusi.

⁵Aidasi mosaayi Suusi Capernaumara tai miaadrala calquiva amo sandaaru tlaanadamigadal. Agai arromanu dai daañimi,

⁶daidal itatadai:

—Tlaanadami giñmara quiiyara caatal maitistutuidi isaimardagi dai alial soimaa taataca coocodagai —astatadai.

⁷Taidal Suusi itatadai:

—Aanla gaamu imimu dai duaaidamu —astatadai.

⁸Taidal sandaaru tlaanadamigadal aa noragi daidal itatadai:

—Tlaanadami aapi vaamioma tlaanali iñsaana cascadal maitlaagai passoiyvuaadagi mosai potali sai duaadana giñmara sigai duaadimu.

⁹Aanla viaa giñtlaanadamiga, dai aanla viaa lara giñsandaaruga ismaacadal tlaanali aanla, silascadal aagida aanla amoco sai imana vai aimarai, dai silascadal aagida aanla mai sai diviana vai didivai, dai silascadal tlaañia aanla amo istumaasi giñpiooñiga vaidal ivueeyi —astatadai sandaaru tlaanadamigadal.

¹⁰Aidasi cal Suusi imaasi, maitlaa istumaasi galagituagi daidal itatadai ajudidilua ismaacadal oiditadai:

—Sallicala anganaagidi, sai garaaduñi saagida maiquiaa naidi aanla tomali amoco ispocaasi vaavoitudadagi silasi vaavoitudai idi calli.

¹¹Aanla anganaagidi sai mui ismaacadal maitarjudidilua aipaco oidacami vaavoituda agai Diuusi ñiooquidal. Dai agai iimia agai tvaagiamu mlaaca siaaco gataanali Diuusi dai lamadu daraaja agai Avraañicarai dai Isaacaru, dai Jacocarai.

¹²Damos ajudidilua agai ismaacadal polidi sai iimia agai mlaaca siaaco gataanali Diuusi Avraañicarai cajiudadacatai, agai gia maiviaacamu oigaragai isiimiagi. Diuusi ootosa agai agai mlaaca siaaco tomastuigaco tucamuga dai suanada agai agai dai alial soimaa taataca agai —astatadai Suusi.

¹³Dai amaasi Suusi itatadai sandaaru tlaanadamigadal:

—Imadañi galquiiyamu dai pastumaasi vaavoitudai poduucai parduuñimu —astatadai. Dai mospotali Suusi tai dueeyi maradal sandaaru tlaanadamigadal.

¹⁴Taidal Suusi ii Piiduru quiidiamu vai ami caatacatadai Piiduru tuumudal alial oiditadai toiñdagai.

¹⁵Taidal Suusi mostaata novidal tai dagito toiñdagai tai otoma vañi agai dai bibi gadadidacami.

¹⁶Dai aidasi catuca taidal oodami vuaapi Suusi mui oodami ismaacadal viaacatadai Diaavora tlaañicarudal, taidal Suusi mosali amo ñiooquicala vuvaitu vlassi Diaavora tlaañicarudal dai duduaadi vlassi coococoidadal.

¹⁷Aidasi parduai imaasi poduucai parduai ismaacadal aagai Isaia Diuusi ñiooquituldiadamigadal dai poduucai ooja agaitai Cristo: “Agai garduduaaidamu”, ascaiti Isaia.

¹⁸ Aidasi taa Suusi isali muidu oodami agai sicoli, aagidi agai gamamaatardamiga sai daivuñdana vaasadara agaa suudagi Galilea.

¹⁹ Tai amo mamaatatuldiadami Diuusi samicamigada miaadara caquiva daida itadai Suusi:

—Mamaatatuldiadami aana goidatucuda inlidi tomasiaaco siaaco aimarda aapi —astadai.

²⁰ Taida Suusi aa noragi daida itadai:

—Cacaasiocai viaa gantatjoga dai ujuurugi viaa gancoosa, damos aana ismaacada viaa amo samicami maivaaca —astadai Suusi.

²¹ Dai mai ismaacada araSuusi mamaatardamigadacatadai potadai agai Suusi:

—Taanadami giñdagitoñi nai apaga maa yaasa aana giñoca dai gooquira goidatucudagi —astadai.

²² Taida Suusi aa noragi daida itadai:

—Giñoidañi dai dagito vai agai ismaacada arapan ducami coidada maitiñagiditai yaasana gancoidadaga —astadai Suusi.

²³ Amaasi Suusi tasi amo vaarcuara amadu aatama mamaatardamigada agai.

²⁴ Dai aidasi gaa suudagi daama iimitadai agai tai alia cavami va vai tai tadsadai suudagi dai vaarcu araana vaaca. Vaida Suusi coosocatadai.

²⁵ Taitai aatama mamaatardamigada agai iji dai maa nanaitu daida itadai:

—Taanadami cagacara igarvuvaida casiata yooga duudupi —astadai aatama.

²⁶ Taida Suusi aa noragi daida itadai:

—¿Tuimasi duduaadimuca? Aapima maivaavoitudai insaan istutuidi isgannuucadacagi —gartadai Suusi.

Dai vañi dai dodoligitu avalli amadu agaa suudagi tai vasi dodoli vii.

²⁷ Taitai aatama maitaa isducatai gartagituagi daida icaiti:

—¿Istuma cali idi vai asta avalli dai gogaa suudagi agidi? —caiti aatama.

²⁸ Dai amaasi vaasadara dagavusai agai agaa suudagi dai aayi Gadara davarira, tai vuvaaja gooca cali camposantuaiñdara agai viaacatadai Diaavora ttaañicaruda dai alia oomaliga tomali oodami maitistutuidiña ismiaanai dagavuscadagi.

²⁹ Amaasi miaadara guuquiva agai siaaco caacatadai Suusi dai iñaquimi daida icaitimi:

—¿Tuipasi garamadu vapacai aapi Suusi Diuusi marad maitiquiaa acai istuigaco soimaasi gartaatatulda agai aapi? —ascaiti agai.

³⁰ Dai bai miaanai abiaadara ajioopaitadai mui tataisoli,

³¹ vaid Diaavora ttaañicaruda daañimi Suusi daida itadai:

—Pagarvuvaidagi idi caliiañdara pai gardagito taitai vaapaquia aatama go-tataisoliara —astadai Diaavora ttaañicaruda.

³² Taida Suusi itadai:

—Imivurai tudu —astadai.

Taida Diaavora ttaañicaruda vuvaaja caliiañdara dai tataisoliara vaapa, taida atataisoli koidam voopoi dai gaa suudara suuli dai vasi baicoi.

³³ Taida nuucadacami tataisoli voopoi dai duduaadimutugai, dai maa gaaagidi qui-iquiana vasi istumaasi apdui, dai isducatai apdui caliicada ismaacada viaacatadai Diaavora ttaañicaruda.

³⁴ Tai vascatai oidacami iji siaaco daacatadai Suusi, dai tagacai daañimi sai imana ami davariañdara.

1 Tai amaasi ΔSuusi tΔsai Δmo vaarcuΔrΔ, dai daivusai vaasadΔrΔ ΔgΔΔ suudagi dai Δpamu aayi ΔΔgi gΔΔvΔΔragΔrΔ.

2 MΔtai uusiΔrΔ vuaapi Δmo cΔΔli ismaacΔΔ maitistutuiditadai isoiñΔdagi. Dai aidasi tΔΔ ΔSuusi isaliΔ vaavoitudai Δoodami potΔtΔdai Δgai ΔcΔΔli coocoadΔ:

—Maiti soigΔΔliada giñaduñi, casiant oigΔli aanΔ vΔΔsi istumaasi soimaascami ismaacΔΔ ivuaadana aapi —astΔtΔdai ΔSuusi.

3 Amaasi ΔΔmoco ΔmamaatΔtuldiadami Diuusi sΔΔlicamigadΔ aduucai gΔntΔtΔgitoitadai: “Idi cΔΔli poΔlidi isΔrDiuusi”, asΔnΔlidi.

4 VaidΔ ΔSuusi maatΔcatadai istumaasi gΔntΔtΔgitoi Δgai daidΔ itΔtΔdai:

—¿Tuimasi mosΔΔ soimaasi gΔntΔtΔgitoi?

5-6 AanΔ viaa Δmo sΔΔlicami dai cascΔΔ viaa guvucadagai isoigΔldiadagi vΔΔsi soimaascamigadΔ oodami. DΔmos maisijaiga ispoduucai aagagi tomasioorΔ cascΔΔ sivi gΔntΔΔgidamu aanΔ issΔΔlicΔΔ viaa aanΔ guvucadagai isduaaidagi idi cΔΔli —astΔtΔdai ΔSuusi ΔmamaatΔtuldiadami Diuusi sΔΔlicamigadΔ.

Dai amaasi itΔtΔdai ΔSuusi ΔcΔΔli coocoadΔ:

—Vañigiñi dai bΔi gΔvΔacosu dai noragi gΔquiiyamu —astΔtΔdai.

7 TaidΔ ΔcoocoadΔ vañi dai nora gΔquiiyamu.

8 Aidasi tΔΔ Δoodami imaasi, aliΔ duduaadimu dai siaa duutuli Diuusi, maacacai Δgai guvucadagai Δmo cΔΔli.

9 TaidΔ ΔSuusi ii abiaadΔrΔ dai giñtΔΔ iñsaana daacatai gavuuysi tumiñsi, dai povai iñtΔtΔdai:

—Mataivo, giñoidañi —iñtΔtΔdai.

Antai aanΔ cΔquiva dai oí.

10 Dai Δmo imidagai gacuaadatadai ΔSuusi Δmo quiiyΔrΔ tai mui tumiñsi vuudami dai aa soimaasi ivuaadami dada dai ami meesa vuidΔrΔ daraaja Suusi ΔΔmadu dai aatΔmΔ mamaatΔrdamigadΔ ΔSuusi ΔΔpΔ.

11 DΔmos tΔΔgacai Δfariseo gΔrtΔcacai aatΔmΔ ΔSuusi mamaatΔrdamigadΔ dai povΔrtΔtΔdai:

—¿TuisidΔ gacueeyi gΔnmamaatΔtuldiadamiga tumiñsi vuudami dai soimaasi ivuaadami ΔΔmadu? —gΔrtΔtΔdai.

12 VaidΔ ΔSuusi caΔ gomaasi daidΔ itΔtΔdai:

—ΔΔgi coococoidadΔ tΔgito gaduduaaidiadami ΔmaicoococoidadΔ maitΔgito.

13 MaatΔvurai aapimΔ istΔiya Δlidi idi ñiooqui Diuusi ñiooquidΔrΔ: “AanΔ maitipΔlidi isΔoodami giñoidiadagi naana maasi tomali maitipΔlidi aanΔ isΔoodami coodadagi tu-tuuru tomali sisiivatu aanΔ giñvΔΔtarΔ, baiyoma ipΔlidi aanΔ sai soigΔnΔlidiña oodami aacΔΔ”. AanΔ andivia tami oidigi daama vai Δsoimaasi ivuaadami Δma duucai gΔntΔtΔgitona dai camaisoimaasi ivuaadana. IsmaacΔΔ poΔlidi ismaisoimaasi ivueeyi siaadΔrΔ Δma duucai gΔntΔtΔgitona —astΔtΔdai ΔSuusi.

14 Amaasi ΔmamaatΔrdamigadΔ ΔVuaana miaadΔrΔ guuquiva siaaco daacatadai ΔSuusi dai potΔtΔdai:

—AatΔmΔ ΔΔmadu Δfariseo duudatai maitacueeyi. ¿TuisidΔ aapi gΔmamaatΔrdamiga gacueeyi? —astΔtΔdai.

15 TaidΔ ΔSuusi aa noragi daidΔ itΔtΔdai:

—AanΔ gia ΔΔmadu aimΔrai giñmamaatΔrdamiga cascΔΔ gacueeyi goovai, dΔmos siΔascadΔ Δgai ismaacΔΔ giñvuidΔrΔ vΔΔtΔ giñmuaagi aidΔ gia maitaugimu giñmamaatΔrdamiga.

16-17 Tomali Δmaadutai maitistutuidi isvaavoitudagi istumaasi gamamaatΔtuldi aanΔ dai apiavaavoitudadagi gΔvaavoidaraga —astΔtΔdai ΔSuusi.

18 AidΛsidΛ ΔSuusi aagaitadai imaasi tai ami divia Δmo judidíu tΛaanΔdamigadΛ dai gatootonacΔdΛ cΛquiva ΔSuusi vuidΛrΛ daidΛ itΛtΛdai:

—Giñmara ooqui utudama muu dai isaapi imiagi dai daama daasagi gΛnovi Δpamu duaacan tada Δgai —astΛtΛdai Δjudidíu tΛaanΔdamigadΛ.

19 TaidΛ ΔSuusi cΛquiva dai ii Δgai Δmadu dai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΔpΛ oí.

20 Amaasi Δmo ooqui ismaacΔdΛ cabaivustaama dan gooca uumigi soimaascatadai masaadaigadΛ miaadΛrΛ cΛquiva Δgai ΔSuusi abaana dai gooquiamadΛrΛ mostaata ugidiana daama vaasaradΛ.

21 PovΛlidadai Δgai: “Tomasi mosΛca daama vaasaradΛ taata aanΛ cascΔdΛ caduaadian tada aanΛ”, asΛlidi Δooqui.

22 DΛmos ΔSuusi gooquiamaco nΛnΛava daidΛ itΛtΛdai Δooqui:

—Baigi gΛlliada giñmara giñvaavoitu aapi cascΔdΛ dueeyi —astΛtΛdai.

Dai aidΛ todian duucal Δooqui dueeyi.

23 AidΛsi aayi ΔSuusi quidiΛrΛ ΔtΛaanΔdami tΛΛ Δgai Δiivadami cabaigΛnducacatadai dai iivitulda agaitadai aidΛmasi yaasa agaitadai Δali tΛji dai tΛΛ mui oodami vai gΛgΛrΛ suaanΛitadai.

24 TaidΛ ΔSuusi itΛtΛdai:

—Vuvaaquivurai tabiaadΛrΛ, goali tΛji maitΛrmuuquiadΛ mosacooso goovai —astΛtΛdai ΔSuusi.

DΛmos Δoodami mosasΛi pocaititai ΔSuusi.

25 AidΛsi cavΛasi vuvaja Δoodami taidΛ ΔSuusi vaa dai bΛi ΔmuuquiadΛ novidΛ tai Δgai vañi.

26 Dai vΛasi aipacoga sicoli oidacami maí istumaasi ΔpΛdui.

27 AidΛsi vuusai ΔSuusi abiaadΛrΛ gooca mainΛnΛaadami oí Δgai dai iññaquimi daidΛ icaitimi:

—Aapi DavicarurΛ cajiudadΛ ismaacΔdΛ Diuusi maa Δmo sΛllicami soigi gΛllda aatΛmΛcΔdΛ —tΛtΛdai ΔmainΛnΛaicΔdΛ.

28 Dai aidΛsidΛ ΔSuusi vaa Δmo quiiyΛrΛ taidΛ ΔmainΛnΛaicΔdΛ abaana guuquiva taidΛ ΔSuusi tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿VaavoitudaimΛsi aapimΛ iññsaanΛ istutuidi isgΛnduduaaidagi? —tΛtΛdai.

Tai Δgai aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—ΔjΛ —tΛtΛdai.

29 Amaasi ΔSuusi taata Δgai vuupuidΛ daidΛ itΛtΛdai:

—PovΔduñia Δgai isducatai vaavoitudai aapimΛ —tΛtΛdai.

30 Tai povΛdui caduduaadicami vii. Amaasi ΔSuusi cΛga aagidi daidΛ itΛtΛdai:

—MaitavΛr aagiada aapimΛ tomali Δmaadutai istumaasi idui aanΛ —tΛtΛdai ΔSuusi.

31 Dai mosutudama vuvacΛcai abiaadΛrΛ tomasioorΛ aagidimi aipacoga istumaasi iduitadai ΔSuusi.

32 AidΛsi quiaa vuvaquimi ΔcΛcΛlΛi tai aa vuua Δmo cΛlΛi muudugami sai duaaidana ΔSuusi. Δgai viaacatadai Δmo Diaavora tΛaañicarudΛ.

33 Dai vuvaidacai ΔSuusi ΔDiaavora tΛtΛaañicarudΛ tai bovasdΛrΛ gΛaagacai ñiioo ΔcΛlΛi. TaidΛ Δjudidíu maitΛΛ istumaasi gΛntΛtΛgituagi daidΛ icaiti:

—Tomali Δmo imidagai maitΛnΛidiña Δmo istumaasi pomaasi vΛasi gΛrdΛvΛΛragΛrΛ —caiti Δjudidíu.

34 DΛmos Δfariseo vui ñiioocai ΔSuusi daidΛ icaiti:

—GocΛlΛi vuvaidi Diaavora tΛtΛaañicarudΛ guvucadadΛcΔdΛ ΔbaitΛcΛaacamigadΛ ΔDiaavora tΛtΛaañicarudΛ —caiti.

³⁵ VaidΛ ΔSuusi aimΛraiña vΛasi aali quiiquiana dai aipaco ami dΛvΛΛriΛrΛ uugidiana mamaatΛtuldiña Λgai Λoodami judidíu quiquiuupaigadΛrΛ. ΔSuusi aagidiña Λoodami sai Diuusi soicΛda Λlidi oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana. Dai duduaaidiña ΔSuusi tomastuma coocodagai viaacagi oodami.

³⁶ TΛΛgacai ΔSuusi mui oodami alia soigΛli ΛgaicΛdΛ. Λgai alia soigΛli vaamioma gataaanΛitai Λromamano dai maitiipu siorΛ soiñagi vai ΛΛgi gataaanΛdagi Λgai. Λgai Λpan ducami cañiiru maipastutuuruacami, maiviaacatai siorΛ nuucadacagi.

³⁷ Amaasi ΔSuusi povΛrtΛtΛdai aatΛmΛ ismaacΛdΛ ΛrmamaatΛrdamigadΛ:

—Tami oidigi daama oidaga mui oodami ismaacΛdΛ vaavoituda Λlidi Diuusi ñiooquidΛ, dΛmos maitiipu siorΛ aagidagi, chiΛΛquidu oodami ismaacΛdΛ gaaagidi Diuusi ñiooquidΛ cascΛdΛ. Vai ismaacΛdΛ caΛca Λlidi Λpan ducami gΛΛpi yoovaragai dai yoovadami chiΛΛquidu.

³⁸ CascΛdΛ daanΛdavurai aapimΛ Diuusi ismaacΛdΛ ΛrtΛaanΛdami vai ootosana aa gΛñiñiooquituldiadamiga vai aagidana Λgai ñiooquidΛ Λoodami —gΛrtΛtΛdai ΔSuusi.

10

¹ Amaasi ΔSuusi gΛrvaí aatΛmΛ baivustaama dan gooca tΛsaidΛ ΛrmamaatΛrdamigadΛcana dai gΛrmaa sΛΛlicami sai vuvaidiña aatΛmΛ Diaavora tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛrΛ dai duduaaididana oodami tomastuma coocodagai viaacami.

² Dai potΛΛtΛgidu aatΛmΛ baivustaama dan gooca ΔSuusi ojootosadΛ. ΛΛpΛgadadΛ ΛrSimuñi mΛsmaacΛdΛ Piiduru aagaiña ΛpΛ, dai AandΛrΛsi Piiduru suculidΛ, dai Jacovo ΛΛmadu Vuaana Sevedeo maamaradΛ,

³ dai Piili, dai Bartolomé, dai Tomás, dai aanΛ Mataivo ismaacΛdΛ Λrvuudamicatadai tumiñsi, dai Jacovo Alfeo maradΛ, dai Leveo mΛsmaacΛdΛ Tadeo aagaiña ΛpΛ,

⁴ dai Simuñi Λgai ΛrΛmoco ismaacΛdΛ vuidΛrΛ caatΛcana Λromamano, dai Uudasi Iscaliote ismaacΛdΛ gooquiΛrioma gatΛΛgi ΔSuusi.

⁵ DaidΛ ΔSuusi gΛrrootoi vΛascatai aatΛmΛ tΛsai gaaagidana Diuusi ñiooquidΛ dai povΛrtΛtΛdai Λgai:

—MaitavΛr iimi siaaco oidaga Λgai ismaacΛdΛ maitΛrjudidíu, tomali maivapacΛda quiiquidΛrΛ Samaalia dΛvΛΛriΛrΛ oidacami,

⁶ baiyomavΛr iimi gΛraaduñi judidíu ΛΛmadu. Ajudidíu camaiΛΛgidi Diuusi ñiooquidΛ cascΛdΛ Λjudidíu ΛrΛpan ducami cañiiru sibΛ iimiadΛ.

⁷ Iimivurai dai aagida sai camiaadimi istuigaco Diuusi soicΛda Λlidi oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana.

⁸ AanΛ ganmaa guvucadagai mΛsai duduaaidiña ismaacΛdΛ viaacagi Λcoocodagai ismaacΛdΛ duvaldi gatuucuga dai ismaacΛdΛ Λma maasi coocodagai viaacagi ΛpΛ dai duduaacaldavurai coidadΛ dai vuvaidavurai Diaavora tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛrΛ. AanΛ ganmaa idi guvucadagai dai maitΛntai tumiñsi, cascΛdΛ aapimΛ avΛr maitaanΛda ΛpΛ mΛsmaacΛdΛ duduaaidagi.

⁹ Dai maitavΛr vuucai tumiñsi,

¹⁰ tomali maivuucai gΛnmoraraaliga gaamu voyiamu. Mosali ΛΛmo vaapasaragai avΛr vuucai dai maitavΛr vuucai aa susuusacai tomali giicai. Λaata vuaadami viaa sΛΛlicami mΛsbibiaadagi.

¹¹ MΛsiΛΛscadΛ ajiagi aapimΛ Λmo ali quiiyΛrΛ vΛrai gaaga Λmo oodami cΛΛ tuigacami ismaacΛdΛ vΛasi oodami siaa duutuadagi dai ami quidiΛrΛ Λgai avΛr gΛnuuliña asta mΛsiΛΛscadΛ iji aapimΛ abiaadΛrΛ.

¹² MΛsiΛΛscadΛ aiya Λmo quiiyΛrΛ vΛrai aagida Λoidacami sai Diuusi ipΛlidi isiibΛstudacan taadacagi Λgai iibΛadΛ.

13 Dai isami oidacami caaca aliadagi Diuusi ñiooquida dai salliçada ipaliadagi isDiuusi soiñagi vai ganiibastacan tadacagi agai aidā gia ganiibastacan tadacamu agai. Dai ismaicaaca aliada agai aidā gia maitaniibastacan tadacamu agai.

14 Dai masiaaco maitanmiaadagida agadagi dai tomali maitancaaca aliadagi varai vuvaaqui abiaadara dai gigigida adavara gancasuaiñdara vai poduucai maana aoodami ismaicaaga idui.

15 Salliçada angnaagidi sai siascada Diuusi naidagi ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaaga ivuaadami vaamioma soimaasi taatatuldamu agai aoodami ismaacada maitanmiaadagidagi sihoodami ismaacada Sodoomara dai Gomoorara oida-catadai.

16 Ganootosai ana aoodami saagida dai amoco alia oomaliga dai soimaasi gantaatatulda agai poduucai isduucai salsayi soivueeyi cañiiru. Caga avar gantatagitoca dai caga tuutiaca vascatai vui.

17 Damos aapima gaagai masajagi gannuucadacagi, gantagida magari dudunucami dai gangagagatudamu aapima quiquiupira.

18 Dai asta vaama gantutusadamu oodami tataanadami vuidara dai raraí vuidara giñvaavoitudaitai aapima, poduucai istutiadamu aapima isgiñaagadagi agai vuitapi dai agai ismaacada maitarjudidú vuitapi ara.

19-20 Damos masiascada vaama gantutusadagi aapima dudunucamiara maitavar vuaam aliada maimaatacatai istiyagi. Diuusi Ibadā gansoicadamu varai aagada mastumaasi tagitocagi amaasi.

21 Dai oodami gatatagiada agai lagi gansusuuculi dai gansiisiagi dudunucamiara masai coodaiña, dai dadada gatatagiada agai lagi ganmaamara, dai maamarada vuidara vataca agai gandada dai gataaanadamu coodaragai ara.

22 Dai vasi oidigi daama oidacami gancadada agai giñvaavoitudaitai aapima. Damos siora apiagiñvaavoitudadagi siascada uucami oidacagi oidigi daama agai cagacara vuvaaquimu.

23 Masiascada soimaasi gantaatamituldiadagi amo ali quiyara iimivurai sibaacoga amai ali quiyara. Salliçada angnaagidi sai maiquiaa naatocai iimia agai aapima vasi aali quiquidara ajudidú sidivimu ana ismaacada viaa amo salli cami.

24 Tomali amo mamaatardami maivaamioma maata siamaata gamamaatatuldiadami dai tomali amo pioñi maivaamioma gataana siasi gataana gataanadami.

25 Isoimaasi taatamadagi amamaatatuldiadami amamaatardamigada ara soimaa taatamaiña. Dai issoimaasi taatamadagi gataanadamiga apioñigada soimaasi taatamaiña ara cascada aapima soimaasi taatadamu ara aran duucai ana. Aoodami Diaavora giñaagaiña dai vaamioma galnaasi ñiooqui gnaagiadamu agai aapima giñmamaatardamiga.

26 Damos maitavar abiada aoodami ismaacada soimaasi ganduinda aliadagi. Caa maata Diuusi vasi istumaasi iduñia aliada agai aapima ganvui dai Diuusi maasiuldamu vasi gomaasi siascada naidagi agai ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaaga ivuaadami.

27 Vasi ismaacada gnaagidi ana lagi daraajatai aatama aagidavurai aapima aoodami vasi aipacoga oidacami.

28 Maitavar abiada agai ismaacada mumueeyi gatuucuga damos maitistutuidi ismuaagi gaibadaga. Baiyomavar abiada Diuusi ismaacada istutuidi isootosagi gaibadaga amadu gatuucuga malca siaaco oidaga adiaavora.

29-31 Caa maata aapima isgaagarai gooca ujuurugi amo sintavucada damos Diuusi vascara nuucadacana. Aoodami maitistutuidi ismuaagi tomali amo urugi maimaacacai

oigaragai Diuusi. Dai Diuusi vaamioma gannuucada aapim si ujuurugi cascada maitavar duduaadicuda Diuusi gannuucadaca agai. Diuusi maata vascatai asta siiajqquidu ammadutai cuucupada.

³² Vascatai ismaacada gannuucadagi oodami vuitapi isgiñvaavoitudai aan aap aagamu giñooaga vuitapi ismaacada tavaagiara daja isagai argiñmaamara.

³³ Dai ismaacada giñastocadagi oodami vuitapi aan aagamu Diuusi garooga vuitapi ismaacada tavaagiara daja sai agai maitargiñmaamara.

³⁴ Maitavar povanliada aapim ansai aan divia sai sioma oidacana vasi oodami maitavar vaavoi baiyoma divia aan vai oidacana cocodi. Ismaacada maitiñvaavoitudai cocodamu agai ismaacada giñvaavoitudai.

³⁵ Isamo cali giñvaavoitudagi marada vuidara caatcamu. Dai isamo ooqui giñvaavoitudagi ooqui marada vuidara caatcamu. Dai isamo ooqui giñvaavoitudagi caasada vuidara caatcamu.

³⁶ Dai poduucai aipaco gannvupui vatacamu aoodami lagi gnaadunuma.

³⁷ Tomasioora sioora maitiñvaavoituda liadagi baamucadi daada maimaaquimu aan oigaragai isargiñmamaatardamicagi dai tomasioora sioora maitiñvaavoituda liadagi baacoicai maamarada maitipaliditai isgiñvaavoitudagi oogada maimaaquimu aan oigaragai isargiñmamaatardamicagi.

³⁸ Dai sioora maibaigaducagi isoimaa taatagi dai asta muquiagi amo curusiaba giñvaavoitudaitai maimaaquimu aan oigaragai isagai argiñmamaatardamicagi.

³⁹ Dai sioora giñvaavoitudadagi vai cascada aoodami muaagi agai Diuusi amadu oidacamu tomastuigaco damos sioora duaadicudagi masmuaagi dai cascada pocaitiadagi sai maitiñvaavoitudai agai gia maiimimu Diuusi amadu tavaagiamu.

⁴⁰ Dai sioora agiditai gancacagi aapim agai agiditai giñcaal aan aap dai sioora agiditai giñcaal aan agai agiditai caal garooga ismaacada giñootoi.

⁴¹ Dai sioora agiditai caal amo Diuusi ñiooquituldiadamigada Diuusi ootosadacatai agai, agai ismaacada agiditai caal Diuusi maaquimu amo istumaasi an duucadi gñiooquituldiadamiga. Dai sioora agiditai caal amoco ismaacada siaa duutudai Diuusi, siaa duutudaitai agai Diuusi, Diuusi maaquimu amo istumaasi calgaducami poduucadi isduucadi maa agai ismaacada siaa duutudai Diuusi.

⁴² Dai tomasioora sioora baigaliaracada vasidagi amo avasi suudagi amoco ismaacada giñvaavoitudai, giñagiditai caal agai sallicada Diuusi maaquimu agai amo istumaasi calgaducami, tomasi mosvasidagi amo avasi suudagi —gartatadai asuusi.

11

¹ Dai aidasi naatocadi garmamatatuli asuusi aatama mamatardamigada iji abiaadara dai aagida ragadi Diuusi ñiooquida vasi aipaco sicoli oidacami.

² Avuaana ismaacada vaponaitadai aoodami agaa aqui Jordaniara maisacariara daacatadai dai mai vasi istumaasi ivuaadatadai asuusi. Amaasi ootoi gooca gamamaatardamiga siaaco daacatadai asuusi

³ sai tacacana sabai agai sallicada araCristo ismaacada viaacatadai isdiviagi sabai gaagai isanaracagi mai.

⁴ Taid asuusi aa noragi daida itatadai:

—Mavavar aagida avuaana vasi mastuma naidi dai caal.

⁵ Dai aagidavurai isducatai ismaacada mainanaaitadai casi istutuidi isnaadagi dai ismaacada maijioopaitadai caajioopai, dai ismaacada viaacatadai gococodagai ismaacada duvaldi gatuucuga duduaada, dai ismaacada maitatacaidacatadai catatacaidaga, dai coidada duduaacarai dai soituutuigami vaasi gamamaatatuldi isducatai calgacala gavuvacali.

⁶ Baigaliadamu soora apiagiñvaavoitudadagi —tata dai Asuusi.

⁷ Dai aidasi caiji agai ismaacada ootoi Avuaana taida Asuusi glaagacai aagidi oodami aagaitai Avuaana dai potatadai agai oodami:

—Aapimaji ma oidigana siaaco daacatadai Avuaana. Aapimamaatacatadai sai agai maitaramoco ismaacada aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi.

⁸ Aapimaji maaca siaaco daacatadai Avuaana. Aapimamaatacatadai sai agai maitaramoco ismaacada calga dadapacami yuucustai. Aapimacalga maata sai ismaacada calga dadapacami yuucustai calcagaducami quiiquiara oidaga gagar rai baabaquidara.

⁹ Aapimaji ma oidigana naida aliditai amo Diuusi ñiooquituldiadamigada dai sallicada anganaagidi sai Vuaana aa duiñdada vaamioma namaga sia aa duiñdada vaasi agaa Diuusi ñiooquituldiadamigada.

¹⁰ Diuusi ñiooquidara pocaiti aagaitai Avuaana:

Ootosamu ana amo ootosicami aapi Cristo gabaitaqui vai agai aagidana oodami sai divia agai aapi daida oodami ama duucai gantatgitomu dai camaisoimaasi ivuaadamu.

Ascaiti Diuusi.

¹¹ Sallicada anganaagidi sai vaasi oodami saagidaiñdara Avuaana ismaacada vapaconaitadai oodami viaa goaa duiñdagai ismaacada vaamioma namaga sitomasmaacada oodami aa duiñdada, damos vaamioma baiganalidi agai ismaacada giñnaidi dai giñvaavoitudai siaVuaana.

¹² Aidasi divia Avuaana ismaacada vapacoi oodami abiaadara oodami ganaajagai vaavoituda aliditai gocagaducada ñiooqui isducatai Diuusi soicai oodami sai calga gantatgitocana.

¹³ Aidasi maiquia divia Avuaana Moseesacaru amadu agaa Diuusi ñiooquituldiadamigada aagidi garalqui aadufnicaru dai ooja liivruara isducatai Diuusi divia agaitadai dai gataanaada agaitadai tami oidigi daama amo imidagai.

¹⁴ Dai isaapimavaavoitudagi istumaasi ganaagidi ana aida gia maatamu aapimaisarvaavoi isAvuaana lpara divia iñsaana dai gaaagidimi ansai ana gooquiarioma divia iñagaitadai. Agai idui aaduiñdagai ismaacada Diuusi ñiooquituldiadamigada aagidi alquioma Eliasicaru isidunia agaitadai.

¹⁵ Calgavar gantagito calca aapimai istumaasi ganaagidi ana.

¹⁶ Sivi ganaagidamu ana istumaasi anpan ducami oodami sividada. Agai anpan ducami laali ismaacada plaasara gatavaiña dai iñoquidiña gaaaduñi daida itatadaiña:

¹⁷ “Iva aatama muusicocada matai maitatuutudai. Susuañi aatama matai aapimamaisoiganali”, astatadaiña.

¹⁸ Diviacai Vuaana agai ismaacada vapaconai oodami dai agai alia duudatai gayunanduiña dai tomali amo imidagai maitayadana istumaasi navamudaga. Mai aapimapocaitiña sai agai viaa amo Diaavora taañicaruda.

¹⁹ Dai diviacai ana ismaacada viaa amo sallicami dai maiduudatai gayunandui dai gayilayi mai pocaiti aapimaji parunaitai ansaidalrtuu naacadami dai iitaracami tomali amo imidagai mainavamucurui ana, dai ansaidalraduñda tumiñsi vuudami dai aa soimaasi ivuaadami. Vascara maimaata naidi aapimai isducatai Diuusi garsoi Vuaana amadu ana sai maatana aatama istumaasi glaagai taiduniai —tata dai Asuusi.

²⁰ Amaasi Δ Suusi g_{Δ} aagacai aagidi Δ oodami si_{Δ} soimaasi ivuaadana Corasiifñiar Δ oidacami dai Betasaidar Δ oidacami dai si_{Δ} soimaa taata agai Δ gai. Δ suusi ivuaadana mui naana maasi g_{Δ} arducami Corasiifñiar Δ dai Betasaidar Δ tai v_{Δ} ascar Δ maiama duucai g_{Δ} ntat Δ gito dai apiasoimaasi ivueeyi ami oidacami casc Δ Δ Suusi bagaimi daida itat Δ dai:

²¹ —Soogigi aapim Δ Corasiifñiar Δ oidacami dai Betasaidar Δ oidacami si_{Δ} soimaa taatamu aapim Δ . Δ oodami ismaac Δ Tiiror Δ dai Sidooniar Δ oidacatadai maitarjudidíu dai maivaavoitudai Diuusi. Ist Δ gimudai Δ gai istumaasi g_{Δ} arducami m_{Δ} maasi t_{Δ} aapim Δ Δ gai g_{Δ} ma duucai g_{Δ} ntat Δ gitomudai dai camaisoimaasi ivuaadamudai dai g_{Δ} naadamudai yuucusi tutuucucami dai g_{Δ} ncocomaivadamudai mataic Δ dai poduucai t_{Δ} gidamudai aa oodami isca Δ ma duucai g_{Δ} ntat Δ gito dai camaisoimassi ivuaada agai.

²² Δ amos si_{Δ} ascad Δ Diuusi n_{Δ} idagi ismaac Δ arc Δ aga ivuaadami dai ismaac Δ armaic Δ aga ivuaadami vaamioma soimaasi g_{Δ} ntaatatuldamu Δ gai aapim Δ si_{Δ} Tiiror Δ dai Sidooniar Δ oidacami.

²³ Dai aapim Δ judidíu Capernaumar Δ oidacami povai Δ n Δ lidi m_{Δ} sai iimia agai Diuusi Δ amadu baiyoma m_{Δ} iimia agai Diaavora Δ amadu. Δ oodami ismaac Δ Sodoomar Δ oidaga maitarjudidíu dai maivaavoitudai Diuusi Δ amos is Δ gai t_{Δ} gimudai istumaasi g_{Δ} arducami m_{Δ} maasi t_{Δ} aapim Δ aid Δ g_{Δ} ma Diuusi maiugititudamudai Sodoomar Δ oidacami quiaa oidacamudai oodami Sodoomar Δ .

²⁴ Δ amos si_{Δ} ascad Δ Diuusi n_{Δ} idagi ismaac Δ arc Δ aga ivuaadami dai ismaac Δ armaic Δ aga ivuaadami vaamioma soimaasi g_{Δ} ntaatatuldamu Δ gai aapim Δ si_{Δ} Sodoomar Δ oidacami —tat Δ dai Δ Suusi.

²⁵ Amaasi Δ Suusi potat Δ dai Diuusi g_{Δ} ooga:

—Giñoo Δ ca aan Δ g_{Δ} ia s_{Δ} alic Δ s_{Δ} iaa g_{Δ} duutudai aapi ap Δ rbaitac Δ aacami t_{Δ} vaagiar Δ dai oidigi daama. Aapi ap Δ tmaimaat Δ tuli idi maasi ismaac Δ po Δ lidi isarsastudugami, aapi maat Δ tuli mos Δ ca Δ gai ismaac Δ maatia Δ lidi g_{Δ} mamaat Δ tuldaraga.

²⁶ C_{Δ} agaduava giñoo Δ ca poduucai ip Δ li aapi dai poduucai idui —tat Δ dai Δ Suusi g_{Δ} ooga.

²⁷ Dai apiamamaat Δ tuldi Δ Suusi Δ oodami dai potat Δ dai:

—Giñoo Δ ca giñmaa v_{Δ} asia Δ catai. Aan Δ arDiuusi marad Δ dai tomali Δ maadutai maic Δ aga giñmaata mos Δ ca giñoo Δ ca dai tomali Δ maadutai maic Δ aga maata giñoo Δ ca mos Δ ca aan Δ ismaac Δ armarad Δ Δ gai. Dai v_{Δ} ascar Δ oidaga aa ismaac Δ maata giñoo Δ ca mos Δ ca Δ gai ismaac Δ aan Δ ip Δ lidi sai maatana.

²⁸⁻²⁹ v_{Δ} ascatai aapim Δ ismaac Δ cao Δ jogi Δ gigitai mamaat Δ tuldaragad Δ ismaac Δ gamamaat Δ tuldi quiquiuupiar Δ , aapim Δ mait Δ niibastacan tadaga g_{Δ} niib Δ daga gomaa-sic Δ , giñvaavoitudavurai dai giñdagito nai aan Δ g_{Δ} mamaat Δ tuldiadagi dai Δ giadavurai istumaasi g_{Δ} mamaat Δ tuldiada aan Δ . Aan Δ maioojodai giñmamaat Δ rdamiga dai maig Δ aduc Δ giñ Δ lidi aan Δ dai g_{Δ} niibastacan taadacamu aapim Δ .

³⁰ Maisijaiga is Δ giada aapim Δ giñmamaat Δ tuldaraga —tat Δ dai Δ Suusi.

12

¹ Δ mo imidagai ib Δ staragai tasar Δ Δ sicami saagida imaitadai Δ Suusi t_{Δ} tai aat Δ ma mamaat Δ rdamigad Δ vaiñcumaimi t_{Δ} ligi muurad Δ dai g_{Δ} rnoonovic Δ c_{Δ} livaimi aat Δ ma dai cuumimi.

² Vai Δ amoco Δ fariseo t_{Δ} gacai gomaasi potat Δ dai Δ gai Δ Suusi:

—Dañi g_{Δ} mamaat Δ rdamiga ivueeyi aa duiñdagai ismaac Δ maitiipu oigaragai isivuaadagai ib Δ staragai tasar Δ —tat Δ dai Δ fariseo.

³ Δ amos Δ Suusi potat Δ dai:

—Can Δ lidi aapim Δ Δ oojai siaaco aagai ismaasi idui Davicar Δ Δ mo imidagai aid Δ si Δ gai Δ amadu aaduñ Δ biuugicoi.

²² Amaasi matai vaidacai amo calli mainaadami dai muudugami malca siaaco daacatadai Suusi. Calli viaacatadai amo Diaavora taañicaruda taid Suusi duaadi amuudu tai agai istui isñiooquiagi.

²³ Taid aoodami mait isducatai gantatagituagi tagacai gomaasi, daid icaiti:

—Davicar u cajiudad lien goovai ismaacada catavapi apdui isanara aatama, ismaacada Diuusi daasa agai said arraicana anpan duuca ggraduñi Davicar arraicatadai —ascaiti aoodami.

²⁴ Damos aidasi afariseo ca gomaasi pocaiti:

—Idi calli vuvaidi Diaavora taañicaruda Diaavora guvucadadada —ascaiti afariseo.

²⁵ Damos Suusi maatcatadai istumaasi gantatagitoitadai agai dai potadai:

—Isadudunucami mosaipaco gancocoadagi camaitistutuidi isapiagataanadagi, isaipaco gancocoadagi amapacala oidacami ugitimu aoodami dai baabaquida suuligimu. Dai isaipaco gancocoadagi amo adunuma vasi ugitimu agai.

²⁶ Poduucal apla isDiaavora agi vuvaidagi Diaavora taañicaruda poduucal isduucal icaiti aapima agai poduucal agi gacocodagi otoma camaitataanadan tada agai.

²⁷ Aapima pocaiti ansai anla vuvaidi Diaavora taañicaruda Diaavora guvucadadada. Siarvaavoicamudai isDiaavora guvucadadada vuvaidi anla Diaavora taañicaruda aid gia aapima gnaaduñi vuvaidi Diaavora taañicaruda Diaavora guvucadadada apla. Lagi agai gnaagidamu ismaitarvaavoi isDiaavora guvucadadada vuvaidi Diaavora taañicaruda anla amadu agai.

²⁸ Baiyoma Diuusi Ibada guvucadadada vuvaidi anla Diaavora taañicaruda dai poduucal caa maata aapima iscaayi istuigaco Diuusi soicada agai oodami sai callagacala oidacana.

²⁹ Suusi Cristo vaamioma viaa guvucadagai isDiaavora cascada istui isvuvaidagi Diaavora taañicaruda oodamiandara.

³⁰ Siora maitiñvaavoitudadagi agai giñvuidara vata, siora maitiñsoiña aagiadagi aoodami isducatai callagacala vuvaquia agai, agai sobicai sai maivaavoitudana dai maicallagacala vuvacana.

³¹ Cascada anla angnaagidi sai vasi istumaasi soimaascami ismaacada ivueeyi aoodami gloigaldi dai vasi istumaasi galnaasi ismaacada aagadagi oodami gloigaldi damos siora soimaasi ñiooqui aagadagi Diuusi Ibada vui agai gia maiviaa gloigaldaraga.

³² Dai tomasi ora ismaacada giñvui ñioocadagi anla ismaacada viaa amo sallicami agai gloigaldi damos siora soimaasi ñiooqui aagadagi Diuusi Ibada vui agai gia maiviaa gloigaldaraga tomali amo imidagai.

³³ Ispolidi aapima ansai anla ivueeyi Diaavora aa duiñdad mosavar gantagito nlijada aapima istumaasi ivueeyi anla dai poduucal maatamu aapima sai istumaasi ivueeyi anla arDiuusi aa duiñdad maisiu Diaavora aa duiñdad. Poduucal isduucal amo uusi callagaducami callagaducami iibiatai dai amo uusi maicallagaducami maicallagaducami iibiatai. Vasi uusi callaga gmaata iibiadara.

³⁴ Aapima ivuaadana naana maasi soimaascami. Siaadara istuidana aapima isaagagi amo istumaasi callagaducami soimaasi ivuaadantai. Vasi ismaacada aagai amo oodami ibadaandara vusacai.

³⁵ Amo calli call tuigacami viaa naana maasi callagaducami gibadagara cascada aagai naana maasi callagaducami. Dai amo calli maicall tuigacami viaa naana maasi soimamaascami gibadagara cascada aagaiña agai naana maasi soimamaascami.

³⁶⁻³⁷ Dai anla angnaagidi sai silascada Diuusi nidagi ismaacada arcalla ivuaadami dai ismaacada maicallaga ivuaadami agai soimaa taatatuldamu vascatai ismaacada

galnaasi ñioocai, dai Diuusi maisoimaa taatatuldami ismaacada canga ñioocai —tatadai Asuusi.

38 Amaasi amoco afariseo amadu amamaatatuldiadami Diuusi sallicamigada potadai agai Asuusi:

—Mamaatatuldiadami naida aralidi aatama siduñia aapi amo istumaasi gducami —tatadai.

39 Taid Asuusi aa noragi daida itadai:

—Aoodami maicanga tuutiacami giñaagidi ansaid iduuna amo istumaasi gducami agai vuitapi damos maitagimu agai amai istumaasi gducami mosaca alistumaasi gducada ismaacada idui Diuusi ootosacai Joonasi gaamu Ñiñiviamu.

40 Dai poduucai isduucai Joonasi araana daacatadai avatopa gducada vaica tasai dai vaica tucagi poduucai ana ismaacada viaa amo sallicami yaasapicamu vaica tasai dai vaica tucagi.

41 Dai salscada caiyagi istuigaco Diuusi naida agadagi oodami sividada ismaacada arcanga ivuaadami dai ismaacada armaicanga ivuaadami amaasi aagamu Diuusi sai ismaacada Ñiñiviar oidacatadai aqumaitargapiara vaatcami damos aapima gia sallicada gapiara vaata, Ñiñiviar oidacami ama duucai gantagito dai camaisoimaasi ivuaada agai aidasi Joonasi aagidi Diuusi ñiooquida cascada. Dai tami daja ana sivi dai vaamioma artaanadami ana siJoonasi dai aapima maitiñagiditai ca.

42 Dai salscada caiyagi istuigaco Diuusi naida agadagi oodami sividada ismaacada arcanga ivuaadami dai ismaacada armaicanga ivuaadami amaasi aagamu Diuusi isooqui aqumida ismaacada rbaitacacamicatadai mala Siipara canga gatagito agai macasara divia dai caaca agai istumaasi aagai Salomoni ismaacada aramo taanadami saitudugami. Dai tami daja ana sivi dai vaamioma artaanadami ana salSalomoni mai aapima maitiñagiditai ca —tatadai Asuusi.

43-45 Aoodami sividada soimaasi ivuaadami arapan ducami amo cali ismaacada ibadara daja amo Diaavora taañicaruda. Salscada Diaavora taañicaruda vuusiagi calliaiñara oidigana aimaraña dai gaagaiña siaaco gibastagi dai salscada maitagia agai siaaco pova alidiña: “Aramu animiagi giñquiyamu iñsiaadara vuusai”, asalidiña. Dai salscada aramu ami divia agai dai talagaiña cali arapan duucai amo quii siaaco maitipu oidacami dai canga voisiquicami dai canga baiduñisicami. Dai amaasi agai aimaraña dai vuaapaiña arpa cuvaracami Diaavora taañicaruda, ismaacada arvaamioma soimaascami sigai. Dai agai amadu vaasi agaa vapacaiña ami caliar dai ami oidacana dai poduucai vaamioma soiga vuaadana agai isvaasquioma. Poduucai araduñimu arpa idi oodamicada sividada soimaasi ivuaadami, agai maitiñagiditai ca cascada —tatadai Asuusi.

46 Daid Asuusi quiaa ñiooquiditadai aoodami aidasi ami dada Asuusi dadada amadu susuuculida. Damos quidigana gucacatadai agai dai naida aliditadai Asuusi.

47 Tai amoco aagidi Asuusi dai potadai:

—Gadaada amadu gasusuuculi quidigaiñara guuca dai gaatagida alidi —tatadai.

48 Taid Asuusi aa noragi dai potadai:

—Vascatai cagacara vuvacai giñvaavoitudaitai tomasi argiñdaada dai giñsusuuculi —tatadai Asuusi.

49 Amaasi arvui nanava Asuusi aatama mamaatardamigada daida itadai aoodami:

—Idi arpa argiñaaduñi.

50 Tomasoor sioora ivuaadagi istumaasi ipalidi garooga ismaacada tvaagiar daja agai arpa argiñaaduñi —tatadai Asuusi.

13

1 Agai vaa tasara ii agai ami quiyaiñdara dai mala gaa suudagi ugidiana daiva.

2 Tai mui oodami ganampagi ami siaaco daacatadai asuusi. Taida asuusi amo vaarcu araana vaa dai ami daiva. Tai vaaasi aoodami anaasi gaa suudagi ugidiana vii.

3 Tai naana maasi istumaasi mamaatutuli asuusi cuentocada dai potadai:

—Amo asadami gasimu

4 dai gasaimi agai tai chilaqui taligi voyara suuli tai dada ujuurugi dai uu.

5 Tai aa taligi ooodai saagida suuli siaaco maitiipucata dai gapi davarai. Tai otoma vuvaja taligi maituucavi davaracatadai davarai cascada.

6 Tai mosvuusai tasai tai gaquisa maitatacatadai agai cascada.

7 Aa taligi vasoi saagida suuli taida avasoi maidagito isgaliagi.

8 Tai aa taligi calgaducami davarai suuli dai gaa dai calga iibaji asta amo sientro litro vuvaja ali amo litroaiñdara. Dai aa vaicobai litro vuvaja amo litroaiñdara. Dai aa asta amo coobai dan baivustaama litro vuvaja amo litroaiñdara.

9 Calgavar gantagito calca aapima istumaasi ganaagidi ana —tadai asuusi.

10 Amaasi aatama mamaatardamigada asuusi miaadara guuquiva dai tacacai daida itadai:

—¿Tuipasi ñiooquidi goodami cuentocada? —tadai aatama mamaatardamigada.

11 Tai agai garaa noragi dai povartadai:

—Diuusi ganmaatutudamu aapima mastumaasi maimaata isducatai ipalidi Diuusi issoicadagi oodami sai calgacara oidacana damos gogaa maiviaa oigaragai ismatiagi.

12 Siora balaai giñiooqui dai giñagidi agai vaamioma maatutudamu ana, dai siora maibalaai giñiooqui dai maitiñagidi tomasi palapi maata agai ana vascara maitagitodamu istumaasi maata agai.

13 Cascada ganñiooquidi ana cuentocada. Agai canidiña istumaasi ivuaadana ana dai maitipalidi isgiñvaavoitudagi dai cacacana istumaasi gamamaatutudi ana dai maitipalidi ismaat calcagi.

14 Agaicada casi aradi ismaacada ooja Isaíacaru Diuusi ñiooquituldiadamigada dai pocaiti:

Calcamu aapima Diuusi ñiooquida damos tomali amo imidagai maimaata calcamu.

Naijadamu aapima istumaasi ivueeyi Diuusi damos maimaata naijadamu.

Ducami iscuupicagi ganvuupuji. Aapima maitipalidi isvaavoitudagi cascada.

15 Aapima vuidara vaata Diuusi.

Tomali maitantagito cal aapima Diuusi ñiooquida.

Mainaijada alidi aapima tomali maicalca alidi tomali maiama duuca gantatagitua alidi dai camaisoimaasi ivuaadagi isana calgacara ganvuvaidana.

Astadai Diuusi Ibadal Isaiá sai potana.

16 Damos Diuusi ganmaa oigaragai masai aapima giñmamaatardamiga gia nidiña naana maasi istumaasi ismaacada ivueeyi ana dai masai calcana istumaasi gamamaatutudi ana cascada baiganalidi aapima.

17 Sallacada ganaagidi ana sai mui Diuusi ñiooquituldiadamigada dai aa oodami cal tuutiacami naida aliditadai istumaasi nidi aapima damos mainidi. Agai calca aliditadai damos maical.

18 Calcavurai aapima istaiya inalidi ana aagaitai asadami.

19 Ismaacada cal Diuusi ñiooquida ismaacada aagai istumaasi Diuusi ipalidi isoiñagi oodami sai calgacara oidacana dai maimaata cal agai vaa aragai daida arapan ducami taligi ismaacada voyara suuli. Adiaavora didivai dai maitagitoldi Diuusi ñiooquida.

²⁰ Daid_Λ at_Λligi ismaac_Λd_Λ ojoodai saagida suuli _Λpan ducami _Λoodami ismaac_Λd_Λ ca_Λcana Diuusi ñiooquid_Λ dai c_Λga baig_Λn_Λliarac_Λd_Λ _Λgidiña,

²¹ d_Λmos maisiguupuacana _Λgai vaavoidaragad_Λ. Vaavoitudaiña chi_Λqui tasai dai si_Λscad_Λ parunadagi aa vaavoitudaitai _Λgai Diuusi ñiooquid_Λ vai cadadagitoi g_Λnvaavoidaraga.

²² Daid_Λ at_Λligi ismaac_Λd_Λ vasoi saagida suuli _Λgai _Λpan ducami _Λoodami ismaac_Λd_Λ ca_Λcana Diuusi ñiooquid_Λ dai most_Λgitocana tumiñsi_Λr_Λ dai istumaasi t_Λgito v_Λasi tasai dai mui aa naana maasi_Λr_Λ dai poduucai maitivueeyi _Λgai istumaasi Diuusi ip_Λlidi dai _Λpan ducami at_Λligi ismaac_Λd_Λ maiiibiatai.

²³ D_Λmos at_Λligi ismaac_Λd_Λ c_Λga d_Λv_Λari_Λr_Λ suuli _Λgai _Λr_Λpan ducami _Λoodami ismaac_Λd_Λ maata ca_Λ Diuusi ñiooquid_Λ dai mamaat_Λtuldi aa _Λgai ismaac_Λd_Λ v_Λt_Λm_Λ mamaat_Λr_Λi _Λgai _Λgai daid_Λ _Λr_Λpan ducami iibiad_Λ. _Λmoco _Λr_Λpan ducami at_Λligi ismaac_Λd_Λ c_Λga iibaji asta _Λmo sientro vuvaja _Λmo litroaiñd_Λr_Λ dai aa _Λr_Λpan ducami at_Λligi ismaac_Λd_Λ iibaji vaicobai litro dai aa _Λr_Λpan ducami at_Λligi ismaac_Λd_Λ iibaji _Λmo coobai dan baivustaama litro —g_Λr_Λt_Λd_Λdai _ΛSuusi.

²⁴ Daid_Λ _ΛSuusi g_Λr_Λaagidi _Λmai ñiooqui cuentoc_Λd_Λ dai pot_Λt_Λdai:

—Diuusi soic_Λi oodami sai c_Λga g_Λn_Λt_Λt_Λgitocana. Gomaasi _Λpan ducami aid_Λsi _Λmo oodami _Λi t_Λligi c_Λg_Λd_Λucami g_Λd_Λv_Λarag_Λr_Λ.

²⁵ Dai gooqui_Λr_Λ coi _Λgai _Λm_Λadu g_Λp_Λipiooñiga tai tuc_Λr_Λ divia _Λmo saayud_Λ _Λs_Λcami dai t_Λligi saagida _Λi _Λgai vasoi dai _Λp_Λmu nora.

²⁶ Dai aid_Λsi cag_Λ at_Λligi dai muuradagai moguucacatadai _Λvasoi _Λr_Λ.

²⁷ Amaasi iji _Λp_Λipiooñigad_Λ dai m_Λl_Λ aagidi g_Λaamu dai pot_Λt_Λdai: “C_Λliodami _Λi aapi t_Λligi c_Λg_Λd_Λucami. ¿Siaad_Λr_Λ vuvaja idi vasoi?” ast_Λt_Λdai.

²⁸ Taid_Λ _Λaamud_Λ it_Λt_Λdai: “_Λmoco giñsaayu _Λi gomaasi”, ast_Λt_Λdai. Amaasi _Λp_Λipiooñigad_Λ it_Λt_Λdai: “¿Ip_Λlidip_Λsi isiimia aat_Λm_Λ dai vooonagi _Λvasoi?” ast_Λt_Λdai _Λp_Λipiooñigad_Λ.

²⁹ “Cho”, ast_Λt_Λdai _Λgai. “Isvoopona aapim_Λ _Λvasoi vooonan tada aapim_Λ at_Λligi _Λr_Λ.

³⁰ Baiyomav_Λr dagito vai v_Λasi baig_Λduuna v_Λr_Λi amaasi iimi dai _Λp_Λr_Λga vooopona _Λvasoi dai m_Λida dai gooqui_Λr_Λ vooopona at_Λligi dai baitua giñtroojog_Λr_Λ”, ast_Λt_Λdai _Λaamud_Λ g_Λp_Λipiooñiga —t_Λt_Λdai _ΛSuusi.

³¹ Daid_Λ _ΛSuusi g_Λr_Λaagidi _Λmai ñiooqui cuentoc_Λd_Λ sai poduucai maat_Λna _Λoodami isducatai Diuusi ñiooquid_Λ aipacoga im_Λi oidigi daama dai pot_Λt_Λdai:

—Diuusi soic_Λi oodami sai c_Λga g_Λn_Λt_Λt_Λgitocana. Gomaasi _Λr_Λpan ducami istumaasi _Λp_Λvueeyi _Λcaid_Λ _Λmo uusi ismaac_Λd_Λ _Λpa maasi coravi caid_Λ ismaac_Λd_Λ _Λi _Λmo oodami g_Λd_Λv_Λaragana.

³² Goovai _Λr_Λaliduc_Λdioma uusi caid_Λ oidigi daama ismaac_Λd_Λ g_Λasai. Vai g_Λg_Λr_Λ dai g_Λg_Λr_Λ mamartai. Dai asta ujuurugi dai v_Λi dai ami maamarad_Λr_Λ coocosatai —g_Λr_Λt_Λd_Λdai _ΛSuusi.

³³ Daid_Λ _ΛSuusi g_Λr_Λaagidi _Λmai ñiooqui cuentoc_Λd_Λ _Λr_Λ sai poduucai maat_Λna _Λoodami isducatai Diuusi ñiooquid_Λ aipaco im_Λi oidigi daama, dai pot_Λt_Λdai:

—Diuusi soic_Λi oodami sai c_Λga g_Λn_Λt_Λt_Λgitocana, gomaasi _Λr_Λpan ducami navaiti ismaac_Λd_Λ v_Λanagi _Λmo ooqui vaica muuli t_Λligi tuicami tai copoda. V_Λasi tui saagida ii _Λnavaiti dai poduucai v_Λasi aipacoga oidigi daama im_Λi Diuusi ñiooquid_Λ —g_Λr_Λt_Λd_Λdai _ΛSuusi.

³⁴ V_Λasi gomaasi aagidi _ΛSuusi _Λoodami cuentoc_Λd_Λ dai tomastuigaco mamaat_Λtuldiña _ΛSuusi _Λoodami cuentoc_Λd_Λ.

³⁵ Aidasi poduucai ivuaadana ΔSuusi poduucai ΔpΔdui ismaacΔda ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigada istumaasi aagai Diuusi dai pocaiti:

Ñiooquidamu aanΔ oodami cuentocΔda.

Aagidamu aanΔ naanΔ maasi istumaasi ismaacΔda maimaata tomali Δmo oodami mosΔΔgi aanΔ.

Ascaiti Diuusi.

³⁶ Amaasi ΔSuusi diosagi oodami dai vaa Δmo quiiyΔra tΔtai ami miaadΔra guuquiva aatΔma mamaatΔrdamigada daidΔ itΔtΔdai aatΔma:

—GΔraagidañi aapi istΔiya Δlidi gocuento Δvasoi ismaacΔda gΔli tΔligi saagida —tΔtΔdai aatΔma.

³⁷ Amaasi ΔSuusi povai gΔrtΔtΔdai:

—AanΔ ismaacΔda viaa Δmo sΔlicami Δra pan ducami Δgai ismaacΔda Δi ΔtΔligi.

³⁸ DaidΔ ΔdΔvΔΔrai Δra pan ducami Δoidigi. DaidΔ ΔtΔligi Δra pan ducami oodami ismaacΔda gandagito sai Diuusi soicΔiña iscΔga gΔntΔtΔgitoca Δgai daidΔ Δvasoi Δra pan ducami Δgai ismaacΔda iimia agai mΔca siaaco oidaga ΔDiaavora.

³⁹ DaidΔ giñsaayu ismaacΔda Δi Δvasoi Δra pan ducami ΔDiaavora. Δyoovaragai Δra pan ducami siΔscada ugitiagi oidigi. Dai Δpipiooñi ismaacΔda voopoi ΔtΔligi Δra pan ducami Diuusi tΔtΔaañicaruda.

⁴⁰ Poduucai isduucai Δvasoi gΔvoo po dai gΔmΔmΔji poduucai Δpa ΔpΔduñia agai siΔscada ugitiagi oidigi.

⁴¹ AanΔ ismaacΔda viaa Δmo sΔlicami ootosamu giñtΔtΔaañicaruda siΔmpaidamu Δgai vΔsi soimaasi ivuaadami dai vΔscatai ismaacΔda soimaasi iduiñtuldi aa vai Δcovai vuvaidana Δgai sai camaiΔmadu daraajana Δgai ismaacΔda aanΔ soicΔi sai cΔga gΔntΔtΔgitocana.

⁴² Dai mΔca taiyΔra siaaco oidaga ΔDiaavora ootosamu Diuusi Δgai sisuaanΔdamu Δgai dai aliΔ soimaa taatacamu.

⁴³ Amaasi vΔscatai ismaacΔda ivueeyi istumaasi Diuusi ipΔlidi dadadacΔda agai Δgai Δpan duucai tasai mΔca siaaco gataaΔai Diuusi gΔrooga. CΔgavΔr gΔntΔgito caΔca istumaasi gΔnaagidi aanΔ dai Δagiadavurai.

⁴⁴ Δgai ismaacΔda ipΔlidi sai Diuusi soicΔiña sai cΔga gΔntΔtΔgitocana Δra pan ducami ΔcΔli ismaacΔda tΔ tumiñsi yaasapicami Δmo dΔvΔΔriΔra, dai Δpamu yaasa anaasi. Dai baigΔliditai imΔi dai gagara vΔsi istumaasi viaacatadai dai gasavΔli ΔdΔvΔΔrai.

⁴⁵ Δgai ismaacΔda ipΔlidi sai Diuusi soicΔiña sai cΔga gΔntΔtΔgitocana Δra pan ducami Δmo riicugami ismaacΔda gaagaimi soora viaa aali ooodai namΔacami.

⁴⁶ Dai aidasi tΔΔ Δmoco ismaacΔda viaacatadai Δmo odai vaamioma namΔacami sivΔsi Δgaa ii Δgai dai gagaara vΔsi gΔvustuidaga dai gasavΔli Δali odai.

⁴⁷ Diuusi soicΔi oodami sai cΔga gΔntΔtΔgitocana dai gomaasi Δra pan ducami Δmo gΔ vatopa vuicarui ismaacΔda dadaitudai Δvatopa vuudami ΔgΔ suudarΔ dai vuuyi mui naana maasi vatopa.

⁴⁸ Siu duucu suudagi Δvatopa vuicarui Δvatopa vuudami bΔ ajioopai gΔ suudagi ugidiana dai ami dadarΔi dai Δcovai vuvaidi Δvatopa cΔcΔgaducΔda dai asarΔra tueeyi dai maigovai suuligai Δvatopa maicΔcΔgaducΔda.

⁴⁹ Poduucai ΔpΔduñia agai ugitaΔi oidigi. Diuusi tΔtΔaañicaruda dadimu dai Δcovai vuvaidamu oodami soimaasi ivuaadami dai Δgai ismaacΔda camaitarsoimaasi ivuaadami.

⁵⁰ Dai maigovai suuligamu Δsoimaasi ivuaadami taiyΔra siaaco oidaga ΔDiaavora sisuaanΔdamu Δgai dai soimaa taatacamu —gΔrtΔtΔdai ΔSuusi.

51 Amaasi ʌSuusi gʌrtʌcacai dai povʌrtʌtʌdai:

—¿Maatʌmʌs caʌ aapimʌ vʌʌsi gomaasi? —gʌrtʌtʌdai ʌSuusi.

Tai aa noragi aatʌmʌ daidʌ itʌtʌdai:

—ʌjʌ tʌaanʌdami —tʌtʌdai aatʌmʌ.

52 Amaasi ʌSuusi gʌraa noragi dai povʌrtʌtʌdai:

—ʌmoco ismaacʌdʌ caʌ maata istumaasi aagai judidíu sʌʌlicamigadʌraʌ dai caʌ maata ʌʌpʌ ismaacʌdʌ gamamaatʌtuldi aanʌ isducatai Diuusi soicʌi oodami sai caʌga gʌntʌtʌgitocana ʌgai gia cabai gʌnduuduna isaagidagi aa Diuusi ñiooquidʌ —gʌrtʌtʌdai ʌSuusi.

53 Aidʌsi naato gʌraagidi ʌSuusi ʌcuento ii abiaadʌraʌ

54 gaamucu siaaco gʌʌ ʌgai. Dai judidíu quiuupaigadʌraʌ gʌaagacai gamamaatʌtuldi ʌgai Diuusi ñiooquidʌ. Taidʌ ʌoodami camaitʌʌ isducatai gʌntʌtʌgituagi daidʌ icaiti:

—¿Ducatai istutuidi goovai ismosʌʌ caʌga tʌtʌgitodagi daidʌ ivueeyi goovai istumaasi gʌgʌrducami?

55 Idiavʌr ʌuusi ivisumadami maradʌ dai María ʌrdʌʌdʌ. Dai susuuculidʌ ʌrJacovo, dai Osee, dai Simuñi, dai Uudasi.

56 Dai susuuculidʌ ooqui ʌʌpʌ tami gʌrsaagida oidaga. ¿Siaacoga maí goovai vʌʌsi imaasi? —caiti ʌoodami.

57 Aliʌ mui naana maasi maatʌcatadai ʌSuusi cascʌdʌ baacoican tada ʌoodami ʌgai vui. Dʌmos ʌSuusi itʌtʌdai:

—Vʌʌsi oodami caʌgacʌraʌ naidiña ʌmo Diuusi ñiooquituldiadamigadʌ mosʌca ʌgi dʌvʌʌragadʌana oidacami gia maisiaa duutudaiña tomali aaduñdʌ —tʌtʌdai ʌSuusi.

58 Daidʌ ʌSuusi maitidui mui naana maasi gʌgʌrducami ami. ʌoodami maivaavoitudaiña ʌgai cascʌdʌ.

14

1 Aidʌ tuigaco ʌEroodʌsi ʌrcaigicatadai Galileeʌraʌ dai maí istumaasi ivuaadatadai ʌSuusi.

2 Daidʌ ʌEroodʌsi aagidi ʌgai ismaacʌdʌ ʌʌmadu daraajatadai dai potʌtʌdai:

—Gooviava ʌrVuaana ismaacʌdʌ vapaconaitadai ʌoodami dai caduaaca ʌgai coidadʌ saagidaiñdʌraʌ cascʌdʌ viaa ʌgai guvucadagai daidʌ ivueeyi naana maasi gʌgʌrducami —astʌtʌdai ʌEroodʌsi.

3 ʌEroodʌsi ʌʌquioma gatʌjaitadai mʌsai bʌʌcaiña ʌVuaana dai maisacarui vuurana cadeenacʌdʌ. ʌErodiiasi ʌrduñidʌcatadai. ʌErodiiasi ʌrooñigadʌcatadai ʌPiili ʌEroodʌsi suculidʌ. Dʌmos ʌEroodʌsi ʌʌsi gʌsuculi ooñigadʌ.

4 Taidʌ ʌVuaana itʌtʌdai ʌEroodʌsi:

—Maitavʌaagai pʌsʌʌsiadagi gʌsuculi Piili ooñigadʌ —astʌtʌdai ʌVuaana.

5 Eroodʌsi aidʌ otoma muua ʌliditadai ʌVuaana dʌmos ʌʌbʌiditadai ʌgai ʌoodami. ʌoodami vaavoitudai isʌVuaana ʌrDiuusi ñiooquituldiadamigadʌ cascʌdʌ.

6 Dʌmos tasagadʌraʌ ʌEroodʌsi idui ʌgai ʌmo vagimi dai ʌmo ali tʌji Erodiiasi maradʌ vaa dai gatuudai ʌvapaidadʌ vuitapi vaidʌ ʌEroodʌsi aliʌ oojoidei tuudaidadʌ ʌali tʌji.

7 Daidʌ itʌtʌdai ʌEroodʌsi ʌali tʌji:

—Maatʌ Diuusi nai gʌmaquiagi pʌstumaasi giñtañiagi —astʌtʌdai.

8 Amaasi ii ʌgai siaaco daacatadai ʌdʌʌdʌ taidʌ ʌdʌʌdʌ aagidi istumaasi tañia ʌgai ʌEroodʌsi. Dai ʌpamu divia ʌgai daidʌ itʌtʌdai ʌEroodʌsi:

—Giñmaacañi ʌmo aasocoliʌraʌ moodʌ ʌVuaana ismaacʌdʌ vapaconaiña ʌoodami —astʌtʌdai ʌali tʌji.

⁹ Taid_Δ Δraí s_{ΔΔ}lic_{ΔΔ} soi g_{ΔΔ}li. D_Δmos caaagiditadai Δgai sai maat_Δ Diuusi sai maquia agai Δ_Δgi istumaasi tañia Δgai. Daid_Δ Δvapaidad_Δ ca_{ΔΔ}catadai Δ_Δp_Δ casc_{ΔΔ}.

¹⁰ Amaasi gat_Δjai ΔErood_Δsi m_Δsai guicutana ΔVuaana cusivod_Δ am_{ΔΔ} maisacari_ΔΔ.

¹¹ Bood_Δr_Δ Δmo aasocoli_Δr_Δ vuaa dai maa Δali t_Δji, taid_Δ Δali t_Δji maa g_{ΔΔ}Δ.

¹² Amaasi dada ΔVuaana mamaat_Δrdamigad_Δ dai m_{ΔΔ} b_Δi ΔVuaana tuucugad_Δ dai b_{ΔΔ}cai dai yaasa. Dai gooqui_Δr_Δ iji siaaco daacatadai ΔSuusi dai aagidi istumaasi Δ_Δdui.

—————
¹³ Aid_Δsi maí ΔSuusi gomaasi ii abiaad_Δr_Δ Δmo vaarcu_Δr_Δ Δmap_Δc_Δr_Δ siaaco maitiipu oidacami. D_Δmos Δoodami maí isii ΔSuusi, gooqui_Δr_Δ iji aali quiiquiaiñd_Δr_Δ. D_Δmos Δgai d_Δv_{ΔΔ}rapi s_{ΔΔ}li iji.

¹⁴ Dai aid_Δsi t_Δvai ΔSuusi vaarcuaiñd_Δr_Δ t_{ΔΔ} Δgai mui oodami dai soig_{ΔΔ}ldan tada Δgaic_{ΔΔ}, dai duduaadi Δcoococoidad_Δ ismaac_{ΔΔ} vaidaticatadai Δgai.

¹⁵ Dai aid_Δsi casi Δrurunococatadai miaad_Δr_Δ guuquiva aat_Δm_Δ ΔSuusi mamaat_Δrdamigad_Δ daid_Δ it_Δt_Δdai:

—Casiat urui dai tomali Δmaadutai maioidaga tanai. Ootosañi goodami vai iim_Δna aali quiiquiamu siaaco miaaga vai gasav_Δdana cuaadagai dai gaugaana —t_Δt_Δdai aat_Δm_Δ ΔSuusi.

¹⁶ Taid_Δ ΔSuusi pov_Δr_Δt_Δdai:

—Maita viaa goovai isiimiagi. Bibidavurai aapim_Δ —g_Δr_Δt_Δdai ΔSuusi.

¹⁷ T_Δtai aat_Δm_Δ it_Δt_Δdai:

—Mos_Δca taama paana dai gooca vatopa viaa aat_Δm_Δ —t_Δt_Δdai aat_Δm_Δ.

¹⁸ Taid_Δ ΔSuusi pov_Δr_Δt_Δdai:

—Baigovai av_Δr giñvuaapida —g_Δr_Δt_Δdai.

¹⁹ Dai amaasi Δgai aagidi Δoodami sai vasoi saagida daraivana. Dai amaasi ΔSuusi vui Δtaama paana dai tai n_Δn_Δava t_Δv_Δaagiamu dai gamamagi dai saasacai g_Δr_Δmaa aat_Δm_Δ mamaat_Δrdamigad_Δ t_Δsai taacogidana Δoodami.

²⁰ Dai v_{ΔΔ}scatai gauu dai tataascovai. Dai gooqui_Δr_Δ Δmpagi baivustaama dan gooca aasarai susudacami saasaquigad_Δ Δpaana Δ_Δmadu vatopa.

²¹ Daid_Δ Δoodami ismaac_{ΔΔ} gauu Δrtaama milicatadai, dai Δcovai ooqui dai aali.

—————
²² Taid_Δ ΔSuusi g_Δr_Δaagidi aat_Δm_Δ mamaat_Δrdamigad_Δ t_Δsai t_{ΔΔ}t_Δid_Δna vaarcu_Δr_Δ dai d_Δgavun_Δna vaasad_Δr_Δ Δg_{ΔΔ} suudagi Δ_Δp_Δga is_Δgai dai Δgai diosaidimi Δoodami quiaa.

²³ Dai aid_Δsi cadioosagi Δgai ii Δmo tuvidacamu dai Δ_Δgi gamamada agai. Dai aid_Δsi cadidiaimi ΔSuusi quiaa Δ_Δgi daacatadai am_{ΔΔ}ca.

²⁴ Daid_Δ Δvaarcu ca_Δran Δsi im_Δitadai Δg_{ΔΔ} suudagi. Daid_Δ Δvaarcu vuid_Δr_Δ vustai Δ_Δv_{ΔΔ}li dai tai vapañigai suudagi dai m_{ΔΔ} vaarcuaba ast_Δc_Δi.

²⁵ Dai casiaalimod_Δ ΔSuusi cayoga g_Δr_Δaayitadai aat_Δm_Δ mamaat_Δrdamigad_Δ mossuudagi daama im_Δitadai Δgai.

²⁶ Dai aid_Δsi t_{ΔΔ} aat_Δm_Δ issuudagi daama im_Δitadai Δgai ali_Δ duduaadimu aat_Δm_Δ dai ijiiña daid_Δ icaiti:

—Gooviava Δr_Δmo suiñali —caiti aat_Δm_Δ.

²⁷ D_Δmos ΔSuusi g_Δr_Δñiooqui dai pov_Δr_Δt_Δdai:

—Maitav_Δr vuaam Δn_Δliada aan_Δana. Maitav_Δr duduaadicuda —g_Δr_Δt_Δdai Δgai.

²⁸ Amaasi ΔPiiduru ñiooqui daid_Δ it_Δt_Δdai:

—T_Δaan_Δdami is_Δraapi giñt_Δaañiñi isimia aan_Δ suudagi daama dai m_{ΔΔ}ca g_Δajiagi —t_Δt_Δdai Piiduru.

²⁹ Taid_Δ ΔSuusi it_Δt_Δdai:

—Giimi tudu —t_Δt_Δdai.

Amaasi t_Δvai ΔPiiduru vaarcuaiñd_Δr_Δ dai g_Δaaagacai aim_Δrai suudagi daama dai m_{ΔΔ} vuid_Δr_Δ ajia agai ΔSuusi.

³⁰ Dai aidasi taa agai isali cavami avallimi alia duaadimu, dai casuudagi uta vaaquimi dai iina daida itai:

—Taanadami cagacara igiñvuusaida —caiti agai.

³¹ Taidas Suusi otoma bai novida daida itadai:

—Sallica da maicaga giñvaavoitudai aapi. ¿Tuipasi maicaga giñvaavoitudai? —tadai agai.

³² Aidasi taatasai vaarcuara Piiduru amadu Suusi otoma gappitu avalli.

³³ Amaasi aatama ismaacada vaarcuara daraajatadai gartootonacada guuquiva Suusi vuidara daida itadai:

—Sallica da aapi aparmarada Diuusi —tadai aatama.

— — — — —
³⁴ Dai vaasadara dagavusai aatama agaa suudagi dai aayi Genesareta avallira.

³⁵ Dai aidasi mai loodami isagai arSuusi otoma aagidi vasi ami avallira oidacami. Taidas loodami otoma vaa vasi coococoidada ami siaaco daacatadai Suusi.

³⁶ Daidas loodami dañimi Suusi daida itadai:

—Gadagitoñi tai taata aatama gyuucusi tomasi ugidiana gyuucusi taata aatama —tadai loodami.

Dai vascatai ismaacada taata yucuseda duduaadicami vii.

15

— — — — —
¹ Amaasi miaadara guuquiva fariseo amadu amamaatatludadami Diuusi sallcamigada siaaco daacatadai Suusi. Agai Jerusaleenaindara dada, daida itadai:

² —¿Tuisida maitivueeyi gamamaatardamiga istumaasi garviituli garalqui aadunicarudai maitarapan duuca vaponai gannoonovi siuu duucu gaugia aagadagi? —tadai agai.

³ Taidas Suusi tacacai daida itadai:

—¿Tuimasai aapima maalagidi istumaasi ipalidi Diuusi baiyoma agidi aapima istumaasi ganviituli ganalqui aadunicarudai?

⁴ Mospoducaicaiti Diuusi: “Siaavar duutuada gandada”, dai pocaiti ara: “Sioora maicaga ñioocadagi googa siara gada vui, agai gaagai isdudunucami muaagi”, ascaiti Diuusi.

⁵ Damos aapima pocaitina sai amo oodami istutuidi isitadagi googa siara gada: “Maitan istutuidi isgansoinagi tomali istumaasicada vasi istuma viaa ana arDiuusi aadunidadavalar”.

⁶ Dai ispotiya amaadutai mai aapima pocaitina sai camaiviaa agai issoicadagi googa siara gada. Dai poducaicaiti aapima mosgajiaadara vipieeyi istumaasi ipalidi Diuusi ducami isiaramo istumaasi maicagaducamicagi. Dai baiyoma ivueeyi aapima itumaasi ganviituli ganaadunicarudai.

⁷ Aapima aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Sallica da arvaavoi istumaasi aagai Isacarudai Diuusi ñiooquituldiadamigada anaagaitai aapima dai agai ooja istumaasi aagidi Diuusi dai poducaicaiti ooja:

⁸ Aapima pocaiti masai giñsaa duutudai dai maisiaa giñduutudai.

⁹ Gomaasi gia maitarsoini tomali amaadutai valar.

Aapima maigamamaatatludai giññoqui baiyoma gamamaatatludai aapima istumaasi oodami ganviituli.

Ascaiti Diuusi sai ooja Isacarudai.

¹⁰ Amaasi Suusi aagidi loodami sai miaadara guuquivana daida itadai:

—Giñcavurai dai caga maata caa:

¹¹ Tomali amo istumaasi ismaacada cueeyi oodami maivapacai tagitoidadara cascada cuadagai maisoimaasi iduinuldi oodami. Baiyoma tagitoidagadaindara vusacai mui

naana maasi soimaascami dai poduucai g_Λmaat_Λ isi_Λrsoimaasi ivuaadami —t_Λt_Λdai _ΛSuusi.

¹² Amaasi aat_Λm_Λ mamaat_Λr_Λdamigad_Λ _ΛSuusi miaad_Λr_Λ guuquiva daid_Λ it_Λt_Λdai:

—¿Maat_Λp_Λasi isali_Λ baacoi _Λfariseo ca_Λcai istumaasi aagai aapi? —t_Λt_Λdai aat_Λm_Λ.

¹³ D_Λmos _Λgai pov_Λr_Λt_Λdai:

—Tomastuma mamaat_Λtuldiaragai istumaasi gamamaat_Λtuldiadagi oodami ismaac_Λd_Λ mait_Λr_ΛDiuusi mamaat_Λtuldaragad_Λ v_Λasi gomaasi ugitimu.

¹⁴ Dagitovurai aapim_Λ _Λgai ismaac_Λd_Λ gamamaat_Λtuldi gomaasi. _Λgai _Λpan ducami _Λmoco main_Λaadami ismaac_Λd_Λ vaidaquia _Λlidi _Λmai main_Λaadami, isvaidaquia _Λgai v_Λg_Λoocatai sib_Λ d_ΛΛcar_Λ suuligian tada _Λgai —g_Λr_Λt_Λt_Λdai _ΛSuusi.

¹⁵ Amaasi _ΛPiiduru it_Λt_Λdai:

—G_Λraagidañi aapi ist_Λiya _Λlidi gocuento —t_Λt_Λdai _ΛPiiduru.

¹⁶ Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—¿Tomali aapim_Λ m_Λsmaimaat_Λ ca_Λ?

¹⁷ ¿Maitam_Λsmaat_Λ aapim_Λ sai v_Λasi cuaadagai ismaac_Λd_Λ cueeyi oodami gavooc_Λr_Λ vapac_Λi dai gooqui_Λr_Λ vusac_Λi?

¹⁸ D_Λmos istumaasi aagai oodami _Λgai gia gat_Λgitoidagaiñ_Λr_Λ vusac_Λi, gomaasi _Λgai dai soimaasi iduiñtuldi oodami.

¹⁹ Gat_Λgitoidagaiñ_Λr_Λ vusac_Λi gosoimaasi t_Λgitoidagai casc_Λd_Λ, dai gomuaaragai, dai go_ΛΛmadu voidagai aa ooqui, dai go_ΛΛsidaragai, dai goyaatagidaragai, dai goñiooquidaragai.

²⁰ V_Λasi gomaasi _Λristumaasi soimaascami. D_Λmos is_Λmo oodami maivacuanagi g_Λnoonovi poduucai isduucai ivueeyi _Λfariseo siuu duucu gaugia agadagi gomaasi mait_Λrsoimaasi —g_Λr_Λt_Λt_Λdai _ΛSuusi.

²¹ Daid_Λ _ΛSuusi ii abiaad_Λr_Λ gamu Tiroomu dai Sidooniamu.

²² Tai _Λmo ooqui Cananeeaiñ_Λr_Λ divia siaaco daacatadai _ΛSuusi dai iña _Λgai daid_Λ it_Λt_Λdai:

—T_Λaan_Λdami, aan_Λ anvaavoitudai sai aapi _Λr_ΛDavicaru cajiudad_Λ ismaac_Λd_Λ _Λqui abiaad_Λr_Λ n_Λn_Λracatadai aat_Λm_Λ daid_Λ _Λr_Λraicamu aapi. Ali t_Λji giñmara s_Λllic_Λd_Λ soimaa taataca viaacatai _Λmo Diaavora t_Λaañicarud_Λ. Soigi g_Λlda dai duaaida —t_Λt_Λdai _Λooqui.

²³ D_Λmos _ΛSuusi maiaa noragi tomali _Λmo ñiooqui. Amaasi aat_Λm_Λ _ΛSuusi ma_Λmaat_Λr_Λdamigad_Λ dada dai daañimi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Ootosañi idi ooqui mos_Λr_Λgooqui_Λr_Λ aim_Λraiña goovai dai iñacaiña —t_Λt_Λdai aat_Λm_Λ.

²⁴ Amaasi _ΛSuusi it_Λt_Λdai _Λooqui:

—Diuusi giñootoi ansai aagidana aan_Λ _Λgai ñiooquid_Λ mos_Λca judidíu. _Λgai _Λr_Λpan ducami cañiiru sib_Λ iimiad_Λ —t_Λt_Λdai _ΛSuusi.

²⁵ Taid_Λ _Λooqui miaad_Λr_Λ c_Λquiva dai g_Λtootonac_Λd_Λ c_Λquiva _ΛSuusi vuid_Λr_Λ daid_Λ it_Λt_Λdai:

—T_Λaan_Λdami giñsoiñañi —t_Λt_Λdai _Λgai.

²⁶ Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Maitav_Λr_Λ c_Λgai is_Λsiadagi oodami g_Λmaamara tascalid_Λ dai oidiadagi googosi —t_Λt_Λdai _Λgai.

²⁷ Taid_Λ _Λooqui it_Λt_Λdai:

—Vaavuava is_Λjudidíu googosi g_Λraagai d_Λmos v_Λasc_Λr_Λ _Λgoogosi cuaadana v_Λasi istumaasi g_ΛΛsai meesagad_Λaiñ_Λr_Λ sosiaacami, casc_Λd_Λ tomasi mait_Λrjudíu aan_Λ giñsoiñañi aapi sivi —t_Λt_Λdai _Λooqui.

²⁸ Amaasi _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Aapi ooqui ali_Λ c_Λgai vaavoitudai, casc_Λd_Λ _Λp_Λduuñia _Λgai istumaasi ip_Λlidi aapi —t_Λt_Λdai.

Dai aid_Λ todian duucai _Λooqui marad_Λ dueeyi.

²⁹ Taid^Λ ^ΛSuusi ii abiaad^ΛΓ^Λ dai ugidiana daivusai ^Λg^{ΛΛ} suudagi dai ^Λmo giidian t^Λsai dai ami daiva.

³⁰ Tai ami aayi mui oodami dai vaidaticatadai chuchuecogami dai momochugami dai main^ΛΛ^Λadami dai mumuudugami dai mui naana maasi coococoidad^Λ. Daid^Λ ^ΛSuusi ^ΛΛcasod^Λ abaana tuaa ^ΛCOOCOCOIDAD^Λ tai ^Λgai duduaadi.

³¹ Dai poduucai ^Λoodami mait^{ΛΛ} istumaasi g^ΛNTAT^Λgituagi t^{ΛΛ}gacai is^Λmumuudu ñioocai dai duduaad^Λcai ^Λmomosiuc^Λd^Λ ^ΛΛp^Λ, dai ajioopaitai ^Λchuchuecoc^Λd^Λ, dai n^ΛΛ^Λavacai ^Λmain^Λadami. Daid^Λ ^Λoodami g^Λnaagacai siaa duutudai g^ΛrDiuusiga.

³² Amaasi ^ΛSuusi g^Λr^Λvai aat^Λm^Λ mamaat^Λrdamigad^Λ ^Λgai daid^Λ ^Λp^Λrt^Λt^Λdai:

—Soigiñ^Λlidi aan^Λ idi oodamic^Λd^Λ caaayi vaica tasai istami giñ^{ΛΛ}madu daraaja goovai dai maiviaa istuma ugiagi. Dai maiootosa iñ^Λlidi aan^Λ sai noonoig^Λna goovai maitauga-cai, susuiquituan tada goovai voyiamu —g^Λrt^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

³³ T^Λtai aat^Λm^Λ mamaat^Λrdamigad^Λ it^Λt^Λdai ^ΛSuusi:

—Ducatai t^{ΛΛ}gimu aat^Λm^Λ cuaadagai mos^{ΛΛ}qui oodami v^{ΛΛ}tar^Λ, dai tami maioidaga tomali ^Λmo oodami —t^Λt^Λdai aat^Λm^Λ.

³⁴ Taid^Λ ^ΛSuusi pov^Λrt^Λt^Λdai:

—M^{ΛΛ}qui paana viaa aapim^Λ —g^Λrt^Λt^Λdai.

T^Λtai aat^Λm^Λ it^Λt^Λdai:

—Cuvaracami paana dai chi^{ΛΛ}qui vatopa —t^Λt^Λdai aat^Λm^Λ.

³⁵ Tai amaasi ^ΛSuusi aagidi ^Λoodami sai d^Λv^{ΛΛ}rapi daraivana.

³⁶ Dai ^Λgai vui ^Λcuvaracami paana dai ^Λvatopa dai gamamagi dai gooquir^Λ saasari dai g^Λrmaa aat^Λm^Λ mamaat^Λrdamigad^Λ ^Λgai t^Λtai aat^Λm^Λ taacogi ^Λoodami.

³⁷ Tai v^{ΛΛ}scaitai gauu dai tatascovai. Dai gooquir^Λ ^Λmpagi cuvaracami aasari ismaac^Λd^Λ baivito.

³⁸ Daid^Λ ^Λoodami ismaac^Λd^Λ gauu ^Λarmaacova miilicatadai, dai ^Λcovai ooqui dai aali.

³⁹ Dai gooquir^Λ ^ΛSuusi diosagi ^Λoodami dai vaarcu^Λr^Λ vaa dai iji aat^Λm^Λ gamu Magadaalamu.

16

¹ Taid^Λ ^Λfariseo ^ΛΛmadu ^Λasaduseo m^{ΛΛ} n^Λidamu ^ΛSuusi mosn^Λijada ^Λlidityai astuma duuna ^ΛSuusi gaagaitadai ^Λgai isducatai g^Λp^Λi^Λr^Λ vuaajagi dai aagidi said^Λ iduuna ^Λmo istumaasi g^Λducami Diuusi guvucadad^Λc^Λd^Λ.

² Tai ^Λgai aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Si^{ΛΛ}scad^Λ urunoco v^{ΛΛ}gicagi icomai aapim^Λ icaitiña sai c^{ΛΛ}gaduca agai tasai.

³ Dai si^{ΛΛ}scad^Λ quiaamoco v^{ΛΛ}gicagi icomai aapim^Λ icaitiña sai maic^{ΛΛ}gaduca agai tasai. Aapim^Λ aagaiña ^Λmo istumaasi dai ^Λmamaasi ivuaadana. C^{ΛΛ}ga maat^Λ n^Λidi aapim^Λ oidigi si^{ΛΛ}scad^Λ duuduquia aagadagi dai si^{ΛΛ}scad^Λ maiduuduquia agadagi d^Λmos maimaat^Λ n^Λidi aapim^Λ istumaasi ^Λp^Λv^Λueeyi sivi oidigi daama.

⁴ Aapim^Λ sivi oidacami ^Λrsoimaasi ivuaadami dai maivaavoitudadami dai giñ^Λaan^Λ aapim^Λ isiduiña aan^Λ ^Λmo istumaasi g^Λducami dai poduucai n^Λijada ^Λlidi aapim^Λ sabai aan^Λ ^Λr^ΛCristo ismaac^Λd^Λ n^Λn^Λr^Λ aapim^Λ d^Λmos mait^{ΛΛ}gimu aapim^Λ ^Λmai istumaasi g^Λducami mos^Λcaasi ^Λistumaasi g^Λducad^Λ ismaac^Λd^Λ idui Diuusi ootosacai Joonasi gamu Ñiñiviamu —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Dai anaasi viaa ^Λgai dai ii.

⁵ Dai aid^Λsi aat^Λm^Λ ^ΛSuusi mamaat^Λrdamigad^Λ vaasmocorad^Λr^Λ d^Λgavusai t^Λgito ismaivuucaticatadai paana.

⁶ Amaasi ^ΛSuusi pov^Λrt^Λt^Λdai:

—Gofariseo navaitigadΛ dai gosaduseo navaitigadΛ maicΛΛgadΛ —gartatΛdai.

⁷TatΛ ai aatΛmΛ gΛraagacai aipaco gΛraatagidimi daidΛ icaiti:

—Maivuucati aatΛmΛ paana cascΛdΛ pocaiti goovai —caiti aatΛmΛ.

⁸TaidΛ ΛSuusi maí istumaasi aatagaitadai aatΛmΛ dai povartatΛdai:

—¿TuimΛsi pocaiti mΛsai maivuucati paana? SΛΛlicΛdΛ maicΛΛga vaavoitudai aapimΛ.

⁹¿MaitamΛsquiaa maatΛ nΛidi tomali maitΛgito aapimΛ aidΛñsi bibi aanΛ ataama mil oodami taama paanacΛdΛ mΛtΛΛqui aasarai Λmpagi saasaquigadΛ?

¹⁰¿Tomali maitamΛstΛgito aapimΛ aidΛñsi bibi aanΛ amaacova mil oodami cuvaracami paanacΛdΛ mΛtΛΛqui aasarai Λmpagi saasaquigadΛ?

¹¹¿Ducatai maitΛntΛgito caΛ aapimΛ aidΛsi gΛnaagidi aanΛ mΛsai gΛnnuucadacana Λfariseo navaitigadΛ dai Λsaduseo navaitigadΛ aanΛ maiaagaitadai paana? —gartatΛdai ΛSuusi.

¹²Amaasi gia maatΛ caΛ aatΛmΛ isΛSuusi maiaagaitadai navaiti paana vΛΛtarΛ baiy-oma agaitadai Λgai ΛmamaatΛtuldaragadΛ Λfariseo dai Λsaduseo sai maicΛΛgadΛ.

¹³Dai aidΛsidΛ ΛSuusi aayi Sesarea Filiposi dΛvΛΛriarΛ gartΛcacai daidΛ partatΛdai:

—AanΛ arΛgai ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami dΛmos Λoodami, ¿voorΛ giñagai? —gartatΛdai ΛSuusi.

¹⁴TatΛ ai aatΛmΛ aa noragi daidΛ itatΛdai:

—Λmoco pocaiti pΛsaidΛ arΛVuaanacaru ismaacΛdΛ vapaconaitadai Λoodami, dai aa pocaiti pΛsaidΛ arEliiasicaru, dai aa pocaiti pΛsaidΛ arJeremiasicaru siΛpΛ Λmai Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ —tatΛdai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ.

¹⁵Amaasi ΛSuusi povartatΛdai:

—¿Dai aapimΛ moorΛ giñagai? —gartatΛdai ΛSuusi.

¹⁶Amaasi ΛSimuñi Piiduru itatΛdai:

—Aapi aparΛCristo Λgai ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami. Dai aapi arDiuusi maradΛ ismaacΛdΛ tomastuigaco oidaga —tatΛdai ΛPiiduru.

¹⁷TaidΛ ΛSuusi itatΛdai:

—Diuusi cΛΛgacarΛ gΛnΛidi aapi Simuñi, Joonasi maradΛ tomali Λmo oodami maitΛmaatΛtuli gomaasi mosΛca Diuusi gΛrooga ismaacΛdΛ tΛvaagiana daja Λgai gia gΛmaatΛtuli gomaasi.

¹⁸Dai aanΛ angΛagidi sai aapi Piiduru aagiada agai oodami ansai aanΛ arCΛΛgacarΛ vuviaadami dai muidutai giñvaavoituda agai dai Λgai gia cΛΛgacarΛ vuvaidamu aanΛ, dai tomasi coiyagi vΛΛscarΛ Λmo imidagai Λpamu duduaacamu vΛΛscatai.

¹⁹Dai aanΛ gΛmaaquimu Λmo sΛΛlicami pai aagida Λoodami sai sioorΛ giñvaavoitudagi soicΛda aagai sai cΛΛga gΛntatΛgitocana Diuusi vai poduucai tomasioorΛ sioorΛ maitiñvaavoitudagi aagiditai aapi tami oidigi daama maidagitomu aanΛ isvaquia Λgai tΛvaagiarΛ dai tomasioorΛ sioorΛ giñvaavoitudagi aagiditai aapi tami oidigi daama Λgai gia dagitomu aanΛ isvaquia tΛvaagiarΛ —tatΛdai ΛSuusi.

²⁰Amaasi ΛSuusi sΛΛlicΛdΛ gardai aatΛmΛ mamaatΛrdami sai maiaagidiña tomali Λmaadutai siΛgai arΛCristo.

²¹AidΛ abiaadΛrΛ ΛSuusi gΛagacai gΛraagidi aatΛmΛ mamaatΛrdami sai Λgai vi-aacatadai isimiagi Jerusaleenamu dai sai soimaa taatatulda agai atΛtΛaanΛdamigadΛ judidíu Λmadu ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali Λmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ. Dai gΛraagidi ΛSuusi sai Λgai muaa agaitadai dΛmos bovaica tasaicΛdΛ Λpamu duaaca agaitadai.

²²Amaasi ΛPiiduru Λcovai vaidacai dai vui ñiooquimi daidΛ itatΛdai:

—Chu cΛliodami Diuusi maitipaldana dai maitΛdagitona. Tomali Λmo imidagai maitiΛpΛduuna imaasi —tatΛdai ΛPiiduru.

²³ TaidΛ ΛSuusi ajaco cΛquiva daidΛ itΛtdai ΛPiiduru:

—MaitigiñΛΛmadu aimΛrda aapi Diaavora giñsobicΛi aapi. Aapi pocaiti sai maitΛagai isivuaadagi aanΛ istumaasi Diuusi ipΛlidi —tΛtdai ΛSuusi.

²⁴ Amaasi ΛSuusi povΛrtΛtdai aatΛmΛ:

—IsΛmaadutai giñΛΛgiada Λliada maitΛagai isΛΛgi gΛtΛgitocagi dai gΛaagai isvΛΛs tasai baigΛducagi siΛduñiada gΛmuaatuda Λgai giñvaavoitudaitai daida giñΛΛgiadagi.

²⁵ SioorΛ ivuaadagi ΛΛgi istumaasi ipΛliadagi Λgai gia imimu Diaavora Λmadu, dΛmos sioorΛ baigΛducagi dai muquiagi giñvaavoitudaitai Λgai gia cΛΛgacΛrΛ vuusaimu.

²⁶ ¿Tumaasi Λrsoiñi Λmo oodami vΛΛtarΛ isgamaitΛagi vΛΛsi istumaasi oidaga oidigi daama vai iibΛadΛ imiagi Diaavora Λmadu? Tomali Λmaadutai maitistutuidi isgaaanamΛquidagi dai cΛΛgacΛrΛ vuusiagi.

²⁷ Dai aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami divimu Λmaadu mui Diuusi tΛtΛaañicarudΛ dai giñooCa dadadaquigadΛ gΛrsicoli dadadaquida agai. SiΛΛscadΛ diviagi Diuusi Λgai nΛidamu vΛΛscatai ismaacΛdΛ ΛrcΛΛga ivuaadami dai ismaacΛdΛ ΛrmaicΛΛga ivuaadami.

²⁸ SΛΛlicadΛ oidaga ΛΛmoco ismaacΛdΛ tami guuca dai maicoiya agai asta siΛΛscadΛ tΛΛ goovai ismaasca iñagai aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami siΛΛscadΛ gataaanΛdagi Diuusi Λmadu —gΛrtΛtdai ΛSuusi.

17

¹ DaidΛ ΛSuusi bonaadami tasaicΛdΛ vaidacai ΛPiiduru Λmadu ΛJacovo Λmadu ΛVuaana Jacovo suculidΛ Λmo tΛca giidiana.

² Dai ami ΛSuusi ΛmapΛdui vuitapi gΛmamaatΛrdamiga. Dai vuivasadΛ dadadaquitu Λpamaastu tasai, dai yuucusidΛ cΛΛga tootuatΛ.

³ Dai todian duuca tΛΛ Λgai Eliiasicaru Λmadu Moseesacaru vai gaaatagaitadai Λmadu ΛSuusi.

⁴ Amaasi ΛPiiduru itΛtdai ΛSuusi:

—TΛaanΛdami vΛΛsi ΛrcΛΛgai istami daraaja aatΛmΛ isipΛliada aapi tΛtai duuñi vaica uucusai, Λmoco aapi gΛvΛΛtarΛ dai Λmai Moseesa vΛΛtarΛ dai Λmai Eliiasi vΛΛtarΛ —astΛtdai ΛPiiduru.

⁵ Dai quiaa ñiiocaitadai Λgai tai divia Λmo icomai dadadacΛdami dai iina vΛΛscatai ismaacΛdΛ ami daraajatadai. Tai icomiaiñdΛrΛ caidatu Λmo ñiioqui daidΛ icaiti:

—Idi Suusiava Λrgiñmara nai aanΛ aliΛ oigΛdai dai baigiñΛlidi aanΛ goovaicΛdΛ. ΛΛgiadavurai aapimΛ —ascaiti ñiiooqui.

⁶ MoscaΛcai ΛmamaatΛrdami ñiiooqui dΛvΛΛrapi cuiiqui dai aliΛ duduaadimu.

⁷ Amaasi ΛSuusi miaadΛrΛ cΛquiva daidΛ itΛtdai:

—Vaapaigivurai aapimΛ maitavΛr duduaadimu —astΛtdai ΛSuusi.

⁸ Dai aidΛsi aipaco nΛnΛaava Λgai camaitΛΛ Λgai ΛcΛcΛΛli mosΛca ΛΛgi ΛSuusi.

⁹ Dai aidΛsi tΛaapañimi Λgai ΛgΛΛ giidiaiñdΛrΛ ΛSuusi dai ΛmamaatΛrdamigadΛ daidΛ itΛtdai:

—MaitavΛr aagiada tomali Λmaadutai istumaasi tΛΛ aapimΛ asta siΛΛscadΛ aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami caduaacagi coidadΛ saagidaiñdΛrΛ —astΛtdai ΛSuusi.

¹⁰ Amaasi ΛmamaatΛrdamigadΛ tΛcacai ΛSuusi daidΛ itΛtdai:

—¿TuisidΛ icaiti ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ saidΛ ΛEliiasicaru viaacatadai isdiviagi ΛpΛga isaapi? —astΛtdai ΛmamaatΛrdamigadΛ.

¹¹ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtdai:

—Vaavoava istumaasi aagai ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ sai Eliiasi viaacatadai isΛpΛga diviagi dai baiduñiagi oodami iibΛadΛ.

¹² DΛmos aanΛ angΛnaagidi sai cadivia Eliiasi dai ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ maimai dai soimaa taatatuli Λgai isducatai ipΛli. Poduucal ΛpΛ Λoodami sividadΛ soimaasi giñtaatatuldamu aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami —astΛtdai ΛSuusi.

13 Amaasi Δ mamaat Δ rdamigad Δ maat Δ ca Δ is Δ Suusi aagaitadai Δ Vuaana ismaac Δ d Δ vaponaitadai Δ oodami.

14 Dai aidasi aayi Δ gai m Δ ca siaaco daraajatadai Δ oodami Δ mo c Δ ali miaad Δ r Δ caquiva Δ Suusi daid Δ it Δ dai:

15 —T Δ aan Δ dami soigi g Δ lda aapi giñmarac Δ d Δ . Susuiquit Δ r Δ i Δ gai dai alia soimaa taatamai. Muiyoco imidagai taiy Δ r Δ g Δ g Δ sai dai suudar Δ .

16 Tami vuaapi aan Δ g Δ mamaat Δ rdamiga ismaac Δ d Δ tami vii tai goovai maitistui isduaaidagi —t Δ dai Δ c Δ ali.

17 Taid Δ Δ Suusi pov Δ rt Δ dai:

—Aapim Δ oodami maivaavoitudadami dai soimaasi ivuaadami cat Δ v Δ pi g Δ n Δ ma daja aan Δ mai aapim Δ v Δ sc Δ r Δ maitiñvaavoitudai. Aliasi Δ roojodaragai aapim Δ . Baigovai av Δ r giñvuaapidi goali g Δ ali —g Δ rt Δ dai.

18 D Δ mos Δ Suusi aagidi Δ Diaavora t Δ aañicarud Δ sai dagitona Δ ali g Δ ali dai camai Δ madu daacana. Tai Δ gai vuusai Δ ali g Δ liaiñd Δ r Δ , tai Δ ali g Δ ali todian duucai duaadicami vii.

19 Dai gooqui Δ r Δ aat Δ m Δ mamaat Δ rdamigad Δ Δ Suusi aatagi Δ gai Δ gi dai t Δ cacai daid Δ it Δ dai:

—¿Tuisid Δ maitistui aat Δ m Δ isvuusaidagi Δ Diaavora t Δ aañicarud Δ ? —t Δ dai aat Δ m Δ .

20 Taid Δ Δ Suusi pov Δ rt Δ dai:

—Aapim Δ maic Δ ga giñvaavoitudai casc Δ d Δ . Ismaac Δ d Δ g Δ naagidi aan Δ Δ rvaavoi. Sai isc Δ ga giñvaavoitudadamudai aapim Δ aid Δ gia istutiadamudai aapim Δ isivuaadagi istumaasi tomasi s Δ lic Δ d Δ sijaiga.

21 Goma Diaavora t Δ t Δ aañicarud Δ alia sijaiga vuvaidaragai oodamiaiñd Δ r Δ casc Δ d Δ av Δ nacai maitaugacai gamamadagi vai poduucai vuvac Δ i goovai —g Δ rt Δ dai Δ Suusi.

22 Dai aat Δ m Δ mamaat Δ rdamigad Δ Δ Suusi g Δ r Δ mpaidimi Galilee Δ r Δ taid Δ Δ Suusi pov Δ rt Δ dai:

—Aan Δ ismaac Δ d Δ viaa Δ mo s Δ licami m Δ giñt Δ gida aagai aa oodami

23 si Δ gai giñmuaamu d Δ mos vaica tasaic Δ d Δ duaacamu aan Δ —g Δ rt Δ dai Δ Suusi.

T Δ tai alia soig Δ r Δ ali aat Δ m Δ imaasic Δ d Δ .

24 Aidasi aayi Δ Suusi Δ madu aat Δ m Δ Capernaum Δ r Δ Δ tumiñsi vuudami Δ g Δ quiuupaigad Δ r Δ judidú iji siaaco daacatadai Δ Piiduru daid Δ it Δ dai:

—¿G Δ mamaat Δ tuldadamiga isgamaacai Δ rp Δ tumiñsi Δ g Δ quiuupai v Δ tar Δ ? —ast Δ dai Δ tumiñsi vuudami.

25 Taid Δ Δ Piiduru aa noragi daid Δ it Δ dai:

— Δ ja —ast Δ dai.

Amaasi utudama vaac Δ cai Δ Piiduru quiiy Δ r Δ Δ Suusi Δ rp Δ ga ñiooqui daid Δ it Δ dai:

—¿Tuma t Δ gitoi aapi? ¿Maac Δ d Δ oodami taan Δ i Δ t Δ aan Δ dami tumiñsi, Δ gi g Δ naaduñi sisib Δ acoga oidacami? —t Δ dai.

26 Taid Δ Δ Piiduru aa noragi daid Δ it Δ dai:

— Δ sib Δ ad Δ r Δ oidacami —t Δ dai.

Taid Δ Δ Suusi it Δ dai:

—Amaasi aaduñd Δ mait Δ aagai ismamaacadagi tumiñsi.

27 D Δ mos v Δ sc Δ r Δ maaquimu aan Δ tumiñsi vai poduucai maibaacuagi Δ tumiñsi vuudami. Imiñi aapi Δ g Δ suudagi ugidiamu dai daituda Δ mo babaidacarui dai vuusaida Δ vatopa ismaac Δ d Δ Δ rp Δ ga b Δ iya gobabaidacarui. Δ gai vatopa t Δ ñi Δ r Δ t Δ gimu aapi tumiñsi. Δ tumiñsi g Δ r Δ imu isgaanam Δ quida aan Δ dai aapi Δ rp Δ . B Δ caiñi aapi dai m Δ ca aa nam Δ quida —t Δ dai Δ Suusi.

18

1 Amaasi aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi miaadΛrΛ guuquiva dai tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿SiΛΛscadΛ gataaanΛdagi aapi vΛΛsi oidigi daama maascadΛ aatΛmΛ gΛmamaatΛrdamiga vaamioma gataaanΛda ragai? —tΛtΛdai aatΛmΛ.

2 Amaasi ΛSuusi vai Λmo ali dai garsaagida cΛi,

3 dai povΛrtΛtΛdai:

—SΛΛlicadΛ Λrvaavoi isaapimΛ maiΛma duucaı gΛntΛtΛgituagi dai camaigΛgΛrducadΛ gΛnΛliadagi Λpan duucaı idi ali poduUCAı gia maiimimu aapimΛ siaaco tΛaanΛi Diuusi.

4 PoduUCAı gia Λgai ismaacadΛ vaamioma gataaanΛi mΛΛca siaaco gataaanΛi Diuusi ΛrΛgai ismaacadΛ maigΛgΛrducadΛ gΛnΛlidi Λpan duucaı idi ali.

5 TomasioorΛ sioorΛ vaavoitudai giñmamaatΛtuldaraga dai cascadΛ oigΛdai idi ali oodami Λgai gia giñoigΛdai aanΛ.

6 TomasioorΛ sioorΛ soimaasi iduiñtulda liadagi Λmoco ismaacadΛ utudama giñvaavoitudagi sioma ΛrcΛΛgai Λgai vΛΛtarΛ mΛscusivuana vulidagi Λmo gΛΛ mauturui dai gΛΛ suudarΛ daitudagi.

7 SΛΛlicadΛ maicΛΛgadu oodami vΛΛtarΛ isoidacagi naana maasi ismaacadΛ soimaasi iduiñtuldiadagi Λoodami. VΛΛscΛrΛ oidacamu istumaasi isducataı soimaasi ivuaadagi oodami dΛmos soimaasi taatamu Λgai ismaacadΛ soimaasi iduiñtuldiadagi Λoodami.

8 IsΛmaadutai iduñia liadagi Λmo istumaasi soimaascami gΛnovicadΛ siΛpΛ gΛΛcasocadΛ baiyoma gΛaagai ispoΛliada Λgai ismainovΛ siΛpΛ maiΛcaso dai maisiu Diaavora ΛΛmadu imiagi.

9 Dai isΛmaadutai iduñia liada Λmo istumaasi soimaascami gΛvuupujicadΛ baiyoma gΛaagai ispoΛliada Λgai ismaivuupuju. Sioma ΛrcΛΛgai ispoΛliada Λgai ismaivuupuju dai maisiu Diaavora ΛΛmadu imiagi.

10 CΛΛgacΛrΛ avΛr nΛijada aapimΛ vΛΛscataı ismaacadΛ giñvaavoitudagi. AanΛ angΛnaagidi sai Diuusi tΛtΛaañicarudΛ ismaacadΛ tΛvaagiΛrΛ daraaja Diuusi ΛΛmadu cΛΛga nuucada Λgai ismaacadΛ giñvaavoitudai tami oidigi daama.

11 Dai aanΛ ismaacadΛ viaa Λmo sΛΛlicami divia dai cΛΛgacΛrΛ vuvaida iñagai soimaasi ivuaadami Λgai ΛrsibΛ iimiadΛ Diuusi vΛΛtarΛ.

12 IsΛmaadutai viaacagi Λmo sientu cañiiru vai sibΛ imiagi Λmoco siaadΛrΛ maianaasi viaana Λgai Λgaa maaco coobai dan baivustaama dan tustaama dai gaagamuna ΛsibΛimiaadΛ.

13 Dai istΛgiagi sΛΛlicadΛ vaamioma baigΛΛliatugadagi ΛgaicadΛ siΛgaa ismaacadΛ maisibΛ iimiagi.

14 PoduUCAı ΛpΛ Diuusi gΛrooga tΛvaagiΛrΛ daja dai Λgai maitipΛlidi isiimiagi Diaavora ΛΛmadu tomali Λmoco ismaacadΛ giñvaavoitudai.

15 IsΛmaadutai soimaasi duiñdagi Λmai, Λgai gΛaagai isaagidagi ΛΛgi Λgai sai soimaasi duñi. Dai isΛgai cΛΛga baiduñia liadagi ñiiooqui aidΛ gia ΛrgΛnaadunumΛcamu Λgai.

16 Dai isΛgai maibaiduñia liadagi aidΛ gia gΛaagai isvaidaquıagi Λmoco siΛpΛ gooca gΛaaduñi vai poduUCAı oidacana nΛijadami ismaitipΛlidi Λgai isbaiduñiagi ñiiooqui.

17 Dai isapiaquiaa maibaiduñia liada Λgai aidΛ gia gΛaagai isaagidagi vΛΛsi Λvaavoitudadami, dai isapiaquiaa maibaiduñia liada Λgai aidΛ gia gΛaagai isΛpan duucaı nΛijadagi Λgai ismaacadΛ maivaavoitudai siΛpΛ Λpan duucaı tumiñsi vuudami.

18 Dai aanΛ angΛnaagidi sai siΛΛscadΛ aagiada aapimΛ Diuusi ñiiooquidΛ Λoodami toma-sioorΛ sioorΛ maitiñvaavoitudagi aagiditai aapimΛ Λgai maidagıtomu aanΛ isvaquiagi

tavaagiara, dai tomasioora siora giñvaavoitudagi aagiditai aapima agai gia dagitomu aana isvaquiagi tavaagiara.

¹⁹ Dai aana anganaagidi ara sai isgocatai aapima ganaagidagi dai daañiagi isDiuusi gansoiñagi, Diuusi garooga gansoiñamu.

²⁰ Tomasiaaco siaaco ganampaidadagi gooca siara vaica dai giñsaa duutuada agadagi dai gamamadada agadagi ami daacamu aana ara —gartatadai asuusi.

²¹ Amaasi ii Piiduru dai tacacai asuusi daida itatadai:

—Taanadami, ¿vuuquiyojo imidagai gaagai isoigaldada aana amoco giñaduñi ismaacada soimaasi giñvuidadagi? ¿Par cuvaracamiojo? —tatadai Piiduru.

²² Taida asuusi aa noragi daida itatadai:

—Chu aana anmaitaagidi sai cuvaracamiojo baiyoma angaagidi aana sai maicadacai gaogaliada.

²³ Isducatai avueeyi siascada Diuusi soicadagi oodami iscala gantatgitocagi avan ducami istumaasi idui amo taanadami. Taanadami ipaliditadai ispipiooñigada aana namquidagi.

²⁴ Utudama gaagacai taañimi agai pipiooñiga ismaacada vupuaatulditadai matai vuaapi amo piooñigada ismaacada mui mil vuaatulditadai.

²⁵ Daida apiooñigada maiviaacatadai istucada aana namquidagi. Taida aamudaa agidi sai gagarana vasi gavustuidaga dai gamaamara dai gooñiga dai agi agai dai vuvaidana tumiñsi dai acada aana namquidana.

²⁶ Amaasi apiooñigada gatoonacada caquiva gaamu vuidara dai daañimi daida itatadai: “Giñaamu giñnaracañi aapi gaa namquidamu aana vasi”, astatadai.

²⁷ Taida aamudaa soigalli dai oigali dai camaitai aida, dai dagito isimiagi agai.

²⁸ Tai ii agai dai moo maigovai ta amoco gaduñi ismaacada vuaatulditadai chilqui tumiñsi. Dai cuchivuaana bai dai cayoga vuliji daida itatadai: “Aata giñnamquida pasmaacada giñvuaatuli”, astatadai.

²⁹ Amaasi aduñda gatoonacada caquiva agai vuidara dai daañimi daida itatadai: “Giñnaracañi aapi gaa namquidamu aana vasi”, astatadai.

³⁰ Taida agamai maitipali, baiyoma vaidacai dai gatjai maisaragai dai gaaagidi masai anaasi maisacana asta siascada aana namqui agai vasi.

³¹ Amaasi gaa pipiooñigada gaa taanadami ta gomaasi dai salicada soigalli dai iji dai ma agidi taanadami vasi istumaasi avadi.

³² Amaasi taanadami gatjai masai ma vaidana agai daida itatadai: “Aapi gia salicada maica tuiga. ¿Duucada aana goigali vasi pasmaacada giñvuaatulditadai aapi, giñdaañimi aapi cascada?”

³³ ¿Duucada aapi maisoigalli gaduñica, poduucai isduucai soigiñali aana aapicada?” astatadai.

³⁴ Dai salicada baamu aamudaa dai gatjai maisaragai dai gaaagidi masai anaasi maisacana asta siascada aana namqui agai —tatadai asuusi.

³⁵ Cuugatara povartatadai asuusi:

—Poduucai iduñia agai garooga tavaagiara aapimacada issalicada maitanoigaliada aapima aipacoga —gartatadai.

19

¹ Caaagacai asuusi imaasi ii ami Galileeiñara dai aayi ma Judea davariara vaasadara Jordán aqui.

² Dai mui oodami oiditadai tai ami duduaadi asuusi coococidad.

³ Amaasi amoco fariseo miaadar guuquiva siaaco daacatadi asuusi dai mossoimaasi niooquituda alidi agai cascada taccacai daida itadai:

—¿Oidagasi oigaragai simo calli dagituagi gooniga tomastucada? —tadai fariseo.

⁴ Tai agai aa noragi daida itadai:

—Aapim canidi Diuusi niooquida siaaco oojisi sai aidasi Diuusi idui oodami idui agai calli dai ooqui.

⁵ Dai Diuusi niooquidara icaiti ara: “Cascada calli dagitomu gandada dai amadu oidacamu gooniga dai vagoocatai amo oodami ganducamicamu agai”, asduuca oojisi Diuusi niooquidara.

⁶ Cascada amo calli maitaagai isdagituagi gooniga tomali amo ooqui gacuuna. Diuusi ipalidi ismapai oidaca agai asta silascada coi —tadai asuusi.

⁷ Amaasi taccacai fariseo daida itadai:

—¿Tuisida Moseesacaru gamaa oigaragai simo calli dagitua aliada gooniga saida istutuidi isbaiduniagi amo oojai dudunucamara dai poduucacai dagituagi? —tadai fariseo.

⁸ Taida asuusi itadai:

—Ganlaqui aduniaru vudara vallaana Diuusi cascada Moseesacaru maa agai oigaragai isdagitoda ganooniga dai poduucacai ganviitildi agai. Damos tucamara maitiipucatai oigaragai poduucacai.

⁹ Dai aan anganaagidi siora dagituagi gooniga maigogoosi gducamicatai agai dai vanaagi amai ooqui agai gia gogoosi gducami —tadai asuusi.

¹⁰ Amaasi aatama mamaardamigada tadai:

—Siarvaavoi ismaitipu oigaragai isdagituagi amo calli gooniga aida gia sioma arcaga ismaicuucuntadagi oodami —tadai aatama.

¹¹ Taida asuusi povartadai:

—Maisiu vascatai istutuidi ismaioontadagi mosaca agai ismaacada Diuusi soicai.

¹² Amo calli maioontai soimaa vuvacai agai cascada dai aa mascacaapuñtudagi maioontai, dai aa maioontai aipaco ajioopaitai gaaagiada aliditai isducatai Diuusi soicai oodami sai caga gantatagiticana. Tomasiora siora istutiadagi ismaioontadagi callagadu ismaiooniacatai oidaca agai —gartadai asuusi.

¹³ Matai aida vuaapi asuusi chilqui aali sai taatana agai moomoda dai mamatuldana. Taida aatama mamaardamigada agai bagaidimi oodami ismaacada vuaapaimi aali.

¹⁴ Taida asuusi povartadai:

—Dagitovurai goaali vai dadana siaaco daja aan dai maitavar daidiada. Ismaacada apanducami aali agai gia Diuusi soicai agai sai caga gantatagiticana —gartadai asuusi.

¹⁵ Daida asuusi taata aali moomoda dai gooquira ii abiaadara.

¹⁶ Amo calli ii dai mala nidamu asuusi daida itadai:

—Mamaatuldadami call tuigacada. ¿Tumaasi istutuidi aan isiduniagi dai vallaara oidacagi Diuusi amadu? —tadai agai.

¹⁷ Taida asuusi itadai:

—¿Tuipasi call tuigacada ginaagai? Alimadugava call tuigacami dai agai arDiuusi. ¿Ipalidipasi isimiagi Diuusi amaadu? Agiditai caaca vansi istumaasi aagai Diuusi niooquidara —tadai asuusi.

¹⁸ Taida calli itadai:

—¿Tumaasi agai? —tadai.

Taida asuusi itadai:

—Maitavar gacoodada, dai maitavar googosi gducamica, dai maitavar gansiada gavustuidaga, dai maitavar yaatavoaca,

19 dai siaa duutuada gΛndΛΛdΛ dai oigΛadavurai gΛnaaduñi poduucai mΛsduucai gΛnoigΛdai aapimΛ ΛΛgi —tΛtΛdai ΛSuusi.

20 TaidΛ ΛgΛΛli itΛtΛdai:

—VΛΛsi gomaasi ansiaa duutudai aanΛ aliducatai abiaadΛrΛ. ¿Tumaasi viΛΛga isiduñia aanΛ? —tΛtΛdai ΛgΛΛli.

21 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—IpΛlidipΛsi isiduñiagi vΛΛsi istumaasi Diuusi ipΛlidi aidΛ gia imiñi dai gagaara vΛΛsi pΛstumaasi viaa dai oida Λtumiñsi Λsoituutuigami dai poduucai viaacamu aapi mui naana maasi tΛvaagiΛrΛ dai gooquiΛrΛ divia dai giñoidatucuda —tΛtΛdai ΛSuusi.

22 Dai aidΛsi moscaΛ ΛgΛΛli gomaasi aliΛ soigΛΛli dai soigΛΛliatugai aliΛsi ΛrgΛviidacamicatadai Λgai cascΛdΛ.

23 Amaasi ΛSuusi povΛrtΛtΛdai aatΛmΛ mamaatΛrdami:

—Gia sijaiga isgΛnviiipidacami dagituagi isDiuusi soicΛdagi iscΛΛga gΛntΛtΛgitocagi.

24 Dai aanΛ angΛnaagidi ΛΛpΛ sai sioma maisijaiga Λmo muura vΛΛtarΛ isvaquiagi Λmo oi dΛgadΛamu sΛΛli isΛmo gΛviidacami dagitoagi isDiuusi soicΛdagi iscΛΛga gΛtΛgitocagi —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

25 Mosaagai ΛSuusi gomaasi tΛtai aatΛmΛ mamaatΛrdami maitΛΛ isducatai gΛrtΛtΛgituagi dai aipaco gΛrtΛcacai daidΛ icaiti:

—¿VoorΛ istutuididΛo iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi? —caiti aatΛmΛ.

26 TaidΛ ΛSuusi gΛrvui nΛnΛava dai povΛrtΛtΛdai:

—Oodami gia maitistutuidi isiduñiagi imaasi dΛmos Diuusi gia istutuidi isiduñiagi. Diuusi vΛΛsiaΛcatai istutuidi isiduñiagi —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

27 Amaasi ΛPiiduru itΛtΛdai:

—TΛaanΛdami, aatΛmΛ viaa vΛΛsi tΛstumaasi viaacatadai gΛoidatucuda ΛrΛliditai, ¿tumaasi viaacamu aatΛmΛ? —tΛtΛdai ΛPiiduru.

28 TaidΛ ΛSuusi aa noragi dai povΛrtΛtΛdai:

—IsmaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ Λrvaavoi, siΛΛscadΛ Diuusi utuldagi vΛΛsi istumaasi dai siΛΛscadΛ aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami gatΛaanΛdagi daacatai Λmo daicarui dadadacΛdamiΛrΛ aapimΛ ΛΛpΛ ismaacΛdΛ giñoidatucudagi gatΛaanΛdamu ΛΛpΛ Λchigiamaasi daraicarΛrΛ daraajatai. AapimΛ baivustaama dan goocadu dai Λmoco tΛaanΛdamu RuvenicarΛ cajiudadΛ, dai gΛmai tΛaanΛdamu DanacarΛ cajiudadΛ, dai gΛmai tΛaanΛdamu GadacarΛ cajiudadΛ, dai gΛmai tΛaanΛdamu NefatalicarΛ cajiudadΛ, dai gΛmai tΛaanΛdamu AseracarΛ cajiudadΛ, dai gΛmai tΛaanΛdamu IsaacarΛ cajiudadΛ, dai gΛmai tΛaanΛdamu JudacarΛ cajiudadΛ, dai gΛmai tΛaanΛdamu ZavulonicarΛ cajiudadΛ, dai gΛmai tΛaanΛdamu SimioñicarΛ cajiudadΛ, dai gΛmai tΛaanΛdamu BenjamiñicarΛ cajiudadΛ, dai gΛmai tΛaanΛdamu EfraiñicarΛ cajiudadΛ, dai gΛmai tΛaanΛdamu ManaasesicarΛ cajiudadΛ.

29 Dai tomasioorΛ sioorΛ dagituagi gΛvustuidaga siΛΛpΛ gΛaaduñi ivuaadatai giñaa duiñdaga Λgai viaacamu Λmo sientu vaamioma dai siΛΛscadΛ imiagi Λgai idi oidigiΛiñdΛrΛ vΛΛscΛrΛ oidacamu Λgai Diuusi ΛΛmadu.

30 Dai mΛΛca siaaco tΛaanΛi Diuusi muidutai ismaacΛdΛ vaamioma tΛaanΛi tami, mΛΛca sioma maitΛaanΛdamu dai ismaacΛdΛ sioma maitΛaanΛi tami mΛΛca vaamioma tΛaanΛdamu.

20

1 Isducatai ΛpΛvueeyi siΛΛscadΛ Diuusi soicΛdagi oodami sai cΛΛga gΛntΛtΛgitocana ΛrΛpan ducami istumaasi idui Λmo cΛΛli ismaacΛdΛ gΛΛpi viaacatadai dΛvΛΛrΛi ΛΛqui quiaamoco ii Λgai dai gaaga Λgai pipiooñi sai yoovana uuvasi.

2 Dai baidui Λgai gΛpipiooñiga ΛΛmadu sai Λmo coobai piisu aa namΛquida Λgai Λmo tsaicΛdΛ. Dai otoma ootoi sai mΛΛca gΛyoovana.

³ Dai laascadioma ii acaali plaasamu dai maa ca taa aa oodami mosdaraacami,

⁴ daida itadai: “Imdavurai dai gaaata duñi giñasiara dai aana gnaa namquidamu siasi cagaducagi”, astadai. Tai agai iji.

⁵ Dai dan duucu apamu ii asacami dai apua ootoi aata vuaadami, dai coi gasacai tasai ii agai dai apua ootoi.

⁶ Dai cauruñimoda ii agai plaasamu dai maa ca taa aa oodami ismosdaraaja daida itadai: “¿Tuimasi mosdaraaja amo tasai dai maitaata vueeyi?” astadai.

⁷ Taida aoodami itadai: “Tomali amaadutai maitarmamacai aa duiñdagai cascada”, astadai. Amaasi itadai asacami: “Imdavurai aapima vasi dai maa ca aata duñi giñasiara dai aana gnaa namquidamu siasi cagaducagi”, astadai.

⁸ Dai caacai siuu duucu ganapidagi apipioñi taida asacami aagidi agai ismaacada taanai apipioñi daida itadai: “Baigovai vaido goata vuaadami dai aa namquida. Gaagacai aa namquida apaga ismaacada gooquira gnaaga dai ismaacada apaga gnaaga vasia gooquira aa namquida aapi”, astadai.

⁹ Amaasi dada agai ismaacada gooquira gnaagacai gaaata dui matai amo coobai piisu aa namqui.

¹⁰ Dai gooquira caa namquida agai ismaacada apaga gnaagacai gaata dui vai agai povanlidadai masi vaamioma aa namquida agaitadai, matai agai amo coobai piisu aa namqui apa.

¹¹ Dai aidamasi mosaa namqui vai agai ñioquimi asacami vui.

¹² Daida itadai: “Goovai ismaacada gooquira gnaaga ali amo oora aata dui matai vascara garapan asi aa namqui dai aatama amo tasai soimaa taata toiñdagai”, astadai.

¹³ Taida aamuda aa noragi daida itadai ali amoco agi agai: “Giñaduñi aana maisoimaasi gavuiididi. ¿Maitasirvaavoi iñsaana gnaagidi sai amo coobai piisu gnaa namquida iñagaitadai isgaaata duña aapima giñamadu?”

¹⁴ Naa, gaa namquidaraga imdañi. Aana ipalidi isganapan asi maquiagi goovai ismaacada gooquira gnaaga.

¹⁵ ¿Maitisviaa aana samicami isidunya giñtumiñsigacada istumaasi ipaliadagi? ¿Tuipasi muuquimudada caiti aapi nidadai iscaga dui aana gogaa vatar?” astadai aamuda.

¹⁶ Poduucacai ismaacada aoodami soi duu nidi tami oidigi daama vaamioma namaga maa ca siaaco taanai Diusi, damos ismaacada polidi isvaamioma namaga tami oidigi daama agai gia maisii namacamu siaaco taanai Diusi. Diusi ñiniooquituldadamigada aagidi mui oodami saida istutuidi iscagacara vuvaquiagi damos Diusi chilqui aco vuvaitu —gartadai aSuusi.

¹⁷ Dai amo imidagai voyamu imitadai aSuusi catasadimi Jerusaleenamu daida aSuusi covai garvai aatama baivustaama dan gooca mamaatardamigada agai dai povartadai:

¹⁸ —Aapima nidi tascataaidimi aatama Jerusaleenara masiaaco giñtagida agai aana ismaacada viaa amo samicami giñtagida magari baitaguucacamigada papaali amadu amamaatuldiamami samicami isagai gataañimu masida giñmuaana,

¹⁹ dai giñtagidamu agai aa sibadara oidacami ismaacada maitarjudidú sigai giñparunadamu dai saasamu giñuucuga dai giñsiisamu curusiaba. Dai bovaica tasaicada apamu duaacamu aana coidada saagidaiñara —gartadai aSuusi.

²⁰ Amaasi Jacovo dai Vuaana amadu adada miaadara guuquiva siaaco daacatadai aSuusi. Jacovo dai Vuaana rSevedeo maamarada. Taida adada gatoonacada caquiva aSuusi vuidara.

²¹ Taida aSuusi cacai daida itadai:

—¿Tumaasi aagai aapi? —tʌtʌdai ʌgai.

Tai ʌgai itʌtʌdai:

—Siʌʌscadʌ aapi vʌʌsia daama ʌrgabaitʌcʌʌacamicagi giñoigʌdakai darasa aapi giñmaamara vaidʌ ʌrtʌtʌʌaanʌdamicana goovai —tʌtʌdai ʌgai.

²² Taidʌ ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Aapimʌ maimaatʌ mastumaasi giñaagidi. ¿Baisistuidʌna aapimʌ issoimaa taatagi siʌʌ soimaa taata iñagai aanʌ? —tʌtʌdai ʌSuusi.

Tai ʌgai itʌtʌdai:

—Istutuidiatʌta —tʌtʌdai ʌgai.

²³ Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Sʌʌlicʌdʌ ʌrvaavoi. Aapimʌ gia soimaa taatamu siʌʌsi soimaa taata iñagai aanʌ dai vʌʌscʌrʌʌ aanʌ maitistutuidi isdaraasagi tʌtʌʌaanʌdami baiyoma ʌʌgi Diuusi gʌrooga daraasamu tʌtʌʌaanʌdami —tʌtʌdai ʌSuusi.

²⁴ Aidʌsi aatʌmʌ baivustaama cai gomaasi aliʌ baacoi aatʌmʌ ʌгаа gooca gʌraaduñi vui.

²⁵ Taidʌ ʌSuusi gʌrvaí aatʌmʌ dai povʌrtʌtʌdai:

—Cʌʌ maataʌ aapimʌ sai ismaacʌdʌ maitʌrjudidíu saagida ʌbaitʌcʌʌacami gʌpipiooñiga duucʌi nʌidi gʌaaduñi dai ismaacʌdʌ vaamioma gataʌaanʌi sʌʌlicʌdʌ tʌtʌʌaañicui.

²⁶⁻²⁷ Dʌmos aapimʌ gʌnsaagida maitʌaagai ispoduucʌi ivuaadagi baiyoma sioraʌ ʌrbaitʌcʌʌacamicagi gʌaagai issoicʌdagi vʌʌscatai.

²⁸ Poduucʌi isduucʌi ivueeyi aanʌ ismaacʌdʌ viaa ʌmo sʌʌlicami. Aanʌ gia divia oidigʌrʌ maisiu isgiñsoicʌdagi aa baiyoma divia aanʌ dai soicʌdʌ iñagai oodami dai muquia iñagai vai poduucʌi cʌʌgacʌrʌ vuvacʌna mui oodami —gʌrtʌtʌdai ʌSuusi.

²⁹ Aidʌsi vuvaquimi aatʌmʌ Jericooaiñdʌrʌ mui oodami oí ʌSuusi.

³⁰ Vai voi ugidiana daraajatadai gooca mainʌnʌadami. Dai maí ʌgai isami daivusai ʌSuusi dai iññoqui daidʌ itʌtʌdai:

—Davi cajiudadʌ ismaacʌdʌ Diuusi maa ʌmo sʌʌlicami soigi gʌʌlda aapi aatʌmʌcʌdʌ —tʌtʌdai ʌgai.

³¹ Taidʌ ʌoodami bagaimi sai camaiiñacaiña vaamioma. Dʌmos ʌgai vaamioma iñacai daidʌ itʌtʌdai:

—Tʌʌaanʌdami, Davi cajiudadʌ ismaacʌdʌ Diuusi maa ʌmo sʌʌlicami soigi gʌʌlda aatʌmʌcʌdʌ —tʌtʌdai ʌgai.

³² Amaasi ʌSuusi cʌquiva dai vaí ʌmainʌnʌadami dai tʌcacai daidʌ itʌtʌdai:

—¿Tumaasi ipʌlidi aapimʌ isgʌnduiñda aanʌ? —tʌtʌdai ʌSuusi.

³³ Tai ʌgai aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Tʌʌaanʌdami, nʌada ʌrʌlidi aatʌmʌ —tʌtʌdai ʌgai.

³⁴ Amaasi ʌSuusi soigʌʌli ʌgaicʌdʌ dai taata vuupuidʌ. Tai bovasdʌrʌ ʌismaacʌdʌ mainʌnʌaitadai istui isnʌnʌavagi dai oí ʌSuusi.

21

¹ Aidʌsi camiaadimitadai ʌSuusi Jerusaleenʌrʌ aayi Betapagiʌrʌ miaanai ʌgiidi siaaco Oliivosi tʌʌgidu, ʌSuusi ootoi gooca gʌmamaatʌrdamiga,

² dai potʌtʌdai:

—Imivurai mʌʌ aali quiiquiʌrʌ ismaacʌdʌ mʌʌmojoro guuca dai aʌcai tʌʌgimu aapimʌ ʌmo asñiitu maracami vulicami vʌrai uupana dai vuaapa vʌgoocai.

³ Dai isʌmaadutai gʌnaagidagi mʌsai maiuupanana vʌrai potʌʌda ansai aanʌ tʌgito dai ansai otoma ʌpamu ootosda iñagai —tʌtʌdai ʌSuusi.

⁴ Poduucai ap^Λdui said^Λ ap^Λduuna ismaac^Λda aagai Diuusi ñiooquituldadamigad^Λ dai poduucai ooja:

⁵ Aagidavurai Jerusaleen^Λra^Λ oidacami dai pot^Λda:

“Dañi b^Λrim^Λi g^Λraí. Maig^Λduc^Λda g^Λlidi goovai,
amo asñiitu mara daama daitugai”, ast^Λda.

Asduucai ooja Diuusi ñiooquituldiadamigad^Λ.

⁶ Amaasi amamaat^Λrdamigad^Λ iji daid^Λ idui isducatai aagidi ^ΛSuusi.

⁷ Dai vuaa asñiitu ^Λmadu ^Λmarad^Λ dai ^Λgai daama darai g^Λnsosuaa dai daama daí ^ΛSuusi.

⁸ Dai voiy^Λra^Λ ajioopaitadai mui oodami ismaac^Λda voiy^Λra^Λ ^Λligaimi g^Λnsosuaa dai aa guicuma uusi maamarad^Λ dai voiy^Λra^Λ tuajaimi sai daama daivun^Λna ^ΛSuusi.

⁹ Dai ^Λgai ismaac^Λda bait^Λqui iim^Λitadai dai ismaac^Λda gooqui^Λra^Λ iim^Λitadai iñ^Λaquimi daid^Λ icaitimi:

—Ali^Λ ca^Λ tuiga gorai Davi cajiudad^Λ ismaac^Λda Diuusi maa amo s^Λlicami. Diuusi ali^Λ ca^Λgac^Λra^Λ n^Λidi goovai ismaac^Λda divia Diuusi guvucadad^Λca^Λda. S^Λlicad^Λ ca^Λga tuiga Diuusi —ca^Λitimi ^Λoodami.

¹⁰ Aid^Λsid^Λ ^ΛSuusi vaa Jerusaleen^Λra^Λ v^Λasi ^Λoodami sisioli dai muidutai aipaco g^Λnt^Λca^Λcai daid^Λ icaiti:

—¿Sioora goovai? —caiti.

¹¹ Vai aa aagidi daid^Λ it^Λadai:

—Gooviava ^ΛSuusi Diuusi ñiooquituldadamigad^Λ daid^Λ ^ΛNasareet^Λra^Λ oidacami Galilea d^Λra^Λri^Λra^Λ —t^Λadai.

¹² Tai gooquir^Λ vaa ^ΛSuusi ^Λga^Λ quiuupaigad^Λ tuisic^Λra^Λ siaaco siaa duutudai Diuusi dai vuvaitu ^Λjudidíu ismaac^Λda ami gagaagaraitadai dai ismaac^Λda gasaap^Λdaitadai. Dai aipaco suuli memesagad^Λ ^Λgai ismaac^Λda cambiando ^Λjudidíu quiuupaigad^Λ tumiñsigad^Λ dai aipaco suuli daraicarud^Λ ismaac^Λda gagaagaraitadai tutuugu.

¹³ Daid^Λ it^Λadai:

—Diuusi ñiooquid^Λra^Λ aduucai oojisi: “^Λga^Λ quii ismaac^Λda idui ^Λoodami dai ami giñsaa duutuuda aagai it^Λgiducamu quii mamaadaragai v^Λatar^Λ”, mai aapim^Λ ^Λsivogami t^Λjogad^Λ duucai n^Λidi —t^Λadai ^ΛSuusi ^Λoodami.

¹⁴ Tai ami ^Λga^Λ quiuupaigad^Λra^Λ judiúu ^Λamoco main^Λnaadami ^Λmadu chuchuecogami miaad^Λra^Λ guuquiva siaaco daacatadai ^ΛSuusi tai ^Λgai duduaadi.

¹⁵ Dai aid^Λsi ^Λbait^Λguucacamigad^Λ papaali ^Λmadu amamaat^Λtuldiadami Diuusi s^Λlicamigad^Λ n^Λidi ^Λistumaasi g^Λduc^Λda ismaac^Λda idui ^ΛSuusi dai aid^Λsi ca^Λ isducatai iñ^Λacai ^Λaali ^Λga^Λ quiuupiar^Λ daid^Λ icaiti: “Ali^Λ ca^Λ tuiga gorai Davi cajiudad^Λ ismaac^Λda Diuusi maa amo s^Λlicami”, caiti ^Λaali. ^Λbait^Λguucacamigad^Λ papaali ^Λmadu amamaat^Λtuldadami Diuusi s^Λlicamigad^Λ s^Λlicad^Λ baacoi ^ΛSuusi vui,

¹⁶ daid^Λ it^Λadai ^Λgai ^ΛSuusi:

—¿Maitapasca^Λ istumaasi aagai goaali? Dodoligitudañi aapi —t^Λadai.

Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—^Λja ca^Λana. Dai can^Λidi aapim^Λ isduucai oojisi Diuusi ñiooquid^Λra^Λ daid^Λ icaiti: Aali ali^Λ ca^Λga ñioocada aagai Diuusi vui.

Asc^Λaiti Diuusi ñiooquid^Λra^Λ —t^Λadai ^ΛSuusi.

¹⁷ Amaasi ^ΛSuusi anaasi viaa dai ii Jerusaleenaiñ^Λd^Λra^Λ Betaaniamu dai anaasi siaa.

¹⁸ Dai siaadiqui ca^Λpamu ajacoga im^Λitadai ^ΛSuusi Jerusaleenam^Λ dai biuugimu.

¹⁹ Dai t^Λ amo iigosi d^Λda voi ugidiana dai abaana ca^Λquiva dai mait^Λ iigosi mos^Λca aagad^Λ. Daid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai ^Λiigosi d^Λda:

—Aapi gia tomali amo imidagai maiiibiatamu —t^Λadai ^ΛSuusi.

Tai otoma gaquisa ^Λiigosi d^Λda.

²⁰ Dai aidasi taa aatama mamaatardami gomaasi camaitaa istumaasi gartatagituagi dai tacacai asuusi daida itadai:

—Ducatai mosaa otoma gaquisa goigosi daada —tadai aatama.

²¹ Taida asuusi garaa noragi dai povartadai:

—Isaacada gnaagidi aana arvaavoi. Iscaga vaavoitudadagi aapima maisiu mosacaasi istutiadamudai isidunia gomaasi isaacada idui aana goigosi daadacada asta istutiadamudai aapima ap isivuaadagi naana maasi istumaasi samicada sjiacami.

²² Dai vasi istumaasi taana aapima Diuusi mamadaitai issamicada vaavoitudada aapima Diuusi gnaaquimu —gartadai asuusi.

²³ Amaasi asuusi vaa agaa quiupaigadara judidu dai ami gamamaatultidatadi Diuusi nioquida tai miaadara guuquiva abaitaguucacamigada papaali daida ataanadami judidu dai tacacai daida itadai:

—Tuma samicada vuvaitu aapi ajudidu tabiaadara? Tora gamaa gosamicami? —tadai agai.

²⁴ Taida asuusi aa noragi daida itadai:

—Aanaan apa gantacacagi amo istumaasi mascaga ginaa noragidagi istumaasi gantacaca inagai aana nai aana apa gnaagidagi istumaasi samicada ivueeyi aana gomaasi.

²⁵ Tora ootoi avuaana sai vaponana oodami Diuusi oodami sio? Aago vrai inoragida —tadai asuusi.

Vai agai agi aipaco gnaatagidi dai pocaiti:

—Ispotada aatama sai Diuusi ootoi goovai garaa noragidamu dai povartadamu: “Tuisi maivaavoi?”

²⁶ Dai ispotada aatama sai oodami ootoi, arvui baacoimu goodami. Goovai samicada vaavoitudai siavuaana arDiuusi nioquituldiadamigada cascada —caiti.

²⁷ Dai amaasi itadai agai asuusi:

—Maitatama aatama —tadai agai.

Amaasi asuusi itadai:

—Tomali aana anmaitnaagidagi istumaasi samicada ivueeyi aana gomaasi —tadai asuusi.

²⁸ Daida asuusi itadai:

—Amo cali maamaracatadai gooca, daida itadai amoco gamara: “Gimara imadani sivi dai mala yoova uvvasi ginaa”, astadai.

²⁹ Taida amarada aa noragi daida itadai: “Aana maiimia inlidi”, astadai. Dai gooquiarima gia calma duucai gatagito agai dai mala aata dnuimu.

³⁰ Taida oogada ii dai mala aagidi agamai gamara dai potadai apa. Tai agai itadai: “Ajaa”, astadai. Dai maaii.

³¹ Maacada vagoocatai idui istumaasi gitocatadai oogada? —tadai asuusi.

Tai agai itadai:

—Lagadada —tadai agai.

Amaasi asuusi itadai:

—Isaacada aana gnaagidi arvaavoi. Sai tuminsi vuudami daida oogui taatacaligami calma duucai gantagito dai camaisoimaasi ivuaada agai vaavoitudacai istumaasi agai avuaana. Diuusi soicina agai sai calga gantagitocana. Dai aapima gia cho.

³² avuaana isaacada vaponaitadai oodami gnmamaatultidi isducatai gaagai isoidacagi matai aapima maiama duucai gantagito maivaavoitudacai tomasi nidi aapima isaga oodami samicada vaavoi. Poduucai aapima maidadagito isDiuusi gansoicidagi iscaga gantagitocagi aapima.

³³ Caacavurai aapim^Λ idi cuento: ^Λmo oodami ismaac^Λd^Λ viaacatadai d^Λv^ΛΛ^Λrai ^Λi uuvasi dai sicoli curarai daid^Λ idui siaaco vuusiadagi uuvasi varagad^Λ daid^Λ idui ^ΛΛ^Λ ^Λmo vaaqui t^Λcavacami dai abiaad^ΛΓ^Λ nuucadaca agai v^ΛΛ^Λsi g^ΛΛ^Λsi.

Dai gooqui^ΛΓ^Λ taajucamic^Λd^Λ maa g^ΛΛ^Λsi aa oodami dai m^ΛΛ^Λcasi ii.

³⁴ Dai ^ΛΛ^Λcai yoovaragai ootoi ^Λgai chi^ΛΛ^Λqui g^ΛΛ^Λpipiooñiga sai m^ΛΛ^Λ taan^Λna ^Λoodami ^Λyoovi si^ΛΛ^Λqui ^ΛΛ^Λcatadai.

³⁵ Taid^Λ ^Λoodami vui ^Λpipiooñigad^Λ dai saasarai tuucugad^Λ ^Λmoco, dai ^Λmai muaa, dai ^Λmai maicacarai.

³⁶ Taid^Λ ^Λaamud^Λ vaamioma muiyoma ootoi situcamid^ΛΓ^Λ taid^Λ ^Λoodami poduucai idui ^Λgaic^Λd^Λ ^ΛΛ^Λ.

³⁷ Dai m^ΛΛ^Λ gooqui^ΛΓ^Λ ootoi ^Λgai g^Λmara dai pov^Λ ^Λlidadai: “Goovai gia siaa duutudan taada ^Λgai”, as^ΛΛ^Λlidi.

³⁸ Amaasi t^ΛΛ^Λgacai ^Λoodami ^Λmarad^Λ aipaco g^Λnaagidi daid^Λ icaiti: “Gooviava ^ΛΓ^Λgai ismaac^Λd^Λ ajiagai v^ΛΛ^Λsi vustuidad^Λ ^Λoogad^Λ g^Λaagai t^Λsmuaagi dai poduucai aat^Λm^Λ ^Λrtutuidacamicamu”, ascaiti ^Λoodami.

³⁹ Dai b^Λi dai d^Λjoi ugidiana vuusaitu dai muaa —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

⁴⁰ Amaasi ^ΛSuusi t^Λcacai ^Λoodami daid^Λ it^Λt^Λdai:

—¿Si^ΛΛ^Λscad^Λ diviagi ^Λtuidacami ^Λd^Λv^ΛΛ^Λrai istumaasi iduun^Λimu ^Λgai? —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

⁴¹ Tai ^Λgai it^Λt^Λdai:

—Coodamu ^Λgai ^Λmaic^ΛΛ^Λga tuutiad^Λ maisoig^ΛΛ^Λliarac^Λd^Λ dai taajucamic^Λd^Λ maaquimu ^Λmai g^Λd^Λv^ΛΛ^Λraga si^Λgai gia c^ΛΛ^Λga maacadamu si^ΛΛ^Λsi aaj^Λdagi ^Λgai —t^Λt^Λdai ^Λt^ΛΛ^Λaan^Λdamigad^Λ ^Λjudid^Λu.

⁴² Amaasi ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Aapim^Λ c^ΛΛ^Λ maat^Λ isduucai oojisi Diuusi ñiooquid^ΛΓ^Λ daid^Λ icaiti:

^Λs^ΛΛ^Λlicami viaacami ismaac^Λd^Λ daasi aagai Diuusi ^Λt^ΛΛ^Λaan^Λdamigad^Λ ^Λjudid^Λu gaji-aad^ΛΓ^Λ viaa agai.

Dai ^Λgai ^ΛΓ^Λgai vaa ismaac^Λd^Λ vaamioma gata^Λaan^Λda agai

Diuusi iduñia gomaasi.

Dai gomaasi ^ΛΓ^Λmo istumaasi c^ΛΛ^Λgaducamicamu ^Λgai v^ΛΛ^Λtar^Λ ismaac^Λd^Λ vaavoitudagi.

Ascaiti Diuusi ñiooquid^ΛΓ^Λ.

⁴³ Casc^Λd^Λ aan^Λ ang^Λnaagidi sai Diuusi camait^Λnsoiña agai m^Λsai c^ΛΛ^Λga g^Λant^Λt^Λgitocana. Aapim^Λ vuid^ΛΓ^Λ v^ΛΛ^Λt^Λ ^Λgai casc^Λd^Λ. Baiyoma soiña agai ^Λgai sai c^ΛΛ^Λga g^Λant^Λt^Λgitocana ^Λoodami ismaac^Λd^Λ ^ΛΛ^Λgiadagi.

⁴⁴ Dai sioor^Λ giñvui v^ΛΛ^Λt^Λcagi soimaa taatamu dai aan^Λ vui caat^Λcamu ^Λgai aid^Λ gia iimimu ^Λgai ^ΛDiaavora ^ΛΛ^Λmadu —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

⁴⁵ Aid^Λsi ^Λbait^Λguucacamigad^Λ ^Λpapaali ^ΛΛ^Λmadu ^Λfariseo cai ^Λcuento ismaac^Λd^Λ aa ^ΛSuusi, dai g^Λant^Λgito cai si^Λgai aagada m^ΛΛ^Λlidi ^ΛSuusi ^Λcuentoc^Λd^Λ.

⁴⁶ Dai casc^Λd^Λ b^Λiya ^Λlidadai ^Λgai ^ΛSuusi d^Λmos ^ΛΛ^Λb^Λlidadai ^Λgai ^Λoodami. ^Λoodami pov^ΛΛ^Λlidadai si^ΛSuusi ^ΛΓ^ΛDiuusi ñiooquituldadamigad^Λ.

22

¹ Taid^Λ ^ΛSuusi aagidi ^ΛΛ^Λ ^Λmo ñiooqui cuentoc^Λd^Λ daid^Λ it^Λt^Λdai:

² —Diuusi soic^Λi oodami sai c^ΛΛ^Λga g^Λant^Λt^Λgitocana. Gomaasi ^ΛΓ^Λpan ducami isducatai idui ^Λmo ra^Λi ismaac^Λd^Λ idui ^Λmo vagimi aid^Λsi ooñigai marad^Λ.

³ Ootoi ^Λgai g^ΛΛ^Λpipiooñiga sai v^Λaaapana ^Λvapaidad^Λ taid^Λ ^Λvapaidad^Λ maitip^Λli isdadi-agi.

⁴ Tai ^Λgai ^Λpamu ootoi aa g^ΛΛ^Λpipiooñiga daid^Λ it^Λt^Λdai: “Aagidavurai giñvapaida sai casi gat^Λjai aan^Λ coodaragai giñsosoiga giicoligad^Λ dai sai cuaadagai cav^ΛΛ^Λsi baig^Λduu vai otoma baigovai iim^Λna idi cunatarag^ΛΓ^Λ”, ast^Λt^Λdai.

⁵ Dai vapaidad^Λ maita^{ΛΛ}gi. Amoco m^{ΛΛ} n^Λidamu g^Λd^Λv^{ΛΛ}ruga dai ^Λmai viaacatadai ^Λma maasi isn^Λidagi.

⁶ Daid^Λ ^Λgaa vui ^Λpipiooñigad^Λ ^Λraí dai soi vuujimi dai v^{ΛΛ}si coi.

⁷ Taid^Λ ^Λraí ali^Λ baamu dai ootoi g^Λsandaaruga sai m^{ΛΛ} coodana ^Λgai ^Λgacoodacami dai m^Λm^Λidana baabaquid^Λ.

⁸ Amaasi ^Λraí it^Λt^Λdai aa g^Λpipiooñiga: “Quiaa baig^Λduu gocunataragai dai giñvapaida camaiviaa s^{ΛΛ}licami isdadiagi.

⁹ Iim^Λdavurai caayamu dai vapaida v^{ΛΛ}si m^Λsioora t^{ΛΛ}giagi vai dadana idi cunatarag^Λr^Λ”, ast^Λt^Λdai ^Λraí.

¹⁰ Taid^Λ ^Λpipiooñigad^Λ aipaco voyamu iji dai ^{ΛΛ}mpagi v^{ΛΛ}si si^{ΛΛ}qui t^{ΛΛ} oodami c^{ΛΛ}ga tuutiacami dai maic^{ΛΛ}ga tuutiacami dai poduucai suuda ami g^{ΛΛ} tuucavi oodami.

¹¹ Taid^Λ ^Λraí vaa dai n^Λn^Λidi g^Λvapaida dai g^Λt^Λgito t^{ΛΛ} siami c^{ΛΛ}acatadai amoco ismaac^Λd^Λ mait^Λ aadaca yuucusi ismaac^Λd^Λ maa ^Λraí g^Λvapaida sai g^Λnaadana cunatarag^Λr^Λ.

¹² Daid^Λ it^Λt^Λdai: “¿Ducatai vaa aapi mait^Λaadacatai yuucusi ismaasi g^Λaadai cunatarag^Λr^Λ?” ast^Λt^Λdai ^Λraí. Taid^Λ ^Λgai maiñiooqui.

¹³ Taid^Λ ^Λraí it^Λt^Λdai ^Λgai ismaac^Λd^Λ gabibiditadai: “Vuravurai noonovid^Λ dai ^{ΛΛ}casod^Λ dai quidigana daasa siaaco tucagamu siami ali^Λ soimasi taatacamu goovai dai suaacadamu”, ast^Λt^Λdai ^Λraí.

¹⁴ Diuusi ñiñiooquituldiadamigad^Λ aagidi mui oodami said^Λ istutuidi isc^{ΛΛ}gac^Λr^Λ vuvaaquiagi d^Λmos Diuusi chi^{ΛΛ}qui ^{ΛΛ}co vuvaitu —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

¹⁵ Taid^Λ ^Λfariseo iji dai g^Λnaagi sabai aagatudana ^Λgai ^ΛSuusi ^Λmo istumaasi vai poduucai viaaca ^Λgai isducatai g^{ΛΛ}pi^Λr^Λ vuaajagi dudunucami^Λr^Λ.

¹⁶ Dai casc^Λd^Λ ootoi ^Λfariseo g^Λnaaduñi ^{ΛΛ}madu ^{ΛΛ}moco ^ΛErood^Λsi aaduñd^Λ sai m^{ΛΛ} aatagidana ^ΛSuusi vai ^Λgai it^Λt^Λdai:

—Mamaat^Λtuldiadami c^{ΛΛ}ga maata aat^Λm^Λ sai istumaasi gaaagidi aapi dai gama-maat^Λtuldi ^Λrvaavoi. Dai maivuaam^Λ ^Λlidi aapi oodamic^Λd^Λ si^Λr^Λg^Λn^Λviipidacami si^Λr^Λsoituutuigami ^{ΛΛ}r^Λ, mosgamamaat^Λtuldi aapi istumaasi Diuusi ip^Λlidi.

¹⁷ Garaagidañi: ¿C^{ΛΛ}gaisi t^Λsaa nam^Λquiada aat^Λm^Λ gocuota ^Λg^{ΛΛ} bait^Λc^{ΛΛ}acamigad^Λ ^Λromamano chio sio? —t^Λt^Λdai ^Λgai.

¹⁸ D^Λmos ^ΛSuusi maata t^{ΛΛ} is^Λgai vuurumada ^Λlidadai dai pot^Λt^Λdai:

—Aapim^Λ aagai ^Λmo istumaasi dai ^Λmamaasi ivueeyi. ¿Tuim^Λsi giñvuurumada ^Λlidi aapim^Λ?

¹⁹ Giñt^{ΛΛ}gidavurai ^Λmo tumiñsi ismaac^Λd^Λc^Λd^Λ aa nam^Λquidi aapim^Λ ^Λcuota ^Λg^{ΛΛ} bait^Λc^{ΛΛ}acamigad^Λ romamano —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Tai ^Λgai t^{ΛΛ}gi ^Λmo tumiñsi.

²⁰ Taid^Λ ^ΛSuusi most^{ΛΛ} dai t^Λcacai daid^Λ it^Λt^Λdai:

—¿Voor^Λ mood^Λ dai voor^Λ t^{ΛΛ}t^Λarad^Λ tumiñsi^Λr^Λ daja? —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

²¹ Tai ^Λgai aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—^Λg^{ΛΛ} bait^Λc^{ΛΛ}acami mood^Λ dai t^{ΛΛ}t^Λaragad^Λava —t^Λt^Λdai ^Λgai.

Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Maacavurai ^Λg^{ΛΛ} bait^Λc^{ΛΛ}acami istumaasi ^Λrtuidad^Λ dai iduñivurai istumaasi Diuusi ip^Λlidi isivuaadagi ^{ΛΛ}r^Λ, ^Λgai ^Λr^Λg^{ΛΛ} bait^Λc^{ΛΛ}acami t^Λvaagi^Λr^Λ dai oidig^Λr^Λ ^{ΛΛ}r^Λ casc^Λd^Λ —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

²² Amaasi ca^Λ ^Λgai imaasi dai mait^{ΛΛ} istumaasi g^Λnt^Λagituagi dai dagito dai iji.

²³ ^Λgai vaa tas^Λr^Λ ^{ΛΛ}moco saduseo iji siaaco daacatadai ^ΛSuusi. ^Λsaduseo pocaiti sai maioidaga coidad^Λ duaacarad^Λ casc^Λd^Λ pot^Λt^Λdai ^Λgai ^ΛSuusi:

²⁴ —Mamaat^Λtuldiadami, ^ΛMoseesacaru oojsicami g^Λr^Λvii g^Λs^{ΛΛ}licamiga vai pocaiti sai ismuquiagi ^Λmo c^{ΛΛ}li dai viaagi g^Λooñiga maiquiaa maratagai abaana, said^Λ

ΛsuculidΛ ΛcΛali gΛaagai isvΛΛnagi Λviuudu dai maratagi abaana ΛsiΛΛgidΛ vΛΛtarΛ ismaacΛdΛ muu.

²⁵ Dai tami gΛrsaagida oidacatadai cuvaracami Λmo siΛΛgΛmΛ. Dai ΛpΛgadadΛ ooñigai dai muu maiquiaa maamatacai. Tai gooquiΛrΛ ΛgΛmai vΛΛna Λviuudu dai muu ΛpΛ maiquiaa maamatacai.

²⁶ Tai gooquiΛrΛ ΛgΛmai vΛΛna Λgai vaa ooqui dai muu ΛpΛ maiquiaa maamatacai. VΛΛ cuvaracami podui dai vΛΛsi coi maimaamatacai tomali Λmaadutai.

²⁷ Dai amaasi muu Λooqui ΛpΛ.

²⁸ Dai duduaacacai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ. ¿IsmaacΛdΛ ArcunadΛcamu Λooqui vΛΛsi ArcuucunadΛcatadai Λgai di? —tΛtΛdai Λsaduseo.

²⁹ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—MaicΛΛga gΛntΛtΛgitoi aapimΛ maimaatΛcatai iscaiti Diuusi ñiooquidΛ dai tomali maimaatΛcatai siΛΛsi guvucadagai viaa Diuusi.

³⁰ SiΛΛscadΛ duduaacagi coidadΛ camaicuucuntada Λgai tomali maiooñtada Λgai mosΛpan ducamicana Λgai Diuusi tΛtΛaañicarudΛ tΛvaagiΛrΛ.

³¹ CanΛidi aapimΛ oojai istumaasi gΛnaagidi Diuusi sai oidaga duaacaragai coidadΛ vΛΛtarΛ.

³² Tomasi catΛvΛpi apΛdui sicoi AvraañicarΛ dai Isaacaru dai JacocarΛ vΛΛscarΛ pocaiti Diuusi: “AanΛ anΛrDiuusigadΛ Avraañi dai Isaa dai Jaco dai aa ΛpΛ”, astΛtΛdai Diuusi. Λgai Diuusi Λmadu daraaja tΛvaagiΛrΛ. Diuusi ΛrDiuusigadΛ ismaacΛdΛ catΛvaagiΛrΛ daraaja dai ismaacΛdΛ iimia Λgai tΛvaagiamu —tΛtΛdai ΛSuusi.

³³ MoscaΛcai Λoodami imaasi vΛΛscatai maitΛΛ istumaasi gΛntΛtΛgituagi ΛSuusi ma-maatΛtuldaragadΛcΛdΛ.

³⁴ AidΛsi Λfariseo maí siΛSuusi cΛΛga aa noragi Λsaduseo tai Λgai maitΛΛ isducatai aa noragidagi Λfariseo Λagi gΛnΛmpagi.

³⁵ Dai Λmoco Λgai saagidaiñdΛrΛ ismaacΛdΛ ΛrmamaatΛtuldadamicatadai Diuusi sΛΛlicamigadΛ vuiirumada Λlidadai Λgai ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

³⁶ —¿MamaatΛtuldadami vΛΛsi ismaacΛdΛ ipΛlidi Diuusi tΛsivuaadagi tumaasi vaamioma gΛaagai tΛsivuaadagi? —tΛtΛdai Λgai.

³⁷ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—“OigΛadañi ΛcΛliodami gΛDiuusiga vΛΛsi gΛibΛdacΛdΛ dai vΛΛsi gΛguvucadagacΛdΛ dai vΛΛsi gΛtΛgitoidagacΛdΛ.

³⁸ Gooviava Λgai dai sioma gΛaagai isivuaadagi”.

³⁹ Dai gooquiΛrdadΛ baitoma pocaidaga ΛpΛ: “OigΛadañi gΛaaduñi poduucai pΛsduucai gΛoigΛdai aapi Λagi”.

⁴⁰ TomasoorΛ sioorΛ sΛΛlicΛdΛ Λlgidi idi ñiooqui Λgai gia vΛΛscarΛ ivueeyi vΛΛsi istumaasi aagai Diuusi sΛΛlicamigadΛrΛ dai istumaasi aagai Diuusi ñiñiooquituldadamigadΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁴¹ Vai quiaa Λmapai guccacatadai Λfariseo

⁴² taidΛ ΛSuusi tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Ducatai tΛtΛgitoi aapimΛ voorΛ cajiudadΛ ΛCristo? —tΛtΛdai ΛSuusi.

Tai Λgai itΛtΛdai:

—DavicarΛ cajiudadΛava —tΛtΛdai Λgai.

⁴³ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—TuisidΛ Λgai vaa DavicarΛ aagai isducatai aagidi Diuusi IbΛadΛ daidΛ icaiti: “ΛCristo ArgiñDiuusiga”. DaidΛ DavicarΛ icaiti ΛpΛ:

⁴⁴ Diuusi potΛtΛdai ΛCristo:

“GΛmaaquimu aanΛ Λmo sΛΛlicami ismaacΛdΛ vaamioma namΛga.

Dai ugittitudamu aanΛ vΛΛsi ismaacΛdΛ gΛvuidΛrΛ vΛΛtΛcagi”.

Ascaiti Davicaru aagaitai ΔCristo.

⁴⁵ ¿Ducatai istutuidi ΔCristo siΔrcajiudadΔcagi ΔDavicaru vai Δagi ΔDavicaru giñDiuusiga aagai? —tΔtΔdai ΔSuusi.

⁴⁶ Dai tomali Δmaadutai maitistutuiditadai isaa noragidagi tomali Δmo ñiooqui dai aidΔ abiaadΔΓΔ vΔΔscatai ΔbΔidiña istΔcacadagi Δmo istumaasi.

23

¹ TaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai Δoodami dai aatΔmΔ mamaatΔrdamigadΔ:

² —ΔmamaatΔtuldiadami Diuusi sΔΔlicamigadΔ Δmadu Δfariseo povΔnΔlidi siΔgai vaamioma cΔΔga maatΔ caΔ istumaasi ooja Moseesacaru dai siΔagi Δgai viaa sΔΔlicami isgamamaatΔtuldiadagi sΔΔlicamigadΔ Moseesacaru.

³ CΔΔgadu isΔagiada aapimΔ dΔmos mosΔcaasi siΔascadΔ gΔnaagiada Δgai mosΔcaasi istumaasi aagai Moseesacaru dΔmos maitivuaada aapimΔ ismaasi ivueeyi Δgai. Δgai aagai Δmo istumaasi dai Δmamaasi ivueeyi.

⁴ Pocaiti Δgai sai gΔaagai isiduñiagi mui naana maasi istumaasi dai Δgai Δagi maitivueeyi isduuca i aagai.

⁵ Δgai aliΔ oojoidi isoojadagi Diuusi ñiooquidΔ papepeeliΔΓΔ dai ali cajiitΔΓΔ daraa-saiña dai gΔncovana vupuraiña dai gΔnΔcana. Δgai maisiaa duutudai Diuusi mo-spovuaadana Δgai sai pocaitiña Δoodami isΔgai aliΔ siaa duutudai Diuusi. Dai Δgai oojoidi isgΔnaadadagi yuucusi ismaacΔdΔ tΔtΔvΔdu naanacadΔ uugidiana. Δagi po-duuca gΔnaadaiña siooΓΔ siaa duutudagi Diuusi dΔmos ΔmamaatΔtuldiadami Diuusi sΔΔlicamigadΔ Δmadu Δfariseo maisiaa duutudai Diuusi mosgΔnaadaiña Δgai Δyuucusi sai pocaitiña Δoodami isΔgai aliΔ siaa duutudai Diuusi.

⁶ Dai Δgai vΔΔscΔΓΔ gagaagai cΔcΔgΔducΔdioma daraicarui siu duucu gaugia agadagi muidutai dai quiqiuupiΔΓΔ.

⁷ Dai oojoidi sioodami cucuaasada gΔnvapanamu dai viaatuldiada cacaayana dai siaa duutuadagi dai Δgai aadΔΓΔ maioojoidi ispoduucai ivuaadagi.

⁸⁻¹⁰ AapimΔ mosΔmo aadunumu duucami dai mosΔca aanΔ Cristo ΔrgΔnbaitΔcΔaacamiga cascΔdΔ maitΔaagai isaagiada aapimΔ oodami sai siaa gΔnduutudaiña tΔtΔaanΔdami duuca i. Diuusi gΔrooga vΔΔsia daama ΔrgabaitΔcΔaacami cascΔdΔ gΔaagai isvaamioma siaa duutuadagi Δgai sioodami.

¹¹ IsmaacΔdΔ soicΔdagi aa Δgai ΔrgΔducΔdΔcamicomu aapimΔ gΔnsaagida.

¹² Δgai ismaacΔdΔ siooma gΔducΔdΔ gΔliadagi Δgai gia siooma maitΔrgΔducΔdΔcamicomu dai Δgai ismaacΔdΔ siooma maigΔducΔdΔ gΔliadagi Δgai gia siooma ΔrgΔducΔdΔcamicomu.

¹³ SiΔΔ soimaasi taatamu aapimΔ mamaatΔtuldadami Diuusi sΔΔlicamigadΔ dai aapimΔ fariseo siΔΔ soimaa taatamu aapimΔ. AapimΔ aagai Δmo istumaasi dai Δma maasi ivueeyi. AapimΔ mamaatΔtuldi oodami Diuusi sΔΔlicamigadΔ dai vΔΔscΔΓΔ aapimΔ maitivueeyi istumaasi Diuusi ipΔlidi. AapimΔ mamaatΔtuldadami maitipΔlidi isDiu-usi gΔnsoicΔdagi mai cΔΔga gΔntΔtΔgitoca aapimΔ dai aapimΔ sobicai aa oodami sai maitipΔlidiña isDiuusi soicΔdagi vai cΔΔga gΔntΔtΔgitoca Δgai tomasi Δgai gia ipΔlidi isDiuusi soicΔdagi sai cΔΔga gΔntΔtΔgitocana.

¹⁴ SiΔΔ soimaasi taatamu aapimΔ mamaatΔtuldiadami Diuusi sΔΔlicamigadΔ dai aapimΔ fariseo siΔΔ soimaa taatamu aapimΔ. AapimΔ aagai Δmo istumaasi dai Δma maasi ivueeyi. ¿TuiΔmΔsi voopoidi baabaquidΔ Δvipiūudu? Dai tΔvΔpi gamamadaiña aapimΔ sai pocaitiña Δoodami isaliΔ siaa duutudai aapimΔ Diuusi dΔmos maitΔrvaa voi. CascΔdΔ aapimΔ aliΔ soimaasi gΔntaatatuldamu Diuusi.

15 Si¹⁵ soimaasi taatamu aapim¹⁵ mamaat¹⁵tuldiadami Diuusi s¹⁵allicamigad¹⁵ dai aapim¹⁵ fariseo. Aapim¹⁵ aagai ¹⁵mo istumaasi dai ¹⁵ma maasi ivueeyi. Aapim¹⁵ tomasi-aaco ajioopai dai gaagai oodami dai vaavoitulda ¹⁵lidi g¹⁵an¹⁵pan duuca dai si¹⁵ascad¹⁵ vaavoituda ¹⁵gai g¹⁵an¹⁵pan duuca ¹⁵gai vaamioma soimaasi ivueeyi isaapim¹⁵ dai aapim¹⁵ arg¹⁵anduñi.

16 Si¹⁶ soimaa taatamu aapim¹⁶. Aapim¹⁶ mamaat¹⁶tuldi ¹⁶oodami Diuusi ñiooquid¹⁶ d¹⁶amos tomali aapim¹⁶ maimaat¹⁶ ist¹⁶aiya ¹⁶lidi. Dai gamamaat¹⁶tuldi aapim¹⁶ sai is¹⁶mo oodami aagadagi isiduñia ¹⁶mo istumaasi sai ispocaitiadagi sai s¹⁶allicad¹⁶ ¹⁶rvaavoi istumaasi aagai poduuc¹⁶ai isduuc¹⁶ai ¹⁶rvaavoi isoidaga ¹⁶g¹⁶ quiuupai aid¹⁶ gia maiviaaca isiduñia istumaasi aagai, d¹⁶amos ispocaitiadagi sai s¹⁶allicad¹⁶ ¹⁶rvaavoi istumaasi aagai poduuc¹⁶ai isduuc¹⁶ai ¹⁶rvaavoi isoidaga ooro ¹⁶g¹⁶ quiuupi¹⁶ar¹⁶ aid¹⁶ gia s¹⁶allicad¹⁶ viaaca isiduñia istumaasi aagai.

17 Vupuiiruga aapim¹⁷ dai maimaat¹⁷ istumaasi Diuusi ip¹⁷lidi isivuaada aapim¹⁷. Vaamioma ¹⁷rsoiñi ¹⁷g¹⁷ quiuupai si¹⁷ooro ismaac¹⁷ad¹⁷ ¹⁷g¹⁷ quiuupi¹⁷ar¹⁷ daja. ¹⁷ooro quiuupai ¹⁷rana daja casc¹⁷ad¹⁷ siaa duutudi ¹⁷gai.

18 Dai aapim¹⁸ gamamaat¹⁸tuldi ¹⁸ar¹⁸ sai is¹⁸mo oodami aagadagi isiduñia ¹⁸mo istumaasi sai ispocaitiadagi sai s¹⁸allicad¹⁸ ¹⁸rvaavoi istumaasi aagai poduuc¹⁸ai isduuc¹⁸ai ¹⁸rvaavoi isoidaga ¹⁸mo altar ¹⁸g¹⁸ quiuupi¹⁸ar¹⁸ aid¹⁸ gia maiviaaca isiduñia istumaasi aagai, d¹⁸amos ispocaitiadagi sai s¹⁸allicad¹⁸ ¹⁸rvaavoi istumaasi aagai poduuc¹⁸ai isduuc¹⁸ai ¹⁸rvaavoi isoidaga istumaasi Diuusi daasdarad¹⁸ altar daama aid¹⁸ gia s¹⁸allicad¹⁸ viaaca isiduñia istumaasi aagai.

19 Vupuiiruga aapim¹⁹ dai maimaat¹⁹ istumaasi Diuusi ip¹⁹lidi isivuaada aapim¹⁹. Vaamioma ¹⁹rsoiñi altar siDiuusi daasdarad¹⁹. Diuusi daasdarad¹⁹ altar daama daja casc¹⁹ad¹⁹ siaa duutudi ¹⁹gai.

20 Is²⁰mo oodami aagadagi isiduñia ²⁰mo istumaasi dai pocaitiadagi sai s²⁰allicad²⁰ ²⁰rvaavoi istumaasi aagai poduuc²⁰ai isduuc²⁰ai ²⁰rvaavoi isoidaga ²⁰mo altar ²⁰g²⁰ quiuupi²⁰ar²⁰ dai poduuc²⁰ai aagai ²⁰gai v²⁰asi istumaasi oidaga altar daama.

21 Is²¹mo oodami aagadagi isiduñia aagai ²¹mo istumaasi dai pocaitiadagi sai s²¹allicad²¹ ²¹rvaavoi istumaasi aagai poduuc²¹ai isduuc²¹ai ²¹rvaavoi isoidaga ²¹g²¹ quiuupai dai poduuc²¹ai aagai ²¹gai v²¹asi Diuusi, ²¹gai quiuupi²¹ar²¹ daja casc²¹ad²¹.

22 Is²²mo oodami aagadagi isiduñia aagai ²²mo istumaasi dai pocaitiadagi sai s²²allicad²² ²²rvaavoi istumaasi aagai poduuc²²ai isduuc²²ai ²²rvaavoi isoidaga t²²vaagi dai poduuc²²ai aagai ²²gai v²²asi Diuusi, ²²gai t²²vaagi²²ar²² daja casc²²ad²².

23 Si²³ soimaasi taatamu aapim²³ mamaat²³tuldiadami Diuusi s²³allicamigad²³ dai aapim²³ fariseo. Aapim²³ aagai ²³mo istumaasi dai ²³mamaasi ivueeyi. V²³asi istumaasi viaa aapim²³ aa oidiña oodami Diuusi aa duiñdad²³ v²³atar²³ asta ivaagi m²³asmaac²³ad²³ b²³ajai. C²³agadu isoidiada aapim²³ oodami Diuusi aa duiñdad²³ v²³atar²³ m²³astumaasi viaacagi d²³amos maitivueeyi aapim²³ istumaasi Diuusi ip²³lidi gomaasi gia maic²³agadu. Aapim²³ maic²³aga oidaga tomali maisoig²³an²³lidi aapim²³ aac²³ad²³ tomali maic²³aga vaavoitudai aapim²³ Diuusi ñiooquid²³ poduuc²³ai ali²³ soimaasi ivueeyi aapim²³.

24 Aapim²⁴ ²⁴r²⁴pan ducami main²⁴an²⁴aadami ismaac²⁴ad²⁴ vaidaquia ²⁴lidi oodami ²⁴map²⁴ar²⁴. Aapim²⁴ ivueeyi istumaasi maisi g²⁴aagai dai maitivueeyi istumaasi vaamioma g²⁴aagai.

25 Si²⁵ soimaasi taatamu aapim²⁵ mamaat²⁵tuldadami Diuusi s²⁵allicamigad²⁵ dai aapim²⁵ fariseo. Aapim²⁵ c²⁵al tuutiacami g²⁵an²⁵vueeyi oodami vuitapi d²⁵amos ali²⁵ soimaasi ivueeyi aapim²⁵. ²⁵asivuacatai dai coimudad²⁵ tuutiacatai.

26 Aapim²⁶ s²⁶allicad²⁶ maic²⁶aga maata ca²⁶ Diuusi ñiooquid²⁶ ali²⁶asi g²⁶aagai is²⁶ar²⁶ga daan²⁶da aapim²⁶ Diuusi vai ²⁶gai g²⁶anoig²⁶alda g²⁶ansoimaascamiga dai poduuc²⁶ai ca-mait²⁶arsoimaasi iduucamicamu aapim²⁶.

²⁷ Si^{ΛΛ} soimaasi taatamu aapim^Λ mamaat^Λtuldiadami Diuusi s^{ΛΛ}licamigad^Λ dai aapim^Λ fariseo. Aapim^Λ aagai ^Λmo istumaasi dai ^Λma maasi ivueeyi. Aapim^Λ ^Λr^Λpan ducami siaaco g^Λyaasapai coidad^Λ dai ali^Λ c^{ΛΛ}ga baiduñisi daamad^Λr^Λ dai ^Λrana ali^Λ sigalnaasi.

²⁸ Pomaasi aapim^Λ ali^Λ c^{ΛΛ}ga tuutiacami g^Λnvueeyi oodami vuitapi dai g^Λnt^Λgitoidag^Λr^Λ ali^Λ soimaasi aagaiña ^Λmo istumaasi dai ^Λma maasi ivuaadana.

²⁹ Si^{ΛΛ} soimaasi taatamu aapim^Λ mamaat^Λtuldiadami Diuusi s^{ΛΛ}licamigad^Λ dai aapim^Λ fariseo. Aapim^Λ aagai ^Λmo istumaasi dai ^Λma maasi ivueeyi. Aapim^Λ ivuiididi baabaquid^Λ Diuusi ñiñiooquituldiadamigad^Λ ismaac^Λd^Λ coi g^Λñ^{ΛΛ}qui aaduñicar^Λ dai siaaco yaasapi dai g^Λnaaduñicar^Λ coi ^Λr^Λpa aa oodami c^{ΛΛ} tuutiacami ^Λgai ami daama ^Λsai aapim^Λ yoosigai.

³⁰ Dai pocaiti aapim^Λ: “Isoidacamudai aat^Λm^Λ ^{ΛΛ}quioma aid^Λsi oidacatadai g^Λr^{ΛΛ}qui aaduñicar^Λ maisoiña coodamudai aat^Λm^Λ Diuusi ñiñiooquituldiadamigad^Λ”.

³¹ Poduucai ^{ΛΛ}gi aapim^Λ aagai m^Λsida ^Λrcajiudad^Λ dai ^Λpan tuutuiga aapim^Λ ^Λgai ismaac^Λd^Λ coi Diuusi ñiñiooquituldiadamigad^Λ.

³² Isapiasoimaasi ivuaada aapim^Λ otoma ^Λpan ^Λsi g^Λpi^Λr^Λ v^{ΛΛ}t^Λcamu aapim^Λ g^Λñ^{ΛΛ}qui aaduñicar^Λ.

³³ S^{ΛΛ}lic^Λd^Λ ^Λrsoimaasi ivuaadami aapim^Λ. Aapim^Λ gia maic^{ΛΛ}gac^Λr^Λ vuvaquimu baiyoma iimimu aapim^Λ m^{ΛΛ}ca siaaco oidaga ^ΛDiaavora.

³⁴ Casc^Λd^Λ ootosamu aan^Λ Diuusi ñiñiooquituldiadamigad^Λ dai oodami sastuduacami, dai mamaat^Λtuldiadami. D^Λmos aapim^Λ coodamu ^{ΛΛ}moco dai aa curusiaba siisiamu dai aa g^Λviarsamu quiquiup^Λr^Λ, dai aa soimaa taatatuldamu aali quiqui^Λr^Λ.

³⁵ Dai poduucai aapim^Λ g^Λpi^Λr^Λ v^{ΛΛ}t^Λcamu v^{ΛΛ}si goc^{ΛΛ} tuutiamic^Λd^Λ ismaac^Λd^Λ g^Λncooditu. Aid^Λsi abiaad^Λr^Λ g^Λmuaatu Aveelicaru c^{ΛΛ} tuigac^Λd^Λ asta aid^Λsi g^Λmuaatu Zacaríasi Berequiasi marad^Λ ^Λgai ismaac^Λd^Λ muaa ^Λgai ^Λg^{ΛΛ} quiuupai vuid^Λr^Λ ^Λaltar abaana.

³⁶ Ismaac^Λd^Λ g^Λnaagidi aan^Λ ^Λrvaavoi. Aapim^Λ sivi oidacami g^Λpi^Λr^Λ v^{ΛΛ}t^Λcamu v^{ΛΛ}si gomaasic^Λd^Λ.

³⁷ Aapim^Λ Jerusaleen^Λr^Λ oidacami aapim^Λ m^Λsmaac^Λd^Λ coodai Diuusi ñiñiooquituldiadamigad^Λ ojodaic^Λd^Λ, m^Λos^{ΛΛ} muiyoco imidagai ip^Λlilitadai aan^Λ isg^Λñ^Λmpaidagi dai g^Λñ^Λnuucadacagi ^Λpan duucai ^Λtacucu ^Λmpaidi g^Λmaamara g^Λaaana uta m^Λtai maitip^Λli aapim^Λ.

³⁸⁻³⁹ Dañi aapim^Λ sivi g^Λndagitomu aan^Λ dai camaitiñ^{ΛΛ}gimu aapim^Λ ^Λpamu asta si^{ΛΛ}scad^Λ aiyagi istuigaco pot^Λiya aapim^Λ: “Ali^Λ siaa duutudai aat^Λm^Λ ismaac^Λd^Λ borim^Λi Diuusi guvucadad^Λc^Λd^Λ” —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

24

¹ Daid^Λ ^ΛSuusi vuusai ^Λg^{ΛΛ} quiuupaigad^Λaiñ^Λd^Λr^Λ ^Λjudidíu dai caimia agaitadai tai miaad^Λr^Λ guuquiva aat^Λm^Λ mamaat^Λrdamigad^Λ ^Λgai dai aagidi sai ali^Λ chigiamaasi ^Λg^{ΛΛ} quiuupai.

² Taid^Λ ^ΛSuusi g^Λraa noragi dai pov^Λr^Λt^Λdai:

—¿N^Λidim^Λsi aapim^Λ v^{ΛΛ}si idi? Ismaac^Λd^Λ g^Λnaagidi aan^Λ ^Λrvaavoi sai tomali ^Λmo odai maiviiya ^Λgai ^Λmai daama, v^{ΛΛ}si siaa g^Λduuñimu goovai —g^Λr^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

³ Amaasi iji aat^Λm^Λ Oliivosi giidiamu dai ami daiva ^ΛSuusi. Mos^Λcaasi ^ΛSuusi ^{ΛΛ}madu aat^Λm^Λ mamaat^Λrdamigad^Λ ^Λgai ami daacatadai t^Λtai aat^Λm^Λ it^Λdai:

—AatΛmΛ ipΛlidi pΛsgΛraagida aapi siΛΛscadΛ ΛpΛduñia agai gomaasi ismaacΛdΛ aagai aapio. ¿Duucaitai maatΛcamu oodami iscayo divi agai aapi dai cayo ugitimu oidigi? —tΛtΛdai aatΛmΛ.

⁴ Amaasi ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—GΛnnuucadacavurai vai tomali Λmaadutai maitΛnvupuiirumadaña.

⁵ Muidutai dadia agai daidi caitiadamu Λgai: “AanΛ anΛrCristo”, dai muidutai vupuiirumadadamu Λgai.

⁶ Cajiomacamu Λoodami muiyapΛrΛ cocodi, dai aa cayo gΛncocoda ΛpΛ, maitavΛr duduaadicuda gomaasi ΛpΛduñia agai ΛpΛga, dΛmos maiquia aayi cuugatΛrΛ tasΛrΛ.

⁷ Amo dΛvΛΛriΛrΛ oidacami cocuadamu Λmai dΛvΛΛriΛrΛ oidacami dai oidacamu biuugigai dai cocodagai aipacoga dai aliΛ cavami gigivucudamu ΛΛmapΛcΛrΛ gooidigi.

⁸ VΛasi gomaasicΛdΛ utudama gΛaagacai soimaasi taatamu oidigi daama oidacami.

⁹ Dai amaasi Λoodami tΛΛgidamu Λvaavoitudadami dudunucamiΛrΛ mΛsaidΛ gΛagΛna dai coodana. Dai vΛasi oidigi daama oidacami cΛΛdadamu giñvaavoitudaitai Λgai.

¹⁰ SiΛΛscadΛ aiyagi amaasi tasΛrΛ muidutai camaitiñvaavoitudada agai, dai aipaco gΛncΛΛdadamu dai aipaco gΛntΛtΛgiadamu dudunucamiΛrΛ.

¹¹ Dai oidacamu mui yaatavogami ismaacΛdΛ pocaitada agai saidΛ rDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ dai vupuiirumadadamu mui oodami.

¹² Dai sΛΛlicadΛ oidacamu soimaasi dai cascΛdΛ mui oodami camaitΛnoigΛadamu aipacoga.

¹³ DΛmos Λgai ismaacΛdΛ apiagiñvaavoitudadagi siΛΛsi uucami oidacagi oidigi daama Λgai gia cΛΛgacΛrΛ vuvaquimu.

¹⁴ Dai vΛasi oidigΛrΛ gΛaagadamu gocΛΛ caidacΛdΛ isducatai Diuusi soicΛi oodami sai cΛΛga gΛntΛtΛgitocana sipoduucai vΛasi oidigi daama oidacami maatΛcamu. Dai amaasi gia caugitimu oidigi.

¹⁵⁻¹⁶ Tai Daniel Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ poduucai ooja sai divia aagai Λmoco ismaacΛdΛ sΛΛlicadΛ soimaasi iduñia agai Λmo istumaasi ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu Λrana. SiΛΛscadΛ naijada oodami ispomaasi ΛpΛvuimi, amaasi Λgai ismaacΛdΛ tami JudeeΛrΛ daraajagi gΛaagai isvoopiagi gigiidiamu —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

SioorΛ naijadagi idi oojai gΛaagai ismaataΛ caΛcagi.

¹⁷ DaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai ΛpΛ:

—SioorΛ vaaqui daama daacagi aidΛ tasΛrΛ aliΛsi gΛaagai isotoma voopiagi maivu-vaidacai gΛvustuidaga tuucavidΛrΛ,

¹⁸ dai sioorΛ dΛjiana ajioopadagi maitΛaagai isΛpamu iimiagi gΛnquiiquiamu dai vuiyagi gΛnyuucusi.

¹⁹ SiΛΛ soimaa taatamu Λooqui ismaacΛdΛ noonoacagi siΛΛpΛ viaacagi aali siisiΛdami, aidΛ tasΛrΛ.

²⁰ AliΛsi gΛaagai isdaanΛdagi Diuusi vai maitΛrtoomococana mΛsiΛΛscadΛ voopiagi, tomali maitΛrΛmo ibΛstaragai tasΛrΛcana.

²¹ AliΛ soima taata agai Λvaavoitudadami cascΛdΛ. Vaamioma soimaasi gΛtaatamu amaasi sitomali Λmo imidagai aidΛsi abiaadΛrΛ Diuusi idui oidigi dai gooquiΛrΛ tomali Λmo imidagai maipomaasi gΛtaatamu.

²² Isbai tΛvΛpi ΛpΛduñiagi gomaasi aidΛ gia vΛasi coiyantada oodami dΛmos Diuusi maidagitomu istΛvΛpi ΛpΛduñia gomaasi agai aliΛ oigΛdai ismaacΛdΛ Λcovai vuvaitu cascΛdΛ.

²³ Amaasi isΛmaadutai povΛntΛtΛadagi: “Dañi tami daja ΛCristo”, mΛsiΛpΛ povΛtΛtΛadagi: “Dañi mΛΛca daja”, maitavΛr vaavoitudada.

²⁴ Dadia vagai yaatavogami dai pocaitiada agai saidΛ rΛCristo dai pocaitiada agai saidΛ rDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ, daidΛ ivuaada agai naana maasi gΛgΛrducami dai poduucai vupuiirumadada agai asta Λgai ismaacΛdΛ Diuusi ΛΛgi Λcovai vuvaitu isistutiadagi.

²⁵ Damos aanΛ aΛquiasdarΛ abiaadarΛ gΛaagidi.

²⁶ CascadΛ isaagiada Λgai dai povatΛadagi: “Dañi mΛΛca oidigana daja ΛCristo”. MaitΛagai isiimiagi Λoodami daida isaagiadagi Λgai dai povatΛadai: “Dañi tami quiiyarΛ daja”, maitΛagai isvaavoitudadagi.

²⁷ Poduucai ismaascana siΛΛscadΛ vΛpΛdocadagi oidigi poduucai ΛpΛ vΛΛsi oodami giññΛida agai siΛΛscadΛ ajiagi istuigaco diviagi aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami.

²⁸ Tomasiaaco siaaco caatΛcagi baabaidi duvaligadΛ ami gΛnΛmpaidiña nuunui, poduucai Λrvaavoi ΛpΛ saidΛ ΛpΛduuñi agai vΛΛsi istumaasi aagai aanΛ.

²⁹ Dai amaasi siΛΛscadΛ cadaivuñiagi gosoimaa taataragai tasai tucapi viiya agai dai masaadai gΛiñña agai, dai sisiaavugai suuligia agai tΛvaagiaiñdarΛ, dai vΛΛsi istumaasi oidaga tΛvaagiΛrΛ gigivucudamu.

³⁰ Dai amaasi tΛΛgimu oodami tΛvaagiΛrΛ Λmo istumaasi dai poduucai maatΛmu iscadivia aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami dai vΛΛsi oidigi daama oidacami suaanΛda agai daidΛ giñtΛgimu Λgai istΛvaagiaiñdarΛ imΛdamu aanΛ icomai saagidaiñdarΛ guvucadagaicΛdΛ dai Diuusi dadadaquigadΛ ΛΛmadu.

³¹ Dai ootosamu aanΛ giñtΛtΛaañicarΛ vai Λgai cavami iivana trompeetacΛdΛ dai poduucai Λmpaida aagai vΛΛsi Λoodami ismaacΛdΛ Diuusi Λcovai vuvaitu vΛΛsi oidigiaiñdarΛ dai vΛΛsi tΛvaagiaiñdarΛ.

³² MaatΛvurai aapimΛ idi ñiiooqui ismaacΛdΛ gΛnaagidia iñagai aanΛ aagaitai Λiigosi. SiΛΛscadΛ momiacagi iigosi maamaradΛ dai iipoidagi aagadΛ poduucai camaatΛca iscamiaadimi taaco.

³³ Poduucai ΛpΛ mΛsiΛΛscadΛ nΛijadagi iscasi ΛpΛvuidagi gomaasi ismaacΛdΛ caaagidi aanΛ camaatΛca iscayoga ugidagai oidigi.

³⁴ IsmaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ Λrvaavoi sai gomaasi ΛpΛduñia agai maiquiaa ugitΛcai oodami sivi oidacami.

³⁵ TΛvaagi dai dΛvΛΛrΛi ugitimu dΛmos giññiiooqui maiugitimu.

³⁶ Damos tomali Λmaadutai maimaatΛ siΛΛscadΛ tomali siuu duucu tomali Diuusi tΛtΛaañicarudΛ tΛvaagiΛrΛ daraajatai maimaatΛ, tomali aanΛ Diuusi maradΛcatai. MosΛΛgi gΛrooga Diuusi Λgai dai maatΛ.

³⁷ Poduucai isduucai ΛpΛdui aidΛsi oidacatadai ΛNoé poduucai ΛpΛduuñimu ΛpΛ siΛΛscadΛ cadivia iñagada aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami.

³⁸ ΛΛqui aidΛsi maiquiaa cavami duudu dai maiquiaa gΛiñña oidigi suudagicΛdΛ Λoodami gacuaadana dai gayΛΛdana dai cuucuntaiña, dai gamamaacaiña gΛnmaamara ooqui mΛsai ooñtaiña asta aidΛ uucami sivaa ΛNoé gΛvaarcugΛrΛ.

³⁹ Sai moduu maimai Λgai asta aidΛsi caduuquimi tai vΛΛsi Λoodami coi. Poduucai ΛpΛduuñimu ΛpΛ siΛΛscadΛ divia aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami.

⁴⁰ Dai amaasi gooca cΛcΛli oidigana daraajamu siDiuusi vaidacaimu Λmoco dai ΛgΛmai viaamu.

⁴¹ Dai gooca ooqui gatuaadamu siDiuusi vaidacaimu Λmoco dai ΛgΛmai viaamu.

⁴² VΛΛscΛrΛ gΛaagai isbaigΛnduca aapimΛ maimaatΛcatai tomali siuu duucu divia aagai ΛtΛaanΛdami.

⁴³ Damos cΛΛga maatΛ aapimΛ sai isΛmo oodami maatΛcagi siuu duucu ami quidiΛrΛ divia agadagi Λmo ΛΛsivogami maicosian tada Λgai nuucadacatai sai maivaacΛna quidiΛrΛ dai ΛΛsidana.

⁴⁴ Poduucai ΛpΛ aapimΛ aliΛsi gΛaagai mΛsbaigΛn ducagi, siuu duucu sioma maitΛgitoca aapimΛ iñsidivimu aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁴⁵ DaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai ΛpΛ:

—Λmoco gaaamu vΛΛscΛrΛ gaagaiña Λmoco Λgidaracami dai saituduacami saidΛ ΛrtΛaanΛdamigadΛcana pipiooñigadΛ dai bibidiña siuu duucu gΛaagadagi.

⁴⁶ Baigalliamu tlaandami ismaacada iducagi vasi caga siuu duucu diviagi laamuda.

⁴⁷ Sallicaada angnaagidi saida laamuda tlaandami duuca viituldamu vasi istumaasi viaacagi.

⁴⁸ Damos siapiooni ismaacada tlaandami duuca viaagi laamuda maicaga tuigacagi dai povaldagi slaamuda maiotoma divia aagai

⁴⁹ dai gaagacai soivuaadagi aga pipiooni dai agai gacuaadagi dai gayadagi dai navamuagi aa navacoidada lamadu.

⁵⁰ Dai poduca laamuda diviagi siuu duucu apioonigada sioma mainaracagi dai siuu duucu agai maimaatcagi.

⁵¹ Dai sallicaada soima taatatuldamu agai daida iduunimu gaicada isducatai avueeyi gaicada ismaacada aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Amaasi susuaquimu agai dai alia soimaasi taata agai.

25

¹ Isducatai avueeyi siascada Diusi soicadagi oodami sai caga gantagiticana arapan ducami istumaasi idui baivustaama aali tatalji ismaacada iimi agaitadai amo cunataragiamu dai ba iimi gancuucudacaru. Dai agai ajia agai avoovio avapacaga.

² Dai taamatai agai maicaga gantatagito dai taamatai agai alia caga gantatagito.

³ Agai ismaacada maicaga gantatagito maibacai asaiti istucada suusudadagi gancuucudacaru siuu duucu caugitiagi asaitigada acucudacaru.

⁴ Dai agai ismaacada caga gantatagito agai gia bacai asaiti istucada suusudadagi gancuucudacaru.

⁵ Daida avoovio camaiotoma divia sai avascatai sallicaada coocosimu dai coocoi.

⁶ Sai caran tucara siba iina istumaasi saida icaiti: “Casibadaga imai lien avoovio, macavar vuidaga aji”, asaiti.

⁷ Tai vascatai aali tatalji vaapaani dai baidui gancuucudacaru.

⁸ Daida atama ismaacada maicaga gantatagito itadai aga ismaacada caga gantatagito: “Garcuucudacaru cayoga tuu garmaacavurai laalachi asaiti”, astadai.

⁹ Sai aa noragi agai ismaacada caga gantatagito daida itadai: “Chu, aida gia maitarajia goovai dai tomali aapima avpa. Baiyoma avar iimi aapima maca siaaco gagaagarai dai savada aapima gnvataga”, astadai.

¹⁰ Dai aidasi utudama maca gasavadamu agai asaiti sai aayi avoovio. Dai aali tatalji ismaacada caga gantatagito vaapa avoovio lamadu ami cunataragiar, dai cuu avuparagai.

¹¹ Sai gooquaga dada aga aali tatalji daida icaiti: “Caliodami, caliodami garcupioquidani”, astadai.

¹² Sai agai aa noragi daida itadai: “Maitanmaat”, astadai agai —tadai avsuusi.

¹³ Taida avsuusi povartadai aatama maimaatadami:

—Cacada baigavar ganduca aapima maitanmaat siascada tomali siuu duucu divia inagai aana ismaacada viaa amo sallicami.

¹⁴ Siascada Diusi soicadagi oodami sai caga gantagiticana gomaasi arapan ducai iduca idui amo cali ismaacada imia agaitadai amai avavriamu dai vai gapipiooniga dai maa tumiisi.

¹⁵ Amoco maa agai taama mil piisu, dai agamai goo mil, dai agamai amo mil. Avpadaga sioma saituduga cacada vaamioma mui maa agai tumiisi daida aga sioma maisastuduga cacada vaamioma chiichiqui maa agai tumiisi. Dai ii agai amai avavriamu.

16 Apiooñigada ismaacada viaacatadai taama mil piisu gamaita lapa taama mil piisu atumiñsicada.

17 Poduucai lapa agamai ismaacada viaacatadai goo mil gamaita lapa goo mil.

18 Tai agai ismaacada viaacatadai amo mil ii dai asto atumiñsigada glaamu davalrai uta.

19 Talvapicada apamu divia laamuda dai vai agai gapipiooñiga dai maataca aagai salajqui gamaita lamadutai.

20 Lapaga divia agai ismaacada viaacatadai taama mil piisi dai tala atumiñsi ismaacada gamaita daida itadai: “Giñaamu, aapi giñmaa taama mil piisu dai tami daja lapa taama mil piisu ismaacada gamaita aan”, astadai.

21 Taida laamuda itadai: “Cagaduava, aapi ramo cal piooñi cacaga idui aapi laachicada sivi gia gamaaquimu aan gapioma. Miaadi dai baigaliada aan giñlamadu”, astadai.

22 Tai gooquilara ami divia apiooñigada ismaacada viaacatadai goo mil piisu daida itadai: “Giñaamu giñmaa aapi goo mil piisu dai tami daja lapa goo mil ismaacada gamaita aan”, astadai.

23 Taida laamuda itadai: “Cagaduava, aapi aramo cal piooñi cacaga idui aapi laachicada sivi gia gamaaquimu aan gapioma. Miaadi dai baigaliada giñlamadu”, astadai.

24 Tai gooquilara ami divia agamai piooñigada ismaacada viaacatadai amo mil piisu, agai itadai glaamu: “Giñaamu cal maata aan sialia oomaliga aapi dai aa gasituldiña pai aapi mosvuudana yoovisicami dai maita aata vueeyi aapi dai valscaru vuuyi tumiñsi.

25 Cascada galabani aan dai ii dai asto atumiñsiga davalrai uta dai tami daja”, astadai.

26 Taida laamuda aa noragi daida itadai: “Aapi ramo piooñi maical tuigacami dai paragami camaatcatadai aapi isaa giñsitudi dai iñsaan mosvuuyi yoovisicami dai ismaita aata vueeyi aan dai valscaru vuuyi tumiñsi.

27 Cascada sibaco gamaaquimudai aapi gotumiñsi masiaaco maitatuldamudai simuiyoma vuimudai aan diviacai”, astadai laamuda.

28 Daida itadai agai agaa ismaacada ami guccatadai: “Baivurai gotumiñsi dai maaca agai ismaacada viaa baivustaama mil”, astadai laamuda.

29 “Tomasioora calga aata vueeyi istucuda Diusi garoidi vaamioma viaaca aagai. Dai siora maicalga aata vueeyi istucada viaa, agai gia ootoma maiviaaca agai.

30 Dai idi giñpiooñiga maical tuigacada vuusaidavurai quidigamu dai poduucai lapa Diusi ootosamu valsi soimasi ivuaadami malca siaaco oidacagi diaavora sisuaandamu agai dai alia soimaasi taata agai”, ascanti laamuda.

31 Silascada divia aan ismaacada viaa amo sallicami valsi giñtalaanicaru lamadu daida arraicamu aan amaasi. Diusi giñdaasamu baitalacacami sitaandamu aan valsi oodami oidigi daama oidacami.

32-33 Dai valsi oidacami galampaidamu giñabaana dai covai vuvaidamu aan lavaavoitudadami dai salisapadara daraasamu dai soimaasi ivuaadami oogisapadara poduucai isduucai amo pastuuru judidiu covai vuvaidiña caniru sisiivatu saagidaindara.

34 Amaasi aan ismaacada arrai agidamu ismaacada salisa padara daraaja: “Aapim ismaacada Diusi garooga calgacaru nadi giñlamadu daraajamu dai aan galmaaquimu sallicami isaapim giñlamadu taandagi. Aidsi abiaadara idui Diusi oidigi aagai sai aapim gataanda agai aan iñlamadu.

³⁵ Biuugimu aanΛ mataidΛ imbii. Tonomu aanΛ mataidΛ iñvasiibi suudagi. AanΛ aimΛraitadai mai aapimΛ maitiñmaatΛcatadai dai vΛascara giñmaa aapimΛ oigaragai isgΛnquiiyΛra tiñuuliña aanΛ.

³⁶ Dai camaiviaacatadai aanΛ yuucusi matai aapimΛ giñmaa yuucusi, dai coococatadai aanΛ matai aapimΛ giñdadiji, dai maisapicatadai aanΛ matai aapimΛ giñdadiji Λpa”, povΛntatΛadamu aanΛ.

³⁷ Amaasi Λvaavoitudadami giñaa noragidamu dai povai iñtΛadamu: “¿TΛaanΛdami, vΛquidΛ gΛnΛidi aatΛmΛ isbiuugimucataidai aapi siaatΛmΛ gΛbii? ¿VΛquidΛ gΛnΛidi aatΛmΛ istonomucataidai aapi siaatΛmΛ gΛvasiibi suudagi?”

³⁸ ¿VΛquidΛ daivusai aapi siaatΛmΛ maitΛmaatΛcatadai dai vΛascara gΛmaa oigaragai isgΛrquiiyΛra coi aapi? ¿VΛquidΛ gΛnΛidi aatΛmΛ ismaiyyuucusu aapi dai gΛmaa yuucusi?

³⁹ ¿VΛquidΛ coococatadai aapi dai vΛquidΛ maisapicatadai aapi sigΛdadiji aatΛmΛ?” Povai iñtΛadamu Λvaavoitudadami.

⁴⁰ Dai aanΛ aa noragidamu daidΛ itΛadamu: “IsmaacΛdΛ gΛnaadidi aanΛ Λrvaavoi tomastumaasi cΛΛgaducami ismaacΛdΛ aapimΛ giñaaduñi gΛnvuiididiña aipacoga gΛnsoicΛtai ducami isgomaasi iduunimudai aapimΛ aan imvΛatarΛ”, povΛntΛadamu aanΛ.

⁴¹ Amaasi aanΛ gΛΛ raí, itΛadamu Λgai ismaacΛdΛ giñoogisa padΛra guuca: “IimΛdavurai aapimΛ tabiaadΛra Diuusi maicΛΛgacΛra gΛnnΛidi aapimΛ, iimΛdavurai siaaco tomas-tuigaco mΛΛcana taí, mΛΛca siaaco baidui Diuusi ΛDiaavora vΛatarΛ dai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ vΛatarΛ:

⁴² Biuugimu aanΛ matai maitiñbii, tonomu aanΛ matai maitiñvasiibi suudagi,

⁴³ dai gΛndiviji aanΛ maiaapimΛ maitiñmaatΛcatadai dai casΛcΛdΛ maitiñmaa oigara-gai isgΛnquiiyΛra giñuuliña aanΛ. Dai maiyuucusucataidai aanΛ matai maitiñoi yuucusi, coococatadai aanΛ matai maitiñdadiji, maisapicatadai aanΛ matai maitiñdadiji”, potΛadamu aanΛ.

⁴⁴ Amaasi Λgai povaiñtΛadamu: “TΛaanΛdami, ¿vΛquidΛ biuugimu aapi, dai tonomu, dai gΛrdiviji, dai maiyuucusu, dai cooco, dai maisapicatadai simaitΛ soi aatΛmΛ?” povaiñtΛadamu Λgai.

⁴⁵ SiaanΛ gΛΛ raí aa noragidamu daidΛ itΛadamu: “IsmaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ Λrvaavoi tomastumaasi cΛΛgaducami ismaacΛdΛ maitidui aapimΛ govaavoitudadami vΛatarΛ tomasi maisi gΛaagai goovai gomaasi maitidui aapimΛ aanΛ giñvΛatarΛ”, potΛadamu aanΛ.

⁴⁶ DaidΛ Λsoimaasi ivuaadami iimia Λgai siaaco tomastuigaco Diuusi soimaasi taatamituldiadamu daidΛ ΛcΛΛga tΛgitocami iimia Λgai tΛvaagiamu siaaco oidacamu Diuusi Λmadu tomastuigaco —tΛtΛdai ΛSuusi.

26

¹ AidΛsi canaato aa ΛSuusi vΛasi gomaasi, Λgai povΛrtΛtΛdai aatΛmΛ mamaatΛrdami:

² —CΛΛ maatΛ aapimΛ sigoo tasaicΛdΛ aiya Λgai Λsias duudagai ismaacΛdΛ pascua tΛΛgidu, siamaasi giñbΛimu Λoodami dai mΛΛca iñtΛΛgidamu mΛsaidΛ giñsiisana curusi-aba poduucal iñmuaamu aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami —gΛrtΛtΛdai Λgai.

³ Amaasi ΛbaitΛguucacamigadΛ ΛpapaaligadΛ Λjudidíu daidΛ ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ Λmadu ΛpipiscaligadΛ Λjudidíu Caifási quiidiana tuisicana gΛnΛmpagi. Λgai ΛrbaitΛcΛaacamigadΛcatadai papaaligadΛ Λjudidíu.

⁴ Dai vΛascatai Λgai gΛnaatagi isducatai yaatagidagi ΛSuusi dai bΛjiagi dai muaagi.

⁵ DaidΛ icaiti:

—Baiyoma nΛnaraca aatΛmΛ vai daivuñiagi gosiaa duudagai tΛtaida bΛiya aatΛmΛ vai maitΛrvui baacoagi oodami —ascaiti.

⁶ Vaid^Λ ^ΛSuusi Betaani^Λ ^Λdaacatadai Simuñi quiidi^Λ ^ΛSimuñi ^Λquioma viaacatadai ^Λmo coocodagai ismaac^Λ ^Λduvaldi gatuucuga ^Λmos cadueeyi ^Λgai.

⁷ Tai ami divia ^Λmo ooqui dai b^Λcati ^Λmo tucayu alavastroc^Λ ^Λduñisicami suudacami asaiti sigian uuvadami s^Λlic^Λ ^Λnam^Λacami. Daacatadai ^ΛSuusi mesa abaana taid^Λ ^Λooqui tai ^Λasaiti mood^Λ ^Λ.

⁸ Aid^Λsi t^Λ ^Λaat^Λ ^ΛSuusi mamaat^Λrdamigad^Λ gomaasi ali^Λ baacoi aat^Λ ^Λdai aipaco g^Λraatagidimi daid^Λ icaiti:

—¿Istuisid^Λ siaa doodai goovai goasaiti?

⁹ C^Λga g^Λgagaramudai goovai mui tumiñsic^Λ ^Λdai ^Λc^Λ ^Λsoiñamudai soitutuigami —caiti aat^Λ ^Λ.

¹⁰ Vaid^Λ ^ΛSuusi ca^Λ istumaasi aagai aat^Λ ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ ^Λgai daid^Λ ^Λpov^Λart^Λ ^Λdai:

—¿Tuim^Λsi pocai n^Λidi aapim^Λ idi ooqui? Gomaasi ismaac^Λ ^Λgiñduñi goovai ^Λmo istumaasi c^Λgaducami.

¹¹ Soitutuigami v^Λasc^Λ ^Λviaacamu aapim^Λ g^Λnsaagida dai aan^Λ gia maisiu v^Λasc^Λ ^Λgiñ^Λijadamu aapim^Λ.

¹² Idi ooqui giñ^Λ ^Λasaiti giñ^Λooana otoma muquia iñ^Λ ^Λaan^Λ casc^Λ ^Λ.

¹³ Ismaac^Λ ^Λg^Λnaagidi aan^Λ ^Λrvaavoi sai tomasiaacoga siaaco gaagiadagi Diuusi ñiñiooquituldiadamigad^Λ Diuusi ñiooquid^Λ v^Λasi oidigi daama gaaagiadamu ^Λpr^Λ istumaasi idui idi ooqui sipoduucai v^Λasi oodami maat^Λ ^Λcamu —g^Λrt^Λ ^Λdai ^ΛSuusi.

¹⁴ Tai amaasi ^ΛUudasi Iscaliote, ^Λmoco ^Λbaivustaama dan gooca mamaat^Λrdamigad^Λ ^ΛSuusi ii dai gaaataga ^Λgai ^Λbait^Λguucacamigad^Λ ^Λpapaaligad^Λ ^Λjudidíu ^Λmadu,

¹⁵ daid^Λ it^Λ ^Λdai:

—¿M^Λqui giñ^Λmaquiagi tumiñsi isg^Λnt^Λ ^Λgida aan^Λ ^ΛSuusi? —ast^Λ ^Λdai.

Tai ^Λgai aa nam^Λqui ^Λmo coobai dan baivustaama piisu plata.

¹⁶ Aid^Λ abiaad^Λ ^ΛUudasi gaagai isducatai gat^Λ ^Λgidagi ^ΛSuusi.

¹⁷ Tai aayi ^Λsiaa duudagai istuigaco gat^Λ ^Λgitoi ^Λjudidíu aid^Λsi Diuusi c^Λgac^Λ ^Λvuvaidi Ejiipituaiñ^Λ ^Λ. Tai aat^Λ ^ΛSuusi mamaat^Λrdamigad^Λ miaad^Λ ^Λguuquiva ^ΛSuusi dai t^Λcacai daid^Λ it^Λ ^Λdai:

—Vaacoga ip^Λlidi aapi t^Λsbaiduñiagi cuaadagai idi siaa duudagai v^Λat^Λ ^Λ—t^Λ ^Λdai aat^Λ ^Λ.

¹⁸ Tai ^Λgai pov^Λart^Λ ^Λdai:

—Imivurai m^Λca g^Λg^Λ quiiqui^Λ ^Λdai aagida ^Λc^Λ ^Λismaac^Λ ^Λcaaagidi aan^Λ ^Λdai aagidavurai sai aan^Λ pocaiti sai camiaadimi m^Λsi^Λasc^Λ ^Λgiñ^Λmua aagai sai quiidi^Λ ^Λgaugia ragai aat^Λ ^Λaan^Λ ^Λmadu aapim^Λ idi siaa duudag^Λ ^Λcuaadagai —g^Λrt^Λ ^Λdai ^ΛSuusi.

¹⁹ T^Λtai aat^Λ ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ ^Λgai idui isducatai g^Λraagidi ^ΛSuusi dai baidui ^Λcuaadagai siaa duudag^Λ ^Λv^Λat^Λ ^Λ. Idi siaa duudag^Λ ^Λt^Λ ^Λgitoi ^Λjudidíu aid^Λsi Diuusi c^Λgac^Λ ^Λvuvaitu Ejiipituaiñ^Λ ^Λ.

²⁰ Dai aid^Λsi catuca mesa vuid^Λ ^Λdaacatadai ^ΛSuusi ^Λmadu aat^Λ ^Λbaivustaama dan gooca mamaat^Λrdamigad^Λ ^Λgai.

²¹ Dai gacuaadatadai aat^Λ ^Λtaid^Λ ^ΛSuusi pov^Λart^Λ ^Λdai:

—Ismaac^Λ ^Λg^Λnaagidi aan^Λ ^Λrvaavoi, ^Λmaadutai aapim^Λ giñ^Λ ^Λgida ^Λgai ^Λdudunucami si^Λ ^Λgiñ^Λmuaamu —g^Λrt^Λ ^Λdai ^Λgai.

²² T^Λtai aat^Λ ^Λali^Λ soig^Λ ^Λli dai aipaco g^Λraagidimi dai pocaitimi aat^Λ ^Λ.

—T^Λaan^Λ ^Λdami, aan^Λ gia cho —t^Λ ^Λdai aat^Λ ^Λ.

²³ Taid^Λ ^ΛSuusi g^Λraa noragi dai pov^Λart^Λ ^Λdai:

—Ismaac^Λ ^Λgiñ^Λ ^Λmadu gacueeyi ^Λgai vaa plaat^Λ ^Λgooviava ^Λgai daid^Λ giñ^Λ ^Λgida ^Λgai dudunucami.

40 Dai amaasi apamu ii agai malla siaaco daraajatadai amamaatardamigada vai agai cococatadai, daida potadai agai apiiduru:

—¿Maitapas istui isnaagagi tomasi amo oora ana gnamadu?

41 Maitavar cocosi dai gamamadada vai maisoimaasi gnduñtuldana adiaavora. Aapima iduñia alidi istumaasi Diuusi ipalidi dai vascara maiquiaa calga vaavoitudai cascada maitivueeyi —astadai.

42 Dai imcai gamamagi asuusi apamu dai poduucai gamamagi:

—Giñoca ismaibaigacagi ismaisoima taata ana isducatai cabidui aatma aida gia apaduuna isducatai aapi ipaliadagi —asduucai gamamadai.

43 Dai otoma apamu ii siaaco daraajatadai amamaatardamigada vai apamu cococatadai alia cocosimucataidai agai mossusuligai vuupuida.

44 Dai dagito agai dai imcai gamamagi apamu agai vaa ñioquicada.

45 Amaasi apamu ii agai siaaco daraajatadai amamaatardamigada daida itadai:

—Sivavar gia cocosi daida ganiibasta. Casiat aayi masiuu duucu gñtagida agai ana ismaacada viaa amo samicami. Gñtagida maagai soimaasi ivuaadami.

46 Vaapaigivurai. Tiimada. Casia boodara imai ismaacada gñtagida agai —astadai asuusi.

47 Dai quiaa ñioocaitadai asuusi tai ami divia audasi. Agai aramoco graduñi aatma baivustaama dan gooca mamaatardamigada asuusi vai oiditadai mui oodami dai vuucati mamaastai dai uusi. Agai rojootosadacatadai baitaguucacamigada papaaligada judidiu dai pipiscaligada judidiu.

48 Uudasi ismaacada gatagida agaitadai asuusi casi itadai alquioma agai oodami:

—Ismaacada usupiga ana agiava agai varai bai —tadai audasi.

49 Amaasi miaadara calquiva agai asuusi daida itadai:

—Baiga gñmamaatatuldiadamiga —tadai audasi.

Dai usupi.

50 Taida asuusi aa noragi daida itadai:

—¿Giñaduñi pátuma duñia agai dai divia? —tadai agai.

Amaasi miaadara guuquiva oodami dai bai asuusi.

51 Amaasi maadutai ismaacada ami guucacatadai Suusi amadu vuusaitu gacusiru dai iquitamo naacadabaitacacami papaali pioñigada.

52 Taida asuusi itadai:

—Gacuviertagara icasa gacusiru. Vascatai siora gacocoadagi cusiruicada cusiruicada coimu agai.

53 ¿Maitapas maat aapi inñsaana istutuidi istaañiagi giñoca amo soñi vai agai calga istutuidi isgiñootosdagi mui mil gasandaaruga tvaagiaiñdara?

54 Isagai giñootosdagi aida gia camaitapaduñia go ismaacada aagai Diuusi ñioquidara —tadai asuusi.

55 Amaasi asuusi itadai oodami:

—¿Tuimasi dada aapima dai vuucati uusi dai mamaastai? ¿Dai tuimasi gñbllquia agai ducami saana aramo asivogamicagi? Vasa tasai gansaagida daacana ana gll quiuupaigadara judidiu dai gnmamaatatuldiña Diuusi ñioquida matai tomali amo imidagai maimaisapicami gñbai.

56 Dai vasi gomaasi idui aapima vaid apaduuna isducatai oja Diuusi ñiñioquituldiadamigada Diuusi ñioquidara —tadai asuusi.

Ttai vascatai aatma mamaatardamigada voopoi dai algi viaa asuusi.

—MaatΛ Diuusi nai aanΛ maimaatΛ gocΛli —ascaiti.

Tai aidΛ otoma cuujui Λtacucu.

⁷⁵ TaidΛ ΛPiiduru tΛgito istΛtdai ΛSuusi sai maiquiaa cuujuicai Λtacucu Λgai vaicojo itΛiya agaitadai sai maimaatΛ ΛSuusi. DaidΛ ΛPiiduru ii abiaadΛrΛ dai soigΛldacai sosua.

27

¹ Dai mosmaasicai vΛasi ΛtΛaanΛdamigadΛ Λpapaali Λmadu Λpipiscali judidíu gΛnaatagi isducatai muaagi ΛSuusi.

² Dai vulicami bΛacai ΛSuusi dai mΛ tΛagi ΛPilaato, Λgai ΛrtΛaanΛdamigadΛ JudeeΛrΛ oidacami.

³ AidΛsidΛ ΛUudasi ismaacΛdΛ gatΛagi ΛSuusi tΛ mΛscamuaa agaitadai ΛSuusi aliΛ soigΛli dai Λma duucai gΛtΛgito. Dai Λpamu vuidacai vΛasi goΛmo coobai dan baivus-taama piisu ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali judiúu Λmadu Λpipiscali.

⁴ DaidΛ itΛtdai:

—AliΛ soimaasi idui aanΛ gatΛgidacai Λmo cΛli maigΛpiΛrΛ caatΛcami mΛsai muaana —astΛtdai ΛUudasi.

DΛmos Λgai aa noragi daidΛ itΛtdai:

—¿Dai gomaasi tumaasi argΛrvΛΛtarΛ aatΛmΛ? Aapi Λagi argΛduñi —astΛtdai.

⁵ TaidΛ ΛUudasi ami gΛΛ quiupai Λrana suuli Λtumiñsi, dai ii dai gΛvuliji.

⁶ TaidΛ ΛbaitΛguucacami Λpapaali Λmpagi Λtumiñsi daidΛ itΛtdai:

—Maibaiga isvΛΛnaida aatΛmΛ gogaa tumiñsi ismaacΛdΛ gΛoidi oodami Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ. Idi tumiñsi ΛrnamΛgadΛ ΛrΛi cascΛdΛ —astΛtdai.

⁷ Dai aipaco gΛnaagi sai Λgai tumiñsicΛdΛ savΛda agai Λmo dΛvΛΛrΛi siaaco Aajatadami tΛΛgidu dai ami viaaca aagai siaaco yaasapadagi ismaacΛdΛ maitΛroidacami ami.

⁸ Dai DΛvΛΛrΛi ΛrΛi tΛΛgidu asta sivi ucami.

⁹ Poduucai ΛpΛdui ismaacΛdΛ ΛΛquioma aagai Jeremiasicaru Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ daidΛ icaiti: “Λjudidíu tΛtΛaanΛdamigadΛ vuuquia agai goΛmo coobai dan baivΛstaama piisu plaata ismaacΛdΛ baiga duu dai aa namΛquida gocΛli ismaacΛdΛ gatΛagi gogΛmai cΛli.

¹⁰ Dai ΛgaicΛdΛ gasavΛli agai ΛdΛvΛΛrΛi ismaacΛdΛ Aajatadami tΛΛgidu, poduucai isduucai giñagidi giñΛaanΛdamiga”, ascaiti Jeremiasicaru.

¹¹ Tai vaidacai Λgai ΛSuusi gΛΛ tΛaanΛdami vuitapi tai Λgai tΛcacai daidΛ itΛtdai:

—¿AapiΛsi ΛrraigadΛ judidíu? —astΛtdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—Vaavuava, ΛjΛ —astΛtdai.

¹² TaidΛ ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali Λmadu Λpipiscali gΛpiΛrΛ vuupai dΛmos ΛSuusi maiaa noragi tomali Λmo ñiooqui.

¹³ TaidΛ ΛPilaato itΛtdai:

—¿Maitapas caΛ aapi vΛasi goovai mΛsmaacΛdΛ aagai gΛvui? —astΛtdai.

¹⁴ TaidΛ ΛSuusi vΛascΛrΛ maiaa noragi tomali Λmo istumaasi, dai poduucai gΛΛ tΛaanΛdami maitΛΛ istumaasi gΛtΛgituagi.

¹⁵ VaidΛ ΛPilaato dadagitoiña Λmo maisapicami aidΛ siaa duudagΛrΛ Λagi poduucai gΛviidacatadai Λgai isdadagitoldiadagi Λoodami Λagi ismaacΛdΛ ipΛliadagi Λgai.

¹⁶ Vai ami maisacariΛrΛ cuupicatadai Λmo cΛli Baraavási tΛΛgiducami ismaacΛdΛ tomasioorΛ cajiomacatadai.

¹⁷ Tai aidΛsi Λoodami gΛnΛΛmpagi ΛPilaato tΛcacai daidΛ itΛtdai:

—¿Maacada ipalidi aapim isdagitua aan Baraavási siSuusi ismaacada Cristo aagai? —astadai.

¹⁸ Agai maatacatadai ismoscoimudad tadacatadai abaitaguucacamigada apapaali dai cascada gataggi Suusi.

¹⁹ Apilaato quiaa daacatadai adudunucamiara taida looñigada ootosi ñiooqui daida itadai:

—Maitigavapasada aapi gocalli cal tuigacami amadu. Tuucar taltquimi aan amo istumaasi soimasi agai vatar —asducai ootosi ñiooqui Pilaato ooñigada.

²⁰ Damos abaitaguucacamigada apapaali amadu apipiscali avanaqui oodami sai baiyoma gataanana msdagituagi Baraavási dai sai muaana Suusi.

²¹ Taida agal taaandami apamu ñioo dai tacaai oodami daida itadai:

—¿Maacada goovai vagoocai sioma ipalidi aapim isgandagitolda aan? —astadai.

Tai agai aa noragi daida itadai:

—Baraavási —astadai.

²² Taida Apilaato tacaai daida itadai:

—¿Dai goSuusi maismaacada Cristo aagai ducatai iduuna aan? —astadai.

Tai vascatai aa noragi daida itadai:

—Siisañi curusiaba vai poduu muucuna —astadai.

²³ Taida Apilaato itadai:

—¿Tumaasi soimaasi iducami goovio? —astadai.

Tai agai apamu ijiña daida itadai:

—Siisañi curusiaba, vai poduu muucuna —astadai.

²⁴ Aidasi Apilaato catal iscamaitistui oodamicada cavaamioma galcaititai agai, dai gatai suudagi dai gaico vasi oodami vuitapi daida itadai:

—Aan gia maitargiñduñi gocallicada. Goovai gia maitargapiara caatacami, goovai gia agi aapim arganaa duiñdaga —astadai Apilaato.

²⁵ Tai vascatai oodami aa noragi daida itadai:

—Aatama amadu garmaamara targapiara vatacamicagi —astadai.

²⁶ Taida Apilaato dagitoli Baraavási daida Apilaato gatjai masai galcarsana iquisanaicada Suusi dai tlagi oodami sai curusiaba siisana sai poduu muucuna.

²⁷ Tai gooquiara agal taaandami sandaarugada vaidacai Suusi gamu Pilaato quiidi-
amu dai vai vasi sandaaruu dai ami siaaco cacatadai Suusi vasi sicoli guuquiva.

²⁸ Matai uupasi yuucusida Suusi dai aadi aa yuucusi vrapagicami sai pra maascamu amo raí,

²⁹ dai moo daama daí amo coronai uuparaicada duñisicami dai maa amo talvalli sallis padara novia. Daida gantootonacada guuquiva Suusi vuidara dai parunai daida icaiti:

—Sivi gia tavapi oidacamu aapi raigada ajudidíu —ascaiti.

³⁰ Dai sisividimi ara dai balyi talvalli dai gaicada moodana gavai.

³¹ Dai canaato parunacai apamu uupasi yuucusi vrapagicada dai apamu aadi agi yuucusida. Dai boodara vaidacai dai mala siisa agai curusiaba sai poduu muucuna.

³² Dai aidasi utudama iji agai abiaadara vuidara aayi amo cali Simuñi talgiducami Sireñia ara oidacami matai aagidi sai balaicaiña agai acurusigada Suusi.

³³ Dai poduucai aayi mala siaaco Gólgota talgidu. Gólgota icaidaga mooda muuquida.

³⁴ Dai ami oidi uuvasi varagada vanaagacami amo doadigami alia acocami sai gaicada palpioma soimaa taatana. Taida Suusi mosdala dai camaitipali isiiyagi.

³⁵ Dai casiisacai curusiaba damos maiquiaa muu agai tai gooquiara nalanitudai volao dai poduucai nada agai isioorai ajia agai yuucusida Suusi. Dai poduucai aradi

istumaasi aagai Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ daidΛ icaiti: “Sai nΛΛnΛituda aagai volao dai poduucai nΛida aagai isioorai ajiagi ΛyuucusidΛ”.

³⁶ Dai ami daraajatai nuucada.

³⁷ Dai curusiaba moo daama daí Λmo oojai ismaacΛdΛ gatΛjai ΛPilaato dai aagai mΛstuisidΛ gatΛjai muaragai daidΛ icaiti: “Idiava ΛrΛSuusi, raígadΛ judidíu”, ascaiti Λoojai.

³⁸ Dai abaana ΛSuusi siisisa gooca ΛΛsivogami Λmoco sΛΛlisa padΛrΛ Λmai curusiaba dai ΛgΛmai oogisa padΛrΛ Λmai curusiaba.

³⁹ Dai ismaacΛdΛ amui dΛgavusai galnaasi ñiooqui suuligidi ΛSuusi dai gidai gΛnmoomo,

⁴⁰ daidΛ itΛdai:

—Epa aapi pΛsmaacΛdΛ dadaitudai ΛgΛΛ quiuupaigadΛ Λjudidíu dai vaica tasaicΛdΛ ivueeyi Λpamu cΛΛgacΛrΛ igΛvuusaida aapi ΛΛgi. Siaapi ΛrDiuusi maradΛ tΛvañiñi bocurusiaindΛrΛ —astΛdai.

⁴¹ Poduucai ΛΛpΛ parunai ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ ΛΛmadu Λfariseo ΛΛmadu Λpipiscali dai aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti:

⁴² —CΛΛgacΛrΛ vuvaitu goovai aa dai goovai ΛΛgi gia maitistutuidi iscΛΛgacΛrΛ gΛvuusaidagi. IssΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi isΛgai Λrgarraíga aatΛmΛ judidíu vai tΛvanΛna curusiaindΛrΛ tΛtai poduucai vaavoituda aatΛmΛ ΛpΛ.

⁴³ Goovai povΛlidi siDiuusi nuucada. SiDiuusi sΛΛlicΛdΛ oigΛdai cΛΛgacΛrΛ vuu-saidana tuduidΛ sivi. Gocaasi gΛraagidi goovai saidΛ ΛrDiuusi maradΛ —ascaiti Λgai.

⁴⁴ Dai asta ΛΛsivogami ismaacΛdΛ cucurusiaba siisisapicatadai ami sonuana ΛSuusi galnaasi ñioocai Λgai vui vΛΛsi.

⁴⁵ Dai dan duucu vΛΛsi oidigi tucapi vii vaic oora.

⁴⁶ Dai aidΛ coi gΛΛsΛco gΛgΛrΛ iíña ΛSuusi daidΛ icaiti:

—Eloi, Eloi, lama sabactani —ascaiti. AsmaacΛdΛ itΛiya Λlidi giñDiuusiga, giñDiuusiga ¿tuipΛsi giñdagito? astΛiya Λlidi.

⁴⁷ Dai ΛΛmoco ismaacΛdΛ ami daraajatadai caΛ ispocaiti Λgai daidΛ icaiti:

—Dañi vapaidi goovai ΛDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ Eliiasi —ascaiti.

⁴⁸ Tai otoma Λmaadutai mΛΛ dai bΛi Λmo visiocoli dai vadΛitu uuvasi varagadΛ ΛΛcocamicΛdΛ dai Λmo tootoicami cuugΛrΛ daí Λvisiocoli dai miaadΛrΛ dadasdi ΛSuusi sai visiusuna.

⁴⁹ DΛmos aa itΛdai:

—TΛdagito sabai diviana Eliiasi dai cΛΛgacΛrΛ vuusaidana —astΛdai.

⁵⁰ TaidΛ ΛSuusi gΛgΛrΛ iíña dai muu.

⁵¹ VaidΛ ΛgΛΛ icusi ismaacΛdΛ ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu sagiΛcatadai Λpan ΛΛsi covocami Λmo sueeyi dai Λraana sΛΛli sarai tΛcavidΛrΛ abiaadΛrΛ mΛtana ucami. Dai dΛvΛΛrai gigivuli dai ojoodai taatapai.

⁵² DaidΛ gΛcuucupioco siaaco yaasapicatadai ΛcoidadΛ dai mui oodami ismaacΛdΛ vaavoitudaitadai Diuusi duduaca ΛcoidadΛ saagidaiñdΛrΛ.

⁵³ Dai caduaacacai Λpamu ΛSuusi coidadΛ saagidaiñdΛrΛ daidΛ Λгаа vΛΛsi vuvaja coidadΛ saagidaiñdΛrΛ dai mΛΛ JerusaleenΛrΛ vaapa tai mui oodami tΛΛ.

⁵⁴ Tai amaasi tΛΛaanΛdamigadΛ sandaaru ΛΛmadu Λгаа ismaacΛdΛ nuucadacatadai ΛSuusi aidΛsi tΛΛ Λgai isgigivuli dΛvΛΛrai dai tΛΛ vΛΛsi ismaacΛdΛ ΛpΛdui sΛΛlicΛdΛ dud-uadimu, daidΛ icaiti:

—Baivaavoi idi cΛΛli sΛΛlicΛdΛ ΛrDiuusi maradΛcatadai ismaacΛdΛ tΛvai tΛvaagiaindΛrΛ —ascaiti.

⁵⁵ Dai ami guucacatadai mui ooqui mΛΛcasdΛrΛ nΛiditadai ΛpΛ ismaacΛdΛ GalileeaiñdΛrΛ oidatucuitadai ΛSuusi dai soicΛitadai.

⁵⁶ Agai saagida daraajatadai María Madaliña, dai María Jacovo dΛΛdΛ dai Osee dΛΛdΛ, dai Zevedeo maradΛ dΛΛdΛ.

⁵⁷ Dai caurui tai ami divia Λmo cΛΛli gΛviidacami Osee tΛΛgiducami. Agai ΛrArimateeΛrΛ oidacami, Agai Λrvaavoitudadami ΛSuusi ΛΛpΛ.

⁵⁸ Dai amaasi Agai nΛidamu ΛPilaato dai taí ΛSuusi tuucugadΛ. TaidΛ ΛPilaato gatΛjai mΛsai tΛΛgidana.

⁵⁹ Dai tΛvañdacai ΛSuusi ami curusiaiñdΛrΛ dai Λmo icusi maitucuracamiΛrΛ biisa.

⁶⁰ DaidΛ ΛOsee casi gatΛjaitadai coocodagai Λmo vavuana mΛsai ami yaasana siΛΛscadΛ muquiagi Agai dΛmos ΛSuusi ami tΛΛ Agai. Dai cacuupacai Λquitaagiña Λmo gΛΛ odaicΛdΛ daivunu ii.

⁶¹ Vai ami daacatadai ΛMaría Madaliña ΛΛmadu AgΛmai María siaaco yaasapicatadai ΛSuusi sonuana.

⁶² AidΛ ΛrΛtasaicatadai istuigaco baivuaadana Agai vΛΛsi dai siaadiqui ΛribΛstaragaicatadai istuigaco maitistuma vuaadana Agai. Dai siaadiqui ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali judidíu, ΛΛmadu Λfariseo mΛΛ nΛidamu ΛPilaato

⁶³ daidΛ itΛdai:

—TΛgito aatΛmΛ Λyaatavogami Suusi aidΛsi quiaa oidacatadai Agai iscaititadai sai vaica tasaicΛdΛ duaaca agaitadai Agai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ.

⁶⁴ CascadΛ gatΛaañiñi mΛsai cΛΛga nuucadacana mΛΛca siaaco yaasapi ΛSuusi vaica tasai uucami vai poduucai maidadana ΛSuusi mamaatΛrdamigadΛ tucarΛ vai maibΛΛna ΛtuucugadΛ vai gooquiΛrΛ maipocaitiada Agai iscaduaaca. Dai poduucai ΛgooquiΛrdadΛ yaatagi vaamioma maicΛΛgaducagi siΛtuucamidΛrΛ —astΛdai.

⁶⁵ DaidΛ ΛPilaato itΛdai:

—Moguuca giñsandaaruga. Vaidacai aapimΛ dai mΛΛca siaaco cayaasa ΛSuusi cΛΛ bai duña isistutuidi di vai poduucai maibΛΛna ΛmuuquiadΛ —astΛdai ΛPilaato.

⁶⁶ Dai iji dai mΛΛ cΛΛga baidui siaaco yaasapicatadai ΛSuusi dai seeracΛdΛ bidasa dai ami seeraba daí Λsee yogadΛ AgΛΛ baitΛcΛaacamigadΛ Λromamano. Vai ami daraajatadai Λsandaaru ΛΛpΛ.

28

¹ Dai cadaivunucai ΛibΛstaragai tasΛrΛ dai camaasimi oidigi tumiñoco daidΛ ΛMaría Madaliña ΛΛmadu AgΛmai María iji mΛΛca siaaco yaasapicatadai ΛSuusi.

² Tai todian duucai gigivuli dΛvΛΛrai, Λmo Diuusi tΛaañicarudΛ tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ cascΛdΛ. Dai aΛcai mΛΛca siaaco yaasapicatadai ΛSuusi maigovai daitu Λodai istucΛdΛ cuupicatadai Agai dai daama daiva Λodai.

³ DadadacΛi Agai Λpan duucai pΛpΛdocΛdami dai yuucusidΛ Λpan ΛΛsi tootujaja cΛvai.

⁴ MostΛAgacai Λsandaaru ΛDiuusi tΛaañicarudΛ giigivuli duduaadimucai dai camoscoidadΛ duucai vii.

⁵ Dai amaasi ΛDiuusi tΛaañicarudΛ itΛdai Λooqui:

—MaitavΛr duduaadicuda. AanΛ cΛΛga maata isgaagai aapimΛ ΛSuusi ismaacΛdΛ curusiaba gΛsiisatu.

⁶ Dai Agai maitipu tami casiat duaaca isduucai aagaitadai Agai. Baigovai avΛr iimi dai ñΛida siaaco caatΛcatadai Agai.

⁷ IimΛdavurai otoma dai mΛΛ aagida ΛmamaatΛrdamigadΛ iscaduaaca Agai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ dai sivi imia Agai Agai gΛnbaitΛqui Galileeamu dai ami tΛΛgimu aapimΛ. Goovai ΛrvΛΛsi ismaacΛdΛ gΛnaagida iñagai aanΛ —astΛdai.

⁸ Taid_Λ _Λooqui otoma iji abiaad_Λ_Λ baig_Λ_Λliatugai dai duduaadimutugai. Dai voopoigi dai m_{ΛΛ} g_Λraagida agai aat_Λ_Λ mamaat_Λ_Λrdamigad_Λ _ΛSuusi v_{ΛΛ}si istumaasi aagidi _ΛDiuusi t_{ΛΛ}aañicarud_Λ.

⁹ Dai aid_Λsi voopoigitadai _Λgai tai vuid_Λ_Λ aayi _ΛSuusi dai viaatuli. Tai _Λgai abaana g_Λntootonac_Λ_Λ guuquiva _ΛSuusi dai siaa duutuli dai taata _{ΛΛ}casod_Λ.

¹⁰ Tai _Λgai it_Λ_Λdai:

—Maitav_Λ_Λ duduaadicuda. Iimivurai dai m_{ΛΛ} aagida giñaaduñi vai iim_Λna Galileeamu dai ami giñt_{ΛΛ}gimu _Λgai —ast_Λ_Λdai.

¹¹ Aid_Λsi _Λooqui gamu iim_Λitadai taid_Λ _Λsandaaru chi_{ΛΛ}qui caayamu iji dai aagidi _Λbait_Λguucacamigad_Λ _Λpapaligad_Λ _Λjudidíu v_{ΛΛ}si istumaasi _Λp_Λdui.

¹² Taid_Λ _Λbait_Λguucacamigad_Λ iji dai m_{ΛΛ} aatagi _Λgai _Λpipiscali _{ΛΛ}madu dai n_Λida aagai isducatai iduñiagi. Dai gooqui_Λ_Λ aa nam_Λqui _Λgai mui tumiñsi _Λsandaaru

¹³ daid_Λ it_Λ_Λdai:

—Aagidavurai aapim_Λ situcar_Λ coocos_Λcatadai aapim_Λ sai dada _ΛSuusi mamaat_Λ_Λrdamigad_Λ dai b_{ΛΛ}cai _Λtuucugad_Λ _ΛSuusi.

¹⁴ Is_Λg_{ΛΛ} t_{ΛΛ}aan_Λdami maatia goovai aat_Λ_Λ at_Λbai duñiagi _Λgai _{ΛΛ}madu casc_Λ_Λd_Λ mait_Λsi_Λanduñia _Λgai —ast_Λ_Λdai.

¹⁵ Taid_Λ _Λsandaaru vui _Λtumiñsi dai iji dai m_{ΛΛ} aagidi istumaasi aagidi _Λgai. Dai poduucai aagai _Λjudidíu asta sivi ucami.

¹⁶ Dai poduucai iji aat_Λ_Λ baivustaama dan _Λmoco mamaat_Λ_Λrdamigad_Λ _ΛSuusi gamu Galileeamu _Λmo quiidiamu siaaco aagai _ΛSuusi.

¹⁷ Dai aid_Λsi t_{ΛΛ} aat_Λ_Λ _ΛSuusi siaa duutuli d_Λmos _{ΛΛ}moco g_Λraaduñi maic_{ΛΛ}ga vaavoitudaitadai.

¹⁸ Taid_Λ _ΛSuusi abaana c_Λquiva aat_Λ_Λ dai pov_Λ_Λt_Λ_Λdai:

—Aan_Λ via _Λmo s_{ΛΛ}licami dai vaamioma gat_Λaan_Λi t_Λvaagi_Λ_Λ dai tami oidig_Λ_Λ.

¹⁹ Iim_Λdavurai aapim_Λ dai aagida oodami v_{ΛΛ}si oidig_Λ_Λ oidacami sai ali_Λsi g_{ΛΛ}aagai isvaavoitudai iñsaan_Λ _Λg_Λc_{ΛΛ}gac_Λ_Λ vuviadami dai poduucai _Λrgiñmamaat_Λ_Λrdamicagi. Ismaac_Λ_Λd_Λ vaavoitudai _Λgai gia vapaconavurai Diuusi g_Λrooga guvucadad_Λ_Λd_Λ dai giñguvucadagac_Λ_Λd_Λ, aan_Λ _ΛrDiuusi marad_Λ, dai Diuusi Ib_Λad_Λ guvucadad_Λ_Λd_Λ vai poduucai maatiagi aa iscavaavoitudai _Λgai.

²⁰ Dai maat_Λtuldavurai sai _{ΛΛ}gidiña v_{ΛΛ}si istumaasi g_Λnaagidi aan_Λ. Maat_Λcavurai aapim_Λ iñsaan_Λ g_Λn_{ΛΛ}madu daaca iñgai v_{ΛΛ}s tasai ugita_Λcai oidigi ucami —g_Λt_Λ_Λdai _ΛSuusi.

Mos_Λcaasi.

Marcusi ooja istumaasi ivuaadana **ΛSuusi Cristo** aid_Λsi aim_Λraitadai tami oidigi daama.

¹ Λ_Λquioma ooja Isaíacaru _Λmo ñiooqui Diuusi ñiooquid_Λra ismaac_Λd_Λ istutuidi is-bai_Λliatuda oodami aagaitai _ΛSuusi Cristo Diuusi marad_Λ.

² Isaía _Λñiooquituldiadamigad_Λcatadai Diuusi dai aagai sai Diuusi pocaiti:

Ootosamu aan_Λ _Λmo ootosicami aapi Cristo g_Λbait_Λqui

Vai _Λgai aagidana _Λoodami sai divia _Λgai aapi.

Daid_Λ _Λoodami _Λma duucaí g_Λnt_Λt_Λgitodamu

Dai camaisoimaasi ivuaadamu.

³ Diuusi ootosa _Λgai _Λmo c_Λli sai oidigana gamamaat_Λtuldiña dai poduucái aagidamu _Λgai oodami:

“Caotoma divia _Λgai g_Λrt_Λaan_Λdamiga casc_Λd_Λ _Λma duucaí av_Λr g_Λnt_Λt_Λgito dai camaisoimaasi ivuaada”.

Asduu ooja Isaía.

⁴ Tai divia _ΛVuaana dai oidigana vapaconaimi _Λoodami, dai aagidi sai g_Λaagai is_Λma duucaí g_Λnt_Λt_Λgituagi dai isg_Λn vapaconacagi dai camaisoimaasi ivuaadagi sai poduucái Diuusi oig_Λldana soimaascamigad_Λ.

⁵ Tai ami oidig_Λra dada v_Λsi Judeea d_Λv_Λri_Λra oidacami dai Jerusaleen_Λra oidacami dai ca_Λca _Λgai istuma aagaiña _ΛVuaana; vaid_Λ _ΛVuaana vapaconaiña ami _Λg_Λl_Λ aqui Jordán_Λra ismaac_Λd_Λ aagaiña _Λsoimaascami ismaac_Λd_Λ ivuaadana sai Diuusi oig_Λldana.

⁶ Daid_Λ _ΛVuaana yuucusid_Λ cameyu vopod_Λc_Λd_Λ duñisicatadai dai givurad_Λ ogic_Λd_Λ duñisicatadai dai cuaadana _Λgai soosoyi dai saivoli.

⁷ Dai aagidiña _Λgai _Λoodami Diuusi ñiooquid_Λ daid_Λ it_Λt_Λdaiña:

—Gooqui_Λra divia _Λgai _Λmai ismaac_Λd_Λ vaamioma viaa guvucadagai iñsaan_Λ. Aan_Λ tomali maiviaa s_Λlicami iscuiquiagi dai uupasdagi susuusacad_Λ g_Λgiaragad_Λ, aan_Λ maitistutuidi si_Λsi istutuidi _Λgai dai _Λgai vaamioma nam_Λga iñsaan_Λ casc_Λd_Λ.

⁸ Aan_Λ g_Λn vapaconai aapim_Λ suudagic_Λd_Λ d_Λmos _Λgai divimu dai maaqui _Λgai oodami guvucadad_Λ Diuusi Ib_Λad_Λ —ast_Λt_Λdaiña _ΛVuaana.

⁹ Tai aid_Λ tuigaco ii _ΛSuusi Nasareetaiñ_Λra Galilea d_Λv_Λriaiñ_Λra m_Λl_Λca siaaco daacatadai _ΛVuaana taid_Λ _ΛVuaana vacoi _ΛSuusi ami _Λaq_Λ Jordán_Λra.

¹⁰ Amaasi mosvuusai _ΛSuusi suudagiaiñ_Λra dai t_Λl_Λ t_Λvaagi taid_Λ g_Λcupioco dai Diuusi Ib_Λad_Λ _Λmo tugu maasi t_Λvai _Λgai daama.

¹¹ Tai caidatu _Λmo ñiooqui t_Λvaagiaiñ_Λra daidi caiti:

—Aapiap_Λ _Λrgiñmara ismaac_Λd_Λ ali_Λ oig_Λdai aan_Λ dai ali_Λ baigiñ_Λlidi aan_Λ aapic_Λd_Λ —asc_Λiti _Λñiooqui.

¹² Tai gooqui_Λra Diuusi Ib_Λad_Λ vaidacai _ΛSuusi oidigamu.

¹³ Tai _Λgai ii dai oidigana daja goo coobai tasai c_Λc_Λisi saagida vaid_Λ _ΛDiaavora soimaasi iduiñtulda _Λl_Λiditadai _ΛSuusi. Tai dada Diuusi t_Λt_Λaañicarud_Λ dai nuucada _ΛSuusi sai maisoimaasi iduiñtuldana _ΛDiaavora.

¹⁴ Aid_Λ tuigaco sid_Λ _ΛErood_Λsi maisa _ΛVuaana, ii _ΛSuusi Galileeamu, dai gaaagidimi Diuusi ñiooquid_Λ dai isducatai gataaan_Λi Diuusi.

¹⁵ Daid_Λ it_Λt_Λdai _Λgai _Λap_Λ _Λoodami:

—Casi atyoga aayi istuigaco soña agai Diuusi oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana cascΛΔ
Λma duucaí avΛr gΛntΛtΛgito vuitapi Diuusi dai vaavoituda isDiuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaida
agai oodami —astΛdai Suusi.

16 ΛgΛΛ suudagi ismaacΛΔ Galilea tΛΛgidu ugidiana sΛΛli imΛitadai ΛSuusi dai tΛΛ gooca
gΛnsiΛΛgΛmΛ Simuñi ΛΛmadu AandΛrΛsi. Λgai Λrvatopa vuudamicatadai dai suudarΛ
dadaitudai gΛnvatopa vuicarΛ.

17 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Giñoidávurai nai aana gΛnmaatΛtuldana mΛsducatai gaagadagi oodami vaidΛ
giñvaavoitudaiña —astΛtΛdai ΛSuusi.

18 Tai Λgai otoma anaasi viaa gΛnvatopa vuicarΛ dai oí ΛSuusi.

19 VaidΛ ΛSuusi apiaimΛi dai baitΛquioma tΛΛ ΛJacovo Sevedeo maradΛ dai Vuaana
Jacovo suculidΛ, vai Λmo vaarcu Λrana daraajatai darasdi gΛnvatopa vuicarΛ.

20 TaidΛ ΛSuusi vai Λgai sai oidana tai Λgai anaasi vaarcu Λrana viaa gΛnooga ΛΛmadu
ΛpipiooñigadΛ dai oí ΛSuusi.

21 Amaasi aayi Λgai CapernauumΛrΛ; dai mosaayi ibΛstaragai tasΛrΛ tai vaa ΛSuusi
Λjudidíu quiuupaigadΛrΛ dai gΛagacai gamamaatΛtuldimi Diuusi ñiooquidΛ.

22 Dai vΛascatai ismaacΛΔ caΛ maitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgituagi caΛcatai siΛΛ cΛΛga
ñioocai ΛSuusi. Amo sΛΛlicami viaacami duucaí gamamaatΛtuldi Λgai dai maisiu Λpan
duucaí Λmo mamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ.

23 Dai ami Λjudidíu quiuupaigadΛrΛ daacatadai Λmo cΛΛli ismaacΛΔ viaacatadai Λmo
Diaavora tΛaañicarudΛ daidΛ ΛDiaavora tΛaañicarudΛ iññaquitu ΛcΛΛli daidΛ itΛtΛdai Λgai
Suusi:

24—¿TuipΛsi gΛrsaagida vapacΛi aapi Suusi NasareetΛrΛ oidacami? ¿GΛrcoodapΛsi agai
dai divia? AanΛan gia cΛΛga gΛmaatΛ dai maatΛ aana pΛsiΛrDiuusi maradΛ ismaacΛΔ
tomali Λmo imidagai maisoimaasi ivueeyi —astΛtΛdai ΛcΛΛli ismaacΛΔ viaacatadai
ΛDiaavora tΛaañicarudΛ.

25 TaidΛ ΛSuusi bagaimi ΛDiaavora tΛaañicarudΛ daidΛ itΛtΛdai:

—Maitiñioocada mosaivuusai dai dagito gocΛΛli —astΛtΛdai ΛSuusi.

26 Tai amaasi ΛDiaavora tΛaañicarudΛ suiquituli ΛcΛΛli dai gΛgΛrΛ iññaquimi dai vuusai
ΛcΛΛliaiñdΛrΛ.

27 Tai vΛascatai ismaacΛΔ ami daraajatadai aliΛ duduaadimu, dai aipaco
gΛntΛcacaimi daidΛ icaitimi:

—¿Tumaasi goovai? ¿Tuma utudui gΛrmamaatΛtuldi goovai? GocΛΛli gia sΛΛlicΛΔ
viaa guvucadagai asta ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ ΛpΛ Λgidi dai vuuvacΛi oodamiaiñdΛrΛ
—ascΛiti Λoodami.

28 Tai otoma gΛmaí vΛΛsi Galilea dΛvΛΛriΛrΛ istumaasi ivuaadatadai ΛSuusi.

29 AidΛsi vuvaja Λjudidíu quiuupaigadΛaiñdΛrΛ ΛSuusi ΛΛmadu ΛJacovo ΛΛmadu
ΛVuaana oí Λgai ΛSimuñi dai ΛAandΛrΛsi quiidiamu.

30 VaidΛ ΛSimuñi tuumudΛ aliΛ coococatadai oiditai toiñdagai dai caatΛcatadai, mΛtai
aagidi ΛSuusi sai Λgai coococatadai.

31 TaidΛ ΛSuusi miaadΛrΛ cΛquiva dai noviaiñdΛrΛ bΛi dai vañigi. Mospodui Λgai tai
dagito Λtoiñdagai, dai Λgai vaa ooqui Λgai dai bibi.

32 Dai aidΛsi catuca, mΛtai vuaapi ΛSuusi vΛΛsi ΛcoococoidadΛ dai ismaacΛΔ viaa-
catadai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ ΛpΛ.

33 Dai vΛΛsi Λoodami gΛnΛmpagi ami quitaagiña.

34 TaidΛ ΛSuusi duduaadi muidutai naana maasi coocodagai viaacami dai vuvaitu
oodamiaiñdΛrΛ mui Diaavora tΛtΛaañicarudΛ. ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ gia maatΛcatadai

ΛSuusi dΛmos Λgai maidadagitoiña isñioocada Λgai sai maimaasico vuajana Λoodami vuitapi sioorΛ Λgai.

³⁵ ΛSuusi siaalimodaΛ vañi quiaa tucagamucatai dai ii oidigamu dai mΛΛca gamamada Λgai.

³⁶ TaidΛ ΛSimuñi ΛΛmadu ΛaaduñdΛ gaagamu ΛSuusi.

³⁷ Dai aidΛsi tΛΛ Λgai potΛtΛdai:

—VΛΛsi oodamiava Λgaagai —astΛtΛdai.

³⁸ DΛmos ΛSuusi itΛtΛdai:

—TimΛda sibΛacoga dai ami gaaagida ΛpΛ Diuusi ñiooquidΛ. Gomaasi ivuaada iñagai aanΛ dai divia tami oidigi daama —astΛtΛdai ΛSuusi.

³⁹ Dai ii vΛΛsi Λjudidíu quiquiupagadΛrΛ Galilea dΛvΛΛriΛrΛ dai ami gama-maatΛtuldimi Diuusi ñiooquidΛ dai vuvaidimi Diaavora tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛrΛ.

⁴⁰ TaidΛ ΛSuusi miaadΛrΛ cΛquiva Λmo cΛΛli ismaacΛdΛ viaacatadai Λmo coocodagai ismaacΛdΛ duvaldi gatuucuga, dai gΛtootonacΛdΛ cΛquiva daidΛ itΛtΛdai:

—PΛsipΛliadagi istutuidi aapi isgiñduaaidagi —astΛtΛdai ΛcΛΛli coocodaΛ ΛSuusi.

⁴¹ TaidΛ ΛSuusi soigΛΛdan tadatu dai taata gΛnovicΛdΛ daidΛ itΛtΛdai:

—IpΛlidiana isgΛduaaidagi, duaadicami ivii —astΛtΛdai.

⁴² MospotΛi ΛSuusi tai maigo ii ΛcΛΛli coocodadΛ dai cacΛΛ duaadicami vii.

⁴³ TaidΛ ΛSuusi ootoi dai sΛΛlicΛdΛ dai isaagada Λgai gomaasi daidΛ itΛtΛdai:

⁴⁴ —Dañi, maitiaagiada tomali Λmaadutai pΛsducatai dueeyi mosai imi dai mΛΛ vuidΛrΛ cΛquiva Λpaali dai oida istumaasi aagai MosesacarΛ sΛΛlicamigadΛ vai nΛidiña Λoodami pΛscadueeyi —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴⁵ TaidΛ ΛcΛΛli mosii dai otoma aagidimi vΛΛscatai isducatai ΛpΛdui. CascΛdΛ ΛSuusi maitistutuiditadai isvaquiagi tomali ΛmapΛcΛrΛ vΛΛsi oidacami vuitapi dai baiyoma mo-sugidiana aimΛraiña siaaco maitiipucatai oidacami, vai vΛΛscΛrΛ muidutai aipadΛrΛ ajioopaiña siaaco ucami daaca Λgai.

2

¹ Dai bochiΛΛqui tasaicΛdΛ ΛSuusi Λpamu ii Capernaumamu; tai otoma mai Λoidacami isgΛquiiyΛrΛ daacatadai Λgai.

² Dai otoma sΛΛlicΛdΛ mui gΛΛmpagi oodami tomali maiaΛcatadai siaa sΛΛli vaa-paquiagi aa; vai Λgai gamaatΛtulditadai Diuusi ñiooquidΛ.

³ Amaasi aayi maacova cΛcΛΛli dai uusiΛrΛ bΛcaiticatadai Λmo cΛΛli ismaacΛdΛ maitis-tutuiditadai isoñiagi.

⁴ DΛmos maitΛtΛgaitadai Λgai isducatai aitudagi ΛcoocodaΛ siaaco daacatadai ΛSuusi mosΛΛ muiducatai oodami, dai amaasi vaaqui daama tΛΛtΛsai dai siaaco daacatadai ΛSuusi sΛΛli daama cupioco dai amui sΛΛli tΛvañi ΛcoocodaΛ uusiΛrΛ.

⁵ Dai aidΛsidΛ ΛSuusi tΛΛ siΛΛ cΛΛga vaavoitudaitadai Λgai, itΛtΛdai Λgai ΛcoocodaΛ:

—Giñmara gΛsoimaascamiga caoigΛldi —astΛtΛdai.

⁶ DΛmos ΛΛmoco mamaatΛtuldiadami sΛΛlicami ismaacΛdΛ ami daraajatadai ΛpΛΛlidi:

⁷ “¿IstuisidΛ poduucai ñioocai gocΛΛli? Parundan caiti goovai Diuusi, tomali Λmaadutai maitistutuidi isgΛoigΛliadagi gasoimaascamiga mosΛΛgi Diuusi”, asΛΛlidi ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami.

⁸ DΛmos ΛSuusi maatΛcatadai istumaasi gΛntΛtΛgitoitadai Λgai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Tuimasi poduucai gΛntΛtΛgitoi aapimΛ?

⁹ ¿Tumaasi sioma maisijaiga isaagidagi gocoocoad: “Gasoimaascamiga caoigaldi”, siap potadagi: “Vañigiñi dai bai gavaacosi dai imada”?

¹⁰ Gantlagidamu aan isnaan ismaacada viaa amo samicami viaa guvucadagai lapami oidigi daama isgaogaldiada gasoimaascamiga —astadai Asuusi amamaatuldiadami samicami.

Dai amaasi itadai agai acali cocoad:

¹¹ —Aapi angaagidi vañigiñi dai bai gavaacosi dai noragi gquiyamu —astadai Asuusi.

¹² Taidacoocoad otoma vañi; dai bai gavaacosi dai vuusai abiaadara vascatai vuitapi. Tai vascatai camaita isducatai gantagitoagi tagacai goomasi dai calga ñooquimi Diuusi vatar daida icaiti:

—Tomali amo imidagai mainidifia aatama gomaasi —ascitimi oodami.

¹³ Dai goquiara ii Asuusi apamu gala suudagi ugidiana; dai aidasi vasi oodami miaadara guuquiva siaaco daacatadai Asuusi tai agai mamaatuldi Diuusi ñooquida.

¹⁴ Dai aidasi daivusquimi Asuusi amapacara ta amo cali Leví tagiducami Alfeo marada vai daacatadai ami siaaco gavuudana agai tumiñsi. Agai artumiñsi vuudamicatadai, taid Asuusi itadai:

—Giñoidáni —astadai.

Taid Leví otoma calquiva dai oí.

¹⁵ Dai aidasida gacuaadatadai Asuusi Leví quidiara amadu muidutai tumiñsi vuudami amadu aa soimaasi ivuaadami. Vascatai mesa vuidara daraajatadai amadu Asuusi dai vasi Asuusi mamaatardamigada lapami. Alia muiducataidai ismaacada oidatucifia.

¹⁶ Damos amamaatuldiadami samicami amadu fariseo tagacai isaSuusi vascatai amadu gacuaadatadai itadai agai amamaatardamigada:

—¿Tuisida ganmamaatuldiadamiga amadu gacueeyi daida yalyi tumiñsi vuudami dai soimaasi ivuaadami amadu? —astadai.

¹⁷ Damos aidasi cal Asuusi imaasi itadai:

—Ismaacada maicococofni maitagito duduaaidiadami mosacaasi ismaacada cococofni. Dai poduucai aan maisiu calga ivuaadami vatar divia. Aan divia dai calgacara vuvaida ifagai soimaasi ivuaadami —astadai Asuusi.

¹⁸ Amo imidagai gayunanducadi Avuaana mamaatardamigada amadu fariseo mamaatardamigada, tai dada amoco oodami siaaco daacatadai Asuusi dai cacai daida itadai:

—¿Tuisida gayunandui Avuaana mamaatardamigada amadu fariseo mamaatardamigada, vai aapi gamamaatardamiga vascara gacuadana? —astadai agai Asuusi.

¹⁹ Taid Asuusi aa noragi daida itadai:

—¿Istutuidisi isgayanduagi vapaidarsicada amo cunataragiara silscada quiaa daraajagi acucuntadami? Silscada quiaa daraajagi acucuntadami mitaagai isgayunandudagi vapaidarsicada.

²⁰ Damos istodian duucadi gamuaatudagi cali aida gia gayunanduan tada vapaidarsicada —astadai Asuusi.

²¹⁻²² Dai vaamioma agidi daida itadai:

—Tomali maadutai maitistutuidi isvaavoitudagi istumaasi gamamaatuldi aan dai apiavaavoitudadagi gavaavoitudaraga —astadai Asuusi.

²³ Amo imidagai ibstaragai tarara tligi sicami saagida imitadai Asuusi; vaida amamaatardamigada vaifcumaimi tligi muurada saagida iimitai.

²⁴ VaidΛ Δfariseo itΛtΛdai ΔSuusi:

—Dañi ¿tuisidΛ ivueeyi gΛmamaatΛrdamiga aa duiñdagai ismaacΛdΛ Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ aagai sai maitipu oigaragai isivuaadagi ibΛstaragai tasΛrΛ? —astΛtΛdai Δfariseo.

²⁵ DΛmos ΔSuusi itΛtΛdai:

—¿Tomali Δmo imidagai mΛsmaiquiaa nΛidi aapimΛ Δoojai siaaco aagai istumaasi idui ΔDavi ΔΛmadu ΔaaduñdΛ Δmo imidagai aliΛ oidacai biuugigai?

²⁶ Siaaco aagai sai vaa ΔDavi quiuupiΛrΛ aidΛsidΛ ΔAbiaataΛrΛ ΔbaitΛcΛaacamigadΛcatadai papaali, dai bΛi Δgai Δcuaadagai Diuusi dasdaradΛ ismaacΛdΛ Δagi papaali viaacatadai oigaragai isugiagi tai Δgai uu dai aa oí gΛaduñi —astΛtΛdai ΔSuusi.

²⁷ DaidΛ itΛtΛdai ΔpΛ ΔSuusi Δfariseo:

—IbΛstaragai tasai Δrsiaa duutudaragai Diuusi vΛΛtarΛ. Vaamioma namΛga oodami siΛibΛstaragai tasai.

²⁸ CascΛdΛ aanΛ iñsmaacΛdΛ viaa Δmo sΛΛlicami ΔpΛ viaa guvucadagai isgaaagiadagi istumaasi gΛaagai isivuaadagi ibΛstaragai tasΛrΛ —astΛtΛdai ΔSuusi.

3

¹ TaidΛ ΔSuusi vaa Δpamu Δmo quiuupaigadΛrΛ Δjudidíu vai ami daacatadai Δmo cΛΛli ismaacΛdΛ gaquisapi Δmo novidΛ.

² Vai aa soobidacatadai ΔSuusi dai nΛida agai sabai duaaidana Δgai ΔcΛΛli ibΛstaragai tasΛrΛ vai poduucai viaaca Δgai istucΛdΛ gΛΛpi Δrvuaajagi.

³ Amaasi ΔSuusi itΛtΛdai ΔcΛΛli ismaacΛdΛ gaquisapi ΔcadΛ:

—Vañigiñi dai Δran Δsi cΛquiiva —astΛtΛdai.

⁴ Dai amaasi itΛtΛdai ΔSuusi Δoodami ismaacΛdΛ ami daraajatadai:

—¿Tumaa aagai Moseesacaru sΛΛlicamigadΛrΛ? ¿Isoidaga oigaragai isivuaadagi ibΛstaragai tasΛrΛ Δmo istumaasi cΛΛgaducami maicΛΛgaducami sio? ¿CΛΛgacΛrΛ vuu-saidagi Δmo oodami muaagi sio? —astΛtΛdai ΔSuusi.

DΛmos Δгаа maiñiooca vii.

⁵ VaidΛ ΔSuusi baamudacΛdΛ nΛnΛidi dai soiΛliaragaicΛdΛ maimaatΛ caΛcatai Δgai istumaasi aagidi ΔSuusi. Amaasi ΔSuusi itΛtΛdai ΔcΛΛli ismaacΛdΛ gaquisapicatadai noovidΛ:

—SΛΛliñañi gΛnovi —astΛtΛdai.

Tai Δgai sΛΛli dai cacΛΛga duaadicami vii.

⁶ Tai amaasi otoma vuvaja Δfariseo abiaadΛrΛ dai avΛnaquida agai ΔEroodΛsi aaduñdΛ dai muaa agai ΔSuusi.

⁷ DΛmos ii ΔSuusi ΔΛmadu ΔmamaatΛrdamigadΛ ΔgΛΛ suudagi ugidiamu, tai mui oodami GalileeΛrΛ oidacami oí.

⁸ Dai aidΛsi aa oodami maí ΔpΛ isivuaadatadai ΔSuusi istumaasi gΛgΛrducami muidu-tai dada siaaco daacatadai Δgai dai nΛida agai JudeeaiñdΛrΛ, dai JerusaleenaiñdΛrΛ, dai IdumeaiñdΛrΛ dai vasmocoradΛrΛ ΔgΛΛ aqui Jordán dai Tiuro dΛvΛΛriaiñdΛrΛ dai SidooniaiñdΛrΛ.

⁹ VaidΛ ΔSuusi caΛΛquiasdΛrΛ abiaadΛrΛ aagidi gΛmamaatΛrdamiga sai baiduiñdacana Δmo vaarcu, vai ami daaca agai Δgai sai mainuituscΛiña mosΛΛqui oodami.

¹⁰ ΔSuusi casΛΛlicΛdΛ mui duduaadi oodami gΛguvucadacΛdΛ vai cascΛdΛ aa cococoidadΛ aipaco nuituscΛiña ΔSuusi vΛΛscatai taata Δlidadai.

¹¹ VaidΛ Δoodami ismaacΛdΛ viaacatadai Diaavora tΛtΛaañicarudΛ mostΛtΛΛgaiña ΔSuusi dai vuidΛrΛ gΛtootonacΛdΛ guguucaina vaidΛ ΔDiaavora tΛtΛaañicarudΛ iññquitudaiña vai Δgai itΛtΛdaiña:

—Aapiap^Λ arDiuusi marad^Λ —astat^Λdaiña.

¹² Damos^Λ Suusi s^Λalicad^Λ dai^Λ Diaavora tat^Λaañicarud^Λ ismaasiuldagi sioor^Λ agai.

¹³ Dai gooqui^Λr^Λ tasai^Λ Suusi amo giidiamu, dai vaidacai ismaac^Λd^Λ agai ipali tai agai oí.

¹⁴ Dai amaasi^Λ covai vuvaitu baivustaama dan gooca^Λ oodami saagidaiñd^Λr^Λ sai^Λ madu ajoopaiña, dai sai gooqui^Λr^Λ gaaagidiña agai Diuusi ñiooquid^Λ.

¹⁵ Dai maa guvucadagai sai duduaaidiña coococidad^Λ dai sai vuvaidiña Diaavora tat^Λaañicarud^Λ oodamiaiñd^Λr^Λ.

¹⁶ Acovai vusaitu^Λ Suusi, Simuñi Piiduru, dai

¹⁷ Jacovo dai si^Λagid^Λ ismaac^Λd^Λ Vuaana t^Λagidu^Λ agai arSevedeo maamarad^Λ, dai Suusi Boanerges aagai agai ismaac^Λd^Λ t^Λiya^Λ lidi c^Λalli ismaac^Λd^Λ cavami ñioocai^Λ pan duucai covoñdami.

¹⁸ Dai Aand^Λr^Λasi, dai Piili, dai Bartolomé, dai Mataivo, dai Tomás, dai Jacovo. Alfeo marad^Λ dai Tadeo, dai Simuñi ismaac^Λd^Λ r^Λamoco ismaac^Λd^Λ vuvaida aliditai^Λ romamano.

¹⁹ Dai Uudasi Iscaliote ismaac^Λd^Λ gooqui^Λr^Λ gat^Λagi^Λ Suusi masai muaana.

Dai gooqui^Λr^Λ vaa^Λ Suusi amo quiiy^Λr^Λ madu ismaac^Λd^Λ covai vuvaitu agai.

²⁰ Tai apamu s^Λalicad^Λ mui ganampagi oodami ami quiiy^Λr^Λ vai agai tomali maitistutuiditadai isgaugiagi.

²¹ Dai aidasi mai^Λ Suusi aaduñd^Λ gomaasi dada dai vaidaquia agai pocaititai sai vuirutu agai.

²² Vaid^Λ amamaat^Λtuldiadami s^Λalicami ismaac^Λd^Λ Jerusaleenaiñd^Λr^Λ dada icaiti:

—Idi c^Λalli viaa Beelsevú ismaac^Λd^Λ arDiaavora vai agai guvucadad^Λc^Λd^Λ vuvaidi goovai Diaavora tat^Λaañicarud^Λ —ascaiti amamaat^Λtuldiadami s^Λalicami.

²³ Tai amaasi^Λ Suusi vai^Λ oodami dai aagidi amo ñiooqui cuentoc^Λd^Λ daid^Λ itat^Λdai:

—¿Siaad^Λr^Λ istuid^Λna^Λ Diaavora is^Λagi g^Λvusaidagi oodamiaiñd^Λr^Λ?

²⁴ Is^Λmap^Λc^Λr^Λ oidacami^Λ agi g^Λncocodagi otoma aipacoga g^Λncoodian tada agai.

²⁵ Is^Λmo quiiy^Λr^Λ oidacami^Λ agi g^Λncocodagi otoma aipaco g^Λncoodian tada agai.

²⁶ Dai si^ΛDiaavora^Λ agi g^Λvui g^Λsiaa aliada siaad^Λr^Λ istuid^Λna agai, baiyoma mosugitian tada agai.

²⁷ Tomali amaadutai maivaquian tada amo c^Λalli omaligami quiid^Λr^Λ dai^Λ sidagi, ismaivuliagi^Λ p^Λga; av^Λnacai isvulia gia g^Λdagituan tada agai mas^Λsdagi.

²⁸ S^Λalicad^Λ aan g^Λnaagidi sai baiga isoig^Λdagi oodami v^Λasi soimaascamigad^Λ dai issoimaasi ñiooqui ñioocada agai^Λ p^Λ;

²⁹ Damos^Λ sioor^Λ vui ñioocadagi Diuusi Ib^Λad^Λ agai gia maiviaa oig^Λldaragai tomali amo imidagai poduucai agai arduñid^Λ tomastuigaco —astat^Λdai^Λ Suusi.

³⁰ Asuusi poduucai aagidi^Λ oodami pocaititai agai said^Λ Asuusi viaa amo Diaavora t^Λaañicarud^Λ.

³¹ Tai gooqui^Λr^Λ ami dada^Λ Suusi susuculid^Λ madu ad^Λad^Λ, damos quiidigaiñd^Λr^Λ vii agai dai abiaad^Λr^Λ ootosi ñiooqui^Λ Suusi sai diviana.

³² Vai agai ismaac^Λd^Λ sonuana daraajatadai^Λ Suusi itat^Λdai:

—Quiidigaiñd^Λr^Λ daraaja g^Λdaada madu g^Λsusuculi daid^Λ g^Λgaagai —astat^Λdai.

³³ Damos^Λ Suusi itat^Λdai:

—¿Voor^Λ ip^Λlidi aapim^Λ is^Λrgiñdaada daid^Λ giñsusuculi? —astat^Λdai.

³⁴ Dai amaasi n^Λn^Λidi v^Λascatai ismaac^Λd^Λ ami sicoli daraajatadai siaaco daacatadai agai daidi^Λ t^Λ:

—Idi^Λ p^Λ r^Λpan ducami giñdaada dai giñsusuculi.

³⁵ TomasioorΛ sioorΛ ivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi Λgai ΛpΛ rΛpan ducami giñdaada Λmadu giñsusuculi —ascaiti ΛSuusi.

4

¹ ΛpΛ Λmo imidagai gamamaatΛtulditadai ΛSuusi ΛgΛΛ suudagi ugidiana, tai sΛΛlicΛdΛ mui gΛnΛmpagi oodami ami siaaco daacatadai Λgai. Dai sΛΛlicΛdΛ muiducatadai Λgai tai cascΛdΛ ΛSuusi Λmo vaarcu Λraana daiva gΛΛ suudagi daama. Tai vΛΛsi Λoodami ooratana vii.

² TaidΛ ΛSuusi aagidi mui naana maasi cuentocΛdΛ dai aidΛsi mamaatΛtuldi Λgai itΛtΛdai:

³ —CaΛcavurai aapimΛ imaasi: Λmo imidagai Λmo oodami gaΛi,

⁴ tai chiΛΛqui Λstucal voiγΛrΛ suuli; tai dada ujuurugi dai cuucu.

⁵ Tai aa Λstucal ojoodai saagida suuli, siaaco maisi tiipu dΛvΛΛrai; dai otoma vuvaja maisi tuucavi suuli Λgai cascΛdΛ.

⁶ Dai mosvuusai tasai tai vuaama dai maisi tataaca Λgai cascΛdΛ mosgaquisa.

⁷ Dai aa Λstucal uuparai saagida suuli taidΛ Λuuparai gΛΛ dai mosvuaamatu, tai poduucal ΛtΛligi maiibaji.

⁸ Tai aa Λstucal cΛΛgaducami dΛvΛΛriΛrΛ suuli dai vuvaja dai cΛΛga gΛΛ, dai cΛΛga iibaji. Λmo caidΛaiñdΛrΛ Λmo coobai dan baivustaama vuvaja, dai ΛmiaiñdΛrΛ vaicoobai, dai ΛmiaiñdΛrΛ Λmo sientu.

⁹ CΛΛgavΛr gΛntΛgito caΛca aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ —astΛtΛdai ΛSuusi Λoodami.

¹⁰ Amaasi caiimΛcai Λoodami tai Λagi vii ΛSuusi Λbaivustaama dan gooca gΛmamaatΛrdamiga Λmadu. Dai Λgai ismaacΛdΛ sonuana daraajatadai ΛSuusi tΛcacai astΛiya Λlidi Λgai ΛcuentocΛdΛ.

¹¹ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Diuusi gΛnmaatΛtuldamu aapimΛ mΛstumaasi maimaatΛ isducatai ipΛlidi Diuusi issoicΛdagi oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana dΛmos gogaa mamaatΛtuldi aanΛ cuentocΛdΛ.

¹² Λgai canΛidiña istumaasi ivuaadana aanΛ dai maitipΛlidi isgiñvaavoitudagi dai caΛcana istumaasi gamamaatΛtuldi aanΛ dai maitipΛlidi ismaatΛ caΛcagi, cascΛdΛ Diuusi maioigΛldi soimaascamigadΛ dai maicΛΛgacΛrΛ vuvaidamu Λgai —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹³ DaidΛ itΛtΛdai Λgai ΛpΛ:

—¿MaitamΛsmaatΛ caΛ aapimΛ idi cuento? ¿Ducatai maatΛ caΛca agaidΛ aapimΛ Λgaa cuento?

¹⁴ ΛcΛΛli Λsadami rΛpan ducami Λmoco ismaacΛdΛ aagidiña oodami Diuusi ñiioquidΛ.

¹⁵ Λmoco oodami rΛpan ducami Λstucal ismaacΛdΛ voiγΛrΛ suuli ismaacΛdΛ caΛcana Diuusi ñiioquidΛ vai didivai ΛDiaavora dai maigovai dadasai Λñiioqui ibΛadΛaiñdΛrΛ sai maivaavoitudana.

¹⁶ Dai aa oodami rΛpan ducami Λstucal ismaacΛdΛ ojoodai saagida suuli ismaacΛdΛ baigΛnΛliaracΛdΛ caΛcana Diuusi ñiioquidΛ dai vaavoitudaiña,

¹⁷ dΛmos maiquiaa sigupucatrΛdan vuaadana Λgai vaavoidaragadΛ cascΛdΛ mo-sparunaiña aa ΛñiioquicΛdΛ dai soimaa taatamituldiña vai Λgai caugiatΛi vaavoidaragadΛ.

¹⁸ Dai aa oodami rΛpan duucami Λstucal ismaacΛdΛ uuparai saagida suuli caΛcana Λgai Diuusi ñiioquidΛ,

¹⁹ dΛmos aliΛ tΛtΛgitoiña Λgai istumaasi rΛrΛ ismaacΛdΛ oidaga tami oidigi daama, tumiñsiarΛ dai vΛΛsiaΛcatai viaaca Λlidiña Λgai dai mosgomaasiarΛ tΛtΛgitoiña dai

camaitatagitoiña Diuusi ñiooquida cascada maitivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi dai maicagacara vuvacai.

²⁰ Daidaa astucais ismaacada caagaducami davalariara suuli apanducami aoodami ismaacada baiganaliaracada caacana Diuusi ñiooquida dai vaavoitudaiña daida ivuaadana istumaasi Diuusi ipalidi. Amoco arapan ducami astucais ismaacada amo coobai dan baivustaama vuvaja amo caidaiñdara dai amiaiñdara vaicoobai dai amiaiñdara amo sientoo —astatadai asuusi.

²¹ Dai gooquira itatadai arpa:

—Tomali amo oodami maicucuudagai amo cuudacarui dai gooquira iinapai tomali maivoicarui uta dadasai. Baiyoma tacaivi gadadasai vai caaga maasicagi.

²² Poduucai istumaasi aana gamamaatatuldi vaasi gamaasiuldi, sivi maiquiaa caaga maata caa aoodami damos gooquirioma gia vaasi maata caacamu agai.

²³ Caagavar gantagito caaca aapima istumaasi ganaagidi aana —astatadai asuusi.

²⁴ Daidaa itatadai arpa:

—Agiditai avar caaca aapima vaasi mastuma caa. Iscaaga agiditai caaca aapima giñmamaatatuldaraga vaamioma caaga maata caacamu vaasi istumaasi ganaagidi aana.

²⁵ Siora balaaji giñiooqui dai giñlagidi agai vaamioma maatatuldamu aana, dai siora maibalaaji giñiooqui dai maitiñlagidi voopoidamu aana istumaasi maata galidi agai —astatadai asuusi.

²⁶ Daidaa asuusi itatadai arpa aoodami:

—Diuusi soicai oodami sai caaga gantagitona. Gomaasi arapan ducami aidasi amo oodami ai taligi.

²⁷ Dai gooquira nonoragai dai cocosai, vaidaa chilaqui tasaicada vuvacai ataligi dai galrai, vaidaa calli maimaatacana isducatai.

²⁸ Davalariara lagi baivueeyi cuadagai calli mosacaasi nuucada asicami. Arpaga vuvacai aagada dai gooquira murada, dai gooquira ibiada.

²⁹ Dai silascada cacaibia agai vai aiyagi yovaragai otoma galyovai —astatadai asuusi.

³⁰ Daidaa itatadai arpa asuusi aoodami:

—Diuusi soicai oodami sai caaga gantagitocana. Dai aana cuentocada gamaatatuldi isducatai ivueeyi gomaasi.

³¹ Gomaasi arapan ducami istumaasi aravueeyi acaida amo uusi ismaacada arpa maasi coravi caida. Goovai araliducadioma uusi caida oidigi daama

³² ismaacada gasai vai gagara dai gagara mamartai vaidaa aujuurugi acagidara ganiibastaiña —astatadai asuusi aoodami.

³³ Poduucai maatatuldiña asuusi Diuusi ñiooquida aoodami goaa cuentocada tomasi maimaata caacana agai.

³⁴ Maitiipucana amo imidagai ismaiaagiada asuusi amo istumaasi cuentocada damos gooquira vaasi aagidiña agai gamamaatardamiga istaiya alidi cuento.

³⁵ Dai agai vaa tasara aidasi catucaimi asuusi itatadai gamamaatardamiga:

—Tiimada vaasara gogaa suudagi —astatadai.

³⁶ Taidaa maamaatardamigada anaasi viaa aoodami dai vaidacai asuusi vaarcuara ismaacada daacatadai agai, tai aa oodami oi arpa aa vaarcuara.

³⁷ Tai caavami avaa daida avali nuituscai suudagi vai vaarcuaraana vaacai dai cayoga suuda vaarcu suudagida.

38 VaidΛ ΛSuusi Λvaarcu gooquiamadΛrΛ coosocatadai. TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ nΛñitu Λgai daidΛ itΛtdai:

—MamaatΛtuldiadami, ¿maitapΛS vuaamΛ Λlidi tΛsbaicoagi? —astΛtdai.

39 Tai vañi ΛSuusi dai dodoligitu ΛΛVΛΛli ΛΛmadu ΛgΛΛ suudagi daidΛ itΛtdai:

—GΛΛΛpidañi —astΛtdai.

TaidΛ ΛΛVΛΛli gΛΛΛpitu tai vΛΛsi dodoli vii

40 amaasi ΛSuusi itΛtdai gΛmamaatΛrdamiga:

—¿TuimΛsi duduaadimuca dai maivaavoitudai iñsaanΛ istutuidi isgΛnnuucadajagi? —astΛtdai ΛSuusi.

41 Vai Λgai aliΛ duduaadimuca dai aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti:

—¿SioorΛ idi cΛΛli vai asta ΛΛVΛΛli dai gogΛΛ suudagi ΛΛgidi? —ascaiti.

5

1 Dai amaasi vaasadΛrΛ dΛgavusai Λgai ΛgΛΛ suudagi dai aayi Gadara dΛVΛΛriΛrΛ.

2 Dai aidΛsi tΛvai ΛSuusi vaarcuaiñdarΛ tai otoma ami divia Λmo cΛΛli caposantu-aiñdarΛ. ΛcΛΛli viaacatadai Λmo Diaavora tΛaañicarudΛ.

3 ΛcΛΛli moscaposantuana oidacana vai tomali Λmaadutai maitistutuidiña isvuracagi tomali cadeenacΛdΛ.

4 Muiyoco imidagai vupuraiña aa oodami cadeenacΛdΛ noonovidΛ dai ΛΛcasodΛ dΛmos Λgai otoma ΛΛquitudaiña vai tomali Λmaadutai maitistutuidiña isdodoli daasacagi.

5 Dai tasΛrΛ dai tucarΛ oidigana dai caposantuana aimΛraitai iñacaiña Λgai dai saasa-saiña gΛtuucuga ojoodaicΛdΛ.

6 DΛmos aidΛsi tΛΛ Λgai ΛSuusi mΛcasdΛrΛ vuidΛrΛ mΛΛ dai vuidΛrΛ gΛtootonacΛdΛ cΛquiva.

7 Dai iññaquidatΛi itΛtdai:

—¿TuiPΛsi divia aapi Suusi tami siaaco aimΛrai aanΛ? Aapi ΛrDiuusi baitΛcΛaacami maradΛ. GΛdaanΛi aanΛ Diuusi guvucadadΛcΛdΛ pai maitiñoiñiada —astΛtdai ΛcΛΛli.

8 Pocaiti Λgai itΛtdaitai ΛSuusi:

—Aapi Diaavora tΛaañicarudΛ dagitoñi idi cΛΛli —astΛtdai ΛSuusi ΛDiaavora tΛaañicarudΛ.

9 DaidΛ ΛSuusi tΛcacai ΛDiaavora tΛaañicarudΛ daidΛ itΛtdai:

—¿TΛΛgidu aapi? —astΛtdai.

Tai Λgai aa noragi daidΛ itΛtdai:

—Legiön antΛΛgidu aanΛ. Muidu aatΛmΛ cascΛdΛ —astΛtdai.

10 DaidΛ ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ daañimi ΛSuusi sai Λgai maiootosana ami dΛVΛΛriaiñdarΛ.

11 Vai muiducatadai tataisoli ami giidΛrΛ daida cuaayitadai.

12 TaidΛ ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ itΛtdai ΛSuusi:

—GΛrdagitoñi tΛtai vaapaquia aatΛmΛ gotataisoliΛrΛ —astΛtdai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ.

13 TaidΛ ΛSuusi maa oigaragai isvaapaquia Λgai tataisoliΛrΛ, taidΛ ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ vuvuaaja ΛcΛΛliaiñdarΛ dai tataisoliΛrΛ vaapa. Atataisoli Λrgoo milΛcatadai dai coidam voopoi dai gΛΛ suudarΛ suuli dai baicoi.

14 TaidΛ Λnuucadacami Λtataisoli aliΛ dudaadimu dai voopoi dai mΛΛca gaaagidi quiiquiana dai dΛjiana. Tai dada Λoodami dai nΛida Λgai astumaasi ΛpΛduitadai.

15 Dai aidΛsi aayi Λgai ami siaaco daacatadai ΛSuusi, tΛΛ ΛcΛΛli ismaacΛdΛ viaacatadai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ vai cacΛΛga dodoli daacatadai dai cacΛΛga yuucusu taidΛ Λoodami aliΛ duduaadamu.

16 Dai Λgai ismaacΛdΛ nΛiditadai isducatai ΛpΛdui ΛcΛΛlicΛdΛ ismaacΛdΛ viaacatadai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ daidΛ ΛtataisolicΛdΛ aagidi Λoodami gomaasi.

17 TaidΛ Λoodami goguama oi ΛSuusi sai imΛna abiaadΛrΛ.

18 Dai aidasi talsai asuusi apamu vaarcuaru vaid acalli ismaacada viaacatadai adiaavora talaanficaruda daanimi asuusi sai dagitona isoidagi.

19 Damos asuusi maimaa oigaragai, baiyoma itadai:

—Imadañi gquiyamu siaacoga daraaja gaaduñi dai aagida vasi istuma idui aan aapicada dai isducatai soigiñalli aan aapicada —astadai asuusi.

20 Taida acalli ii dai maca gaaagidi Decápolis davarilaru vasi istumaasi idui asuusi gaicada vai vascatai maitatgaitadai isducatai gantatgitoagi cacatai istumaasi aagidi agai.

21 Dai aidasi vaasadaru agaa suudagi divia asuusi apamu tai ami dada mui oodami siaaco daacatadai agai. Taida asuusi anaasi vii agaa suudagi ugidiana.

22 Tai amaasi ami divia amo baitacaacami judidíu quiuupaigadaru Jairo tagiducami; dai aidasi mostaa agai asuusi gtootonacada cquiva asuusi acasoda abaana.

23 Dai salicada daanimi daida itadai:

—Giñmara ooqui atcayooga muu. Tinda pai daama daraasa gnoonovi vai duaadana agai dai oidacana —astadai Jairo.

24 Taida asuusi oi Jairo; vai mui oodami oidatucuitadai asuusi, dai asta nuitusquimi agai asuusi.

25 Daida oodami saagida imitadai amo ooqui ismaacada cabaivustaama dan gooca uumigi coococatadai galracada.

26 Dai salicada soimaa taacatadai agai mosaa mui duduaaidiadamí amadu aimaraitai dai casiaa dodai vasi istuma viaacatadai. Dai vascaru maidueeyi, baiyoma vaamuimi agai.

27 Aidasi cajioma oooqui siaasuusi gaduduaaidiña, miaadaru cquiva oodami saagida dai gooquiamadaru taata agai asuusi yuucusida.

28 Dai polidi oooqui: “Tomasi mosaca yuucusida taata aan cascada caduaadian tada aan”, asaliditadai oooqui.

29 Dai aidasi mostaata agai otoma uu arada dai otoma maata taata agai gtuucugaru iscamaigo ii coocodada.

30 Taida asuusi maí isduaadi agai amadutai gguvucadacada dai amaasi gooquiamaco nanaava agai daida icaiti:

—¿Toora taata giñyuucusi? —ascaiti.

31 Taida amamaatardamigada itadai:

—Canidi aapi isaipadaru gnuituscái goodami pai vascaru gatcacai soora gataata —astadai.

32 Damos asuusi aipaaco naljimi dai nada agai soora taata.

33 Vaida oooqui gigivuquimi duaadimucái dai maacatadai agai isducatai apaduitadai gaicada, ii dai gtootonacada cquiva asuusi vuidaru, dai aagidi vasi isducatai apaduitadai.

34 Taida asuusi itadai oooqui:

—Giñvaavoitu aapi cascada dueeyi. Imadañi dai maivuaama liatugada dai caduaadicami vii —astadai asuusi oooqui.

35 Dai quiaa ñioocaitadai asuusi tai dada oootosicami Jairo quidiaindaru daida itadai ali ooqui oogada:

—Casi atmuu gamara. Casi maivaidacái gomamaatatuldiadamí —astadai oootosicami.

36 Damos asuusi mosca istumaasi aagaitadai agai daida itadai agai baitacaacami judidíu quiuupaigadaru:

—Maitiduaadicuda; mosai giñvaavoituda —astadai.

³⁷ Daid^Λ ΔSuusi maidagito Δoodami isoidagi mos^Λcaasi ΔPiiduru dai Jacovo daid^Λ ΔVuaana Jacovo suculid^Λ.

³⁸ Dai aid^Λsi aayi Δgai Δbaitc^Λcaacami quiid^Λr^Λ, caí Δgai Δoodami vai siaa caiti g^Λg^Λr^Λ suaan^Λi dai iñ^Λacai.

³⁹ Taid^Λ ΔSuusi vaa daid^Λ it^Λt^Λdai Δoodami:

—¿Tuim^Λsi mos^ΛΛ sisiocai dai tuim^Λsi mos^ΛΛ g^Λg^Λr^Λ suaan^Λi? Goali ooqui mait^Λrmuuquiad^Λ mosacooso —ast^Λt^Λdai ΔSuusi.

⁴⁰ Vaid^Λ Δoodami parunai pocaititai ΔSuusi. Taid^Λ ΔSuusi vuvaitu v^Λasi Δoodami abi-aad^Λr^Λ, dai mos^Λca Δali ooqui d^ΛΔd^Λd^Λ dagito isvaapaquiagi Δmadu Δc^Λc^Λali ismaac^Λd^Λ vaidaticatadai Δgai. Dai vaapa siaaco caat^Λcatadai Δali ooqui.

⁴¹ Taid^Λ ΔSuusi noviañ^Λd^Λr^Λ b^Λi Δali ooqui daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Talita cumi —ast^Λt^Λdai. Gomaasi it^Λiya alidi: Ali ooqui, aapi ang^Λaagidi vañ^Λigñi.

⁴² Tai otoma vañ^Λi Δali ooqui dai g^Λaagacai aim^Λrai. Baivustaama dan gooca uumigi viaacatadai Δgai. Taid^Λ Δoodami mait^Λ isducatai g^Λnt^Λt^Λgitoagi.

⁴³ Taid^Λ ΔSuusi s^Λlic^Λd^Λ daí Δoodami sai maiaagidiña tomali Δmaadutai gomaasi. Dai gat^Λjai biidaragai Δali ooqui.

6

¹ Taid^Λ ΔSuusi ii abiaad^Λr^Λ g^Λd^Λv^Λragamu, Δmadu g^Λmamaat^Λrdamiga.

² Dai aid^Λsi aayi ib^Λstaragai tas^Λr^Λ, ΔSuusi g^Λaagaca gamamaat^Λtuldimi Diuusi ñiooquid^Λ Δjudidíu quiuupaigad^Λr^Λ. Dai muidutai ismaac^Λd^Λ ca^Λcatadai camait^Λ istumaasi g^Λnt^Λt^Λgitoagi daid^Λ icaiti:

—¿Siaaco maí goovai v^Λasi imaasi? ¿Ducatai istutuidi goovai ismos^ΛΛ c^Λaga t^Λt^Λgitodagi daid^Λ ivueeyi goovai istumaasi g^Λg^Λr^Λducami?

³ Dai idiava Δr^Λuusi ivisumadami, María marad^Λ daid^Λ Δrsi^Λagid^Λ ΔJacovo daid^Λ ΔOsee daid^Λ ΔUudasi Δmadu ΔSimuñi, daid^Λ Δsusuculid^Λ ooqui Δp^Λami g^Λrsaagida oidaga —asc^Λaiti Δoodami.

Ali^Λ mui naana maasi maat^Λcatadai ΔSuusi casc^Λd^Λ baacoican tada Δoodami Δgai vui.

⁴ D^Λmos ΔSuusi it^Λt^Λdai:

—V^Λasi oodami c^Λagac^Λr^Λ n^Λid^Λña Δmo Diuusi ñiooquituldiadamigad^Λ mos^Λca Δgi d^Λv^Λragad^Λana oidacami gia maisiaa duutudaiña tomali aaduñ^Λd^Λ —ast^Λt^Λdai ΔSuusi.

⁵ Dai maitidui mui istumaasi g^Λg^Λr^Λducami ami mosdaama daarai g^Λnoonovi chi^ΛΔqui cococoidad^Λ dai duduaadi.

⁶ Daid^Λ ΔSuusi mait^Λt^Λgaitadai istumaasi g^Λt^Λgitoagi n^Λiditai is^Λoodami maivaavoitudai. Dai gooqui^Λr^Λ ii ΔSuusi v^Λasi ami d^Λv^Λri^Λr^Λ aipaco uugidiana dai gaaagidimi Diuusi ñiooquid^Λ.

⁷ Dai amaasi vai Δbaivustaama dan gooca g^Λmamaat^Λrdamiga, dai aipaco ootoi mosgoogocatai, dai maa guvucadagai sai vuvaididana Diaavora t^Λt^Λaañ^Λicarud^Λ oodami-aiñ^Λd^Λr^Λ.

⁸ Dai aagidi sai maivuucaiña tomali istumaasi voi^Λr^Λ v^Λatar^Λ, mos^Λca g^Λngigiica sai maivuucaiña tomali morarali, tomali biitugai tomali tumiñsi.

⁹ Dai sai g^Λnadacaiña sususacai maisiu sasaputusi, dai sai maivuucaiña aa yuucusi.

¹⁰ Daid^Λ it^Λt^Λdai:

—M^Λsiaascad^Λ ajiagi Δmo quiy^Λr^Λ v^Λrai anaasi g^Λnuuliñaca asta m^Λsiaascad^Λ iimiagi Δgai d^Λv^Λriañ^Λd^Λr^Λ.

¹¹ Dai m^Λsajiagi Δmap^Λc^Λr^Λ m^Λsiaaco mait^Λn^Λmiaad^Λgidagi dai tomali mait^Λn^Λca^Λca agadagi, v^Λrai vuv^Λqui abiaad^Λr^Λ dai gigigida Δd^Λv^Λrai g^Λn^Λcasuaiñ^Λd^Λr^Λ vai poduucai n^Λijada Δgai ismaic^Λga idui. S^Λlic^Λd^Λ ang^Λnaagidi sai si^Λascad^Λ Diuusi n^Λida agadagi ismaac^Λd^Λ Δrc^Λga ivuaadami dai ismaac^Λd^Λ mait^Λarc^Λga ivuaadami vaamioma

28 TaidΛ asandaaru ii maisacarumu, dai mΛΛ guicuta ΛVuaana moodΛ dai Λmo aasocoliana vuaa. TaidΛ araí maa Λali ooqui, taidΛ Λali ooqui tΛΛgi gΔΔΛΛ.

29 Dai aidΛsidΛ ΛVuaana mamaatΛrdamigadΛ maí imaasi, mΛΛ bΛi ΛVuaana tuucugadΛ dai bΛcai dai yaasa.

30 Tai gooquiΛrΛ ΛSuusi ojootosadΛ Λpamu aayi siaaco daacatadai ΛSuusi dai aagidi vΛΛsi istumaasi idui, dai istumaasi gamamaatΛtuli Λgai Λoodami saagida.

31 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai gΛmamaatΛrdamiga:

—Tinda dai gΛriibΛsta siaaco maitiipu oodami —astΛtΛdai.

AliΛ mui oidatucuitadai oodami cascadΛ Λgai maiajΛitadai tasai tomali ugidagai vΛΛtarΛ.

32 TaidΛ ΛSuusi ΛΛmadu gΛmamaatΛrdamiga ΛΛgi iji Λmo vaarcuana ΛmapΛcΛrΛ siaaco maitiipu oidacami.

33 DΛmos muidutai tΛΛ isiji Λgai dai maí isΛrΛSuusi dai mosdΛvΛΛrapi sΛΛli voopai vΛΛsi aipadΛrΛ oidacami, dai ΛpΛga aayi isΛgai.

34 Dai aidΛsi tΛvΛi ΛSuusi vaarcuaiñdΛrΛ tΛΛ mui oodami dai soigΛldan tadatu ΛgaicΛdΛ, Λgai tΛgitocatadai sioorΛ aagidagi duucatai gΛagagai isoidacagi. Dai gΛagacai mamaatΛtuldimi mui naana maasi.

35 Dai aidΛsi casi Λrurunococatadai taidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi miaadΛrΛ guquiva daidΛ itΛtΛdai:

—Casiat urui dai tomali Λmo oodami maioidaga tanai.

36 Ootosañi gooodami vai iimΛna aali quiiquiamu siaaco miaaga dai savΛdana cuaadagai daida ugana, maitavuucati goovai istuma ugiagi —astΛtΛdai mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi.

37 DΛmos ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Bibidavurai aapimΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

Tai Λgai itΛtΛdai:

—¿SavΛdatΛsi Λragai goo sientu piisu aΛcami paana gooodami vΛΛtarΛ? —astΛtΛdai.

38 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—MΛcavΛr nΛida mΛsΛΛqui paana viaa —astΛtΛdai.

Dai aidΛsi camaí Λgai siΛΛquidu itΛtΛdai:

—Taama tΛviaa paana dai gooca vatopa —astΛtΛdai ΛmamaatΛrdamigadΛ.

39 Tai amaasi Λgai tΛjai Λoodami sai vasoi saagida daraivana chΛchΛΛquiatai aipaco;

40 TaidΛ Λoodami daraiva ΛΛmo sientu dai tataucami sientu.

41 Tai amaasi ΛSuusi vui Λtaama paanΛ ΛΛmadu Λgooca vatopa dai taí nΛnΛaava dai gamamagi dai saasacai paana maa gΛmamaatΛrdamiga sai taacogidana Λoodami. Dai Λgooca vatopaiñdΛrΛ ΛpΛ taacogi vΛΛscatai.

42 Dai vΛΛscatai gauu dai tatasovai.

43 Dai gooquiΛrΛ Λmpagi baivustaama dan gooca aasarai susudacami paana saasaquigadΛ ΛΛmadu vatopa.

44 DaidΛ ismaacΛdΛ gauu Λtaama paanaiñdΛrΛ Λrtaama mil cΛcΛΛli.

45 TaidΛ ΛSuusi aagidi gΛmamaatΛrdamiga sai tΛtΛidΛna vaarcuΛrΛ dai dΛgavunΛna vaasadΛrΛ ΛgΛΛ suudagi dai aΛna Betasaida dΛvΛΛriΛrΛ ΛpΛga isΛgai. Dai Λgai diosaidimi Λoodami quiaa.

46 Dai aidΛsi cadiosagi Λgai ii Λmo giidiamu dai gamamada agai.

47 Dai aidΛsi cadidiaimi Λvaarcu caΛran ΛΛsi imΛitadai ΛgΛΛ suudagi vaidΛ ΛSuusi ΛΛgi ugidiana cΛaacatadai.

48 Dai tΛΛ Λgai siΛmamaatΛrdamigadΛ camaitistutuiditadai isimitudagi Λvaarcu vuidΛrΛ vustaitai ΛvΛΛli. Dai casiaalimodΛ ΛSuusi caaijimitadai gΛmamaatΛrdamiga mossuudagi daama imΛitai dai mosdaivuñia Λlidadai.

49 Dai aidasi taa amamaatardamigada issuudagi daama imatadai agai poliditadai agai sidaramo suiñali dai vascatai ijiña tagacai.

50 Vascatai taa agai cascada alia duduaadimu. Damos asuusi ñiooqui daida itadai:

—Maitavar vuaama anliada anana maitavar duduaadica —astadai.

51 Dai tasai vaarcuar ismaacadar iimatadai agai tai otoma gapitu avalli. Vaida amamaatardamigada maitatagaitadai isducatai gantagitoagi.

52 Dai aidai maiquiaa tatagaitadai agai isducatai idui asuusi paanacada, aidai maiquiaa caga vaavoitudai agai cascada.

53 Dai vaasadara dgavusai agai aga suudagi dai aayi Genesareta avariara, dai aga suudagi ugidiana vuu agai vaarcu.

54 Dai aidasi mostaapai agai vaarcuaiñara, taidi oodami mai asuusi.

55 Dai ootoma voooi dai uusiar vaapaimi coococidad siaaco cajiomacatadai agai isdaacatadai asuusi.

56 Dai tomasiaaco siaaco daacagi asuusi gagara quiquiana siara ali quiquiana siara djiana oodami vuvaidiña coococidad cacaayana dai daaniña agai asuusi sai dagitona istatagi coococidad tomasi moscaasi yucuseda, dai vascatai ismaacada mostaata dodoi.

7

1 Amaasi miaadara guuquiva siaaco daacatadai asuusi fariseo amadu amamaatatuldiadami sallicami. Agai Jerusaleenaiñara dada.

2 Dai agai gantagito taa isamoco amamaatardamigada asuusi maitaniicomai poduucai isduucai ivuaadana agai siuu duucu gaugia agadagi cascada ñiooquidi agai.

3 Fariseo amadu vasi aga ajudidiu pan duucaganiidacatadai ganqui aadunicar. Araga ganiicomaiña agai muioco dai gooquira gacuaadana.

4 Dai siuu duucu dadiagi agai plaasaiñara, maitacuaadana asta siuu duucu vapaci gannoonovi isducai ganiidacatadai agai. Dai quiaa ivueeyi agai mui naana maasi ganiituldaraga duucami isducatai vacuanai agai ganajaasocoli dai ganajaa dai ganiidoracaru dai gnvopoicaru.

5 Tai amaasi amamaatardami sallicami amadu fariseo tacacai asuusi daida itadai: —¿Tuisida amamaatardamiga maitivueeyi mducatai garviituli dai mitarpan duucai vacuanai gannoonovi siuu duucu gaugia agadagi? —astadai.

6 Taidi asuusi aa noragi daida itadai:

—Aapima aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Sallicada arvaavoi istumaasi aagai Isaiacaru Diuusi ñiooquituldiadamigada gnaagaitai aapima dai ooja istumaasi aagidi Diuusi dai poduucai ooja:

Aapima pocaiti masai ginsiaa duutudai dai maisiaa giñduutudai.

7 Gomaasi gia mitarsoiñi tomali maadutai vatar.

Aapima maigamamaatului giñiooqui

baiyoma gamamaatului aapima istumaasi oodami garviituli.

Ascaiti Diuusi sai ooja Isaiacaru.

8 Aapima maitivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi, ivuaada liditai istumaasi oodami garviituli, isducatai vacuanadagi ganajaa amadu ganajaasocoli, dai mui aa naana maasi.

9 Daida itadai ara:

—Mosivuaada lidi aapima ganiituldaraga cascada maitivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi.

¹⁰ Moseesacaru icaititadai: “Siaav_{AR} duutuada g_Λnooga _{ΛΛ}madu g_Λnd_{ΛΛ}”, dai “Sioor_Λ maic_{ΛΛ}ga ñioocadagi g_Λooga si_{ΛP}Λ g_Λd_{ΛΛ} vui _Λgai g_Λaagai isdudunucami muaagi”, ascaiti Moseesacaru.

¹¹ D_Λmos aapim_Λ pocaitiña sai _Λmo oodami istutuidi isit_{ΛΛ}dagi g_Λooga si_{ΛP}Λ g_Λd_{ΛΛ}: “Maitan istutuidi isg_Λsoiñagi tomali istumaasic_{ΛΔ}. V_{ΛΛ}si istumaasi viaa aan_Λarcorvan”, ismaac_{ΛΔ} it_Λiya _Λlidi v_{ΛΛ}si _ΛrDiuusi aa duiñdad_Λ v_{ΛΛ}ta_Λr_Λ.

¹² Dai ispot_Λiyagi _Λmaadutai mai aapim_Λ pocaitiña sai camaiviaa _Λgai issoic_Λdagi g_Λooga si_{ΛP}Λ g_Λd_{ΛΛ}.

¹³ Dai poduucai aapim_Λ mosgajiaad_Λr_Λ vipieeyi istumaasi ip_Λlidi Diuusi ducami ismaic_{ΛΛ}gaducagi, mosvuaada _Λlidityai g_Λnviituldaraga dai mui naana maasi pomaasi ivuaadana aapim_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

¹⁴ Taid_Λ _ΛSuusi _Λpamu vai _Λoodami daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Giñca_Λcavurai v_{ΛΛ}scatai dai g_Λnt_Λgito ca_Λca:

¹⁵ Tomali _Λmo istumaasi ismaac_{ΛΔ} cueeyi oodami maivapac_Λ t_Λgitoidad_Λr_Λ casc_{ΛΔ}Λ cuaadagai maisoimaasi iduiñtuldi oodami. Baiyoma t_Λgitoidagad_Λaiñd_Λr_Λ vusac_Λ mui naana maasi soimaascami dai poduucai g_Λmaat_Λ isiarsoimaasi ivuaadami.

¹⁶ C_{ΛΛ}gav_Λr g_Λnt_Λgito ca_Λca aapim_Λ istumaasi g_Λnaagidi aan_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi _Λoodami.

¹⁷ Dai aid_Λsi anaasi viaa _ΛSuusi _Λoodami dai quiiy_Λr_Λ vaa _Λmamaat_Λr_Δdamigad_Λ t_Λcacai ast_Λiya _Λlidi _Λcuento.

¹⁸⁻¹⁹ Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—¿Tomali aapim_Λ m_Λsmaimaata_Λ ca_Λ sai istumaasi ismaac_{ΛΔ} cueeyi oodami maivapac_Λ t_Λgitoidad_Λr_Λ casc_{ΛΔ}Λ cuaadagai maisoimaasi iduiñtuldi oodami? Gomaa cuaadaga. Mosgavooc_Λr_Λ v_Λpac_Λ dai gooqui_Λr_Λ vusac_Λ gatuuucugaiñd_Λr_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

Poduucai aagidi _Λgai aagidi _Λlidityai sai cuaadagai maisoimaasi iduiñtuldi oodami.

²⁰ Daid_Λ it_Λt_Λdai _ΛSuusi _Λp_Λ:

—Gat_Λgitoidagaiñd_Λr_Λ vusac_Λ gosoimaasi

²¹ t_Λgitoidagai casc_{ΛΔ}Λ, dai go_{ΛΛ}madu voidagai aa ooqui, dai oodami ip_Λlidiña isivuaadagai mos_Λcaasi istumaasi ip_Λlidi, gomuaaragai,

²² dai go_{ΛΛ}sidaragai, dai viaaca _Λlidiña gavustuidaga, dai yaatagidaragai, dai muuquimudagai, dai ñiooquidaragai, dai soiduc_Λ n_Λijadagi soitutuigami, dai maic_{ΛΛ}ga t_Λt_Λgitoiña oodami, dai aa naana maasi istumaasi soimaascami.

²³ V_{ΛΛ}si gomaasi gat_Λgitoidagaiñd_Λr_Λ vusac_Λ dai soimaasi iduiñtuldi oodami —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

²⁴ Tai amaasi ii _ΛSuusi abiaad_Λr_Λ Tiroomu dai Sidooniamu dai ami vaa _Λmo quiiy_Λr_Λ dai maitip_Λlidityai ismatiagi oodami isami daacatadai _Λgai, d_Λmos maitistui isg_{ΛΛ}stuagi.

²⁵ Otoma maí _Λmo ooqui d_{ΛΛ}d_Λ _Λmo ali t_Λji ismaac_{ΛΔ} viaacatadai _Λmo Diaavora t_Λaañicarud_Λ dai divia siaaco daacatadai _ΛSuusi dai _Λcasod_Λ abaana g_Λtootonac_{ΛΔ} c_Λquiva.

²⁶ Daid_Λ _Λooqui ñioocaitadai giliego ñiooquid_Λ daid_Λ _ΛrSiropeniisi_Λr_Λ oidacamicatadai. Divia _Λgai dai daañimi _ΛSuusi sai vusaidana _ΛDiaavora t_Λaañicarud_Λ marad_Λaiñd_Λr_Λ.

²⁷ D_Λmos _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Aliasi g_Λaagai isoodami dagitoagi ismaamarad_Λ tatascoñiagi _Λp_Λga maitav_Λr c_{ΛΛ}gai is_Λsiadagi oodami g_Λmara tascald_Λ dai maacadagi googosi —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

²⁸ Taid_Λ _Λooqui aa noragi daidi t_Λt_Λdai:

—Vaavuava is_Δjudidíu googosi g_Λraagai d_Λmos v_{ΛΛ}sc_Λr_Λ _Λgoogosi ismaac_{ΛΔ} mesa uta v_{ΛΛ}t_Λcana cuaadana _Λsaasaquigad_Λ ismaac_{ΛΔ} suuligaiña aali —ast_Λt_Λdai _Λooqui.

²⁹ Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—CΛΛga pΛaagai. Dai casi istutuidi aapi pΛsnoragiagi ΛDiaavora tΛaañicarudΛ atcavuu-sai gΛmaraiñdarΛ —astΛtdai ΛSuusi.

³⁰ Dai aidasi aayi Λooqui gΛquiiyΛrΛ amaradΛ caatΛcatadai daidΛ ΛDiaavora tΛaañicarudΛ cavuusai ΛgiaiñdarΛ.

³¹ TaidΛ ΛSuusi ii TiirroiñdarΛ dai Sidooniamu sΛli daivusai dai ΛmapΛcarΛ Decápolisia dΛvΛariΛrΛ sΛli dai aayi ΛgΛΛ suudagi siaaco Galilea tΛΛgidu.

³² MΛtai ami vuaapi Λmo cΛli maitΛcaidacami dai sasaimΛliacami, dai daañimi sai daama daasana ΛSuusi gΛnovi.

³³ TaidΛ ΛSuusi Λcovai vaidacai siaaco maitiipucata dai oodami dai naanacadΛ araana vaapai gΛmamasquiga dai sisivi gΛnovi dai taata nΛnΛdΛ.

³⁴ Dai tΛvaagiamu nΛnΛaava dai sobΛvΛi daidΛ itΛtdai:

—Efata —astΛtdai. Gomaasi itΛiya Λlidi gΛcupiocoñi.

³⁵ MospotΛi Λgai taidΛ ΛmaitΛcaidacΛdΛ naanacadΛ gΛcupioco, dai nΛnΛdΛ cacΛga gΛdui dai Λgai cacΛga istui isñiooquiagi.

³⁶ TaidΛ ΛSuusi sΛlicadΛ dai oodami sai maiaagidiña tomali Λmaadutai. DΛmos siΛascadΛ vaamioma daidiada Λgai oodami vaamioma aipaco aagaiña.

³⁷ VaidΛ oodami maitΛtΛgaiña isducatai gΛntΛtΛgitoagi daidΛ iscaitiña:

—VΛΛsiaΛcatai cΛga ivueeyi goovai asta maitΛtΛcaidacΛdΛ tΛtΛcaidatudai dai mudu ñiooquitudai —ascaitiña oodami.

8

¹ Dai aidΛ tuigaco mui gΛnΛmpagi oodami siaaco daacata dai ΛSuusi dai maiviaa-cata dai istuma ugiagi. Tai amaasi ΛSuusi vai gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛtdai:

² —Soigiñlidi aanΛ idi oodamicΛdΛ, caaayi vaica tasai istami giñΛmadu daraaja goovai dai maiviaa istuma ugiagi.

³ Dai ismaitaugacai ootosa aanΛ sai noonoigΛna goovai susuiquituan tada goovai voyamu. Λmoco aliΛ mΛcasdΛrΛ dada di —ascaiti ΛSuusi.

⁴ TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ aa noragi daidΛ itΛtdai:

—¿VoorΛ bibidana mosΛΛqui oodami tanai siaaco maitiipu istumaasi dai tomali oida-cami? —astΛtdai ΛmamaatΛrdamigadΛ.

⁵ TaidΛ ΛSuusi tΛcacai daidi tΛtdai:

—¿MΛΛqui paana viaa aapimΛ? —astΛtdai.

TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ itΛtdai:

—Cuvaracami atΛviaa —astΛtdai.

⁶ Tai amaasi ΛSuusi tΛjai oodami sai dΛvΛarapi daraivana, dai Λgai vui Λpaana dai gamamagi. Dai gooquiΛrΛ saasarai dai maa Λgai gΛmamaatΛrdamiga tai Λgai taacogi oodami.

⁷ Dai viaacata dai Λgai chiΛΛqui vatopa ΛrpΛ taidΛ ΛSuusi pocaiti sai baigΛlidi Diu-sicΛdΛ dai gatΛjai taacogidaragai ΛrpΛ.

⁸ VΛΛscatai gauu dai tatascovai. Dai gooquiΛrΛ Λmpagi cuvaracami aasarai saasaquigadΛ ismaacΛdΛ baivito.

⁹ DaidΛ oodami ismaacΛdΛ gauu ΛrparΛ maacova milΛcata dai. TaidΛ ΛSuusi ootoi sai noonoigΛna.

¹⁰ Dai Λgai tΛsai vaarcuΛrΛ ΛΛmadu gΛmamaatΛrdamiga dai iji Dalmanuta dΛvΛariam.

11 Tai amaasi dada a fariseo siaaco daacatadai a Suusi dai gaaatagaimi amadu a Suusi. Daid a fariseo mosnida liditadai sabaig arvaavoi is a Suusi istutuidi isivuaadagi istumaasi aagai oodami said ivueeyi agai, dai aagidi sai t agidana amo istumaasi gducami tvaagiaiñdara.

12 Taid a Suusi g agara sobavai daid itai:

—¿Tuimasi gitaanai aapim istumaasi g arducami? S alicada anganaagidi sai mait agimu aapim tomali amo istumaasi gducami —ast a Suusi.

13 Dai anaasi viaa agai a oodami dai apamu t sai vaarcuara dai ii vaasadara agla suudagi.

14 Dai mait agito agai isb quiagi cuaadagai dai mosali amo paana bcaiticatadai vaarcuara.

15 Taid a Suusi it adai g mamaatardamiga:

—Gofariseo navaitigada dai Eroodasi navaitigada maic agadu —ast adai a Suusi.

16 Vaid a mamaatardamigada aipaco g naatagidimi daidi caiti:

—Maiviaa aatama paana cascada pocaiti goovai —ascaiti.

17 Taid a Suusi mai istumaasi aatagaitadai agai daid it adai:

—¿Tuimasi pocaiti masai maiviaa paana? ¿Maitamasquiaa maata ca istumaasi g anaagidi aan? ¿Tomali mait ant agito naidi istumaasi ivueeyi aan? S alicada maic aga vaavoitudai aapim.

18 ¿Maitamasnanleeyi aapim dai maitamastacaidaga?

19 ¿Maitamast agito aidansi bibi aan ataama mil oodami ataama paana matl qui aasarai ampagi saasaquigada? —ast adai a Suusi.

Taid a mamaatardamigada it adai:

—Baivustaama dan gooca —ast adai.

20 —Dai aidansi bibi aan amaacova mil oodami cuvaracami paanacada, ¿matl qui aasarai susudacami ampagi? —ast adai a Suusi.

Taid agai it adai:

—Cuvaracami —ast adai amamaatardamigada.

21 Taid a Suusi it adai:

—¿Vascara masmaiquiaa maata ca? —ast adai.

Suusi maiaagaitadai navaiti paana vatarai baiyoma aagaitadai agai amamaatardaragada a fariseo dai Eroodasi sai maic agadu.

22 Dai gooquara aayi agai Betasaidara, matai ami vuaapi a Suusi amo calli mainaadami, dai daanimi sai taatana.

23 Taid a Suusi noviaiñdara bai acalli dai vaidacai ugidiana a Betasaida. Dai ami vuupujiana t ai gsisivaraga dai vuupuida daama darai gnoonovi, dai t acacai sabaig istuiditadai isnaadagi tomasi palapi.

24 Taid ismaacada mainaadatadai nanaava daid it adai:

—Naidi aan oodami apa maasi uusi damos ajioopai —ascaiti.

25 Taid a Suusi apamu vuupuida daama darai gnoonovi, vaid acalli calga gat agito nanaai dai cacaga istui isnanaavagi dai calga naidi vasiaacatai.

26 Taid a Suusi ootoi acalli sai noragana daid it adai:

—Maiti vaaqui Betasaidara, dai tomali maiaagiada imaasi tomali amaadutai —ast adai.

27 Dai gooquara ii a Suusi amadu g mamaatardamiga vasi amapacara Sesareera Filiposi davarara. Dai voyamu t acacai a Suusi g mamaatardamiga daid it adai:

—¿Voorai gitaagai a oodami? —ast adai.

28 Tai agai aa noragi daid it adai:

—Λmoco pocaiti pΛsaidΛ arΛVuaana ismaacΛdΛ vapaconaiña oodami dai aa pocaiti pΛsaidΛ arEliiasicarū, dai aa pocaiti pΛsaidΛ arΛmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ —astΛtdai ΛmamaatΛrdamigadΛ.

²⁹ Tai amaasi ΛSuusi itΛtdai:

—¿Dai aapimΛo moorΛ giñaagai? —astΛtdai.

TaidΛ ΛPiiduru itΛtdai:

—AapiarΛ arΛCristo dai Diuusi gΛootoi —astΛtdai.

³⁰ DΛmos ΛSuusi sΛlicadΛ daí sai maiaagidiña tomali Λmaadutai.

³¹ Dai amaasi ΛSuusi gΛagacai mamaatΛtuldimi dai aagidi sai Λgai viaacatadai Λmo sΛlicami dai viaacatadai issΛlicadΛ soimaa taatagi dai aagidi sai mosgaji-aadΛrΛ viaa agaitadai ΛtΛaanΛdami Λmadu Λpapaali tΛaanΛdamigadΛ dai Λmadu ΛmamaatΛtuldiadami sΛlicami. Dai aagidi ΛprΛ masai muua agaitadai dai aagidi sai bovaica tasaicadΛ duaaca agaitadai.

³² VΛasi gomaasi cΛΛ sΛli aagidi Λgai gΛmamaatΛrdamiga. TaidΛ ΛPiiduru Λcovai vaidacai dai bagaidimi.

³³ TaidΛ ΛSuusi ajaco cΛquiva dai nΛnΛidi gΛmamaatΛrdamiga dai bagaimi ΛPiiduru aduucai:

—MaitigiñΛΛmadu aimΛrda aapi Diaavora. Aapi pocaiti sai maitΛagai isivuaadagi aanΛ istumaasi Diuusi ipΛlidi —astΛtdai.

³⁴ Dai amaasi vaí ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga Λmadu Λoodami daidΛ itΛtdai:

—IsΛmaadutai giñoidatucuda aliada maitΛagai isΛΛgi gΛtΛgitocagi, dai gΛagai isvΛascarΛ baigΛducagi siΛduñiada gΛmuuatuda giñvaavoitudaitai daida giñoidatucuda.

³⁵ DΛmos sioorΛ ivuaadagi istumaasi ΛΛgi Λgai ipΛlidi, Λgai gia imimu Diaavora Λmadu. DΛmos sioorΛ baigΛduu dai muquiagi giñvaavoitudaitai dai ΛΛgidi Diuusi ñiooquidΛ Λgai gia cΛΛgacarΛ vusaimu.

³⁶ Tumaasi arCΛΛgai oodami vΛatarΛ isgamaitΛagai vΛasi istumaasi oidaga oidigi daama vai ibΛadΛ Diaavora Λmadu imiagi.

³⁷ Tomali Λmaadutai maitistutuidi isgaa namΛquidagi dai cΛΛgacarΛ vuusiagi.

³⁸ IsΛmaadutai siaa aradagi isgΛmaasiuldagi oodami vuitapi dai soimaasi ivuaadami vuitapi isgiñvaavoitudai dai ismaatΛ giññiooqui aanΛ iñsmaacadΛ viaa Λmo sΛlicami ΛprΛ siaa arrogiamu ΛgaicadΛ siΛascadΛ giñooga tΛΛgidagi isaliΛsi viaa aanΛ guvucadagai dai diviagi aanΛ ΛtΛaañicarudΛ Λmadu —astΛtdai ΛSuusi.

9

¹ DaidΛ ΛSuusi itΛtdai ΛprΛ:

—SΛlicadΛ aangΛnaagidi sai oidaga Λmadutai tami ismaacadΛ maicoiya agai asta siΛascadΛ tΛΛ ismaasi siaaco tΛaanΛi Diuusi gΛguvucadacadΛ —astΛtdai ΛSuusi.

² DaidΛ ΛSuusi bonaadami tasaicadΛ vaidacai ΛPiiduru, Λmadu ΛJacovo, Λmadu ΛVuaana, Λmo tΛca tuvidacarΛ dai ami ΛSuusi ΛmapΛdui vuitapi gΛmamaatΛrdamiga.

³ DaidΛ ΛyuucusidΛ dadadaquitu dai cΛΛga tootoatu Λpa maastu cΛvai tomali Λmo vacuandami oidigi daama maipocasi tootoatudai yuucusi.

⁴ Dai ΛmamaatΛrdami tΛΛ ΛEliiasicarū Λmadu Moseesacarū vaidΛ gaaatagai ΛSuusi Λmadu.

⁵ TaidΛ ΛPiiduru itΛtdai ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiadami, vΛasi arCΛΛgai istami daraaja aatΛmΛ tΛtai duuñi vaica uucusai Λmoco aapi gΛvΛatarΛ dai Λmai Moseesa vΛatarΛ dai Λmai Eliiasi vΛatarΛ —astΛtdai ΛPiiduru.

⁶ ΛmamaatΛrdami aliΛ duduaadimucadai, daidΛ ΛPiiduru maimaatΛcatadai istumaasi aagaitadai.

7 Tai amaasi divia amo icomai dai iina, daida licomai saagida caidatu amo niooqui ismaacada icaiti:

—Idiavar giimara ismaacada alia oigadai aan cagavav agiada —ascaiti niooqui.

8 Dai otoma aipaco nanaava agai dai camaita acacali mosaca ASuusi lagi.

9 Dai aidasi taaapanimi agai atavidacaindara, ASuusi dai gamamaatardamiga sai maiaagidina tomali amaadutai istuma ta agai asta siascada duaacagi agai coidada saagidaindara.

10 Cascada maiaagidi agai tomali amaadutai, damos aipaco gantacacaitadai agai istaiya alidi ASuusi aagaitai isduaaca agai coidada saagidaindara.

11 Dai amaasi tacacai agai ASuusi daida itadai:

—¿Tuisida icaiti amamaatatuldiadami sallyicami saida Eliiasi apaga viaacatadai isdiviagi isaapi? —astadai amamaatardami.

12 Taida ASuusi aa noragi daida itadai:

—Vaavuava istumaasi aagai amamaatatuldiadami Diuusi sallyicamigada sai Eliiasi viaacatadai isapaga diviagi dai soinagi oodami sai vaavoitudana Diuusi. Dai pocaiti Diuusi niooquidara ginaagaitai aan ismaacada viaa amo sallyicami ansai alia soimaa taata inagai dai masai amapiadara ginviaa agai.

13 Damos aan anganaagidi saida Eliiasi cadivia, maitaida idui agicada vasi istumaasi ipali, poduucai isduucatai aagai Diuusi niooquidara masaida idunia agaitadai agicada —astadai ASuusi gamamaatardamiga.

14 Dai gooquidara apamu aayi agai siaaco daraajatadai agaa mamaatardami, dai ta mui oodami agai sicoli. Dai ami amadu gaaatagaitadai apa amamaatatuldiadami sallyicami.

15 Dai aidasida oodami ta ASuusi vascatai maita isducatai gantagitoagi dai vui voopoi dai viaatulda agai.

16 Taida ASuusi tacacai daida itadai:

—¿Matumaasi aatagai apima amada giinmamaatardamiga? —astadai.

17 Tai amaadutai ismaacada ami daraajatadai aa noragi daida itadai:

—Mamaatatuldiadami, gavuaapianta giimara ismaacada viaa amo Diaavora taaanicaruda dai goDiaavora taaanicaruda muudutuli.

18 Tomasiaaco davarapi dadaitudaina goDiaavora taaanicaruda dai totostudai taida dai cacarantudai taatamuda, vai cascada goovai maiviaa gavgucadaga dai aan caaagidi gamamaatardamiga sai vusaidana goDiaavora taaanicaruda tai maitistui —astadai acalli.

19 Taida ASuusi baamuan tada daida itadai:

—Aapima oodami maivaavoidaracami, ¿asta siascada uucami viaacamu aan isganamadu daacagi? Giinvuaapidavurai goali gallyi —astadai ASuusi.

20 Matai vuaapi siaaco daacatadai agai. Dai aidasida Diaavora taaanicaruda ta ASuusi suiquituli agai ali gallyi taida ali gallyi davarapi ga, dai aipaco yaalimi, dai totostuimi taida.

21 Taida ASuusi tacacai oogada daida itadai:

—¿Viquida abiaadara povvueeyi goovai? —astadai.

Taida oogada itadai:

—Aliducatai abiaadara.

22 Dai goDiaavora taaanicaruda muiyoco imidagai taiyara dadaitudaina dai suudara muua liditai. Dai pasaapi istutiadagi isiduniagi istumaasi goovai vatar, soigi gallya aatamacada dai garsoina —astadai oogada.

23 Taida ASuusi itadai:

—Pasistutiadagi isvaavoitudagi di, vaavoitudadami vatar tomali amo istumaasi maisija —astadai ASuusi.

24 TaidΛ aali gΛli oogadΛ gΛgΛrΛ iĩna daidΛ itΛtdai:

—Vaavoitudiana. Giĩsoiĩnaĩ nai vaamioma vaavoituda aanΛ —astΛtdai.

25 Dai aidΛsi tΛΛ ΔSuusi isami gΛΛmpaidimi mui oodami Δgai bagaimi ΔDiaavora tΛaañicarudΛ daidΛ itΛtdai:

—Diaavora tΛaañicarudΛ maiñioocadami dai maitΛcaidacami aanΛ angΛtΛaanΛi pΛsai vusaiĩna. Dagitoĩi idi ali gΛli dai camaivapacΛda Δpamu idiΛrΛ —astΛtdai ΔSuusi.

26 TaidΛ ΔDiaavora tΛaañicarudΛ gΛgΛrΛ iĩna dai Δpamu suiquituli aali gΛli, dai vuusaicai muuquiadΛ ducai viaa Δgai aali gΛli vai muidutai pocaitimi sai casi ΔrmuuquiadΛcatadai.

27 DΛmos ΔSuusi noviaiĩndΛrΛ bai dai vaĩigi taidΛ aali gΛli cΛquiva.

28 TaidΛ ΔSuusi vaa Δmo quiiyΛrΛ, taidΛ ΔmamaatΛrdamigadΛ Δcovai tΛcacai daidΛ itΛtdai:

—TuisidΛ maitistui aatΛmΛ isvusaidagi ΔDiaavora tΛaañicarudΛ —astΛtdai.

29 TaidΛ ΔSuusi itΛtdai:

—Idi Diaavora tΛaañicarudΛ aliΛ sijaiga vusaidaragai cascΛdΛ avΛnacai maitaugacai gamamaadagi vai poduucai vuvacΛi goovai —astΛtdai ΔSuusi.

30 Dai aidΛsi iji Δgai abiaadΛrΛ Galileamu sΛli dΛgavusai dΛmos ΔSuusi maitipΛlidadai ismatiagi tomali Δmo oodami,

31 mamaatΛtuldidatadai Δgai gΛmamaatΛrdamiga cascΛdΛ dai aagiditadai sai Δgai viaacatadai Δmo sΛlicami dai mΛsai tΛΛgida agaitadai aa oodami sai Δgai muaa agaitadai sai vΛΛscΛrΛ Δgai bovaica tasaicΛdΛ duaaca agaitadai.

32 DΛmos ΔmamaatΛrdamigadΛ maimaatΛ caΛcatadai istumaasi aagidi ΔSuusi dai duduaadicuitadai Δgai iscΛΛga tΛcacagi.

33 Dai amaasi aayi Δgai CapernaumΛrΛ. Dai aidΛsi caΔmo quiiyΛrΛ daraajatadai Δgai, taidΛ ΔSuusi itΛtdai gΛmamaatΛrdamiga:

—¿MΛtumaasi aatagaimi aapimΛ voyyaiĩndΛrΛ iimΛtai? —astΛtdai.

34 DΛmos ΔmamaatΛrdamigadΛ mosdodoli vii, voyyamu aagaimitadai Δgai sai ismaacΛdΛ vaamioma namΛga cascΛdΛ.

35 Tai amaasi daiva ΔSuusi dai vai Δbaivustaama dan gooca gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛtdai:

—IsΛmaadutai vaamioma namΛaca Δliadagi Δgai gΛaagai ismaigΛducΛdΛ Δliadagi dai gΛaagai issoicΛdagi vΛΛscatai —astΛtdai ΔSuusi.

36 Amaasi bai ΔSuusi Δmo ali gΛli daidΛ gΛmamaatΛrdamiga saagida cΛi dai gooquiΛrΛ mootoi daidΛ itΛtdai gΛmamaatΛrdamiga:

37 —TomasioorΛ sioorΛ vaavoitudai giĩmamaatΛtuldiaraga dai cascΛdΛ oigΛdai idi ali oodami, Δgai giĩoigΛdai aanΛ ΔpΛ. Dai Δgai ismaacΛdΛ giĩoigΛdai aanΛ Δgai oigΛdai Δgai ismaacΛdΛ giĩootoi —astΛtdai ΔSuusi.

38 Amaasi ΔVuaana itΛtdai:

—MamaatΛtuldiadami, tΛΛ aatΛmΛ Δmo cΛli vai aagai gΛtΛtΛaaraga dai poduucai vuvaidi Diaavora tΛaañicarudΛ oodamiaiĩndΛrΛ. DΛmos maigΛrΛΛmadu aimΛrai Δgai tΛtai cascΛdΛ dai —astΛtdai ΔVuaana.

39 DΛmos ΔSuusi itΛtdai:

—MaitavΛr daidiada. Maitatiipu tomali Δmaadutai isivuaadagi istumaasi gΛgΛrducami aagaitai giĩtΛΛtΛaraga dai gooquiΛrΛ giĩñiooquiadagi.

40 SioorΛ maitΛrvui caatΛcagi Δgai gΛrΛpa maasi tΛgito.

41 TomasioorΛ sioorΛ baigΛΛliaragacΛdΛ gΛnoidagi tomasi Δmo avΛsi suudagi giĩvaavoitudaitai aapimΛ sΛlicΛdΛ Diuusi maquimu Δgai Δmo istumaasi cΛΛgaducami.

42 Tomasioor^Λ sioor^Λ soimaasi iduiñtulda ^Λliadagi ^Λmoco ismaac^Λd^Λ utudama giñvaavoitudagi sioom^Λ ^Λrc^Λ^Λgai ^Λgai v^Λatar^Λ m^Λscusivuan vulidagi ^Λmo g^ΛΛ mouturui dai g^ΛΛ suudar^Λ daitudagi.

43-48 Dai is^Λmaadutai iduñia ^Λliadagi ^Λmo istumaasi soimaascami g^Λnoonovic^Λd^Λ si^Λp^Λ g^ΛΛ^Λcasoc^Λd^Λ si^Λp^Λ g^Λv^Λuupujic^Λd^Λ baiyoma g^Λaagai ispo^Λliada ^Λgai ismainoonov^Λ si^Λp^Λ mai^Λcaso si^Λp^Λ mai^Λv^Λuupuju dai maisiuu ^ΛDiaavora ^ΛΛ^Λmadu imiagi siaaco tomastuigaco soimaasi g^Λtaatacana dai tomastuigaco m^ΛΛ^Λcana tai baiyoma isimiagi Diuusi ^ΛΛ^Λmadu.

49 Dai tomasioor^Λ sioor^Λ c^ΛΛ^Λgac^Λr^Λ oidaca ^Λliadagi ali^Λsi soimaasi taatatuldia ^Λgai aa oodami.

50 Ali^Λsi g^Λaagai aapim^Λ isc^ΛΛ^Λgac^Λr^Λ oidacagi vai aa oodami ip^Λliadagi isvaavoitudagi Diuusi ñiooquida ^Λpoduucai isduucai ^Λmo oodami siooma cueeyi cuaadagai yoovicami —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi g^Λmamaat^Λrdamiga.

10

1 Tai amaasi ^ΛSuusi ii Capernauumaiñd^Λr^Λ. Judeea d^Λv^ΛΛ^Λriamu vaasad^Λr^Λ ^Λaqui Jordán. Tai ^Λpamu g^ΛΛ^Λp^Λpagi oodami siaaco daacatadai ^ΛSuusi vai ^Λgai ma^Λmaat^Λtuldimi ^Λpoduucai isduucai ivuaadana ^Λgai v^ΛΛ^Λsc^Λr^Λ.

2 Tai ^ΛΛ^Λmoco ^Λfariseo miaad^Λr^Λ guuquiva siaaco daacatadai ^ΛSuusi dai mossoimaasi ñiooquituda ^Λlidi ^Λgai ^ΛSuusi casc^Λd^Λ t^Λcacai sabai oidaga oigaragai is^Λmo c^ΛΛ^Λli dagitoagi g^Λooñiga.

3 Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—¿Tumaasi g^Λant^Λjai Moseesacaru? —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

4 Taid^Λ ^Λfariseo it^Λt^Λdai:

—^ΛMoseesacaru g^Λr^Λmaa oigaragai isdadagitodagi ooqui d^Λmos sai g^Λaagai ismamaa^Λcadagi ^Λmo oojai siaaco aagadagi iscadagito —ast^Λt^Λdai ^Λfariseo.

5 Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Ali^Λsi ^Λrsoimaasi ivuaadami oodami casc^Λd^Λ ^Λpoduucai aagidi ^Λgai ^ΛMoseesacaru.

6 D^Λmos aid^Λsi tucamid^Λr^Λ idui Diuusi gooidigi, idui c^ΛΛ^Λli dai ooqui,

7 casc^Λd^Λ ^Λc^ΛΛ^Λli viaa isdagitoagi g^Λoooga ^ΛΛ^Λmadu g^Λd^ΛΛ dai v^ΛΛ^Λnagi ^Λmo ooqui.

8 Dai ^Λpoduucai ducami si ^Λr^Λali^Λmo oodamicagi ^Λgai.

9 Casc^Λd^Λ ismaac^Λd^Λ ^Λmapagidi Diuusi ^Λoodami mait^Λagai isdadagitodagi —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi ^Λfariseo.

10 Dai aid^Λsi aayi ^ΛSuusi ^Λmo quiiy^Λr^Λ taid^Λ ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ ^Λpamu t^Λcacai ast^Λiya ^Λlidi ^Λgai ismaac^Λd^Λ aagaitadai ^Λgai.

11 Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Sioor^Λ dagitoagi g^Λooñiga dai v^ΛΛ^Λnagi ^Λmai ooqui ^Λgai soimaasi ivueeyi g^Λooñiga ^Λp^Λgadad^Λ vui.

12 Dai is^Λmo ooqui dagitoagi g^Λcuna dai v^ΛΛ^Λnagi ^Λmai c^ΛΛ^Λli ^Λgai ^Λp^Λr^Λ soimaasi ivueeyi —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

13 M^Λtai aid^Λ v^Λuaapi ^ΛSuusi chi^ΛΛ^Λqui aali sai taatana. D^Λmos ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ bagaidimi ^Λoodami ismaac^Λd^Λ v^Λuaapaimi ^Λaali.

14 Dai aid^Λsi t^ΛΛ ^ΛSuusi ali^Λ baamu daid^Λ it^Λt^Λdai ^Λgai g^Λmamaat^Λrdamiga:

—Dagitovurai goali vai dadana siaaco daja aan^Λ dai mait^Λv^Λr daidiada. Siaaco gata^Λaan^Λ Diuusi ^Λr^Λgai v^ΛΛ^Λtar^Λ ismaac^Λd^Λ ^Λpan ducami aali.

15 S^ΛΛ^Λlic^Λd^Λ ang^Λnaagidi sai sioor^Λ maivaavoitudagi Diuusi ^Λpan ducai ^Λmo aliducami ^Λgai maiimimu siaaco gata^Λaan^Λ Diuusi —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

16 Dai moomotoi ^Λgai ^Λaali dai daama darai g^Λnoonovi dai siaa duutuli.

17 Dai aidasi apiaimitadai asuusi, tai voyara maraitai aayi amo calli dai vuidara gtootonacada calquiva daida itadai:

—Mamaatuldiadami cal tuigacami, ¿tuma duuna aan dai vascara oidacana Diuusi amadu? —astadai.

18 Taida asuusi itadai:

—¿Tuipasi cal tuigacami ginaagai? Alimadugava cal tuigacami dai agai arDiuusi.

19 Aapi calga maata istumaasi ipalidi Diuusi isivuaadagi oodami maitigalasiada gaoñiga, dai maitigacoodadai, dai maitigalasiada gavustuidaga, dai maitiyaatagada, dai maitigavupuiirumadada dai siaa iduutuada gaooca dai gadaada —astadai asuusi.

20 Taida calli aa noragi daida itadai:

—Mamaatuldiadami, vasi gomaasi ansiaa duutudai aan aliducatai abiaadara —astadai.

21 Taida asuusi baigaliaragacada naniidi calli daidi tadai:

—Amo istumaasi avialga pasiduniagi. Imiñi dai gagara vasi pastuma viaa dai oida atumiñsi asoitutuigami dai poduucal viaacamu aapi mui naana maasi tavaagiara. Dai goquiara divia daida inooida. Damos alraga gaagai pasbaigaducagi siaduniada gamuaatudagi ginvavoitudaitai —astadai asuusi.

22 Damos aidasi cal calli imaasi alia soigali dai imacai soigaliatugai aliasi argavidacamicatadai agai cascada.

23 Tai amaasi asuusi aipaco nanaava daida itadai gamamaatardamiga:

—Gia sijaiga isganviipidacami gandagituagi isDiuusi taanadagi dai soicadagi saicalga gantatagiticana —astadai.

24 Taida amamaatardamigada mital isducatai gantatagitoagi pocaititai asuusi, damos asuusi itadai apamu:

—Ginaaduni gia sijaiga isagai ismaacada mosacaasi ganvustuidagara tatagitoi dagituagi isDiuusi soicadagi iscalga gantatagiticagi aliasi ganviipidacatai agai.

25 Sioma maisijaiga amo muura vataral isvaquiagi amo oyi dagadamu salli isamo gaviidacami dagituagi isDiuusi soicadagi iscalga gatagiticagi —astadai asuusi.

26 Dai aidasi cal agai imaasi mital isducatai gantatagitoagi dai aipaco gantacacai daida icaiti:

—¿Vooral istutuididalo iscalgacara vuvaquiagi? —ascaiti.

27 Taida asuusi vui nanaava daida itadai:

—Oodami gia maitistutuidi isiduniagi imaasi, damos Diuusi gia istutuidi. Diuusi vasiaacatai istutuidi isiduniagi —astadai asuusi.

28 Tai amaasi itadai apiiduru:

—Mamaatuldiadami, aatama viaa vasi tastuma viaacatadai goidatucuda araliditai —astadai.

29 Taida asuusi aa noragi daida itadai:

—Sallicalda anganaagidi sai tomasioora soora dagitoagi gacui dai gasisialgi, dai gasusuculi, dai gaooga, dai gadal, dai gaoñiga, dai gamaamara, dai gadavara ginvavoitudaitai aan dai vaavoitudaitai Diuusi inooida,

30 Agai viaacamu idi oidigara amo sienta vaamioma baabaqui, dai siisialgi, dai susuculi, dai dalacamu, dai maamaracamu, dai dalavracamu, tomasi soimaa taata-maitai. Dai silscada imiagi agai idi oidigaindara vascara oidacamu Diuusi amadu.

31 Damos malca siaaco gataanai Diuusi muidutai ismaacada vaamioma taanai tami malca sioma mitalaanadamu dai ismaacada sioma mitalaanai tami, malca vaamioma taanadamu —astadai asuusi.

32 Dai amo imidagai voyamu iimitadai agai catatidimi Jerusaleena asuusi baitaqui imitadai gamamaatardamiga, vaida amamaatardamigada mitalagaitadai istumaasi gantatagitoagi dai duduaadimutugaitai oidi. Taida asuusi apamu covai vuvaitu

Λbaivustaama dan gooca gΛmamaatΛrdamiga, dai aagidi isducatai ΛpΛduñia agaitadai ΛgaicΛΔΛ.

³³ DaidΛ itΛtΛdai:

—AapimΛ nΛidi tΛscatΛtΛidimi JerusaleenΛΓΛ, mΛsiaaco giñtΛΛgida agai aanΛ ismaacΛΔΛ viaa Λmo sΛΛlicami. GiñtΛΛgida magari ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami isΛgai gataaΛñimu mΛsaidΛ giñmuaana. GiñtΛΛgidamu Λgai aa sibΛadΛrΛ oidacami.

³⁴ Dai giñparundada magari dai saasasa magari giñtuucuga dai giñsisiviada magari dai giñmuaa magari. DΛmos bovaica tasaicΛΔΛ Λpamu duaacamu aanΛ coidadΛ saagidañdΛrΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

³⁵ Tai amaasi ΛJacovo ΛΛmadu ΛVuaana ΛSevedeo maamaradΛ miaadΛrΛ guuquiva siaaco daacatadai ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, aatΛmΛ ipΛlidi pΛsiduñiagi tΛsducatai gΛaagida ragai —astΛtΛdai.

³⁶ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—¿Tumaasi ipΛlidi aapimΛ isiduñia aanΛ? —astΛtΛdai.

³⁷ Tai Λgai itΛtΛdai:

—SiΛΛscadΛ aapi vΛΛsia daama ΛrgabaitΛcΛaacamicagi gΛrmaacañi oigaragai tΛtaidΛ ΛrtΛtΛaanΛdamica aatΛmΛ —astΛtΛdai.

³⁸ Tai amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—AapimΛ maimaatΛ mΛstumaasi giñaagidi. ¿Baisi istutuidΛna aapimΛ issoimaasi taatagi siΛΛ soimaa taata iñagai aanΛ? —astΛtΛdai ΛSuusi.

³⁹ Tai Λgai aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—IstutuidiatΛta —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—SΛΛlicΛΔΛ Λrvaavoi. AapimΛ gia soimaa taatamu siΛΛsi soimaa taata iñagai aanΛ.

⁴⁰ DΛmos aanΛ maitistutuidi isdaraasagi tΛtΛaanΛdami baiyoma Λagi Diuusi gΛrooga daraasamu tΛtΛaanΛdamicagi —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴¹ Dai aidΛsidΛ Λгаа baivustaama mamaatΛrdami cai gomaasi baacoi ΛJacovo ΛΛmadu ΛVuaana vui.

⁴² DΛmos ΛSuusi vai Λgai daidΛ itΛtΛdai:

—CΛΛ maataΛ aapimΛ sai ismaacΛΔΛ maitΛrjudidíu saagida ΛbaitΛcΛaacami gΛpipiooñiga duucaí nΛidi gΛaaduñi dai ismaacΛΔΛ vaamioma gataaanΛi sΛΛlicΛΔΛ tΛtΛaañicui.

⁴³⁻⁴⁴ DΛmos aapimΛ gΛnsaagida maitΛagagai ispoduucai ivuaadagi baiyoma sioraΛ ΛrbaitΛcΛaacamicagi gΛaagai issoicΛdagi vΛΛscatai.

⁴⁵ Poduucai isduucai ivueeyi aanΛ iñsmaacΛΔΛ viaa Λmo sΛΛlicami. AanΛ gia divia oidigΛrΛ maisiu isgiñsoicΛdagi aa baiyoma divia aanΛ dai soicΛda iñagai oodami dai muquia iñagai vai poduucai cΛΛgacΛrΛ vuvacΛna mui oodami —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴⁶ Amaasi aayi Λgai JericooΛrΛ dai aidΛsi cavuvaquimi abiaadΛrΛ ΛSuusi ΛΛmadu ΛmamaatΛrdamigadΛ dai muidutai aa oodami, vai Λmo cΛΛli mainΛaadami Vatimeo tΛΛgiducami Timeo maradΛ, voi ugidiana daacatai gataanΛi oidicami.

⁴⁷ Dai aidΛsi caΛ ΛcΛΛli ismiaadimi ami ΛSuusi otoma iifnoquidimi daidΛ itΛtΛdai:

—Suusi Davi cajiudadΛ soigigΛΛlda aanΛcΛΔΛ —astΛtΛdai.

⁴⁸ Tai muidutai bagaimi sai maitadacana, dΛmos ΛcΛΛli vaamioma iifnacai daidΛ icaiti:

—Davi maradΛ soigigΛΛlda aanΛcΛΔΛ —ascaiti.

⁴⁹ TaidΛ ΛSuusi cΛquiva, daidΛ itΛtΛdai gΛaaduñi:

—Baigovai avΛr vaidΛ —astΛtΛdai.

TaidΛ Λoodami vai ΛmainΛaadami dai avΛnaquidimi daidΛ itΛtΛdai:

—Baigi gΛΛliada, otoma icΛquiva, gΛvaidiava ΛSuusi —astΛtΛdai.

⁵⁰Taid^Λ ΛC^ΛΛli otoma maigovai daitu g^Λsuaa dai otoma c^Λquivacai ii siaaco daacatadai ΛSuusi.

⁵¹Taid^Λ ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—¿Tumaasi ip^Λlidi aapi isg^Λduiñda aan^Λ? —ast^Λt^Λdai.

Taid^Λ Λmain^Λaadac^Λd^Λ aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Mamaat^Λtuldiadami, n^Λada iñ^Λlidi aan^Λ —ast^Λt^Λdai.

⁵²Taid^Λ ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Casi aapi istutuidi isim^Λdagi, giñvaavoitu aapi casc^Λd^Λ can^Λn^Λaaava —ast^Λt^Λdai.

Mospot^Λ i^Λgai taid^Λ ΛC^ΛΛli istui isn^Λn^Λaaavagi, dai oí ΛSuusi voyiamu.

11

¹Dai aid^Λsi camiaadimi i^Λgai Jerusaleen^Λr^ΛΛ ugidana iim^Λitai Betapagi dai Betania vuid^Λr^ΛΛ ΛOliivosi giidi, taid^Λ ΛSuusi ootoi gooca g^Λmamaat^Λr^Λd^Λmiga.

²Daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Iimivurai m^Λmocoro ali quiiy^Λr^ΛΛ, dai m^Λsiuu duucu aiyagi t^ΛΛgimu aapim^Λ Λmo asñiitu vulicami. I^Λgai maiquiaa dada^Λj^Λi tomali Λmaadutai. Upanavurai dai vuaapa.

³Dai is^Λmaadutai g^Λnt^Λcacagi m^Λstuisid^Λ povueeyi v^Λr^Λi aagida ansai aan^Λ t^Λgito, ansai otoma Λpamu ootsoda iñ^Λgai —ast^Λt^Λdai ΛSuusi g^Λmamaat^Λr^Λd^Λmiga.

⁴Tai i^Λgai iji, dai t^ΛΛ asñiitu vai Λmo quitaagiñ^Λ vulicatadai voyi^Λr^ΛΛ, dai uupai.

⁵Tai Λmadutai ismaac^Λd^Λ ami daraajatadai it^Λt^Λdai:

—¿M^Λtuma vueeyi? ¿Tuim^Λsi uupaisai goasñiitu? —ast^Λt^Λdai.

⁶Tai i^Λgai aa noragi dai aagidi ist^Λt^Λdai ΛSuusi tai i^Λgai dagito m^Λsb^Λquiagi asñiitu.

⁷Tai i^Λgai otoma b^Λidacai asñiitu ΛSuusi. Dai asñiitu daama darai g^Λnsusuaa, taid^Λ ΛSuusi daamioma daiva.

⁸Tai muidutai aa oodami voyi^Λr^ΛΛ i^Λgaimi g^Λnsusuaa dai aa guicuta uusi maamarad^Λ dai voyi^Λr^ΛΛ tuajaimi dai poduuc^Λi t^Λt^Λgidi i^Λgai ΛSuusi isali^Λ siaa duutudai.

⁹Dai i^Λgai ismaac^Λd^Λ bait^Λqui iim^Λitadai dai ismaac^Λd^Λ gooqui^Λr^ΛΛ iim^Λitadai iñ^Λquimi daid^Λ icaitimi:

—Ali^Λ siaa duutudai aat^Λm^Λ Diuusi. Aat^Λm^Λ ip^Λlidi sai Diuusi c^ΛΛgac^Λr^ΛΛ n^Λijadana goovai ismaac^Λd^Λ divia Diuusi guvucadad^Λc^Λd^Λ.

¹⁰Dai ali^Λ baig^Λn^Λliadamu v^ΛΛscatai ismaac^Λd^Λ t^Λaan^Λda goovai. Goovai r^Λr^Λai Davi-caru cajiudad^Λ. S^Λlic^Λd^Λ siaa duutudai aat^Λm^Λ Diuusi g^Λr^Λbait^Λc^Λaacamiga —asc^Λaitimi i^Λgai.

¹¹Taid^Λ ΛSuusi aayi Jerusaleen^Λr^ΛΛ, dai vaa i^Λg^ΛΛ quiiupaigad^Λr^ΛΛ i^Λjudidíu. Dai aipaco n^Λn^Λaaava dai n^Λn^Λlidi istumaasi oidaga ami, dai gooqui^Λr^ΛΛ ii Betaaniamu Λmadu Λbaivustaama dan gooca mamaat^Λr^Λd^Λmigad^Λ, casi r^Λrurunococatadai casc^Λd^Λ.

¹²Dai siaadico aid^Λsi iji i^Λgai Betaaniaiñ^Λd^Λr^ΛΛ tai aayi biuugigai ΛSuusi.

¹³Dai i^Λgai m^Λcasd^Λr^ΛΛ t^ΛΛ Λmo iigosi d^ΛΛd^ΛΛ c^ΛΛga t^Λt^Λdogi aagad^Λ. Dai i^Λgai ii dai n^Λn^Λlidi sabai ibaidaga, d^Λmos mait^ΛΛ tomali Λmo iibiad^Λ mosgo^ΛΛgi aagad^Λ maiquiaa aayi istuigaco ibiatai i^Λgai casc^Λd^Λ.

¹⁴Amaasi ΛSuusi it^Λt^Λdai i^Λiigosi d^ΛΛd^Λ:

—Tomali Λmo imidagai camaiugimu tomali Λmaadutai g^Λibaidaga —ast^Λt^Λdai.

Vaid^Λ Λmamaat^Λr^Λd^Λmigad^Λ ca^Λ.

¹⁵Dai gooqui^Λr^ΛΛ aayi i^Λgai Jerusaleen^Λr^ΛΛ. Dai aid^Λsi vaa ΛSuusi i^Λg^ΛΛ quiiupaigad^Λr^ΛΛ i^Λjudidíu, dai vuvaidimi v^ΛΛscatai ismaac^Λd^Λ ami gagaagarai dai ismaac^Λd^Λ gasaap^Λdai. Dai aipaco suuli memesagad^Λ ismaac^Λd^Λ cambiando i^Λjudidíu quiiupaigad^Λ tumiñsigad^Λ Λmadu daraicarud^Λ ismaac^Λd^Λ gagaagarai tutugu;

¹⁶Dai maidagito tomali Λmaadutai iscucuusp^Λt^Λcagi g^Λvustuidaga quiiupai r^Λraana.

12

1 Amaasi ʼSuusi gʼaagacai mamaatʼtuldimi cuentocʼadʼ daidʼ itʼtʼdai:

—ʼmo imidagai oidacatadai ʼmo cʼali dai ʼi uuvasi gʼadʼvʼaragana, dai sicoli curarai. Daidi idui siaaco vusiadagi uuvasi varagadʼ. Daidʼ idui ʼarʼ ʼmo vaaqui tʼcavacami dai abiaadʼarʼ nuucadaca agai vʼasi gʼasi.

Dai gooquiʼarʼ taajucamicʼadʼ maa gʼasi aa oodami dai mʼcasi ii.

2 Dai aidʼasi aayi yoovaragai ootoi ʼgai ʼmoco gʼapiooñiga sai mʼtaanʼna ʼaata vuadami ʼuuvasi varagadʼ siʼqui aʼcatadai.

3 Dʼamos ʼaata vuadami bʼi ʼootosicami dai soidoodai dai saasarai tuucugadʼ dai maimaa toma laachi dai ootoi.

4 Taidʼ ʼaamudʼ ootoi ʼmai piooñi, mʼtai ʼgai maicacarai, dai saasarai moodʼ dai galnaasi ñiooqui aagidi dai mosootoi ʼarʼ.

5 Taidʼ ʼaamudʼ ootoi ʼmai gʼapiooñiga, mʼtai ʼgai muua. Dai gooquiʼarʼ ʼaamudʼ ootoi mui aa pipiooñi mʼtai ʼmoco soidoodai dai saasarai tuutucugadʼ dai aa coi.

6 Dai maracatadai ʼcʼali ʼmo cʼali dai ʼia ʼoigʼadaitadai dai cuugatʼarʼ ootoi poʼlidityai: “Giñmara gia siaadʼarʼ maisiaa duutudana ʼgai”, asʼlidi.

7 Dʼamos ʼaata vuadami tʼagacai, aipaco gʼanaatagidimi daidʼ icaiti: “Gooviava ʼgai ismaacʼadʼ ajiagai vʼasi oogadʼ vustuidadʼ gʼaagai tʼsmuaagi dai poduucai aatʼmʼ ʼrtutuidacamicamu”, ascaiti.

8 Dai bʼi dai muua dai dʼjoi ugidiana daitu ʼtuucugadʼ —astʼtʼdai ʼSuusi.

9 Dai amaasi ʼSuusi tʼcacai ʼtʼtʼaanʼdami daidʼ itʼtʼdai:

—¿Isduuñimu ʼtuidacami ʼdʼvʼarai ʼpipiooñi? Divimu ʼgai dai codimu ʼaata vuadami dai maquimu ʼgai ʼdʼvʼarai aa oodami.

10 Aapimʼ cʼa maata isduucacai oojisi Diuusi ñiooquidʼarʼ daidʼ icaiti:

ʼsʼalicami viaacami ismaacʼadʼ daasa aagai Diuusi ʼtʼtʼaanʼdamigadʼ ʼjudidíu gajiaadʼarʼ viaa agai.

Dai ʼgai ʼarʼgai vaa ismaacʼadʼ vaamioma gataaanʼda agai.

11 Diuusi iduñia gomaasi. Dai gomaasi ʼarʼmo istumaasi cʼagaducamicamu ʼgai vʼatarʼ ismaacʼadʼ vaavoitudagi.

Ascaiti Diuusi ñiooquidʼarʼ —astʼtʼdai ʼSuusi.

12 Dai maata caʼ ʼtʼtʼaanʼdami isʼgai aagada mʼlidi ʼSuusi cascʼadʼ aagai ʼcuento. Dai bʼiya ʼlidityai ʼtʼtʼaanʼdami ʼSuusi dai maisagi dʼamos ʼbʼidityai ʼgai ʼoodami dai dagito dai iji.

13 Dai gooquiʼarʼ ootoi ʼtʼtʼaanʼdami ʼmoco ʼfariseo ʼmadu ʼmoco ʼEroodasi aaduñda sai nʼidana sabai aagatudana ʼgai ʼSuusi ʼmo istumaasi istumaasi vui caatʼcagi ʼjudidíu vaavoidaragadʼ vai poduucai gʼapiʼarʼ vaaajagi ʼgai dudunucamiʼarʼ.

14 Tai ʼgai aayi siaaco daacatadai ʼSuusi daidʼ itʼtʼdai:

—Mamaatʼtuldiadami, maata aatʼmʼ sai istumaasi aagai aapi ʼrvaavoi. Dai maivuaama ʼlidi aapi oodamicʼadʼ siʼargʼanviipidacami siʼarsoituutuigami ʼarʼ. Mosgamamaatʼtuldi aapi istumaasi Diuusi ipʼlidi. ¿Cʼagaisi tʼsaa namʼquiada aatʼmʼ gocuota ʼgʼa baitʼcʼaacamigadʼ ʼromamanu cho sio? —astʼtʼdai ʼgai ʼSuusi.

15 Dʼamos ʼSuusi maatacatadai ismosvuiirumada ʼlidityai ʼgai daidʼ itʼtʼdai:

—Aapimʼ aagai ʼmo istumaasi dai ʼma maasi ivueeyi. ¿Tuimʼsidʼ giñvuiirumada ʼlidi? Giñtʼʼgidavurai ʼmo tumiñsi ismaacʼadʼcʼadʼ gaa namʼquidi aapimʼ ʼcuota nai nʼida aanʼ —astʼtʼdai.

16 Mʼtai tʼagi. Vaidʼ ʼSuusi nʼanʼidi daidʼ itʼtʼdai:

—¿Voorʼ moodʼ dai voorʼ tʼʼaragadʼ viaa gotumiñsi? —astʼtʼdai.

Taidʼ ʼgaa aa noragi daidʼ itʼtʼdai:

—Agla maitacaaacami mooda dai tataragadava —astadai.

17 Taida aSuusi itadai:

—Maacavurai baitacaaacami istumaasi artuidada, dai iduñivurai istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi aapa, agai aragaa baitacaaacami tavaagiar cascada —astadai aSuusi.

Taida acacali maitaa istumaasi gantatagitoagi cacatai isducatai aa noragidi aSuusi.

18 Tai amaasi iji amoco saduseo siaaco daacatadai aSuusi. Asaduseo pocaiti sai maioidaga duaacaragai coidada vatar, cascada itadai agai aSuusi:

19 —Mamaatuldiadami, Moseesacaru oojisicami garvii vai pocaiti sai isamo cali muquiagi dai viaagi gaoñiga maiquiaa maamatacai abaana, saida asuculida gaaagai isvanagi a viiudu dai maamatagi abaana agai ismaacada muu vatar.

20 Cuvaracamicatadai gansiagaa. Taida avasi gasiagi oñigai dai muu maiquiaa maamatacai.

21 Tai amo suculida vana a viiudu dai muu aapa maiquiaa maamatacai. Taida agamai suculida vana dai podui aapa.

22 Va cuvaracami podui agai vaa ooqui dai vasi coi maimaamatacai, taida muu ooqui aapa.

23 Dai siascada duduaacagi agai dai apamu oidacagio ismaacada arcunadacamu ooqui va cuvaracami arcunadacatai tami oidi daama —astadai asaduseo.

24 Tai amaasi aSuusi aa noragi daida itadai:

—Maicaga gantatagitoi aapima maimaatacatai iscaiti Diuusi ñiooquida dai tomali maimaatacatai isDiuusi viaa guvucadagai.

25 Siascada duduaacagi coidada camaicucuntai tomali maioñtai, mospan ducamicana agai Diuusi taaañicaruda tavaagiar.

26 Gnaagidamu aana amo istumaasi aagaitai goduaacaragai. Canidi aapima Moseesacaru ojada siaaco oja agai istumaasi aagidi Diuusi amo uusi iipodaiñdar siaaco macatadai tai dai aagidi sai oidaga duaacaragai. Tomasi catavapi aadi sicoi Avraañicaru dai Isaacaru dai Jacocar vasicara pocaiti Diuusi: “Aana anarDiuusigada Avraañi dai Isaa dai Jaco dai aa aapa” —astadai Diuusi.

27 Agai Diuusi amadu daraaja tavaagiar Diuusi arDiuusigada ismaacada catavaagiar daraaja dai ismaacada iimia agai tavaagiamu. Cascada gnaagidi aana masai maicaga gantatagitoi aagaitai sai maioidaga duaacaragai coidada —astadai aSuusi asaduseo.

28 Tai ami divia aapa siaaco daacatadai aSuusi amoco amamaatuldiadami samicami, agai caa istumaasi aatagaitadai aSuusi amadu asaduseo dai maacatadai agai isaSuusi calaga aa noragi, cascada itadai agai aSuusi:

—Vasi ismaacada ipalidi Diuusi tsivuaadagi tumaasi vaamioma gaaagai tsivuaadagi? —astadai amamaatuldiadami samicami.

29 Taida aSuusi itadai:

—Pocaiti Diuusi ñiooquida: “Giñcavurai Isireliara oidacami acaliodamiava argarDiuusiga dai mosca amadugava Diuusi.

30 Oigadañi acaliodami gDiuusi vasi gaibadacada, dai vasi gatagitoidacada, dai vasi gaguvucadacada”. Goovai aragai ismaacada vaamioma gaaagai isivuaadagi.

31 Dai gotordada baitoma poaidaga aapa. “Oigadañi gaaaduñi poduucai pasduucai gaoigadai aapi aagi”. Goovai vagoocai agai dai vaamioma gaaagai isagiadagi —astadai aSuusi.

32 Taida amamaatuldiadami samicami itadai:

—Gaaaga aagai aapi maimaatuldiadami. Vaavuava ismaacada aagai aapi, sai mosca amaduga Diuusi sai maitipu amai mosca amoco.

³³ Dai sai g_Λaagai t_Λsoig_Λadagi Diuusi v_Λasi g_Λrib_Λdac_Λd_Λ, dai v_Λasi g_Λrt_Λgitoidac_Λd_Λ, dai v_Λasi g_Λrguvucadac_Λd_Λ, dai t_Λsai oig_Λdaiña g_Λraaduñi poduucai t_Λsduucai g_Λroig_Λdai aat_Λm_Λ _Λagi. V_Λasi gomaasi vaamioma nam_Λga is_Λvustaquí dai aa naana maasi ismaac_Λd_Λ coodaiña oodami dai m_Λm_Λidiña Diuusi v_Λatar_Λ siaa duutudaitai Diuusi —ast_Λt_Λdai _Λmamaat_Λtuldiadami s_Λalicami.

³⁴ Dai aid_Λsi ca_Λ _ΛSuusi isc_Λga aa noragi _Λmamaat_Λtuldiadami s_Λalicami it_Λt_Λdai: —Baitoma maat_Λ ca_Λcan caiti aapi isducatai gata_Λan_Λi Diuusi —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi. Tai tomali _Λmaadutai camait_Λp_Λali ist_Λcacagi vaamioma.

³⁵ _ΛSuusi mamaat_Λtulditadai _Λoodami _Λg_Λ quiuupaigad_Λr_Λ _Λjudidíu, daid_Λ it_Λt_Λdai: —¿Tuisid_Λ pocaiti mamaat_Λtuldiadami s_Λalicami, said_Λ _ΛCristo _ΛrDavi cajiudad_Λ?

³⁶ Vai _Λgai vaa Davi aagai isducatai aagidi Diuusi Ib_Λad_Λ daid_Λ icaiti: “_ΛCristo _ΛrgiñDiuusiga”, ascaiti.

Diuusi pot_Λt_Λdai _ΛCristo:

“G_Λmaaquimu aan_Λ _Λmo s_Λalicami ismaac_Λd_Λ vaamioma nam_Λga.

Dai ugitudamu aan_Λ v_Λasi ismaac_Λd_Λ g_Λvuid_Λr_Λ v_Λat_Λcagi”, ast_Λt_Λdai Diuusi.

Ascaiti Davicarú aagaitai _ΛCristo.

³⁷ ¿Ducatai istutuidi _ΛCristo si_ΛrDavi cajiudad_Λcagi vai _Λagi _ΛDavi giñDiuusiga aagadagi? —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

Daid_Λ _Λoodami s_Λalic_Λd_Λ muiducatadai dai baig_Λn_Λliaragac_Λd_Λ ca_Λcatadai istumaasi aagai _ΛSuusi.

³⁸ Daid_Λ it_Λt_Λdai _ΛSuusi _Λoodami aid_Λsi mamaat_Λtulditadai:

—Maitav_Λr _Λpan duucai ivuaada aapim_Λ gomamaat_Λtuldiadami s_Λalicamic_Λd_Λ, ismaac_Λd_Λ oojoidi isc_Λc_Λgaducami g_Λnaadadagi yuucusi, dai oojoidi m_Λscucuanadagi g_Λn_Λvapanamu dai viaatuldiadagi cacayana.

³⁹ Dai goovai gaagaiña c_Λc_Λgaduc_Λdioma daraicarui _Λjudidíu quiquiuupaigad_Λr_Λ, dai siaaco gacuaada goovai c_Λc_Λgaduc_Λdioma daraicarui oojoidi isdadar_Λdagi.

⁴⁰ Dai _Λsidiña goovai vipiuudu baabaquid_Λvio dai t_Λv_Λpi gamamaadaiña sai maimaat_Λcana oodami issoimaasi ivueeyi _Λgai. Goovai tuduid_Λ _Λgai dai vaamioma soimaa taatatuldamu Diuusi —ast_Λt_Λdai Suusi _Λoodami.

⁴¹ _Λmo imidagai _Λg_Λ quiuupaigad_Λr_Λ _Λjudidíu daacatadai _ΛSuusi vuid_Λr_Λ _Λcajojoñi siaaco g_Λtuaadana tumiñsi Diuusi aa duiñdad_Λ v_Λatar_Λ. Daacatai n_Λidi _Λgai vaid_Λ _Λg_Λn_Λviipidac_Λd_Λ muumuji tueeyi tumiñsi ami cajojoñi_Λr_Λ.

⁴² Tai ami aayi _Λp_Λ _Λmo viuudu soitigami dai _Λmo cajoñi_Λr_Λ tuaa goo sintavo.

⁴³ Tai amaasi _ΛSuusi vai g_Λmamaat_Λr_Λdamiga daid_Λ it_Λt_Λdai:

—S_Λalic_Λd_Λ ang_Λnaagidi sai idi viuudu soitigami sioma mui motuaa tumiñsi siv_Λascatai gogaa ismaac_Λd_Λ muumuji motueeyi tumiñsi.

⁴⁴ V_Λascatai goovai motueeyi ismaac_Λd_Λ cababaivitocai, d_Λmos gooqui soitigamicatai motuaa v_Λasi ismaac_Λd_Λ viaacatadai istuc_Λd_Λ oidacagi —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

13

¹ Dai aid_Λsi vuusai _ΛSuusi _Λg_Λ quiuupaigad_Λaiñd_Λr_Λ _Λjudidíu tai _Λmaadutai _Λmamaat_Λr_Λdamigad_Λ it_Λt_Λdai:

—Mamaat_Λtuldiadami, dañi v_Λ sigiamaasi goojoodai ismaac_Λd_Λ _Λc_Λd_Λ duñisi gog_Λ quiuupai dai gog_Λg_Λr_Λ baabaqui —ast_Λt_Λdai.

² D_Λmos _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Can_Λidi aapim_Λ idi g_Λg_Λr_Λ baabaqui tami. Maiviimu tomali _Λmo odai daama _Λmai. V_Λasi siaa g_Λduuñimu goovai —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

3 Amaasi iji agai Oliivosi giidiamu, agai arvuidaragaa quiuupaigadajudidíu. Dai aidasi ami daiva asuusi, taidapiiduru, amadu Jacovo, amadu Vuaana, amadu Aandarasi, covai itadai agai asuusi:

4 —Aatama ipalidi pasgaraagidagi aapi siascadapadunia agai gomaasi. ¿Ducatai maatacamu aatama isvasi gomaasi casi apadunia agadagi? —astadai.

5 Taidasuusi aa noragi daidaitadai:

—Gannuucadacavurai, vai tomali maadutai maitnvupuiirumadaíña.

6 Muidutai dadia agai daidi caitidamu: “Aana anafCristo”, dai muidutai vupuiirumadamu agai.

7 Damos masiascadacajiomacagi aapimacocodi muiyapara maitavar duduaadicuda. Vasi gomaasi gaagai isapaduniagi. Damos gomaasi maiquiaa arcuugad.

8 Amo oodami cocoda agai aa oodami, dai amo davarara oidacami cocoda agai amai davarara oidacami. Dai muiyapara gigivucudamu davarai. Dai oidacamu biuugigai, dai siaa caitidamu cocoadami. Vasi gomaasicada utudama gaagacai soimaasi taatamu oidigi daama oidacami.

9 Damos aapima gaagai masajagi gannuucadacagi; gantagida magari baitguucacami, dai gangagatudadamu aapimaciquiupiara. Dai viaacamu aapima isvan guguucadagi dudunucami vuidara dai rará vuidara givaavoitudaitai aapima. Poduucái istuidimu aapima isgíñagadagi agai vuitapi.

10 Damos maiquiaa acai cuugarara tarara gaagai isaagidagi vasi oidigi daama oidacami isducatai Diuusi calgacara vuvaidi oodami.

11 Dai masiascadavaama gantuutusagi aapimadudunucamiara, maitavar vuaama analiada maimaatacatai istiyagi, tomali maitaagai mastatagitodagi. Diuusi gansoicadamu varai agada mastumaasi tagitocagi aidapaca. Aapima maíñoquia agai mosajagi Diuusi Ibadá ganñiooquitudamu.

12 Dai oodami gatatagiada agai lagi gansusuculi dai gansisajagi masai coodaiña. Dai daldá gatatagiada agai lagi ganmaamara. Dai maamarada vui vatacamugandada dai asta gataanadamu coodaragai.

13 Dai vasi oidigi daama oidacami gancadada agai givaavoitudaitai aapima. Damos siora mola calga givaavoitudadagi siasi ucami oidacagi oidigi daama agai calgacara vuvaquimu.

14 ADiuusi ñiooquituldiadamigada Daniel ooja sai divia agai amoco ismaacada salicada soimaasi iduñia agai amo istumaasi mapacara siaaco maiviaa agai oigaragai isvapadagi (siora nidagi idi ojai gaagai ismaata calcagi). Siascadá najada oodami ispomaasi apvuimi, amaasi agai ismaacada tami Judeeara daraajagi gaagai isvoopiagi gigidamu.

15 Dai amaasi siora vaaqui daama daacagi aidatarara aliási gaagai isotoma voopiagi maivuvaidacai gavustuidaga tuucavidara.

16 Dai siora djiana ajioopadagi, maitaagai isapamu iimiagi ganquiiyamu dai vuyiyagi ganyuucusi.

17 Siala soimaa taatamu oooqui ismaacada noonoacagi siapa viaacagi aali sisiadami aidatarara.

18 Aliási gaagai isdaanadagi Diuusi vai maitaroomococana masiascadavoopiagi.

19 Alia soimaa taata agai oodami cascada. Vaamioma soimaasi gataatamu amaasi sitomali amo imidagai aidasi abiaadara idui Diuusi oidigi, dai gooquilara tomali amo imidagai maipomaasi gataatama.

20 Isbai tavapi apaduniagi gomaasi aidagia vasi coiyantada oodami damos Diuusi maidagitomu istavapi apadunia gomaasi agai alia oigadai ismaacada covai vuvaitu cascada.

21 Amaasi isamaadutai povantatadagi: “Dañi tami daja Cristo”, masiapovantatadagi: “Dañi maca daja”, maitavar vaavoitudada.

22 Dadiav agai yaatavogami dai pocaitiada agai saida arCristo dai pocaitiada agai saida arDiuusi ñiñiooquituldiadamigada, daida ivuaada agai naana maasi garducami dai poduucai vupuiirumadada agai asta agai ismaacada Diuusi lagi covai vuvaitu isistuidiagi.

23 Damos aapima avar baiganduca cascada laquiasdara abiaadara ganaagidi aana gomaasi.

24 Dai amaasi silascada cadaivuñiagi gosoimaa taataragai, tasai tucapi viiya agai dai masaadai gaiña agai.

25 Dai sisiaavugai suuligia agai tavaagiañdara, dai vasi istumaasi oidaga tavaagiara gigivucudamu.

26 Dai amaasi giñtagimu oodami aana insimaacada viaa amo sallicami, insimacada imadamu icomai saagida guvucadagaicada, dai Diuusi dadadaquigada lamadu.

27 Dai ootosamu aana giñtataañicarai sai agai ampaidana vasi oodami ismaacada Diuusi covai vuvaitu vasi oidigiañdara dai vasi tavaagiañdara.

28 Maatavurai aapima idi ñiooqui insimaacada ganaagidia ñagai aana aagaitai ligosi: silascada momiacagi mamarada dai iipoidagi aagada poduucai camaataca iscamiaadimi taaco.

29 Poduucai lara masilascada najadagi iscasi aravuidagi gomaasi ismaacada caagidi aana camaataca iscayoga ugidagai oidigi.

30 Inismaacada ganaagidi aana arvaavoi sai gomaasi arduña agai maiquiaa ugitacai oodami sivi oidacami.

31 Tavaagi dai davarai ugitimu, damos giññiooqui maiugitimu.

32 Damos tomali amaadutai maimata silascada tomali siuu duucu, tomali arDiuusi tataañicaruda tavaagiara daraajatai maimata, tomali aana Diuusi maradcatai. Mosagi grooga Diuusi agai dai maata.

33 Cascada gaagai masbaiganducagi, dai gamamadadagi maitavamaata silascada ajia agai aca duucu.

34 Gomaasi arapan ducami amo cali silascada imiagi sibacai macasi. Maiquiaa imacai vipiidiña agai gapipiooñiga lamadutai aa duiñdagai, dai quitaagiña vipieeyi nuucadacami.

35 Dai aana lara imia ñagai dai maimata siuu duucu divia ñagai cascada baigavar ganduca maimatacatai siuu duucu divia ñagai aana silamo imidagai urunuco, siara ran tucara, siara cujuicai tacucu, siara maasicai.

36 Todian duucai divimu aana dai cascada gaagai masbaiganducagi.

37 Istumaasi ganaagidi aana aapima arvascatai vatar. Baigavar ganduca —astatadai arSuusi gamamaatardamiga.

14

1 Dai gooca tasai vilagacatadai gopascua vatar. Gopascua arasiaa duudagai istuigaco arjudidú tatagitoiña aidasi Diuusi calgacara vuvaitu Ejiipituaiñdara. Vaida abaitaguucacamigada arpapaali lamadu amamaatatuldiadami sallicami gaagaitadai isducatai yaatagidacai bajiagi arSuusi dai muaagi.

2 Damos icaititadai agai:

—Baiyoma asta silascada daivuñiagi gosiaa duudagai vai poduucai maitarvui baacogai oodami —ascati.

³ VaidΛ ΔSuusi BetaaniΔΓΔ daacatadai Simuñi quidiΔΓΔ. ΔSimuñi ΔΛquioma viaacatadai Δcoocodagai ismaacΔΔ duvaldi gatuucuga Δmos cadueeyi Δgai. Dai aidasi mesa vuidΔΓΔ daacatadai ΔSuusi, tai ami divia Δmo ooqui dai bΛΔcati Δmo tucayu alavastrocΔΔ duñisicami suudacami asaiti sigian uuvadami sΔΔlicΔΔ namΔacami. Dai taapai Δtucayu dai ΔSuusi moodΔΓΔ tΔi Δasaiti sigian uuvaicΔΔ.

⁴ Tai ΔΔmoco ismaacΔΔ ami daraajatadai aliΔ baacoi dai aipaco gΔnaatagidimi daidΔ icaiti:

—¿IstuisidΔ siaa doodai goovai goasaiti sigian uuvadami?

⁵ CΔΔga gΔgagaramudai goovai vaamiomacΔΔ isvaica sientu piisu dai ΔcΔΔ soiñamudai soitutuigami —ascaiti.

Dai sΔΔlicΔΔ baacoi Δooqui vui.

⁶ Δmos ΔSuusi itΔΔdai:

—CasiavΔΓ maiñioocada aapimΔ gooqui vui. Goovai ismaacΔΔ iñduñi goovai ΔΓΔmo istumaasi cΔΔgadicami.

⁷ Soitutuigami vΔΔscΔΓΔ viaacamu aapimΔ gΔnsaagida, daidΔ istutuidi aapimΔ iscΔΔga iduiñdagi mΔsiΔΔscΔΔ ipΔliadagi. Δmos aanΔ gia maisiuu vΔΔscΔΓΔ giññΔijada agai aapimΔ.

⁸ Idi ooqui giñduñi istumaasi istui. TΔi goovai giñtuucuga sigian uuvadami otoma muquia iñagai aanΔ cascΔΔ.

⁹ IsmaacΔΔ gΔnaagidi aanΔ Δrvaavoi sai tomasiaacoga siaaco gΔaagadagi Diuusi ñiooquidΔ vΔΔsi oidigi daama gΔagada agai ΔpΔ istumaasi idui idi ooqui vΔrai poduucati tΔtagitoda —astΔΔdai ΔSuusi.

¹⁰ Tai amaasi ΔUudasi Iscaliote, Δmoco Δbaivustaama dan gooca mamaatΔrdamigadΔ ΔSuusi, ii daidΔ gaaataga agai ΔbaitΔguucacamigadΔ Δpapaali ΔΔmadu dai baiduñia agai ñiooqui dai tΔΔgida agai Δgai ΔSuusi.

¹¹ Dai aidΔsidΔ caΔ ΔbaitΔguucacami imaasi aliΔ baigΔnΔli dai aagidi Δgai ΔUudasi sai aa namΔquida agai. TaidΔ ΔUudasi gΔaagacai gaa isducatai gatΔΔgidagi ΔSuusi mΔsai muaana.

¹² Tai aayi ΔtucamidΔΓΔ tasΔΓΔ Δsiaa duudagai istuigaco tΔtagitoina Δjudidíu aidasi Diuusi cΔΔgacΔΓΔ vuvaitu EjiipituaíñdΔΓΔ dai istuigaco gΔcuaadana paana maicopodatu-dicami, dai gΔmumueeyiña Δmo ali cañiiru dai aa gΔdadaasdiña Diuusi. TaidΔ ΔSuusi mamaatΔramigadΔ itΔΔdai ΔSuusi:

—Vaacoga ipΔlidi aapi tΔsbaiduñiagi cuaadagai idi siaa duudagai vΔΔtarΔ —astΔΔdai.

¹³ TaidΔ ΔSuusi ootoi gooca gΔmamaatΔrdamiga daidΔ itΔΔdai:

—Iimivurai mΔΔca gΔgΔΓΔ quiquiana, dai ami tΔΔgimu aapimΔ Δmo cΔΔli vai vaigatica agai Δmo aayi suudagai vΔrai oida.

¹⁴ Dai siaaco vaquiagi Δgai vΔrai ami itΔΔda ΔquiΔΔcami: “ΔmamaatΔtuldiadami icaiti saaco cΔΔca Δtucavi siaaco gaugia agai Δgai idi siaa duudagΔΓΔ cuaadagai ΔΔmadu aatΔmΔ avΔΓ tΔΔda”.

¹⁵ SiΔgai gΔntΔΔgidamu Δmo tuucavi gΔducami gocua daama vaquiΔΓΔ tΔcaviacoga, cabaiduñisicami, vΔrai ami baiduuñi Δcuaadagai —astΔΔdai ΔSuusi.

¹⁶ TaidΔ ΔmamaatΔrdamigadΔ iji dai aayi ΔgΔgΔΓΔ quiquiΔΓΔ, dai vΔΔsi tΔΔ isducatai aagidi ΔSuusi. Dai baidui Δcuaadagai Δsiaa duudagai vΔΔtarΔ.

¹⁷ Dai aidΔsi cadidia ami divia ΔSuusi ΔΔmadu gΔmamaatΔrdamiga.

¹⁸ Dai aidasi mesa vuidΔΓΔ daraajatΔi gacueeyi Δgai, taidΔ ΔSuusi itΔΔdai:

—SΔΔlicΔΔ angΔnaagidi sai Δmaadutai aapimΔ ismaacΔΔ giñΔmadu gacueeyi giñtΔΔgida agai dudunucami siΔgai giñmuaamu —astΔΔdai ΔSuusi gΔmamaatΔrdamiga.

¹⁹ TaidΔ ΔmamaatΔrdamigadΔ aliΔ soigΔnΔli, dai vΔΔscatai tΔcacaimi daidΔ itΔΔdaimi:

—¿AanΔnsi ΔpΔ? —astΔi Δmoco.

Tai ʌmai potʌi ʌʌpʌ:

—¿Aanʌnsio? —astʌi ʌgʌmai.

²⁰ Taidʌ ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—ʌmaadutai aapimʌ baivustaama dan goocaiñdʌrʌʌʌʌ. Goovai ismaacʌdʌ giñsoiña cueeyi ʌgai vaa asocoliʌrʌ.

²¹ Aanʌ iñsmaacʌdʌ viaa ʌmo sʌʌlicami ivueeyi istumaasi aagidi Diuusi ñiooquidʌrʌ dʌmos siaoimaa taatamu gocʌʌli ismaacʌdʌ giñtʌʌgida agai sioomʌ ʌrcʌgaicamudai gocʌʌli vʌʌtarʌ ismai vuusaimudai tami oidigi daama —astʌtʌdai ʌSuusi.

²² Dai aidʌsi gacuaadatadai ʌgai, taidʌ ʌSuusi bʌi ʌpaana dai gamamagi dai saasasacai maa gʌmamaatʌrdamiga daidʌ itʌtʌdai:

—Ugavurai idi paana. Idi ʌrgiñtuucuga —astʌtʌdai.

²³ Dai bʌi ʌʌpʌ ʌmo viaacami uuvasi varagadʌ dai gamamadacai maa ʌʌpʌ tai vʌʌscatai ii ʌvaasuaiñdʌrʌ.

²⁴ Daidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Idi ʌrgiñʌʌra ismaacʌdʌ aastia agai muucucai aanʌ sipoduucai gʌoigʌdamu soimaascamigadʌ tomasioorʌ sioorʌ vaavoitudagi. Dai gomaasicʌdʌ canamʌaca agai Diuusi ñiooquidʌ gooquirdadʌ.

²⁵ Sʌʌlicʌdʌ angʌnaagidi, ansai camaiyʌʌda iñagai uuvasi varagadʌ asta iñsiaʌscadʌ iiyagi utudui mʌʌca siaaco gatʌaanʌi Diuusi —astʌtʌdai ʌSuusi gʌmamaatʌrdamiga.

²⁶ Dai canʌʌcai ʌmo nʌidagai iji Oliivosi giidiamu.

²⁷ Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Vʌʌscatai aapimʌ ʌʌgi giñviaa agai sivi tucarʌ. Pocaiti Diuusi ñiooquidʌrʌ: “Gʌmuaatudamu pastuuru sicañiirugadʌ aipaco iimimu”.

²⁸ Dʌmos siaʌscadʌ ʌpamu duaaca aanʌ ʌpʌga aimu aanʌ Galileana isaapimʌ —astʌtʌdai ʌSuusi.

²⁹ Tai amaasi ʌPiiduru itʌtʌdai:

—Tomasi vʌʌscatai gʌdagito aanʌan gia maitʌdagitoagi —astʌtʌdai.

³⁰ Dʌmos ʌSuusi itʌtʌdai:

—Sʌʌlicʌdʌ angʌaagidi sai sivi tucarʌ maiquiaa goocuaja cuujuicai tacucu aapi vaicojo maimaasi aag agai pʌsgañmaatʌ —astʌtʌdai ʌSuusi.

³¹ Dʌmos ʌPiiduru vaamioma guvucamicʌdʌ ñioo daidʌ icaiti:

—Tomañsi aapi gʌʌmadu muu maitanʌstuagi iñsigʌmaatʌ —astʌtʌdai.

Tai vʌʌscatai potʌi ʌʌpʌ.

³² Dai amaasi aayi ʌgai ʌmapʌcʌrʌ siaaco Getasemani tʌʌgidu, taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai gʌmamaatʌrdamiga:

—Tami avʌr daraiva naida aanʌ mʌʌca gamamaadagi —astʌtʌdai.

³³ Dai vaidacai ʌPiiduru, ʌʌmadu ʌJacovo, ʌʌmadu ʌVuaana, dai duaadicudan tadatu-imi dai soigʌʌlidi.

³⁴ Daidʌ itʌtʌdai ʌgai gʌmamaatʌrdamiga:

—Sʌʌlicʌdʌ soigʌʌlidi giñibʌdaga muquiadan tada. Tanasi avʌr vii aapimʌ, dʌmos maitavʌr coocosi —astʌtʌdai.

³⁵ Dai baitʌquioma ii, dai cupuliaco voi dʌvʌʌrapi daanʌi Diuusi sai isbaigacamudai iducacai maisoimaa taatamudai ʌgai istumaasi casi ʌpʌduñia agaitadai aidʌ.

³⁶ Daidʌ aduucacai gamamadai ʌSuusi:

—Giñooga, aapi vʌʌsiaʌcatai istutuidi isiduñiagi maitidagito issoimaa taata aanʌ dʌmos vai maitʌpʌduna iducacai aanʌ ipʌliadagi mosʌca isducacai aapi ipʌlidi —astʌtʌdai ʌSuusi gʌooga.

³⁷ Dai amaasi ii ʌgai siaaco daraajatadai ʌmamaatʌrdamigadʌ vai coocosʌcatadai, daidʌ itʌtʌdai ʌgai ʌPiiduru:

—Simuñi, ¿coosopasi? ¿Maitapastui isnaadagi tomas amo ora?

³⁸ Maitavar coocosi dai gamamadavurai vai maisoimaasi ganduñtuldana ΔDiaavora. Aapim iduñia Δlidi istumaasi Diuusi ipalidi dai vascara maitistui isnaadagi dai midaanai aapim Diuusi sai gansoñana —astadai ΔSuusi.

³⁹ Dai imcai gamamagi ΔSuusi apamu agai vaa ñiooquicada.

⁴⁰ Dai apamu ii siaaco daraajatadai amamaatardamigada vai apamu cocosacatadai, alia cocosimucata dai agai mossusuligai vupuida. Dai maimaatcatadai agai isducatai aa noragidagi ΔSuusi.

⁴¹ Dai apamu gamamada agai ΔSuusi daida itadai gamamaatardamiga:

—Siviavar gia coocosi daida ganiibasta. Casia calgadu, casi ataayi masiuu duucu giñtagida agai aan ismaacada viaa amo samicami giñtagida magari soimaasi ivuaadami.

⁴² Vaapaigivurai, timada. Casia bodera imai ismaacada giñtagida agai —astadai ΔSuusi.

⁴³ Dai quiaa ñioocaitadai ΔSuusi tai ami divia ΔUudasi. Agai aramoco abaiivustaama dan gooca mamaatardamigada ΔSuusi vai oiditadai mui oodami dai vuucati mamastai dai uusi. Agai rojootosacatadai apapaali baitaguucacamigada amadu amamaatuldiamami samicami, ajudidíu sonarguucacamigada amadu.

⁴⁴ Daida ΔUudasi ismaacada gatagida agaitadai ΔSuusi caagiditadai agai oodami:

—Ismaacada usupiga aan agiava agai varai bai dai calga vulicami bacai —astadai.

⁴⁵ Dai mosaayi siaaco daacata dai ΔSuusi daida itadai:

—Mamaatuldiamami, mamaatuldiamami —astadai.

Dai usupi.

⁴⁶ Matai otoma bai dai vulicami bacai.

⁴⁷ Damos amaadutai ismaacada ami daraajatadai vusaitu gacusiru dai iquit amo naacada abaitacacacamigada papaali piooñigada.

⁴⁸ Taida ΔSuusi itadai oodami:

—¿Tuimasi dada aapim dai vuucati uusi dai mamaastai? ¿Dai tuimasi giñbaquia agai, ducami siaan aramo asivogamicagi?

⁴⁹ Vlas tasai gansaagida daacana aan agaa quiupagadara ajudidíu dai ganmamaatuldina Diuusi ñiooquida, matai tomali amo imidagai maitimbai. Damos poduca i dai aapim vaid apaduuna isducatai oojisi Diuusi ñiooquidara —astadai ΔSuusi.

⁵⁰ Tai vascatai amamaatardamigada voopoi dai lagi viaa ΔSuusi.

⁵¹ Damos amo galai apiaoiditadai ΔSuusi dai maitaadacata dai yuucusi mosamo icuusi tagigi matai bai agai acusdaiñdara.

⁵² Tai agai anaasi viaa gacuusi dai mosmal.

⁵³ Matai baidacai ΔSuusi abaitacacacamigada apapaali, taida ganampagi vlassi apapaali talaanadamigada amadu asonarguucacamigada ajudidíu amadu amamaatuldiamami samicami.

⁵⁴ Vaida ΔPiiduru mosmalcasdara oiditadai agaa baitacacacamigada papaali tusiquigadara ucami. Anaasi tuisicana vii agai amadu sandaru gacada tai.

⁵⁵ Vaida talalaanadamigada papaali amadu vlassi asonarguucacamigada ajudidíu amadu dudunucami gatcacaitadai astuma soimaasi idui ΔSuusi daida gatlaañia agai luaragai. Damos mital agai istumaasi soimaascami vui ΔSuusi.

⁵⁶ Vai muidutai mosyaatagai ΔSuusi, dai maiamadugan duuca i agai.

⁵⁷ Vai aa mosyaatagai daidi caiti:

58 —AatΛmΛ caΛ vaidi icaiti goovai: “AanΛan daitudagi gogΛΛ quiuupagadΛ Λjudidíu ismaacΛdΛ idui oodami dai vaica tasaicΛdΛ Λpamu iduñimu aanΛ Λmai quiuupai dai Λgai maitΛroodami duñidΛca agai”, pocaiti goovai —ascaiti Λoodami.

59 DΛmos vΛascaraΛ maiΛmaduga maasi ñioocai Λoodami.

60 Tai amaasi ΛgΛΛ baitΛcΛaacamigadΛ Λpapaali cΛquiiva vΛascatai saagida daidΛ itΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—¿Tumaasi goovai ismaacΛdΛ aagai goovai gΛvui? ¿Maitapas gaa noragida agai? —astΛtΛdai.

61 DΛmos ΛSuusi maiñioocacai vii, dai apiamaitadaga. TaidΛ ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali Λpamu tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Aapipasí ΛΓΛCristo Diuusi maradΛ? Diuusi gia sia duutadai aatΛmΛ —astΛtΛdai.

62 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—ΛjΛΛ Diuusi maradΛana. Dai aapimΛ giñtΛΛgimu aanΛ siΛascadΛ Diuusi ismaacΛdΛ sΛlicΛdΛ viaa guvucadagai giñmaaquiagi Λmo sΛlicami dai giñtΛΛgimu aapimΛ siΛascadΛ tΛvaagiaiñdarΛ imΛda aanΛ iicomai saagida —astΛtΛdai ΛSuusi.

63 TaidΛ ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali saasarai gΛyuucusi baamucai caΛcatai istumaasi aagai ΛSuusi daidΛ itΛi:

—¿TuisidΛ gaagaiña aatΛmΛ vaamioma nΛijadami?

64 AapimΛ cacaΛ isducatai caiti goovai sai Λpan tuiga Diuusi. ¿MΛtumaasi tΛtΛgitoi? —astΛtΛdai.

Vai vΛascatai aagidi sai gataaanΛna muaaraga.

65 Vai Λmoco sisividimi, dai iñapai vuivasadΛ dai gΛvai daidΛ itΛtΛdai:

—MaatΛñi toorΛ gΛgΛgΛ —astΛtΛdai.

VaidΛ Λsandaaru vuivasana gΛvai.

66 VaidΛ ΛPiiduru maigotana tuisicana daacatadai, tai ami divia Λmo cusñirugadΛ ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali.

67 Dai nΛiditai istaicovai daja ΛPiiduru cΛΛga gatΛgito nΛnΛidi daidΛ itΛtΛdai:

—AapiapΛ ΛpΛ Λmadu aimΛraiña ΛSuusi NasareetΛΓΛ oidacΛdΛ —astΛtΛdai.

68 DΛmos ΛPiiduru Λsto daidΛ itΛtΛdai:

—Maitan maatΛ aanΛ Λgai, tomali maimaatΛ aanΛ pΛstumaasi agai aapi —astΛtΛdai.

Dai ii ΛPiiduru abiaadΛrΛ dai quitaagiña cΛquiiva. Tai cuujui Λmo tacu cΛliadΛ.

69 TaidΛ Λcusñiru ΛpΛpΛ vui nΛnΛaava ΛPiiduru daidΛ itΛtΛdai Λgai ismaacΛdΛ ami daraajatadai:

—GooviavΛr aduñdΛ gomaisapicΛdΛ —astΛtΛdai.

70 DΛmos ΛPiiduru Λsto. Tai bolaascΛdΛ Λgai ismaacΛdΛ ami daraajatadai Λpamu itΛtΛdai Λgai ΛPiiduru:

—SΛlicΛdΛ pΛraduñdΛ aapi goSuusi. GalileeΛrΛ oidacami aapi ΛpΛ di, dai Λpa maasi ñioocai aapi goSuusi aaduñdΛ —astΛtΛdai.

71 VaidΛ ΛPiiduru galnaasi ñiooquimi daidΛ icaiti:

—MaatΛ Diuusi nai aanΛ maimaatΛ gocΛΛli ismaacΛdΛ agai aapimΛ —astΛtΛdai.

72 Tai ΛpΛpΛ cuujui tacu cΛliadΛ, taidΛ ΛPiiduru tΛgito istΛtΛdai ΛSuusi sai maiquiaa cuujuicai tacucu goocujaja Λgai vaicojo itΛiya agaitadai sai maimaatΛ ΛSuusi. Dai tΛgito Λgai gomaasi dai sosua.

15

1 Dai mosmaasicai gΛnΛmpagi ΛtΛtΛaanΛdamigadΛ Λpapaali, Λmadu ΛsonΛrguucacamigadΛ Λjudidíu Λmadu ΛmamaatΛtuldiadami sΛlicami, Λmadu vΛascatai tΛtΛaanΛdami. Dai vulicami bΛcai ΛSuusi dai tΛΛgi ΛPilaato.

2 TaidΛ ΛPilaato tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Aapipasí arraigada judidíu? —astatadai.

Taidá Suusi itatadai:

—Ajá, poduuquiava pdsucatai agai —astatadai.

³ Vaidá atataañdamigada apapaali naana maasicada gapiara vuupaimi.

⁴ Vaidá Pilaato apamu itatadai Suusi:

—¿Maitapas gaaa noragida agai tomali amo ñiooqui? Dañi vaa naana maasicada gapiara vuupai goovai —astatadai.

⁵ Damos Suusi maiaa noragi tomali amo ñiooqui. Cascada Pilaato maitatagaitadai istumaasi tagitoagi.

⁶ Vaidá Pilaato dadagitoña amo maisapicami aidá siaa duudagara lagi poduucai gaviidacatadai agai isdadagitoldi adagi oodami lagi ismaacada ipali adagi agai.

⁷ Vai ami maisacariara cuupicatadai amo cali Baraavási tagiducami amadu aa ismaacada coitadai oodami amo cocodilara.

⁸ Tai ami dada oodami dai aagidimi Pilaato saidá iduuna poduucai isduucái ivuaadana agai vasi uumigi.

⁹ Taidá Pilaato aa noragi daidá itatadai:

—¿Ipalidimasi isgandagitolda aaná gandraiga? —astatadai.

¹⁰ Pilaato maatcatadai isatataañdamigada apapaali vui baacoicatadai Suusi. Agai caladaitadai Suusi oidatucitai mui oodami dai cascada gatlagi Suusi.

¹¹ Damos atataañdamigada apapaali avanaqui oodami sai baiyoma gataañna Baraavási.

¹² Taidá Pilaato tacacai daidá itatadai:

—¿Dai tumaasi ipalidi aapimá isiduña aaná goocada ismaacada judidíu raigada aagai aapimá? —astatadai Pilaato.

¹³ Tai agai ijiña daidá itatadai:

—Siisañi curusiaba —astatadai.

¹⁴ Taidá Pilaato itatadai:

—¿Tumaasi soimaasi iducami goovaio? —astatadai.

Tai agai apamu ijiña daidá itatadai:

—Siisañi curusiaba —astatadai.

¹⁵ Vaidá Pilaato maitipaliditadai isvui baacoagi oodami cascada dagitoli Baraavási, dai gatjai masai glicarsana Suusi dai gooquilara gatjai curusiaba siisaragai.

¹⁶ Taidá sandaaru vaidacai Suusi tuisicamu dai ami mpagi vasi sandaaru.

¹⁷ Dai aadi yuucusi moraduacami daidá iduñi amo cooronai uuparaicada dai cali sai apa maascana amo raí dai poduucai parunai.

¹⁸ Dai vascatai iñacai daidá icaiti:

—Tan calca arraigada judidíu —ascaiti.

¹⁹ Dai amo ali uusicada moodara gavai. Dai sisividi, dai gantootonacada guguucái dai siaa duutudadan vueeyi.

²⁰ Vasi poduucai parunai agai dai gooquilara uupasi yuucusi moraduacada dai lagi yuucúsida aadi. Dai gooquilara vusaitu abiaadara dai curusiaba siisa agai.

²¹ Vai amo cali Sireñiara oidacami Simuñi tagiducami agai roogada Leandro amadu Rufo. Dai oidigaiñdara imaitadai agai dai amui daivusai matai goguama cusuvi acurusi ismaacada cusuvaticatadai Suusi.

²² Matai bacai Suusi mapacara siaaco Gólgota aagaiña saidá itliya lidi oodami mooda.

²³ Dai oida agaitadai agai uuvasi varagada cocami vanaacami miira taidá Suusi maitipali isiiyagi.

²⁴ Matai curusiaba siisa. Vaidá sandaaru nanaitudai volao dai nada agai sooriatai vuiya agai Suusi yuucúsida dai astumaasi ajia agai amadutai.

²⁵ Quiaa arquiaamococatadai aidamasi curusiaba siisa asuusi.

²⁶ Daid loojai masmaacada oja curusiaba dai agai mastuisida gatjai muaragai, icaiti ara: “Raigada judidiu”.

²⁷ Dai abaana asuusi ticurusiaba siisisa gooca asivogami ara amoco salla isa padara amai curusiaba dai agamai oogisa padara amai curusiaba.

²⁸ Poduucai aradi saida araduuna ismaacada aagai ojiara ismaacada icaiti: “Oodami soimaasi ivuaadami duucai naidi asusto”.

²⁹ Dai ismaacada amui dagavusca galnaasi nioqui suuligidi asuusi dai gidai ganmoomo parunaitai asuusi daida itadai:

—Epa aapi pasmaacada pocaiti pasaida istutuidi isdaitudagi agaa quiuupagada judidiu dai vaica tasaicada ivueeyi apamu,

³⁰ calgacara igavuusaida aapi agi dai tvañi curusiaiñdara —astadai.

³¹ Poduucai ara parunai atalaanadamigada papaali amadu amamaatuldiamami salla icami dai aipaco ganaagidi daida icaiti:

—Calgacara vuvaitu goovai aa dai goovai agi gia maitistutuidi iscalgacara gavuusaidagi.

³² Isnlijada aatama goCristo raigada judidiu issivi tvañiagi curusiaiñdara, aida gia vaavoitudan tada aatama —ascaiti.

Dai asta calcali ismaacada saigacatadai soimaasi nioqui suuligidi asuusi.

— — — — —
³³ Dai dan duucu vasi oidigi tucapi vii coigasaco tasai uucami.

³⁴ Dai aida uruno tadaco gagara iña asuusi daidi caiti:

—Eloi, Eloi, ¿Lama sabactani? —ascaiti.

Sai agai itiya alidi: Giñdiuusiga, giñdiuusiga, ¿Tuipasida giñdagito?

³⁵ Dai amoco ismaacada ami daraajatadai cal ispocaiti agai daida icaiti:

—Dañi, vapaidi goovai adiuusi nioquituldiadamigada Eliasi —ascaiti.

³⁶ Tai amaadutai mala dai bai amo visocli dai vadaitu uuvasi varagada cocamicada, dai amo uusi tavaducami cuagara dai avisocoli dai miaadara dadasdi asuusi sai vi-siusuna daida icaiti:

—Tadagito sabai diviana Eliasi dai tvaiñdana —ascaiti.

³⁷ Taida asuusi gagara iña daida muu.

³⁸ Vaida agaa icuusi ismaacada agaa quiuupagadara judidiu sagiacatadai aran asi covoca amo sueeyi dai arana salla sarai tavidara abiaadara matana ucami.

³⁹ Daid acapitan romanu ismaacada vuidara calacatadai asuusi talgacai isducatai iña agai dai isducatai muu icaiti:

—Sallaicada qui ardiuusi maradacatadai gocali —ascaiti.

⁴⁰ Amoco oqui macasdara naiditadai ara. Agai saagida daraajatadai Maria Madaliña, dai Maria ismaacada arada Jacovo amadu Osee. Vai ali Jacovo aagaiña oodami Jacovo. Dai modaja ara Salomé.

⁴¹ Idi oqui oidatucuiña asuusi dai soicaiña aidasi Galileeana aimaraiña agai. Dai muiducataidai aa oqui ismaacada oiditadai asuusi Jerusaleenara uucami.

— — — — —
⁴² Dai caurui dai aida baivuaadana judidiu vasiaacatai dai siaadico ibastaragaicatai maitistuma vuaadana.

⁴³ Tai ami divia Osee Arimatee ara oidacami, dai agai aramo ga talaanadamicatadai ara. Dai agai naracataidai salla cadata gataanada agai diuusi. Dai maiduaadicuitai vaa siaaco daacataidai Pilaato dai tai oigaragai dai tvaiñda agai asuusi tuucugada dai yaasa agai.

⁴⁴ Taida Pilaato mital isducatai agituagi maicaga maatacatai isbai camuu agai. Dai vai acapitan dai cacaca agai sabai camuu.

⁴⁵ VaidΛ acapitán aagidi sai camuu. TaidΛ Pilaato maa oigaragai ΛOsee isyaasagi ΛSuusi.

⁴⁶ TaidΛ Osee savΛli Λmo icuusi namΛacami dai tΛvañi ΛmuuquiadΛ dai licuusiΛrΛ biisa. Dai Λmo aitΛana siaaco cadΛgarsicatadai ami tΛΛ. Dai taagiña daí Λmo gΛΛ odai.

⁴⁷ VaidΛ María Madaliña Λmadu María Osee dΛΛdΛ nΛidi mΛsiaaco tΛΛ ΛSuusi.

16

¹ Dai cadaivunucai libΛstaragai tasΛrΛ, taidΛ María Madaliña Λmadu María Jacovo dΛΛdΛ Λmadu Salomé, Λgai savΛli sigian uuvadami dai toida agai ΛmuuquiadΛ.

² Dai tumiñoco ΛΛqui iji Λgai siaaco yaasapicatadai ΛSuusi. Tasai vusaico aayi Λgai.

³ Dai aipaco gΛnaagidimi Λgai daidΛ icaitimi:

—¿Sioora maigovai daasamu ΛgΛΛ odai sivaapaquimu aatΛmΛ? —ascaitimi.

⁴ Dai nΛnΛaavacai tΛΛ ΛgΛΛ odai vai camaianaasi daacatadai.

⁵ Tai Λgai vaapa siaaco yaasapicatadai ΛSuusi, dai ami tΛΛ Λmo Diuusi tΛaañicarudΛ. Λgai Λpa maasi Λmo gΛΛli vai sΛΛlisa padΛrΛ daacatadai, dai mΛtana ugurui yuucusida dai tootoaja. TaidΛ Λooqui aliΛ duduaadimu.

⁶ DΛmos ΛDiuusi tΛaañicarudΛ itΛtdai:

—MaitavΛr duduaadicuda. AapimΛ gaagai ΛSuusi ismaacΛdΛ NasareetΛrΛ oida-catadai, Λgai mΛsmaacΛdΛ curusiaba siisa. DΛmos Λgai cadaaaca maitatiipu tami. NΛidavurai movai mΛsiaaco tΛΛ.

⁷ Iimivurai dai aagida ΛPiiduru Λmadu Λгаа mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi saidΛ ΛSuusi ΛpΛga ajiagai GalileeΛrΛ isaapimΛ. Ami tΛΛgimu aapimΛ poduucai isduucai gΛnaagidi Λgai —astΛtdai ΛDiuusi tΛaañicarudΛ.

⁸ TaidΛ Λooqui voopoi abiaadΛrΛ duduaadimucai dai giigivuquimi. Dai maiaagidi Λgai tomali Λmaadutai aliΛ duduaadimucai.

⁹ AidΛsi duaaca ΛSuusi ΛpΛga gΛmaasitu Λgai María Madaliña vuitapi ismaacΛdΛaiñdΛrΛ vuvaitu Λgai cuvaracami Diaavora tΛtΛaañicarudΛ.

¹⁰ Tai Λgai ii dai aagidi Λgai ismaacΛdΛ Λmadu ajioopaiña ΛSuusi. Λgai aliΛ soigΛnΛlidadai dai suaanΛitadai.

¹¹ Dai aidΛsi caΛ Λgai isduaaca ΛSuusi, dai isnΛidi Λooqui Λgai maivaavoitu.

¹² Dai gooquiΛrΛ ΛSuusi gΛmaasitu Λma duucai gooca gΛoidatucudami vuitapi. Λgai oidigamu iimΛitadai.

¹³ Tai Λgai iji dai aagidi Λгаа, dai tomali poduucai maivaavoitu Λgai.

¹⁴ Tai gooquiΛrΛ gΛmaasitu ΛSuusi Λbaivustama dan Λmoco mamaatΛrdami vuitapi aidΛsi mesa vuidΛrΛ daraajatadai Λgai. DaidΛ ΛSuusi bagaimi gΛmamaatΛrdamiga maivaavoidaracatai Λgai maivaavoitudacai Λgai Λгаа ismaacΛdΛ aagidi isnΛidi isdu-aaca.

¹⁵ DaidΛ itΛtdai:

—Iimivurai vΛΛsi oidigi daama dai aagida vΛΛsi oidigi daama oidacami sai casi istutuidi iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi.

¹⁶ Dai sioora vaavoitudagi dai gΛnvapaconagi Λgai cΛΛgacΛrΛ vuvaquimu. Dai sioora maivaavoitudagi Λgai Diaavora Λmadu iimimu.

¹⁷ Dai naana maasi istumaasi gΛgΛrducami ivuaadamu sioora giñvaavoitudagi. Vu-viadamu Λgai oodamiaiñdΛrΛ Diaavora tΛtΛaañicarudΛ giñguvucadacΛdΛ dai Λmamaasi ñiooqui ñioocadamu ismaacΛdΛ maimaatΛcana Λgai.

¹⁸ Dai gannoonovicada vuudamu agai gagara coocoyi. Dai isyada agai muuquigami maigalvuaadamu. Dai cococoidada daama daraasadamu agai gannoonovi sida cococoidada duduaadamu —astadai Susi gamamaatardamiga.

¹⁹ Dai aidasi canaatocai ñiooqui gartaanadamiga Susi gamamaatardamiga, taida Diuusi vaidacai tavaagiamu dai maa amo gaa samicami.

²⁰ Taidamamaatardamigada aipaco iji dai agidi oodami sai casi istutuidi iscagacara vuvaquiagi vaavoitudacai gartaanadamiga Susi Cristo. Dai agai vaa Susi Cristo soicaña aa duiñadara vai agai naana maasi gagarducami ivuaadana dai poduucai maasiuldi sai ismaacada aagaiña agai arvaavoi.

Dai mosacaasi.

Ruucasi ooja istumaasi ivuaadana Suusi Cristo aimaraitai oidi daama

¹ Giñaduñi Teoopilo amo istumaasi gaoojidi aanλ. Mui oodami caooja isducatai apadui aatama garsaagida.

² Agai ooja ismaacada aagidi aa ismaacada arnacijadami. Agai nλidi isducatai apadui tucamarλ abiaadara, dai agai vaa argamamaatatuldiadamicatadai Diuusi ñiooquida.

³ Aanλ arpa caga giñtaatacai gatcacai isducatai apadui tucamidara abiaadara, dai cagagadu λlidi aanλ isgaoojidagi vasi gomaasi,

⁴ pai caga maataca aapi ismaacada arvaavoi dai sai maisiu vasi masmaacada gaaagidiña arvaavoi.

⁵ Aidasi Eroodasi argaa taaandamicatadai Judeera, vai ami oidacatadai amo paali Zacaría taa giducami, daida araduñadcatadai Aviaasicaru. Daida oonigada Zacaría Elisabeeta taagidu, dai vagoocatai araduñda paali Aarónicaru.

⁶ Dai vagoocatai alia caa tuutuiga Diuusi vui, dai caga agidiña daida ivuaadana istumaasi Diuusi ipalidi, dai poduucai tomali amaadutai maigariara vuupaiña tomali amo istumaasicada.

⁷ Damos maimamaracatadai agai, Elisabeeta maitistutuiditadai ismaamatadagi cascada. Casi roocodamicatadai agai daida acali casi arcaliidamicatadai.

⁸ Dai amo imidagai aacatadai Zacaría lamadu aaduñda isiduniagi gnaa duiñdaga agaa quiuupaigadara ajudidíu. Diuusi pipioonigada agai.

⁹ Dai taccavi daitu amo tumiñsi agi poduucai gaviidacatadai apapaali dai nλida agai soora vaacana agaa quiuupaigadara ajudidíu siaaco siaa duutudai Diuusi dai maidana acuibimidali. Taida Zacaría aayi isvaquiagi agaa quiuupiarai dai maidagi acuibimidali.

¹⁰ Dai aidasi mamaiditadai Zacaría acuibimidali vascatai agaa quidigaiñdara guucacatai gamamadai.

¹¹ Tai todian duucai taa Zacaría amo Diuusi taañicaruda vai bo caacatadai sallisia padara siaaco gamamλidi cuuibimidali.

¹² Dai aidasi Zacaría taa Diuusi taañicaruda maitaa isducatai gaduniagi dai alia duaadimu.

¹³ Damos Diuusi taañicaruda itadai:

—Zacaría, maitiduaadicuda caca Diuusi ismaacada taanλ aapi daanλitai cascada gaooniga maraata agai amo ali gaaλi varai Vuaana taaλai ganmara.

¹⁴ Dai baiganliadamu aapimλ dai muidutai arpa diviacai ali oodami,

¹⁵ Diuusi taaandami duucai najada agai agai cascada. Dai agai gia maitayanda agai uuvasi varagada tomali ama maasi ismaacada navamudaga dai maiquiaa vuusaicai agai aida abiaadara Diuusi Ibadada lamadu daacamu.

¹⁶ Dai agai vaa aagida agai ajudidíu sai caga vaavoitudaiña Diuusi arpan duucai aλqui aaduñdardu dai muidutai ama duucai gantatgitomu dai camaisoimaasi ivuaadamu dai vaavoitudamu Diuusi.

¹⁷ Dai agai ismaacada arVuaanaca agai arpagi imimu agai isataaandami dai Diuusi Ibadada lamadu daacamu sipoduucai viaacamu agai guvucadagai arpan duucai Diuusi ñiooquituldiadamigada Eliiasicaru dai aagidamu agai vasi oodami dandaλ sai arpamu oigadaiña ganmaamara dai agai ismaacada soimaasi ivueeyi sai ama duucai gantatgitona Diuusi vuitapi arpan duucai aa ismaacada vaavoitudai Diuusi. Dai poduucai cabai ganducamu oodami iibada silascada diviagi ataaandami Cristo —astadai Diuusi taañicaruda Zacaría.

¹⁸ Amaasi Zacaría taccacai Diuusi taañicaruda daida itadai:

—Isducatai maatana aan siarvaavoi ismaacada giñaagidi aapi casi arcacalliocoidada aatama vagoocatai di —astadai Zacaría.

¹⁹ Taidadi Diusi taañicaruda aa noragi daidai itadai:

—Aan anarGavriel daidai rootosada Diusi. Agai giñootoi ansaidai gaaagidana goñiooqui ismaacada casi gaaagidi aan.

²⁰ Damos maivaavoitu aapi ismaacada gaaagidi aan cascada muudutumu aapi dai maiñiooquimu asta siascada divia gamara. Idi gia povaduña agai ismaacada gaaagidi aan siascada Diusi ipaliadagi —astadai Gabriel.

²¹ Vaidai loodami quidigamadara guucacatai nanaa Zacaría dai maitatagaitadai isgaladagi maiotoma vuusaicai Zacaría gaa quiuupaigadañidara judidíu.

²² Aidasi vuusai Zacaría maitistui isñiooquiadagi loodami ismaacada quidigana guucacatadai. Dai poduucai mai agai istaa agai amo istumaasi gaa quiuupaigadara judidíu dai cascada muudutu. Dai seeñacada ñiooquidi.

²³ Aidasi caaitu Zacaría siñiooqui tasai gaaata duña agaitadai gaa quiuupiar, nora galquiyamu.

²⁴ Dai bo chiooqui tasaicada taa Elisabeeta amo ali siñi. Dai taama masaadai maivuusai agai galquiyañidara. Dai poduucai galagito agai:

²⁵ “Agai poduucai giñduña Diusi dai sivi maraatamu aan sicamaitiñcaldadamu oodami”, asalidi Elisabeeta.

²⁶ Dai bo naadami masaadaicada Diusi ootoi Gavriel Nasareetamu Galilea dalvairara,

²⁷ sai aagidana amo ñiooqui amo ali taji María taagiducami. Nasareetara oidacatadai amo cali Osee taagiducami dai agai arcajitudada Davicaru. Casi argancucunacamicatadai agai damos maiquiaa mapai oidacatadai.

²⁸ Aidasi aayi Gavriel maa ca siaaco daacatadai María itadai:

—Baiga, Diusi calgacara ganaidi dai valscara gammadu daja, Diusi vaamioma calgacara ganaidi aapi istomasmaascada ooqui —astadai Gavriel.

²⁹ Aidasi taa María Gavriel dai caí istumaasi aagidi agai maitaa isducatai galagituagi. “Tuisi povai itadai goovai sai Diusi calgacara giñnaidi”, asalidi María.

³⁰ Tai amaasi itadai agai:

—María maitiduaadicuda, Diusi calgacara ganaidi.

³¹ Aapi María maraatamu amo ali gali dai Suusi tatamu aapi.

³² Dai siaa duutuadamu muidutai Suusi. Dai pocaitadamu gooviava arDiusi marada vaamioma gaa baitacaaacami. Dai Diusi maaquimu Suusi sallicamigada gaduñi Davicaru.

³³ Dai valscara taanadamu agai aljudidíu. Dai tomali amo imidagai maiugitimu agai sallicamigada —astadai Gavriel.

³⁴ Tai amaasi María tacacai Gavriel:

—¿Ducatai paduña agai goovai ismaacada giñaagidi aapi? Maiquiaa rvannacami aan cali di —astadai María.

³⁵ Tai aa noragi Gavriel daidai itadai:

—Tavaañimu Diusi Ibada dai gammadu daacamu. Agai sallicada viaa guvucadagai. Cascada siascada vuusiagi ali gali ismaacada Suusi taagiduca agai, pocaitadamu oodami: “Gooviava arDiusi marada ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi”.

³⁶ Dañi gaduñi Elisabeeta maraata agai amo ali gali casi rooquimudacatai ismaacada pocaidacatadai sai maitistutuiditadai ismaamatagi vai sivi caviaa naadami masaadai istaa amo ali siñi.

³⁷ Diusi ivueeyi agi istumaasi iduña aliada —astadai Gavriel.

³⁸ Taidai María itadai:

—AanΛ iduũñimu Λgi istumaasi giñaagidagi Diuusi. Vai Diuusi iduuna aanΛcΛdΛ pΛstumaasi giñaagidi —astΛtΛdai María.
BodΛrΛ daivunu ii Gabriel.

³⁹ Dai bo chiΛΛqui tasaicΛdΛ cavami ii María gaamu ucoidigamu Λmo ali quiiyamu Judeea dΛvΛΛriΛrΛ.

⁴⁰ Dai Zacaría quiidiΛrΛ vaa dai viaatuli Elisabeeta.

⁴¹ AidΛsi María viaatuli Elisabeeta maatΛ taata ΔElisabeeta isoiñi maradΛ Λraana. Dai aidΛ Diuusi IbΛadΛ divia dai ΛΛmadu daaca agai.

⁴² Amaasi gΛgΛrΛ ñi∞∞ Elisabeeta dai potΛtΛdai:

—Diuusi vaamioma cΛΛgacΛrΛ gΛnΛidi aapi istomasmaascΛdΛ ooqui. Dai cΛΛgacΛrΛ nΛidi Diuusi gΛmara ΛprΛ.

⁴³ NoorΛ aanΛ sidiviaca giñdiviji cΛΛgacΛrΛ giñvuviaadamiga dΛdΛ.

⁴⁴ Mosiñviaatuli aapi antai otoma maatΛ taata aanΛ isoiñi giñmara giñΛraana baigΛldacai.

⁴⁵ AliΛ baigΛΛlidi aapi vaavoitudacai siΛpΛduñia agai Λgai ismaacΛdΛ gΛaagidi Diuusi tΛaañicarudΛ —astΛtΛdai Elisabeeta.

⁴⁶ Amaasi icaiti María:

AliΛ siaa duutudai aanΛ Diuusi.

⁴⁷ Dai aliΛ baigiñΛlidi aanΛ DiuusicΛdΛ ismaacΛdΛ cΛΛgacΛrΛ giñvusasdi.

⁴⁸ AanΛ Λrsoitigami vai Diuusi vΛΛscΛrΛ cΛΛgacΛrΛ giñnΛidi.

Dai sivi abiaadΛrΛ baitΛacoga vΛΛsi Λoodami aduucai giñiimΛdamu “IsmaacΛdΛ Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidi”.

⁴⁹ Λgai ismaacΛdΛ sΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai idui mui naana maasi gΛgΛrducami aanΛ giñvΛΛtarΛ.

SΛΛlicΛdΛ tomali Λmo imidagai maisoimaasi ivueeyi Λgai.

⁵⁰ Diuusi vΛΛscΛrΛ soigΛΛlidi vΛΛscataicΛdΛ ismaacΛdΛ siaa duutudai Λgai.

⁵¹ Mui naana maasi gΛgΛrducami ivueeyi Diuusi gΛtΛgitoidacΛdΛ.

Diuusi aliΛ siaa Λratudai Λgai ismaacΛdΛ gΛgΛrducΛdΛ gΛnΛlidi.

⁵² Diuusi camaitipΛli siΛrtΛtΛaanΛdamicagi Λgai ismaacΛdΛ vaamioma gataaanΛi, dai cascΛdΛ maa ΛsΛΛlicamigadΛ Λsoituutuigami.

⁵³ Dai Λsoituutuigami ismaacΛdΛ biuugicoñicatadai Diuusi maa mui naana maasi istuucΛdΛ tataasconΛca Λgai.

DaidΛ Λriricu soituutuigamiΛrΛ viaa.

⁵⁴ Diuusi cΛΛga nuucada ΛjudidúΛ Λgai ΛrpipiooñigadΛ dai Diuusi aliΛ soigΛΛlidi ΛgaicΛdΛ cascΛdΛ.

⁵⁵ VΛΛsi gomaasi idui Λgai poduucai bai duí Λgai AvraañicarΛ dai ΛaduñdΛ ΛΛmadu cascΛdΛ.

Dai goñi∞∞qui ismaacΛdΛ bai duí Λgai Λrtomastuigaco vΛΛtarΛ.

Ascaiti María.

⁵⁶ DaidΛ María vaica masaadai daja Zacaría quiidiΛrΛ daida Λpamu nora gΛquiiyamu.

⁵⁷ Dai caaayi istuigaco maraata agai Elisabeeta dai marai Λmo ali gΛΛli.

⁵⁸ AidΛsi marai Λgai ΛaduñdΛ ismaacΛdΛ miaanioma oidacatadai iji dai mΛΛ dadiji dai nΛnΛidi dai poduucai camaí Λgai isDiuusi sΛΛlicΛdΛ cΛΛga tuiga Elisabeeta vuí. Dai baigΛnΛΛli vΛΛscatai.

⁵⁹ Dai bo mamacova tasaicΛdΛ Λpamu iji Λgai dai mΛΛ iquitΛ tuucugadΛ Λali gΛΛli dai ΛaduñdΛ Zacaría tΛtΛga agaitadai potΛΛgidu ΛoogadΛ cascΛdΛ.

⁶⁰ TaidΛ ΛdΛdΛ itΛtΛdai:

—Cho, Vuaana tΛtΛmu aatΛmΛ —astΛtΛdai.

⁶¹ TaidΛ itΛtΛdai ΛaduñdΛ:

—Tomali amoco gaaaduñi maipotagidu di —astatadai.

⁶² Daidaaaduñda seeñamagi Zacaría maataca liditai istagiduca agai agai.

⁶³ TaidaaZacaría seeñacada taí gaaaduñi amo istumaasi istuucada oojagi dai poduucai ooja: “Vuaana tagiducamu goovai”, asduucai ooja agai. Tai camaitaa aaaduñda isducatai gantatagituagi tagacai ismaacada ooja aZacaría.

⁶⁴ Aidasi quiaa nañidi aaaduñda ismaacada ooja aZacaría taidaaZacaría apamu ñioo dai sallycada caga siaa duutuli Diuusi.

⁶⁵ Taidaaaduñda sallycada duduaadimu apamu ñioocacai aZacaría, vai vasi ucoidigana Judeera vasi aipacoga gnaagidi oodami isducatai apdui ami Judeera.

⁶⁶ Vasi ismaacada caí isducatai apdui naana maasi gantatagitoi dai aipaco gantacacai daida icaiti:

—¿Sioor maata istumaasicamu goovai? Sallycada Diuusi cagacera ñidi goovai —ascaiti oodami.

⁶⁷ Dai Diuusi Ibadad divia dai amadu daja Zacaría aVuaana oogada. Aida aZacaría aagidi agaa oodami istatadai Diuusi Ibadad aZacaría dai potatadai:

⁶⁸ Diuusi cadivia garlamadu dai casi cagacera garvuvaitu cascada alia siaa duutudai aan Diuusi.

Aatama arjudidú Diuusi maamarada cascada.

⁶⁹ Diuusi garrootosi amo cagacera garvuviaadamiga ismaacada sallycada viaa guvucadagai.

Dai agai arcajiudad Davicaru ismaacada caga agiditadai Diuusi.

⁷⁰ Poduucai aqqui utu oidigera idui Diuusi gaatagi gñiñiooquituldiadamiga amadu.

⁷¹ Tai agai aagidi garaaduñicaru iscagacera garvuvaida agai Diuusi.

Dai maidagito agai issoigarvuaada agai garsasaayu dai vasi ismaacada maitarogadai.

⁷² Dai sai Diuusi soigallada agaitadai garaaduñicarucada.

Dai sai maiugu tagitoca agai Diuusi gaatagi ismaacada idui tucamara.

⁷³ Goovai argoatagi cagaducada ismaacada aagidi Diuusi graduñi Avraañicaru dai pocaiti sai sallycada arvaavoi.

⁷⁴ Dai sai Diuusi garsoiña agai sai maisoimaasi gartaatamituldina garsasaayu.

Dai tasai siaa duutudaiña aatama Diuusi maiduduaadicuitai.

⁷⁵ Dai caa vaaadatai Diuusi vui.

Dai caga agiditai aatama Diuusi siasi uucami oidacagi aatama amaasi uucami.

⁷⁶ Dai aapi giñmara poduucai gaimadamu oodami Diuusi abaitacaaacami ñiooquituldiadamigada.

Aapi baitaqui imia agai ataanadami dai maa aagida agai oodami sai bai ganduucana dai siascada maa diviagi ataanadami sai cagacera miaadagidana.

⁷⁷ Dai maatatulda agai aapi oodami sai Diuusi agai dai cagacera garvuvaidi.

Dai garoigaldi vasi garsoimaascamiga.

⁷⁸ Diuusi garrooga sallycada garoigadai dai soigallidi aatamacada cascada garrootosi gamara tvaagiaiñdara.

⁷⁹ Sai garaagidana isducatai Diuusi soicai oodami sai caga gantatagitocana tasai vaavoi-tudacai maiimana Diaavora amadu.

Cascada povueeyi Diuusi tasai amadu ajioopaiña.

Ascaiti Zacaría.

⁸⁰ Dai galimi ali galidi dai vaa tasai vaamioma baliimi gatagitoidaga. Dai aidasi cagaa agai oidigana oidatu asta aidasi gaagacai aagidi agai Diuusi ñiooquida arjudidú. Dai maa diviacai aagidi agai ismaacada aagidi Diuusi isaagida agai.

1 Aidasi vuusai Vuaana aidΛ Augusto argΛΛ baitΛcΛaacamicatadai RoomΛrΛ. Dai Λgai tΛjai gΛsonΛrΛ guucacamiga sai ΛΛcaldana Λoodami dai oojana istΛΛtΛgidu.

2 AidΛ artucamidΛrΛcatadai mΛsiΛcaldΛ agai vΛΛsi Λoodami oidi daama oidacami. AidΛmΛsi Λcali Λoodami aidΛ ΛSireñio arcaigicatadai Siriana.

3 MΛtai tΛjai Λoodami sai iimΛna siaaco vuvaaja mΛsai Λcaldana.

4 CascΛdΛ ii ΛOsee NasareetaiñdΛrΛ Galilea dΛvΛΛrΛiΛiñdΛrΛ Beleenamu Judeea dΛvΛΛrΛiΛrΛ. DavicarΛ arBeleenΛrΛ vuusaicami dai ΛOsee arcajiudadΛ DavicarΛ cascΛdΛ ii Λgai Beleenamu mΛsai Λcaldana.

5 Dai ΛOsee vaidacai María Beleenamu. Casi argΛncuucunacamicatadai Λgai dΛmos maiquiaa Λmapai oidacatadai. Dai María cayoga dueeyitadai.

6-7 Aidasi aayi Λgai BeleenΛrΛ camaitiipucatatadai siaaco gΛnuuliña Λgai cascΛdΛ caapayΛ quidiΛrΛ gΛnuuli Λgai. Dai aidasi quiaa mΛΛca daraajatadai Λgai, tai caaayi istuigaco duaadia agaitadai María dai dueeyi. Λgai artuucamidΛrΛ maradΛcatadai tai biisa dai ami siaaco gacuaadana caapayΛ ami vooda.

8 Dai Beleena maigovai oidigana ajioopaitadai pastutuuru dai nuucadacatatadai gΛnsosoiga cañiiru tucΛrΛ.

9 Tai todian duucΛi gΛmaasitu Λmo Diuusi tΛaañicarudΛ Λpastutuuru vuitapi. Tai Diuusi gΛgυvucadacΛdΛ cuudan duí ami siaaco daraajatadai Λgai tai duduaadimu Λpastutuuru.

10 Tai potΛtΛdai ΛDiuusi tΛaañicarudΛ:

—MaitavΛr duduaadicuda aapimΛ. AanΛ angΛnbΛidati cΛΛga ñiooqui dai idi ñiooquicΛdΛ aliΛ baigΛnΛliadamu aapimΛ dai vΛΛsi Λoidacami oidi daama.

11 ΛΛquiapo moquiiyΛrΛ siaaco oidacatatadai DavicarΛ ΛΛquioma movuusai Λmo cΛΛgacΛrΛ gΛnvuviaadamiga. Λgai argΛntΛaanΛdamiga Cristo. ΛCristo icaidaga Λmo gΛΛ tΛaanΛdami ismaacΛdΛ Λcovai vuusaitu Diuusi sai cΛΛgacΛrΛ gavuvaidiña.

12 Mo siaaco gacuaadana ΛcaapayΛ mo caatΛcamu Λali gΛΛli biisapicami sitΛΛgimu aapimΛ dai poduucΛi maatΛmu aapimΛ sai ismaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ sΛΛlicΛdΛ arvΛavoí —astΛtΛdai ΛDiuusi tΛaañicarudΛ.

13 Mosai cuugaida ñioo Λgai tai mui vaamioma gΛnmaasitu Diuusi tΛtΛaañicarudΛ daidΛ itΛtΛdai Λgai Λpastutuuru:

14 MΛΛ tΛvaagiΛrΛ vΛΛsi Diuusi tΛtΛaañicarudΛ cΛΛga ñioocai Diuusi vui.

Dai sivi tami oidigi daama Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidi oodami.

CascΛdΛ sivi gia cacΛΛga gΛniibastacan taadacamu gooidacami.

Ascaiti ΛDiuusi tΛtΛaañicarudΛ.

15 Aidasi iji Λgai abiaadΛrΛ tΛvaagiamu vaidΛ Λpastutuuru aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti:

—TiimΛda gaamu moocoro Beleenamu dai nΛida istumaasi asducatai ΛpΛdui goovai ismaacΛdΛ gΛraagidi Diuusi —ascaiti Λpastutuuru.

16 Dai otoma iji dai cavami iji dai mΛΛca tΛΛ Λgai ΛMaría dai ΛOsee dai Λali siΛΛñi mo caatΛcatadai siaaco gacuaadana ΛcaapayΛ.

17 MostΛΛgacai Λpastutuuru Λgai otoma aagidi ΛMaría Λmadu ΛOsee iscaiti ΛDiuusi tΛtΛaañicarudΛ aagaitai Λali siΛΛñi.

18 Dai vΛΛscatai ismaacΛdΛ caí ismaacΛdΛ aagai Λpastutuuru camaitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgituagi.

19 Dai ΛMaría maiugu tΛgitocana istumaasi ΛpΛdui.

20 Aidasi caΛpamu aa suuli Λpastutuuru voyamu iimΛitai siaa duutudaimi Λgai Diuusi dai cΛΛga aatagi aatagaimi Λgai Diuusi vΛΛtarΛ vΛΛsicΛdΛ ismaacΛdΛ tΛΛ Λgai dai caΛ. VΛΛsi povΛdui isducatai aagidi ΛDiuusi tΛtΛaañicarudΛ cascΛdΛ.

41 VΛasi uumigi mosaajΛiña a gΛΛ siaa duudagadΛ judidíu vai ajiopaiña dΛΛdΛdΛ ΛSuusi Jerusaleenamu.

42 Dai Λmo imidagai caviaacatadai ΛSuusi baivustaama dan gooca uumigi aidΛsi aayi istuigaco ajiopaiña Λgai Jerusaleenamu.

43 Dai cadaivunucai a gΛΛ siaa duudagai tai cavΛasi noonora Λoodami tai ΛSuusi anaasi JerusaleenΛΛ vii. DaidΛ adΛΛdΛdΛ maimaatΛcatadai ismomΛΛca vii ΛSuusi.

44 PovΛΛlidadai adΛΛdΛdΛ sidΛ ΛSuusi Λoodami saagida imΛitadai dai Λmo tasai iji. Dai gaa Λgai ΛSuusi Λoodami saagida dai tΛcacaimi gΛnaaduñi dai aa oodami ismaacΛdΛ maatΛcatadai Λgai,

45 dai maitΛΛ. Dai Λpamu aa suuli Jerusaleenamu dai gaaga agai.

46 Vaica tasai gaa daida tΛΛ vai a gΛΛ quiuupaigadΛΛΛ Λjudidíu daacatadai Suusi ΛΛmadu ismaacΛdΛ gamamaatΛtuldi Diuusi ñiooquidΛ. Dai cΛΛga gΛtΛgito caΛ dai tΛcacai ΛpΛ.

47 Dai vΛascatai ismaacΛdΛ caΛ ismaacΛdΛ aagai ΛSuusi camaitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgituagi. Dai povΛΛlidi ducatai mosΛΛ cΛΛgadu goovai moodΛ dai mosΛΛ cΛΛga gaaa nonoragidi mastumaasi tΛcacai, asΛΛlidi.

48 Aidasi adΛΛdΛdΛ tΛΛ ΛSuusi poduucai gΛntΛtΛgitoi: “¿Ducatai tanai daja goovai?” asduucai gΛntΛtΛgitoi. DaidΛ adΛΛdΛ itΛtΛdai:

—¿Giñmara tuipΛsi povΛrduuñi? GΛooCa ΛΛmadu aanΛ aliΛ duduaadimucataidai gΛgaagaitai —astΛtΛdai María.

49 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—¿TuimΛsidΛ giñgaagai? ¿MaitamasmaatΛ aapimΛ isviaa aanΛ isiduñiagi istumaasi giñtΛjai giñooCa? —astΛtΛdai.

50 TaidΛ adΛΛdΛdΛ maimaatΛ caí istumaasi aagidi ΛSuusi maimaatΛcatadai Λgai isDiuusi gΛooCa aagai Λgai.

51 Taida oí ΛSuusi gΛdΛΛdΛ gaamu Nasareetamu dai apiamoΛΛsi cΛΛga ΛΛgidi gΛdΛΛdΛ. DaidΛ adΛΛdΛ maiugu tΛgitocana vΛasi isducatai apΛvueeyi dai istumaasi aagaiña ΛSuusi.

52 DaidΛ ΛSuusi gΛΛlimi dai vaamioma bΛΛjimi gΛtΛgitoidaga dai Diuusi cΛΛgacΛrΛ Λlidi ΛSuusi daidΛ Λoodami Λcaa cΛΛgacΛrΛ Λlidi ΛpΛ.

3

1 Aidasi ΛTiverio Sesara ΛrΛgΛΛ baitΛcΛaacamicatadai RoomΛrΛ. Cabaivustaama dan taama uumigi daacatadai Λgai, vaidΛ Ponsio Pilaato Λrcaigicatadai JudeeΛrΛ, vaidΛ EroodΛsi Λrcaigicatadai GalileeΛrΛ, vaidΛ ΛPiili EroodΛsi suculidΛ Λrcaigicatadai ItureeΛrΛ ΛΛmadu TraconiitΛrΛ, vaidΛ Lisaanias Λrcaigicatadai AviliñiΛrΛ,

2 vaidΛ Aanasi ΛΛmadu Caifasi ΛrbaitΛguucacamigadΛcatadai Λpapaali. Dai aidΛ ΛVuaana ZacaríΛ maradΛ oidigana oidacatadai taidΛ Diuusi ootosi Λmo ñiooqui.

3 DaidΛ ΛVuaana muiyapΛrΛ aimΛraiña Λaqui Jordán ugidiana, dai aagidiña Λoodami sai Λma duucai gΛntΛtΛgitona dai camaisoimaasi ivuaadana sai Diuusi oigΛldana vΛasi soimaascamigadΛ dai sai gΛnvapaconana sai Λlidiña Λoodami iscaΛma duucai gΛntΛtΛgito dai camaisomaasi ivuaada agai.

4 Isducatai aagaitadai Isaiacar Λ Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ siduuñia agai Vuaana mospovΛdui. Agai aduucai ooja:

Diuusi ootosa agai Λmo cΛΛli sai oidigana gamamaatΛtuldiña dai poduucai gaaagidamu Λgai:

“SiΛascadΛ Λoodami nΛnΛracagi isdiviagi Λmo baitΛcΛaacami gΛaagai isbaiduiñidiagi voogΛdΛ.

Poduucai ΛpΛ gΛaagai mΛsbaiduiñidiagi gΛniibΛdaga caotoma divia agai gΛrtΛaanΛdamiga cascΛdΛ.

⁵ Si^lascad^l baiduiñdiagi ^lbait^lc^laacami voog^ld^l siaaco d^ld^lcagiga g^laagai isc^llga t^lpaalicadagi.

Dai siaacoga tuutuvidaca g^laagai isc^llga t^lpaalicadagi.

Dai siaacoga noonoliñicagi voi g^laagai iss^ll^l t^lquiagi.

Dai poduucai ^ll^l g^laagai isbaiduiñdiagi ^loodami g^lniib^ldaga.

⁶ Dai v^lasi ^loodami oidi daama oidacami maat^lmu isDiuusi ^lr^lgai ismaac^ld^l c^lagac^lr^l gavuvaidi”.

Ascaiti Isaia oojad^l.

⁷ Aid^lsi v^luaaja ^loodami g^lnquiiquiaiñd^lr^l sai v^lapaconana ^lVuaana taid^l ^lVuaana pot^lt^ldai:

—Aapim^l ismaac^ld^l daiv^li tami ansai g^ln^lv^lapaconana ^lpan ducami coocoyi ismaac^ld^l vopooyi siuu duucu cam^ll^ljidagi vaso^li poliditai sai poduucai Diuusi camaisoimaasi g^lntaatatulda agai. ^ll^lg^laagai iss^ll^lc^ld^l ama duucai g^lnt^lat^lgituagi aapim^l dai camaisoimaasi ivuaadagi.

⁸ G^laagai m^lsc^ll^lgac^lr^l oidaca aapim^l vai n^lidiña aa m^lsca^lma duucai g^lnt^lat^lgito dai camaisoimaasi ivuaada agai. Dai maitav^lr g^lnaagiada aapim^l aipacoga m^lsaid^l ^lr^lv^lraañicar^lu cajiudad^l sai casc^ld^l c^lagac^lr^l g^lnn^lidi Diuusi. Aan^l ang^lnaagidi sai asta goojo^ldai ismaac^ld^l modaraaja c^ll^lga istutuidi Diuusi isiduñiagi Avraañicar^lu cajiudad^l isip^lliadagi.

⁹ Diuusi cabai g^lduu issoimaa taatatul^ldagi maic^ll^l tuutiac^ld^l ^lpan duucai ^lmo c^ll^lli ismaac^ld^l guicutai uusi ismaac^ld^l maic^ll^lgadu iibiad^l dai m^ll^lidi. Poduucai Diuusi ootosamu ^loodami ismaac^ld^l soimaasi ivueeyi m^ll^lca siaaco tomastuigaco m^ll^lcana taí —ast^lt^ldai ^lVuaana.

¹⁰ Amaasi ^loodami t^lcacai ^lVuaana daid^l it^lt^ldai:

—¿Tuma duuna aat^ll^l sivid^lo? —ast^lt^ldai.

¹¹ Taid^l ^lVuaana aa noragi daid^l it^lt^ldai:

—A^lgai ismaac^ld^l g^lv^liida gooca vaapasaragai g^laagai isoidagi ^lmoco ^lgai ismaac^ld^l maiviaa dai ^lgai ismaac^ld^l g^lv^liidacagi cuaadagai g^laagai isaa oidagi ismaac^ld^l mait^lv^liida —ast^lt^ldai ^lVuaana.

¹² Tai dada ^ll^lmoco tumiñsi vuudami sai v^lapaconana ^lVuaana daid^l it^lt^ldai:

—Mamaat^ltuldiadami, ¿tuma duuna aat^ll^l? —ast^lt^ldai.

¹³ Taid^l ^lVuaana aa noragi daid^l it^lt^ldai:

—Maitavaamioma g^ltaan^li tumiñsi mos^lacaasi si^ll^lsi maigarsi m^lsgataan^ldagi —ast^lt^ldai ^lVuaana.

¹⁴ Tai dada sandaaru ^ll^l dai t^lcacai ^ll^l:

—¿Dai aat^ll^l tuma duuna? —ast^lt^ldai.

Taid^l ^lVuaana it^lt^ldai:

—Maitav^lr ^ll^lsiada aapim^l ^loodami tomali ^lmo istumaasi guvucadac^ld^l tomali mait^laagai m^lsgapi^lr^l vuupada ismaac^ld^l maig^lpi^lr^l v^ll^lt^l, baiyomav^lr baig^ln^lliada agaic^ld^l m^lsmaac^ld^l gamait^lcaí —ast^lt^ldai.

¹⁵ V^lasi ^loodami camaat^lcatadai isDiuusi ootosa agai ^lCristo dai can^ln^lracatadai dai casc^ld^l pov^ln^ll^liditadai said^l ^lVuaana ^lr^lgai.

¹⁶ D^lamos ^lVuaana pot^lt^ldai v^ll^lscatai:

—Aan^l gia suudagic^ld^l g^ln^lv^lapaconai d^lmos divia agai ^lmai ismaac^ld^l g^ln^lv^lapacona agai Diuusi Ib^lad^lc^ld^l sai g^ln^ll^lmadu daacana Diuusi Ib^lad^l. Dai ^lgai vaa n^lida agai oodami ismaac^ld^l ^lr^lc^ll^lga ivuaadami dai ismaac^ld^l ^lr^lmaic^ll^lga ivuaadami. Agai vaamioma viaa guvucadagai iñsaan^l. Aan^l maitistutuidi si^ll^lsi istutuidi ^lgai. Aan^l tomali maiviaa s^ll^licami isuupasdagi susuusacad^l gigiaaragad^l.

¹⁷ ^lmo c^ll^lli ismaac^ld^l c^ll^lvai t^lligi bai tueeyi ^ll^lligi daid^l ^lcosad^l m^ll^lidi. Poduucai iduñia agai ^lgai ismaac^ld^l divia agai ^loodamic^ld^l. Ismaac^ld^l vaavoitudai ^lgai iimia

agai tavaagiamu dai ismaacada maivaavoitudai Diaavora amadu iimi agai agai siaaco tomali amo imidagai maitutucui tai —astatadai avuaana oodami.

¹⁸ Dai poduucai dai mui vaamioma ñiooqui calgaducami aagidi avuaana oodami.

¹⁹ Dai aagidi agai apacaigi Eroodasi sai alia soimaasi idui agai asidacai gasuculi Piili ooñigada Erodiiasi, dai sai ama maasi soimaascami idui agai ap.

²⁰ Gooquiava vaamioma soimaasi idui Eroodasi maisacai avuaana.

²¹ Damos aidasi maiquiaa gamaisatu avuaana agai vapacoi mui oodami dai vacoi avuusi ap. Vaid avuusi gadaanitadai Diuusi dai aidasi gadaanitadai agai Diuusi tai gacupiooco avvaagi,

²² tai Diuusi Ibadava avuusi daama amo tugu maasi. Tai caidatu amo ñiooqui tavaagiaiñdara dai pocaiti:

—Aapiapa argiñmara nai aliasi goigadai ana dai alia baigiñlidi ana aapicada
—ascaiti ñiooqui.

²³ Suusi viaacatadai para amo coobai dan baivustaama uumigi aidasi gaaga gaa duiñdaga. Dai poliditadai oodami isagai rOsee marada. Osee armarada Elicaru,

²⁴ ismaacada armaradacatadai Maatataru, ismaacada armaradacatadai Levicaru, ismaacada armaradacatadai Melquicaru, ismaacada armaradacatadai Anacaru, ismaacada armaradacatadai Osecaru,

²⁵ ismaacada armaradacatadai Matatiiasicaru, ismaacada armaradacatadai Amoosicaru, ismaacada armaradacatadai Naumacaru, ismaacada armaradacatadai Eslicaru, ismaacada armaradacatadai Nagaicaru,

²⁶ ismaacada armaradacatadai Maataru, ismaacada armaradacatadai Matatiiasicaru, ismaacada armaradacatadai Semeicaru, ismaacada armaradacatadai Osecaru, ismaacada armaradacatadai Uudacaru,

²⁷ ismaacada armaradacatadai Oanacaru, ismaacada armaradacatadai Resacaru, ismaacada armaradacatadai Sorovaveelicaru, ismaacada armaradacatadai Salatieelicaru, ismaacada armaradacatadai Nelicaru,

²⁸ ismaacada armaradacatadai Melquicaru, ismaacada armaradacatadai Adicaru, ismaacada armaradacatadai Cosaamacaru, ismaacada armaradacatadai Elimoodamacaru, ismaacada armaradacatadai Eracaru,

²⁹ ismaacada armaradacatadai Osuecaru, ismaacada armaradacatadai Elieesicaru, ismaacada armaradacatadai Oorimacaru, ismaacada armaradacatadai Mataataru,

³⁰ ismaacada armaradacatadai Levicaru, ismaacada armaradacatadai Simeoñicaru, ismaacada armaradacatadai Uudacaru, ismaacada armaradacatadai Osecaru, ismaacada armaradacatadai Onanacaru, ismaacada armaradacatadai Eliaaquimacaru,

³¹ ismaacada armaradacatadai Meliacaru, ismaacada armaradacatadai Mainanacaru, ismaacada armaradacatadai Mataataru, ismaacada armaradacatadai Nataanacaru,

³² ismaacada armaradacatadai Davicaru, ismaacada armaradacatadai Isaacaru, ismaacada armaradacatadai Obedicaru, ismaacada armaradacatadai Boosocaru, ismaacada armaradacatadai Salimoonocaru, ismaacada armaradacatadai Naasonocaru,

³³ ismaacada armaradacatadai Aminadaavacaru, ismaacada armaradacatadai Araamacaru, ismaacada armaradacatadai Esiroomacaru, ismaacada armaradacatadai Pareesicaru, ismaacada armaradacatadai Uudacaru.

³⁴ Ismaacada armaradacatadai Jacocaru, ismaacada armaradacatadai Isaacaru, ismaacada armaradacatadai Avraañicaru, ismaacada armaradacatadai Tarecaru, ismaacada armaradacatadai Nacoracaru,

³⁵ ismaacada armaradacatadai Serugacaru, ismaacada armaradacatadai Raagucaru, ismaacada armaradacatadai Peleegacaru, ismaacada armaradacatadai Eveelicaru, ismaacada armaradacatadai Salacaru,

³⁶ ismaac^ΛΔ^Λ armarad^Λcatadai Cainanacaru, ismaac^ΛΔ^Λ armarad^Λcatadai Arapaa-jadacaru, ismaac^ΛΔ^Λ armarad^Λcatadai Semicaru, ismaac^ΛΔ^Λ armarad^Λcatadai Noecaru, ismaac^ΛΔ^Λ armarad^Λcatadai Lamecaru,

³⁷ ismaac^ΛΔ^Λ armarad^Λcatadai Matusaleenacaru, ismaac^ΛΔ^Λ armarad^Λcatadai Enoococaru, ismaac^ΛΔ^Λ armarad^Λcatadai Areedicaru, ismaac^ΛΔ^Λ armarad^Λcatadai Maalaleelicaru, ismaac^ΛΔ^Λ armarad^Λcatadai Cainanacaru,

³⁸ ismaac^ΛΔ^Λ armarad^Λcatadai Enoosicaru, ismaac^ΛΔ^Λ armarad^Λcatadai Setacaru, ismaac^ΛΔ^Λ armarad^Λcatadai Adáñicaru, ismaac^ΛΔ^Λ armarad^Λcatadai Diuusi agai idui Adáñi casc^ΛΔ^Λ.

4

¹ Taid^Λ ΔSuusi ii laqui Jordánaiñdar^ΛΛ vaid^Λ Diuusi Ibad^ΛΔ^Λ amadu daacatadai dai agai vaa Diuusi Ibad^ΛΔ^Λ vaidacai oidigamu.

² Amaasi aidasi m^ΛΛ^Λ oidigana divia agai anaasi daja goo coobai tasai. Dai si^ΛΛ^Λqui tasai daja agai camosaagidiña ΔDiaavora siduñia agai soimaasi. Dai si^ΛΛ^Λqui tasai daja agai oidigana c^Λaaqui tasai maitauu agai. Dai asta c^Λaaqui tasaic^ΛΔ^Λ aayi biuugigai.

³ Amaasi ΔDiaavora it^ΛΔ^Λdai:

—Isaapi arDiuusi marad^Λ di aagidañi goojooidai vai tascali g^Λnaatona —ast^ΛΔ^Λdai ΔDiaavora.

⁴ Taid^Λ ΔSuusi aa noragi daid^Λ it^ΛΔ^Λdai:

—Diuusi ñiooquidar^ΛΛ pocaiti: “Maisiu mos^Λca tascalic^ΛΔ^Λ istutuidi oodami isoidacagi, g^Λaaagiava Diuusi ñiooquidar^ΛΛ”, asc^Λaiti Diuusi ñiooquidar^ΛΛ —ast^ΛΔ^Λdai Suusi.

⁵ Aid^Λ ΔDiaavora vaidacai ΔSuusi amo g^ΛΛ tuvidacamu dai abiaadar^ΛΛ t^Λt^ΛΛgidi v^ΛΛsi g^Λg^Λar t^Λt^ΛΛaan^Λdami ismaac^ΛΔ^Λ oidaga oidigi daama dai v^ΛΛsi oodami ismaac^ΛΔ^Λ t^Λaan^Λi t^Λt^ΛΛaan^Λdami.

⁶ Daid^Λ ΔDiaavora it^ΛΔ^Λdai:

—V^ΛΛsi goovai ismaac^ΛΔ^Λ g^Λt^Λt^Λgidi aan^Λ, aan^Λargiñtuidaga. Aan^Λ istutuidi ismaquia ^Λgi sioor^ΛΛ maquia iñ^Λliada aan^Λ. Aapi ang^Λmaquiagi v^ΛΛsi goovai paid^Λ ar^Λt^ΛΛaan^Λdamica.

⁷ Isaapi g^Λtootonac^ΛΔ^Λ c^Λquivagi giñvuidar^ΛΛ daid^Λ giñs^Λiaa duutudagi v^ΛΛsi ar^Λg^Λt^Λuidacamu goovai —ast^ΛΔ^Λdai ΔDiaavora.

⁸ Taid^Λ ΔSuusi aa noragi daid^Λ it^ΛΔ^Λdai:

—Im^Λdañi tabiaadar^ΛΛ aapi Diaavora poduuc^Λai oojisi Diuusi ñiooquidar^ΛΛ: “Siaav^ΛΛr duutuada aapim^ΛΛ g^ΛΛnDiuusiga dai mos^Λca agai amoco av^ΛΛr ^ΛΛgiada” —ast^ΛΔ^Λdai ΔSuusi.

⁹ Dai gooquiar^ΛΛ vaidacai ΔDiaavora ΔSuusi Jerusaleenamu. Dai ami ag^ΛΛ quiuu-paigadar^ΛΛ a^Λjudidíu daama t^Λsagi daid^Λ it^ΛΔ^Λdai:

—Isaapi arDiuusi marad^Λ di, tabiaadar^ΛΛ m^Λtana g^ΛΛsi tuduid^Λ.

¹⁰ Poduuc^Λai oojisi Diuusi ñiooquidar^ΛΛ:

Diuusi ootosamu g^Λt^Λt^Λaañicaru vaid^Λ g^ΛΛnuucaticana.

¹¹ Sig^Λdaagiadamu agai g^ΛΛnoonovic^ΛΔ^Λ pai maisaraana g^ΛΛΛcaso amo odiaba.

Asduu oojisi Diuusi ñiooquidar^ΛΛ —ast^ΛΔ^Λdai ΔDiaavora.

¹² Taid^Λ ΔSuusi aa noragi daid^Λ it^ΛΔ^Λdai:

—Poduuc^Λai oojisi Diuusi ñiooquidar^ΛΛ di: “Mait^Λag^Λai p^Λsaagiadagi Diuusi said^Λ iduuna amo istumaasi mosn^Λida ^Λl^Λiditai sabai giduuna” —ast^ΛΔ^Λdai ΔSuusi.

¹³ Amaasi ΔDiaavora camait^ΛΛgacai isducatai soimaasi iduiñtuldagi ΔSuusi dagito chi^ΛΛ^Λqui tasai.

¹⁴ Taid^Λ ΔSuusi apamu aa g^Λi Galileeamu. Daid^Λ Diuusi Ibad^ΛΔ^Λ amadu daacatadai casc^ΛΔ^Λ viaa agai guvucadad^Λ Diuusi. Dai v^ΛΛsi Galileear^ΛΛ oidacami dai v^ΛΛsi ^ΛΛmap^Λc^Λr^ΛΛ sicoli Galilea oidacami maí istumaasi ivuaadatadai agai.

15 Dai ami Galilee^{ΛΓΛ} ^ΛSuusi aipaco aim^Λraiña judidíu quiquiuupaigad^{ΛΓΛ} dai gama-maat^Λtuldiña Diuusi ñiooquid^Λ dai v^{ΛΛ}scatai go^{ΛΛ} c^{ΛΛ}ga ñiooqui aagaiña agaitai ^ΛSuusi.

16 Amaasi ^ΛSuusi aayi Nasareetana siaaco g^{ΛΛ} ^Λgai. Dai aid^Λsi aayi ib^Λstaragai tas^{ΛΓΛ} ii ^Λgai judidíu quiuupaigad^Λamu ^{ΛΛ}gi poduucai g^Λv^Λiidacatadai ^Λgai casc^{ΛΔ}. Dai c^Λquiva dai aaga ^Λgai oojai.

17 Taid^Λ ^Λnuucadacami ^Λlilivru maa ^Λlivru ismaac^{ΛΔ} ooja Isaíacaru Diuusi ñiooquituldiadamigad^Λ. Vai ^Λgai n^Λn^Λidi dai t^{ΛΛ} siaaco aduucai oojisi:

18 Diuusi Ib^{ΛΔ} giñ^{ΛΛ}madu daja.

Diuusi ^Λcovai giñ^Λvuusaitu ansai aan^Λ im^Λna dai aagidana ^Λc^{ΛΛ}gaduc^{ΛΔ} ñiooqui ismaac^{ΛΔ} t^Λgito sior^Λ soic^{ΛΔ}dagi vaid^Λ ivuaada ^Λgai istumaasi Diuusi ip^Λlidi.

Dai ansai aagidana aan^Λ ^Λgai ismaac^{ΛΔ} maamaisaca ^ΛDiaavora sai casi istutuidi isv^Λvaquiagi.

Dai ansai n^Λn^Λaaavatudana ismaac^{ΛΔ} maiñ^Λaeeyi.

Dai ansai soiñana m^Λsmaac^{ΛΔ} soi duucai n^Λidi.

19 Dai ansai aagidana aan^Λ ^Λoodami sai caaayi istuigaco Diuusi c^{ΛΛ}gac^{ΛΓΛ} n^Λijada ^Λgai v^{ΛΛ}scatai.

Ascaiti ^Λoojai.

20 Amaasi ^ΛSuusi cuu ^Λlivru dai gat^{ΛΛ}gi dai daiva. Dai v^{ΛΛ}scatai ismaac^{ΛΔ} ami daraajatadai apian^Λn^Λidi ^ΛSuusi.

21 Tai ^Λgai ñioo daid^Λ it^Λi:

—Siviat caaayi aapim^Λ g^Λn^Λsaagida ismaac^{ΛΔ} ooja Isaíacaru —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

22 Vai v^{ΛΛ}scatai c^{ΛΛ}ga ñioocai agaitai ^ΛSuusi dai mait^{ΛΛ} isducatai g^Λn^Λt^Λg^Λituagi ca^Λcatai ismos^{ΛΛ} c^{ΛΛ}ga ñioocai ^ΛSuusi. Dai aipaco g^Λn^Λagidi daid^Λ icaiti:

—C^{ΛΛ} maata aat^Λm^Λ idi c^{ΛΛ}li sid^Λ ^ΛrOsee marad^Λ daid^Λ ^Λrtami oidacami —ascaiti ^Λoodami.

23 Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—S^{ΛΛ}lic^{ΛΔ} povai iñt^Λt^Λadamu aapim^Λ: “P^Λs^{ΛΛ}lic^{ΛΔ} istutuidi isiduñiagi gomaasi di, iduñiñi”. Dai povai iñt^Λt^Λadamu aapim^Λ ^Λp^Λ: “Tami siaaco ^Λr^Λg^{ΛΛ}racami aapi igiduuñi ^Λp^Λ istumaasi ca^Λ aat^Λm^Λ said^Λ idui aapi Capernaumar^Λ”, iñt^Λt^Λadamu aapim^Λ —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

24 Daid^Λ ^ΛSuusi vaamioma ñioo daid^Λ it^Λt^Λdai:

—S^{ΛΛ}lic^{ΛΔ}ava ^Λrvaavoi ismaac^{ΛΔ} g^Λn^Λagidi aan^Λ sai si^{ΛΛ}scad^Λ gama-maat^Λtuldiadagi ^Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigad^Λ ^{ΛΛ}gi g^{ΛΔ}v^{ΛΛ}r^{ΛΓΛ} mai^{ΛΛ}g^Λiditai ca^Λcana ^Λoodami.

25 Goovai ismaac^{ΛΔ} g^Λn^Λagidi aan^Λ gia s^{ΛΛ}lic^{ΛΔ} ^Λrvaavoi. ^{ΛΛ}quioma ali^Λ ii biuugigai Isireli d^Λv^{ΛΛ}r^{ΛΓΛ}, maiduudu vaica uumigi dan taucami casc^{ΛΔ}. Vai aid^Λ oidacatadai Eliasicaru dai muiducatadai vipi^Λuudu ^Λp^Λ.

26 Taid^Λ Diuusi maiotoi Eliasicaru tomali ^Λmo viuudu quiidiamu anaasi isoiñagi ^Λgai dai baiyoma sib^Λcoga ootoi ^Λgai ^Λmo viuudu quiidiamu Sarepat^{ΛΓΛ} Sidóni d^Λv^{ΛΛ}r^{ΛΓΛ} sai soiñana.

27 Dai aid^Λsi quiaa oidacatadai Eliasicaru mui judidíu viaacatadai ^Λcoocodagai ismaac^{ΛΔ} duvaldi gatuucuga. Tai v^{ΛΛ}scat^{ΛΓΛ} tomali ^Λmaadutai ^Λgai maiduaadi Eliasicaru dai baiyoma duaadi ^Λmai sib^Λaco oidacami Naamán t^{ΛΛ}g^Λiducami Siri^{ΛΓΛ} oidacami —ascaiti ^ΛSuusi.

28 Dai goovai ismaac^{ΛΔ} aa ^ΛSuusi ca^Λ ^Λoodami dai s^{ΛΛ}lic^{ΛΔ} baacoi vui.

29 Dai v^{ΛΛ}scatai guuquiva dai goguaama vaidacai ^ΛSuusi dai vuusaitu Nasareetaiñ^{ΛΓΛ}. Nasareeta ^Λruranacatadai. M^Λtai t^Λsagi ^ΛSuusi ^Λmo vavuana dai abiaad^{ΛΓΛ} m^Λtana daituda agaitadai.

30 Taid^Λ ^ΛSuusi mossagida daivusai ^Λoodami dai daivunu ii.

³¹ Amaasi ii ΔSuusi Capernaumamu Galilea dΔVΛΛriΔΓΛ. Dai ami mamaatΔtuldi Δoodami Diuusi ñiooquidΔ Δmo ibΔstaragai tasΔrΔ.

³² Tai camaitΔΔ Δoodami isducatai gΔntΔtΔgituagi caΔcatai isducatai gamamaatΔtuldi Δgai dai Δpan Δsi cΔΔga ñioocaitai Δmo guvucadagai viaacami.

³³ Dai ami judidíu quiuupaigadΔrΔ daacatadai Δmo cΔΔli ismaacΔΔ viaacatadai Δmo Diaavora tΔaañicarudΔ dai gΔgΔrΔ iñña daidΔ icaiti:

³⁴ —GΔrdagitoñi. ¿TuiΔsi divia aapi dai gΔroojotuldi aapi Suusi NasareetΔrΔ oida-cami? ¿GΔrugiuga pΔsiΔlidi aapi diviacai? AanΔ gia cΔΔga gΔmaata aapi. AapiapΔ rΔco vuusaidadΔ Diuusi ismaacΔΔ tomali Δmo imidagai maisoimaasi ivueeyi —ascaiti ΔDiaavora tΔaañicarudΔ.

³⁵ TaidΔ ΔSuusi bagaimi ΔDiaavora tΔaañicarudΔ daidΔ itΔtdai:

—Maitiñioocada. Dagitoñi gocΔΔli —astΔtdai ΔSuusi.

TaidΔ ΔDiaavora tΔaañicarudΔ dΔVΛΛrapi daitu ΔcΔΔli vΔsi Δoodami vuitapi dai vuusai ΔcΔΔliaiñdΔrΔ dai daivunu ii. Dai vΔΔscΔrΔ tomali Δmo soimaasi maitiduufi.

³⁶ Tai vΔsi Δoodami duduaadimu dai aipaco gΔnaagidi daidΔ icaiti:

—¿Ducatai istutuidi goovai ispoduucai ñioocadagi? Ducatai istutuidi gocΔΔli istΔaanΔdagi Diaavora tΔaañicarudΔ mosΔ guvucadacΔΔ vai goDiaavora tΔaañicarudΔ Δgidi dai otoma vuvacΔi —ascaiti Δoodami.

³⁷ DaidΔ Δoodami vΔsi aipaco oidacami aatagaiña dai aagaiña ΔSuusi.

³⁸ Amaasi ΔSuusi vuusai ami judidíu quiuupaigadΔaiñdΔrΔ dai ii Simuñi quiidiamu. VaidΔ ΔSimuñi tuumudΔ sΔlicΔΔ coococatadai oiditadai toiñdagai. VaidΔ ΔaaduñdΔ ΔcoocoadΔ daañimi ΔSuusi sai duaaidana.

³⁹ TaidΔ ΔSuusi miaadΔrΔ cΔquiva dai duaadi tai otoma dagito Δtoiñdagai. Tai otoma vañi Δooqui dai bibi gΔdadidacami.

⁴⁰ Dai aidΔ ΔcΔrΔ urunoco duupidatai tasai mΔtai mui vuaapi ΔSuusi coococoidadΔ mui naana maasi coocodagai viaacami. VaidΔ ΔSuusi mostaatamai ΔcoococoidadΔ tuutucugadΔ gΔnoonovicΔΔ vai duduaadΔi.

⁴¹ Dai muidutai ΔcoococoidadΔaiñdΔrΔ vuvaja Diaavora tΔaañicarudΔ. Dai gΔgΔrΔ ñioocai ΔDiaavora tΔaañicarudΔ daidΔ itΔtdai ΔSuusi:

—AapiapΔ rΔmaradΔ Diuusi —astΔtdai.

TaidΔ ΔSuusi bagaimi dai camaidagito isvaamioma ñioocada Δgai. ΔDiaavora tΔaañicarudΔ maatacatadai isΔgai ΔrΔCristo dΔmos ΔSuusi maitipΔlidadai isaaga Δgai cascΔΔ maidagito isvaamioma ñiooquiagi.

⁴² Dai camaasidatai ii ΔSuusi ami CapernaumaiñdΔrΔ bai mΔΔcasi oidigana siaaco maioidaga oodami. TaidΔ Δoodami gaagamu daidΔ aayi siaaco daacatadai Δgai. MaitipΔlidadai Δoodami isimia Δgai.

⁴³ DΔmos ΔSuusi itΔtdai:

—AliΔ tΔgito aanΔ isimiagi sibΔaco gΔgΔr quiiquiamu ΔpΔ dai aagidagi Δoodami sai Diuusi soicΔi Δoodami sai cΔΔgacΔrΔ oidacana, cascΔΔ giñootoi Diuusi idi oidigΔrΔ —astΔtdai ΔSuusi.

⁴⁴ DaidΔ ΔSuusi gaaagidimi Diuusi ñiooquidΔ quiquiuupaigadΔrΔ Δjudidíu GalileeΔrΔ.

5

¹ Δmo imidagai ΔSuusi gΔΔ suudagi ugidiana daacatadai siaaco Genesareta tΔgidu ΔgΔΔ suudagi. Tai mui dada oodami dai camogΔvisa Δoodami dai sΔlicΔΔ abaana gugucai asta baitoma maioiñitudai caΔca Δlidadai Δgai Diuusi ñiooquidΔ cascΔΔ.

² TaidΛ ΛSuusi tΛΛ gooca vaarcu ΛgΛΛ suudagi ugidiana suudagi daama simosguuca. Λvatopa vuvriadami cavuvajatadai abiaadΛrΛ dai vapaconaitadai gΛnvatopa vuicaru.

³ TaidΛ ΛSuusi ii dai tΛsai vaarcugadΛrΛ Simuñi dai potΛtΛdai ΛSuusi ΛSimuñi sai mΛΛcasioma imitudana Λsuudagi ugidiañdΛrΛ. TaidΛ ΛSuusi ami vaarcuΛrΛ daiva dai abiaadΛrΛ mamaatΛtuldi Λoodami Diuusi ñiiooquidΛ.

⁴ Dai aidΛsi canaato ñiioo ΛSuusi potΛtΛdai Λgai ΛSimuñi:

—Imitudañi govaarcu siaaco vaamioma tuucavaga dai suudarΛ avΛr suuliga gΛnvatopa vuvaidacaru dai vuvaida vatopa —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁵ TaidΛ Simuñi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami Λmo tucagi gΛraaga aatΛmΛ dai maivui tomali Λmoco, isaapi pocaiti di vΛΛscΛrΛ atΛsuudarΛ suuligagi govatopa vuvaidacarui —astΛtΛdai ΛSimuñi.

⁶ Dai mospodui Λgai dai sΛΛlicΛdΛ mui vuvaitu vatopa asta saasaquimi Λvatopa vuvaidacarui.

⁷ Tai mooguvidΛ Λgai gΛnaaduñi ismaacΛdΛ ΛgΛmai vaarcuΛrΛ daraajatadai sai dadana dai soiñana. Tai Λgai dada dai cΛΛga suusudagi vΛgoocai vaarcu dai asta baitoma dupiquimi Λvaarcu vΛΛtΛcatali.

⁸ TΛΛgacai imaasi ΛSimuñi Piiduru gΛtootonacΛdΛ cΛquiva ΛSuusi vuidΛrΛ daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, iñdagitoñi, aanΛrΛmo cΛΛli soimaasi ivuaadami —astΛtΛdai ΛSimuñi.

⁹ ΛSimuñi aliΛ duaadimucataidai cascΛdΛ. Dai vΛΛsi Λgaa ΛpΛ ismaacΛdΛ Λmadu daraajatadai vΛΛscatali duduaadimucataidai mosΛΛ mui tΛΛgacai vatopa.

¹⁰ Jacovo dai Vuaana Sevedeo maamaradΛ araaduñdΛcatadai ΛSimuñi dai duduaadimucataidai ΛpΛ. DΛmos ΛSuusi potΛtΛdai ΛSimuñi:

—Maiti duaadicuda sivi uucami Λrvatopa vuudamicamu aapi dai sivi abiaadΛrΛ gaagadamu aapi oodami vaidΛ giñoidatucuiña aanΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹¹ Dai amaasi cavuvaidacai Λvaarcu ΛgΛΛ suudagi ugidiana anaasi viaa vΛΛsiaΛcatali dai oi ΛSuusi.

¹² Λmo imidagai ΛSuusi Λmo ali quiiyΛrΛ daacataidai tai ami aayi Λmo cΛΛli ismaacΛdΛ viaacataidai Λmo coocodagai ismaacΛdΛ duvaldi gatuuuga. Dai aidΛsi tΛΛ Λgai ΛSuusi gΛtootonacΛdΛ cΛquiva dai dΛvΛΛrapi cuiqui dai daañimi daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami pΛsipΛliadagi istutuidi aapi isgiñduaaidagi —astΛtΛdai ΛcoocoadΛ.

¹³ TaidΛ ΛSuusi taata gΛnoovicΛdΛ daidΛ itΛtΛdai:

—IpΛlidiana isgΛduaaidagi. Duaadicami vii —astΛtΛdai.

MospotΛi Λgai tai maigo ii ΛcΛΛli coocodadΛ.

¹⁴ TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai sai maiaagidiña tomali Λmaadutai imaasi dai potΛtΛdai:

—Mosai imi dai mΛΛ vuidΛrΛ cΛquiva Λpaali dai oida istumaasi aagai Moseesacaru sipoduucai maatΛcamu Λoodami iscadueeyi aapi —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁵ Dai aidΛsi duduaaidiña ΛSuusi Λmo coocoadΛ vai vaamioma aipaco imimi goñiooqui vai vaamioma mui oodami gΛnΛmpaidimi vΛΛs tasai caΛca Λliditai Diuusi ñiiooquidΛ. Dai sai duduaaidana Λgai coococoidadΛ ΛpΛ.

¹⁶ DΛmos ΛSuusi Λcovai vusacΛiña siaaco maitiipu oodami dai ami daanΛiña Diuusi sai soiñana.

¹⁷ Λmo imidagai ΛSuusi gamamaatΛtulditadai Diuusi ñiiooquidΛ vai ami daraajatadai ΛΛmoco fariseo ΛpΛ dai ΛΛmoco mamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ ismaacΛdΛ vΛΛsi ΛmΛpΛcΛrΛiñdΛrΛ Galilea dada dai vΛΛsi JudeeaiñdΛrΛ dai JerusaleenaiñdΛrΛ. TaidΛ ΛSuusi Diuusi guvucadadΛcΛdΛ duduaadi ΛcoococoidadΛ.

18 Tai ami dada Δ amoco Δ c Δ alli dai b Δ aticatadai uusi Δ Δ mo Δ alli ismaac Δ maitis-
tutuiditadai isoñiagi vai Δ gai vaasa Δ lilitadai tuucavi siaaco daacatadai Δ Suusi.

19 D Δ mos mait Δ gaitadai siaa s Δ alli vaasagi Δ gai Δ coocoad Δ g Δ vistudicatadai oodami
casc Δ . Dai vaaqui daama t Δ asai dai abiaad Δ cupiooco dai amui s Δ alli t Δ vañi
 Δ coocoad Δ sueeyi Δ v Δ asi Δ oodami saagida s Δ alli dai aitu siaaco daacatadai Δ Suusi.

20 Dai aidasi t Δ Δ Suusi si Δ asi vaavoitudaítadai Δ gai, pot Δ dai Δ gai Δ coocoad Δ :

—Giñaduñi g Δ soimaascamiga caoig Δ ldi —ast Δ dai.

21 Amaasi Δ mamaat Δ tuldiadami Diuusi s Δ allicamigad Δ Δ madu Δ fariseo Δ agi
g Δ nt Δ gitoimi dai pov Δ lidi: “Sioor Δ idi Δ alli dai pomaasi ñioocai. Vui ñioocai Diuusi
tomali Δ maadutai maitistutuidi isgaog Δ ldiadagi gasoimaascamiga mos Δ agi Diuusi”,
as Δ lidi Δ gai.

22 D Δ mos Δ Suusi maat Δ catadai ispomaasi g Δ nt Δ gitoítadai Δ gai dai pot Δ dai:

—¿Tuimasi poduucai g Δ nt Δ gitoi aapim Δ ?

23 ¿Tumaasi siooma maisijaiga isaagagi: “G Δ soimaascamiga caoig Δ ldi”, si Δ p Δ
pot Δ dagi: “C Δ quivañi dai aim Δ rda”?

24 G Δ nt Δ gidamu aan Δ aapim Δ iñsaan Δ viaa Δ mo s Δ allicami dai viaa guvucadagai tami
oidigi daama isgaog Δ ldiadagi gasoimaascamiga —ast Δ dai Δ Suusi Δ oodami.

Dai amaasi pot Δ dai Δ gai Δ c Δ alli coocoad Δ :

—Aapi angaaagidi vañigiñi dai b Δ i g Δ suaa dai im Δ da g Δ quiiyamu —ast Δ dai.

25 Mospot Δ Δ Suusi tai otoma vañi Δ coocoad Δ v Δ ascatai vuitapi dai b Δ i g Δ suaa istuuc Δ
caat Δ catadai dai nora g Δ quiiyamu dai Δ alga ñiooquimi Diuusi vui.

26 Dai v Δ ascatai Δ oodami mait Δ isducatai g Δ nt Δ gituagi dai Δ alga ñiooquimi Diuusi
vui. Dai duduaadimucatai pocaiti:

—Sivi gia t Δ aat Δ istumaasi g Δ arducami —ascaiti.

27 Dai amaasi vuusai Δ Suusi abiaad Δ dai t Δ Δ mo Δ alli tumiñsi vuudami. Δ gai Leví
t Δ gidu dai daacatadai quiiy Δ siaaco g Δ vuudana tumiñsi dai pot Δ dai Δ Suusi:

—Giñoidañi —ast Δ dai.

28 Amaasi Δ Leví c Δ quiva dai anaasi viaa v Δ asia Δ catai dai oí Δ Suusi.

29 Dai gooqui Δ Δ Leví idui Δ mo g Δ vagimi g Δ quiiy Δ Δ Suusi v Δ tar Δ dai ami daraa-
jatadai mui tumiñsi vuudami dai aa oodami meesa vuid Δ Δ гаа Δ madu.

30 Vaid Δ Δ fariseo Δ madu Δ mamaat Δ tuldiadami Diuusi s Δ allicamigad Δ aatagidi Δ Suusi
mamaat Δ rdamigad Δ dai pot Δ dai:

—¿Tuimasi Δ gacueeyi dai gay Δ yi aapim Δ gotumiñsi vuudami dai gosoimaasi
ivuaadami Δ madu? Aapim Δ maic Δ alga ivueeyi —ast Δ dai Δ gai Δ Suusi
mamaat Δ rdamigad Δ .

31 Taid Δ Δ Suusi aa noragi daid Δ it Δ dai:

—Ismaac Δ mait Δ coococoidad Δ mait Δ gito duduaaidiadami mos Δ agi coococoidad Δ .

32 Poduucai aan Δ Δ p Δ maic Δ alga Δ ducad Δ v Δ tar Δ divia mos Δ agi soimaasi ivuaadami
v Δ tar Δ antdivia aan Δ vai Δ maa duucai g Δ nt Δ gitona —ast Δ dai Δ Suusi.

33 Amaasi Δ gai t Δ cacai Δ Suusi daid Δ it Δ dai:

—Tuisid Δ mos Δ maitacueeyi dai mos Δ si gamamadaiña Δ mamaat Δ rdamigad Δ
 Δ Vuaana daid Δ Δ mamaat Δ rdamigad Δ Δ fariseo. Dai aapi g Δ mamaat Δ rdamiga v Δ sc Δ
gacueeyi dai gay Δ yi —ast Δ dai Δ gai.

34 Taid Δ Δ Suusi aa noragi daid Δ it Δ dai:

—¿Istutuidisi ismaitaugiagi Δ vapaidarsic Δ Δ mo cunataragi Δ si Δ scad Δ quiaa daraa-
jagi Δ cuucuntadami?

35 D Δ mos todian duucai g Δ muaatudamu Δ c Δ alli amaasi maitaugimu Δ vapaidarsic Δ
—ast Δ dai Δ Suusi Δ oodami.

³⁶ Dai apiamamaat^Λtuldi dai pot^ΛΛdai:

—Tomali ^Λmaadutai maisaranan tada ^Λmo ipuurui utuudui dai ^Λc^Λd^Λ daasdagi ^Λmo ipuurui caliñdad^Λ. Ispoduñiagi ^Λgai siaa tuidimu ^Λipuurui utuuduc^Λd^Λ dai v^Λasc^Λr^Λ ^Λicuusi utuuduc^Λd^Λ maic^Λga viimu ^Λipuurui caliñdad^Λr^Λ.

³⁷ Tomali ^Λmaadutai maitueeyi valienti utuudui ojoogi c^Λc^Λaliocoidad^Λr^Λ ispoduñiagi ^Λvalienti utuudui cocopoñtudamu ^Λojoogi dai siaa tuidimu v^Λasi si^Λsi ^Λvalienti ^Λcaasi ^Λojoogi.

³⁸ Casc^Λd^Λ g^Λaagai isoojogi uutuducami^Λr^Λ tuaadagi valienti utuudui dai poduucai maisiaa tuid^Λr^Λi ^Λvalienti tomali ^Λojoogi.

³⁹ V^Λascatai ismaac^Λd^Λ y^Λay^Λi valienti caliñdad^Λ gooqui^Λr^Λ maiaagaiña valienti utuudui pocaitiña sai siooma v^Λañiga caliñdad^Λ —ast^ΛΛdai ^ΛSuusi ^Λoodami.

Gomaasi aagidi ^ΛSuusi ^Λoodami c^Λga maat^Λcatai is^Λoodami apiavaamioma c^Λga vaavoitudai ^Λquid^Λ g^Λnvaavoidaraga dai maisiu utuuduc^Λd^Λ mamaat^Λtuldaragad^Λ ^ΛSuusi.

6

¹ ^Λmo imidagai ib^Λstaragai tas^Λr^Λ ^Λasicami saagida im^Λitadai ^ΛSuusi vaid^Λ ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ vaiñcumaimi t^Λligi murad^Λ dai g^Λnnoonovic^Λd^Λ calivaimi dai cuumimi.

² Tai ^Λmaadutai ^Λfariseo it^ΛΛdai:

—¿Tuim^Λsid^Λ ivueeyi aapim^Λ aa duiñdagai ismaac^Λd^Λ maitiipu oigaragai isivuaadagi ib^Λstaragai tas^Λr^Λ? —ast^ΛΛdai.

³ Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^ΛΛdai:

—¿Maitam^Λsquiaa n^Λidi aapim^Λ oojai siaaco aagai ismaasi idui Davicar^Λ ^Λmo imidagai aid^Λsi ^Λgai ^Λmadu aaduñd^Λ biuugicoi?

⁴ Vaa ^Λgai ^Λquiiy^Λr^Λ siaaco siaa duutudaiña ^Λjudidíu Diuusi dai vui ^Λpaana daasdarad^Λ Diuusi dai uu ^Λgai dai oi g^Λaaduñi ismaac^Λd^Λ ^Λmadu daraajatadai. Daid^Λ ^Λpaana mos^Λgi papaali viaacatadai oigaragai iscuaadagi ^Λgi poduucai viituli Moseesacar^Λ casc^Λd^Λ, tai v^Λasc^Λr^Λ vui ^ΛDavicaru dai uu.

⁵ Dai pot^ΛΛdai ^Λpr^Λ:

—Aan^Λ viaa ^Λmo s^Λalicami casc^Λd^Λ viaa aan^Λ s^Λalicami isaagagi istumaasi ^Λpr^Λduuñiagi ib^Λstaragai tas^Λr^Λ —ast^ΛΛdai ^ΛSuusi.

⁶ ^Λpr^Λ ^Λmo ib^Λstaragai tas^Λr^Λ judidíu quiuupaigad^Λr^Λ vaa ^ΛSuusi dai g^Λaagacai ma^Λmaat^Λtuldi ^Λoodami Diuusi ñiooquid^Λ. Tai ami vaa ^Λmo c^Λali ismaac^Λd^Λ gaquisapicatadai novid^Λ s^Λalisia pad^Λr^Λ.

⁷ Vaid^Λ ^Λmamaat^Λtuldiadami Diuusi s^Λalicamigad^Λ ^Λmadu ^Λfariseo soobidacatadai ^ΛSuusi sabai duaaidana ib^Λstaragai tas^Λr^Λ dai poduucai viaacagi istuc^Λd^Λ g^Λpi^Λr^Λ vuaajagi ^Λgai ^ΛSuusi.

⁸ D^Λmos ^ΛSuusi maat^Λcataidai ismaasi g^Λnt^Λgitoitadai ^Λgai daid^Λ it^ΛΛdai ^Λc^Λali ismaac^Λd^Λ gaquisapicatadai novid^Λ:

—C^Λquivañi dai m^Λl^Λ r^Λan ^Λsi c^Λquiva —ast^ΛΛdai.

Taid^Λ ^Λc^Λali c^Λquiva dai ami c^Λquiva siaaco aagidi ^ΛSuusi.

⁹ Amaasi ^ΛSuusi pot^ΛΛdai ^Λgaa:

—Giñaagidavurai ^Λmo istumaasi: ¿Tumaasi oidaga oigaragai isivuaadagi ib^Λstaragai tas^Λr^Λ istumaasi c^Λgaducami maic^Λgaducami sio, c^Λgac^Λr^Λ vuvaidagi oodami coodagi sio? —ast^ΛΛdai ^ΛSuusi.

¹⁰ Amaasi ^ΛSuusi n^Λn^Λidi v^Λascatai ismaac^Λd^Λ ami daraajatadai dai pot^ΛΛdai ^Λgai ^Λc^Λali:

—Giñuuliñdañi g^Λnovi —ast^ΛΛdai.

Taid_Λ ac_{ΛΛ}li uuliñi g_Λnovi dai cac_{ΛΛ}ga duaadicami vii.

¹¹ Taid_Λ agaa s_{ΛΛ}lic_{ΛΔ} baacoi dai aipaco g_Λnt_Λcacaimi astumaasi istutuidi isiduuñiagi _ΛSuusi vui.

¹² Amaasi ii _ΛSuusi _Λmo giidiamu dai daañia agai Diuusi sai soiñana dai _Λmo tucagi anaasi siaa daan_Λitai Diuusi.

¹³ Dai aid_Λsi camaasi _Λgai vaí g_Λmamaat_Λrdamiga dai _Λcovai vuvaitu baivustaama dan gooca _Λgai saagidaiñ_Δr_Λ said_Λ _Λrojootosad_Λcana.

¹⁴ Dai pot_{ΛΛ}t_Λgidu _Λgai: _Λmoco _ΛrSimuñi taid_Λ _ΛSuusi Piiduru t_{ΛΛ}t_Λi _{ΛΛ}p_Λ, dai Aand_Λr_Λsi _{ΛΛ}p_Λ Simuñi suculid_Λ, dai Jacovo, dai Vuaana, dai Piili, dai Bartolomé,

¹⁵ dai Mataivo, dai Tomás, dai Jacovo Alfeo marad_Λ, dai Simuñi _Λgai _Λr_Λmoco zelolote saagidaiñ_Δr_Λ,

¹⁶ daid_Λ Uudasi Jacovo suculid_Λ, daid_Λ Uudasi Iscaliote ismaac_{ΛΔ} gooqui_Λrioma gat_{ΛΛ}gi _ΛSuusi.

¹⁷ Daid_Λ _ΛSuusi t_Λvai giidiaiñ_Δr_Λ v_{ΛΛ}scatai _Λgai _{ΛΛ}madu. Dai _Λmap_Λc_Λr_Λ siaaco t_Λpaalica c_Λqui_Λva _ΛSuusi mui g_Λmamaat_Λrdamiga _{ΛΛ}madu dai oidacatadai _{ΛΛ}p_Λ mui oodami v_{ΛΛ}si Judeea d_Λv_{ΛΛ}riaiñ_Δr_Λ dai Jerusaleenaiñ_Δr_Λ dai coastaiñ_Δr_Λ siaaco Tiuro t_{ΛΛ}gidu dai Sidóni _{ΛΛ}p_Λ. V_{ΛΛ}si idi ami dada ca_Λca _Λliditai Diuusi ñiiooquid_Λ dai duduaadia _Λliditai _{ΛΛ}p_Λ casc_{ΛΔ} dada _Λgai.

¹⁸ Dai ismaac_{ΛΔ} soimaa taatacana viaacatai Diaavora t_Λt_Λaañicarud_Λ v_{ΛΛ}si duduaadi _ΛSuusi.

¹⁹ V_{ΛΛ}si _Λoodami taata _Λliditadai _ΛSuusi. _Λgai duduaaidiña _Λcoococoidad_Λ g_Λguvucadac_{ΛΔ} casc_{ΛΔ}.

²⁰ Amaasi _ΛSuusi vui n_Λn_Λava g_Λmamaat_Λrdamiga daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Diuusi c_{ΛΛ}gac_Λr_Λ g_Λnn_Λidi aapim_Λ giñmamaat_Λrdamiga. Aapim_Λ c_{ΛΛ}ga maat_Λ ist_Λgito sioor_Λ g_Λnsoiñagi maid_Λ ivuaada aapim_Λ istumaasi Diuusi ip_Λlidi.

²¹ Diuusi c_{ΛΛ}gac_Λr_Λ g_Λnn_Λidi aapim_Λ ismaac_{ΛΔ} biuugicoñi sivi gooqui_Λr_Λ tatascon_Λca agai aapim_Λ casc_{ΛΔ}.

Diuusi c_{ΛΛ}gac_Λr_Λ g_Λnn_Λidi aapim_Λ ismaac_{ΛΔ} suaan_Λi sivi, gooqui_Λr_Λ as_Λda agai aapim_Λ casc_{ΛΔ}.

²² Diuusi c_{ΛΛ}gac_Λr_Λ g_Λnn_Λidi aapim_Λ ismaac_{ΛΔ} g_Λnc_{ΛΛ}dai oodami dai si_{ΛΛ}scad_Λ mait_Λnñiiooquiadagi, daid_Λ g_Λnñiiooquiadagi, dai tomali maica_Λca _Λliadagi g_Λnt_{ΛΛ}t_Λaraga v_{ΛΛ}si goovai pov_Δduuñimu giñoidatucuitai aapim_Λ.

²³ V_{ΛΛ}sc_Λr_Λ s_{ΛΛ}lic_{ΛΔ}av_Λr baig_Λn_Λliada amaasi. Poduucai idui _{ΛΛ}qui aaduñ_Δcardu goodami maic_{ΛΛ} tuutiac_{ΛΔ} Diuusi ñiñiiooquituldiadamigad_Λc_{ΛΔ}. M_{ΛΛ} t_Λvaagi_Λr_Λ g_Λnmaaquimu Diuusi mui naana maasi cac_{ΛΛ}gaducami.

²⁴ D_Λmos si_{ΛΛ} soimaa taatamu _Λriricu gooqui_Λr_Λ, sivi gia viaa _Λgai istuc_{ΛΔ} baig_Λn_Λliadagi.

²⁵ Si_{ΛΛ} soimaa taatamu _Λgai ismaac_{ΛΔ} tatascon_Λ sivi, gooqui_Λr_Λ biuugicoñicamu _Λgai. Si_{ΛΛ} soimaa taatamu _Λgai ismaac_{ΛΔ} sivi as_Λi, gooqui_Λr_Λ suaan_Λdamu _Λgai soi_Λliaragaic_{ΛΔ}.

²⁶ Si_{ΛΛ} soimaa taatamu _Λgai si_{ΛΛ}scad_Λ v_{ΛΛ}scatai c_{ΛΛ}ga ñiioocadagi _Λgai vui, poduuc_Λi idui _{ΛΛ}qui aaduñ_Δcardu _Λgaic_{ΛΔ} ismaac_{ΛΔ} poduuc_Λi yaatag_Λi said_Λ _ΛrDiuusi ñiñiiooquituldiadamigad_Λ.

²⁷ D_Λmos aapim_Λ m_Λsmaac_{ΛΔ} giñca_Λ aapim_Λ ang_Λnaagidi: Oig_Λadavurai g_Λnsasaayu, dai c_{ΛΛ}gav_Λr ivuiddiada ismaac_{ΛΔ} g_Λnc_{ΛΛ}dai.

28 CΛΛgavAr ñioocada Agai vui ismaacAdA maicΛΛga ñioocai aapimΛ gΛnvui. IsΛmaadutai gΛñiooquiadagi daanAdavurai Diuusi Agai vΛAtarΛ.

29 IsΛmaadutai gAngΛgΛviagi ΛmapiadArΛ gΛnvuivasa vArAi ajadArΛ vui daasa ΛpΛ. Dai isΛmaadutai bΛiyagi gAsuaa dagitoñi vai bΛAcAiña gΛvaasaraga ΛpΛ.

30 Dai siorΛ gΛtaanAdagi Λmo istumaasi pai oidiada. IsΛmaadutai bΛiyagi istumaasi ArgAtuidaga maititaanAda.

31 Ivuiidiadavurai aa mAstumaasi aapimΛ ipΛliadagi isgΛnvuiidiada Agai ΛpΛ.

32 MΛsaapimΛ oigΛadagi moSACAasi ismaacAdA gΛnoigAdai aapimΛ, ¿tumaasi ArcΛAgai poduucAi? Asta Agai ismaacAdA maicΛΛga tuutuiga ΛpΛ poduucAi ivueeyi.

33 MΛsiΛpΛ cΛga ivuiidiadagi moSACA Agai ismaacAdA cΛga gΛnvuiididi aapimΛ, ¿tuma cΛga ivueeyi aapimΛ poduucAi? MaicΛΛga tuutiAcAdA ΛpΛ poduucAi ivueeyi.

34 Dai mAstaañiupiadagi moSACA Agai ismaacAdA gΛnaa noragidadan tadacagi, ¿tumaasi cΛga ivueeyi aapimΛ poduucAi? MaicΛΛga tuutiAcAdA ΛpΛ taañiupidi Agaa maicΛΛga tuutiAcAdA dai nAnAracana isaa noragidagi.

35 DΛmos aapimΛ gΛaagai isoigΛadagi gAnsasaayu dai cΛga ivuiidiadagi dai taañiupiadagi dai maitAgitocagi mAsaa gAnnoragidagi. PoduucAi Diuusi naana maasi gΛnmaaquimu dai poduucAi aapimΛ maamaradΛ Diuusi ismaacAdA ArΛvaamioma baitACΛaacami gAnducamicamu. Diuusi cΛtuiga maicΛΛga ivuaadami vui dai ismaacAdA maiDiuusiatAnamΛquidana caitiña.

36 OigΛldiadavurai aapimΛ aa poduucAi isduucAi Diuusi gΛnooga oigΛldi ΛmaicΛΛga tuutiAcAdA.

37 MaitavAr pocaitiada: “Dañi tΛΛ soimaasi idui Agai”, mAsimaipovAntAtAdamu aapimΛ ΛpΛ. MaitavAr pocaitiada siArgApAr caatAcami Agai mAsimaipovAntAtAdamu aapimΛ ΛpΛ. OigΛldiadavurai aa mAsaapimΛ gΛnoigΛldiadamu ΛpΛ.

38 Oidiadavurai aapimΛ aa mAsiaapimΛ gΛnoidiadamu gΛnbaimocorArΛ Λmo Apavidacarui cΛgAducamiArΛ cΛΛ suudacami gigigidicami, dai cΛΛ gΛisatudicami dai vΛAtAnCΛacami. ApavidacaruiCAdA ismaacAdAcAdA gamaacai aapimΛ istumaasi Agai vaacAdA gΛnmaaquimu Agai ΛpΛ —astAtAdai ΔSuusi.

39 Dai ΔSuusi aduucAi gamamaatAtuldi:

—¿Istutuidisi Λmo mainΛaadami isvaidaticagi Λmai mainΛaadami? ¿Maisiu suuligia Agai vAgocatai sibΛ dΛAcArΛ?

40 Λmo mamaatArdami maivaamioma maatΛ isΛmamaatAtuldiadamigAdA, dai siΛAscAdA cacΛga maatia Agai ApAn Λsi maatacamu gΛmamaatAtuldiadamiga.

41 ¿TuiPAsi gAtAgito nΛidi aapi issoimaasi ivueeyi gΛaduñi dai maitAtAgito nΛidi isaapi vaamioma soimaasi ivueeyi?

42 Ducatai maisiaa ΛpΛ aapi ispotAtAdagi gΛaduñi: “Dañi aliΛ soimaasi ivueeyi aapi”. Dai maitAtAgito nΛidi isvaamioma soimaasi ivueeyi aapi. Aapi ArΛmoco ismaacAdA aagai Λmo istumaasi daidΛ ivueeyi Λma maasi. ΛpΛga gΛaagai iscamaisoimaasi ivuaada aapi dai gooquiArΛ aagidagi gΛnaduñi sai camaisoimaasi ivuaadana.

43 Maioidaga uusi cAcΛgAducami issoimaasi iibiatadagi dai Λmo uusi maicΛgAducami maitistutuidi isCΛgAducagi iibiadΛ.

44 VΛsi uusi gAmatΛ iibiadArΛ. MaitavΛyoovai iigosi tomali uuvasi uupariaiñdArΛ.

45 Λmo cΛli maisoimaasi ivuaadami maisoimaasi ñioocaiña, ibΛadArΛ daja gocΛΛ tAgitoidagai cascAdA. Dai AcΛli maicΛΛga ivuaadami goΛgi soimaasi ñioocaiña, ibΛadArΛ daja gosoiimaasi tAgitoidagai cascAdA istumaasi aagai Agai gAtAñicAdA vΛsi ibΛadΛaiñdArΛ vusAcAi.

46 ¿TuimΛsi pocaitiña ansai aanΛ ArgAnaamu dai vΛAscArΛ maitiñΛgidiña?

16 Dai tΛΛgacai Λoodami imaasi vΛΛscatai duduaadimu dai siaa duutudaimi Diuusi dai pocaitimi:

—Garsaagida tigΛmaasitu Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ —ascaiti.

DaidΛ icaiti ΛΛpΛ:

—Diviatiqui Diuusi dai soña agai gΛmaamara —ascaiti Λoodami.

17 Dai vΛΛsi JudeeΛrΛ dai vΛΛsi uugidiana gΛmaí istumaasi idui ΛSuusi.

18 TaidΛ ΛVuaana maí vΛΛsi gomaasi, ΛmamaatΛrdamigadΛ aagidi cascΛdΛ. TaidΛ ΛVuaana vai gooca gΛmamaatΛrdamiga.

19 Dai ootoi siaaco daacatadai ΛSuusi sai tΛcacana sabai Λgai sΛΛlicΛdΛ rΛCristo ismaacΛdΛ viaacatadai isdiviagi sabai gΛaagai isnΛnΛracagi Λmai.

20 TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛVuaana miaadΛrΛ guuquiva ΛSuusi daidΛ itΛtdai:

—ΛVuaana, Λgai ismaacΛdΛ vaponai Λoodami, gΛrootoi tasai gatΛcacana pasabai aapi rΛCristo ismaacΛdΛ viaa isdiviagi siΛΛpΛ sabai gΛaagai tΛsnΛnΛracagi Λmai —ascaiti ΛVuaana mamaatΛrdamigadΛ.

21 Dai aidΛsi mosaayi Λgai ami ΛSuusi duduaadi mui oodami coocoidadΛ dai ismaacΛdΛ viaacatadai Diaavora tΛtΛaañicarudΛ duduaadi ΛpΛ dai mui ismaacΛdΛ mainΛneeyitadai Λgai nΛnΛaavatu.

22 Dai poduucai ΛSuusi aa noragi dai potΛtdai:

—MΛΛcavΛr aagida ΛVuaana vΛΛsi mΛstumaa nΛidi dai caΛ. Dai aagidavurai isducatai ismaacΛdΛ mainΛneeyitadai casi istutuidi isnΛaadagi dai ismaacΛdΛ maijioopaitadai caajioopai, dai ismaacΛdΛ viaacatadai gocoocodagai ismaacΛdΛ duvaldi gatuucuga duduaadi, dai ismaacΛdΛ maitΛtΛΛcaidacatadai catΛtΛΛcaidaga, dai coidadΛ duduaacarΛi, dai soituutuigami vΛΛsi gΛmamaatΛtuldi ismaacΛdΛ Λgai daidΛ arcΛΛgacΛrΛ vuvaidaragai.

23 BaigΛΛliadamu sioorΛ apiagiñvaavoitudadagi —ascaiti ΛSuusi.

24 Dai aidΛsi caiji Λgai ismaacΛdΛ ootoi ΛVuaana taidΛ ΛSuusi gΛaagacai aagidi Λoodami dai aagai ΛVuaana dai potΛtdai Λoodami:

—¿MΛtumaasi nΛidamu aapimΛ oidigamu? ¿MΛsbai nΛidamu aapimΛ Λvasoi ismaacΛdΛ mosaipaco oiñidi ΛvΛΛli?

25 ¿MΛtumaa nΛidamu aapimΛ, Λmo cΛΛli ismaacΛdΛ cΛΛga dadaapacami yuucustai? AapimΛ cΛΛga maata sai ismaacΛdΛ cΛΛga dadaapacami yuucustai cΛcΛΛgaducami quiiquiΛrΛ oidaga gΛgΛr raí baabaquidΛrΛ.

26 ¿MΛtumaasi nΛidamu, Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ? ΛjΛΛ sΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi, daidΛ rasta vaamioma isΛmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ.

27 Vuaana rΛΛgai ismaacΛdΛ aagai Diuusi ñiooquidΛrΛ dai pocaiti: “Ootosamu aanΛ Λmo ootosicami aapi gbaitΛqui vai Λgai aagidana giññiooqui Λoodami dai poduucai Λgai cabai gΛnducamu dai vaavoitudamu ismaacΛdΛ aagida aapi”, ascaiti Diuusi.

28 GΛnaagidiana aanΛ sai Vuaana vaamioma tΛaanΛi istomaliΛmaadutai Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ dai vΛΛscatai ismaacΛdΛ gataaanΛda agai siaaco tΛaanΛi Diuusi vaamioma gataaanΛda agai isVuaana —astΛtdai ΛSuusi.

29 Dai aidΛsi caΛ imaasi vΛΛsi Λoodami ΛΛmadu Λtumiñsi vuudami ismaacΛdΛ gΛnvapacoinaitadai ΛVuaana vacuanaragadΛcΛdΛ maata tΛΛ sai istumaasi aagai Diuusi rvaavoi.

30 DΛmos Λfariseo ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ ismaacΛdΛ maitΛnvapacoi Vuaana vacuanaragadΛcΛdΛ mosΛmaapiadΛrΛ viaa istumaasi Diuusi ipΛlidadai isiduñiagi Λgai vΛΛtarΛ.

31 VaidΛ ΛSuusi pocaiti:

—¿Tumaasi Λpan ducami Λoodami sividadΛ?

³² ʌpan ducami ʌaali ismaacʌdʌ plaasʌrʌ gatʌtʌʌvʌiña dai iĩñoquidiña gʌnaaduñi daidʌ itʌtʌdaiña: “Iiva aatʌmʌ muusicocʌdʌ mʌtai maitatuutudai. Susuaañi aatʌmʌ mʌtai aapimʌ maisusuaañi”, astʌtʌdaiña.

³³ Diviacai Vuaana ʌgai ismaacʌdʌ vapaconai ʌoodami dai maitacueeyi tascali tomali maitayʌʌyi istumaasi guvuucami, mai aapimʌ pocaiti sai viaa ʌmo Diaavora tʌaañicarudʌ.

³⁴ Dai diviacai aanʌ ismaacʌdʌ viaa ʌmo sʌʌlicami dai gacueeyi dai gayʌʌyi mai pocaiti ansaidʌ ʌrtuu naacʌdami daidʌ ʌriitʌracami, dai ansaidʌ ʌraduñdʌ tumiñsi vuudami dai ʌmaicʌʌga ivuaadami.

³⁵ Vʌascatai ismaacʌdʌ ʌʌgidi Diuusi cʌʌ maata isaliʌ cʌʌgadu Diuusi maatʌdagadʌ —astʌtʌdai ʌSuusi.

³⁶ ʌmaadutai ʌfariseo vai ʌSuusi sai quidiʌrʌ gaugaana taidʌ ʌSuusi ii quiidiamu dai meesa vuidʌrʌ daiva.

³⁷ Tai ʌmo ooqui ʌgai vaa dʌvʌʌriʌrʌ oidacami ismaacʌdʌ gogoosi gʌducamicana mai siʌSuusi ii fariseo quiidiamu dai ʌʌmadu gaugia agai. ʌgai ami divia dai bʌʌcati ʌmo tucayu suudacami asaiti sigian uuvadami. ʌtucayu alavastrocʌdʌ duñisi. ʌgai ʌrodai namʌaacami.

³⁸ Dai suaquimi daidʌ ʌSuusi ʌʌcasodʌ abaana daiva dai vacuañdimi ʌʌcasodʌ gʌoogacʌdʌ dai gooquiʌrʌ gʌcuupacʌdʌ gaqui dai usupi dai gooquiʌrʌ tʌi ʌasaiti sigian uuvaicʌdʌ.

³⁹ Aidʌsidʌ ʌfariseo ismaacʌdʌ vai ʌSuusi tʌʌ imaasi povʌʌli: “Isidi cʌʌli sʌʌlicʌdʌ ʌrʌmo Diuusi ñiooquituldiadamigadʌcamudai maatʌmudai goovai ismaa ooqui goovai dai taatamai. Goovai gogoosi gʌducami”, asʌlidi ʌfariseo.

⁴⁰ Taidʌ ʌSuusi potʌtʌdai ʌfariseo:

—Simuñi gʌaagida iñʌlidi aanʌ ʌmo istumaasi —astʌtʌdai.

Taidʌ ʌfariseo aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Giñaagidañi —astʌtʌdai.

⁴¹ Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—ʌmo cʌʌli tañiuuvi tumiñsi goocatai cʌcʌʌli. ʌmaadutai tañiuuvi ʌgai taan siento daidʌ ʌgʌmai taajucan siento.

⁴² Dai tomali ʌmaadutai vʌgoocatai maitistutuiditadai isaa noragidagi taidʌ ismaacʌdʌ gatañiuuvi mosoi ismaacʌdʌ vaaatulditadai ʌgai. Sivi giñaagidañi ¿ismaacʌdʌ vʌgoocatai vaamioma oigʌdai? —astʌtʌdai ʌSuusi.

⁴³ Taidʌ ʌSimuñi aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Poʌlidi aanʌ sai ismaacʌdʌ vaamioma mui oi —astʌtʌdai ʌfariseo.

Taidʌ ʌSuusi potʌtʌdai:

—Vaavuava ismaacʌdʌ aagai aapi —astʌtʌdai.

⁴⁴ Amaasi ʌSuusi vui nʌnʌaava ʌooqui dai potʌtʌdai ʌSimuñi:

—¿Nʌidipʌsi idi ooqui? Vaa aanʌ gʌquiiyʌrʌ pʌtai maitiñmaa suudagi istuucʌdʌ vacuana aanʌ giñʌʌcaso poduucai isduucai gʌrviida aatʌmʌ tai idi ooqui vapacoi giñʌʌcaso gʌoogacʌdʌ dai gʌcuupacʌdʌ gaqui.

⁴⁵ Dai aapi maitiñusupi poduucai isduucai gʌrviida aatʌmʌ, vai goovai aidʌsi abiaadʌrʌ vaa aanʌ maidagitocai uusupigai giñʌʌcaso.

⁴⁶ Dai aapi maitiñtʌi asaiti giñʌmoana poduucai isduucai gʌrviida aatʌmʌ tai goovai giñtʌi asaiti sigian uuvadami giñʌʌcasoana.

⁴⁷ Cascʌdʌ angʌaagidi sai idi ooqui tʌtʌgidi vʌascatai isaliʌsi iñoigʌdai aliʌsi ʌrsoimaasi iducami goovai cascʌdʌ dai vʌʌsi soimaascamigadʌ caoigʌldi. Dʌmos ʌmai oodami ismaacʌdʌ ʌrmaisi soimaasi iducami gatʌtʌgidi ismaisi iñoigʌdai maitʌrgʌpi soimaascamigadʌ cascʌdʌ dai cavʌʌsi oigʌldi —astʌtʌdai ʌSuusi ʌfariseo.

⁴⁸ Amaasi potʌtʌdai ʌSuusi ʌooqui:

—Gasoimaascamiga caoigaldi —astatadai.

⁴⁹ VaidΛ avapaidarsicadΛ ismaacadΛ ami daraajatadai agi aipaco gnaagidimi daidΛ icaiti:

—¿Sioora idi calli dai asta gasoimaascamiga oigaldi? —ascaiti.

⁵⁰ TaidΛ asuusi potatadai ooqui:

—Vaavoitu aapi cascadΛ cacagacara vuusai, imadani dai maivumΛ liatugada —astatadai.

8

¹ Dai cadaivunucai imaasi ii asuusi mui amapacara ami davarira dai gama-maatatuldimi Diuusi ñiooquidΛ dai isDiuusi soicai oodami sai cagacara oidacana. Dai vaΛ baivustaama dan gooca mamaatardamigadΛ oidatucitadai asuusi.

² Dai oidatucitadai ara chiqui ooqui ismaacadΛ duduaadi asuusi. Amoco vi-aacatadai Diaavora taaañicarudΛ dai aa ama maasi coocodagai. Dai ami amadu imitadai María ismaacadΛ arMadaliña agai ooquiaiñara vuvaaja cuvaracami Diaavora taaañicarudΛ,

³ dai Vuaniita ara ooñigadΛ Chusa. Chusa aramo taanadamigadΛ Eroodasi pipi-ooñigadΛ, dai Susaana, dai mui aa ooqui ismaacadΛ soicitadai istucadΛ viaacatadai asuusi.

⁴ Muidutai oodami vuvaaja gandavarañara dai naida agai asuusi dai aidasi ganampagi mui oodami taidΛ asuusi ñiooqui daidΛ itatadai:

⁵ —Amo asadami gasimu dai gasaimi agai tai chiqui astucadΛ voyara suuli matai cajiata tai dada ujuurugi dai uu.

⁶ Tai aa astucai ooodai saagida suuli dai aidasi vuvaaja agai gaquiisa viagacatadai vaagidagai cascadΛ.

⁷ Tai aa astucai uuparai saagida suuli dai vuvaaja taidΛ uuparai ismaacadΛ amadu vuvaaja gaquiistu.

⁸ Tai aa astucai cagaducami davarira suuli dai gaΛ dai caga iibaji asta amo sientro litro vuvaaja alamo litroiñara.

Dai aidasi capotai asuusi gagara ñioo dai potatadai:

—MasaapimΛ tacaicacagi vaira caΛca —astatadai.

⁹ TaidΛ amamaatardamigadΛ tacacai daidΛ itatadai:

—Taya lidi aapi idi cuentocadΛ —astatadai.

¹⁰ TaidΛ asuusi potatadai:

—AapimΛ Diuusi ganmaatatuldamu istumaasi maimaata aapimΛ isducatai Diuusi soicai oodami sai caga gantatagiticana, damos gogaa poduucai ñiooquidi aanΛ vai najada goovai dai ducami ismaiñajadagi dai caΛca dai ducami ismaicaacagi.

¹¹ Gnaagidamu aanΛ istaya lidi gocuento:

—Goastucai apan ducami Diuusi ñiooquidΛ.

¹² Goastucai ismaacadΛ voyara suuli agai apan ducami oodami ismaacadΛ cacana Diuusi ñiooquidΛ vai didivai diaavora dai maigovai dadasai ibadaiñara sai maivaavoitudaiña dai maicagacara vuvaacana.

¹³ DaidΛ astucai ismaacadΛ ooodai saagida suuli agai apan ducami oodami ismaacadΛ cacana Diuusi ñiooquidΛ dai caga baiganaliaracadΛ agidiña damos maisi gupuacana agai vaavoidaragadΛ. Vaavoitudaiña agai chiqui tasai dai silscada parunadagi aa vai cadadagitoiña ganvaavoidaraga.

¹⁴ Daid^Λ astuca^Λ ismaac^Λda^Λ uuparai saagida suuli ^Λgai ^Λpan ducami ^Λoodami ismaac^Λda^Λ ca^Λcana Diuusi ñiooquid^Λ dai mai^Λgidiña momaasi g^Λagitocana dai gaquius-tudai g^Λnvaavoidaraga mos^Λ tagitocatai tumiñsi^Λra^Λ dai g^Λnvagimadag^Λra^Λ dai mui aa naana maasi^Λra^Λ dai poduuc^Λai maitivueeyi ^Λgai istumaasi Diuusi ip^Λlidi dai ^Λpan ducami astuca^Λ ismaac^Λda^Λ maiiibiatai.

¹⁵ Daid^Λ astuca^Λ ismaac^Λda^Λ ca^Λgaducami d^Λv^Λari^Λra^Λ suuli ^Λgai ^Λra^Λoodami ismaac^Λda^Λ baig^Λn^Λliarac^Λda^Λ ca^Λca ^Λlidiña Diuusi ñiooquid^Λ dai v^Λasi ^Λgidiña istumaasi mamaat^Λra^Λi Diuusi ñiooquid^Λra^Λ dai ^Λgai ismaac^Λda^Λ apiavaavoitudai dai mamaat^Λtuldi aa ^Λgai ismaac^Λda^Λ v^Λat^Λma^Λ mamaat^Λra^Λi ^Λgai ^Λgai daid^Λ ariibiada^Λ g^Λnducami.

¹⁶ Tomali ^Λmo oodami maicucuudag^Λi ^Λmo cuudacarui dai gooqui^Λra^Λ iñapai tomali maivoicarui uta dadasai, baiyoma t^Λcavi dadasai vai cuudagidaca ^Λgai v^Λascatai siora^Λ vapac^Λdagi.

¹⁷ Poduuc^Λai istumaasi aan^Λ gamamaat^Λtuldi v^Λasi g^Λmaasiuldi, sivi maiquiaa ca^Λga maata^Λ ca^Λ ^Λoodami gooqui^Λrioma gia v^Λasi maata^Λ ca^Λcamu ^Λgai.

¹⁸ Poduuc^Λai tudu ca^Λgav^Λar ca^Λca. Siora^Λ b^Λaj^Λi giññiooqui dai giñ^Λgidi ^Λgai vaamioma maata^Λtuldamu aan^Λ, dai siora^Λ maib^Λaj^Λi giññiooqui dai maitiñ^Λgidi poopoidamu aan^Λ istumaasi maata^Λ g^Λlidi ^Λgai —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

¹⁹ Amaasi ^ΛSuusi d^Λad^Λ ^Λmadu susuuculid^Λ ami dada siaaco daacatadai ^Λgai d^Λmos maitistutuiditadai ^Λgai ismiaad^Λra^Λ ajiagi ali^Λ muiducatai oodami.

²⁰ Tai amaadutai aagidi ^ΛSuusi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—G^Λdaada ^Λmadu g^Λsusuuculi quidigaiñ^Λra^Λ guuca dai g^Λn^Λida ^Λlidi —ast^Λt^Λdai.

²¹ D^Λmos ^ΛSuusi pot^Λt^Λdai:

—Siora^Λ ca^Λcagi Diuusi ñiooquid^Λ dai ^Λgigitai ca^Λcagi ^Λgiava ^Λgai daid^Λ ^Λrgiñdaada ducami ^Λmadu giñsusuuculi ducami —ast^Λt^Λdai.

²² ^Λmo imidagai t^Λsai ^ΛSuusi ^Λmo vaarcu^Λra^Λ ^Λmadu g^Λmamaat^Λrdamiga daid^Λ it^Λt^Λdai ^Λgai:

—Tiim^Λda vaasad^Λra^Λ gog^Λ suudagi —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Tai bod^Λra^Λ iji.

²³ Dai aid^Λsi g^Λ suudagi ^Λraana iim^Λitadai ^Λgai taid^Λ ^ΛSuusi coí. Tai todian duuc^Λai cavami ^Λv^Λ vai taí t^Λasad^Λi suudagi daid^Λ ^Λvaarcu casuudaimi suudagi dai asta cayoga duupi.

²⁴ Tai ^Λgai iji dai n^Λn^Λitu ^ΛSuusi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Mamaat^Λtuldiadami, Mamaat^Λldiadami, casiat^Λ yooga duudupi —ast^Λt^Λdai.

Taid^Λ ^ΛSuusi vañi dai ^Λapitu ^Λv^Λli ^Λmadu ^Λsuudagi tai v^Λasi g^Λapitu dai v^Λasi dodoli vii.

²⁵ Amaasi ^ΛSuusi pot^Λt^Λdai g^Λmamaat^Λrdamiga:

—¿T^Λdui g^Λnvaavoidaraga? —ast^Λt^Λdai.

Vai ^Λgai duduaadimucataidai dai mait^Λ istumaasi g^Λnt^Λagituagi dai aipaco g^Λnt^Λcacai daid^Λ icaiti:

—¿Siora^Λ idi ca^Λli dai t^Λaan^Λi ^Λv^Λli ^Λmadu gosuudagi vai ^Λgidi? —ascaiti.

²⁶ Daida aayi ali quiiy^Λra^Λ. Gadar^Λra^Λ t^Λgidu ali quii. Vaasad^Λra^Λ ^Λg^Λ suudagi arGadara ajaad^Λra^Λ arGalilea.

²⁷ Mostuvan^Λc^Λi ^ΛSuusi d^Λv^Λarapi tai miaad^Λra^Λ ca^Λquiva ^Λmo ca^Λli Gadarana oidaacami dai cat^Λv^Λapi ^Λp^Λduitadai is^Λc^Λli viaacatadai Diaavora t^Λaañicarud^Λ dai mait^Λadaiña yuucusi tomali maioidacatadai quiiy^Λra^Λ mos^Λcaasi siaaco g^Λyaasapai coidad^Λ.

28 Dai mostagacai agai asuusi vuidar gatoonacada cquiva dai iñaquimi dai potadai:

—¿Tuipasida gñamadu vapaaci aapi Suusi agaa baitacaacami marad? Gadaanai aan pai maitiñoiñiada —astadai.

29 Pocaiti agai taanaitai asuusi adiaavora tataañicaruda sai vuvaacana agiañdar. Muiyoco imidagai babajaiña adiaavora tataañicaruda vaid aoodami vupuuraiña noonovidai dacasoda cadeenacada sai maiuupanana vai agai aquitudaiña acadeena. Daid adiaavora tataañicaruda mosmalitudaiña agai oidigamu.

30 Taid asuusi cacai daid itadai:

—¿Tlagidu aapi? —astadai.

Tai agai aa noragi dai potadai:

—Legión antlagidu aan —ascaiti.

Poduucai aagai agai alia muiducatai adiaavora tataañicaruda ismaacada agiar vaapa cascada.

31 Daid adiaavora tataañicaruda potadai asuusi sai maiotosana siaaco tuucavaga ami siaaco oidaga vasi adiaavora tataañicaruda.

32 Dai muiducatadai tataisoli ami giidiar daida cueeyitadai. Daid adiaavora tataañicaruda potadai asuusi sai dagitona isvaapaquiagi tataisoliar. Taid asuusi maa oigaragai.

33 Taid adiaavora tataañicaruda vuvaaja acaljaiñdar dai tataisoliar vaapa. Tai vasi agai ga vaapavuana salli suuli gaamu taana dai ga suudar suuli dai baicoi.

34 Tai agai ismaacada nuucadacatadai tataisoli alia duduaadimu aidasi tala imaasi dai voopoi dai malca gaaagidi quiquiana dai djiana.

35 Taid aoodami vascatai iji dai nida agai astumaasi apdui dai aidasi aayi agai siaaco daacatadai asuusi tala agai acalli ismaacadañdar vuvaaja adiaavora tataañicaruda vai acasoda abaana daacatadai agai asuusi calga yuucusu dai cacalga dodoli daja tai agai alia duduaadimu.

36 Daid tataisoli nuucadacami ismaacada naiditadai agidi vasi isducatai dueeyi acalli ismaacada viaacatadai adiaavora tataañicaruda.

37 Imaasicada vasi aoodami ami Gadarar oidacami ganaaga daañimi asuusi sai imana abiaadar alia duduaadicuitadai agai cascada. Taid asuusi tsai vaarcuar dai ii abiaadar.

38 Daid acalli ismaacadañdar vuvaaja adiaavora tataañicaruda goguaama oi sai dagitona isoidagi dmos asuusi potadai sai viana dai potadai:

39 —Noragiñi gquiyamu dai malca gaaagida vasi istumaasi idui Diuusi aapicada —astadai.

Taid acalli nora dai malca gaaagidi vasi ami davariar sia calga idui asuusi agai vatar.

40 Aidasida asuusi vaasadar divia apamu agaa suudagi tai vascatai baiganliaracada miaadagi canaracatadai agai cascada.

41 Tai ami divia amo calli Jairo tlagiducami agai artaanadamicatadai quiupaigadar judidu dai gatoonacada cquiva asuusi vuidar dai daañimi sai imana quidiamu.

42 Ali maaducataidai agai marad daid arooqui par baivustaama dan gooca uumigi viaacatadai dai cayoga muutadai. Dai imacai asuusi oi mui oodami dai astaisatudaimi.

43 Dai agai saagida imitadai amo ooqui ismaacada cabavustaama dan gooca uumigi cococatadai garacada dai casiaa doodai vasi istumaasi viaacatadai duduaadigamiar vai tomali maadutai maitistutuiditadai isduaidagi.

44 Tai agai miaadar cquiva asuusi dai gooquiamadar mostaata yuucusida taid arad galapitu.

⁴⁵ VaidΛ ΛSuusi gatΛcacaimi daidΛ icaitimi:

—¿ToorΛ giñtaata? —ascaiti ΛSuusi.

Vai vΛascatai pocaiti sai tomali Λmaadutai vaidΛ Piiduru ΛΛmadu ΛaaduñdΛ potΛtΛdai:
—MamaatΛtuldiadami, mosΛΛquidu oodami dai gΛgΛgΛisatudai dai aipaco gΛnuituscaï paidΛ gatΛcacai soorΛ gΛtaata —astΛtΛdai.

⁴⁶ DΛmos ΛSuusi potΛi:

—Λmaadutai atgiñtaata, maiyanta aanΛ iñsiduaadi Λmaadutai giñgυvucadacΛdΛ —ascaiti ΛSuusi.

⁴⁷ Dai mostΛΛgacai Λooqui iscamaasico vuaa ΛSuusi divia dai gigivuquimi dai gΛtootonacΛdΛ cΛquiiva vuidΛrΛ ΛSuusi dai vΛΛsi oodami vuitapi aagidi istuisi taata dai isducatai caduaadicami vii mostaatacai.

⁴⁸ Amaasi ΛSuusi potΛtΛdai:

—Giñaduñi vaavoitu aapi cascΛdΛ cadueeyi. ImΛΛdañi dai maivuamΛ Λliatugada —astΛtΛdai.

⁴⁹ Dai quiaa ñioocaitadai ΛSuusi tai divia Λmaadutai Jairo quiidiaiñdΛrΛ dai potΛtΛdai Λgai ΛJairo:

—Casiatmuu gΛmara casi maisoi vuaada gomamaatΛtuldiadami —astΛtΛdai.

⁵⁰ DΛmos aidΛsi caΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—Maitiduaadicuda mosai giñvaavoituda sigΛmara duaadimu —astΛtΛdai.

⁵¹ Dai aidΛsi aayi ΛSuusi quiiyΛrΛ maidagito Λgai Λoodami isvaapaquiagi ΛΛmadu tuucavi mosΛcaa Piiduru dai Jacovo dai Vuaana ΛΛmadu Λali ooqui dΛΛdΛdΛ.

⁵² VΛascatai suaanΛitadai dai aliΛ soigΛnΛlidadai Λali ooquicΛdΛ dΛmos ΛSuusi potΛtΛdai:

—MaitavΛr suaanΛda goali ooqui maitΛrmuuquiadΛ mosacooso —astΛtΛdai.

⁵³ DΛmos Λoodami mosparunai pocaititai ΛSuusi. Λoodami maatΛcatadai isiΛrmuuquiadΛ Λgai cascΛdΛ parunai.

⁵⁴ TaidΛ ΛSuusi bΛi novidΛ dai gΛgarΛ ñioo dai potΛtΛdai:

—Ali ooqui vañigiñi —astΛtΛdai.

⁵⁵ Tai Λgai Λpamu duaaca dai otoma vañi taidΛ ΛSuusi gatΛjai mΛsai biidana.

⁵⁶ DaidΛ ΛdΛΛdΛdΛ maitΛtΛgaitadai istumaasi gΛntΛtΛgituagi. DΛmos ΛSuusi potΛtΛdai sai maiaagidiña tomali Λmaadutai istumaasi ΛpΛdui.

9

¹ ΛSuusi Λmapagi Λbaivustaama dan gooca gΛmamaatΛrdamiga dai maa guvucadagai dai sΛΛlicami sai vuvaidiña vΛΛsi Diaavora tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛrΛ dai sai dudu-aaididana gacocodaga.

² Dai Suusi ootoi Λgai sai gaaagidana sai Diuusi soicΛi oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana dai duduaaididana coococidadΛ.

³ Dai potΛtΛdai:

—MaitavΛr vuucai tomali Λmo istumaasi voiyΛrΛ vΛΛtarΛ tomali gΛngiica tomali gΛnmoraaliga tomali biitugai tomali tumiñsi dai mosaliΛΛmoco vaapasaragai avΛr gΛnaadatica maisiu googoca.

⁴ Tomastuma quiiyΛrΛ mΛsiaaco gΛnuuliñagi anaasiavΛr gΛnuuliñaca asta mΛsiΛscadΛ iji Λgai dΛvΛΛriaiñdΛrΛ.

⁵ Dai mΛsiaaco maitΛnmiadΛgidagi vΛrai vuvaaqui abiaadΛrΛ dai gigigida ΛdΛvΛΛrai gΛnΛΛcasoaiñdΛrΛ vai poduucai maatΛna Λgai ismaicΛΛga idui —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁶ Tai iji Λgai dai mosΛΛmapΛcΛrΛ iimΛi dai gaaagidimi Diuusi ñiooquidΛ dai duduaaidimi coococidadΛ vΛΛsi aipacoga.

7 TaidΛ atAaanΛdami EroodΛsi maí vΛasi istumaasi ivuaadatadai ΛSuusi dai maitΛatΛgaitadai istumaasi gatΛgituagi. Dai ΛΛmoco pocaititadai saidΛ ΛVuaana duaaca coidadΛ saagidaiñdΛrΛ.

8 Dai aa pocaititadai saidΛ arΛEliiasicaru Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ daidΛ maasitu. Dai aa pocaititadai saidΛ arΛΛmoco ΛΛquidΛ Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ dai duaaca.

9 DΛmos ΛEroodΛsi pocaiti:

—AanΛ Λagi antgatΛjai guicutaragai moodΛ ΛVuaana ¿dai idio sioorΛ ismaacΛdΛ mosΛΛ naana maasi caΛ aanΛ aatagi? —ascaiti ΛEroodΛsi.

DaidΛ ΛEroodΛsi gΛaajagai isnΛidagi.

10 Dai aidΛsi dada ΛSuusi ojootosadΛ aagidi Λgai ΛSuusi vΛasi istumaasi idui. TaidΛ ΛSuusi vaidacai ΛmaapΛcΛrΛ siaaco baitoma maitiipu oidacami Betasaidamacoga.

11 Dai aidΛsi maí Λoodami isii ΛSuusi gooquiΛrΛ iji taidΛ ΛSuusi miaadΛgi dai aagidi sai Diuusi soicΛi oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana daidΛ ΛSuusi duduaadi ΛcoococoidadΛ.

12 Dai aidΛsi cauruñimi Λbaivustaama dan gooca mamaatΛrdami miaadΛrΛ guuquiva dai potΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—Ootosañi goodami vai gΛniibΛstana dai gaagana cuaadagai aali quiiquiana siaaco vaamioma miaagacagi. Tami siaaco daraaja aatΛmΛ maitiipu tomali istumaasi —astΛtΛdai ΛmamaatΛrdami.

13 TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—Bibidavurai aapimΛ —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—MaitatΛviaa vaamioma mosaltaama paana dai gooca vatopa. SiΛgisgiaa mΛΛca savΛΛda aatΛmΛ cuaadagai vΛasi idi oodami vΛΛtarΛ —astΛtΛdai ΛmamaatΛrdamigadΛ.

14 DaidΛ Λoodami parΛ taama miil aΛcatadai. DΛmos ΛSuusi potΛtΛdai gΛmamaatΛrdamiga:

—Aagidavurai goodami sai daraivana chiichiΛquiatai aipacoga parΛ taataucami sienta —astΛtΛdai ΛSuusi.

15 Tai podui vΛΛscatai daraiva.

16 TaidΛ ΛSuusi vui Λtaama paana daidΛ Λgooca vatopa dai tΛvaagiamu nΛnΛaava dai gamamagi dai gooquiΛrΛ saasarai Λpaana dai Λvatopa dai maa gΛmamaatΛrdamiga sai taacoidana Λoodami.

17 Tai vΛΛscatai gauu dai tataascovai dai gooquiΛrΛ suusudagi baivustaama dan gooca aasarai saasaquigadΛ ismaacΛdΛ baivito.

18 Λmo imidagai aidΛsi Λcovai daanΛitadai Diuusi ΛSuusi vaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛΛmadu daraajatadai taidΛ ΛSuusi tΛcacai gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛtΛdai:

—¿VoorΛ giñaagai Λoodami? —astΛtΛdai.

19 Tai Λgai itΛtΛdai:

—ΛΛmoco pocaiti pΛsaidΛ arΛVuaana Λgai ismaacΛdΛ vaponaiña Λoodami, dai aa pocaiti pΛsaidΛ arΛEliasi, dai aa pocaiti pΛsaidΛ arΛΛquidΛ Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ dai duaaca —astΛtΛdai.

20 TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—¿Dai aapimΛo mΛcaiti ansoorΛ aanΛ? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛPiiduru aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AapiarΛ arDiuusi CristogadΛ ismaacΛdΛ Λgai Λcovai vuusaitu —astΛtΛdai.

21 DΛmos ΛSuusi sΛΛlicΛdΛ daí sai maiagidiña imaasi tomali Λmaadutai.

22 Dai potΛtΛdai:

—AanΛ ismaacΛdaΛ viaa Λmo sΛΛlicami viaacamu issΛΛlicΛdaΛ soimaa taatagi dai mosΛmapiadarΛ giñviaamu ΛtΛtaaanΛdamigadΛ judidíu ΛΛmadu baitΛguucacamigadΛ pa-paali ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ. Dai giñmuaaa magari vΛΛsi dai vΛΛsΛcΛrΛ bo vaica tasaicΛdaΛ Λpamu duaacamu aanΛ —astΛtdai.

²³ Dai gooquiΛrΛ potΛtdai vΛΛscatai:

—SioorΛ giñΛΛgiada Λliada maitΛagagai isΛΛgi gΛtΛgitocagi dai vΛΛs tasai gΛagagai isbai gΛducagi siΛduñiada gΛmuaatuda giñvaavoitudaitai daida giñΛΛgiadagi.

²⁴ SioorΛ ivuaadagi ΛΛgi istumaasi ipΛlidi, Λgai gia imimu Diaavora ΛΛmadu, dΛmos Λgai ismaacΛdaΛ bai gΛduu dai muquiagi giñvaavoitudaitai Λgai gia cΛΛgacΛrΛ vuusaimu.

²⁵ Tumaasi ΛrcΛΛgai Λmo oodami vΛΛtarΛ isgamaitΛagi vΛΛsi istumaasi oidaga oidigi daama vai ibΛdaΛ imiagi Diaavora ΛΛmadu.

²⁶ AanΛ ismaacΛdaΛ viaa Λmo sΛΛlicami tΛvaagiaiñdarΛ divia dai Λpamu noragia iñagai dai gooquiΛrΛ Λpamu divimu aanΛ ΛΛmadu mui Diuusi tΛtaañicarudΛ. Dai giñooga dadadaquigadΛ gΛrsicoli dadadaquida agai. IsΛmaadutai siaa Λradagi giñvaavoitudaitai aanΛ ΛpΛ siaa Λrogiamu amaasi iñsiΛΛscadΛ diviagi.

²⁷ IsmaacΛdaΛ gΛnaagidi aanΛ Λrvaavoi sai oidaga Λmaadutai ismaacΛdaΛ tami guuca sai maicoiya agai asta tΛΛgacai ismaasi siaaco tΛaanΛi Diuusi —astΛtdai ΛSuusi.

²⁸ Dai aidΛsi potΛi ΛSuusi bo mamacova tasaicΛdaΛ tΛsai Λmo giidiΛrΛ dai gamamada agai dai ΛΛmadu iimΛitadai Piiduru dai Jacovo dai Vuaana.

²⁹ Dai aidΛsi daanΛitadai Diuusi ΛSuusi vuivasadΛ ΛmapΛdui dai yuucusidΛ cΛΛga tootuatΛ dai dadadacΛdami gΛnaato.

³⁰ Tai gΛmaasitu gooca cΛcΛΛli abaana ΛSuusi dai ΛΛmadu gaaatagitadai Λgai ΛrMoseesacaru ΛΛmadu Eliiasi.

³¹ Dai sicolimadi Λmo cuudagi dadadacΛdami dai aagaitadai issoimaa taata agai ΛSuusi dai isducatai muquia agai JerusaleenΛrΛ.

³² Tomasi ΛPiiduru ΛΛmadu ΛaaduñdaΛ aliΛ coocosimucataidai vΛΛscΛrΛ maicoocoi dai tΛΛ isducatai dadadacΛi ΛSuusi sicoli dai vΛgoocai cΛcΛΛli ismaacΛdaΛ ΛΛmadu guuca-cataidai.

³³ Dai aidΛsidΛ ΛcΛcΛΛli mΛΛcasioma iimimitadai ΛSuusi sonuaiñdarΛ taidΛ ΛPiiduru potΛtdai ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiadami, vΛΛsi ΛrcΛΛgai istami daraaja aatΛmΛ tΛtai duuñi vaica uucusai Λmoco aapi gΛvΛΛtarΛ dai Λmai Moseesa vΛΛtarΛ dai Λmai Eliiasi vΛΛtarΛ —astΛtdai.

DΛmos ΛPiiduru maimaatΛcatadai iscaititadai.

³⁴ Dai quiaa ñiocoaitadai Λgai tai divia Λmo icomai dai iñña vΛΛscatai tai Λgai aliΛ duduaadimu tΛΛgacai isicomai saagida iji ΛcΛcΛΛli.

³⁵ Tai icomiañdarΛ caidatu Λmo ñiiooqui ismaacΛdaΛ icaiti:

—IdiavΛr giñmara dai aanΛ aliΛ oigΛdai. ΛΛgiadavurai aapimΛ —ascaiti ññiiooqui.

³⁶ Dai aidΛsi capotΛi ññiiooqui Λgai gΛntΛgito tΛΛ sidΛ ΛSuusi caΛΛgi cΛacataidai. Dai vΛvaicai mamaatΛrdamigadΛ maiaagidi tomali Λmaadutai tomali Λmo ñiiooqui istumaasi tΛΛ Λgai.

³⁷ Dai siaadiqui aidΛsi tΛaapai Λgai giidiañdarΛ tai mui oodami vuvaaja dai voidΛrΛ aayi ΛSuusi.

³⁸ Tai Λmo cΛΛli Λoodami saagida gΛgarΛ ñiiooqui daidΛ itΛtdai:

—MamaatΛtuldiadami, giñoigΛdañi dai nΛida giñmara, idi caΛmaduga giñmara cΛΛli.

³⁹ Vai Λmo Diaavora tΛaañicarudΛ bΛbΛjΛi dai iññaquitudai dai susuiquituldi dai toto-sacatudai tΛñidΛ dai soi vueeyi dai maidagitua Λlidi.

⁴⁰ Casiant goguama oí gΛmamaatΛrdamiga sai vuusaidana Λgai goDiaavora tΛaañicarudΛ dΛmos Λgai maitistui —astΛtdai.

⁴¹ Tai aa noragi ΛSuusi dai potΛtdai:

—Dañi aapim^Λ sivi oidacami maivaavoidaracami dai mai^{ΛΛ}gidaracami si^{ΛΛ} t^{ΛV}api vaamioma viaacamu aan^Λ isg^{ΛN}Λ^Λmadu daacagi dai g^{ΛN}Λijadagi —ast^{ΛT}Λ^Λdai ^ΛSuusi.

Dai pot^{ΛT}Λ^Λdai ^Λgai ^Λoogad^Λ:

—Baigovai vuaapa g^{ΛM}ara —ast^{ΛT}Λ^Λdai.

⁴² D^{ΛM}os aid^Λsi ^Λali g^{ΛΛ}li miaad^{ΛT}Λ^Λ ca^Λquiva taid^Λ ^ΛDiaavora t^Λaañicarud^Λ d^{ΛV}Λ^Λrap^Λ daitu dai suiquituli. D^{ΛM}os ^ΛSuusi dodoligitu ^ΛDiaavora t^Λaañicarud^Λ dai duaadi ^Λali g^{ΛΛ}li dai t^{ΛΛ}gi oogad^Λ.

⁴³ Tai v^{ΛΛ}scatai mait^{ΛΛ} istumaasi g^{ΛN}t^{ΛT}Λ^Λg^Λituagi t^{ΛΛ}gacai istumaasi mo^SΛ^Λ g^Λducami ismaac^{ΛD}Λ idui Diuusi.

—
Dai maiquiaa t^{ΛT}Λgaitadai ^Λgai istumaasi g^{ΛN}t^{ΛT}Λ^Λg^Λituagi gomaasic^{ΛD}Λ ismaac^{ΛD}Λ idui ^ΛSuusi tai ^Λgai pot^{ΛT}Λ^Λdai g^{ΛM}mamaat^{ΛR}damiga:

⁴⁴ —C^{ΛΛ}gav^{ΛR} ca^{ΛC}a idi dai most^Λgitoca. Aan^Λ ismaac^{ΛD}Λ viaa ^Λmo s^{ΛΛ}licami m^Λgiñt^{ΛΛ}gida ^Λgai aa oodami —asc^Λaiti ^ΛSuusi.

⁴⁵ D^{ΛM}os ^Λmamaat^{ΛR}damigad^Λ maimaata ca^{ΛC}atadai istumaasi aagidi ^Λgai, maimaaquiarsicatadai ^Λgai oigaragai ismaata cajiagi casc^{ΛD}Λ, dai ^Λgai duduaadicuitadai isaagidagi sai c^{ΛΛ}ga aagidana isducatai maat^Λ cajiagi ^Λgai istumaasi aagaitadai ^Λgai.

—
⁴⁶ Vaid^Λ ^ΛSuusi mamaat^{ΛR}damigad^Λ ^{ΛΛ}gi g^{ΛN}aatagidi dai pocaiti sai sioor^Λ ^Λgaiiñd^{ΛR}Λ c^{ΛΛ}gadu isvaamioma gata^Λaan^{ΛD}agi.

⁴⁷ D^{ΛM}os ^ΛSuusi maí istumaasi g^{ΛN}t^{ΛT}Λ^Λg^Λitoitadai ^Λgai dai b^Λi ^Λmo ali oodami dai g^Λabaana c^Λi

⁴⁸ dai pot^{ΛT}Λ^Λdai:

—Tomasioor^Λ ismaac^{ΛD}Λ vaavoitudai giñmamaat^{ΛT}uldiaraga dai casc^{ΛD}Λ oig^Λdai idi ali oodami ^Λgai giñoig^Λdai aan^Λ ^{ΛΛ}p^Λ dai ^Λgai ismaac^{ΛD}Λ giñoig^Λdai aan^Λ ^Λgai oig^Λdai ^Λgai ismaac^{ΛD}Λ giñootoi. Ismaac^{ΛD}Λ po^Λlidi ismaisi gata^Λaan^Λi ^Λgai vaa ^Λgai dai vaamioma gata^Λaan^Λi —ast^{ΛT}Λ^Λdai ^ΛSuusi.

—
⁴⁹ Taid^Λ ^ΛVuaana pot^{ΛT}Λ^Λdai:

—Mamaat^{ΛT}uldiadami, t^{ΛΛ} aat^{ΛM}Λ ^Λmoco ismaac^{ΛD}Λ pot^Λi sai g^Λg^Λvucadac^{ΛD}Λ vuvaiditadai Diaavora t^{ΛT}Λaañicarud^Λ t^Λtai daí sai camaivuvaidiña mait^{ΛT}Λ^Λmadu aim^Λraitai ^Λgai —ast^{ΛT}Λ^Λdai ^ΛVuaana.

⁵⁰ D^{ΛM}os ^ΛSuusi pot^{ΛT}Λ^Λdai:

—Maitav^{ΛR} daidiada. Ismaac^{ΛD}Λ mait^{ΛR}vui caat^Λ ^Λgai g^{ΛR}Λpa maasi t^{ΛT}Λg^Λitoi —ast^{ΛT}Λ^Λdai ^ΛSuusi.

—
⁵¹ Aid^Λsi camiaadimi istuigaco t^Λsadia agaitadai ^ΛSuusi t^{ΛV}aa^Λgiamu ^Λgai pocaiti:

—Aan^Λ angia imia iñagai Jerusaleenamu —asc^Λaiti ^ΛSuusi.

⁵² Dai bait^Λqui ootoi ojootosicami tai ^Λgai iji ^Λmo ^Λmap^{ΛC}Λ^Λ Samaalia dai gaagida ^Λgai siaaco g^Λuuliñagi ^ΛSuusi.

⁵³ D^{ΛM}os ^ΛSamaali^{ΛT}Λ^Λ oidac^{ΛD}Λ maitip^Λli ismiaanai daasagi maat^Λcai isJerusaleenamac^Λ im^Λitadai ^Λgai.

⁵⁴ Aid^Λsid^Λ ^Λmamaat^{ΛR}damigad^Λ ^ΛSuusi Jacovo ^{ΛΛ}madu Vuaana t^{ΛΛ} imaasi pot^{ΛT}Λ^Λdai ^Λgai ^ΛSuusi:

—Mamaat^{ΛT}uldiadami, ¿ip^Λlidip^Λsi t^Λsgatañiagi tai t^{ΛV}aa^Λgiaiñd^{ΛR}Λ dai v^{ΛΛ}si ugi-titudagi gooodami poduucai isduucai idui Eliiasicar^Λ Diuusi ñiooquituldiadamigad^Λ? —ast^{ΛT}Λ^Λdai.

⁵⁵ Taid^Λ ^ΛSuusi vui n^{ΛN}Λaava dai bagaimi dai pot^{ΛT}Λ^Λdai:

—Aapim^Λ maimaat^Λ ismaasi g^Λniib^{ΛD}aga.

⁵⁶ Aan^Λ ismaac^Λda^Λ viaa^Λ amo^Λ s^Λalicami^Λ maidiviaca^Λi cooda^Λ iñagai^Λ oodami^Λ baiyoma^Λ mosc^Λagac^Λra^Λ vuvaida^Λ iñagai^Λ aan^Λ —ast^Λada^Λi^Λ Suusi.

Dai amaasi^Λ iji^Λ sib^Λaacoga.

⁵⁷ Dai aid^Λasi^Λ voiy^Λra^Λ iim^Λitadai^Λ agai^Λ tai^Λ amo^Λ c^Λali^Λ pot^Λada^Λi^Λ Suusi:

—Mamaat^Λtuldiadami^Λ, g^Λoidatucuda^Λ iñ^Λlidi^Λ aan^Λ v^Λasi^Λ p^Λsiaaco^Λ aim^Λrdagi^Λ —ast^Λada^Λi^Λ.

⁵⁸ Taid^Λ Suusi^Λ aa^Λ noragi^Λ daid^Λ it^Λada^Λi^Λ:

—Cacaasiocai^Λ viaa^Λ g^Λant^Λat^Λjoga^Λ vaid^Λ aujuurugi^Λ g^Λancoocosa^Λ, d^Λmos^Λ aan^Λ ismaac^Λda^Λ viaa^Λ amo^Λ s^Λalicami^Λ maiviaa^Λ tomali^Λ siaaco^Λ mootagi^Λ —ast^Λada^Λi^Λ Suusi.

⁵⁹ Daid^Λ Suusi^Λ pot^Λada^Λi^Λ ama^Λi^Λ c^Λali^Λ:

—Giñoidañi^Λ —ast^Λada^Λi^Λ.

D^Λmos^Λ ac^Λali^Λ pot^Λada^Λi^Λ:

—Mamaat^Λtuldiadami^Λ, giñdagitoñi^Λ quiaa^Λ a^Λp^Λga^Λ an^Λm^Λla^Λ yaasagi^Λ giñoooca^Λ —ast^Λada^Λi^Λ.

⁶⁰ D^Λmos^Λ Suusi^Λ aa^Λ noragi^Λ daid^Λ it^Λada^Λi^Λ:

—Dagitoñi^Λ vai^Λ agai^Λ ismaac^Λda^Λ a^Λpan^Λ ducami^Λ coidad^Λ mai^Λagiditai^Λ Diuusi^Λ yaasana^Λ g^Λancoidad^Λga^Λ, dai^Λ aapi^Λ imi^Λ dai^Λ gaaagida^Λ sai^Λ Diuusi^Λ soic^Λi^Λ oodami^Λ sai^Λ c^Λagac^Λra^Λ oidacana^Λ —ast^Λada^Λi^Λ Suusi.

⁶¹ Tai^Λ ama^Λi^Λ c^Λali^Λ pot^Λada^Λi^Λ:

—Mamaat^Λtuldiadami^Λ, g^Λoida^Λ iñ^Λlidi^Λ aan^Λ d^Λmos^Λ giñdagitoñi^Λ quiaa^Λ nai^Λ m^Λla^Λ diosagidagi^Λ giñaaduñi^Λ —ast^Λada^Λi^Λ.

⁶² D^Λmos^Λ Suusi^Λ it^Λada^Λi^Λ:

—Sioora^Λ gasicuandagi^Λ dai^Λ aa^Λ n^Λajidagi^Λ mais^Λali^Λ sicuanai^Λ, poduucai^Λ a^Λp^Λla^Λ agai^Λ ismaac^Λda^Λ giñoidatucuda^Λ aliada^Λ dai^Λ otoma^Λ imia^Λ ali^Λdi^Λ g^Λquiiyamu^Λ agai^Λ mait^Λrc^Λaga^Λ aata^Λ vuaadami^Λ Diuusi^Λ aa^Λ duiñdad^Λra^Λ —ast^Λada^Λi^Λ Suusi.

10

¹ Dai cadaivunucai^Λ imaasi^Λ taid^Λ Suusi^Λ acovai^Λ vuvaitu^Λ a^Λp^Λla^Λ vaic^Λ coobai^Λ dan^Λ baivus^Λtaama^Λ oodami^Λ dai^Λ mosgoogocatai^Λ bait^Λqui^Λ ootoi^Λ v^Λasi^Λ a^Λmap^Λac^Λra^Λ siaaco^Λ viaacatadai^Λ agai^Λ isimiagi.

² Dai pot^Λada^Λi^Λ:

—M^Λsiaaco^Λ iimia^Λ agai^Λ aapim^Λ mui^Λ oodami^Λ cabaig^Λanduuduna^Λ iib^Λad^Λ dai^Λ ca^Λca^Λ agai^Λ Diuusi^Λ ñiooquid^Λ a^Λpan^Λ duucai^Λ g^Λpi^Λ asicami^Λ ismaac^Λda^Λ casi^Λ g^Λaaagai^Λ yoovaragai^Λ. Dai^Λ Diuusi^Λ ñiñiooquituldiadamigad^Λ chi^Λal^Λquidu^Λ casc^Λda^Λ daan^Λadavurai^Λ aapim^Λ Diuusi^Λ ismaac^Λda^Λ a^Λra^Λpan^Λ ducami^Λ a^Λsacami^Λ vai^Λ ootosana^Λ aa^Λ g^Λñiñiooquituldiadamiga^Λ ismaac^Λda^Λ a^Λra^Λpan^Λ ducami^Λ pipiooñi^Λ vai^Λ aagida^Λ agai^Λ ñiooquid^Λ a^Λoodami^Λ ismaac^Λda^Λ baig^Λanduuduna^Λ iib^Λad^Λ agai^Λ a^Λpan^Λ ducami^Λ asicami^Λ.

³ Iimivurai^Λ aapim^Λ. Dañi^Λ aan^Λ a^Λpan^Λ duucai^Λ g^Λanootosai^Λ cañiiru^Λ s^Λas^Λayi^Λ saagida.

⁴ Maitav^Λar^Λ vuucai^Λ g^Λanmoraraaliga^Λ tomali^Λ g^Λantumiñsi^Λ daraasacaru^Λ tomali^Λ aa^Λ susu^Λsacai^Λ, dai^Λ maitav^Λar^Λ guguquida^Λ voiy^Λra^Λ m^Λsiaaco^Λ ajiagi^Λ oodami^Λ.

⁵ M^Λsiaascad^Λ ajiagi^Λ amo^Λ quiiy^Λra^Λ v^Λrai^Λ aagida^Λ a^Λoidacami^Λ sai^Λ Diuusi^Λ ip^Λlidi^Λ isiib^Λastudacan^Λ tadacagi^Λ agai^Λ iib^Λad^Λ.

⁶ Dai^Λ isami^Λ daacagi^Λ amaadutai^Λ dai^Λ n^Λan^Λracagi^Λ isDiuusi^Λ soiñagi^Λ vai^Λ g^Λiib^Λastacan^Λ tadaca^Λ agai^Λ iib^Λad^Λ aid^Λ gia^Λ g^Λiib^Λastacan^Λ tadacamu^Λ agai^Λ. Dai^Λ ismaitiipucagi^Λ tomali^Λ amaadutai^Λ ami^Λ isn^Λan^Λracagi^Λ isDiuusi^Λ soiñagi^Λ vai^Λ g^Λiib^Λastacan^Λ tadacagi^Λ agai^Λ v^Λas^Λc^Λra^Λ aapim^Λ g^Λaaagai^Λ isaagididagi^Λ gomaasi^Λ aa^Λ oodami^Λ.

⁷ Dai^Λ anaasi^Λ m^Λsiaaco^Λ c^Λaga^Λ g^Λanmiaad^Λgidagi^Λ agai^Λ vaa^Λ quiiy^Λra^Λ av^Λar^Λ g^Λanuuliña^Λ dai^Λ ugaavurai^Λ dai^Λ ii^Λ istumaasi^Λ viaacagi^Λ agai^Λ, amo^Λ piooñi^Λ viaa^Λ s^Λalicami^Λ m^Λsaa^Λ nam^Λquidagi^Λ. Dai^Λ maitav^Λar^Λ mosquiiqui^Λra^Λ ajiopada.

8 Dai masiāscadā ajiagi amapacāra masicāga ganmiaadāgidagi ugaavurai mastumaasi ganbiidagi.

9 Dai duduaaidavurai acococoidadā ismaacādā ami oidacagi dai poviavar tādā aoidacami: “Cadivia Diuusi dai ganāmadu daaca agai daidā ipāliidi isgansoiñagi mai cāgacāra oidaca aapimā”.

10 Dai masajiagi amapacāra masiaaco maitānmiaadāgidagi varai vuvaqui caayāra dai potādā:

11 “Asta dāvāragadā ganoidaga ismaacādā garācasuana saī gigigidamu aatāmā varai poduucāi maataca aapimā masmaicāga idui. Damos maatacavurai sicayooga aayi siāscadā gataānāda agai Diuusi”.

12 Dai quiaa ñioocai āSuusi dai potādā:

—Aanā angānaagidi sai siāscadā Diuusi nāidagi ismaacādā arcāga ivuaadami dai ismaacādā armaicāga ivuaadami agai soimaasi taatatulda agai aoodami ismaacādā maitānmiaadāgidagi vaamioma soimaasi taatatuldamu agai siā Sodoomāra oidacami.

13 Aapimā Corasiñiāra oidacami dai Betasaidāra oidacami siā soimaa taatamu aapimā. Istiioāra dai Sidooniāra oidacami tāgimudai istumaasi gāgarducami masmaasi tā aapimā agai gia cāāqui abiaadāra gānaadamudai yuucusi tutucucami dai gāncocoomaivadamudai mataicādā dai poduucāi maasiuldādamudai iscāma duucāi gāntātgito dai camaisoimaasi ivuaada agai.

14 Damos siāscadā Diuusi nāidagi ismaacādā arcāga ivuaadami dai ismaacādā armaicāga ivuaadami gāngāgāvituldaraga vaamioma soimaascamu isāTiioāra dai Sidooniāra oidacami vāāta.

15 Dai aapimā Capernauumāra oidacami. ¿Povai masiānāliidi mastāvaagiāra ucami tātāidia agai? Baiyoma matāpañiā agai dāvārai utamacoga —astādā āSuusi.

16 Dai potādā agai gamamaatārdamiga:

—Ismaacādā āgīditai gāncā aapimā agai giñāgīditai cā ānā āpā dai ismaacādā gājiāadāra gānvīpieeyi aapimā agai gājiāadāra giñvīpieeyi ānā āpā dai ismaacādā gājiāadāra giñvīpieeyi ānā agai gājiāadāra vīpieeyi āpā agai ismaacādā giñootoi —astādā āSuusi.

17 Taidā āvaic coobai dan baivustaama āpamu dadacāi baigānāliatugai dai potādā agai āSuusi:

—Mamaatātuldiadami, asta Diaavora tātāāñicarudā vāsi gāragi āgaitai aatāmā gātāātaraga —astādā ājootosicami āSuusi.

18 Taidā āSuusi potādā:

—Aanā ānāidi isducatai gāi āDiaavora tāvaagiāiñdāra āpan duucāi āmo siitāñi.

19 Aanā angānmaa guvucadagai aapimā masai cācāisapaiñā gāgar cocoyi dai nanacasārai dai poduucāi vaamioma viaa aapimā guvucadagai isgārsaayu Diaavora. Dai aapimā maisoimaa taatamai tomali āmo istumaasicādā.

20 Maitavar baigānāliada cascādā gānāgīditai Diaavora tātāāñicarudā. Baiyoma mosgāagai masbaigānāliadagi oojisicatai gāntāātaraga mā tāvaagiāra —astādā āSuusi.

21 Aidā otoma baiāliatu Diuusi Ibādā āSuusi tai agai potādā:

—Giñooā ānā gia sālicādā siaa gāduutudai, āapiāpā ārbaitācāacami tāvaagiāra dai oidigi daama. Aapi āpātmaimāatātuli idi maasi āsastudugami tomali agai ismaacādā naana maasi mamaatāraī mosāca agai ismaacādā maisi sastuduga dai ismaacādā mainaana maasi mamaatāraī. Cāgāduava giñooā poduucāi ipāli āpi dai poduucāi idui —astādā āSuusi gāooga.

²² Dai apiamamaatʼtuldi ʼSuusi ʼoodami dai potʼʼadai:

—Giñooça giñmaa vʼʼasiaʼcatai. Aanʼ ʼrDiuusi maradʼ ismaacʼadʼ tʼvai tʼvaagiaiñdarʼ dai tomali ʼmaadutai maicʼʼga giñmaatʼ mosʼca giñooça dai tomali ʼmaadutai maicʼʼga maatʼ giñooça mosʼca aanʼ ismaacʼadʼ ʼrmaradʼ ʼgai. Dai vʼʼascʼarʼ oidaga aa ismaacʼadʼ maatʼ giñooça mosʼca ismaacʼadʼ aanʼ ipʼlidi sai maatʼna.

²³ Amaasi ʼgai vui nʼnʼava gʼmamaatʼrdamiga dai ʼʼgi ʼgai potʼʼadai:

—Baigʼʼlidi aapimʼ nʼiditai mʼstumaa nʼidi.

²⁴ Aanʼ angʼnaagidi sai mui Diuusi ñiñiooquituldiadamigadʼ ʼʼmadu mui raraí nʼida ʼlilitadai mʼstumaasi aapimʼ nʼidi dai maitʼʼ, dai ʼgai caʼca ʼlilitadai mʼstumaasi aapimʼ caʼ dai maicaʼ —astʼʼadai ʼSuusi.

²⁵ Amaasi ʼmo mamaatʼtuldiadami Diuusi sʼʼlicamigadʼ cʼʼquiva dai ii dai mʼʼ aatagida ʼgai ʼSuusi. Mosʼnʼida ʼlilitadai ʼgai sabai aagana Suusi ʼmo istumaasi istumaasi vui caatʼcagi ʼvaavoidaragadʼ dai potʼʼadai:

—Mamaatʼtuldiadami, ¿tumaasi istutuidi aanʼ isiduñiagi dai vʼʼascʼarʼ ʼʼmadu daacagi Diuusi? —astʼʼadai.

²⁶ Taidʼ ʼSuusi aa noragi daidʼ itʼʼadai:

—¿Tumaasi ʼgai dai oojisi sʼʼlicamiʼrʼ? Aapi nʼnʼidiña oojai vʼʼʼ tasai giñaagidañi iscaiti —astʼʼadai ʼSuusi.

²⁷ Taidʼ ʼmamaatʼtuldiadami Diuusi sʼʼlicamigadʼ aa noragi daidʼ itʼʼadai:

—“Oigʼadañi gʼDiuusiga vʼʼʼsi gʼiibʼdacʼadʼ, dai vʼʼʼsi gʼʼgʼuvucadacʼadʼ dai vʼʼʼsi gʼʼʼgʼitoidacʼadʼ, dai oigʼadañi gʼʼaduñi poduucai pʼsduucai gʼʼoigʼadai aapi ʼʼgi” —astʼʼadai.

²⁸ Taidʼ ʼSuusi itʼʼadai:

—Cʼʼga pʼtgiñaa noragi isvʼʼʼsi gomaasi iduñia aapi, aapi vʼʼascʼarʼ oidacamu Diuusi ʼʼmadu —astʼʼadai ʼSuusi.

²⁹ Vaidʼ ʼmamaatʼtuldiadami Diuusi sʼʼlicamigadʼ ʼʼgi gʼʼsoiña ʼlilitadai dai potʼʼadai ʼgai ʼSuusi:

—¿Voorʼ ʼrgiñaaduñi? —astʼʼadai.

³⁰ Taidʼ ʼSuusi aa noragi daidʼ itʼʼadai:

—ʼmo imidagai ʼmo cʼʼʼli tʼvañimitadai ʼmo voi Jerusaleenaiñdarʼ Jericooamu tai voiyʼrʼ aayi ʼʼsivogami dai baitoma gʼʼviji dai ʼʼsi istumaasi vuucaticatadai ʼgai asta yuucusidʼ dai sʼʼlicʼadʼ soidoodai dai baitoma muuquiadʼ viaa dai iji.

³¹ Dai aidʼpʼcaʼ amui imʼitadai ʼmo paaligadʼ judidíu ʼgai vaa voiyʼrʼ dai tʼʼgacai mossʼʼli daivusai.

³² Dai ʼmo leviita ʼpʼʼ amui sʼʼʼli daivusai dai aidʼsi tʼʼ ʼgai mosdaivusai ʼpʼʼ.

³³ Dai ʼmai cʼʼʼli Samaaliaiñdarʼ ʼgai vaa voiyamu imʼitadai dai tʼʼgacai soigʼʼʼldian taada.

³⁴ Dai miaadʼrʼ cʼʼquiva siaaco caatʼcatadai ʼcʼʼʼli dai duaadi istuidana saasaquicatadai asaiticʼadʼ dai valieenticʼadʼ, dai vipiosolicʼadʼ vuupuli dai ʼʼgi gʼʼsoiga daama daí dai bʼʼcaʼ ʼmo quiiyamu dai ami gʼʼuuli ʼʼmadu dai nuucagi.

³⁵ Dai siaadiqui aidʼsi caimia agaitadai ʼSamaaliʼrʼ oidacami vuuvaitu goo piisu dai maa ʼoidacami dai potʼʼadai: “Nuucadacañi idi cʼʼʼli dai pʼʼvaamioma siaa duadagi gʼʼaa namʼʼquidamu aanʼ iñsiʼʼscadʼ ʼpʼamu diviagi”, astʼʼadai ʼSamaaliʼrʼ oidacʼadʼ ʼoidacami.

³⁶ Dai sivi maacʼadʼ idi vʼʼvaicai cʼʼcʼʼʼli ʼraduñdʼ ʼcʼʼʼli ismaacʼadʼ baitoma gʼʼviji ʼʼsivogami —astʼʼadai ʼSuusi.

³⁷ Taidʼ ʼmamaatʼtuldiadami Diuusi sʼʼlicamigadʼ itʼʼi:

—ʼgai ismaacʼadʼ soigʼʼʼli tʼʼgacai —astʼʼadai.

Taidʼ ʼSuusi potʼʼadai:

—Imiñi aapi dai poduuñi ʼpʼʼ —astʼʼadai.

38 Dai apiaimΛi ΛSuusi dai aayi ΛmaapΛcΛrΛ. Vai ami oidacatadai Λmo ooqui Maaruta tΛΛgiducami dai miaadΛgi gΛquiiyΛrΛ.

39 DaidΛ ΛMaaruta siΛgΛcatadai Λmai ooqui María tΛΛgiducami. Tai Λgai vuidΛrΛ daiva ΛSuusi dai caΛca agai istumaasi aagaitadai Λgai.

40 DΛmos ΛMaaruta aliΛsi istumaa vuaadatadai cusiñiΛrΛ dai miaadΛrΛ cΛquiva siaaco daacatadai ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, ¿maitapΛsvuamΛ aliΛdi tomalaachi isgiñsiisi ΛΛgi giñvidagi mosΛΛsi aa duiñdagai? Aagidañi tudu vaidΛ giñsoiñana —astΛtΛdai ΛMaaruta.

41 TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Maaruta, Maaruta, maitivuamΛ aliΛda aapi mosΛΛ naana maasicΛdΛ.

42 MosaliΛmo istumaasi oidaga ismaacΛdΛ vaamioma gΛaagai dai goMaría gia bΛi cΛΛgaducΛdioma aa duiñdagai dai tomali Λmaadutai maivoopoidamu —astΛtΛdai ΛSuusi.

11

1 Λmo imidagai ΛSuusi gamamadaitadai Λmo ΛmaapΛcΛrΛ. Dai aidΛsi canaato mamagi Λgai tai Λmaadutai ΛmamaatΛrdamigadΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, gΛrmaatΛtuldañi mamadaragai poduucai isduuca ΛVuaana maatΛtuli gΛmamaatΛrdamiga —astΛtΛdai.

2 TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—MΛsiΛΛscadΛ gamamadadagi vΛrai aduucai gamamadada:

GΛrooga aapi pΛsmaacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja, aatΛmΛ ipΛlidi isΛoodami gΛsiaa duutuadagi, dai maatΛna isaapi maisoimaasi ivueeyi vai otoma aΛna istuigaco gataΛaanΛda agai aapi tami oidigi daama vaidΛ ΛpΛduuna pΛstumaaasi aapi ipΛlidi tanai oidigi daama Λpan duuca tΛvaagiΛrΛ.

3 GΛrsoiñañi tΛtai viaaca aatΛmΛ cuaadagai siΛΛsi tΛgito sivi vΛΛtarΛ.

4 Dai gΛroigΛldañi vΛΛsi gΛrsoimaascamiga aatΛmΛ ΛpΛ oigΛldi vΛΛscatai ismaacΛdΛ soimaasi gΛrvuiididi.

Maiti dagito isΛDiaavora gΛraagiadan tadacagi isiduñia aatΛmΛ soimaasi poduucai vΛrgamamadada.

AstΛtΛdai ΛSuusi.

5 DaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai ΛpΛ:

—Ducami isΛmaadutai aapimΛ viaacagi Λmoco gΛnaduñi pai aapi imiagi quiidiamu ΛrantucarΛ pai potΛΛda aapi: “Giñaduñi giñtañiuvidañi vaica tascali,

6 utudama giñdiviji Λmoco giñaduñi mΛΛcasdΛrΛ imΛΛdami dai aanΛ maiviaa istumaasi biidagi”.

7 Dai ducami siΛgΛmai aa gΛnoragidagi tuucavidΛrΛ dai povΛtΛΛdagi: “Maitigiññiooquiada casia cuupi quitaagiña dai giñmaamara giñΛΛmadu vΛΛtΛ giñvaacosiarΛ nai cascΛdΛ maitistutuidi aanΛ isvañigΛcai gΛmaquiagi tomali Λmo istumaasi”.

8 AanΛ angΛnaagidi tomasi maivañigΛcai gΛmaa Λgai istumaasi gΛaduñicatai baiyoma vañigian taada Λgai dai gΛmaquiagi vΛΛsi istumaasi tΛgitoca aapi maicaΛca aliΛditai ñioocadami.

9 CascΛdΛ aanΛ angΛnaagidi mΛsai daanΛiña Diuusi sai gΛnsoicΛiña mai viaaca aapimΛ tΛgitocagi dai gΛaagai mΛscΛΛga vaavoitudadagi sai Diuusi gΛnsoicΛda agai.

10 SioorΛ daanΛdagi Diuusi sai soicΛiña gia soicΛiña.

11 Λmaadutai aapimΛ ismaacΛdΛ Λrgaoooga ¿mΛsbai oidana aapimΛ gΛnmara Λmo odai isgΛntaanΛda Λgai paana? ¿SiΛpΛ oidagi Λmo cooyi isgΛntaanΛda Λgai vatopa?

12 ¿IsgΛntaanΛda Λgai Λmo tacunono isbai oidana aapimΛ Λmo nacasΛrai?

13 M_Λsaapim_Λ ismaac_Λd_Λ maic_ΛΛ tuutuiga maata oidi g_Λnmaamara istumaasi c_ΛΛg_Λducami sioma c_ΛΛga g_Λnooga ismaac_Λd_Λ t_Λvaagi_Λr_Λ daja g_Λnootosdamu g_ΛIb_Λdaga vai g_Λn_ΛΛmadu daacana v_ΛΛscatai sioor_Λ ip_Λliadagi is_ΛΛmadu daaca _Λgai —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

14 _ΛSuusi vusaasditadai _Λmo c_ΛΛliaiñ_Δr_Λ _Λmo Diaavora t_Λaañicarud_Λ. _ΛDiaavora t_Λaañicarud_Λ muudutu _Λc_ΛΛli. Dai aid_Λsi vuusai _ΛDiaavora t_Λaañicarud_Λ taid_Λ ismaac_Λd_Λ muudutu istui isñiooquiagi _Λpamu. Taid_Λ _Λoodami mait_ΛΛ isducatai g_Λnt_Λt_Λg_Λituagi t_ΛΛgacai imaasi.

15 D_Λmos _ΛΛmoco pocaiti:

—Idi c_ΛΛli vuvaidi Diaavora t_Λt_Λaañicarud_Λ Beelsevú guvucadad_Λc_Λd_Λ —ascaiti _Λoodami. Beelsevú _Λr_ΔDiaavora dai ali_Λ guvuca.

16 Dai aa mosn_Λijada _Λlidi astumaa duuna _ΛSuusi dai casc_Λd_Λ pot_Λt_Λdai sai t_ΛΛgidana _Λmo istumaasi g_Λducami t_Λvaagiaiñ_Δr_Λ.

17 D_Λmos _ΛSuusi maat_Λcatadai istumaasi g_Λnt_Λt_Λg_Λitoitadai _Λgai dai pot_Λt_Λdai:

—Isaipaco g_Λncocodagi _Λmap_Λc_Λr_Λ oidacami ugitimu _Λoodami dai baabaquid_Λ su-
uligimu.

18 Poduucai _Λp_Λ is_ΔDiaavora _ΛΛgi g_Λcocodagi otoma camaitat_Λaan_Λdan tada _Λgai casc_Λd_Λ poduucai g_Λnaagidi aan_Λ pocaititai aapim_Λ ansai aan_Λ vuvaidi Diaavora t_Λt_Λaañicarud_Λ Beelsevú guvucadad_Λc_Λd_Λ.

19 Si_Λrvaavoicamudai isDiaavora guvucadad_Λc_Λd_Λ vuvaidi aan_Λ Diaavora t_Λt_Λaañicarud_Λ aid_Λ gia aapim_Λ g_Λnaaduñi vuvaidi Diaavora t_Λt_Λaañicarud_Λ Diaavora guvucadad_Λc_Λd_Λ _Λp_Λ. _ΛΛgi _Λgai g_Λnaagidamu ismait_Λrvaavoi isDiaavora guvucadad_Λc_Λd_Λ vuvaidi aan_Λ _ΛΛmadu _Λgai.

20 Baiyoma Diuusi guvucadad_Λc_Λd_Λ vuvaidi aan_Λ Diaavora t_Λt_Λaañicarud_Λ dai podu-
ucai c_ΛΛ maata aapim_Λ iscaaayi istuigaco Diuusi soic_Λd_Λ _Λgai oodami sai c_ΛΛgac_Λr_Λ oidacana.

21 Si_ΛΛscad_Λ _Λmo oodami guvuacami dai c_ΛΛga gagatocami nuucadacagi g_Λquii dai v_ΛΛsi istumaasi oidaga ami poduucai maitipu sioor_Λ ga_ΛΛsidagi ami.

22 D_Λmos isdiviagi _Λmai vaamioma guvuacami dai vaamioma istuidiagi dai _ΛΛsidagi v_ΛΛsi gagatod_Λ istuuc_Λd_Λ g_Λt_Λg_Λitocatadai _Λgai isg_Λsoiñagi dai gataacogida _Λgai v_ΛΛsi istumaasi ga_ΛΛsidagi.

23 Sioor_Λ mait_Λrgiñ_ΛΛmaducagi _Λgai giñvuid_Δr_Λ caata sioor_Λ maitiñsoiña aagiadagi _Λoodami isducatai c_ΛΛgac_Λr_Λ vuv_Λqui _Λgai sobicai sai maivaavoitudana dai maic_ΛΛgac_Λr_Λ vuv_Λac_Λna.

24 Si_ΛΛscad_Λ _Λmo Diaavora t_Λaañicarud_Λ vusiagi _Λmo c_ΛΛliaiñ_Δr_Λ oidigana aim_Λraiña dai gaagaiña siaaco g_Λib_ΛΛstagi dai si_ΛΛscad_Λ mait_Λgia _Λgai siaacoga pov_Λ _ΛΛlidiña: “_Λpamu animiagi giñquiiyamu iñsiaad_Δr_Λ vuusai”, as_ΛΛlidiña.

25 Dai si_ΛΛscad_Λ _Λpamu ami diviagi _Λgai dai t_Λt_ΛΛgaiña _Λc_ΛΛli _Λp_Λ duuc_Λ _Λmo quii c_ΛΛga voisiquicami dai c_ΛΛga bai duñisicami.

26 Dai amaasi _Λgai aim_Λrai dai v_Λvaapai _Λp_Λ cuvaracami Diaavora t_Λt_Λaañicarud_Λ. Dai _Λgai _ΛΛmadu v_ΛΛsi _Λgaa vapac_Λiña ami c_ΛΛli_Δr_Λ dai ami oidacana dai poduuc_Λ _Λc_ΛΛli vaamioma soi g_Λv_Λvaadana isvaas_Λquioma —ascaiti _ΛSuusi.

27 Aid_Λsid_Λ _ΛSuusi aagaitadai imaasi, tai _Λmo ooqui oodami saagida iña dai pocaiti:

—Si_Λ c_ΛΛgac_Λr_Λ n_Λlidi Diuusi _Λgai ismaac_Λd_Λ g_Λmarai dai g_Λsiitu —ast_Λt_Λdai _Λooqui _ΛSuusi.

28 D_Λmos _ΛSuusi pot_Λt_Λdai:

—_Λcaasi c_ΛΛgac_Λr_Λ n_Λlidi _Λgai _Λp_Λ v_ΛΛsi oodami ismaac_Λd_Λ ca_Λ Diuusi ñiooquid_Λ dai _ΛΛgiditai ca_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

²⁹ Daid^Λ loodami apiaganampaidimi ami ^ΛSuusi sicoli taid^Λ ^ΛSuusi g^Λaagacai ma-maat^Λtuldimi Diuusi ñiooquid^Λ dai pot^Λadai:

—Oodami sivi oidacami alia maic^Λga tuutuiga dai giñaagidi ansaid^Λ iduuna ^Λmo istumaasi g^Λducami ^Λgai vuitapi, d^Λmos mait^Λgimu ^Λgai ^Λmai istumaasi g^Λducami mos^Λcaasi ^Λistumaasi g^Λduc^Λda ismaac^Λda idui Diuusi ootosacai Joonasi Ñiñiviamu vai ^Λgai aagidi ^Λoidacami sai ugitia ^Λgai ^Λgai ismai^Λma duucai g^Λnt^Λagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi.

³⁰ Poduucai ^Λpp^Λ giñootoi Diuusi. Aan^Λ ^Λr^Λgai ismaac^Λda viaa ^Λmo s^Λalicami dai aagidamu aan^Λ sivi oidacami sai ugitia ^Λgai ^Λpp^Λ ismai^Λma duucai g^Λnt^Λagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi.

³¹ Si^Λascad^Λ caiyagi istuigaco Diuusi n^Λidagi oodami sividad^Λ ismaac^Λda ^Λrc^Λga ivuaadami dai ismaac^Λda ^Λrmaic^Λga ivuaadami, daid^Λ looqui ismaac^Λda ^Λrbait^Λc^Λaamicatadai Siip^Λr^Λ divimu dai g^Λpi^Λr^Λ suuligamu loodami sivi oidacami. ^Λgai s^Λlic^Λda m^Λcasd^Λr^Λ divia dai ca^Λca ^Λgai istumaasi aagai ^ΛSalomoñi. ^Λgai ^Λr^Λmo t^Λaan^Λdami saitudugami dai tami daja aan^Λ sivi dai vaamioma ^Λr^Λaan^Λdami aan^Λ siSalomoñi mai aapim^Λ maitiñ^Λgigitai ca^Λ.

³² Ismaac^Λda Ñiñiviar^Λ oidacatadai dadimu si^Λascad^Λ Diuusi n^Λida agadagi sivi oidacami ismaac^Λda ^Λrc^Λga ivuaadami dai ismaac^Λda ^Λrmaic^Λga ivuaadami, daid^Λ ^ΛÑiñiviar^Λ oidacami g^Λpi^Λr^Λ suuligamu loodami sivi oidacami ^Λpp^Λ mai aapim^Λ maitiñ^Λgigitai ca^Λ ^Λgai gia ca^Λma duucai g^Λnt^Λagito dai camaisoimaasi ivuaada ^Λgai aid^Λsi ^ΛJoonasicaru aagidi Diuusi ñiooquid^Λ, dai tami daja aan^Λ dai vaamioma ^Λr^Λaan^Λdami aan^Λ siJoonasi.

³³ Tomali ^Λmaadutai cucuudagai ^Λmo cuudacarui dai gooqui^Λr^Λ astoquic^Λr^Λ dadasai tomali ^Λmo cajooñi uta baiyoma t^Λcavacami^Λr^Λ g^Λdadasai vai sioor^Λ vapac^Λdagi istuti-adagi isnaadagi.

³⁴ Gavuuupuji ^Λr^Λpan ducami ^Λmo cuudacarui gatuucuga v^Λatar^Λ isg^Λvuupuji c^Λc^Λgaducagi v^Λasi g^Λtuucuga ^Λpp^Λ viaa cuudagi, dai isg^Λvuupuji maic^Λc^Λgaducagi g^Λtuucuga ^Λpp^Λ ducami istucagamucagi.

³⁵ Goovai ismaac^Λda maata aapim^Λ Diuusic^Λda ^Λpan ducami ^Λmo cuudagi g^Λnt^Λagitoidag^Λr^Λ g^Λnnuucadacavurai aapim^Λ vai maituucuna dai poduucai tucapi viimu aapim^Λ.

³⁶ Isc^Λga cuudag^Λcagi v^Λasi g^Λnt^Λagitoidag^Λr^Λ dai maitiipucagi tomalaachi tucapi dai poduucai c^Λga maata ca^Λcamu aapim^Λ ^Λpan duucai m^Λsduucai n^Λidi ^Λmo tuucavi siaaco c^Λga cuudag^Λcagi —ast^Λadai ^ΛSuusi loodami.

³⁷ Dai aid^Λsi cadagito ñioo ^ΛSuusi tai ^Λmo fariseo vaí sai quidi^Λr^Λ gaugana. Taid^Λ ^ΛSuusi ii dai meesa vuid^Λr^Λ daiva.

³⁸ Taid^Λ ^Λfariseo mait^Λ istumaasi g^Λt^Λagituagi t^Λgacai si^ΛSuusi maivacoi g^Λnoonovi isducatai viituli Moseesacaru ^Λjudidíu.

³⁹ Tai amaasi ^ΛSuusi pot^Λadai:

—Aapim^Λ fariseo v^Λaanai g^Λnajaasocoli ^Λb^Λad^Λr^Λ d^Λmos aapim^Λ tuculimadai g^Λn^Λranaga muuquimudagaic^Λda dai soimaascamic^Λda.

⁴⁰ Vupuiruga aapim^Λ, ¿maitam^Λs maata t^Λt^Λgitoi maitam^Λs maata sai sioor^Λ idui ^Λb^Λad^Λr^Λ idui ^Λpp^Λ ^Λraviad^Λr^Λ?

⁴¹ Gaoidiadavurai oidicami baig^Λn^Λliarac^Λda dai poduucai mait^Λrsoimaasi iducamicamu aapim^Λ.

⁴² Si^Λ soimaa taatamu aapim^Λ fariseo v^Λasi istumaasi viaa aapim^Λ aa oidi oodami Diuusi aa duiñdad^Λ v^Λatar^Λ, asta ivaagi m^Λsmaac^Λda b^Λaj^Λi. C^Λgadu isoidiada aapim^Λ

oodami Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ mastumaasi viaacagi dΛmos aliΛ soi duucaí nΛidi aapimΛ gΛnaaduñi dai maioigΛdai Diuusi gomaasi gia maicΛΛgadu.

⁴³ SiΛ soimaa taatamu aapimΛ fariseo. Oojoidi aapimΛ iscΛcΛΛgaducΛdioma daraicariΛrΛ dadaarΛdagi judidíu quiquiuupaigadΛrΛ dai oojoidi aapimΛ isvΛΛsi oodami siaa gΛnduutuadagi.

⁴⁴ SiΛ soimaa taatamu aapimΛ fariseo dai aapimΛ mamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ. Aagai aapimΛ Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi. AapimΛ ΛrΛpan ducami siaaco gΛyaasapai coidadΛ dai camaimaatΛgia maasi daamadΛrΛ vaidΛ Λoodami daama dΛgavuscΛiña maimaatΛcatai siΛ sigalnaasi uta, pomaasi aapimΛ ΛraviadΛrΛ ΛpΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴⁵ Tai ΛΛmoco ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ aa noragi dai potΛtΛdai: —MamaatΛtuldiadami, aagaitai aapi imaasi asta aatΛmΛ vΛΛsi gΛrñiooquidi —astΛtΛdai Λgai ΛSuusi.

⁴⁶ DΛmos ΛSuusi potΛtΛdai:

—SiΛ soimaa taatamu aapimΛ mamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ ΛpΛ. AapimΛ pocaiti sai gΛaagai siduñiagi mui naana maasi istumaasi maiaagai Moseesacaru. Ducami isvaamioma cucuspiada aapimΛ asta siΛΛsi uucami maitistutuidi Λoodami dai aapimΛ maicucuspΛi tomalaachi.

⁴⁷ SiΛ soimaa taatamu aapimΛ. AapimΛ ivuiididi baabaquidΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ coi gΛnΛΛqui aaduñicaru.

⁴⁸ CΛΛga maata aapimΛ vΛΛsi gomaasi dai soicΛdΛ mΛnΛlidi aapimΛ gΛnaaduñicaru. Λgai coi Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ mai aapimΛ ivuiididi baabaquidΛ.

⁴⁹ CascΛdΛ Diuusi ismaacΛdΛ maata vΛΛsiaΛcatai pocaiti: “GΛnootosdamu aanΛ giñiñiooquituldiadamiga ΛΛmadu giñojootosa mΛsiaapimΛ coodamu ΛΛmoco dai aa soimaa taatatuldamu”, ascaiti Diuusi.

⁵⁰ Diuusi soimaasi gΛntaatatulda agai aapimΛ sivi oidacami vΛΛsicΛdΛ ΛñiñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ gΛncooditu aidΛsi abiaadΛrΛ cΛquiiva gooidigi.

⁵¹ AidΛsi abiaadΛrΛ gΛmuaatu Aveelicaru asta aidΛsidΛ gΛmuaatu Zacariiasicaru Λgai ismaacΛdΛ gΛmuaatu ΛgΛΛ quiuupai abaana vai ajadΛrΛ cΛΛca Λooroñi mΛsiaaco mΛmΛidiña vustaaqui isducatai gatajai Diuusi. SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi sai Diuusi gΛpiΛrΛ gΛnsuuliga agai aapimΛ sivi oidacami ΛpΛ.

⁵² SiΛ soimaa taatamu aapimΛ mamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ. Ducami iscuupaca aapimΛ candaadocΛdΛ siaaco oidaga Diuusi mamaatΛtuldaragadΛ, dai aapimΛ viaa yaavigadΛ dai maivapacΛi aapimΛ dai tomali maidadagitoi aa isvaapaquiagi tomasi vaapaquia Λlidi Λgai —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁵³ AidΛsi aagidi ΛSuusi imaasi taidΛ ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ ΛΛmadu Λfariseo aliΛ baacoi Λgai vui dai gΛnaagacai tΛcacaimi mui naana maasi,

⁵⁴ sabai aagana Λgai Λmo istumaasi vaavoidaragadΛ vui vai poduucai gΛpiΛrΛ vuaaja Λgai.

12

¹ Tai amaasi mui miil oodami gΛnΛmpagi sΛΛlicΛdΛ muidu dai asta gΛncΛcΛisapai aipacoga. TaidΛ ΛSuusi gΛaagacai aagidi ΛpΛga gΛmamaatΛrdamiga dai potΛtΛdai:

—CΛΛgavΛr gΛntΛtΛgitoca aapimΛ. MaitavΛr Λpan duucaí ivuaada gofariseo. Goovai aagai Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi vai aa nΛidiña dai poduucai ivuaada Λlidiña ΛpΛ dΛmos aapimΛ maitΛagai ispoduucai ivuaadagi.

² Maioidaga tomali Λmo istumaasi Λstoquicami tomasi duudusali gΛaagai vΛΛscΛrΛ vΛΛsi gΛmamaatΛi, dai maioidaga tomali Λmo istumaasi Λstoquicami ismaitΛmaasiuldagi.

³ VΛasi masmaacada aagai aapima tucara vΛasi gomaasi gacaacamu tasara, dai masmaacada duudusali aagai aapima cuupacatai quitaagiña goovai vΛasi iñacaitai glaagadamu baabaqui daamadara.

⁴ Aapima giñaduñi angnaagidi sai maitaagai maslbiadagi agai ismaacada muueeyi gatuucuga, dai gooquiara agai camaitistutuidi isiduñiagi vaamioma.

⁵ Damos ganaagidamu aan siora gia glaagai maslbiadagi. Labiadavurai agai ismaacada viaa guvucadagai isbllquiagi muuquiada ibada Diaavor amadu. Aja, agai gia glaagai maslbiadagi.

⁶⁻⁷ Diuusi vaamioma ganoigadai aapima sia ujuurugi cascada maitavar duduaadicuda clla maata aapima isgagaagarai taama ujuurugi gooca sintavucada vai Diuusi vascara nuucadacana. Diuusi maata vasiaacatai asta silajquidu amadutai cuupada.

⁸ Ganaagidiana sai vascatai ismaacada ganmaasiuldi oodami vuitapi isgiñvaavoitudai aan lpa ismaacada viaa amo slllicami maistocadamu Diuusi tlaañicaruda vuitapi mosaagamu aan isagai argiñmaamara.

⁹ Dai ismaacada giñastocadagi oodami vuitapi aan lpa astocadamu agai Diuusi tlaañicaruda vuitapi.

¹⁰ Dai tomasiora ismaacada giñvui ñioocadagi aan ismaacada viaa amo slllicami istutuidi isoigaldagi. Damos siora soimaasi ñiooqui aagadagi Diuusi Ibada vui agai gia maiviaa gloigaldaraga.

¹¹ Masilascada vaama gantuutusa agadagi amo quiupaigadara judidú silpa baitaguucacami dai aa slllicami viaacami vuidara, maitavar vuama anliada Diuusi Ibada gansoiñamu.

¹² Masiuu duucu caviaacagi isñiooquiagi masducatai gaa noragidagi dai mastaiyagi —astadai asuusi gamamaatardamiga.

¹³ Tai amaadutai oodami saagidaiñdara potadai asuusi:

—Mamaatatuldiadami, aagidañi giñsiisi taida artaacoida aatma garvustuidaga —astadai.

¹⁴ Damos asuusi potadai:

—Giñaduñi, ¿toora giñdaí aan dunucami duuca silpa taacogiadami aapima ganvllatara? —astadai.

¹⁵ Dai potadai lpa:

—Dañi ganuucadacavurai dai maicoimudad tuutiaca tomasi naana maasi viaa amo oodami mimosaca gaicada duaaca —astadai asuusi.

¹⁶ Dai amaasi aagidi asuusi amo ñiooqui oodami cuentocada dai potadai:

—Oidacatai amo clli riicuacami, daida llsida slllicada cllaga glduitadai.

¹⁷ Vaida lriicu gatlatgitoi dai povallidi: “Istumaa duuñimu aan maiviaa aan siaaco baituagi giñyoova”.

¹⁸ Daida povalli: “Casian maata istumaa duñiagi. Suuligamu aan gotroojo daida iduñimu aa ggarducamioma dai ami baituamu aan vasi giñyoova dai vasi iñstumaa viaa.

¹⁹ Dai amaasi povaiñladamu aan”, ascaiti lriicu. “Mui naana maasi apviaa baidarajami mui uumigi vllatara sivi gia galbastañi gacuaadañi dai baigaliada”, ascaiti lriicu.

²⁰ Damos Diuusi potadai: “Vuiirugami aapi idi vaa tucara pamuquia agai dai vasi istumaasi viaa aapi, ¿siora vllatara viimu goovai?” astadai Diuusi.

²¹ Lagi poduca lpa vueeyi oodamicada ismpaidiadagi mui naana maasi lagi gavlaltara agai mossoitigamilara vipiayyi Diuusi vuitapi —astadai asuusi.

22 Dai gooquiara potatadai asuusi gamamaatardamiga:

—Ganaagidiana maitavar vuama anliada cuaadagaicada masmaacada ugia agai dai oidaca agai, tomali yuucusicada masmaacada ganaada agai.

23 Gaibadaga vaamioma gaagai sicuaadagai, dai gatuucuga vaamioma gaagai siyucusi.

24 Gantagitovar naida coocofiaara, agai maitasai tomali maitayoovai tomali maiviaa gantroojoga, damos Diuusi agai dai maacai cuaadagai. Sallicaada vaamioma namanga aapima sijuurugi.

25 ¿Dai voora aapima tomasiasi naana maasi gantatagitoi istutuidimasi istaajucami metro vaamioma gantacavaldagi?

26 Masmitistutuidi isidufiagi istumaasi maisijaiga maitavar vuama anliada ama maasicada.

27 Gantagitovar naida yoosigiaara ducatai garai maitaata vaaadatai tomali maitailutaitai, dai vascara ganaagidi aan sai tomali ara Salomofii ismaacada viaacatadai yuucusi cacagaducami vascara maipa maasi gai goyoosigai.

28 Gantagitovar naida yoosigiaara amo imidagai oidigana guucacana dai siaadiqui micaana, vai vascara Diuusi sigia maasi yuucustudai, vasi vaamioma ganyuucustudana agai aapima tomasi maicanga vaavoitudai aapima.

29 Cascada avar maivuama anliada gaagaitai istumaasi ugiagi dai istumaasi iiyagi.

30 Vasi aoodami oidigi daama oidacami mosaca gomaasara gantatagitoiña, damos aapima viaa amoco ganooga ismaacada camaata istagito aapima vasi gomaasi.

31 Baiyomavar ipliada aapima sai Diuusi gansoicafiña vai cacagara oidaca aapima siDiuusi gansoicadamu siviaacamu aapima istumaasi tagitocagi.

32 Maitavar duduaadicuda aapima arapan ducami ginsosoiga caniru dai chilaquidu aapima. Dai alia baigallidi Diuusi ganmaacacai oigaragai isgataanada aapima siaaco taanai agai.

33 Gaagardavurai aapima mastumaa viaa dai oidiada soituutuigami poduucai ivuaadamu aapima Diuusi aa dufidadai vai gantumiñsiga maisiaa gvueeyi dai poduucai ara bai darasaidamu aapima gnvustuidaga tavaagiarai siaaco maiuugiatai dai siaaco maivapacai asivogami tomali vatopadagai isugiugagi.

34 Ami siaaco ampaidiada aapima gnvustuidaga mosami gantagitocana.

35 Aan imia ifagai tavaagiamu amo imidagai dai apamu divimu aan. Baigavar anduuca dai ginnaraca.

36 Aran duucai apipioofi naracana ganaamu isdiviagi amo cunataragiaiñdara vai cupioquidagi agai quitaagiña mosacai agai dai quitaagiña nioquiagi.

37 Sial baiganliadamu apipioofi ismaacada maicoocosacagi acai amud. Sallicaada anganaagidi sai agi gaaamu bai gduufimu dai meesa vuidara daraasamu gapipioofiga dai bibidamu.

38 Tomasi aran tucara divia agai sara sialimada, sial baiganliadamu apipioofi ismaacada naadagi vai diviagi aamud.

39 Dai maatavurai aapima idi ara —ascati asuusi—. Ducami isamo oidacami amo quiyara ismaatcagi isiuu duucu ami quidiara divia agadagi amo asivogami maicosian tada agai nuucadacatai sai maivaacana quidiara dai asidana.

40 Poduucai ara aapima gaagai mbai ganducagi siuu duucu aapima sioma maitagitocagi divimu aan ismaacada viaa amo sallicami —astatadai asuusi gamamaatardamiga.

41 Tai amaasi ΔPiiduru tAcacai dai potAtAdai:

—MamaatAtuldiadami, ¿vooɾA vAAtarA aagai aapi idi cuento mosAcA aatAmA vAAscatai sio? —astAtAdai.

42 TaidA ΔSuusi itai:

—Amoco gaaamu vAAscArA gaagaiña Amoco ΔAgidaracami dai saituduacami saidA ArtAanAdamigadAcana pipiooñigadA dai bibidiña siuu duucu gAAagadagi.

43 BaigAaliadamu AtAanAdami ismaacAdA ivueeyi vAAsi cAAga siuu duucu diviagi AAamudA.

44 SAAlicAdA angAnaagidi saidA AAamudA tAanAdami duucAi vituldamu vAAsi istumaasi viaaca Agai.

45 DAmos siApiooñi ismaacAdA tAanAdami duucAi viaagi AAamudA povAldagi siAAamudA maiotoma divia Agai, dai gAAagacai soi vuaadagi Agaa pipiooñi AAmadu Acusñiñiru dai Agai gacuaadagi dai gayAAdagi dai navamuagi.

46 Dai poduucAi AAamudA divimu siuu ducuu ApiooñigadA sioma mainAnAracagi, dai siuu duucu Agai maimaatAcagi dai SAalicAdA soimaa taatatuldamu Agai daidA iduuñimu AgaicAdA isducatai ApAvueeyi AmaiAAgidaracAdA AAmadu.

47 DaidA Apiooñi ismaacAdA maatA istumaasi AAamudA ipAlidi isiduñiagi dai maibai gAducagi dai maiAAgidagi vAAsi ismaacAdA tAjai AAamudA, Agai soimaa taatamu gAgAAgAtudacai.

48 DAmos Apiooñi ismaacAdA maimaatAcagi daidA iduñiagi istumaasi soimaascami Agai vAAscArA maisi soimaa taatamu. Dai Agai ismaacAdA vaamioma maatA Diuusi ñiooquidA dai maiAAgidi Agai vaamioma soimaasi taatatuldamu Diuusi.

49 Divia aanA dai cAAgacArA vuvaida iñagai vAAsi oidi daama oidacami vAAscatai ismaacAdA giñvaavoitudagi oigAdamu aanA vAAsi soimaascamigadA dai Agai ismaacAdA maitiñvaavoitudagi ugitimu. SAAlicAdA canAijada iñAlidi aanA idi cAAgacArA vuvaidaragai iscaaipaco imAdagi ApAn duucAi tai.

50 AliA soimaa taatamu aanA chiAAqui tasai, dai soigiñAliadamu asta siAAscadA ajiagi istuigaco soimaa taata iñagai aanA.

51 AapimA povAnAlidi ansai aanA divia sai sioma oidacana vAAsi oodami, maitAvAr vaavoi baiyoma divia aanA vai oidacana cocodi aanAcAdA.

52 Dai sivi baitAcoga oidacamu taama Amo quiiyArA oidacami dai vaica vuidArA vAAtAcamu gooca.

53 AooγadA vuidArA caatAcamu gAmara cAAli daidA AmaradA gAooγa, daidA AdAAAdA vuidArA caatAcamu gAmara ooqui daidA maradA gAdAA, daidA tuumudA vuidArA caatAcamu gAcAa dAA daidA AcAa dAAAdA gAtuumu —astAtAdai ΔSuusi.

54 DaidA ΔSuusi potAtAdai AApA Aoodami:

—Siuu duucu nAijada aapimA iicomai isuruñi amadArA vuvacAi otoma pocaitiña aapimA sai duuduquia Agai, vai povA vuaadana.

55 Dai siAAscadA dAvAArai toñiamadArA AvArdagi pocaitiña aapimA sai toñica Agai, vai povA vuaadana.

56 AapimA ismaacAdA aagaiña Amo istumaasi dai Ama maasi ivuaadana. ¿Ducatai maatA aapimA ismaasca Agai oidigi mosnAiditai mAstumaa nAidi? Dai vAAscArA maimaatA nAidi tomali maimaatA caA istumaasi ApAvueeyi sivi aapimA gAnsaagida.

57 ¿TuimAsi maitAntAtAgitoi aapimA istumaasi ArcAAgaducami?

58 IsAmaadutai gApiArA gAvuupadagi dai gAvaidaquiagi dunucamiArA baigi duuñi ñiooqui Agai AAmadu voyamu vai Agai maitAvaidaquiagi dunucamiArA vaidA Adunucami gAtAAgidagi ASandaaru vaidA ASandaaru gAMaisagi.

⁵⁹ Dai abiaadara gia siaadara vuusaiña aapi asta pasiascadra gaaa namraqui vasa masiasa gatañigi —astatadai asuusi hoodami.

13

¹ Amaasi tuigaco ami dada chiraqui calali siaaco daacatadai asuusi dai aagidi isducatai Pilaato coi chiraqui calali Galileana oidacami dai bra larada dai saagida vanaagi vustaaqui larada ismaacada coitadai calali Galileana oidacada maiquiaa gancooditudacai ismaacada daasda agaitadai agai Diuusi.

² Damos asuusi potadai:

—¿Povai masianalidi aapima ispomaasi aradi calalicaada Galileera oidacami vaamioma soimaasi ivuaadamicatai agai sigaa anaasi oidacami?

³ Aana anganaagidi sai cho, dai masaapima maiama duucai gantatagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi vascatai ugitimu aapima ara.

⁴ ¿Povai masianalidi aapima siabaiivustaama dan mamacova ismaacada coi daama garsacai gara vaaqui tavacada Siloera sigai vaamioma arduñidacatadai sigaa Jerusalemra oidacada?

⁵ Aana anganaagidi sai cho dai masaapima maiama duucai gantatagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi vascatai ugitimu aapima ara —astatadai asuusi.

⁶ Daid asuusi aagidi amo ñiooqui cuentocada dai potadai:

—Amo calali lasacatadai amo iigosi gadavarragana, dai amo imidagai mala nidamu sabai iibaidaga, damos maitala tomali amo iibiada.

⁷ Dai amaasi potadai agai calali ismaacada nuucatuldcatatadai agai gadavarraga: “Dañi cavaica uumigi miaad oidacai didivai aana dai gaagaiña goiigosi iibiada dai maitatagai mosagi calca goovai maiiibataliacatai”, astatadai lalacami gapioñiga. “Daitudañi”, astatadai.

⁸ Damos anuucadacami aa noragi dai potadai: “Dagitoñi quiaa tomasi mosaca idi uumigi, moicadagena godavarragada dai daasdagi apua davarrai duaadidicami.

⁹ Sabai poduucai iibatana, dai ismaiibatagi aida gia daitudagi”, astatadai anuucadacami.

¹⁰ Dai amo ibastaragai tasara asuusi gamamaatultidatadai Diuusi ñiooquida amo judidíu quiuupaigadara.

¹¹ Vai ami daacatadai amo ooqui ismaacada cabaiivustaama dan mamacova uumigi coococatadai. Amo Diaavora taañicaruda topostudacatadai vai agai maitistutuiditadai isgalaliñagi tomali palapi.

¹² Dai aidasi tala asuusi looqui vai dai potadai:

—Giñaduñi casiapat duaadicami vii —astatadai.

¹³ Mosdaama darai agai ganoonovi taida looqui galali, dai gaagacai calga ñioo Diuusi vui.

¹⁴ Damos ataanadami judidíu quiuupaigadara salicaada baamu duaaidacai asuusi looqui ibastaragai tasara, dai potadai agai hoodami:

—Oidagava naadami tasai aa duiñdagai vatarara dai istutuidi aapima isdadacai ganduduaaidagi, dai maisiu ibastaragai tasara —astatadai ataanadami hoodami.

¹⁵ Tai amaasi asuusi aa noragi dai potadai:

—Aapima ismaacada aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. ¿Istutuidimasi aapima ismaiupanagi gansoiga vooyisi sirpa gansoiga asñiitu ibastaragai tasara dai iitudagi suudagi?

16 Dai idi ooqui ismaacada arcajitudad Avraañicaru vaid Diaavora vuracatadai idi coocodagaicada cabaivustaama dan mamacova uumigi. ¿Dai maitisbaiga tomali isduaaidagi coocodada ibastaragai tasara? —astadai Suusi.

17 Dai aidasi capotai Suusi, vascatai ismaacada vuidara vaatcatadai siaa aran tadatu damos vasi oodami baiganaliditadai naititai istumaasi ggarducami ismaacada ivuaadatadai Suusi.

18 Amaasi potai Suusi:

—Siuu duucu Diuusi soicai oodami sai calgacara oidacana

19 gomaasi arapan ducami istumaasi arvueeyi caida amo uusi ismaacada coravi talagidu ismaacada amo cali gadajoogana ai. Taida ali caida gaa dai gaa uusi ganaato. Vaid aujuurugi maamaradara dadaraina dai ami gacocosatai. Poduucai sia otoma gaa ali caida poduucai otoma gamaatamu aipacoga isducatai soicai Diuusi oodami sai calgacara oidacana —astadai Suusi.

20 Dai potai Suusi ara:

—Siuu duucu Diuusi soicai oodami sai calgacara oidacana

21 gomaasi arapan ducami istumaasicada oooqui avocamadai taligi tuicami dai gooquira ivueeyi paana. Amo ooqui vanaidi gocopodacarui vaica muuli taligi tuicami vai copodara. Vasi tui saagida aimarai gocopodacarui dai poduucai vasi oidigi daama imai Diuusi ñiooquida —astadai Suusi oodami.

22 Vaid Suusi apiaimitadai Jerusaleenamu dai aijimi quiquira dai gamaatatludimi Diuusi ñiooquida.

23 Tai amaadutai tacacai dai potadai:

—Mamaatatludidami, ¿maitasmuidu ismaacada calgacara vuvacai? —astadai.

Taida Suusi aa noragi daida itadai:

24 —Ganaagavurai dai vaapaqui goquitaagiña ismaacada alidu gajiaacoga. Aana anganaagidi sai muidutai vaapaquia aliadamu dai maitistuidimu alia sijaiga isvaapaquiagi siaaco taanai Diuusi cascada.

25 Dai siuu duucu aquilacami cacupagi gahui, dai aapima masmaacada quidigana guuca ñiooquidadamu aapima dai potadamu: “Caliodami garcupioquidani”. Damos agai ganaa noragidamu dai povantadamu: “Maitanmaat aana masiaadara aapima”.

26 Masi aapima potadamu: “Galamadu gacuaadana aatama dai gayadana dai aapi gamamaatatludina tasiaaco oidaga aatama”.

27 Damos agai ganaa noragidamu dai povantadamu: “Casian ganaagidi ansai maimaata masiaadara aapima. Acovai avar iimi ginabaindara, vascatai aapima masmaacada soimaasi ivueeyi”, astadamu agai.

28 Dai ami suanadamu aapima dai alia soimaa taata agai, naititai Avraañi lamadu Isaa, dai Jaco dai vasi Diuusi ñiooquituldiadamigada lamadu daraaja Diuusi siaaco gataanai agai, mai aapima quidigamu ganvuvaidagi.

29 Aipadara dadimu oodami dai daraivacai gaugimu ami siaaco gataanai Diuusi.

30 Amaasi lamadutai ismaacada vaamioma namaga tami oidigi daama malca sioma mañamacamumu dai lamadutai ismaacada mañamaga tami oidigi daama malca sioma namacamumu —astadai Suusi.

31 Dai agai vaa tasara ami dada lamoco fariseo siaaco daacatadai Suusi dai potadai:

—Imadani tabiaadara Eroodasi gamuaa alidi —astadai fariseo.

32 Damos Suusi aa noragi dai potadai:

—Iimivurai dai m_{ΛΛ} aagida _ΛC_{ΛΛ}li ismaac_{ΛΔ} ali_Λ saituduga mos_{Λca} soimaasi iduiñdagai v_{ΛΛ}tar_Λ. Quiaa anvuvaidagi Diaavora t_Λt_Λaañicarud_Λ oodamiaiñdar_Λ dai duduaaidagi cococoidad_Λ dai asta naatomu aan_Λ giñaa duiñdaga daida apiaim_Λdamu Jerusaleenamu.

³³ Tomali _Λmaadutai Diuusi ñiñiooquituldiadamigad_Λ mait_Λcooditudai sib_Λaacoga mos_{Λca} Jerusaleen_{ΛΓΛ} casc_{ΛΔ} ali_Λsi g_Λaagai isimia aan_Λ Jerusaleenamu.

³⁴ Aapim_Λ Jerusaleen_{ΛΓΛ} oidac_{ΛΔ}, aapim_Λ m_Λsmaac_{ΛΔ} coodai Diuusi ñiñiooquituldiadamigad_Λ dai maisai ojootosicami ismaac_{ΛΔ} g_Λnootosdi _Λgai. Mos_Λ muiyoco imidagai ip_Λlilitadai aan_Λ isg_Λn_Λmpaidagi dai g_Λnnuucadacagi _Λpan duuca _Λtacucu _Λmpaidi g_Λmaamara g_Λana uta m_Λtai maitip_Λli.

³⁵ Aapim_Λ sivi g_Λndagitomu aan_Λ dai camaitiñt_{ΛΛ}gimu aapim_Λ _Λpamu asta si_{ΛΛ}scad_Λ aayi istuigaco pot_Λiya aapim_Λ: “Ali_Λ baig_{ΛΛ}lidi goovai ismaac_{ΛΔ} borim_Λi Diuusi guvucadad_ΛC_{ΛΔ}”, ast_Λiyai aapim_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

14

¹ Amo ib_Λstaragai tas_{ΛΓΛ} ii _ΛSuusi amo fariseo bait_ΛC_Λaacami quiidiamu dai _{ΛΛ}madu gaugia _Λgai, vaid_Λ _Λgaa fariseo soobidacatadai sabai giduuna amo istumaasi istuc_{ΛΔ} istutiada _Λgai isg_Λpi_{ΛΓΛ} v_Λaaajagi.

² Vai ami _ΛSuusi vuid_{ΛΓΛ} daacatadai _{ΛΛ}p_Λ amo cocoad_Λ ismaac_{ΛΔ} vaiguuguñicatadai.

³ Tai amaasi _ΛSuusi t_Λcacai _Λmamaat_Λtuldiadami Diuusi s_{ΛΛ}licamigad_Λ _{ΛΛ}madu _Λfariseo dai pot_Λt_Λdai:

—¿Oidagasi oigaragai amo ib_Λstaragai tas_{ΛΓΛ} isduaaidagi amo cocoad_Λ chio sio? —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

⁴ D_Λmos _Λgaa mosdodoli vii. Tai amaasi _ΛSuusi bai _Λcoocoad_Λ dai duaadi dai pot_Λt_Λdai sai norag_Λna.

⁵ Dai pot_Λt_Λdai _ΛSuusi _Λfariseo:

—¿Maac_{ΛΔ} aapim_Λ maiotoma vañigidana g_Λnsoiga asñiitu si_Λp_Λ g_Λnsoiga vooyisi is-sib_Λcai d_{ΛΛ}car_Λ g_Λsiagi _Λgai tomasi _Λrib_Λstaragai tas_{ΛΓΛ}? —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

⁶ Taid_Λ _Λfariseo tomali _Λmaadutai mait_{ΛΛ} ist_{ΛΛ}dagi.

⁷ T_{ΛΛ}gacai _ΛSuusi si_Λvapaidarsic_{ΛΔ} c_ΛC_{ΛΛ}gaduc_Λdioma daraicari_{ΛΓΛ} daraivaimi meesa vuid_{ΛΓΛ}, aagidi idi ñiooqui cuentoc_{ΛΔ} dai pot_Λt_Λdai:

⁸ —Si_{ΛΛ}scad_Λ _Λmaadutai g_Λnvidagi amo cunataragi_{ΛΓΛ} maitav_Λr c_ΛC_{ΛΛ}gaduc_Λdioma daraicari_{ΛΓΛ} daraiva. Divian tada _Λmai vaidarsicami ismaac_{ΛΔ} vaamioma nam_Λga isaapim_Λ.

⁹ Vai _Λgai ismaac_{ΛΔ} g_Λnvpai divian tada dai pov_Λnt_{ΛΛ}dagi _Λmaadutai aapim_Λ: “Maacañi godaicarui idi g_Λmai”. Amaasi _Λgai siaa _Λratugaitai c_Λquivan tada dai cugat_{ΛΓΛ} daicari_{ΛΓΛ} daivagi.

¹⁰ Baiyoma m_Λsi_{ΛΛ}scad_Λ g_Λnvidagi v_Λr_Λi soimaasc_Λdioma daraicari_{ΛΓΛ} daraiva, dai poduuc_Λi divimu _Λgai ismaac_{ΛΔ} g_Λnvpai dai pov_Λnt_{ΛΛ}damu: “Giñaduñi vaamioma c_ΛC_{ΛΛ}gaduc_Λdioma daraicari_{ΛΓΛ} av_Λr_Λdaraiva”. Dai poduuc_Λi vaamioma g_Λduc_{ΛΔ} g_{ΛΛ}ldamu _Λgai vuitapi ismaac_{ΛΔ} _{ΛΛ}madu daraajagi meesa vuid_{ΛΓΛ}.

¹¹ _Λgai ismaac_{ΛΔ} sioma g_Λduc_{ΛΔ} g_{ΛΛ}liadagi _Λgai sioma mait_Λrg_Λduc_{ΛΔ}camicamu dai _Λgai ismaac_{ΛΔ} sioma maig_Λduc_{ΛΔ} g_{ΛΛ}liadagi _Λgai sioma _Λrg_Λduc_{ΛΔ}camicamu —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi _Λoodami.

¹² Daid_Λ _ΛSuusi pot_Λt_Λdai _{ΛΛ}p_Λ _Λgai ismaac_{ΛΔ} vaí:

—P_Λsi_{ΛΛ}scad_Λ gabibida _Λliada maitivapiada g_Λaaaduñi tomali g_Λsiisi_Λgi tomali g_Λsusuuculi, tomali g_Λaaaduñi riricu _Λgai _{ΛΛ}p_Λ g_Λvaidan tada dai poduuc_Λi viaacamu aapi g_Λaa noragidaraga.

¹³ Baiyoma p_Λsi_Λscad_Λ gabibida _Λliada pai vapaida soituutuigami ismaac_Λd_Λ maiviaa istumaasi, dai ismaac_Λd_Λ maitistutuidi isgaaata vuaadagi, dai ismaac_Λd_Λ maitistutuidi isajioopadagi, dai ismaac_Λd_Λ maiñ_Λn_Λeeyi.

¹⁴ Dai baig_Λliadamu aapi maitistutuiditai _Λgai isg_Λaa noragidagi. Viaacamu aapi g_Λaa noragidaraga si_Λscad_Λ d_Λduaacagi coidad_Λ saagidaiñ_Λr_Λ _Λgai ismaac_Λd_Λ _Λgidi Diuusi —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

¹⁵ Dai ca_Λcai imaasi _Λmaadutai ismaac_Λd_Λ meesa vuid_Λr_Λ daacatadai pot_Λt_Λdai _Λgai _ΛSuusi:

—Baig_Λliadamu _Λgai ismaac_Λd_Λ gacuaadagi m_Λca siaaco gata_Λan_Λi Diuusi —ast_Λt_Λdai.

¹⁶ Taid_Λ _ΛSuusi pot_Λt_Λdai:

—_Λmo c_Λli idui g_Λpi cuaadagai, dai ootoi sioor_Λ vapaidagi mui oodami.

¹⁷ Dai aid_Λsi caayi siuu duucu g_Λugia agai, taid_Λ _Λc_Λli ootoi _Λmoco g_Λp_Λiooñiga sai pot_Λadana _Λvapaidarsic_Λd_Λ sai cadadana sai cabaig_Λduu v_Λsi_Λacatai.

¹⁸ D_Λmos v_Λsi _Λvapaidarsic_Λd_Λ maiim_Λia _Λlidi casc_Λd_Λ pot_Λt_Λdai sai oig_Λldana. _Λp_Λgadad_Λ pot_Λt_Λdai: “Utudama sav_Λli aan_Λ _Λmo d_Λv_Λr_Λi dai viaa ism_Λ n_Λidagi aagidañi vaid_Λ giñ_Λoig_Λldana sivi_Λr_Λ”, ast_Λt_Λdai.

¹⁹ Taid_Λ _Λg_Λmai pot_Λt_Λdai: “Sav_Λli aan_Λ taama vuupulicami vopooyisi dai viaa aan_Λ isn_Λidagi sabai c_Λc_Λagadu aagidañi vaid_Λ giñ_Λoig_Λldana”, ast_Λt_Λdai.

²⁰ Tai _Λmai pot_Λt_Λdai: “Utudama antooñigai dai casc_Λd_Λ maitistutuidi isimiagi”, ast_Λt_Λdai.

²¹ Dai aid_Λsid_Λ _Λp_Λiooñi _Λp_Λmu quiiy_Λr_Λ divia dai agidi v_Λsi imaasi g_Λaamu tai _Λgai s_Λlic_Λd_Λ baamu dai pot_Λt_Λdai g_Λp_Λiooñiga: “Imiñi otoma cacayamu dai plaasamu dai baigovai vuaapa v_Λsi _Λsoituutuigami ismaac_Λd_Λ maiviipia istumaasi dai _Λgai ismaac_Λd_Λ maitistutuidi isgaaata vuaadagi dai _Λgai ismaac_Λd_Λ maitistutuidi isajioopadagi dai ismaac_Λd_Λ maiñ_Λn_Λeeyi”, ast_Λt_Λdai _Λaamud_Λ g_Λp_Λiooñiga.

²² Tai bo laasc_Λd_Λ pot_Λt_Λdai _Λp_Λiooñigad_Λ: “Casiant idui p_Λsducatai giñ_Λaagidi, vai quiaa oidaga siaacoga aa v_Λtar_Λ”, ast_Λt_Λdai _Λp_Λiooñigad_Λ.

²³ Tai amaasi _Λaamud_Λ pot_Λt_Λdai g_Λp_Λiooñiga: “Imiñi _Λp_Λmu voyiamu dai d_Λjiamu dai goguama vapaida aa vai vaapac_Λna, vai poduuc_Λi suudana giñ_Λquii.

²⁴ G_Λnaagidiana sai tomali _Λmaadutai ismaac_Λd_Λ vapai aan_Λ _Λp_Λga maiugimu giñ_Λcuaadagaiga”, ast_Λt_Λdai _Λaamud_Λ g_Λp_Λiooñiga —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi _Λoodami.

²⁵ Mui oodami oidatucuitadai _ΛSuusi, dai _Λgai aa n_Λn_Λaava dai pot_Λt_Λdai:

²⁶ —Is_Λmaadutai giñ_Λoidatucuda _Λliada dai vaamioma oig_Λadagi g_Λooga dai g_Λd_Λl_Λ, dai g_Λo_Λoñiga, dai g_Λmaamara, dai g_Λsusuuculi, dai g_Λsiisi_Λgi, dai asta _Λagi g_Λib_Λdaga isaana, _Λgai maitistutuidi is_Λrgiñ_Λmamaat_Λrdamicagi.

²⁷ Dai sioor_Λ maibaig_Λ ducagi issoimaa taatagi dai asta muquiagi curuusiaba giñ_Λvaavoitudaitai maitistutuidi is_Λrgiñ_Λmamaat_Λrdamicagi.

²⁸ Is_Λmaadutai aapim_Λ iduñ_Λia _Λliada _Λmo quii siaad_Λr_Λ mai_Λsitudana aapim_Λ _Λp_Λga si_Λsi g_Λaagai m_Λsabai aitudadan tada _Λcaasi.

²⁹ Ama duuc_Λi isdarasa aapim_Λ ojoodagad_Λ dai maiviaacagi istuuc_Λd_Λ naatuagi dai v_Λscatai sioor_Λ n_Λijadagi g_Λnparunadamu

³⁰ dai pocaitiadamu: “Goc_Λli mosg_Λaaga g_Λquii dai maitistui isnaatuagi”, caitiadan tada oodami.

³¹ Si_Λp_Λ _Λmo raí cocoda agadagi _Λmai raí siaad_Λr_Λ mai_Λsitudana _Λgai _Λp_Λga sabai istuuiadan tada iscocodagi baivustaama miil sandaaruc_Λd_Λ vui _Λg_Λmai ismaac_Λd_Λ viaa _Λmo coobai miil.

³² Dai ismaitistuidiadan tadaca _Λgai ootosan tada _Λgai ojootosicami si_Λscad_Λ quiaa m_Λcasd_Λr_Λ im_Λdagi _Λg_Λmai, sai baiduuna ñiooqui.

³³ Poduucai $\Delta\Delta\Delta$ sioor Δ maidagituagi $\Delta\Delta\Delta$ istumaasi viaa maitistutuidi is Δ rgiñmamaat Δ rdamicagi —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

—
³⁴ Daid Δ it Δ t Δ dai $\Delta\Delta\Delta$:

—Gomaa onai ali Δ $\Delta\Delta\Delta$ ñiga Δ mos iscamaiyoovica Δ gai, ¿ducatai yoovituna Δ gai Δ pamu?

³⁵ Camaic $\Delta\Delta$ gaducamu Δ gai duaaidaragai $\Delta\Delta\Delta\Delta$ rai $\Delta\Delta\Delta$ tar Δ mos Δ daituda Δ gai. Aapim Δ m Δ smaac Δ d Δ t Δ t Δ caidaga ca Δ cavurai —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

15

¹ $\Delta\Delta\Delta$ scatai Δ tumiñsi vuudami $\Delta\Delta$ madu Δ gai ismaac Δ d Δ maivaavoitudai vaavoidaragad Δ Δ fariseo miaad Δ r Δ guuquiva siaaco daacatadai Δ Suusi dai ca Δ ca agai istumaasi aagaitadai Δ gai,

² vai casc Δ d Δ Δ fariseo $\Delta\Delta$ madu Δ mamaat Δ tuldiadami Diuusi s $\Delta\Delta$ licamigad Δ ñiooquidi Δ gai Δ Suusi dai pocaiti:

—Idi c $\Delta\Delta$ li miaad Δ gidi soimaasi ivuaadami dai $\Delta\Delta$ madu gacueeyi —ascaiti.

³ Taid Δ Δ Suusi aagidi Δ mo ñiooqui cuentoc Δ d Δ dai pot Δ t Δ dai:

⁴ —Voor Δ aapim Δ isviaacagi Δ mo sientu cañiiru vai sib Δ imiagi Δ moco siaad Δ r Δ maianaasi viaana aapim Δ Δ gaa maaco coobai dan baivustaama dan tustaama dai gaagamuna Δ sib Δ imiaad Δ asta siuu duucu t $\Delta\Delta$.

⁵ Dai t $\Delta\Delta$ gacai baiyagi dai baig Δ liatugaitai mootiagi dai b $\Delta\Delta$ quiagi.

⁶ Dai a Δ cai g Δ quiiy Δ r Δ Δ mpaidagi g Δ aaduñi dai pot $\Delta\Delta$ dagi: “Baigav Δ r Δ n Δ liada giñ $\Delta\Delta$ madu casiant $\Delta\Delta$ giñsoiga ismaac Δ d Δ sib Δ iitadai”.

⁷ Aan Δ ang Δ naagidi sai poduucai $\Delta\Delta\Delta$ vaamioma oidaga bai Δ liaragai m $\Delta\Delta$ t Δ vaagi Δ r Δ Δ mo soimaasi ivuaadamic Δ d Δ ismaac Δ d Δ Δ ma duucai g Δ t Δ gituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi isbai maaco coobai dan baivustaama dan tustaamac Δ d Δ ismaac Δ d Δ mait Δ rsoimaasi ivuaadami dai mait Δ aagai is Δ ma duucai g Δ nt Δ t Δ gituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

—
⁸ Daid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai $\Delta\Delta\Delta$:

—Si Δ p Δ Δ mo ooqui viaacagi Δ gai ali baivustaama piisu dai sib Δ vuaajagi Δ moco siaad Δ r Δ maicuudana Δ gai Δ mo cuudagi dai voisicana dai c $\Delta\Delta$ ga g Δ taatacai gaagana asta siuu duucu t $\Delta\Delta$.

⁹ Dai t $\Delta\Delta$ gacai Δ mpaidagi g Δ aaduñi dai pot $\Delta\Delta$ dagi: “Giñ $\Delta\Delta$ madu av Δ r baig Δ n Δ liada casiant $\Delta\Delta$ Δ tumiñsi ismaac Δ d Δ sib Δ vuaatadai aan Δ ”.

¹⁰ Aan Δ ang Δ naagidi sai poduucai $\Delta\Delta\Delta$ ali Δ baig Δ n Δ lidiña Diuusi t Δ t Δ aañicarud Δ Δ mo soimaasi ivuaadamic Δ d Δ si $\Delta\Delta$ scad Δ Δ ma duucai g Δ t Δ gituagi Δ gai dai camaisoimaasi ivuaadagi —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

—
¹¹ Daid Δ Δ Suusi pot Δ t Δ dai $\Delta\Delta\Delta$:

— Δ mo c $\Delta\Delta$ li maamaracatadai gooca c Δ c Δ li,

¹² taid Δ Δ gooqui Δ rdad Δ pot Δ t Δ dai g Δ ooga: “Giñooca giñmaacañi g Δ vustuidaga si $\Delta\Delta$ si giñaj Δ ga”, ast Δ t Δ dai. Taid Δ Δ oogad Δ maa g Δ vustuidaga si $\Delta\Delta$ si a Δ catadai.

¹³ Tai bo chi $\Delta\Delta$ qui tasaic Δ d Δ Δ marad Δ gooqui Δ rdad Δ Δ mpagi $\Delta\Delta\Delta$ si g Δ vustuidaga dai daivunu ii m $\Delta\Delta$ casi Δ mai $\Delta\Delta\Delta$ ri Δ r Δ , dai ami $\Delta\Delta\Delta$ si soimaasi Δ r Δ siaa doodai g Δ vustuidaga.

¹⁴ Δ mos aid Δ si cav $\Delta\Delta$ si siaa doodai Δ gai tai divia g $\Delta\Delta$ biuugigai ami $\Delta\Delta\Delta$ ri Δ r Δ , vai Δ gai bibiuug Δ i.

¹⁵ Dai amaasi gaagamu aa duiñdagai Δ mo c $\Delta\Delta$ li ami $\Delta\Delta\Delta$ ri Δ r Δ oidacami $\Delta\Delta$ madu, tai Δ gai ootoi sai nuucadana tataisoli.

16 Tascoñia aliditadai luuparai iibiadacada ismaacada cuaadatadai atataisoli dai tomali amaadutai maibibiditadai tomalaachi.

17 Tai amaasi divia agitoidadai dai agai povalli: “Mos muidu giñooa quiidiara pipioñi vai vascara babaivitocai cuaadagai, dai aan tanai cayooga muu biuugimucai.

18 Imimu aan giñooa quiidiamu dai potadamu: Giñooa, soimaasi idui aan Diuusi vui dai aapi gavui,

19 camaiviaa aan samicami siargamaracagi, tomasi amoco gapioñiga duucai giñnijada aapi istadamu aan”, asallidi.

20 Dai amaasi voiyara caquiva dai ii googa quiidiamu.

Dai quiaa macasara imai tai ta loogada dai aayi soaliaragai tagacai gamara dai ma dai ma vuidara aayi dai coomitu dai usupi.

21 Taida amarada potadai googa: “Giñooa, soimaasi idui aan Diuusi vui dai aapi gavui, camaiviaa aan samicami siargamaracagi”, astadai.

22 Damos loogada potadai gapioñiga: “Otomavar vuvaida cacagaducadioma yuucusi dai aadida dai daasdavurai amo aniyu noviaa, dai aadidavurai sasapatusi ara.

23 Dai vaaapavurai vaaca mara giacadioma dai muaa taidai iduñi vagimi.

24 Idi giñmara casi armuquiadacatadai dai apamu duaaca casi arsiba imiadacatadai goovai tatai apamu ta”, ascanti loogada daidai idui vagimi.

25 Vaidai amarada gaducadioma djiana aimaraitadai dai aidasi divia agai cayoga aijimitadai quii dai cai iivaragai dai tuutudacadiami.

26 Dai amaasi vai agai amaadutai agagalli dai cacacai astumaasi apaduitadai.

27 Taidai agalli potadai: “Casi atdivia gsucuuli cascada googa gatjai muaaragai vaaca mara giacadioma cacagara diviacai agai dai maicoocotugaitai”, astadai agalli.

28 Damos asialgida samicada baamu, dai maitipaliditadai isvaquiagi taidai loogada vuusai dai goguama oi sai vaacana.

29 Tai agai potadai googa: “Aapi caga maata iscamui uumigi vaa gsoi aan dai vascara gallgidiña pai tomali amo imidagai maiquiaa giñoidi tomali amo sivatu islamadu iduñia aan vagimi giñaaduñi.

30 Damos sivi diviacai gamara ismaacada soimaasara siaa doodai gatumiñsiga ooqui taatacaligami lamadu ptai muí vaaca mara giacadioma”, astadai amarada gaducadioma googa.

31 Amaasi loogada potadai: “Giñmara aapi vascara giñlamadu daacana dai vasi istumaasi viaa aan vasi araapi gavallara.

32 Damos sivi samicada gaagaitadai isiduñia aatama vagimi dai baigariadagi, gsucuuli ismaacada casi armuquiadacatadai apamu duaaca casi arsiba imiadacatadai tatai apamu ta”, astadai loogada gamara —astadai asuusi oodami.

16

1 Daidai asuusi potadai ara gamamaatardamiga:

—Oidacatadai amoco gaaamu gviidacami dai viaacatadai mui pipioñi dai amoco arpipioñi taanadamigada. Dai amaasi mai laamudai sipipioñi taanadamigada siaa vuididi vustuidada.

2 Amaasi laamudai vai dai potadai: “¿Tumaasi idi masmaacada giñaagidi pasaidai ivueeyi? Giñaagidañi pstumaasi idui aapi vaa giñvustuidagacada casiapa maitargiñtaañicaruca agai”, astadai laamudai.

3 Amaasi arpipioñi taanadamigada aduucai gatagito: “¿Istuma duuñimu aan giñvuusaidacai giñaamu idi aa duiñdagiañdara? Maiguvuca aan isaata vaaadagi djiana, dai siaa ara aan isgataanadagi oidicami.

⁴ Casian maatΛ istuma duñiagi dai viaacagi sioorΛ giñmiaadΛgidagi iñsiΛΛscadΛ maivi-aaca aanΛ aa duiñdagai”, asΛΛlidi.

⁵ Amaasi vai mosΛΛmadutai ismaacΛdΛ vupuaatulditadai ΛamudΛ. Dai tΛcakai ΛpΛgadadΛ dai potΛdai: “¿PΛasi vuaatuldi aapi giñaamu?” astΛdai.

⁶ Tai Λgai aa noragi dai potΛdai: “Λmo sientu vopoti giigi”, astΛdai. TaidΛ ΛtΛaanΛdami potΛdai: “Tanai daja siaaco oojisi pΛsiΛsi vuaatuldi. BΛiñi dai siaa duaada dai Λpamu ooja dai poduucai ooja pΛsai altaajucami sientu vuaatuldi”, astΛdai.

⁷ Amaasi vai Λgai Λmai dai potΛdai: “¿Aapio pΛasi vuaatuldi?” astΛdai. Tai Λgai potΛdai: “Λmo baimocoroi tΛligi”, astΛdai. TaidΛ ΛtΛaanΛdami potΛdai: “Tami daja siaaco oojisi pΛsiΛsi vuaatuldi. BΛiñi dai siaa duada dai Λpamu ooja dai poduucai ooja pΛsai ali maaco coobai vuaatuldi”, astΛdai.

⁸ TaidΛ ΛamudΛ maatΛ tΛΛ isaliΛ saituduacatadai ΛtΛaanΛdami ΛΛsivuaacΛdΛ. Λoodami ismaacΛdΛ ivueeyi istumaasi ΛΛgi Λgai ipΛlidi sioma sastuduga isgaagadagi istumaasi ipΛlidi isΛgai ismaacΛdΛ ivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi.

⁹ DΛmos aanΛ angΛnaagidi sai tomamΛs saagida daraaja Λgai ismaacΛdΛ gamaitΛcΛi gΛnvustuidaga vupuiirumadaitai aa dΛmos aapimΛ gΛaagai mΛssoicΛdagi aa gΛnvustuidagacΛdΛ isducatai Diuusi ipΛlidi siΛscadΛ coiyagi aapimΛ gΛnvustuidaga camaitΛnsoiñamu dai Diuusi gΛnmiaadΛgidamu tΛvaagiΛrΛ dai gΛnmaaquimu baabaqui ismaacΛdΛ tomali Λmo imidagai maiuugiati.

¹⁰ SioorΛ ivueeyi laachi istumaasi isducatai aagai poduucai iduñian tada Λgai gΛpi ΛpΛ, dai isΛsivuaaca Λgai laachicΛdΛ poduucai ΛΛsivuacan tada Λgai ΛpΛ gΛpicΛdΛ.

¹¹ MΛsmaitivueeyi mΛstumaasi aagai gΛnvustuidagacΛdΛ tami oidi daama Diuusi maitΛnmaaquimu istumaasi vΛΛscΛrΛ namΛacana.

¹² MΛsmaitivueeyi mΛstumaasi aagai gavustuidagacΛdΛ voorΛ gΛnmaquia agai istumaasi aapimΛ ΛΛgi gΛnvΛΛtarΛ.

¹³ Tomali Λmo piooñi maitistutuidi isgoocaducagi aamudΛ, cΛdadan tada Λgai Λmoco dai oigΛadagi ΛgΛmai, ΛΛgiadan tada Λgai Λmoco dai maiΛΛgiadagi ΛgΛmai. SioorΛ oigΛadagi gΛnvustuidaga maitistutuidi isΛΛgiadagi Diuusi —astΛdai ΛSuusi.

¹⁴ Afariseo ismaacΛdΛ aliΛ oojoidi isΛmpaidiada mui tumiñsi caΛcai vΛΛsi imaasi Λgai mosparunai ΛSuusi.

¹⁵ Amaasi ΛSuusi potΛdai:

—AapimΛ cΛΛ tuutiacami gΛnaagai oodami vuitapi, dΛmos Diuusi cΛΛ maatΛ gΛniibΛdaga. Λmo istumaasi istumaasi Λoodami cΛΛgadu Λlidi Diuusi aliΛ cΛdai.

¹⁶ AidΛsi maiquiaa divia ΛVuaana ismaacΛdΛ vapacoi Λoodami oidacatadai Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ ismaacΛdΛ maa Diuusi dai oidacatadai ΛpΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ mamaatΛtuldaragadΛ. Dai aidΛsi divia ΛVuaana aidΛ abiaadΛrΛ gΛaagai sai Diuusi soicΛda Λlidi oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana, dai vΛΛscatai gΛnaajagΛi vaavoituda Λlidi sai Diuusi soicΛda Λlidi oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana.

¹⁷ Sioma maisijaiga isugitiagi tΛvaagi ΛΛmadu dΛvΛΛrai siugitiagi Λmo ñiooqui sΛΛlicamigadΛ Diuusi.

¹⁸ Tomastuma cΛΛli isdagituagi gΛooñiga dai vΛΛnagi Λmai Λgai aliΛ soimaasi ivueeyi, dai Λgai ismaacΛdΛ vΛΛnagi Λmo ooqui dagitobarui Λgai aliΛ soimaasi ivueeyi ΛpΛ.

¹⁹ Λmo imidagai oidacatadai Λmo cΛΛli gΛviidacami dai cΛΛga dadapacami gΛaadaiña yuucusi dai cΛΛga titiodicami, dai vΛΛs tasai ivuaadana vagimi gΛgΛrducami.

²⁰ Dai oidacatadai ΛpΛ Λmo soitigami Lázaru tΛΛgiducami, ismaacΛdΛ iivosicatadai vΛΛsi tuucugadΛ dai mosdΛvΛΛrapi dadaΛjiña gΛviidacΛdΛ quitaagiñagadΛrΛ.

²¹ VaidΛ asoitigami tascoñia aliditadai acuaadagai viigiadΛcadΛ ismaacΛdΛ gΛasΛi agΛviidacΛdΛ meesagadΛaiñdarΛ, vai asta agoogosi viñiumiditadai iivoidadΛ.

²² Tai Λmo imidagai muu asoitigami, tai dada Diuusi tΛtΛaañicarudΛ dai bΛΛcai sai ΛΛmadu daacana AvraañicarΛ siaaco ajioopai acoidadΛ. Dai bo chiΛΛqui tasaicΛdΛ muu agΛviidacΛdΛ ΛpΛ mΛtai yaasa.

²³ Dai aidΛsidΛ agΛviidacΛdΛ soimaa taatacatadai mΛΛca siaaco ajioopai maicΛΛga tuutiacΛdΛ, dai tai nΛnΛaava dai mΛΛcasdarΛ tΛΛ agai ΛAvraañi, daidΛ ΛLázaru ΛΛmadu daja.

²⁴ Dai amaasi iifia dai potΛi: “Avraañi soigi gΛlda aanΛcadΛ dai baigovai ootosa goLázaru vai vadΛidana gΛmasaiga cuugadΛ suudarΛ dai diviana dai avogidana giñnΛnΛ alianΛ soimaa taataca aanΛ tami taiyΛrΛ”, astΛtdai agΛviidacΛdΛ.

²⁵ DΛmos ΛAvraañi potΛtdai: “Giñmara, gatΛgitoñi pΛsiaapi cΛΛgacΛrΛ oidacatadai maiquiaa muucuai, dai goLázaru aliΛ soimaa taata. Dai sivi goovai baigΛlidi tami pai aapi soimaa taataca.

²⁶ Dai tomasducatai maibaiga isducatai oidagava Λmo gΛΛ dΛΛcagi tuucavacami dai poduucui soorΛ imia aliada tabiaadarΛ gaamucu maitistutuidi tomali mΛΛcadarΛ baigovaco maibaiga”, astΛtdai ΛAvraañi.

²⁷ Amaasi agΛviidacΛdΛ potΛtdai: “GΛdaanΛi aanΛ tuduidΛ aapi, cΛliodami Avraañi, pai ootosa goLázaru giñooca quiidiamu,

²⁸ ami siaaco daraaja taama giñsusuuculi dai giñsiisΛgi vai aagidana goovai isducatai maidadiagi agai ΛpΛ tami siaaco mosΛΛ soimaasi gΛtaatamai”, astΛtdai.

²⁹ DΛmos ΛAvraañi potΛtdai: “Agai viaa agai ismaacΛdΛ ooja Moseesacaru ΛΛmadu Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ, vai ΛΛgiditai caΛcana”, astΛtdai Avraañi.

³⁰ TaidΛ agΛviidacΛdΛ aa noragi dai potΛtdai: “Dañi aapi Avraañi, siaadarΛ ΛΛgidana agai Avraañi dΛmos isimiagi Λmaadutai coidadΛ saagidaiñdarΛ mΛΛca siaaco daraaja agai poduucui gia Λma duucui gΛntΛtΛgituan tada agai dai camaisoimaasi ivuaadagi”, astΛtdai.

³¹ DΛmos ΛAvraañi potΛtdai: “IsmailΛgida aliada agai ΛMoseesacaru ΛΛmadu Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ poduucui ΛpΛ siaadarΛ ΛΛgidana agai tomasi Λmaadutai duaacagi coidadΛ saagidaiñdarΛ”, astΛtdai ΛAvraañi —astΛtdai ΛSuusi Λfariseo.

17

1 Amaasi ΛSuusi potΛtdai gΛmamaatΛrdamiga:

—VΛΛscΛrΛ oidacamu istumaasi isducatai soimaasi ivuaadagi oodami dΛmos siΛΛ soimaa taatamu agai ismaacΛdΛ soimaasi iduiñtulda aliada oodami.

² SiomΛ ΛrcΛΛgai agai vΛΛtarΛ mΛscusivuana vulidagi Λmo mauturui dai gΛΛ suudarΛ daitudagi baiyoma issoimaasi iduiñtuldada agai Λmaadutai idi ismaacΛdΛ utudama vaavoitu.

³ CΛΛgavΛr gΛntΛtΛgitoca aapimΛ isΛmaadutai soimaasi iduñia gΛvui aagidavurai aapimΛ agai issoimaasi idui agai gΛvui. Dai isΛma duucui gatΛgituagi agai dai camaisoimaasi ivuaada agadagi oigaldavurai.

⁴ Tomasi muiyoco soimaasi gΛvuiidiada agai dai vΛΛsi vuidagΛrΛ didivadagi dai povai gΛntΛtΛadagi: “Casian maipovuaadagi”, vΛΛscΛrΛ gΛaagai mΛsoigΛnΛldiadagi —astΛtdai ΛSuusi.

5 Λojootosicami potΛtdai ΛSuusi:

—GΛrsoiñañi tΛtai vaamioma vaavoituda aatΛmΛ —astΛtdai.

⁶ Amaasi ΛSuusi potΛtdai:

—Isviaacamudai aapimΛ tomasi lΛchi vaavoidaragai tomasi Δpan Λsi isuiduru Λmo caidΛ coravi istutiadamudai aapimΛ ispotΛΛdagi idi iigosi: “GΛvaiñcumañi dai gΛΛ suudarΛ cΛquiva”, idi iigosi gia gΛΛΛgidamudai —astΛtdai ΔSuusi.

⁷ IsΛmaadutai aapimΛ viaacagi Λmo piooñi vai Δgai gasicuandagi dΛjiana siΛpΛ nuucadacagi vustaqui, dai siuu duucu divia Δgai ¿bais potΛΛdana aapimΛ giimi dai gauga?

⁸ MaipotΛΛdan tada aapimΛ baiyoma potΛΛdan tada aapimΛ: “Baigi tua gocuaagi nai aanΛ gaugiagi quiaa pai gooquiΛrΛ gauga aapi”.

⁹ ¿Bais DiuusiΔnamΛquidana tΛΛdana aapimΛ Δpiooñi iduucai Δgai mΛstumaasi tΔjai? Cho lienΛ.

¹⁰ Poduucai aapimΛ ΔpΛ mΛsiΛscadΛ naatuagi vΛsi istumaasi ismaacΛdΛ gΛntΛaanΛi Diuusi, gΛaagai mΛspotΛΛdagi: “AatΛmΛ Δpan ducami tomastuma pipiooñi idui aatΛmΛ mosΛcaasi istumaasi viaacatadai isiduñiagi cascΛdΛ” —astΛtdai ΔSuusi.

¹¹ Dai apiaimΛitadai ΔSuusi Jerusaleenamu ΔmapiadΛrΛ ΔrSamaalia dai ajadΛrΛ ΔrGalilea tai Δgai Δrana sΛΛli daivusai.

¹² Dai aΛcai Δgai Λmo ΔmapΛcΛrΛ vai vuidΛrΛ iimΛitadai baivustaama cΛcΛΛli ismaacΛdΛ viaacatadai Δcoocodagai ismaacΛdΛ duvaldi gatuucuga dΛmos bai mΛcascΔrΛ guuquiva Δgai

¹³ dai ijiña daidΛ icaiti:

—Suusi mamaatΛtuldiadami soigi gΛΛda aatΛmΛcΛdΛ —ascaiti ΔcΛcΛΛli.

¹⁴ Dai aidΛsi tΛΛ ΔSuusi potΛtdai:

—Iimivurai dai mΛΛ vuidΛrΛ guuquiva ΔpapaaligadΛ Δjudidíu —astΛtdai ΔSuusi.

Dai aidΛsi iimΛitadai Δgai todian duucai duduaadicami vii.

¹⁵ Amaasi Δmaadutai Δgai mostΛΛ iscadueeyi aa gΛi dai iññaquitadai siaa duutudaimi Diuusi.

¹⁶ Dai gΛtootonacΛdΛ cΛquiva ΔSuusi vuidΛrΛ dai dΛvΛΛrapi cuiqui dai potΛtdai: “DiuusiΔnamΛquidana”, astΛtdai. Dai idi cΛΛli ΔrSamaaliΛrΛ oidacamicatadai.

¹⁷ Amaasi ΔSuusi pocaiti:

—¿Bais maivΛΛ baivustaama dudueeyi? ¿Siaaco daraaja Δгаа tuustaama?

¹⁸ MosΛca idi ismaacΛdΛ maitΛrjudíu aa gΛi dai siaa duutuda Δgai Diuusi —ascaiti ΔSuusi.

¹⁹ Dai amaasi potΛtdai Δgai ΔcΛΛli:

—CΛquivañi dai imΛda. Giñvaavoitu aapi cascΛdΛ dueeyi —astΛtdai ΔSuusi.

²⁰ TaidΛ Δfariseo tΛcacai ΔSuusi sΛΛscadΛ Δgai sigatΛaanΛda Δgai Diuusi tami oidigi daama, taidΛ ΔSuusi aa noragi dai potΛtdai:

—SiΛscadΛ gataaanΛdagi Diuusi tami maitΛrΛmo istumaasi ismaacΛdΛ maasi.

²¹ Maita povΛcaitiada Δgai: “Tamia daja”, siΛpΛ “MΛΛca daja”; Diuusi catanai gΛnsaagida gataaanΛi —astΛtdai ΔSuusi.

²² Dai amaasi potΛtdai ΔSuusi gΛmamaatΛrdamiga:

—Aimu istuigaco aapimΛ ipΛliadamu isgatΛaanΛda aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami tami tomasi Λmo tasai dΛmos maiaimu amaasi.

²³ Dai aa povΛntΛtΛadamu: “Tamia daja”, siΛpΛ “MΛΛca daja”. DΛmos maitavΛr ajioopada, tomali maioidatucuda.

²⁴ Poduucai ismaascana siΛscadΛ vΛpΛdocΛdagi oidigi pomaascamu siΛscadΛ ajiagi istuigaco diviagi aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami.

²⁵ DΛmos ΔpΛga viaa aanΛ issΛlicΛdΛ soimaa taatagi, daidΛ Δoodami sivi oidacami gajiaadΛrΛ giñviaamu.

²⁶ Poduucái isducatai ap̄adui aidasi oidacatadai aNoee, poduucái ap̄aduun̄imu ap̄p̄a siascad̄a cadivia iñaagada aan̄a ismaac̄ad̄a viaa amo s̄alicami.

²⁷ Aoodami gacuaadana dai gayadana, dai cuucuntaiña, dai gamamaacaiña ganmaamara ooqui masai ooñtaiña, asta aid̄a uucami sivaa aNoee ḡvaarcugara tai s̄alicad̄a t̄v̄api duudu tai v̄asi aoodami coi.

²⁸ Dai poduucái ap̄adui ap̄p̄a aidasi oidacatadai aLota aoodami gacuaadana, dai gayadana, dai gasaap̄adaiña dai gaagaraiña, dai gasaiña, daid̄a ivuaadana baabaqui.

²⁹ Damos aidasi ii aLota Sodoomaiñdara tai duudu tai amadu asufre t̄vaagiaiñdara, tai v̄asi oodami coi.

³⁰ Poduucái ap̄aduun̄imu ap̄p̄a siascad̄a diviagi aan̄a ismaac̄ad̄a viaa amo s̄alicami.

³¹ Amaasi ismaadutai vaaqui daama daacagi dai tuucavi viaacagi ḡvustuidaga maitaaagai ist̄vañiagi agai dai vuvaidagi, dai ismaadutai d̄jiana aimardagi maitaaagai isimiagi agai ḡquiiyamu.

³² Gant̄gitovurai Lota ooñigad̄a isducatai muu vaamioma oiḡdatai ḡvustuidaga tami oidi daama siDiuusi.

³³ Sioora most̄at̄gitodagi isducatai c̄lagac̄ara oidacagi tami oidigi daama agai tomali amo istumaasi maiviaacamu gooquiara, dai sioora mait̄at̄gitodagi mosacaasi isducatai c̄lagac̄ara oidacagi tami oidigi daama agai s̄alicad̄a baiḡliadamu.

³⁴ Ganaagidiana sai amaasi tucara goocatai abaana v̄at̄acam̄u siDiuusi b̄lacaimu amoco dai aḡmai viaamu.

³⁵ Dai gooca ooqui amapai ḡtuaadamu siDiuusi b̄lacaimu amoco dai aḡmai viaamu.

³⁶ Dai gooca c̄ac̄ali d̄jiana daraajamu siDiuusi b̄lacaimu amoco dai aḡmai viaamu —ast̄at̄dai aSuusi.

³⁷ Moscaacai aḡaa imaasi t̄cacai dai pot̄at̄dai:

—¿Vaaco ap̄aduñia agai imaasi? —ast̄at̄dai.

Tai agai aa noragi daid̄a it̄at̄dai:

—Tomasiaaco siaaco caat̄cagi baabaidi duvaligad̄a ami gan̄mpaidiña nunui poduucái arvaavoi ap̄p̄a said̄a ap̄aduñia agai istumaasi aagai aan̄a —ast̄at̄dai aSuusi.

18

¹ aSuusi aagidi aoodami amo ñiooqui cuentocad̄a dai aagidi sai glaagai ismaiugutai daan̄dagi Diuusi dai maiiibiocoraitai.

² Dai pot̄at̄dai:

—Amap̄ac̄ara oidacatadai amo dunucami ismaac̄ad̄a maisiaa duutudaitadai Diuusi dai tomali maivuaam̄a aliditadai tomaliamaadutaicad̄a.

³ Dai amaasi agai vaa d̄v̄ariara oidacatadai ap̄p̄a amo ooqui viuudu, ismaac̄ad̄a cocodacatadai amai dai alia duudatai aimaraiña agai adunucami quiidiamu dai pot̄at̄daiña sabai baiduiñdana ñiooqui asaayud̄a amadu.

⁴ T̄v̄api mospovuaadana agai vaid̄a adunucami moscaacana. Damos gooquiara pov̄ali: “Tomasi maisiaa duutudai aan̄a Diuusi dai maivuaam̄a iñalidi tomali amaadutaicad̄a,

⁵ damos idi ooqui viuudu apiagiñoojotuldi soiñamu aan̄a vai camaididivaitai giñoojotuldiña vaamioma”, asc̄aiti adunucami —ast̄at̄dai aSuusi.

⁶ Dai pot̄at̄dai aSuusi:

—Poduucái aagai adunucami maic̄aa tuigac̄ad̄a.

⁷ ¿Isbai maisoiñana Diuusi ap̄p̄a ismaac̄ad̄a acovai vuvaitu agai ismaac̄ad̄a maiugutai taan̄dagi soiñi? ¿Isbai t̄v̄ap̄icad̄a soiñana agai?

⁸ Aan̄a anḡnaagidi sai agai gia otoma soiñamu. Damos siascad̄a diviagi aan̄a ismaac̄ad̄a viaa amo s̄alicami, ¿isbai quiaa t̄lagimu aan̄a oodami vaavoitudadami tami oidigi daama?

9 Daid^Λ ΔSuusi aagidi Δmai cuento chia^{ΛΛ}quiatai v^{ΛΛ}atar^Λ ismaac^{ΔΔ}Δ siooma c^{ΛΛ}ga tuutiacami g^{ΔΛ}lidi siaa dai soiduuc^Λi n^Λidi Δga. Dai pot^{ΛΔ}dai:

10 —Goo^{ca} c^{ΛC}Λ^Λli iji Δg^{ΛΛ} quiuupaigad^{ΛΛ}mu judidíu dai gamamada agai. Δmoco Δrfariseocatadai dai Δg^Δmai Δrvuudamicatadai tumiñsi.

11 Δfariseo c^{ΛC}acatai gamamadai dai aduuc^Λi gamamadai: “Giñ^ΔDiuusiga, ali^Λ baigiñ^Λlidi aan^Λ mait^ΔΔpan ducamicatai aa ismaac^{ΔΔ}Δ Δr^{ΛΛ}sivogami dai ismaac^{ΔΔ}Δ Δrsoimaasi ivuaadami, dai ismaac^{ΔΔ}Δ googosi g^Δnducami aan^Λ tomali mait^ΔΔpan ducami idi vuudami tumiñsi.

12 Dai aan^Λ maitacueeyi goc^Δuaja Δmo Δcaldi^Δr^Δ, dai aa g^Δoidi aan^Λ iñsmaac^{ΔΔ}Δ gamait^{ΔC}Δi”.

13 D^Δmos Δvuudami tumiñsi baim^{ΔΔ}casd^Δr^ΔΔ vii dai tomali mait^ΔΔpan^Λli tomali istaí n^Δn^Δaaavagi t^Δv^Δagiamu, mosg^Δv^Δi g^Δmo^o dai pocaiti: “Giñ^ΔDiuusiga soigi g^ΔΛ^Δda aan^Δc^{ΔΔ}Δ ali^Δsi Δrsoimaasi ivuaadami aan^Λ”, asc^Δaiti Δvuudami tumiñsi.

14 Aan^Λ ang^Δnaagidi sai idi vuudami tumiñsi nora g^Δquiiyam^Δ caoig^Δldicami soimaascamigad^Δ dai Δg^Δmai gia chio. Tomasioor^Δ ismaac^{ΔΔ}Δ g^Δduc^{ΔΔ}Δ g^ΔΛ^Δliadagi Δgai mait^Δrg^Δduc^{ΔΔ}c^Δamicamu dai sioor^Δ maig^Δduc^{ΔΔ}Δ g^ΔΛ^Δliadagi Δgai Δrg^Δduc^{ΔΔ}c^Δamicamu.

15 Dai aa oodami vuapaimi ΔΔp^Δ aali siaaco daacatadai ΔSuusi, sai Δgai taatana. D^Δmos aid^Δsid^Δ Δmamaat^Δrdamigad^Δ ΔSuusi t^{ΔΔ} imaasi, bagaidimi Δgai ismaac^{ΔΔ}Δ v^Δuapaimi Δaali.

16 D^Δmos ΔSuusi vai g^Δmamaat^Δrdamiga dai pot^{ΛΔ}dai:

—Dagitovurai vai dadana goaali siaaco daja aan^Λ, dai mait^Δv^Δr daidiada. Ismaac^{ΔΔ}Δ Δpan ducami idi aaliduc^{ΔΔ}Δ Δgai Δgai ismaac^{ΔΔ}Δ ajioopai m^{ΔΔ}ca siaaco gata^Δaan^Δli Diuusi.

17 Aan^Δan s^{ΔΔ}lic^{ΔΔ}Δ g^Δnaagidi sioor^Δ iimia Δliada siaaco gata^Δaan^Δli Diuusi Δgai g^Δaa^Δgai si^Δpan ducamica Δmo ali dai ismaipoducamica Δgai siaad^Δr^Δ v^Δaac^Δna —ast^ΔΔdai ΔSuusi g^Δmamaat^Δrdamiga.

18 Δmaadutai Δt^ΔΔaan^Δdami t^Δcacai ΔSuusi dai pot^{ΛΔ}dai:

—Mamaat^Δtuldiadami c^{ΔΔ} tuigac^{ΔΔ}Δ, ζtumaasi istutuidi aan^Λ siduñiagi dai v^{ΔΔ}sc^Δr^ΔΔ oidacagi Diuusi ΔΔmadu? —ast^ΔΔdai.

19 Taid^Δ ΔSuusi pot^{ΛΔ}dai:

—Mos^Δca Diuusi c^{ΔΔ} tuiga dai tomali Δmo imidagai maisoimaasi ivueeyi. Dai aapi maivaavoitudai iñs^Δaan^Δ Δr^ΔDiuusi. Mos^{ΔΔ}gi pocaiti aapi ansai aan^Λ Δrc^{ΔΔ} tuigacami dai tomali Δmo imidagai maisoimaasi ivueeyi.

20 Aapi c^{ΔΔ}ga maat^Δ istumaasi gata^Δaan^Δli Diuusi: “Mait^Δv^Δr googosi g^Δnducamica, mait^Δv^Δr gacoodada, mait^Δv^Δr g^{ΔΔ}siada, mait^Δv^Δr yaatag^Δda aa, dai siaav^Δr duutuada g^Δnooga ΔΔmadu g^Δnd^{ΔΔ}”, podu gata^Δaan^Δli Diuusi —ast^ΔΔdai ΔSuusi.

21 Taid^Δ Δc^{ΔΔ}li pot^{ΛΔ}dai:

—V^{ΔΔ}si gomaasi aan aliducatai abiaad^Δr^Δ Δg^Δidi —ast^ΔΔdai Δc^{ΔΔ}li.

22 Amaasi ca^Δc^Δi ΔSuusi imaasi pot^{ΛΔ}dai:

—D^Δmos quiaa v^{ΔΔ}ga Δmo istumaasi p^Δsiduñiagi, gagarañi v^{ΔΔ}si p^Δstumaasi viaa dai oida Δsoituutuigami Δtumiñsi, dai poduuc^Λi viaacamu aapi vaamioma t^Δv^Δagi^Δr^Δ. Imiñi dai poduñi dai diviacai giñoidatucuda —ast^ΔΔdai ΔSuusi.

23 Dai aid^Δsi ca^Δ Δc^{ΔΔ}li imaasi, ali^Λ soig^Δli, ali^Δsi Δrg^Δv^Δiidacamicatadai Δgai casc^{ΔΔ}Δ.

24 Dai t^{ΔΔ}gacai ΔSuusi isali^Δ soig^Δli Δgai pot^{ΛΔ}dai:

—Gia sijaiga isg^Δnviipidacami iimiagi siaaco gata^Δaan^Δli Diuusi.

25 Siooma maisijaiga Δmo muura v^{ΔΔ}atar^Δ isdaivuñiagi Δmo oi d^Δgad^Δamu s^{ΔΔ}li is^Δmo g^Δv^Δiidacami imiagi siaaco gata^Δaan^Δli Diuusi —ast^ΔΔdai.

26 Dai Δgai ismaac^{ΔΔ}Δ ca^Δ imaasi pot^{ΛΔ}dai:

—¿Vooriatai istutuidido iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi? —ascaiti.

²⁷ TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—Istumaasi oodami maitistutuidi isiduñiagi Diuusi gia istutuidi —astΛtΛdai ΛSuusi.

²⁸ TaidΛ ΛPiiduru potΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, aatΛmΛ viaa vΛΛsi tΛstumaasi viaacatadai, gΛoidatucuda ΛrΛliditai —astΛtΛdai.

²⁹ Amaasi ΛSuusi aa noragi dai potΛtΛdai:

—SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi tomasioorΛ ismaacΛdΛ viaagi gΛquii, siΛΛpΛ gΛdΛΛdΛ, siΛΛpΛ gΛsusuuculi, siΛΛpΛ gΛooñiga, siΛΛpΛ gΛamaamara iduñia Λliditai Diuusi aa duiñdadΛ,

³⁰ Λgai sioon mui viaacamu idi oidi daama dai gooquiΛrΛ ΛgΛmai oidigΛrΛ vΛΛscΛrΛ oidacamu —astΛtΛdai.

³¹ ΛSuusi Λcovai vai Λbaivustaama dan gooca gΛmamaatΛrdamiga dai potΛtΛdai:

—SiviatΛ iimiagi Jerusaleenamu, siaaco gΛaagai isΛpΛduñiagi vΛΛsi istumaasi ooja ΛDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ giñagaitai aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami.

³² GiñtΛΛgida magari aa sibΛadΛrΛ oidacami, dai giñparunada magari, dai soimaasi ñiooqui giñsuuligiada agai, dai giñsisiviada agai.

³³ Dai giñgΛicarsa magari, dai gooquiΛrΛ giñmuaamu, dΛmos bo vaica tasaicΛdΛ Λpamu duaacamu aanΛ coidadΛ saagidaiñdΛrΛ —astΛtΛdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

³⁴ DΛmos ΛmamaatΛrdamigadΛ maimaatΛ caΛ tomali Λmo istumaasi idi maasi, tomali maimaatΛcatadai Λgai istumaasi aagidi ΛSuusi, goovai ΛrΛmo istumaasicatadai istumaasi maitistutuiditadai Λgai ismaatΛ caΛcagi cascΛdΛ.

³⁵ AidΛsidΛ ΛSuusi caaijimitadai JericooΛrΛ vai voi ugidiana daacatadai Λmo maiñΛadami daidΛ gataanΛitadai oidicami.

³⁶ Dai aidΛsi caΛ Λgai ismui iimΛdan caitimi oodami, ΛmaiñΛadami gatΛcacai astumaasi ΛpΛduitadai.

³⁷ MΛtai potΛtΛdai sai amui imΛitadai ΛSuusi NasareetΛrΛ oidacΛdΛ.

³⁸ Tai Λgai iñña dai pocaitimi:

—Suusi Davi maradΛ soigi gΛΛlda aanΛcΛdΛ —ascaiti ΛcΛΛli.

³⁹ DΛmos Λgai ismaacΛdΛ baitΛqui iimΛitadai bagaimi sai camaiiñacaiñña vaamioma. DΛmos Λgai apiaiñacai dai pocaiti:

—Davi maradΛ soigi gΛΛlda aanΛcΛdΛ —ascaiti.

⁴⁰ Amaasi ΛSuusi cΛquiva dai ootoi sioorΛ vuaapagi ami siaaco daacatadai Λgai. Dai aidΛmΛsi caami vuaa taidΛ ΛSuusi tΛcacai dai potΛtΛdai:

⁴¹ —¿Tumaasi ipΛlidi aapi iñsiΛduiñda aanΛ? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛcΛΛli ismaacΛdΛ maiñΛaadatadai aa noragi dai potΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, nΛada iñΛlidi aanΛ —astΛtΛdai.

⁴² TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—NΛadañi, vaavoitu aapi cascΛdΛ nΛnΛaava —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴³ MospotΛi Λgai taidΛ ΛismaacΛdΛ maiñΛaadatadai istui isnΛnΛaavagi, dai oíΛSuusi dai siaa duutudaimi Diuusi. Dai vΛΛsi Λoodami ismaacΛdΛ tΛΛ imaasi siaa duutuli Diuusi.

19

¹ TaidΛ ΛSuusi aayi ami JericooΛrΛ dai amui daivusquimi Λgai.

² Vai ami oidacatadai Λmo cΛΛli gΛviidacami Zaqueo tΛΛgiducami, dai Λgai ΛrbaitΛcΛaacamigadΛcatadai tumiñsi vuudami.

³ DaidΛ ΛZaqueo matia Λliditadai ΛSuusi, dΛmos maitistutuiditadai istΛgiagi aliΛ maitΛcavacatadai ΛZaqueo cascΛdΛ dai oodami aliΛ muiducatadai.

²³ CamaatΛcatadai aapi ¿tuipΛsi maitamaa gotumiñsi sibΛacoga mΛsiaaco gamaitΛmudai vaamioma ΛtumiñsicΛΔ simuiyoma vuimudai aanΛ diviacai?” astΛtΛdai aamudΛ.

²⁴ Amaasi potΛtΛdai Λgai Λгаа ismaacΛdΛ ami daraajatadai: “BΛivurai gotumiñsi dai maaca Λgai ismaacΛdΛ viaa baivustaama”, astΛtΛdai Λraí.

²⁵ Tai Λgai potΛtΛdai: “GΛraamu, Λgai caviaa baivustaama”, astΛtΛdai.

²⁶ TaidΛ Λraí aa noragi dai potΛtΛdai: “AanΛ angΛnaagidi sai ismaacΛdΛ viaa vaamioma gΛmaacai dai ismaacΛdΛ maiviaa gΛvoopoidi tomasi Λlaachi ismaacΛdΛ viaaca Λgai.

²⁷ Dai Λoodami ismaacΛdΛ giñvui vΛΛtΛ dai maitipΛlidadai isiΛrtΛaanΛdamica aanΛ, vuaapavurai dai giñvuitapi cooda”, astΛtΛdai Λraí gΛpipiooñiga.

²⁸ Dai amaasi caaagacai ΛSuusi imaasi Λpamu apiaimΛitadai Jerusaleenamu.

²⁹ Dai aidΛsi caajimitadai ΛSuusi BetapagiΛrΛ dai BetaaniΛrΛ miaanai Λgiidi siaaco Oliivosi tΛΛgidu, ΛSuusi ootoi gooca gΛmamaatΛrdamiga,

³⁰ dai potΛtΛdai:

—Imivurai mΛΛ aali quiiquiΛrΛ ismaacΛdΛ miaaga tabiaadΛrΛ dai aΛcai tΛΛgimu aapimΛ Λmo asñiitu vulicami ismaacΛdΛ tomali Λmaadutai maiquiaa dadaΛjΛi vΛrai uupana dai vuaapa.

³¹ Dai isΛmaadutai gΛntΛcacagi mastuisi uupasai vΛrai potΛΛda ansai aanΛ tΛgito —astΛtΛdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

³² Amaasi ΛmamaatΛrdamigadΛ iji dai tΛΛ vΛΛsi isducatai aagidi ΛSuusi.

³³ Dai aidΛsi uupasaitadai Λgai Λasñiitu taidΛ Λsoigacami tΛcacai dai potΛtΛdai:

—¿TuimΛsi uupasai goasñiitu? —astΛtΛdai.

³⁴ Tai Λgai aa noragi dai potΛtΛdai:

—ΛmamaatΛtuldiadami tΛgito cascΛdΛ —astΛtΛdai.

³⁵ Amaasi bΛidacai Λgai Λasñiitu ΛSuusi, dai asñiitu daama darai gΛnsosua dai daama dai ΛSuusi.

³⁶ Dai aidΛsi asñiitu daama imΛitadai ΛSuusi Λoodami voyΛrΛ Λlīgaimi gΛnsosua.

³⁷ Dai aidΛsi camiaadimi Λgai coidama gΛΛsacΛrΛ ΛOliivosi giidiaiñdΛrΛ, vai vΛΛscatai Λvaavoitudadami ismaacΛdΛ oiditadai iññaquimi baiganΛliatugaitai dai siaa duutudaimi Diuusi vΛΛsi ΛismaacΛdΛ gΛgΛrducamicΛdΛ ismaacΛdΛ tΛΛtadai Λgai.

³⁸ Dai pocaitimi:

—Diuusi aliΛ cΛΛgacΛrΛ nΛidi goovai ismaacΛdΛ divia Diuusi guvucadadΛcΛdΛ. VΛΛscatai gΛniibΛstacan tada tΛvaagiΛrΛ aatΛmΛ aliΛ siaa duutudai Diuusi —ascaitimi Λvaavoitudadami.

³⁹ Amaasi ΛΛmoco Λfariseo ismaacΛdΛ Λoodami saagida daraajatadai potΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiadami bagaidañi gΛmamaatΛrdamiga —astΛtΛdai.

⁴⁰ DΛmos ΛSuusi aa noragi dai potΛtΛdai:

—AanΛ angΛnaagidi sai isidi maiiññacadagi sΛΛlicΛdΛ goojoodai iññacadamu —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴¹ Dai aidΛsi caajimitadai Λgai JerusaleenΛrΛ dai tΛΛgacai Jerusaleena ΛSuusi sosua ΛoidacamicΛdΛ

⁴² dai pocaiti:

—Gia ipΛlidi aanΛ issivi maatΛ caΛcagi gooidacami isducatai istutuidi isgΛniibΛstacan tadacagi dΛmos maitistutuidi goovai ismaatΛ caΛcagi.

⁴³ Aimu istuigaco sicolimagi sasaayudΛ dai sicoli curartamu, dai vΛΛsi aipadΛrΛ cocodamu,

⁴⁴ vΛΛsi dΛvΛΛrapi suuligamu dai coodamu dai vΛΛsi JerusaleenΛrΛ maiviimu tomali Λmo odai Λmai daama. AidΛsi diviji aanΛ ismaacΛdΛ rDiuusi tai maitiññiaadΛgi gooidacami cascΛdΛ —ascaiti ΛSuusi.

⁴⁵ Amaasi ΔSuusi vaa ΔgΔΔ quiuupaigadΔrΔ judidíu dai vuvaitu ismaacΔdΔ ami gagaa-garaitadai dai ismaacΔdΔ gasaapΔdaitadai,

⁴⁶ dai potΔtΔdai:

—Diuusi ñiooquidΔrΔ pocaiti: “GiñquiiavΔr mamadaragai vΔΔtarΔ”. Mai aapimΔ tΔjogadΔ ΔΔsivogami duucai nΔidi —astΔtΔdai ΔSuusi.

⁴⁷ ΔSuusi vΔΔs tasai gamamaatΔtuldiña Diuusi ñiooquidΔ ΔgΔΔ quiuupaigadΔrΔ judidíu, dΔmos ΔbaitΔguucacamigadΔ ΔpapaaligadΔ judidíu ΔΔmadu ΔmamaatΔtuldiadami Diuusi sΔΔlicamigadΔ, dai ΔΔmadu ΔdudunucamigadΔ Δoodami gaagaitadai isducatai muaagi ΔSuusi.

⁴⁸ DΔmos vΔΔsi Δoodami cΔΔga gΔntΔgito caΔcatadai iscaiti ΔSuusi cascΔdΔ maitΔtΔgaitadai Δgai isducatai muaagi.

20

¹ Δmo imidagai ΔgΔΔ quiuupaigadΔrΔ judidíu daacatadai ΔSuusi dai mamaatΔtulditadai Δoodami Diuusi ñiooquidΔ ΔΔmadu cΔΔgacΔrΔ vuvaidaragai, tai ami dada ΔbaitΔguucacamigadΔ papaaligadΔ Δjudidíu ΔΔmadu ΔmamaatΔtuldiadami Diuusi sΔΔlicamigadΔ, ΔΔmadu aa baitΔguucacami,

² dai potΔtΔdai Δgai ΔSuusi:

—GΔraagidañi, ¿tuma sΔΔlicamicΔdΔ pomaasi ivueeyi aapi? ¿Toora gΔmaa gosΔΔlicami? —astΔtΔdai.

³ Amaasi ΔSuusi potΔtΔdai:

—AanΔn ΔpΔ gΔntΔcacagi Δmo istumaasi vΔrai giñaagida:

⁴ ¿Toora ootoi ΔVuaana sai gavapaconana? ¿Diuusi oodami sio? —astΔtΔdai ΔSuusi.

⁵ DΔmos vΔΔsi ΔbaitΔguucacami Δgi aipaco gΔnaatagidimi dai pocaiti:

—¿IstΔΔdamu aatΔmΔ? IspotΔΔda aatΔmΔ sai Diuusi ootoi goovai otoma gΔraa noragidamu dai povΔrtΔΔdamu: “¿TuimΔsi maivaavoitu?”

⁶ Dai ispotΔΔda aatΔmΔ sai oodami ootoi, vΔΔscatai gooodami garcoodian tada ojoodaicΔdΔ, vΔΔscatai goovai sΔΔlicΔdΔ vaavoitudai siΔVuaana ΔrDiuusi ñiooquituldiadamigadΔ —ascāiti ΔbaitΔguucacami.

⁷ Dai amaasi aa noragi Δgai ΔSuusi dai potΔtΔdai sai maimaata sioora ootoi ΔVuaana sai gavapaconana.

⁸ Amaasi ΔSuusi potΔtΔdai:

—Tomali aanΔn maitΔnaagidagi istuma sΔΔlicamicΔdΔ ivueeyi aanΔ imaasi —astΔtΔdai ΔSuusi.

⁹ Amaasi ΔSuusi gΔaagacai aagidi Δoodami, dai aagidi Δmo ñiooqui cuentocΔdΔ dai potΔtΔdai:

—Oidacatadai Δmo cΔΔli ismaacΔdΔ Δi uuvasi gΔdΔvΔΔragana, dai gooquiΔrΔ taaju-camicΔdΔ maa Δgai aa oodami gΔΔsi dai ii abiaadΔrΔ sibΔaco dai tΔvΔpi daja.

¹⁰ Dai aidΔsi aayi yoovaragai Δgai ootoi Δmoco gΔpiooñiga sai taanΔna Δgai Δoodami Δyoovi siΔΔsi aΔΔcatadai, dΔmos Δoodami gΔicacarai dai soi doodai dai ootoi maimaacacai istumaasi.

¹¹ Amaasi Δtuidacami ootoi Δmai piooñi, mΔtai Δgai ΔpΔ aliΔ soimaasi ñiooqui aagidi dai gΔicacarai dai ootoi maimaacacai istumaasi aagaimi Δgai.

¹² DaidΔ Δtuidacami ootoi Δmai, dΔmos Δoodami aliΔ soi doodai Δgai ΔpΔ dai aadaji.

¹³ Dai cagooquiΔrΔ pocaiti Δtuidacami ΔdΔvΔΔrai: “¿Isducatai iduuñimu aanΔ? Ooto-samu aanΔ giñmara tomasi aliΔ oigΔdai aanΔ, siaadΔrΔ maisiaa duutudadan tadacana Δgai siuu duucu tΔgiagi”, ascāiti ΔcΔΔli.

14 Damos aidasida laata vuaadami taa glamo marad aipaco ganaatagidimi dai pocaiti: “Idi agai ismaacada artuidacamica agai oogada vustuidada glaagai tasmuaagi dai poduucai aatama artutuidacamicamu”, ascaiti laata vuaadami.

15 Dai amaasi vuusaitu ami dajjaiñdara dai muua. Amaasi asuusi tacacai oodami dai potadai:

—¿Isduuñimu adavarai tuidacami laata vuaadami?

16 Divimu agai dai coodimu dai maaquimu adavarai aa oodami —astadai asuusi.

Moscaacai agai imaasi maí isagai aagadamalidi asuusi cascada pocaiti agai:

—Diuusi maidagitona ispoval duñiagi —ascaiti.

17 Damos asuusi vui nanaava dai potadai:

—¿Taya alidi idal goovio ismaacada oojisi Diuusi ñiooquidara siaaco pocaiti?:

Adai ismaacada gajiaadara viaa ababaquitadami sivi agai aragai ismaacada vaamioma glaagai avaaqui vatar.

Asduu oojisi Diuusi ñiooquidara.

18 Tomasioora ismaacada utuvagi odiaara moslalachi daivamu, dai isadai daama gasiagi amai agai mosatuisamu —astadai asuusi.

19 Abaitaguucacamigada apapaaligada judidú amadu amamaatatuldiadami Diuusi samicamigada ipaliditadai isaidal otoma bajiagi asuusi, calga maatacatadai agai isagai vatar aagaitadai asuusi acuento cascada, damos abaliditadai agai oodami.

20 Dai amaasi ootoi sioora soobidacagi vai agai cal tuutiacami gnvueeyi, dai gaagai isducatai aagagi asuusi amo istumaasi istumaasi vui caatacagi adudunucami vai poduucai taagida agai adudunucami.

21 Cascada tacacai agai dai potadai:

—Mamaatatuldiadami, cal maata aatama sai ismaacada gaaagidi aapi dai gamaatatuldi arvaavoi. Dai maivuaamalidi aapi oodamicada siarganviipidacami siarsoitutuigami ara, mosgamamaatatuldi aapi istumaasi Diuusi ipalidi.

22 Garaagidañi, calgaisi taaa namalquiadagi gala baitacaacami romano cho sio? —astadai.

23 Damos asuusi maata taa isagai vuiirumada aliditadai dai potadai:

—¿Tuimasi giñvuiirumada alidi aapima?

24 Giñtagidavurai aapima amo tumiñsi. ¿Vooral moodal dai vooral taataradal tumiñsilara daja? —astadai asuusi.

Tai agaa aa noragi daidal itadai:

—Gala baitacaacami moodal dai taataragadava —astadai.

25 Taidal asuusi potadai:

—Maacavurai gala baitacaacami istumaasi artuidada dai maacavurai Diuusi istumaasi arDiuusi tuidada —astadai asuusi.

26 Tai agai maitistui issoimaasi ñiooquitudagi oodami vuitapi baiyoma maital agai isducatai gantatagituagi calcatai isducatai ñioocai asuusi dai cascada maiñioocacai vii.

27 Dai gooquilara iji amoco asaduseo siaaco daacatadai asuusi. Asaduseo pocaiti sai maioidaga coidadal duaacaradal cascada potadai agai asuusi:

28 —Mamaatatuldiadami, amoseesacaru oojisicami garvii vai pocaiti sai ismuquiagi amo cali dai viaagi glooñiga maiquiaa maamatacai abaana, saidal asucuulidal cali glaagai isvanagi aviuudu dai maamatagi abaana silagidal vatar ismaacada muu.

29 Dai amo imidagai oidacatadai cuvaracami amo silagam, arpagadadal ooñigai damos muu maiquiaa maamatacai.

30 Amaasi agooquilaradal vana aviuudu, dai muu ara maiquiaa maamatacai.

³¹ Tai gooqui_{AR} ag_{AM} mai v_{AA}na agai vaa ooqui, dai muu _{AP} maiquiaa maamatacai, v_{AA} cuvaracami podui dai v_{AA}si coi maimaamatacai tomali amaadutai.

³² Dai amaasi muu _{OO}qui _{AP}.

³³ Dai duduaacacai coidad_Λ saagidaiñd_{AR}, ¿ismaac_{AD} arcunad_{AC}amu _{OO}qui v_{AA}si arcuucunad_{AC}atadai agai di? —ast_{AD}ai _{AS}duseo.

³⁴ Amaasi _{AS}uusi aa noragi dai pot_{AD}ai:

—Tami oidigi daama _{AC}ali dai ooqui cuucuntai dai ooñtai.

³⁵ D_{AM}os agai ismaac_{AD} Diuusi maaquigi oigaragai isiimiagi t_{VA}agiamu caduduaacacai coidad_Λ saagidaiñd_{AR} m_{AA}ca mait_{AC}uucuntai tomali mait_{AM}mamacai g_{AN}maamara cuucuntaragai v_{AA}tar_Λ,

³⁶ m_{AA}ca camait_{CO}oyi _{CA}sc_{AD}. Moscaduduaacacai agai _{AP}an ducamica agai Diuusi t_{AA}aañicarud_Λ agai _{AR}Diuusi maamarad_Λ.

³⁷ Moseesa _{AP} g_{AR}mamaat_{AT}uldi sai duduaacar_{AI} coidad_Λ siaaco g_{AA}agai _{ALI} uusi ismaac_{AD} m_{AI} tai daid_Λ _{LU}usi maim_{AI} ami g_{AA}agai _{AP} sai Diuusi _{AR}Avraañicar_U dai Isaacaru dai Jacocar_U Diuusigad_Λ.

³⁸ D_{AM}os Diuusi mait_{AR}Diuusigad_Λ agai ismaac_{AD} _{AD}iaavora _{AM}madu ajioopai coocai, baiyoma _{AR}Diuusigad_Λ agai ismaac_{AD} agai _{AM}madu ajioopai —ast_{AD}ai _{AS}uusi.

³⁹ Amaasi _{AM}mamaat_{AT}uldiadami Diuusi s_{AA}licamigad_Λ pot_{AD}ai:

—C_{AA}ga aagai aapi mamaat_{AT}uldiadami —ast_{AD}ai.

⁴⁰ Dai camait_{AP} _{AN}ali isvaamioma t_{AC}acagi.

⁴¹ Taid_Λ _{AS}uusi pot_{AD}ai:

—¿Ducatai pocaiti aapim_Λ said_Λ _{AC}risto _{AR}Davi marad_Λ?

⁴² Vaid_Λ _{AD}avi aduucai ooja Salmosi liivrugad_{AR}:

_{AT}aan_{AD}ami pot_{AD}ai giñ_{AA}an_{AD}amiga:

“G_{AM}aaquimu aan_Λ _{AMO} s_{AA}licami ismaac_{AD} vaamioma namaga.

⁴³ Dai ugitudamu aan_Λ v_{AA}si ismaac_{AD} g_{AV}uid_{AR} v_{AA}ta”.

⁴⁴ ¿D_{AM}os ducatai istutuidi _{AC}risto si_{AR}marad_{AC}agi _{AD}avi vai _{AGI} _{AD}avi giñ_{AA}an_{AD}amiga aagai? —ast_{AD}ai _{AS}uusi.

⁴⁵ V_{AA}si _{AO}odami ca_{AC}atadai aid_{ASI} _{AS}uusi pot_{AD}ai g_{AM}mamaat_{AR}damiga:

⁴⁶ —C_{AA}gav_{AR} g_{ANT}at_{AG}itoca aapim_Λ. Maitav_{AR} _{AP}an duucai ivuaada gomaat_{AT}uldiadami Diuusi s_{AA}licamigad_Λ. Goovai oojoidi _{ISC}ac_{AA}gaducami yuucustadagi, dai ip_{AL}idifiña m_{ASC}ocoanadagi g_{AN}vapaanam_U dai viaatuldiadagi cacaayana, dai _{CA}ac_{AA}gaduc_{AD}idioma daraicari_{AR} oojoidi isdadar_{AD}agi judidíu quiquiupaigad_{AR}, dai siaaco gacuaada goovai _{CA}ac_{AA}gaduc_{AD}idioma daraicari_{AR} oojoidi isdadar_{AD}agi _{AP}.

⁴⁷ Dai _{AS}sidiña goovai _{AP} _{AV}ipiuudu baabaquid_Λ dai t_{VA}pi gamamadaiña sai n_{AI}diña _{AO}odami. Goovai agai ismaac_{AD} vaamioma soimaa taatatuldamu Diuusi —ast_{AD}ai _{AS}uusi g_{AM}mamaat_{AR}damiga.

21

¹ Dai _{AS}uusi t_{AA} ag_{AA} quiupaigad_{AR} judidíu g_{AN}viipidac_{AD} ismaac_{AD} tueeyi tumiñsi cajojooñi_{AR} ismaac_{AD} g_{AA}mpaidi tumiñsi Diuusi aa duiñdad_Λ v_{AA}tar_Λ.

² Dai t_{AA} _{AP} _{AMO} viuudu soitigami ismaac_{AD} ami cajoñi_{AR} darai goo sintaavu,

³ tai pot_{AI} _{AS}uusi:

—S_{AA}lic_{AD} ang_{AN}aagidi sai idi viuudu soitigami vaamioma daí _{IS}v_{AA}scatai.

⁴ V_{AA}scatai gogaa darai ismaac_{AD} cababaivitoc_{AI}, d_{AM}os gooqui soitigamicatai modai v_{AA}si ismaac_{AD} viaacatadai istuuc_{AD} oidacagi —ast_{AD}ai _{AS}uusi _{AO}odami.

⁵ Dai ʌmadutai aagai ʌgʌ quiuupaigadʌ judidíu dai pocaiti sai aliʌ sigia maasi ʌquiupai ʌojoodaicʌdʌ sigia maascamicʌdʌ dai aa ʌmamaasicʌdʌ ismaacʌdʌ aa ami darai sai sigia maascana ʌquiuupaigadʌ judidíu. Tai amaasi ʌSuusi potʌdai:

⁶ —Aimu siʌʌscadʌ vʌʌsi idi mʌsmaacʌdʌ nʌidi aapimʌ vʌʌsi siaa gʌduuñimu, dai maiviimu tomali ojoodai goocua daama —astʌdai ʌSuusi.

⁷ Tai ʌgai ʌcacai dai potʌdai:

—Mamaatʌtuldiadami, ʌvʌʌscadʌ ʌpʌduñia agai imaasi? ʌDucatai maatʌmu aatʌma isimaasi casiʌpʌduñia agai? —astʌdai ʌgai ʌSuusi.

⁸ Taidʌ ʌSuusi potʌdai:

—Gʌntʌgitovʌr nʌijada, dai maitavʌr gʌndagito mʌsgʌnvupuiirumadadagi, dadiava agai muidutai giñʌʌʌaaragacʌdʌ dai pocaitiadamu ʌgai: “Aanʌ anʌrʌCristo”, dai “Casiat aayi istuigaco ugitia agai oidigi”. Dʌmos maitavʌr oidatucuda.

⁹ Dai mʌsiʌʌscadʌ cajiomacagi muiyapʌrʌ cocoodi, maitavʌr duduaadicuda gomaasi daivuñia agai ʌpʌga, dʌmos maiquiaa aayi cugarʌrʌ tasʌrʌ.

¹⁰ Dai bodʌrʌ apiaaatagidimi vaamioma dai potʌdai:

—ʌmo dʌvʌʌriʌrʌ oidacami cocoaadamu ʌmai dʌvʌʌriʌrʌ oidacami.

¹¹ Dai aliʌ cavami gʌvivucudamu ʌʌmapʌcʌrʌ gooidigi, dai oidacamu biuugigai dai coocodagai aipacoga, dai ʌvaagiʌrʌ duaadimudaca maascamu istumaasi dai naana maasi gʌgʌrducami maascamu ʌpʌ.

¹² Dʌmos ʌpʌga gʌnsasaayu gʌnvuimu dai soimaasi gʌntaatatuldamu, dai vaama gʌntuutusada agai ʌgai ʌʌʌaanʌdami vuidʌrʌ ʌgai vaa ismaacʌdʌ gatʌaanʌi quiquiuupaigadʌrʌ judidíu, dai gʌnmaamaisapada agai dai vaama gʌntutusada agai ʌraraí vuidʌrʌ dai moomoyi vuidʌrʌ giñvaavoitudaitai aapimʌ.

¹³ Amaasi tuigaco istutiaadamu aapimʌ isaagadagi ʌgai vuitapi isvaavoitudai aapimʌ istumaasi gamamaatʌtuldi aanʌ.

¹⁴ Dai maibai vuaada ʌʌquiasdʌrʌ isducatai aa noragidagi ʌgai ismaacʌdʌ gʌpiʌrʌ gʌnsusuuligadagi.

¹⁵ Aanʌ gʌnmaaquimu maatʌdagai dai ñiooqui isducatai gʌnsoiña aapimʌ dai poduucai gʌnsasaayu maiviaacamu isducatai gʌnaa noragidagi tomali maitʌnvui ñioocadamu.

¹⁶ Dai asta gʌndʌʌdʌ dai gʌnsusuuculi dai gʌnsiisiʌgi dai gʌnaaduñi aagiada agai gʌnsasaayu mʌsiaaco daraaja aapimʌ. Dai gʌncooditadamu aapimʌ ʌmadutai.

¹⁷ Dai vʌʌsi oidacami gʌncʌʌdadamu giñvaavoitudaitai aapimʌ,

¹⁸ dʌmos maisibʌ imimu tomali ʌmo cuupai gʌnmooaiñdʌrʌ.

¹⁹ Dʌmos aapimʌ apiavaavoitudadamu dai mʌsiʌʌscadʌ dʌgavuñiagi vʌʌsi gosoimaa taataragai gooquiʌrʌ vʌʌscʌrʌ oidacamu aapimʌ Diuusi ʌmadu.

²⁰ Mʌsiʌʌscadʌ nʌijadagi iscasicoolimadi sandaaru Jerusaleenʌrʌ, maatʌcamu aapimʌ iscaotoma vʌʌsi siaa gʌduuñimu.

²¹ Amaasi ismaacʌdʌ Judeeʌrʌ daraajagi gʌaagai isvooipiagi gigiidiamu, dai sioorʌ Jerusaleenʌrʌ daraajagi gʌaagai isvuvaaquiagi abiaadʌrʌ, dai sioorʌ dʌjiaadana ajioopadagi maitʌaagai isʌpamu iimiagi gʌnquiiquiamu.

²² Amaasi ʌgai istuigaco soimaasi taatatulda agai Diuusi ʌjudidíu ismaacʌdʌ vuidʌrʌ vʌʌʌcagi Diuusi. Poduucai ʌpʌduñia agai ismaacʌdʌ oojisi Diuusi ñiooquidʌrʌ.

²³ Siʌ soimaa taatamu ʌooqui ismaacʌdʌ amaasi noonoacagi siʌʌpʌ viaacagi aali siisiʌdami aliʌ oidacamu soimaa taataragai oidi daama, dai sʌʌlicʌdʌ soimaasi gʌʌgʌvituldaragai idi oodami Jerusaleenʌrʌ oidacami vʌʌtarʌ.

²⁴ ʌʌmoco coimu cocodiʌrʌ, dai aa sibʌadʌrʌ oidacami maamaisapicami vuimu aa dai vuucaimu. Dai ismaacʌdʌ maitʌrjudidíu gataaanʌda agai Jerusaleenʌrʌ asta siʌʌscadʌ uucami Diuusi maquiagi oigaragai.

²⁵ Dai amaasi oidacamu maasidaragai tasiara dai masaadira dai sisiaavugira, dai tami oidigi daama vlassi oidacami maitatagadamu isducatai gantatagitodagi alia dudu-aadicudamu agai alia sigal caititai agaa suudagi.

²⁶ Aoodami susuiquitardamu duduaadicuitai dai tatagitoitai istumaasira istumaasi daivuñia agai oidigi daama, asta tavaagi gigivucudamu.

²⁷ Dai amaasi giñtagimu aapima aana ismaacada viaa amo sallyicami iñsiboodra imadamu amo icomai saagida guvucadagaicada dai sallyicada dadadaquidatani.

²⁸ Siasscada casi apavuiidagi imaasi varai taññanda moscamiaadaidatani mastuigada callyacara ganvuvaida agai —astatadani asuusi.

²⁹ Dai aagidi appa amo ñiooqui cuentocada dai potatadani:

—Naidavurai goiigosi sipa tomastuma amai uusi.

³⁰ Masiascada najadagi iscaipoidagi aagada, aapima camaatcana iscamiaadimi toñdagani.

³¹ Dai poduuquiavar maataca appa masiascada najadagi gomaasi varai maataca iscamiaadimi istuigaco gataañanda agai Diuusi tami oidi daama.

³² Sallyicada anganaagidi sai vlassi imaasi apaduñia agai maiquiaa ugitacani idi oodami.

³³ Tavaagi amadu oidigi ugitimu, damos ismaacada aagai aana goovai gia apaduñia agai.

³⁴⁻³⁵ Todian duucani aimu Diuusi appan duucani isduucani gacucupai amo trampa dai vlassi oidi daama oidacami maatamu imaasi, cascada gantagitovar najada dai maigajiaadara vipiaada Diuusi mosgayaladani dai tatagitoitai istumaasi oidaga oidi daama.

³⁶ Baigavar anduca aapima tudu, dai tomastuigaco avar gamamadada dai poduucani istuidimi aapima iscallyacara vuvaaquiagi vlassi gomaasiaiñdara ismaacada apaduñia agai, dai poduucani istuidimu isgiñvuidara guuquivagi aapima aana ismaacada viaa amo sallyicami —astatadani asuusi aoodami.

³⁷ Asuusi gamamaatatuldiña tasara agaa quiuupaigadara judidíu dai tucara aimaraiña dai giidiana cocosaiña siaaco Oliivosi tagidu.

³⁸ Dai vlassi aoodami aqqui quiamoco agaa quiuupaigadara judidíu daivaiña calca aliditani istumaasi aagidiña asuusi.

22

¹ Aidani camiaadimitadani asiaa duudagai istuigaco tatagitoiña ajudidíu aidani Diuusi callyacara vuvaitu Ejiipituaiñdara. Asiaa duudagai pascua tagidu.

² Vaidani apapaaligada ajudidíu baitaguucacamigada amadu amamaatatuldiadami Diuusi sallyicamigada gaagaitadani isducatai muaagi asuusi, damos alia abaiditadani agai aoodami.

³ Tai amaasi adiaavora vaa auudasiara, masmaacada Iscaliote aagaiña appa, agai aramoco abavustaama dan gooca ismaacada arasuusi ojootosada.

⁴ Daidani auudasi naidamu apapaaligada ajudidíu baitaguucacamigada amadu sandaaru agaa quiuupaigadara judidíu dai agaa quiupira sandaaru dai amadu gaaataga dai aagidi isducatai istutuiditadani agai istagidagi asuusi.

⁵ Tai agai alia baiganalli dai aagidi agai auudasi sai maquia agai tumiñsi,

⁶ taidani auudasi bai aa dai gaagacani gaa isducatai gatagidagi asuusi siasscada maitipucani aa oodami.

⁷ Tai amaasi aayi asiaa duudagai istuigaco tatagitoiña ajudidíu aidani Diuusi callyacara vuvaitu Ejiipituaiñdara dai aidani coodaiña ajudidíu cañiru dai dadasdiña Diuusi.

⁸ Taidani asuusi ootoi piiduru amadu avuaana, dai potatadani:

—Iimivurai dai bai duuñi cuaadagai idi siaa duudagai vatarani —astatadani asuusi.

⁹ Tai agai tacacai dai potatadai:

—¿Vaaco ipalidi aapi tsbai duñiagi? —astatadai.

¹⁰ TaidΛ Suusi aa noragi dai potatadai:

—Masiuu duucu ajiagi aquiiquirΛ, tΛgimu aapimΛ amo cΛli ismaacΛΛ vaigatica agai amo aayi suudagi varai oida siaaco vaquia agai.

¹¹ Dai tacacavurai aquilΛcami saaco cΛca Λtuucavi siaaco gaugia ñagai aanΛ idi siaa duudagarΛ Λmadu aapimΛ.

¹² Siagai gantΛgidamu amo tuucavi gΛducami goocua daama vaaquirΛ tacaviacoga cabai duñisicami varai ami bai duuñi cuaadagai —astatadai ΛSuusi.

¹³ Tai agai iji dai tΛ vΛsiaacatai isducatai aagidi ΛSuusi, dai bai dui Λcuaadagai siaa duudagai vΛtarΛ.

¹⁴ Dai caacai ugidagai, taidΛ ΛSuusi meesa vuidarΛ daiva Λmadu gΛojootosa.

¹⁵ TaidΛ ΛSuusi potatadai gΛojootosa:

—Gia ipaliditadai aanΛ isganΛmadu gaugiagi idi siaa duudagarΛ maiquiaa muucucai.

¹⁶ AanΛ angΛnaagidi ansai sivi gaugia ñagai idi siaa duudagarΛ cuaadagai dai camaitacuaada ñagai idi siaa duudagarΛ cuaadagai asta siΛscadΛ idui Diuusi vΛsi istumaasi iduñia agai dai cΛgacarΛ vuvaidagi oidi daama oidacami diviacai agai dai gataaanΛda tami oidigi daama.

¹⁷ Amaasi bai amo tucayu uvasi varaagadΛ dai gamamagi dai gooquirΛ maa gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itatadai:

—VΛscatai avar ii idi tucayuaindarΛ.

¹⁸ SΛlicadΛ angΛnaagidi ansai camaitayΛda ñagai uvasi varaagadΛ asta siΛscadΛ aiyagi istuigaco diviagi Diuusi dai ñaidagi oodami ismaacΛΛ arcΛga ivuaadami dai ismaacΛΛ armaicΛga ivuaadami —astatadai ΛSuusi.

¹⁹ Dai gooquirΛ bai Λpaana dai gamamagi dai gooquirΛ saasarai dai maa gΛmamaatΛrdamiga, daidΛ itatadai:

—Idiav rΛpan ducami giñtuucuga mΛsmaacΛΛ gatΛgida agai masai muaana masai aapimΛ cΛgacarΛ vuvacana. PoduquivavΛ ivuaada daidΛ giñtatagitoda —astatadai ΛSuusi.

²⁰ Dai cauugitocai ΛSuusi bai Λtucayu dai potatadai gΛmamaatΛrdamiga:

—Idi uvasi varaagadΛ ismaacΛΛ idi tucayuana daja Λpan ducami giñΛra ismaacΛΛ aastia agai masai aapimΛ cΛgacarΛ vuvacana. ÑsiΛscadΛ muquiaagi vai aastia giñΛra aidΛ abiaadarΛ gΛaagadamu goñiooqui utudui ismaacΛΛ Diuusi ootosda agai Λoodami.

²¹ DΛmos sivi gocΛli ismaacΛΛ giñtΛgida agai Λdudunucami tami meesa daama caatΛ novidΛ giñΛpan duucai.

²² AanΛ ismaacΛΛ viaa amo sΛlicami cabΛcaiti govoi ismaacΛΛ gΛaa Λqui abi-aadarΛ dΛmos siΛΛ soimaa taatamu ΛcΛli ismaacΛΛ giñtΛgida agai —astatadai ΛSuusi.

²³ Amaasi ΛmamaatΛrdamigadΛ aipaco gΛntacacaimi soorΛ agai dai gatΛgida agai.

²⁴ Amaasi ΛmamaatΛrdami Λgi gΛnvupui ñiñio aagaitai sai ismaacΛΛ vaamioma artΛaanΛdamica agai siΛscadΛ iimiagi siaaco gataaanΛi Diuusi.

²⁵ DΛmos ΛSuusi potatadai:

—IsmaacΛΛ maitarjudidíu saagida ΛbaitcΛaacamigadΛ gΛpipiooñiga duucai ñidiña Λoodami, dai agai aadarΛ ipalidi mΛscΛga tuutiacami duucai ñijadagi.

²⁶ DΛmos aapimΛ maitaagai mΛspoduucai ivuaadagi, baiyoma ismaacΛΛ ΛrbaitcΛaacamicagi gΛaagai isvaamioma gΛli gΛvuaadagi dai piooñi duucai.

²⁷ ¿MaacΛΛ rvaamioma tΛaanΛdami ismaacΛΛ meesa vuidarΛ daja ismaacΛΛ gabi-aajai sio? ¿Maitasi rvaavoio sai ismaacΛΛ meesa vuidarΛ daja? DΛmos aanΛ gΛnsaagida daja amo piooñi duucai.

²⁸ AapimΛ vΛscarΛ giñΛmadu daraajana aidasi soimaa taatamaiña aanΛ.

²⁹ CascadΛ aanΛ gΛnmaaquia iñagai Λmo sΛlicami poduucai isduucai giñooça giñmaa aanΛ.

³⁰ Dai aapimΛ giñΛΛmadu gacuaadamu mΛΛca siaaco gatΛaanΛda iñagai aanΛ dai giñsoiña tΛaanΛdamu aapimΛ Diuusi maamaradΛ —astΛtdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

³¹ Amaasi potai ΛapΛ ΛSuusi:

—Simuñi, Simuñi, ΛDiaavora tai oigaragai Diuusi isgΛduiñdagi mui naana maasi soimaascami mΛsai camaitiñvaavoitudaiña.

³² DΛmos aanΛ daanΛi Diuusi aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ vai maivΛΛsi ugitΛna gΛnvaavoidaraga, dai siΛΛscadΛ Λpamu cΛΛga giñvaavoituda aapi pai soiña gΛaaduñi vai vaamioma cΛΛga giñvaavoitudana —astΛtdai.

³³ TaidΛ ΛSimuñi aa noragi daidΛ itΛtdai:

—MamaatΛtuldiadami, baigan giñduu isgΛoidagi maisacaruumu dai asta muquiaagi gΛΛΛmadu —astΛtdai Simuñi.

³⁴ TaidΛ ΛSuusi potΛtdai:

—Piiduru, sΛlicadΛ angΛaagidi sai sivi maiquiaa cuujuicai tacucu pΛaapi vaicojo potΛiya agai pΛsai maitiñmaatΛ —astΛtdai ΛSuusi.

³⁵ TaidΛ ΛSuusi potΛtdai:

—AidΛsidΛ gΛnootoi aanΛ maimoraraaliacami dai tomali tumiñsi daraasacarucami, dai tomali aa sususacaicadΛ ¿isbai viΛΛgacatadai aapimΛ istumaasi? —astΛtdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

Tai Λgai aa noragi dai potΛtdai:

—Tomali Λmo istumaasi —astΛtdai.

³⁶ Tai amaasi ΛSuusi potΛtdai:

—Sivi angΛnaagidi sai siorΛ viaacagi moraali gΛaagai isbΛΛ aimΛrdagi, dai tumiñsi darasacarui ΛpΛ, dai siorΛ maiviaacagi maastai vai gagarana Λmoco gΛvaasaraga dai savΛdana.

³⁷ AanΛ angΛnaagidi sai gΛaagai siΛpΛduñiagi isducatai ooja Isaíacaru Diuusi ñiooquidΛrΛ siaaco icaiti: “Soi duucai mΛnΛijada agai tomastuma soimaasi iducami duucai”. Istumaasi oojisi giñaagaitai gΛaagai siΛpΛduñiagi —astΛtdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

³⁸ Tai Λgai potΛtdai:

—MamaatΛtuldiadami, tami vΛΛtΛ gooca mamaastai —astΛtdai.

Tai Λgai aa noragi dai potΛtdai:

—CascadΛ —astΛtdai.

³⁹ Amaasi ΛSuusi vuusai dai ii Oliivosi giidiamu poduucai isduucai ivuaadana Λgai taidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ oí.

⁴⁰ Amaasi aΛcai ami giidiΛrΛ, taidΛ ΛSuusi potΛtdai gΛmamaatΛrdamiga:

—DaanΛdavrurΛi aapimΛ Diuusi vai Λgai maidagitona ΛDiaavora issoimaasi gΛnduiñtuldagi —astΛtdai.

⁴¹ TaidΛ ΛSuusi Λcovai ii maisi mΛΛcasi Λpan ΛΛ mΛΛcasi siΛΛsi vuupai Λmoco Λmo odai, dai gatootonacadΛ cΛquiva dai gamamada agai.

⁴² Dai aduucai gamamagi:

—Giñooça isbaigacamudai ismaisoimaa taata aanΛ poduucai isducatai ΛpΛduñia agai dΛmos vaidΛ ΛpΛduuna pΛsducatai aapi ipΛliadagi. Dai maisiu istumaasi aanΛ ipΛliadagi —asduucai gamamagi ΛSuusi.

⁴³ Tai amaasi vuitapi gΛmaasitu Λmo Diuusi tΛaañicarudΛ tΛvaagiaiñdΛrΛ dai vaamioma maquia agai guvucadagai.

44 Dai alia soimaa taatacatai vaamioma daanai Diuusi dai vaajurdada ʌpan duucaii ootai ʌʌrai dai dʌvʌʌrapi gʌʌsai.

45 Dai aidasi canaato mamagi ʌgai cʌquiva dai ii siaaco daraajatadai ʌmamaatʌrdamigada dai coocosʌcami tʌʌ, gamaitʌ soialiaragai cascada.

46 Daidʌ ʌSuusi potʌʌdai:

—¿Tuimasi coocosa? Vaapaigivurai, dai daanada Diuusi vai ʌgai maidagitona ʌDiaavora issoimaasi ganduiñtuldagi —astʌʌdai.

47 Dai quiaa ñiooquiditadai ʌSuusi, tai ami aayi mui oodami. Dai ismaacada Uudasi tʌʌgiducatadai ʌbaivustaama dan gooca mamaatʌrdamiaiñdara, ʌgai baitʌqui imʌitadai ʌoodami, dai miaadara cʌquiva dai usupiga ʌgai ʌSuusi.

48 Amaasi ʌSuusi potʌʌdai:

—Uudasi, ʌmo ¿usupigaicada pʌsgañtʌʌgida ʌgai aapi aanʌ ismaacada viaa ʌmo sʌʌlicami? —astʌʌdai.

49 Tai ʌgai ismaacada ʌʌmadu daraajatadai ʌSuusi dai nʌiditai istumaasi iduñia agaitadai ʌgai tʌcacai ʌSuusi dai potʌʌdai:

—Mamaatʌtuldiadami, ¿vuidara tʌssuuligana mamaastaicada? —astʌʌdai.

50 Dai ʌmaadutai ʌgai iquitʌ sʌʌlisia padara naacada ʌpiooñigada ʌbaitʌcʌaacamigada papaaligada ʌjudidíu.

51 Dʌmos ʌSuusi potʌʌdai:

—Dagitovurai casia cʌʌgadu —astʌʌdai.

Taidʌ ʌSuusi mostaata ʌpiooñi naacada tai dueeyi.

52 Dai amaasi ʌSuusi potʌʌdai ʌbaitʌguucacamigada papaaligada ʌjudidíu, ʌʌmadu ʌgʌʌ quiuupiarʌ sandaaru, ʌʌmadu ʌsonara guucacami judidíu ʌgai ismaacada dada dai bʌʌquia ʌgai:

—¿Ducatai dada aapimʌ mamaastaicada dai uusicada ducami iñsaanar ʌmo ʌʌsivogamicagi?

53 Aidasi gʌʌʌmadu daacatadai aanʌ vʌʌs tasai ʌgʌʌ quiuupaigadara judidíu tomali maitiñtaata aapimʌ, dʌmos sivi casigʌnajaga aapimʌ tucagi ʌrDiaavora aa duiñdadʌ vʌʌtarʌ cascada —astʌʌdai ʌSuusi.

54 Tai amaasi ʌgai maisapicami bʌi ʌSuusi, dai bʌʌcai ʌbaitʌcʌaacamigada papaali quiidiamu, vaidʌ ʌPiiduru mosmʌʌcasdara oidi.

55 Tai aa ami tuisiqui ʌraana ganai, dai taicovai daraiva, taidʌ ʌPiiduru saagida daiva ʌʌpʌ.

56 Tai amaasi ʌmo cusñiiru tʌʌgacai istaicovai daacatadai ʌgai, gatʌgito nʌʌidi daidʌ itʌʌdai:

—Idi cʌʌli ʌʌpʌ ʌʌmadu aimʌraiña gomaisapicada —astʌʌdai ʌcusñiiru.

57 Dʌmos ʌPiiduru ʌsto, daidʌ itʌʌdai:

—Maitanmaatʌ aanʌ gocʌʌli di —astʌʌdai ʌPiiduru.

58 Tai gooquiarioma, ʌmai cʌʌli tʌʌ daidʌ itʌʌdai:

—Aapiara ʌramoco gomaisapicada aduñda ʌʌpʌ —astʌʌdai.

Dʌmos ʌPiiduru itʌʌdai:

—Cho, maitanmaatʌ aanʌ gocʌʌli di —astʌʌdai.

59 Tai bo laascada ʌmai itai:

—Sʌʌlicada idi cʌʌli ʌʌmadu aimʌraiña gomaisapicada ʌʌpʌ daidʌ ʌrGalileearʌ oida-cami ʌʌpʌ —astʌʌdai ʌcʌʌli.

60 Taidʌ ʌPiiduru itai:

—Cho, aanʌ tomali maimaatʌ mʌsioora aagai aapimʌ —astʌʌdai ʌPiiduru.

Dai quiaa ñioocaitadai ʌgai tai cuujui tacucu.

⁶¹ TaidΛ ΛSuusi vui nΛnΛaava ΛPiiduru, taidΛ ΛPiiduru tΛgito istumaasi aagidi ΛmamaatΛtuldiadami, sai maiquiaa cuujuicai tacucu Λgai vaicojo Λstua agaitadai ismaatΛ ΛSuusi.

⁶² TaidΛ ΛPiiduru vuusai abiaadΛrΛ dai soigΛΛldacai sosua.

⁶³ DaidΛ ΛcΛcΛΛli ismaacΛdΛ nuucadacatadai ΛSuusi parunai dai saasarai tuucugadΛ.

⁶⁴ Dai iīña vuupuidΛ dai vuivasana gΛvai, daidΛ itΛtdai:

—¿MaatΛñi toorΛ gΛgΛΛgΛ? —astΛtdai.

⁶⁵ Dai aagidi mui naana maasi ñiooqui sigalnascami.

⁶⁶ Dai aidΛsi casi artasΛrΛcatadai, gΛnΛmpagi Λjudidíu sonΛrΛ guucacamigadΛ, ΛΛmadu ΛbaitΛguucacamigadΛ ΛpapaaligadΛ Λjudidíu, ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ, mΛtai vaan cΛi ΛSuusi dudunucami vuidΛrΛ mΛtai ami tΛcacai, daidΛ itΛtdai:

⁶⁷ —¿GΛraagidañi povai pΛscaiti aapi pΛsaidΛ rΛrΛCristo ismaacΛdΛ Diuusi Λcovai vuu-saitu pΛsai cΛΛgacΛrΛ gΛrvuvaidana? —astΛtdai.

Tai Λgai aa noragi daidΛ itΛtdai:

—IspovΛntΛΛda aanΛ sai ΛjΛ, siaadΛrΛ giñvaavoitudana aapimΛ.

⁶⁸ Dai isgΛntΛcaca aanΛ Λmo istumaasi siaadΛrΛ giñaa noragidana aapimΛ tomali maitiñdagituan taada aapimΛ.

⁶⁹ Dai aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami caotoma imimu Diuusi ΛΛmadu dai ΛΛmadu gataaanΛda iñagai, ismaacΛdΛ vaamioma viaa guvucadagai istomali Λmo Λmai —astΛtdai ΛSuusi.

⁷⁰ Tai amaasi vΛΛscatai tΛcacai ΛSuusi daidΛ itΛtdai:

—¿AidΛ gia aapi rΛrΛDiuusi maradΛ? —astΛtdai.

TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtdai:

—ΛjΛ Diuusi maradΛana poduucai mΛsduucai aagai aapimΛ —astΛtdai.

⁷¹ Tai Λgai itΛi:

—¿TuisidΛ nΛnΛracana aatΛmΛ vaamioma nΛijadami cacaΛcatai isΛΛgi gatΛñicadΛ gΛraagidi goovai? —ascaiti ΛbaitΛguucacami.

23

¹ Amaasi vΛΛscatai ΛbaitΛguucacami bΛΛcai ΛSuusi dai Pilaato vuidΛrΛ cΛi.

² Dai ami gΛpiΛrΛ vuupaimi daidΛ icaiti:

—TΛΛ aatΛmΛ idi cΛΛli vai sisioquitudai gΛraaduñi daidΛ icaiti sai maitΛaagai tΛsaa namΛquiadagi gΛΛ baitΛcΛaacami romano, daidΛ icaiti ΛpΛrΛ sai sΛΛlicadΛ rΛrΛCristo goovai ismaacΛdΛ rraí ΛpΛ —astΛtdai.

³ Amaasi ΛPilaato tΛcacai daidΛ itΛtdai:

—¿AapipΛsi rΛrΛjudidíu raigadΛ? —astΛtdai.

TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtdai:

—ΛjΛ poduucuiava pΛsducatai aagai aapi —astΛtdai.

⁴ Amaasi ΛPilaato itΛtdai ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali ΛΛmadu Λoodami:

—MaitantΛtΛgai tomali Λmo istumaasi soimaascami idi cΛΛliΛrΛ —astΛtdai.

⁵ DΛmos Λoodami vaamioma gΛgΛrΛ aagidi daidΛ itΛtdai:

—Goovai sisioquitudai vΛΛsi JudeerΛΛ oidacami gΛmamaatΛtuldaragacΛdΛ, GalileeaiñdΛrΛ abiaadΛrΛ gΛaaga goovai dai asta tami —astΛtdai.

⁶ Dai aidΛsi caΛ ΛPilaato imaasi gatΛcacai sabaigΛ rΛGalileeΛrΛ oidacami ΛcΛΛli.

⁷ Dai aidΛmΛsi aagidi sai ΛjΛ, tai Λgai ootosi ΛEroodΛsi ismaacΛdΛ rΛrtΛaanΛdamicatadai GalileeΛrΛ dΛmos aidΛ JerusaleenΛrΛ daacatadai Λgai.

⁸ TaidΛ ΛEroodΛsi alia baigΛΛli tΛΛgacai ΛSuusi ΛΛquioma abiaadΛΓΛ nΛida Λlidadai Λgai cajioomacatadai Λgai dai nΛida Λlidiña isivuaada Λgai Λmo istumaasi gΛgΛrducami.

⁹ DaidΛ ΛEroodΛsi naana maasi tΛcacai, dΛmos ΛSuusi maiaa noragi tomali Λmo istumaasi.

¹⁰ Dai ami daraajatadai ΛΛpΛ ΛbaitΛguucacamigadΛ ΛpapaaligadΛ Λjudidíu ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ, Λgai alia goguama gΛpiΛΓΛ vuupai.

¹¹ Amaasi ΛEroodΛsi ΛΛmadu ΛsandaarugadΛ soi duucai nΛidi ΛSuusi, dai mosparunda Λlidi Λgai dai cΛΛga dadapacami aadi yuucusi Λmo raí duucai. Amaasi ΛEroodΛsi ootosi Λpamu ΛPilaato.

¹² Dai aidΛ tasΛΓΛ gΛnaaduñta ΛPilaato ΛΛmadu ΛEroodΛsi ΛΛquioma ΛrgΛnsasaayumΛcatadai Λgai.

¹³ Amaasi ΛPilaato Λmpagi ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali ΛΛmadu ΛtΛΛaanΛdami ΛΛmadu Λoodami,

¹⁴ daidΛ itΛΛdai:

—AapimΛ mΛtaiñvuaapi idi cΛΛli pocaititai sai goovai sisioquitudai oodami, nai aanΛ catΛcacai aapimΛ gΛnvuitapi dai canΛidi aapimΛ iñsmaitΛΛgai istumaasicΛdΛ gΛpiΛΓΛ caatΛcagi goovai tomali Λmo istumaasicΛdΛ mΛstuuΛdΛ gΛpiΛΓΛ vuupai aapimΛ.

¹⁵ Tomali ΛEroodΛsi baiyoma Λpamu gΛrootosi Λgai canΛidi aapimΛ ismaitΛristuma ducami goovai tomali maiviaa aatΛmΛ istuisidΛ muaagi.

¹⁶ Mossoimaa taatatuldamu aanΛ dai gooquiΛΓΛ dagitomu —astΛΛdai ΛPilaato.

¹⁷ Pilaato aidΛ siaa duudagΛΓΛ viaacatadai isdagitoldagi Λoodami Λmaadutai amaamaisapicΛdΛ poduucai ivuaadana Λgai vΛΛsi uumigi cascΛdΛ.

¹⁸ Tai vΛΛsi Λoodami Λmapai ijiña dai pocaiti:

—Vaidacaivurai goovai dai muaa dai dagito Baraavási —ascaiti Λoodami.

¹⁹ Baraavási Λmpagi oodami dai cocotuli ΛbaitΛguucacami ΛΛmadu daidΛ Λrgamuaacamicatadai ΛΛpΛ mai cascΛdΛ maisacatadai.

²⁰ VaidΛ Pilaato dagitua Λlidadai ΛSuusi, dai aagidi Λoodami Λpamu.

²¹ DΛmos Λgai vaamioma ijiña daidΛ icaiti:

—Siisañi curusiaba. Siisañi curusiaba —ascaiti Λoodami.

²² Dai amaasi cavaicΛΓΛ itΛΛdai ΛPilaato:

—¿Tuma soimaasi iducami goovio? AanΛ maitΛΛgai istuisi muaagi, soimaa taatatuldamu aanΛ dai dagitomu —astΛΛdai ΛPilaato.

²³ DΛmos Λoodami vaamioma gΛgΛr ñiooquimi daidΛ icaiti mΛsai curusiaba siisana, dai mosΛΛ gΛgΛr ñiooquimi Λgai mΛsai siisana curusiaba mΛtai poduucai idui isducatai aagai Λgai.

²⁴ TaidΛ ΛPilaato ipΛli isiduñiagi mΛsducatai aagidi,

²⁵ dai dagito ΛcΛΛli ismaacΛdΛ Λoodami ipΛli, Λgai ismaacΛdΛ maisapicatadai gamuaacamicatai dai cocotuldacai Λoodami. TaidΛ ΛPilaato tΛΛgi ΛSuusi Λoodami saidΛ iduuna ΛgaicΛdΛ istumaasi ipΛliadagi.

²⁶ Dai aidΛsi vaidaticatadai Λgai ΛSuusi dai curusiaba siisa agai, dai caayana aayi Λmo cΛΛli SireñiΛΓΛ oidacami ismaacΛdΛ dΛjiañdΛΓΛ imΛitadai Simuñi tΛΛgiducami, mΛtai bai dai tΛjai sai gooquiΛΓΛ imΛiña ΛSuusi dai bΛΛcaticana Λcurusi.

²⁷ Dai oiditadai mui oodami dai mui ooqui ΛΛpΛ oiditadai dai gΛgΛΓΛ suaañimi dai iññaquimi soigΛnΛlidadai nΛidadai ΛSuusi.

²⁸ DΛmos ΛSuusi vui nΛnΛaava daidΛ itΛΛdai:

—Ooqui JerusaleenΛΓΛ oidacami maitavΛr suaanΛda soimaa taatacatai aanΛ baiyomavΛr suaanΛda mΛsiΛΛscadΛ soimaa taatacagi aapimΛ ΛΛmadu gΛnmaamara giñvaavoitudaitai.

29 Aimu istuigaco ali^Λ soimaasi gataatamu dai pov^Λcaitiada agai: “Si^{ΛΛ} baig^ΛΛlidi ^Λooqui ismaac^Λd^Λ maitistutuidi ismaamatadagi dai ^Λgai ismaac^Λd^Λ tomali ^Λmo imidagai maimaamatai”.

30 Dai amaasi ^Λoodami ip^Λliadamu isdaama suuligiagi ^Λgigiidi dai sai iin^Λana.

31 Can^Λidi aapim^Λ si^Λ soimaasi giñ^Λtaatamituldi gooodami mait^Λristuma ducamicatai aan^Λ, d^Λmos n^Λidamu aapim^Λ si^Λ soimaa taatamu goovai ismaac^Λd^Λ ^Λrsoimaasi iducami —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi ^Λoodami.

32 Dai vaidaticatadai ^ΛΛp^Λ gooca ^ΛΛsivogami dai ^ΛΛmadu coodia agai ^ΛSuusi.

33 Dai amaasi a^Λc^Λi m^ΛΛca siaaco Calavera t^ΛΛgidu ami curusiaba siisa ^ΛSuusi, ^ΛΛmadu ^ΛΛg^Λoocai g^Λp^Λi^Λr^Λ v^ΛΛt^Λcami. ^Λmo^Λco ^Λmo curusiaba s^ΛΛlisia pad^Λr^Λ ^ΛSuusi dai ^Λg^Λmai ^Λmai curusiaba oogisia pad^Λr^Λ.

34 Dai aid^Λm^Λasi curusiaba siisapaitadai ^ΛSuusi tai ^Λgai it^Λi:

—Giñ^Λoo^Λca oig^Λldañi idi oodami maitamaat^Λ goovai istuma v^Λueeyi —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Daid^Λ ^Λsandaaru t^Λcavi dadaitudai tumiñsi dai n^Λida agai sooriatai g^Λntaaco^Λida agai ^ΛSuusi yuucus^Λ.

35 Vaid^Λ ^Λoodami n^Λiditadai ami daraajatai, dai asta ^Λt^ΛΛaan^Λdami parunaitadai ^ΛSuusi daid^Λ icaiti:

—C^ΛΛgac^Λr^Λ vuvaitu goovai aa dai sivi ¿tuisid^Λ maic^ΛΛgac^Λr^Λ g^Λv^Λuusaida ^Λlidi goovai ^ΛΛgi? Iss^ΛΛlic^Λd^Λ ^Λr^ΛCristo goovai di daid^Λ ^Λr^ΛDiuusi ^Λcovai v^Λuusaidad^Λ —asc^Λaiti ^Λt^ΛΛaan^Λdami.

36 Daid^Λ ^Λsandaaru ^ΛΛp^Λ parunai dai miaad^Λr^Λ guguc^Λi dai iituda agaitadai valienti maisi c^ΛΛgaducami

37 daid^Λ it^Λt^Λdai ^ΛΛp^Λ:

—P^Λsaapi ^Λr^Λraigad^Λ judidíu di c^ΛΛgac^Λr^Λ ig^Λv^Λuusaida aapi ^ΛΛgi —ast^Λt^Λdai ^Λsandaaru.

38 Dai mood^Λ daanioma oojisicatadai gilieegoc^Λd^Λ dai latiiñic^Λd^Λ dai evreoc^Λd^Λ, siaacoga icaiti: “Idiav^Λr raigad^Λ judidíu”, asc^Λaiti ^Λoojai.

39 ^Λmaadutai ^Λg^Λp^Λi^Λr^Λ v^ΛΛt^Λc^Λd^Λ ismaac^Λd^Λ ami saigi^Λcatadai parunai ^Λgai casc^Λd^Λ it^Λt^Λdai:

—P^Λsaapi ^Λr^ΛCristo c^ΛΛgac^Λr^Λ ig^Λv^Λuusaida aapi ^ΛΛgi dai c^ΛΛgac^Λr^Λ g^Λr^Λv^Λv^Λida aat^Λm^Λ ^ΛΛp^Λ —ast^Λt^Λdai.

40 D^Λmos ^Λg^Λmai bagaimi g^Λaduñi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—¿Maitap^Λs ^ΛΛb^Λidi Diuusi? Aapi ^ΛΛp^Λ soimaasi taataca ^Λpan duuc^Λi goovai.

41 D^Λmos aat^Λm^Λ gia viaa istuc^Λd^Λ soimaasi taatacagi, soimaasi idui aat^Λm^Λ casc^Λd^Λ. D^Λmos idi c^ΛΛli maitidui tomali ^Λmo soimaasi —ast^Λt^Λdai.

42 Dai amaasi it^Λt^Λdai ^Λgai ^ΛSuusi:

—P^Λsi^Λascad^Λ aiyagi p^Λsiaaco gataaan^Λda agai pai giñ^Λgito —ast^Λt^Λdai.

43 Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—S^ΛΛlic^Λd^Λ ang^Λaagidi p^Λsai sivi giñ^ΛΛmadu daaca agai t^Λv^Λaagi^Λr^Λ —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

44 Aid^Λasi casi ^Λrdaan duucucatadai v^ΛΛsi oidigi tucapi vii uruno taadaco uucami.

45 Tasai mostucapi vii, taid^Λ ^Λg^ΛΛ icuusi vaamioma covoocami si^Λmo sueeyi ismaac^Λd^Λ ^Λg^ΛΛ quiuupaigad^Λr^Λ judidíu sagi^Λcatadai ^Λran s^ΛΛli sarai s^ΛΛlicoga t^Λcavid^Λr^Λ abi-aad^Λr^Λ.

46 Amaasi ^ΛSuusi g^Λg^Λr^Λ iin^Λa daid^Λ it^Λi:

—Giñ^Λoo^Λca g^Λv^Λiituldagena giñ^Λib^Λdaga —ast^Λt^Λdai. Dai mospot^Λi ^Λgai dai muu.

47 Dai aid^Λsid^Λ ^Λsandaaru t^ΛΛaan^Λdamigad^Λ ismaac^Λd^Λ ^Λrromano n^Λiditai istumaasi ^Λp^Λduitadai, siaa duutuli Diuusi daid^Λ icaiti:

—S^ΛΛlic^Λd^Λ ^Λrvaavoi isidi c^ΛΛli mait^Λrsoimaasi iducamicatadai —asc^Λaiti.

48 Dai v^ΛΛsi ^Λoodami ismaac^Λd^Λ ami daraajatadai dai n^Λidi istumaasi ^Λp^Λdui, iji abiaad^Λr^Λ dai g^Λv^Λimi g^Λnmoomo.

49 Damos vallascatai ismaacada maatacatadai Asuusi mallasdara guucacatai naidi imaasi amadu ooqui ismaacada oiditadai Galileeiñdara abiaadara.

50 Dai oidacatadai amo calli call tuigacami dai maitarsoimaasi ivuaadami, Osee talliducami, Arimateeara oidacami Judeea davarilara. Dai agai aramo taanadami ismaacada tacacaiña masmaacada vaan tutusaiña.

51 Agai nantaracatadai istuigaco gataanada agai Diuusi, cascada maibai aagaitadai agai isducatai idui agaa baitaguucacami.

52 Dai amaasi agai naidamu Pilaato dai tai Asuusi tuucugada.

53 Dai tavaañdakai curusaiñdara amo icuusi tuaacamiara biisa dai amo tajoovai tall masiaaco tomali maadutai maiquiaa yaasa amai muuquiada.

54 Aida aratasacatadai istuigaco bai vaaadana agai vassai dai siaadiqui aristaragaicatadai istuigaco maitistuma vaaadana agai.

55 Daid ooqui ismaacada oiditadai Asuusi Galileeiñdara abiaadara iji dai nannidi atajoi dai gantagito nannidi malducatai tall amuquiada.

56 Dai aidasi quiiyana dada agai bai dui asaiti sigian uuvadami dai siaadiqui ibstaragara ganiibasi poduucai isducatai ganniidacatadai agai.

24

1 Dai siaadiqui tuucamidara tasara accaldilara, ooqui laqui quiaamoco iji siaaco caatacatadai Asuusi tuucugada dai vuucaticatadai asigian uvvaicada ismaacada bai duitadai agai dai taida agaitadai amuquiada dai aa ooqui ara oiditadai.

2 Dai aidasi aayi agai gantagito tall islodai ismaacada acada cuupicatadai atajoi iscamaianaasi daacatadai,

3 tai agai vaapa damos maitall agai Asuusi tuucugada.

4 Dai agai alia duduaadimucataidai dai tomali maimaatacatadai istuma duñiagi, dai tall gooca calli vai sonuana guucacatadai dai dadadacai yuucusida.

5 Daid ooqui cuicasacatadai duduaadimucai taida accalli itadai:

—¿Tuimasi gaagai coidada saagida agai ismaacada duaaca?

6 Maita tami daja agai duaacata. Gantagitovurai isducatai ganaagidi agai aidamasi quiaa Galileeara daraajatadai.

7 Aidasi povantadai agai sai agai ismaacada viaa amo sallicami glaagaitadai mastallidagi soimaasi ivuaadami, dai sai bo vaica tasacada duaaca agaitadai —astadai accalli.

8 Tai agai gantagito añiooqui ismaacada aagidi Asuusi.

9 Dai iimacai abiaadara ooqui iji dai mall aagidi vassai imaasi abaiivustaama dan amoco Asuusi ojootosada amadu vallascatai agaa.

10 Ooqui ismaacada aagidi oojootosicami arMaría Madaliña, amadu Vuanñita, amadu María Jacovo dadda, dai aa ooqui.

11 Damos oojootosicami mosvuiirugami duucai call añiooqui ismaacada aagidi ooqui dai maivaavoitu.

12 Damos apiiduru maraitai vuusai dai mall nannidi siaaco caatacatadai Asuusi, dai acai tuucavi nannaava dai tall icuusi tuaacada ismaacadara biisapicatadai amuquiada vai mosgajiaadara daacatadai, tai agai apamu aa gai dai duaadimutugaitai agacada ismaacada apaduitadai.

13 Dai agai vaa tasara goocatai Asuusi mamaatardamigada Emausamaco iimaitadai, Emausa maisi maccoraga Jerusaleeniñdara para goo oora imidagai.

14 Dai iimaitai aatagaimi dai aagaimi agai vassai istumaasi daivusai Jerusaleenara.

15 Dai aidasi aipaco ganaatagidimi agai, tai lagi Asuusi miaadara calliquiva dai oi.

16 DaidΛ ACACΛΛli nΛiditadai dΛmos Diuusi maimaa oigaragai ismatiagi sioorΛ Agai.

17 TaidΛ ΛSuusi tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Tumaasi aatagaimi aapimΛ iimΛitai? ¿Tuimasi soigΛnΛlidi? —astΛtΛdai ΛSuusi.

18 Tai Λmaadutai ACACΛΛli ismaacΛdΛ Cleofasi tΛΛgidu aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—VΛΛsi oidacami maatΛ istumaasi ΛpΛdui JerusaleenΛrΛ, ¿mosΛca aapipΛs maimaí, ami gΛuuliñacatai ΛpΛ? —astΛtΛdai.

19 Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—¿Tumaasi ΛpΛduio? —astΛtΛdai.

Tai Λgai itΛtΛdai:

—Λgai ismaacΛdΛ ΛpΛdui ΛSuusi NasareetΛrΛ oidacamicΛdΛ, ismaacΛdΛ rΛΛmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛcatadai daidΛ ivuaadana mui naana maasi gΛgΛrducami asta gΛñiooquicΛdΛ Diuusi vuitapi dai loodami vuitapi.

20 Dai isduucai ΛbaitΛguucacamigadΛ ΛpapaaligadΛ Λjudidíu ΛΛmadu gΛrtΛtΛaanΛdamiga gatΛΛgi mΛsai gatΛaanΛna muaaragai dai curusiaba siisana.

21 AatΛmΛ poΛlidadai isΛgai Λgai dai cΛΛgacΛrΛ vuvaida agaitadai judidíu. DΛmos sivi casiΛpΛdui vaica tasai siΛpΛdui gomaasi.

22 DΛmos ΛΛmoco ooqui aatΛmΛ gΛrsaagidaiñdΛrΛ gΛrΛΛbΛcatai. AliΛ ΛΛqui iji Λgai siaaco caatΛcatadai ΛSuusi,

23 dai maitΛΛ Λgai ΛtuucugadΛ, dai dadacai pocaitimi sai vuitapi gΛnmaasitu Diuusi tΛtΛaañicarudΛ sai potΛtΛdai sai ΛSuusi duaaca.

24 Tai ΛΛmadutai gΛraaduñi iji siaaco caatΛcatadai Λgai dai tΛΛ vΛΛsi isducatai aagai looqui dΛmos ΛSuusi gia maitΛΛ Λgai ΛpΛ —astΛtΛdai ACACΛΛli.

25 Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—Gia maimaatΛ caΛ aapimΛ dai mosΛΛ tΛvΛpicΛdΛ maiquiaa vaavoitudai ismaacΛdΛ aagai ΛDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ.

26 ¿Maitasi viaacatadai ΛCristo issoimaa taatagi vΛΛsi gomaasi vai gooquiΛrΛ siaa duutuadagi vΛΛscatai tΛvaagiΛrΛ? —astΛtΛdai ΛSuusi.

27 Amaasi ΛSuusi aagidi istΛiya Λlidi vΛΛsi loojai ismaacΛdΛ oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ siaaco ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ aagaitai ΛSuusi. ΛpΛga aagai Λgai ismaacΛdΛ ooja Moseesacaru dai gooquiΛrΛ aagai ismaacΛdΛ ooja Λgaa Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ.

28 Dai aidΛsi aayi ACACΛΛli siaacoga iimia agaitadai vaidΛ ΛSuusi mosdaivuñia agaitadai abiaadΛrΛ.

29 DΛmos ACACΛΛli goguama oí sai viΛΛna daidΛ itΛtΛdai:

—GΛrΛΛmadu ivii casia uruñimi oidigi dai catucaimi vΛΛsi —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi ami aayi ΛpΛ dai ΛΛmadu viiya agai.

30 Dai aidΛsi gaugia agaitadai Λgai ACACΛΛli ΛΛmadu meesa vuidΛrΛ taidΛ ΛSuusi bΛi Λpaana dai gamamagi dai saasarai dai maa ACACΛΛli.

31 Mospodui Λgai tai Diuusi maa oigaragai ACACΛΛli sai maatΛna isΛgai rΛΛSuusi. DΛmos aidΛ otoma ΛSuusi maitΛmaasitu abiaadΛrΛ.

32 VaidΛ ACACΛΛli povai gΛntΛtΛdai aipacoga:

—¿Maitasi rΛvaavoi tΛsaliΛ baigΛrΛlidadai aatΛmΛ aidΛsi gΛroiditadai Λgai voiyaiñdΛrΛ dai gΛraagidimi isducatai icaiti Diuusi ñiooquidΛ? —astΛtΛdai ACACΛΛli.

33 Dai amaasi Λgai mainΛnΛra vaamioma mosotoma Λpamu aa suuli Jerusaleenamu, vai ami gΛnΛmpaidacatadai Λbaivustaama dan Λmoco ojootosicami ΛΛmadu ΛaaduñdΛ.

34 DaidΛ lojootosicami potΛtΛdai Λgaa gooca cΛCΛΛli:

—SΛΛlicΛdΛ rΛvaavoi isduaaca ΛmamaatΛtuldiadami goSimuñi catΛΛ —astΛtΛdai.

35 Amaasi ΛvΛgoocai cΛCΛΛli aagidi isducatai ΛpΛdui voiyΛrΛ, dai isducatai maí Λgai ΛSuusi aidΛsi saasarai Λgai Λpaana.

³⁶ Amaasi quiaa aagaitadai ʌgai imaasi, taidʌ ʌSuusi saagida cʌquiva dai aduucai viaatuli:

—¿Baigamasi ʌnʌlidi? —astʌtʌdai.

³⁷ Tai ʌgai aliʌ duduaadimu dai povʌnʌlidadai siʌrʌmo suiñali ismaacʌdʌ nʌidi ʌgai.

³⁸ Dʌmos ʌSuusi itʌtʌdai:

—¿Tuimasi duduaadimucu? ¿Tuimasi maicʌʌga vaavoitu aapimʌ?

³⁹ Nʌidavurai giñnoonovi ʌʌmadu giñʌʌcaso ʌgai vaa Suusiana. Giñtaatavurai dai nʌida. ʌmo suiñali maioo tomali maituucuga poduucai mʌsducatai giñnʌidi aapimʌ —astʌtʌdai ʌSuusi.

⁴⁰ Dai potʌʌcai tʌtʌgidi gʌnoonovi ʌʌmadu gʌʌʌcaso.

⁴¹ Dʌmos ʌgai maiquiaa vaavoitudaitai baigʌnʌldacai dai maitʌtʌgaitai istumaasi gʌntʌtʌgituagi. Cascʌdʌ ʌSuusi potʌtʌdai:

—¿Viaamasi istumaa ugia aanʌ? —astʌtʌdai ʌSuusi.

⁴² Tai ʌgai maa laachi vatopa gaicami dai ʌmo mʌʌmʌvai.

⁴³ Taidʌ ʌSuusi bʌi dai uu ʌgai vuitapi.

⁴⁴ Dai gooquiʌrʌ itʌtʌdai ʌSuusi:

—Vʌʌsi istumaasi ismaacʌdʌ soimaa taata aanʌ ʌrʌgai isducatai gʌnaagidi aanʌ aidʌsi quiaa gʌnʌʌmadu daacatadai, sai viaacatadai siʌpʌduñiagi vʌʌsi gomaasi ismaacʌdʌ gʌaagai ʌliivroʌrʌ ismaacʌdʌ ooja Mosesacaru dai ismaacʌdʌ ooja ʌDiuusi ñiñiooquituldiadamigadʌ dai ismaacʌdʌ oojisi Salmosi liivrugadʌrʌ giñʌagaitai —astʌtʌdai ʌSuusi.

⁴⁵ Dai soi ʌSuusi ʌgai sai maata caʌcana.

⁴⁶ Daidʌ itʌtʌdai:

—Poduucai oojisi saidʌ ʌCristo viaacatadai ismuquiaagi dai bo vaica tasaicʌdʌ viaacatadai isduaacagi coidadʌ saagidaiñdʌrʌ.

⁴⁷ Dai gomaasi ismaacʌdʌ soimaa taata aanʌ gʌaagai mʌsaagidagi vʌʌsi oidigi daama oidacami Jerusaleenaiñdʌrʌ abiaadʌrʌ gʌnaagacai dai sai gʌaagai isʌma duucai gʌntʌtʌgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi vai poduucai oigʌldica ʌgai vʌʌsi soimaascamigadʌ.

⁴⁸ Dai aapimʌ ʌrnʌijadami vʌʌsi imaasi.

⁴⁹ Dai aanʌ gʌnootosdamu vʌʌsi istumaasi aagai giñoooca, dʌmos tanasi Jerusaleenʌrʌ avʌr daraaja asta siʌʌscadʌ diviagi Diuusi guvucadadʌ tʌvaagiaindʌrʌ aapimʌ gʌnʌʌmadu —astʌtʌdai ʌSuusi.

⁵⁰ Daidʌ ʌSuusi vaidacai gʌojootosa abiaadʌrʌ Betaaniamu, dai vañigidacai gʌnoonovi siaa duutuli.

⁵¹ Dai siaa duutuldacai ʌcovai ii dai tʌvaagiamu tʌsai.

⁵² Daidʌ ʌojootosicami casiaa duutudacai aa suuli Jerusaleenamu dai aliʌ baigʌnʌliatugai,

⁵³ dai vʌʌscʌrʌ ʌgʌʌ quiuupaigadʌrʌ ʌjudidíu daraajatai siaa duutudaiña Diuusi. Mosʌcaasi.

Λ Vuaana ooja istumaasi ivuaadana ΔSuusi Cristo aidasi quiaa aimaitadai tami oidi daama

¹⁻² Diuusi marad Δgai dai tomastuigaco tavaagiara daacana Diuusi amadu. Aidasi maiquiaa aquiva oidigi vascara oidaga Diuusi marad Diuusi amadu. Diuusi marad Δgai daid garmaatatuli istuiga Diuusi. Diuusi marad arDiuusi ar cascada.

³ Diuusi marad amadu Diuusi idui vasiaacatai.

⁴ Diuusi marad garmaacai ibadagai utuducami dai soicai oodami ismaat cacagi Diuusi ñioquida.

⁵ Diuusi marad divia oidigi daama dai oidacatadai oodami saagida. Aoodami maimaat cacatadai Diuusi ñioquida baiyoma apiasoimaasi ivuaadana. Diuusi marad soi mui oodami sai maat cacana Diuusi ñioquida tomasi vaamioma muidu ismaacada gajiaadara vipieeyi Diuusi ñioquida. Siaaco oidaga cuudagi maitutucagi. Poduucai ar siora vaavoitudai dai agidi Diuusi marad Δgai gia gajiaadara vipieeyi gosoimaascami.

⁶⁻⁷ Diuusi ootoi ΔVuaana sai vaponana oodami sai gaagidana isDiuusi marad ar Δgai ismaacada maatatuldia agai oodami Diuusi ñioquida, sai oodami vaavoitudana ΔCristo.

⁸ ΔVuaana maitaraCristocatadai baiyoma Diuusi ootoi ΔVuaana sai gaaagidiana siora arCristo.

⁹ ΔCristo divia agaitadai gooquiarima dai soina agai oodami sai maat cacana Diuusi ñioquida.

¹⁰ ΔCristo oidacatadai oidi daama damos aoodami maimaatcatadai siora Δgai. Δgai Δgai daid idui oidigi.

¹¹ Daid ΔCristo arjuducataidai damos chiqui judidu vaavoitudaitadai Δgai.

¹² Damos vascara amoco calga gantagito cal dai vaavoitu ΔSuusi Cristo tai Diuusi maa Δgai samicami said arDiuusi maamaradacana.

¹³ Mospoduucai arDiuusi maamaradacana oodami maisiu mosvuaacacai oodami-aiñara. Avaavoitudadami arDiuusi maamarad maisiu mosipaliditai dadada tomali maisiu mosipaliditai amo oodami baiyoma arDiuusi maamarad ipaliditai Diuusi.

¹⁴ Daid ΔCristo Diuusi marad tavai tavaagiaiñara dai agacada gamai istuiga Diuusi. Diuusi marad vuusai oodami duucai dai oodami saagida oidacana. Dai Δgai samicada calgacara naidina oodami dai vasi istumaasi aagaiña Δgai arvaavoi. Dai aatama mai siagai viaa amo samicami dai alia viaa guvucadagai. Diuusi Δgai dai maa gamara samicami dai guvucadagai. Diuusi mosaliamaduga marad.

¹⁵ Dai poduu aagai ΔVuaana agaitai Δgai:

—Idiava ar Δgai ismaacada gnaagidi aan sai divia agaitadai, dai vaamioma namga inšana dai aan maitistutuidi siasi istutuidi idi. Maiquiaa vuusaicai aan abiaadara caoidacatadai idi —ascati ΔVuaana.

¹⁶ Daid Δgai samicada garoigadai dai calgacara garnaidi dai vascara garsoicai naana maasi istumaasicada aatama ismaacada vaavoitudai Δgai.

¹⁷ Moseesacaru Δgai daid garma Diuusi samicamigada dai siora maiagidiña sasamicami adudunucami gavaina Δgai iscoodaina ara. Damos ΔSuusi Cristo Δgai dai oigadai oodami dai oigaldi dai calgacara naidi dai vasi istumaasi aagai Δgai arvaavoi.

¹⁸ Tomali amaadutai mainaidi Diuusi tomali amo imidagai. Damos Diuusi marad ismaacada tomastuigaco tavaagiara daja Diuusi garooga amadu dai cascada cal maata istuiga Diuusi. Δgai Δgai dai garmaatatuldi istuiga Diuusi. Diuusi mosaliamaduga marad.

¹⁹ Afariseo JerusaleenΛΛ oidacami ootoi papaali ΛΛmadu pipiooñigadΛ sai tΛcacana ΛVuaana soor Λgai.

²⁰ TaidΛ ΛVuaana sΛΛli aagidi dai potΛtΛdai:

—AanΛ anmaitΛrΛCristo —astΛtΛdai ΛVuaana.

²¹ Amaasi potΛtΛdai Λpapaali ΛΛmadu pipiooñigadΛ Λgai:

—¿Poor aapi? ¿AapipΛsi ΛrEliiasi Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛVuaana potΛtΛdai:

—Chuu —astΛtΛdai.

Tai Λгаа potΛtΛdai:

—¿AapipΛsi ΛrΛDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ aagai Diuusi ñiooquidΛrΛ sai divia agaitadai? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛVuaana potΛtΛdai:

—Chuu —astΛtΛdai.

²² Amaasi Λгаа potΛtΛdai:

—¿Poor aapi? GΛraagidañi aapi tΛtai aagida aatΛmΛ Λmo istumaasi Λgai ismaacΛdΛ gΛrootoi. ¿Tumaasi gΛraagidamu aapi? ¿Poor aapi? —astΛtΛdai.

²³ TaidΛ ΛVuaana potΛtΛdai:

—AanΛanΛ Λgai ismaacΛdΛ aagai Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ Isaíacaru sai oidigana gamamaatΛtuldia agai Diuusi ñiooquidΛ dai aduucai ooja Λgai: “Aagidamu Λgai oodami sai otoma divia agai gabaitΛcΛaacamiga, cascΛdΛ aliΛsi gΛaagai isΛma duucai gΛntΛtΛgito dai camaisoimaasi ivuaada Λgai”, asduucai ooja Isaíacaru —astΛtΛdai ΛVuaana.

²⁴ Amaasi Λfariseo ojootosadΛ ismaacΛdΛ dada JerusaleenaiñdΛrΛ

²⁵ potΛtΛdai:

—Isaapi maitΛrΛCristo, tomali maitΛrEliiasi, tomali maitΛrDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ divia agaitadai, aidΛ gia ¿tuirΛsi vapaconai aapi oodami? —astΛtΛdai Λgai.

²⁶ TaidΛ ΛVuaana potΛtΛdai:

—AanΛ gia suudagicΛdΛ vapaconai oodami dΛmos aapimΛ gΛnsaagida aimΛrai Λmai dai maimaatΛ aapimΛ sioorΛ Λgai.

²⁷ AanΛ ΛpΛga divia isΛgai dΛmos Λgai vaamioma viaa guvucadagai iñsaanΛ. AanΛ maitistutuidi siΛΛsi istutuidi Λgai. Λgai sΛΛlicΛdΛ vaamioma namΛga iñsaanΛ —astΛtΛdai ΛVuaana.

²⁸ VΛΛsi gomaasi ΛpΛdui BetaabarΛrΛ vaasmocoradΛrΛ ΛgΛΛ aqui Jordán. Λaqui JordánΛrΛ Λgai siaaco vapaconai ΛVuaana Λoodami.

²⁹ Siaadico ΛVuaana nΛidi isvuidΛrΛ imΛi ΛSuusi. DaidΛ ΛVuaana itΛtΛdai Λoodami:

—Dañi gooviava Λgai ismaacΛdΛ ootoi Diuusi sai gΛmuaatudana curusiaba vai poduucai Diuusi istuidΛna isoigΛldiagi oodami soimaascamigadΛ. Poduucai goSuusi ΛrΛpan ducami Λali cañiiru ismaacΛdΛ ΛΛquioma gΛraaduñicarΛ coodaiña sai Diuusi oigΛldiña soimaascamigadΛ.

³⁰ Goovai aagai aanΛ aidΛñsi pocaiti: “AanΛ ΛpΛga divia isΛgai dΛmos Λgai vaamioma viaa guvucadagai iñsaanΛ. AanΛ maitistutuidi siΛΛsi istutuidi Λgai. Maiquiaa vuusaicai aanΛ abiaadΛrΛ caoidacatadai Λgai”, tΛtΛdai aanΛ.

³¹ AanΛ ΛpΛ maimaatΛcatadai sioorΛ Λgai. DΛmos aanΛ vapaconai Λjudidíu suudagicΛdΛ vai poduucai Λgai maatΛna sioorΛ Λgai —astΛtΛdai ΛVuaana.

³² DaidΛ ΛVuaana pocaiti ΛpΛ:

—AanΛ tΛΛ aidΛsi Diuusi IbΛadΛ tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ ΛSuusi daama Λmo tugu maasi.

³³ AanΛ maiquiaa maatΛcatadai sioorΛ Λgai dΛmos Diuusi Λgai dai giñootoi sai vapanana aanΛ oodami suudagicΛdΛ dai Λgai povaiñtΛtΛdai: “SiΛΛscadΛ nΛijadagi giñibΛdaga istΛvañiagi dai dan daiva Λmo cΛΛli Λgai vaa ΛrΛgai dai maaqui agai oodami guvucadada giñibΛdaga”, iñtΛtΛdai Diuusi.

³⁴ Dai naidi aan istumaasi apdui allicad dai aan arnlijadami isgai arDiuusi marad ismaacad tavai tvaagiaiñdar —astadai avuaana.

³⁵ Siaadico avuaana movaasi daacatadai amadu gooca gamamaatardamiga.

³⁶ Dai naiditai isdaivusai avuusi, avuaana itadai gamamaatardamiga:

—Dañi bodar imai goovai ismaacad Diuusi ootoi sai gamuaatudana curusiaba vai poduucai Diuusi istuidana isoigaldiagi oodami soimaascamigad. Poduucai Suusi arapan duucami ali cañiru ismaacad alquioma graaduñicar coodaiña vai Diuusi oigaldiña soimaascamigad —astadai avuaana.

³⁷ Vagoocatai mamaatardamigad avuaana cai iscaiti avuaana dai oí agai avuusi.

³⁸ Amaasi avuusi aa nava dai tal isoidi agai daid itadai:

—¿Tuma gaagai aapim? —astadai avuusi.

Tai agai itadai:

—Mamaatardadiadami, paaco oidaga aapi? —astadai.

³⁹ Taid avuusi itadai:

—Giñoidávurai dai naida —astadai.

Amaasi oí agai dai tal siaaco guliñacatadai agai. Dai casi arurunucocatadai dai movaasi daraaja agai avuusi amadu asta duupicoi tasai.

⁴⁰ Amaadutai agai Aandarasi talgidu. Agai arsuculid Simuñi Piiduru.

⁴¹ Otoma ii agai dai tal gasilagi daid itadai:

—Aatma tal avuusi ismaacad Diuusi ootoi tvaagiaiñdar —astadai.

⁴² Dai Aandarasi vaidacai Simuñi malca siaaco daacatadai avuusi. Dai mostagacai avuusi Simuñi potadai:

—Aapiar arSimuñi Joonási marad damos sivi Sefasi gaagadamu aan. Sefasi arPiiduru —astadai avuusi.

⁴³ Dai siaadico avuusi imia agaitadai Galilea davarriamu. Damos apaga tal agai avuusi daid itadai:

—Giñoidáñi —astadai.

⁴⁴ avuusi arBetasaidar oidacami. Dai ami oidacatadai ar Aandarasi amadu Piiduru.

⁴⁵ Amaasi ii avuusi dai gaagamu Natanieli daid itadai:

—Aatma tal allicad aagai Moseesacaru daid avuusi ñiñoquituldiadamigad aidasi ooja agai Diuusi ñiñoquid. Agai avuusi, Osee marad Nasareetar oidacami —astadai avuusi.

⁴⁶ Taid avuusi itadai:

—Siaadar diviana amo oodami cal tuigajami Nasareetañdar —astadai.

Taid avuusi itadai:

—Timuda pai naida —astadai.

⁴⁷ Aidasi avuusi tal isvuidar imai avuusi Natanieli, potadai agai aoodami:

—Bodar imai Natanieli. Goovai aramo judú ismaacad sallicad siaa duutudai Diuusi dai calga agidi Diuusi sallicamigad dai maitryaatavogami —astadai avuusi.

⁴⁸ Amaasi Natanieli itadai:

—¿Ducatai giñmaat aapi? —astadai.

Taid avuusi itadai:

—Aan ganidi aidasi abiaadar maiquiaa gvaí goPiili pai amo iigosi uta daacatadai aapi —astadai avuusi.

⁴⁹ Amaasi Natanieli itadai:

—Mamaatardadiadami, aapi arDiuusi marad ismaacad tavai tvaagiaiñdar. Aapi ararraigad aljudidú —astadai Natanieli.

⁵⁰ Taid avuusi itadai:

—¿Mosgaagidacai aan sai ganidi iigosi uta giñvaavoitu aapi? Naidamu aapi naana maasi istumaasi vaamioma ggarducami sigomaasi —astadai avuusi.

⁵¹ Daid^Λ ΔSuusi itat^Λdai Δp^Λ:

—S^Λlic^Λd^Λ t^Λgimu aapim^Λ iscupioquiñi atavaagi dai Diuusi t^Λt^Λaañicarud^Λ t^Λsad^Λdamu dai t^Λapan^Λdamu siaaco aim^Λrda aan^Λ. Aan^Λan^Λ Δgai dai viaa Δmo s^Λlicami —ast^Λdai ΔSuusi.

2

¹ Bovaica tasaic^Λd^Λ Suusi ii Δmo cunatarag^Λr^Λ Canaa^Λr^Λ Galilea d^Λv^Λari^Λr^Λ. Vai ami daacatadai ΔSuusi d^Λd^Λ Δp^Λ.

² Daid^Λ ΔSuusi Δmadu aat^Λm^Λ mamaat^Λrdamigad^Λ vapaidarsicatadai Δp^Λ casc^Λd^Λ iji aat^Λm^Λ.

³ Tai ugidagai uuvasi varagad^Λ. Taid^Λ ΔSuusi d^Λd^Λ itat^Λdai ΔSuusi:

—Camaitipu uuvasi varagad^Λ —tat^Λdai.

⁴ D^Λmos ΔSuusi itat^Λdai:

—Giñdaada, ¿tuip^Λsi giñagidi gomaasi? Maiquiaa aayi siuu duucu iduñia iñagai aan^Λ Δmo istumaasi g^Λducami —tat^Λdai.

⁵ D^Λmos ΔSuusi d^Λd^Λ pot^Λt^Λdai Δvasibadami:

—Iduñivurai tomastumaasi istumaasi g^Λnaagidagi goSuusi —tat^Λdai ΔSuusi d^Λd^Λ.

⁶ Vai ami daraajatadai naadami ooodai ajaayi, ismaac^Λd^Λr^Λ toadana Δjudidíu suudagi sai Δc^Λd^Λ g^Λniicomana v^Λasi Δvapaidarsicami poduuc^Λi isduuc^Λi viituli Δjudidíu Δqui aaduñ^Λcardu. Δmo ajaayi aaj^Λi par^Λ maaco coobai litro suudagi.

⁷ Taid^Λ ΔSuusi pot^Λt^Λdai Δvasibadami:

—Suusudadavurai idi ajaayi suudagic^Λd^Λ —tat^Λdai ΔSuusi.

Tai Δgai c^ΛΔ suusudagi Δajaayi suudagic^Λd^Λ.

⁸ Tai amaasi ΔSuusi itat^Λdai:

—Siviav^Λr gia vaasiba l^Λchi dai baidacai Δt^Λaan^Λdami idi cunataragi^Λr^Λ —tat^Λdai ΔSuusi.

Tai podui Δgai.

⁹ Taid^Λ Δt^Λaan^Λdami d^ΛΔ gosuudagi ismaac^Λd^Λ uuvusi varagad^Λ g^Λnaato. D^Λmos Δgai maimaí siaad^Λr^Λ v^Λaa Δvasibadami gouuvasi varagad^Λ. Mos^ΛΔgi Δvasibadami maat^Λcatadai. Δgi Δgai vaigi Δsuudagi casc^Λd^Λ. Taid^Λ Δt^Λaan^Λdami vaí Δnovio

¹⁰ daid^Λ itat^Λdai:

—S^Λlic^Λd^Λ v^Λañiga idi uuvasi varagad^Λ. V^Λasi oodami Δp^Λga gavasidiña Δuuvasi varagad^Λ v^Λañiac^Λdioma dai gooqui^Λr^Λ maisi v^Λañiac^Λd^Λ. D^Λmos aapi Δp^Λga gat^Λjai v^Λsibaragai gouuvasi varagad^Λ maisi v^Λañiac^Λd^Λ dai gooqui^Λr^Λ Δv^Λañiac^Λdioma —tat^Λdai.

¹¹ Gomaasi ismaac^Λd^Λ idui ΔSuusi Canaa^Λr^Λ Δr^Λp^Λgadad^Λ istumaaasi g^Λduc^Λd^Λ ismaac^Λd^Λ idui Δgai Δoodami vuitapi dai Δgaic^Λd^Λ maí Δoodami isviaa Δgai guvucadagai. Dai aat^Λm^Λ mamaat^Λrdamigad^Λ ΔSuusi vaavoitu is^Λgai Δr^ΛCristo.

¹² Dai mosg^Λcuugaidacai Δvagimi ii ΔSuusi Capernaumamu. Dai Suusi d^Λd^Λ Δmadu Suusi susuculid^Λ Δmadu Suusi mamaat^Λrdamigad^Λ oidi Δgai dai anaasi daraaja chi^ΛΔqui tasai.

¹³ Dai aid^Λ camiaadimitadai Δs^Λiaa duudagar^Λ Δjudidíu istuigaco Δgai t^Λt^Λgitoiña aid^Λsi Diuusi c^ΛΔgac^Λr^Λ vuvaitu cajiudad^Λ Ejiipituaíñd^Λr^Λ. Daid^Λ ΔSuusi ii Jerusaleenamu.

¹⁴ Dai anaasi Δg^ΛΔ quiuupi^Λr^Λ tuisic^Λr^Λ ΔSuusi t^ΛΔ isami Δmadutai gagaagaraitadai vopoisi dai cañiiru dai tutugu dai aa mo daraaja gagaagaraitadai Δtumiñsi ismaac^Λd^Λc^Λd^Λ saap^Λdaiña Δoodami istumaasi g^Λgaagaraiña quiuupi^Λr^Λ.

¹⁵ Most^Λagacai ΔSuusi gomaasi idui Δmo iquisanai aali t^Λt^Λrovíñdic^Λd^Λ dai vuvaitu quiidigamu v^Λasi Δoodami Δmadu Δvopoisi dai Δcañiiru. Dai d^Λv^Λarapi suuli Δtumiñsi ismaac^Λd^Λ gagaagaraitadai Δc^Λc^Λli dai aipaco suuli meesagad^Λ Δgai ismaac^Λd^Λ gagaagaraitadai tutugu.

¹⁶ DaidΛ potΛtdai ΛSuusi Λgaagardami tutugu:

—Vuvaidavurai vΛΛsi gomaasi. Maitavar Λmo gagaaracarui duucai nΛijada giñooga quiidΛ —tΛtdai ΛSuusi.

¹⁷ Amaasi aatΛmΛ ΛSuusi mamaatΛrdamigadΛ gΛntΛgito ispodu oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ: “Giñooga, sΛΛlicΛdΛ ipΛlidi aanΛ isvΛΛsi oodami siaa duutuadagi gΛquii poduucai isduucai aapi ipΛlidi”, asduucai oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ.

¹⁸ Amaasi Λjudidíu tΛcacai ΛSuusi dai potΛtdai:

—¿Tumaa istumaasi gΛducami iduñia agai aapi vai ΛgaicΛdΛ maatiagi aatΛmΛ isaapi viaa sΛΛlicami isivuaadagi gomaasi? —tΛtdai Λjudidíu.

¹⁹ TaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—Daitudavurai aapimΛ idi gΛΛ quiuupai dai vaic tasaicΛdΛ Λpamu iduñimu aanΛ —tΛtdai ΛSuusi.

²⁰ Amaasi Λjudidíu itΛtdai:

—Goo coobai dan naadami uumigicΛdΛ ΛpΛdui idi gΛΛ quiuupai. ¿SiaadΛrΛ iduuna aapi vaic tasaicΛdΛ? —tΛtdai Λjudidíu.

²¹ DΛmos ΛSuusi maiaagai ΛgΛΛ quiuupai ismaacΛdΛ idui oodami. ΛSuusi aagai Λagi gΛtuucuga.

²² CascΛdΛ aidΛsi ΛSuusi Λpamu duaaca ΛcoidadΛ saagidiaiñdΛrΛ gΛrtΛgito aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ Λgai iscaiti ΛSuusi dai vaavoitu Diuusi ñiooquidΛ dai vΛΛsi istumaasi ΛSuusi aagaiña.

²³ AidΛsi ΛSuusi modaacadatadai JerusaleenΛrΛ Λsiaa duudagarΛ Λjudidíu istuigaco Λgai tΛtΛgitoiña aidΛsi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaitu cajiudadΛ EjiipituaiñdΛrΛ muidutai vaavoitu isΛgai ΛrΛCristo, nΛiditai naana maasi istumaasi gΛgarducami ismaacΛdΛ ivuaadana ΛSuusi.

²⁴ DΛmos ΛSuusi ΛΛbiadan tada Λgai maatΛcatai isΛgai maiΛΛgiada agaitadai. ΛSuusi cΛΛga maata iducatai tΛtΛgitoi vΛΛsi oodami cascΛdΛ.

²⁵ ΛSuusi maitΛgito isaagidiagi Λmai isducatai tΛtΛgitoi oodami mosΛΛgi Λgai maata cascΛdΛ.

3

¹⁻² Λmo imidagai tucarΛ ii Nicodemo dai mΛΛ diviji ΛSuusi. Nicodemo Λrfariseo daidΛ ΛrΛmo dunucamigadΛ Λjudidíu. DaidΛ itΛtdai Nicodemo ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiadami, cΛΛ maata aatΛmΛ isDiuusi gΛootoi aapi pΛsai gΛrmamaatΛtuldana ñiooquidΛ. Mosmaitipu aa siorΛ istutiadagi isivuaadagi naana maasi gΛgarducami isducatai ivueeyi aapi isDiuusi maiΛΛmadu daacagi. Poduucai gΛmaatΛ issΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai aapi —astΛtdai ΛNicodemo.

³ Amaasi ΛSuusi itΛtdai:

—AanΛ angΛagidi sai sΛΛlicΛdΛ ismaiΛpamu vuusiagi Λmo oodami maitistutiada agai ismatiagi isducatai tΛaanΛi Diuusi —astΛtdai ΛSuusi.

⁴ TaidΛ ΛNicodemo tΛcacai daidΛ itΛtdai:

—¿Ducatai istutuidi Λmo cΛΛli isΛpamu vusiagi cacΛΛlitucaí? SiaadΛrΛ Λpamu vaacΛna Λmo oodami gΛdΛΛ Λraana dai Λpamu vuusaiña —astΛtdai Nicodemo.

⁵ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtdai:

—AanΛ angΛagidi sai siorΛ maivuusiagi suudagicΛdΛ dai Diuusi IbΛadΛcΛdΛ ΛpΛ Λgai gia maiimia agai tΛvaagamΛ dai Diuusi ΛΛmadu oidacagi.

⁶ Istumaasi vuusai oodamiaiñdΛrΛ Λgai Λroodami. Istumaasi vuusai Diuusi IbΛadΛaiñdΛrΛ Λgai viaa Λmo ibΛdagai utudui:

⁷ ¿TuipΛsi maitΛΛ aapi istumaa tΛgituagi gΛagiditai aanΛ sai vΛΛscatai viaa isΛpamu vuvuquiagi?

⁸ ΛΑΥΑΛli tomasiaaco vustai dai caλcana aapi iscaiti dλamos maimaatλ siaadλrλ daivuscλi tomali siaaco imia agai. Poduucai λλpλ λgaicλdλ ismaacλdλ vusacλi Diuusi Ibλadλ guvucadadλcλdλ, tomali λmaadutai mainλidi Diuusi Ibλadλ mosλcaasi nλidi isducatai λma maasi tλgito oodami aidλsi Diuusi Ibλadλ λλmadu daacagi —astλtλdai λSuusi.

⁹ Taidλ λNicodemo itλtλdai:

—¿Ducata λpλvueeyi imaasi? —astλtλdai.

¹⁰ Taidλ λSuusi itλtλdai:

—Aapi apλrλmo gλλ mamaatλtuldiadamigadλ λjudidíu. ¿Ducatai maimaatλ caλ aapi istumaasi gλaagidi aanλ?

¹¹ Aanλ gaaagidi istumaasi sλλlicλdλ maatλ dai aanλ arnλijadami istumaasi sλλlicλdλ nλidi. Dλmos aapimλ maivaavoitudai istumaasi gλnaagidi aanλ.

¹² Isaapimλ maitiñvaavoitudagi aagaitai aanλ istumaasi λpλvueeyi tami oidigi daama ¿ducatai iñvaavoituda agai isgλnaagidiagi istumaasi λpλvueeyi tλvaagiλrλ?

¹³ Tomali λmo oodami maiii tλvaagiamu dai λpamu divia tami oidi daami daidλ istutuidi isaagidiagi aa ismaasi mλλca. Mosλcaasi aanλ ismaacλdλ viaa λmo sλλlicami tλvai tλvaagiaiñdλrλ dai λpamu imimu aanλ tλvaagiamu.

¹⁴ Dai poduucai isduucai Moseesacaru λmo uusilrλ sagia λmo cooyi vaiñomicλdλ duñisicami dai oodami vuitapi cλi λuusi oidigana, poduucai mλgiñsiisa agai curusiaba dai λoodami vuitapi cλasa agai λcurusi. Aanλ λrλgai dai divia tλvaagiaiñdλrλ dai aanλ viaa λmo sλλlicami.

¹⁵ Giñmuaamu λoodami curusiaba vai tomasioorλ sioorλ vaavoitudagi iñsaanλ λrλcλλgacλrλ vuviadami λgai gia camaiimia agai λDiaavora λλmadu baiyoma imia agai tλvaagiamu dai Diuusi λλmadu oidaca agai tomastuigaco.

¹⁶ Diuusi sλλlicλdλ oigλdai λoodami oidigi daama oidacami cascλdλ ootoi λgai gamara, mosaliλλmaduga λgai maradλ, dai gamuaatu sai tomasioorλ sioorλ vaavoitudagi isλgai λrλcλλgacλrλ vuviadami camaiimi agai λDiaavora λλmadu baiyoma imia agai tλvaagiamu dai Diuusi λλmadu oidaca agai tomastuigaco.

¹⁷ Diuusi ootoi gamara tami oidi daama sai cλλgacλrλ vuvaidana oodami sioorλ vaavoitudagi maisiu isootosa λgai λDiaavora λλmadu.

¹⁸ Sioorλ vaavoitudai Diuusi maradλ λgai gia maiimia agai λDiaavora λλmadu dλmos sioorλ maivaavoitudagi λgai gia imia agai λDiaavora λλmadu maivaavoitudacai λgai Diuusi maradλ. Mosaliλλmaduga Diuusi maradλ.

¹⁹ Sioorλ maivaavoitudagi sλλlicλdλ imia agai λDiaavora λλmadu. λCristo divia tami oidigi daama dai soicλda agai oodami sai maatλ caλcana Diuusi ñiooquidλ dλmos λoodami vaamioma oojoidi issoimaasi ivuaadagi dai maisiu vaavoitudagi λCristo. λoodami λrsoimaasi ivuaadamicatadai cascλdλ.

²⁰ Sioorλ soimaasi ivueeyi λgai gia cλλdai λCristo dai maivaavoitudai λCristo maitipλlidityi isaa maatiagi issoimaasi ivueeyi.

²¹ Dλmos sioorλ λgidi Diuusi λgai gia dai vaavoitudai λCristo vai poduucai gλmaatλcana isivueeyi λgai istumaasi Diuusi ipλlidi —astλtλdai λSuusi λλgi gλaagaitadai.

²² Dai casi λpλduucai gomaasi ii λSuusi λλmadu aatλmλ mamaatλrdamigadλ Judeea dλvλλriamu. Dai movaasi daraaja aatλmλ chilλqui tasai vapaconaitadai oodami.

²³ Daidλ λVuaana vapaconaitadai oodami λλpλ Enoonλrλ dai abiaadλrλ Salimλrλ miaaga. Ami gλpiacatadai suudagi cascλdλ. Tai daada oodami sai vapaconana λVuaana.

²⁴ Aidλ maiquiaa maisapicatadai λVuaana ismaacλdλ vapaconaitadai oodami.

²⁵ λjudidíu muiyoco imidaga dai naana duucai gλniicomaiña siuu duucu gaugia agadagi. λgai polididña sai poduucai Diuusi cλλgacλrλ nλididña. Dλmos

ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛVuaana maipoduucai ivuaadana cascΛdΛ Λmo imidagai aliΛsi gΛnvupui ñiño Λgai ΛΛmadu aa judidúu aagaitai gomaasi.

²⁶ Dai gooquiΛrΛ iji ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛVuaana daidΛ itΛdai Λgai ΛVuaana:

—MamaatΛtuldiadami ΛcΛli ismaacΛdΛ gΛΛΛmadu daacatadai ΛgΛΛ aqui Jordán vaasadΛrΛ ismaacΛdΛ gΛraagidi aapi saidΛ ΛrΛCristo sivi Λgai vapaconai oodami dai muidutai oidatucui Λgai —astΛdai ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛVuaana.

²⁷ Amaasi ΛVuaana itΛdai:

—TomasioorΛ sioorΛ viaacagi sΛΛlicami Diuusi Λgai dai maacai gomaasi.

²⁸ AapimΛ cacaΛ iscaiti aanΛ ansai maitΛrΛCristo. AanΛ ΛpΛga divia isΛgai.

²⁹ SiΛASCΛdΛ cunaata agadagi Λmo ali tΛji vΛASCΛrΛ ipΛlidiña isΛΛmadu daacagi Λnovio. DaidΛ Λnovio vapidadΛ aliΛsi baigΛΛlidiña isΛmapai daraaja Λgai. Dai sivi aanΛ ΛpΛ baigiñΛlidi nΛiditai ismúi oodami oidatucui ΛCristo.

³⁰ AliΛsi gΛagai isΛCristo vaamioma ΛrbaitΛcΛaacamicagi iñsaanΛ vai poduucai otoma camaiñamΛacagi giñsΛΛlicamiga.

³¹ ΛCristo tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ dai vaamioma namΛga sΛΛlicamigadΛ Λgai sitomasioorΛ sΛΛlicamigadΛ. DΛmos aanΛ Λroidigi daama oidacami dai gaaagidi aanΛ istumaasi ΛpΛvueeyi tami oidigi daama.

³² ΛCristo gaaagidi istumaasi nΛidi dai istumaasi caΛ tΛvaagiΛrΛ vai chiΛΛquidu ismaacΛdΛ vaavoitudai.

³³ DΛmos sioorΛ vaavoitudai poduucai cΛΛga maatΛ isDiuusi maiyaatagai tomali Λmo imidagai.

³⁴ Suusi Cristo ΛrΛgai ismaacΛdΛ Diuusi ootoi sai gaaagidana Diuusi ñiñoquidΛ. SΛΛlicΛdΛ Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daja Λgai cascΛdΛ sΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai dai maitistutuidi ismaatiagi siΛsi guvucadagai viaa Λgai.

³⁵ Diuusi gΛrooga sΛΛlicΛdΛ oigΛdai Λgai. Λgai ΛrmaradΛ cascΛdΛ. Dai Diuusi maa Λgai Λmo sΛΛlicami sai vaamioma tΛaanΛiña sitomasioorΛ.

³⁶ SioorΛ vaavoitudai Diuusi maradΛ Λgai gia tomastuigaco oidaca agai tΛvaagiΛrΛ Diuusi ΛΛmadu. DΛmos sioorΛ maivaavoitudagi Λgai maiimi agai tΛvaagiamu baiyoma Diuusi sΛΛlicΛdΛ soimaasi taatatuldia agai Λgai —astΛdai ΛVuaana.

4

¹ Λfariseo cajioma sai Suusi vaamioma mui vapaconaitadai oodami siΛVuaana dai vaamioma mui oodami oidatucui ΔSuusi siΛVuaana.

² DΛmos maitΛrvavoi isΔSuusi vapaconaitadai oodami. AatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ Λgai dai vapacoinaitadai oodami.

³ Dai aidΛsi maí ΔSuusi ismaí Λfariseo gomaasi ii Λgai JudeeaiñdΛrΛ dai nora Galileeamu.

⁴ Λgai viaacatadai isdaivuñiagi Samaaria dΛvΛΛriΛrΛ.

⁵ Dai aayi SicaarΛrΛ Samaaria dΛvΛΛriΛrΛ ismaacΛdΛ miaan daja Jacocarú dΛvΛΛragadΛ. Λgai vaa ΛrΛdΛvΛΛrai ismaacΛdΛ Jacocarú maa gΛmara Osee.

⁶ Ami Λgai siaaco daja Jacocarú poosogadΛ. ΔSuusi caibimucatadai aimΛraitai dai modaiva pooso soonoana. AidΛ cayoga dan duitadai.

⁷ Tai ami divia Λmo ooqui SamaariΛrΛ oidacami dai vaigi agai suudagi. TaidΛ ΔSuusi itΛdai:

—Giñvasidañi suudagi —astΛdai ΔSuusi.

⁸ AatΛmΛ caijitadai caayamu dai gasavΛda ragai cuaadagai.

⁹ Amaasi Δooqui itΛdai ΔSuusi:

—¿TuiPasi giñtaanΛi suudagi? Aapi Λrjudúu nai aanΛ ΛrSamaariΛrΛ oidacami —astΛdai Δooqui.

Λjudidíu ΛΛmadu ΛSamaariΛΓΛ oidacami maicΛΛga gΛññiñiooquidi aipacoga cascΛΔΛ potΛtΛdai Λooqui.

¹⁰ Amaasi ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—IsmaatΛcamudai aapi istumaasi maacai Diuusi Λoodami dai sioorΛ aanΛ aidΛ gia aapi giñtaañimudai suudagi, dai aanΛ gΛoidamudai suudagi ismaacΛΔΛcΛΔΛ oodami tomastuigaco oidacana Diuusi ΛΛmadu —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹¹ TaidΛ Λooqui itΛtΛdai:

—Aapi maiviaa istucudΛ vusaidagi suudagi dai aliΛ tuucavuga gopooso. ¿VaadΛΓΛ vusaida agai aapi suudagi ismaacΛΔΛcΛΔΛ oodami tomastuigaco oidacana Diuusi ΛΛmadu daidΛ giñoidagi?

¹² GΛΓΛΛqui aduñicarΛ Jaco idui idi pooso. Λgai ΛΛmadu maamaradΛ ΛΛmadu sosoigadΛ gayΛΛdana suudagi idi poosoaiñdΛΓΛ. SiaadΛΓΛ vaamioma gatΛaanΛiña aapi siΛgai —astΛtΛdai Λooqui.

¹³ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—SioorΛ yΛΛdagi idi suudagi vΛΛscΛΓΛ Λpamu tonooorΛiña.

¹⁴ DΛmos sioorΛ iiyagi Λsuudagi ismaacΛΔΛ aanΛ gaoidi, camaitonooorΛi Λgai tomali Λmo imidagai. Λsuudagi ismaacΛΔΛ aanΛ gaoidi gaibΛdagΛΓΛ daacana dai vΛΛscΛΓΛ vusanΛiña gosuudagi poduucΛi isduucΛi vusanΛi suudagi Λmo vagΛacañiaiñdΛΓΛ dai gosuudagicΛΔΛ tomastuigaco oidacana oodami tΛvaagiΛΓΛ Diuusi ΛΛmadu —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁵ Amaasi Λooqui itΛtΛdai:

—Giñoida aapi Λsuudagi nai poduucΛi camaitonoomucurΛda aanΛ tomali maiviaacagi isdidivaitai gavaigΛdagi suudagi idi poosoaiñdΛΓΛ —astΛtΛdai Λooqui.

¹⁶ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—ImΛdañi dai vuaapa gΛcuna —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁷ Amaasi aa noragi Λooqui daidΛ itΛtΛdai:

—Maicuna aanΛ —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Vaavuava ismaicuna aapi cascΛΔΛ pocaiti.

¹⁸ Cataama ñiooquiditadai aapi cΛcΛΛli dai sivi Λmoco ΛΛmadu oidaga aapi vai Λgai maitΛrgΛcuna cascΛΔΛ istumaasi aagai aapi Λrvaavoi —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁹ MoscaΛ gomaasi Λooqui daidΛ tΛtΛdai:

—Aapi sΛΛlicΛΔΛ ΛΓΛmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ.

²⁰ GΛΓΛΛqui aaduñicarΛ tami SamaariΛΓΛ oidacatadai dai siaa duutudaiña Diuusi tami idi giidiana dΛmos aapimΛ judidíu pocaiti sai JerusaleenΛΓΛ Λgai siaaco gΛaagai issiaa duutuadagi Diuusi —astΛtΛdai Λooqui.

²¹ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Giñvaavoitudañi aapi, aimu istuigaco aapimΛ siaa duutuadamu Diuusi maisiu tami idi giidiana tomali Jerusaleenana.

²² AapimΛ SamaariΛΓΛ oidacami maicΛΛ maatΛ Diuusi tomasi siaa duutuadai. AatΛmΛ judidíu cΛΛga maatΛ Diuusi. Λgai ismaacΛΔΛ cΛΛgacΛΓΛ vuvaida agai oodami Λrjudíu.

²³ DΛmos aimu istuigaco sioorΛ sΛΛlicΛΔΛ siaa duutuadagi Diuusi siaa duutuada agai maisiu mosΛcaasi ñiooquicΛΔΛ baiyoma siaa duutuada agai Diuusi gΛniibΛdagacΛΔΛ dai gΛntΛtΛgitoidagacΛΔΛ poduucΛi isduucΛi Diuusi ipΛlidi.

²⁴ Diuusi ΛribΛdagai cascΛΔΛ sioorΛ siaa duutuada Λliadagi Diuusi gΛniibΛdagacΛΔΛ viaa isiaa duutuadagi poduucΛi isduucΛi Diuusi ipΛlidi dai maisiu mosΛcaasi ñiooquicΛΔΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

²⁵ TaidΛ Λooqui itΛtΛdai:

—AanΛ gia maatΛ isdivia agai ΛCristo dai siΛΛscadΛ diviagi Λgai cΛΛga gΛraagida agai vΛΛsi istumaasi —astΛtΛdai Λooqui.

²⁶ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—AanΛ anΛΓΛCristo —astΛtΛdai.

²⁷ Dai quiaa aatagiditadai Λgai tΛtai dada aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi. Dai maitΛΛ istumaasi gΛrtΛtΛgituagi tΛgacai ΛSuusi isaatagidi Λmo ooqui. DΛmos vΛascatai aatΛmΛ ΛbΛiditadai ΛSuusi cascΛdΛ tomali Λmadutai maitΛcakai istumaa agai tomali istumaasi aatagidi Λooqui.

²⁸ Amaasi Λooqui anaasi viaa gΛvaigacaru dai ii caayamu dai potΛtΛdai Λoodami:

²⁹ —MΛΛcavΛr nΛida Λmo cΛli ismaacΛdΛ giñΛagidi vΛasi istumaasi ivuaadana aanΛ. ΛCristo lienΛ Λgai —astΛtΛdai Λooqui.

³⁰ Amaasi iji Λoodami caayaiñdΛrΛ dai aayi mΛΛca siaaco daacatadai ΛSuusi.

³¹ MosimΛcai Λooqui poosoaiñdΛrΛ tΛtai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi daañimi sai gaugana.

³² DΛmos ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—Viaa aananΛ Λmo istumaasi istumaasi cueeyi istumaasi maimaataΛ aapimΛ —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

³³ Amaasi aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi aipaco gΛrtΛcacaimi dai pocaiti:

—¿SioorΛ vuaapi cuaadagai? —caiti aatΛmΛ.

³⁴ DΛmos ΛSuusi itΛtΛdai:

—Siuu duucu ivuaada aanΛ istumaasi ipΛlidi Diuusi giñooΛga ismaacΛdΛ giñootoi ivuaadatai aa duiñdadΛ Λgai, gomaasi ΛrΛpan duucami cuaadagai aan imvΛΛtarΛ.

³⁵ AapimΛ pocaiti sai quiaa viΛΛga maaco masaadai isyoovagi oodami tΛligi. DΛmos aanΛ angΛnaagidi sai caoidaga mui oodami ismaacΛdΛ caΛca Λlidi isgaaagiadagi aapimΛ Diuusi ñiooquidΛ.

³⁶ SioorΛ gaΛsai tΛligi gamaitΛcΛi tumiñsi dai sioorΛ gayoovai tΛligi gamaitΛcΛi tumiñsi ΛrΛ. Poduucai ΛrΛ Diuusi aa duiñdadΛrΛ. Λmadutai aagidiña Diuusi ñiooquidΛ oodami vai aa daivuiña gooquiΛrΛ dai Λpamu aagidiña Diuusi ñiooquidΛ oodami vai Λgai vaavoitudaña Diuusi ñiooquidΛ dai cΛgacΛrΛ vuvacΛi dai tomastuigaco oidacana tΛvaagiΛrΛ Diuusi Λmadu. DaidΛ ismaacΛdΛ ΛrΛga gaaagiadagi Diuusi ñiooquidΛ daidΛ ismaacΛdΛ gooquiΛrΛ gaaagiadagi Diuusi ñiooquidΛ aliΛ baigΛnΛliadamu.

³⁷ SΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi istumaasi gΛaagai sai Λmoco gaΛsai daidΛ aa gayoovai.

³⁸ AanΛ gΛnootoi masai aagidana Diuusi ñiooquidΛ oodami vai Λgai giñvaavoitudana. DΛmos aa Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ caagidi Diuusi ñiooquidΛ Λoodami dai aapimΛ aagidi Λoodami sai aliΛsi gΛaagai isvaavoitudagi. Poduucai Λgaa ΛrΛpan ducami Λsadami tΛligi dai aapimΛ ΛrΛpan ducami yoovadami tΛligi —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

³⁹ Dai muidutai SamaariΛrΛ oidacΛdΛ vaavoitu isΛSuusi ΛrΛCristo caΛcatai isΛooqui potΛtΛdai saidΛ ΛSuusi maata vΛasi istumaasi ivuaadana Λgai.

⁴⁰ CascΛdΛ aidΛsi aayi ΛSamaariΛrΛ oidacΛdΛ daañimi Λgai ΛSuusi sai anaasi viΛΛna. TaidΛ ΛSuusi anaasi daja goo tasai.

⁴¹ Tai vaamioma muidutai vaavoitu caΛcatai istumaasi aagidi ΛSuusi.

⁴² Amaasi potΛtΛdai Λoodami Λooqui:

—Sivi vaavoitu aatΛmΛ maisiu mosΛcaasi istumaasicΛdΛ gΛraagidi aapi Λagi aatΛmΛ cacΛΛ ΛrΛ istumaasi gΛraagidi goovai dai cΛga maata aatΛmΛ issΛΛlicΛdΛ ΛrΛCristo dai cΛgacΛrΛ vuvaidi goovai oodami —tΛtΛdai oodami.

⁴³ Dai bogooΛa tasaicΛdΛ ΛSuusi ii SamaariΛrΛ Galilea dΛvΛΛriamu.

⁴⁴ ΛSuusi pocaititadai sai isΛmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ gaaagiadagi Diuusi ñiooquidΛ Λagi gΛdΛvΛΛragΛrΛ ami dΛvΛΛriΛrΛ oidacami maiΛΛgiditai caΛcana istumaasi aagiadagi Λgai.

⁴⁵ Dai aidΛsi aayi ΛSuusi Galilea dΛvΛΛriΛrΛ baigΛnΛliaracΛdΛ viaatuli dai miaadΛgΛ ΛGalileeΛrΛ oidacami. Λgai nΛiditadai vΛasi istumaasi idui ΛSuusi JerusaleenΛrΛ ΛgΛΛ siaa duudagΛrΛ cascΛdΛ.

⁴⁶ Amaasi aa g^{ai} ^ΛSuusi Canaamu siaaco idui ^Λgai uuvasi varagad^Λ suudagic^Λd^Λ. Dai Capernaum^Λr^Λ oidacatai ^Λmo g^ΛΛ dunucami. Dai maracataidai ^Λgai ^Λmo c^ΛΛli vai ali^Λ cooco.

⁴⁷ Aid^Λsi maí ^Λdunucami is^ΛSuusi caaayi Galilee^Λr^Λ ii ^Λgai dai n^Λida agai ^ΛSuusi. Dai daañimi ^Λgai ^ΛSuusi sai im^Λna quidamu dai duaaidana marad^Λ ismaac^Λd^Λ camuuquimi.

⁴⁸ Amaasi ^ΛSuusi it^Λt^Λdai ^Λoodami:

—Aapim^Λ maivaavoitudai ismain^Λijadagi ^Λmo istumaasi g^Λducami ismaac^Λd^Λ ivuaadagi aan^Λ —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

⁴⁹ D^Λmos dunucami it^Λt^Λdai:

—Mamaat^Λtuldiadami, tim^Λda otoma vai maimuucuna giñmara —t^Λt^Λdai.

⁵⁰ Amaasi ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Noragiñi aapi g^Λquiiamu g^Λmara cadueeyi —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Taid^Λ ^Λc^ΛΛli vaavoitu ^ΛSuusi dai ii.

⁵¹ Dai voiy^Λr^Λ aayi pipiooñigad^Λ tai ^Λgai pot^Λt^Λdai:

—Cadueeyi g^Λmara —t^Λt^Λdai.

⁵² Amaasi ^Λt^Λaan^Λdami t^Λcacai suu duucu dueeyi. Taid^Λ ^Λpipiooñigad^Λ it^Λt^Λdai:

—Tacavo moscoi g^Λs^Λco tasai dagito toiñdagai —t^Λt^Λdai ^Λpipiooñigad^Λ.

⁵³ Amaasi ^Λali g^ΛΛli oogad^Λ t^Λgitu is^Λca duucu ^ΛSuusi aagidi sai cadueeyi marad^Λ. Daid^Λ ^Λdunucami ^ΛΛmadu v^Λascatai ismaac^Λd^Λ quid^Λr^Λ oidaga vaavoitu is^ΛSuusi ^Λr^ΛCristo.

⁵⁴ ^Λgaic^Λd^Λ casi ^Λrgooa istumaasi g^Λg^Λrducami ismaac^Λd^Λ idui ^ΛSuusi Galilee^Λr^Λ aid^Λsi abiaad^Λr^Λ vuusai Judeeaiñ^Λr^Λ.

5

¹ Dai gooqui^Λr^Λ ^Λpamu ii ^ΛSuusi Jerusaleenamu dai ami daivuñda agai ^Λjudidíu siaa duudagad^Λ.

² Jerusaleen^Λr^Λ oidaga ^Λmo g^ΛΛ piila. Ami cañiiru cuuparagad^Λr^Λ t^ΛΛgidu. ^Λg^ΛΛ piila Betesada t^ΛΛgidu ^Λjudidíu ñiooquid^Λc^Λd^Λ. Dai sicoli taamadu portatali.

³ Vai ami portataliana v^ΛΛt^Λcatadai mui coococoidad^Λ ^ΛΛmadu mui maiñ^Λaadami, ^ΛΛmadu mui chuchuecugami ^ΛΛmadu muidutai ismaac^Λd^Λ maitistutuidi isoiñ^Λdagi. V^Λascatai mosn^ΛΛ^Λracatadai isoiñiagi ^Λsuudagi.

⁴ ^Λmo iimidagai t^Λapanaiña ^Λmo Diuusi t^Λaañicarud^Λ dai oiñidiña ^Λsuudagi. Vai tomasmaac^Λd^Λ cocoad^Λ ismaac^Λd^Λ ^Λr^Λga vaaquiagi ^Λsuudar^Λ caoiñicami ^Λgai gia duduaadai.

⁵ ^Λmo c^ΛΛli ismaac^Λd^Λ ami caat^Λcatadai viaacatadai ^Λmo coobai dan baiv^Λstaama dan mamaco uumigi iscoococatadai.

⁶ Daid^Λ ^ΛSuusi t^ΛΛgacai dai maat^Λcai is^Λgai cat^Λv^Λpi mocaat^Λcatadai pot^Λt^Λdai:

—¿I^Λlidi^Λsi isduaadiagi? —t^Λt^Λdai.

⁷ Taid^Λ ^Λcocoad^Λ it^Λt^Λdai:

—Mamaat^Λtuldiadami, siuu duucu ^ΛDiuusi t^Λaañicarud^Λ t^Λapan^Λdagi dai oiñiadagi ^Λsuudagi maitiipucana sior^Λ giñvaasagi suudar^Λ. V^Λasc^Λr^Λ aan^Λ vaaquia iñ^Λlidiña suudar^Λ vai aa giñmamait^Λc^Λi dai ^Λr^Λga vaapac^Λiña ^Λgai suudar^Λ —t^Λt^Λdai ^Λcocoad^Λ.

⁸ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Vañiñi dai b^Λi g^Λvaacosi dai im^Λda —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

⁹ Tai otoma dueeyi ^Λc^ΛΛli dai b^Λi g^Λvaacosi dai g^Λaagacai aim^Λrai. D^Λmos aid^Λ tas^Λr^Λ ^Λrib^Λstaragaicatadai.

¹⁰ Taid^Λ ^Λjudidíu pot^Λt^Λdai ^Λc^ΛΛli ismaac^Λd^Λ dueeyi:

—Sivi ^Λrib^Λstaragai tas^Λr^Λ dai Moseesacaru s^ΛΛlicamigad^Λ aagai sai maitiipu oigara-gai isaata vuaadagi casc^Λd^Λ mait^Λaagai p^Λs^Λb^ΛΛquiagi g^Λvaacosi —ast^Λt^Λdai.

¹¹ Taid^Λ ^Λc^ΛΛli aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Agai ismaacada giñduaadi giñaagidi ansai balaicaiña giñvaacosi dai imadana —astadai alali.

¹² Amaasi ajudidú itadai:

—¿Voor gaagidi pasai balaicaiña gvaacosi dai imadana? —astadai.

¹³ Damos alali maimai siora duaadi, alia muiducatadai oodami cascada. Aid aSuusi caiitadai.

¹⁴ Dai gooquira aSuusi ta alali gaa quiuupaigadara ajudidú daid itadai:

—Dañi aapi cadueeyi dai casi maisoimaasi ivuaada tadu vaamioma soimaasi taata aapi —tadai aSuusi.

¹⁵ Taid alali ii abiaadara dai aagidi ajudidú said aSuusi agai dai duaadi.

¹⁶ Cascada ajudidú gaagitatadai aSuusi dai muaa aliditadai. aSuusi ivuaadana naana maasi istumaasi ibastaragai tasara cascada.

¹⁷ Damos aSuusi itadai ajudidú:

—Diusi giñoga apiavueeyi naana maasi gagarducami vaa tasai dai aan ala ivueeyi naana maasi gagarducami —tadai aSuusi.

¹⁸ Mosaagidi aSuusi gomaasi vaid ajudidú vaamioma calga ipaliditadai ismuaagi. aSuusi maiagidi ajudidú salicamigada aata vuaadatai ibastaragai tasara dai aagidacai aSuusi sai Diusi aroogada. Aagaitai aSuusi gomaasi potiya alidi sai apan tuiga Diusi.

¹⁹ Amaasi aSuusi itadai:

—Aan angnaagidi sai aan Diusi marad ismaacada tavai tavaagiaiñdara maitistutuidi isalgi ivuaadagi amo istumaasi. Aan ivueeyi mosacaasi istumaasi ivueeyi Diusi giñoga. Poduucai aan lamadu giñoga mosamadugan duucai ivueeyi istumaasi.

²⁰ Giñoga aliasi giñoigadai dai giñtalagidi vaa istumaasi ivueeyi agai dai aan iduñimu naana maasi istumaasi vaamioma gagarducami sigai ismaacada casi idui aan. Dai aapim salicada maitalgi agai istumaasi gantatagitodagi.

²¹ Dai asta duduaacaldiamu aan amo oodami coidada saagidiaiñdara poduucai isduucai ivueeyi Diusi giñoga.

²² Dai Diusi giñoga giñmaa salicami ansai aan nidana vaa istumaasi oodami ismaacada calga ivuaadana dai ismaacada maicalga ivuaadana.

²³ Vai poduucai vascatai siaa giñduutuadagi poduucai isduucai siaa duutudai Diusi giñoga. Aan anardiusi marad tavai aan tavaagiaiñdara dai siora maisiaa giñduutuadagi agai gia maisiaa duutudai Diusi giñoga. Agai agai dai giñotoi tami oidigi daama.

²⁴ Siora gantagito calcagi istumaasi gnaagidi aan dai vaavoitudagi Diusi agai gia salicada tomastuigaco oidacamu tavaagara Diusi lamadu. Dai agai maiimia agai adiaavora lamadu cacalagacara vuvacai agai cascada.

²⁵ Aan anardiusi marad ismaacada tavai tavaagiaiñdara. Dai aan angnaagidi sai caayai istuigaco asoimaasi ivuaadami calca agai giññoqui. Dai siora giñalgitadai calcagi aan calgacara vuvaidamu dai tomastuigaco oidacamu agai Diusi lamadu.

²⁶ Diusi agai dai viaa guvucadagai ismaaquiagi oodami ibadagai utudui. Dai aan arDiusi marad dai Diusi giñmaa guvucadagai sai aan ala maacaiña oodami ibadagai utudui.

²⁷ Dai Diusi giñmaa salicami ansai aan nidana oodami ismaacada arcala ivuaadami dai ismaacada armaicalga ivuaadami. Diusi giñotoi tavaagiaiñdara saida ivuaadana imaasi cascada.

²⁸ Tomasi aapim maitalgiadagi istumaasi gantatagitodagi gomaasicada vascara aimu istuigaco vascatai ismaacada cacoi calca agai iñsaan Diusi marad ismaacada tavai tavaagiaiñdara vapaida agai

²⁹ dai gΛcuucupiocoa agai siaaco yaasapi siΛgai vuvaquimu. Dai ismaacΛdΛ arcΛΛga ivuaadamicatadai tomastuigaco oidaca agai Diuusi ΛΛmadu dai ismaacΛdΛ arsoimaasi ivuaadamicatadai iimia agai ΛDiaavora ΛΛmadu.

³⁰ AanΛ ΛΛgi giñsΛΛlicamigacΛdΛ maitivueeyi tomali Λmo istumaasi. AanΛ ivueeyi mosΛcaasi istumaasi ipΛlidi Diuusi giñooga. CascΛdΛ siΛΛscadΛ nΛidi aanΛ sabai cΛΛga ivuaadana siΛpΛ maicΛΛga ivuaadana Λmo oodami aanΛ ivueeyi istumaasi arsΛΛlicami ΛgaicΛdΛ.

³¹ IñsaanaΛ ΛΛgi gΛnaagidagi iñsaanaΛ arΛCristo siaadarΛ giñvaavoitudana aapimΛ.

³² DΛmos isDiuusi gΛnaagidagi iñsaanaΛ viaa Λmo sΛΛlicami aidΛ gia vaavoitudan tada aapimΛ.

³³ AapimΛ ootoi ΛΛmoco sai tΛcacana ΛVuaana soor Λgai daidΛ ΛVuaana aa istumaasi arvaavoi.

³⁴ DΛmos aanΛ maitΛgito Λmo nΛijadami oodami saagidaiñdarΛ isaagagi iñsiooraΛ aanΛ. AanΛ gΛnaagidi gomaasi masai poduucai vaavoitudana aapimΛ iñsaanaΛ arΛCristo dai cΛΛgacΛrΛ vuvaacana.

³⁵ Siaaco daacagi Λmo cuudagi cΛΛ maascana vΛΛsiaΛcatai. Poduucai ΛpΛ siooraΛ caΛ istumaasi aagai ΛVuaana cΛΛ maatΛ caΛcana Diuusi ñiooquidΛ. Dai aapimΛ baigΛnΛliaracΛdΛ caΛna Λgai chiΛΛqui tasai.

³⁶ Dai aanΛ ivueeyi naana maasi istumaasi gΛgΛrducami istumaasi giñtΛjai Diuusi giñooga ansaidΛ ivuaadana dai ΛgaicΛdΛ cΛΛga gΛmaatΛ isDiuusi giñootoi ansai gΛnaagidana ñiooquidΛ Λgai dai cΛΛga gΛmaatΛ iñsaanaΛ viaa Λmo sΛΛlicami. Dai gomaasidΛ vaamioma cΛΛga gΛmaatΛ iñsiooraΛ aanΛ siΛ ΛVuaana ñiooquidΛcΛdΛ.

³⁷ Dai aanΛ arrootosadΛ Diuusi giñooga. Dai Λgai arcaΛcami sai istumaasi aagai aanΛ arvaavoi, tomasi aapimΛ tomali Λmo imidagai maicaΛ isñioocai Λgai tomali mainΛidi aapimΛ.

³⁸ DΛmos aapimΛ maisΛΛlicΛdΛ vaavoitudai Diuusi ñiooquidΛ, aapimΛ maitiñvaavoitudai aanΛ Diuusi ootosadΛ cascΛdΛ.

³⁹ AapimΛ cΛΛga nΛnΛidi oojai Diuusi ñiooquidΛrΛ poliditai ispoduucai tomastuigaco oidaca agai aapimΛ Diuusi ΛΛmadu. DΛmos Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ giñaagai Diuusi ñiooquidΛrΛ dai pocaitiña ansai aanΛ arΛCristo.

⁴⁰ DΛmos aapimΛ maitiñvaavoitudai poduucai siaadarΛ tomastuigaco oidacana Diuusi ΛΛmadu.

⁴¹ AanΛ maigaagai siooraΛ cΛΛga ñioocadagi aanΛ gimvΛΛtarΛ.

⁴² AanΛ cΛΛga gΛnmaatΛ aapimΛ. MaatΛ aanΛ ismaioigΛdai aapimΛ Diuusi.

⁴³ AanΛ arrootosadΛ Diuusi giñooga dai aapimΛ maitiñvaavoitudai. DΛmos daivΛitai aa ismaacΛdΛ maitarojootosadΛ Diuusi giñooga Λgai gia vaavoitudadaiña aapimΛ.

⁴⁴ AapimΛ maiΛΛgidi Diuusi vai Λgai cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛijadagi baiyoma aapimΛ ipΛlidi isoodami cΛΛga ñioocadagi aapimΛ gΛmvΛΛtarΛ cascΛdΛ maitistutuidi aapimΛ isgiñvaavoitudagi.

⁴⁵ AanΛ maigΛpiΛrΛ gΛnsuuliga iñagai Diuusi vuitapi, Moseesacaru Λgai dai gΛpiΛrΛ gΛnvuupai tomasi aapimΛ pocaiti masai vaavoitudai istumaasi ooja Moseesacaru.

⁴⁶ IssΛΛlicΛdΛ vaavoitudadamudai aapimΛ istumaasi gaaagidi Moseesacaru aidΛ gia aapimΛ giñvaavoitudadamudai aanΛ ΛpΛ. Moseesacaru ojadΛrΛ giñaagai cascΛdΛ.

⁴⁷ AapimΛ maivaavoitudai istumaasi ooja Moseesacaru cascΛdΛ maivaavoitudai aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

6

¹ Dai gooquiΛrΛ ii ΛSuusi vaasadΛrΛ ΛgΛΛ suudagi ismaacΛdΛ Galilea tΛΛgidu dai Tibeeriasi tΛΛgidu ΛpΛ.

² Tai mui oodami oí ΔSuusi. Aoodami canλidi isΔSuusi duduaadi mui coococoidadΔ cascΔdΔ.

³ AidΔ ΔSuusi tΔsai Δmo giidiarΔ dai modaiva aatΔmΔ mamaatΔrdamigadΔ Δmadu.

⁴ AidΔ camiaadimitadai ΔgΔΔ siaa duudagai istuigaco Δjudidíu tΔtΔgitoiña aidΔsi Diuusi cΔΔgacΔrΔ vuvaitu cajiudadΔ EjiipituaiñdΔrΔ. Δsiaa duudagai pascua tΔΔgidu.

⁵ Dai aidΔsi tΔΔ ΔSuusi ismuidutugai oodami, Δgai gooquiΔrΔ potΔtΔdai ΔPiili:

—¿Siaaco savΔdamu aatΔmΔ cuaadagai mosΔΔqui oodami vΔΔtarΔ? —tΔtΔdai ΔSuusi.

⁶ Suusi aagidi gomaasi ΔPiili maatia Δlidityai istΔiya Δgai. ΔSuusi camaatΔcatadai istumaasi iduñia agai.

⁷ Amaasi ΔPiili itΔtΔdai:

—IssavΔda aatΔmΔ goo siento piisu aΔcami paana vΔΔscΔrΔ moslaalachi ajian tada goovai —tΔtΔdai ΔPiili.

⁸⁻⁹ Amaasi AandΔrΔsi potΔtΔdai ΔSuusi:

—Tami cΔΔca Δmo ali gΔΔli dai viaa taama paana dai gooca vatopa. ¿DΔmos siaadΔrΔ aΔna goovai mosΔΔqui oodami vΔΔtarΔ? —tΔtΔdai AandΔrΔsi.

AandΔrΔsi ΔrΔmoco ΔSuusi mamaatΔrdamigadΔ daidΔ ΔrsuculidΔ ΔSimuñi Piiduru.

¹⁰ Amaasi ΔSuusi itΔtΔdai:

—Aagidavurai goodami vai daraivana —tΔtΔdai ΔSuusi.

AliΔ vaasoacatadai ami oidigi tai ami daraiva Δoodami. Δgai ajΔacatadai parΔ taam mil cΔcΔΔli.

¹¹ Amaasi ΔSuusi vui Δpaana dai aagidi Diuusi sai aliΔsi baigΔΔlidi oidacatai cuaadagai. Dai amaasi ΔSuusi gΔrmaa Δpaana tΔsai aatΔmΔ taacogidana Δoodami daidΔ taacogi Δvatopa ΔprΔ tai Δgai uu vΔΔsi siΔΔjΔsi ipΔli.

¹² Dai catatascovai vΔΔscatai taidΔ ΔSuusi povΔrtΔtΔdai:

—Δmpaidavurai aapimΔ gosaasaquigadΔ ismaacΔdΔ baivito vai maisuuligagi toma lΔΔchi —gΔrtΔtΔdai ΔSuusi.

¹³ TΔtai aatΔmΔ Δmpagi saasaquigadΔ ismaacΔdΔ vii tai suusuda baivustan dan goo aasarai Δpaana saasaquigadΔcΔdΔ.

¹⁴ Amaasi Δoodami tΔΔgacai isSuusi idui gomaasi gΔducami pocaiti:

—SΔΔlicΔdΔ Δrvaavoi isidi cΔΔli ΔrΔDiuusi ñiooquituldiadamigadΔ ismaacΔdΔ divia agaitadai tami oidigi daama —caiti Δoodami.

¹⁵ DΔmos ΔSuusi maatΔcatadai isΔoodami poipΔlidityadai isΔgai ΔrraígadΔ cascΔdΔ goguama vaidaquia agaitadai saidΔ ΔrraígadΔcana dΔmos ΔSuusi maitipΔlidityadai, cascΔdΔ ΔΔgi ii abiaadΔrΔ sibΔacoga ami giidΔrΔ.

¹⁶ Dai aidΔsi cadidiaimi aatΔmΔ mamaatΔrdamigadΔ ΔSuusi tΔaapai ΔgΔΔ suudagi ugidiana. Amaasi catuca taidΔ ΔSuusi maiquiaa divia,

¹⁷ taidΔ aatΔmΔ ΔmamaatΔrdamigadΔ tΔΔtΔsai vaarcuΔrΔ dai dΔgavusquimi ΔgΔΔ suudagi Capernauumamu.

¹⁸ DaidΔ Δvaarcu vuidΔrΔ cavami vustai ΔΔvΔΔli dai taí vapañigΔi suudagi dai mΔΔ vaarcuaba aastΔcΔi.

¹⁹ Dai aidΔsi caiji aatΔmΔ parΔ taam mil metro ΔgΔΔ suudagi daama todian duucal tΔΔ aatΔmΔ ΔSuusi issuudagi daama imΔitadai dai aliΔ duduaadimu aatΔmΔ.

²⁰ DΔmos ΔSuusi povΔrtΔtΔdai:

—AanΔna. MaitavΔrduduaadicuda —gΔrtΔtΔdai ΔSuusi.

²¹ Amaasi baigΔrΔliaracΔdΔ miaadΔgi aatΔmΔ taidΔ ΔSuusi tΔsai ΔvaarcuΔrΔ dai otoma aayi aatΔmΔ mΔΔca siaaco iimia ragaitadai.

²² Dai siaadico Δoodami ismaacΔdΔ vaasadΔrΔ ΔgΔΔ suudagi viitadai maatΔ tΔΔ iscaiji aatΔmΔ abiaadΔrΔ ΔvaarcuΔrΔ dai ami maitiipucatadai Δmai vaarcu. Dai maí Δgai isΔSuusi maitaróí.

²³ VΛASCARΛ aa cΛCΛΛli aayi aa vaarcuΛΓΛ TibeeriasiaiñdΛΓΛ dai ami tuutui Λgai Λvaarcu miaanai siaaco ΔSuusi baigΛΛliaracΛΔ bibi Λoodami gamamadacai.

²⁴ AidΛsi Λoodami maí ismaitipu ΔSuusi tomali aatΛMΛ mamaatΛrdamigadΛ aidΛ gia tΛtΛsai Λgai ΛvaarcuΛΓΛ dai iji Capernauumamu dai gaaga agai ΔSuusi.

²⁵ Mosaayi Λoodami vaasadΛΓΛ agΛΛ suudagi dai tΛΛ ΔSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, ¿pΛtΛquidΛ aayi aapi tami? —tΛtΛdai Λoodami.

²⁶ TaidΛ ΔSuusi itΛtΛdai:

—SΛΛlicadΛ giñgaagaitadai aapimΛ tatasconΛcai ΛcuaadagaicΛΔ ismaacΛΔ gΛmbii aanΛ dai maisiu maatΛ nΛiditai istumaasi gΛgΛrducami ismaacΛΔ ivueeyi aanΛ.

²⁷ MaitΛaagai isvuaamΛ anΛliada aapimΛ cuaadagaicΛΔ otoma uugiatΛi cuaadagai cascΛΔ. Baiyoma aliΛsi gΛaagai mΛscΛaga gΛntΛgito caΛcagi istumaasi gΛnaagidi aanΛ dai poduucai cΛagacΛΓΛ vuvaquiaagi dai tomastuigaco oidacagi tΛvaagiΛΓΛ. Giññiooqui ΛrΛpan ducami cuaadagai ismaacΛΔ tomali Λmo imidagai maiuugiatΛi. AanΛ Λgai dai viaa Λmo sΛΛlicami ismaacΛΔ giñmaa Diuusi giñooa. CascΛΔ aanΛ ganmaaquimu ibΛdagai utudui dai ΛgaicΛΔ tomastuigaco oidacamu aapimΛ tΛvaagiΛΓΛ —tΛtΛdai ΔSuusi.

²⁸ Amaasi Λoodami itΛtΛdai:

—¿Tumaasi gΛaagai isivuaada aatΛMΛ dai poduucai ivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi? —tΛtΛdai Λoodami.

²⁹ TaidΛ ΔSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Diuusi ipΛlidi isaapimΛ giñvaavoitudagi. AanΛ giñootoi Diuusi ansaidΛ cΛagacΛΓΛ vuvaidana oodami —tΛtΛdai ΔSuusi.

³⁰ Amaasi Λoodami itΛtΛdai:

—¿Tumaasi istumaasi gΛducami iduñia agai aapi tΛtai nΛijada aatΛMΛ dai gΛvaavoitudagi?

³¹ GΛΓΛΛqui aaduñicarΛ gau Λmaná oidigana dai podu oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ: “Diuusi bibi Λgai Λpaana tΛvaagiaiñdΛΓΛ” —tΛtΛdai Λoodami.

³² TaidΛ ΔSuusi itΛtΛdai:

—Vaavuava, isgiñooa Λgai dai maa Λoodami Λpaana tΛvaagiaiñdΛrΛ maisiuu MosesacarΛ. Dai sivi Diuusi giñooa gΛnmaacai aapimΛ Λpaana tΛvaagiaiñdΛrΛ.

³³ DaidΛ Λpaana ismaacΛΔ Diuusi gamaacai sivi tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ dai ΛgaicΛΔ Λoodami tomastuigaco oidacagi —tΛtΛdai ΔSuusi.

³⁴ Amaasi Λoodami itΛtΛdai:

—GΛroidañi gopaana tΛvaagiaiñdΛrΛ —tΛtΛdai Λoodami.

³⁵ TaidΛ ΔSuusi itΛtΛdai:

—AanΛ anΛrΛpan ducami paana Λgai vΛatarΛ ismaacΛΔ maacai aanΛ ibΛdagai utudui giñvaavoitudacai Λgai. Dai poduucai Λgai camaibiuugicoñicamu tomali maitonocoñicamu.

³⁶ DΛmos casi gΛnaagidi aanΛ sai aapimΛ maitiñvaavoitudai tomasi casi giñnΛidi.

³⁷ TomasioorΛ sioorΛ Diuusi giñooa ipΛlidi sai giñΛgidiña Λgai gia giñvaavoitudai dai aanΛ maigajiaadΛΓΛ vipieeyi tomali Λmaadutai.

³⁸ Dai aanΛ tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ dai maisiu ivuaada iñagai istumaasi Λgi ipΛliadagi aanΛ baiyoma aanΛ ipΛlidi isivuaadagi istumaasi ipΛlidi Diuusi giñooa. Λgai Λgai daidi giñootoi.

³⁹ DaidΛ giñooa ipΛlidi ansai aanΛ cΛagacΛΓΛ vuvaidiña vΛascatai ismaacΛΔ Λgai Λco vuvaitu dai ansai aanΛ duduaacaldana vΛΛsi Λvaavoitudadami coidadΛ saagidiaiñdΛrΛ siΛascadΛ caugitiagi oidigi.

⁴⁰ Diuusi giñooa ipΛlidi isvΛascatai ismaacΛΔ giñnΛidi dai giñvaavoitudai tomasguigaco oidacana tΛvaagiΛΓΛ dai aanΛ duduaacalda iñagai Λgai siΛascadΛ caugitiagi oidigi —tΛtΛdai ΔSuusi.

⁴¹ VaidΛ Λjudidíu vui ñiooquimi ΔSuusi. ΔSuusi pocaititadai saidΛ ΛrΛpan ducami Λpaana dai sai Λgai tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ cascΛΔ.

42 DaidΛ ajudidíu pocaiti:

—¿Maitasi arOsee maradΛ idi cΛali? CΛaga maatΛ aatΛma dΛadΛdΛ. ¿Tuisi pocaiti goovai saidΛ tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ? —caiti ajudidíu.

43 Amasi ΛSuusi itΛtdai:

—CasiavΛr maitiññiooquiada aapimΛ.

44 MosΛcaasi Λgai ismaacΛdΛ Diuusi ipΛlidi sai giñΛgidiña Λgai gia giñvaavoitudai. Diuusi giñooga giñootoi tami oidigi daama ansaidΛ cΛagacΛrΛ vuvaidana sioorΛ giñvaavoitudagi dai aanΛ duduaacaldamu vΛasi vaavoitudadami siΛscadΛ ugitiagi oidigi.

45 Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ooja Diuusi ñiooquidarΛ dai poduu ooja: “Diuusi maatΛtuldiamu oodami sioorΛ arΛCristo”, ascaiti Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ. Poduucai tomasioorΛ sioorΛ Λgigitai caΛ Diuusi giñooga giñvaavoitudai ΛpΛ.

46 Tomali Λmo oodami oidigi daama oidacami mainΛidi Diuusi. MosΛcaasi aanΛ nΛidi Diuusi. AanΛ divia tΛvaagiaiñdΛrΛ siaaco daja Diuusi. AanΛ arDiuusi maradΛ cascΛdΛ.

47 Vaavuava sai sioorΛ giñvaavoitudai tomastuigaco oidaca agai tΛvaagiΛrΛ.

48 AanΛ anΛrΛpan ducami Λpaana oodami vΛatarΛ. AanΛ cΛagacΛrΛ vuvaidi oodami vai Λgai tomastuigaco oidacagi tΛvaagiΛrΛ cascΛdΛ.

49 GΛnΛqui aaduñicarΛ oidigana gau Λpaana ismaacΛdΛ amaná tΛgiducatadai dΛmos vΛascΛrΛ coi Λgai.

50 DΛmos tomasioorΛ sioorΛ cueeyi Λpaana ismaacΛdΛ tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ Λgai gia maiimia agai ΛDiaavora Λmadu.

51 AanΛ antΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ dai aanΛ arΛpan ducami Λpaana dai tomasioorΛ sioorΛ giñugiagi tomastuigaco oidacamu tΛvaagiΛrΛ. AanΛ muuquimu curusiaba vai poduucai mui oodami tomastuigaco oidacana tΛvaagiΛrΛ —tΛtdai ΛSuusi.

52 Amaasi ajudidíu gΛnaatagidimi aipacoga daidi pocaiti:

—¿Ducata istutuidi goovai isgarbiidagi gΛtuucuga tΛsai uugana? —caiti ajudidíu.

53-54 TaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—AanΛ anΛviaa Λmo sΛlicami namΛacami. DaidΛ Λoodami giñmuaamu Λmo curusiaba siastimu giñΛra vai tomasioorΛ sioorΛ vaavoitudagi iñsaanΛr ΛcΛagacΛrΛ vuviadami Λgai gia tomastuigaco oidaca agai tΛvaagiΛrΛ Diuusi Λmadu dai aanΛ duduaacaldamu Λgai siΛscadΛ caugitiagi oidigi. DΛmos sioorΛ maitiñvaavoitudagi Λgai gia maiimia agai tΛvaagiamu tomali maioidaca agai Diuusi Λmadu.

55 CascΛdΛ aliΛsi gΛagai iñsaanΛ muuquiagi curusiaba vai astiagi giñΛra mosΛcaasi poduucai istutuidi Λoodami iscΛagacΛrΛ vuvaquiagi.

56 SioorΛ giñvaavoitudagi giñΛma daacamu Λgai dai soiñamu aanΛ Λgai sai cΛagacΛrΛ oidacana.

57 Diuusi giñooga giñootoi dai Λgai tomastuigaco oidaga dai cascΛdΛ aanΛ ΛpΛ tomastuigaco oidaga poduucai ΛpΛ sioorΛ giñvaavoitudagi tomastuigaco oidaca agai.

58 AanΛ anΛrΛpan ducami Λpaana dai tΛvai aanΛ tΛvaagiaiñdΛrΛ. Λpaana ismaacΛdΛ maná tΛgidu tai uu gΛnΛqui aaduñicarΛ maitarsoiñicatadai istomastuigaco oidacagi. DΛmos sioorΛ giñvaavoitudagi dai giñΛgiadagi Λgai gia tomastuigaco oidaca agai tΛvaagiΛrΛ Diuusi Λmadu —tΛtdai ΛSuusi.

59 Gomaasi gamamaatΛtuli ΛSuusi ajudidíu quiuupaigadΛrΛ CapernaumarΛ.

60 Dai muidutai ismaacΛdΛ oiditadai ΛSuusi moscaΛ gomaasi daidΛ icaiti:

—SΛlicΛdΛ sijaiga ismaatΛ caΛcagi aatΛma idi ñiooqui. ¿SiaadΛrΛ istuidana oodami isΛgiadagi gomaasi? —caiti Λoodami.

61 Amaasi ΛSuusi maí isΛoodami maibaigΛnΛli gomaasicΛdΛ ismaacΛdΛ aagiditadai Λgai cascΛdΛ itΛtdai:

—¿GΛnsobicΛisi aanΛ idi ñiooquicΛdΛ isvaavoituda aapimΛ?

62 ¿Isducatai gantatagitona aapim mAsgiñtangiagi aan ismaacada viaa amo sAllicami isnoragiagi aan tavaagiamu?

63 Diuusi Ibadagai dai maacai oodami ibadagai utudui. Giñtuucuga maisoicai oodami sai calgacara vuvacana mosacaasi giñibadaga. Istumaasi aagai aan argaibadaga vatar maisiu gatuucuga. Tomasoor sioora vaavoitudagi goñiooqui ismaacada gnaagidi aan agai gia viaaca agai ibadagai utudui dai tomastuigaco oidaca agai tavaagiar Diuusi amadu.

64 Damos quiaa oidaga amoco aapim gansaagida ismaacada maivaavoitudai —tatadai Suusi.

ASuusi mai tucamidara abiaadara ismaacada mamaatardamigada maivaavoitudaitadai dai ismaacada mamaatardamigadaiañdara gatagida agaitadai masai muaana.

65 Daidai Suusi itatadai oodami:

—Cascada casi gnaagidi aan sai mosacaasi agai ismaacada Diuusi giñooga ipalidi isgiñagidiña agai gia giñvaavoitudai —tatadai Suusi.

66 Aidai abiaadara muidutai ismaacada oidatucuitadai ASuusi covai iji dai camaioi-datucui agai Suusi.

67 Amaasi ASuusi povartatadai aatama abaiivustan dan gooca mamaatardamigada:

—¿Giñdagitoamasi alidi aapim ara? —gartatadai Suusi.

68 Tai Simuñi Piiduru itatadai:

—¿Siaadara gadagitona aatama? Aapi argarbaitaacami. Dai gamamaatatuldiaragacada camaata aatama isducatai calgacara vuvacai oodami dai tomastuigaco oidaca agai tavaagiar Diuusi amadu.

69 Dai aatama cavaavoiu. Dai cal maata aatama isaapi araCristo Diuusi maradai dai tavai tavaagiaiñdara. Dai Diuusi tomastuigaco oidaga —tatadai Simuñi Piiduru.

70 Taidai ASuusi povartatadai:

—Covai ganvuvaitu aan baiivustan dan gooca aapim dai amoco araDiaavora pioñigada —gartatadai Suusi.

71 ASuusi aagidi gomaasi aagaitai AUudasi Iscaliote ASimuñi maradai. Dai tomaasi agai amoco abaiivustan dan gooca mamaatardamigada ASuusi, vascara Uudasi gatagida agaitadai masai muaana ASuusi cascada pocaiti ASuusi.

7

1 Dai gooquiar ASuusi aimaraitadai Galilea davarriara. Agai maitipali isaimardagi Judeea davarriara, ajudidíu ipaliditadai ismuaagi agai cascada.

2 Dai camiaadimi siaa duudagada ajudidíu istuigaco ivuaadana uucusai cascada potagidi siaa duudagai uucusai.

3 Taidai ASuusi susuculida itatadai:

—Maiviimu aapi tanai. Imadañi aapi Judeea davarriamu vai poduucai goidatucadami ismaacada maca daraaja najjadagi istumaasi ivueeyi aapi.

4 Tomasoor sioora ipaliadagi ismaatcagi oodami istumaasi ivueeyi agai gia maiastocai ivueeyi istumaasi. Issallicada ivueeyi aapi naana maasi istumaasi aidai gia ivuaadañi gomaasi oodami vuitapi vai najjada agai vascatai —tatadai ASuusi susuculida.

5 Damos tomali agai maivaavoitudaitadai ASuusi cascada pocaiti.

6 Amaasi ASuusi itatadai:

—Maiquiaa aayi istuigaco imia aan gaamucu. Damos aapim calga istutuidi isgaamucu iimiagi tomasialscada.

7 Oodami ismaacada maivaavoitudai Diuusi maitancadai aapim mosaca aan. Aan aagidi saidai arsoimaasi ivuaadami agai cascada.

⁸ Iimivurai aapim^Λ gaamucu idi siaa duudagar^Λ. Aan^Λ gia maiimimu. Maiquiaa aayi istuigaco imiagi aan^Λ cascada —tatadai^Λ Suusi.

⁹ Dai mospot^Λadai^Λ Suusi dai anaasi Galilea d^Λv^Λari^ΛΓ^Λ vii.

¹⁰ Amaasi caiji^Λ Suusi susuculid^Λ tai gooqui^ΛΓ^Λ ii^Λ Suusi ^Λap^Λ ^Λsiaa duudagamu. Agai g^Λasto ii sai main^Λidiña oodami.

¹¹ Ajudidíu gaagai^Λ Suusi ^Λsiaa duudagar^Λ daid^Λ icaiti:

—¿Siaaco daja ^Λc^Λali? —caiti agai.

¹² Dai ali^Λsi g^Λnaatagidimi ^Λoodami aipacoga agaitai^Λ Suusi. Dai ^Λmoco pocaiti sai c^Λ tuiga agai. Dai aa pocaiti sai maic^Λ tuiga sai mosyaatagidi agai oodami.

¹³ D^Λmos ^Λoodami ismaac^Λda c^Λaga ñioocai^Λ Suusi v^Λatar^Λ maitipali ismaat^Λcagi ajudidíu t^Λtaan^Λdami isc^Λaga ñioocai agai^Λ Suusi v^Λatar^Λ ^Λb^Λidi agai cascada.

¹⁴ Aid^Λsi catajucami viitugai isugitiagi ^Λvagimi ii^Λ Suusi ajudidíu g^Λ quiuupaigad^Λamu dai ami gamamaat^Λtuldi.

¹⁵ Daid^Λ ^Λt^Λaan^Λdamigad^Λ ajudidíu mait^Λ istumaasi g^Λnt^Λgitoagi ca^Λcatai^Λ Suusi daid^Λ icaiti:

—¿Ducatai maata^Λ idi c^Λali mos^Λ naana maasi istumaasi mait^Λv^Λpi daivacai ooj^ΛΓ^Λ? —caiti ajudidíu.

¹⁶ Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—Istumaasi gamamaat^Λtuldi aan^Λ r^ΛDiuusi ñiooquid^Λ maisiu aan^Λ ^Λagi. Agai giñootoi.

¹⁷ Dai siora^Λ ip^Λliadagi isivuaadagi istumaasi Diuusi ip^Λlidi agai gia maat^Λmu isgiñmamaat^Λtuldaraga r^ΛDiuusi ñiooquid^Λ si^Λp^Λ sabai aan^Λ gamamaat^Λtuldi istumaasi ^Λagi aan^Λ ip^Λlidi.

¹⁸ Siora^Λ gaaagiadagi mos^Λcaasi istumaasi ^Λagi agai t^Λgitodagi agai povuaadana sai oodami c^Λaga ñioocaiña agai v^Λatar^Λ. D^Λmos siora^Λ ip^Λliadagi is^Λoodami c^Λaga ñioocadagi agai v^Λatar^Λ ismaac^Λda ootoi agai gia gaaagidi istumaasi r^Λvavoioi dai tomali ^Λmo imidagai maiyaatagidiña agai ^Λoodami.

¹⁹ Vaavuava isMosesacaru g^Λrma^Λ ^Λs^Λlicami d^Λmos tomali ^Λmaadutai aapim^Λ mai^Λgidi v^Λasi ^Λs^Λlicami. ¿Tuimasi giñmuua ^Λlidi aapim^Λ? —tatadai^Λ Suusi.

²⁰ Taid^Λ ^Λoodami it^Λadai:

—Aapi viaa ^Λmo Diaavora t^Λaañicarud^Λ. ¿Voo^Λ g^Λmuua ^Λlidi? —tatadai^Λ oodami.

²¹ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai:

—Aan^Λ idui ^Λmo istumaasi ^Λmo ib^Λstaragai tas^ΛΓ^Λ dai aapim^Λ mait^Λ istumaasi g^Λnt^Λgitoagi.

²² D^Λmos aapim^Λ iiquit^Λc^Λi aali tuutucugad^Λ tomasi r^Λib^Λstaragai tas^ΛΓ^Λ. Mosesacaru g^Λnt^Λjai m^Λsai poduuc^Λi ivuaadana cascada poduuc^Λi ivueeyi aapim^Λ. V^Λasc^ΛΓ^Λ ^Λqu^Λ abiaad^ΛΓ^Λ capovuaadana g^Λr^Λqu^Λ aaduñicar^Λ.

²³ Isaapim^Λ ivueeyi gomaasi tomasi r^ΛΓ^Λmo ib^Λstaragai tas^ΛΓ^Λ ^Λgida ^Λlidityai Mosesacaru s^Λlicamigad^Λ, ¿tuimasi bacocoi aapim^Λ aan^Λ giñvui duaaidacai aan^Λ ^Λmo c^Λali ^Λmo ib^Λstaragai tas^ΛΓ^Λ?

²⁴ C^Λagav^Λr g^Λnt^Λgito aapim^Λ. Maisiu g^Λpi^Λr giñvuupada maic^Λaga g^Λnt^Λgitoitai, baiyomav^Λr c^Λaga g^Λnt^Λgitoda aapim^Λ istumaasi r^Λs^Λlicami —tatadai^Λ Suusi.

²⁵ Amaasi ^Λmoco ^ΛJerusalem^ΛΓ^Λ oidacami aipacoga g^Λnt^Λcacaimi dai pocaitimi:

—¿Maitasi r^Λidi c^Λali agai m^Λsmaac^Λda gaagai dai muua agai?

²⁶ Mosmoc^Λca goovai dai mamaat^Λtuldi goodami vai tomali ^Λmaadutai maivui ñioocai. ¿Maisiu cavaavoitu ajudidíu t^Λtaan^Λdamigad^Λ isgoovai r^ΛΓ^ΛCristo?

²⁷ Siaad^Λr r^ΛΓ^ΛCristocana goovai. Aat^Λma c^Λ maata^Λ siaaco oidaga idi c^Λali. Si^Λscada diviagi ^ΛCristo tomali ^Λmaadutai maimaat^Λc^Λ agai siaad^ΛΓ^Λ divia agai agai —caiti ^Λoodami.

28 Daid^Λ ^ΛSuusi quiaa mamaat^Λtulditadai ^Λoodami ^Λg^{ΛΛ} quiuupi^Λr^Λ dai ca^Λcai istumaasi aagai ^Λoodami cavami ñioo ^Λgai dai pot^Λt^Λdai:

—Vaavuava ismaat^Λ aapim^Λ siaaco oidaga aan^Λ. D^Λmos maimaat^Λ aapim^Λ sioor^Λ giñootoi. Aan^Λ divia maisiu mos^{ΛΛ}gi ip^Λlilitadai aan^Λ baiyoma ^Λgai ismaac^Λd^Λ tomali ^Λmo imidagai maiyaatag^Λi atgiñootoi. V^{ΛΛ}si istumaasi aagai ^Λgai ^Λrvaavoi. Dai aapim^Λ maimaat^Λ ^Λgai.

29 Aan^Λ gia maat^Λ ^Λgai. Aan^Λ ^Λgai ^{ΛΛ}madu daacatadai tai ^Λgai giñootoi tami oidigi daama —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

30 Amaasi ^Λoodami b^Λiya ^Λlilitadai ^ΛSuusi dai maisagi d^Λmos tomali ^Λmaadutai maib^Λi, maiquiaa aayi istuigaco casc^Λd^Λ.

31 Dai v^{ΛΛ}sc^Λr^Λ muidutai vaavoitu ^ΛSuusi daid^Λ icaiti:

—Si^{ΛΛ}sc^Λd^Λ diviagi ^ΛCristo siaad^Λr^Λ iduuna ^Λgai vaamioma g^Λg^Λrducami istumaasi isidi c^{ΛΛ}li —caiti ^Λoodami.

32 Amaasi ^Λfariseo ca^Λcai ispocaiti ^Λoodami aagaitai ^ΛSuusi ^Λgai ^{ΛΛ}madu ^Λbait^Λgucacamigad^Λ ^Λpapaali judidíu ootoi sandaru ismaac^Λd^Λ nuucada ^Λquiupai sai b^{ΛΛ}na ^ΛSuusi dai maisana.

33 Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Chi^{ΛΛ}qui tasai daacamu aan^Λ aapim^Λ g^Λnsaagida dai gooqui^Λr^Λ noragimu aan^Λ dai ^{ΛΛ}madu daacamu ^Λgai ismaac^Λd^Λ giñootoi.

34 Aapim^Λ giñgaagamu dai maitiñ^{ΛΛ}gimu. Aapim^Λ maitistutuidi isiimiagi m^{ΛΛ}ca siaaco daaca aan^Λ casc^Λd^Λ —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

35 Amaasi ^Λjudidíu aipaco g^Λt^Λcacaimi daid^Λ icaiti:

—¿Siaaco imia agai idi c^{ΛΛ}li t^Λsai mait^{ΛΛ}gana aat^Λm^Λ? ¿Imia ^Λlidi lien^Λ goovai ^Λjudidíu ^{ΛΛ}madu ismaac^Λd^Λ ^Λgiliego saagida oidaga mamaat^Λtulda ^Λlidi lien^Λ goovai ^Λgiliego?

36 ¿Ist^Λiya ^Λlidi goovai dai pocaiti t^Λsai gaaga ragai dai mait^{ΛΛ}gia ragai, dai sai aat^Λm^Λ maitistutuidi isiimiagi m^{ΛΛ}ca siaaco daaca agai ^Λgai? —caiti ^Λjudidíu.

37 ^Λc^Λugatar^Λ t^Λsar^Λ ^Λsiaa duudagar^Λ vaamioma nam^Λga is^Λgaa tasai. Amaasi ^ΛSuusi c^Λqui^Λva dai cavami ñioo dai pot^Λt^Λdai ^Λoodami:

—Sioor^Λ ip^Λliadagi isc^{ΛΛ}gac^Λr^Λ vuvaquiagi vai dadana dai giñca^Λcana.

38 Poduuc^Λi oojisi Diuusi ñiooquidar^Λ sai tomasioor^Λ giñvaavoitudagi ^Λgai gia viaacamu guvucadagai isaagidagi muidutai isducatai Diuusi c^{ΛΛ}gac^Λr^Λ vuvuaidi oodami —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

39 Pocaiti ^ΛSuusi vai maat^Λca ^Λoodami isDiuusi Ib^Λad^Λ ^{ΛΛ}madu daacana sioor^Λ vaavoitudagi ^Λgai. Aid^Λ maiquiaa t^Λvai Diuusi Ib^Λad^Λ t^Λvaagiaiñdar^Λ. ^ΛSuusi maiquiaa ii t^Λvaagiamu casc^Λd^Λ.

40 ^{ΛΛ}mo oodami mosca^Λ gomaasi daid^Λ icaiti:

—S^{ΛΛ}lic^Λd^Λ ^Λrvaavoi isidi c^{ΛΛ}li ^Λr^ΛDiuusi ñiooquituldiadamigad^Λ ismaac^Λd^Λ Mosesacar^Λu aagai sai divia agai —caiti.

41 Dai aa icaiti:

—Idiava ^Λr^ΛCristo —caiti.

D^Λmos aa icaiti:

—^ΛCristo maidivia agai Galileeaiñdar^Λ.

42 Pocaiti Diuusi ñiooquidar^Λ said^Λ ^ΛCristo ^ΛrDavicar^Λu cajiudad^Λca agai, dai Beleen^Λr^Λ vuusia agai ^Λgai vaa ali quiy^Λr^Λ siaaco vuusai Davicar^Λu —caiti ^Λgai.

43 Poduuc^Λi ^Λoodami mai^Λmadugan caiti aagaitai ^ΛSuusi.

44 ^{ΛΛ}moco b^Λiya ^Λlidi dai maisagi d^Λmos tomali ^Λmaadutai maib^Λi.

45 ^Λsandaarugad^Λ ^Λg^{ΛΛ} quiupai ^Λpamu dada siaaco daraacatadai ^Λfariseo ^{ΛΛ}madu ^Λbait^Λgucacamigad^Λ ^Λpapaali judidíu tai ^Λgai it^Λt^Λdai:

—¿Tuimasi maivuaa aapimasi Suusi? —astatadai.

⁴⁶ Taidasi sandaaru aa noragi daidasi itatadai:

—Tomali amo imidagai tomali amaadutai maiapan duucasi ñioocaiña idi calli —astatadasi sandaaru.

⁴⁷ Amaasi fariseo itatadai:

—¿Aapimasi mascasi andagitu apasi isganyataida agai?

⁴⁸ Tomali amaadutai aatama dudunucamigadasi judidiu daidasi fariseo maivaavoitudai.

⁴⁹ Damos idi oodami maicalla maata Moseesacaru sallycamigadasi. Dai sallycadasi Diuusi soimaasi taatatuldiamu agai vaavoitudaitai agasi calli —astatadasi fariseo.

⁵⁰ Taidasi Nicodemo, agasi vaa ismaacada diviji Suusi tucaras, aramo fariseo daidasi itatadai:

⁵¹ —Garsallycamiarasi pocaiti sai maitaagai ispocaiti adagi sai amo calli argapiar caatcami asta siascada vaa calli dai tucacagi dai maatcagi istumaasi idui agasi sabai gapiar caatcami ischo apa —astatadasi Nicodemo.

⁵² Amaasi agaa aa noragi daidasi itatadai:

—¿Aapipasasi Galileearasi oidacami apa? Gaagañi aapi Diuusi ñiooquidarasi dai naidamu aapi sai tomali amo Diuusi ñiooquituldiadamigadasi maivuusasi Galileearasi —astatadasi fariseo.

⁵³ Amaasi vascatai noonora.

8

¹ Daidasi Suusi ii Olivosi giidiamu.

² Dai siaadico mosmaasico apamu ii agasi quiuupiamu. Tai vascatai dada siaaco daacatadasi Suusi vai agasi maatatuldimi oodami.

³ Dai quiaa ñioocaitadasi Suusi tai dada fariseo amadu dudunucamigadasi judidiu dai vaa amo ooqui ismaacada gogoosi gducami dai aa tala isama voopoi amo calli ismaacada maitarcunada. Daidasi fariseo oodami vuitapi van cali ooqui,

⁴ daidi itatadasi fariseo Suusi:

—Maatatuldiadami, ammoco tala idi ooqui isamadu voopoi amo calli ismaacada maitarcunada.

⁵ Moseesacaru sallycamigarasi pocaiti sai gaagai iscoodadagi ismaacada googosi gducami ojoadaicada. ¿Aapio pacaiti? —tatadasi fariseo amadu agaa.

⁶ Pocaiti agasi mosnajiada liditai astallana Suusi gaagaitadasi agasi isducatai gapiar vaaajagi Suusi. Damos Suusi cuicallasa dai ooja davarapi gamasavicada.

⁷ Dai agaa apiatcacaimi, taidasi Suusi calquiva daidasi itatadai:

—Tomasacada aapimasi masacada vaa gooquidi ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadana vai apaga maiñana gooquidi —tatadasi Suusi.

⁸ Dai apamu cuicallasa dai gaooja davarapi.

⁹ Damos agasi ismaacada vaa ooqui mosca istumaasi aagai Suusi dai mosamadutai iimimi. Apaga calliocoidadioma dai gooquiarasi uutuducadioma maatcatai vascatai isarsoimaasi ivuaadami. Dai maivii tomali amoco mosaggi vii Suusi amadu ooqui.

¹⁰ Amaasi Suusi calquiva dai camitalla tomali amaadutai agaa, potatadasi agasi ooqui:

—¿Siaaco duudui oodami ismaacada gapiaras gvuupai? ¿Camaitipu siora gamaicarsagi? —tatadasi Suusi.

¹¹ Tai ooquidi potatadai:

—Chu. Camaitipu, tomali amaadutai —tatadai.

Amaasi Suusi itatadai:

—Tomali aanasi maitamaicarsamu. Sivi gia imadañi dai camaisoimaasi ivuaada —tatadai.

12 DaidΛ ΛSuusi apiaaatagidimi Λoodami ismaacΛdΛ ΛΛmadu aatagaitadai:

—AanΛ anΛsoicΛi Λoodami iscΛΛga maatl caΛcagi istumaasi Diuusi ipΛlidi isivuaadagi. Dai sioorΛ giñvaavoitudai Λgai gia viaacamu ibΛdagai utudui dai camaioojiadamu is-soimaasi ivuaadagi —tΛtΛdai ΛSuusi.

13 Amaasi Λfariseo itΛtΛdai ΛSuusi:

—Aapi cΛΛga ñioocai Λagi gΛvΛΛtarΛ dΛmos gΛñiooqui maiñamΛga —tΛtΛdai Λfariseo.

14 DaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Tomasι Λagi aanΛ cΛΛga ñioocai giñvΛΛtarΛ vΛΛscΛrΛ sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi istumaasi aagai aanΛ. CΛΛ maatl aanΛ iñsiaadarΛ divia dai iñsiaaco imia iñagai dΛmos aapimΛ gia maimaatΛ iñsiaadar divia tomali iñsiaaco imia iñagai.

15 AapimΛ caΛ istumaasi aagai aanΛ dai pocaiti sai maiñamΛga giñiooqui maimaatΛcatali sioorΛ aanΛ dΛmos aanΛ maigΛpiΛr vuupai tomali Λmaadutai.

16 DΛmos isgΛpiΛr gΛnvuupadamudai aanΛ istumaasi aagadamudai ΛrsΛΛlicamicamudai. AanΛ maiΛΛgi gΛpiΛr gΛnvuupadamudai. Diuusi giñoogai ismaacΛdΛ giñootoi Λgai gΛpiΛr gΛnvuupai aanΛ iñΛΛmadu.

17 Dai Moseesacaru sΛΛlicamigadarΛ pocaiti sai siΛΛscadΛ gooca cΛcΛΛli nΛijadami Λmadugan caitiadagi aliΛsi gΛaagai isvaavoitudagi.

18 AanΛ anΛrΛmo nΛijadami daidΛ giñooga ismaacΛdΛ giñootoi Λgai ΛrΛmai nΛijadami —tΛtΛdai ΛSuusi.

19 Amaasi Λгаа itΛtΛdai:

—¿Vaa daja gΛooga? —tΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—AapimΛ maimaatΛ iñsioorΛ aanΛ, tomali maimaatΛ giñooga. IsmaatΛmudai aapimΛ iñsioorΛ aanΛ aidΛ gia maatlΛmudai ΛpΛ giñooga —tΛtΛdai ΛSuusi.

20 ΛSuusi gaaagidi vΛΛsi gomaasi gamamaatlΛtulditai daacatali ΛgΛΛ quiuupiΛrΛ anaasi siaaco daraaja Λcajoñi siaaco gΛdaraasai Λtumiñsi Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ. DΛmos tomali Λmaadutai maibΛi ΛSuusi. Maiquiaa aayi istuigaco cascΛdΛ.

21 DaidΛ ΛSuusi Λpamu ñiooqui Λoodami daidΛ itΛtΛdai:

—AanΛ anΛimia iñagai dai aapimΛ giñgaagamu dΛmos aapimΛ iimia agai ΛDiaavorΛ ΛΛmadu aapimΛ Λrsoimaasi ivuaadami cascΛdΛ. Dai maitistutuidi isimiagi aapimΛ mΛΛca iñsiaaco imia iñagai aanΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

22 Amaasi Λjudidíu pocaiti:

—¿Λagi gΛmuaa agai lienΛ goovai dai cascΛdΛ povΛrtΛtΛdai tΛsai maitistutuidi isiimiagi mΛΛca siaaco imia agai goovai? —caiti.

23 Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—AapimΛ Λroidigi daama oidacami dΛmos aanΛ gia chu. AanΛ tΛvai tΛvaagiaiñdarΛ.

24 CascΛdΛ povΛntΛtΛdai aanΛ mΛsai aapimΛ imia agai ΛDiaavorΛ ΛΛmadu quiaa soimaasi ivuaadamicatali. Ismaitiñvaavoitudai aapimΛ gΛnaagiditali iñsioorΛ aanΛ aidΛ gia aapimΛ iimia agai ΛDiaavorΛ ΛΛmadu quiaa soimaasi ivuaadamicatali —tΛtΛdai ΛSuusi.

25 Amaasi Λjudidíu itΛtΛdai:

—¿PoorΛ aapio? —tΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Casi gΛnaagidi aanΛ tucamidΛrΛ abiaadΛrΛ.

26 Dai aanΛ quiaa gaaagidamu naana maasi istumaasi gΛnaagitali aapimΛ dai aanΛ gΛpiΛrΛ gΛnvuaajamu ΛΛmo istumaasicΛdΛ. DΛmos aanΛ gaaagidi mosΛcaasi istumaasi giñagidi Λgai ismaacΛdΛ giñootoi dai Λgai gia sΛΛlicΛdΛ aagai mosΛcaasi istumaasi Λrvaavoi —tΛtΛdai ΛSuusi.

27 DΛmos Λjudidíu maimaatΛ caΛ isΛSuusi aagai Diuusi gΛrooga.

28 CascΛdΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—SiΛascadΛ aapimΛ giñmuaagi aidΛ gia maatΛmu aapimΛ iñsaanΛ arΛCristo Λgai vaa ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛlicami. Dai aanΛ gΛñaagidi mosΛcaasi istumaasi giñmamaatΛtuli giñooga maisiu istumaasi Λagi aanΛ ipΛlidi.

²⁹ Dai giñooga Λgai daidΛ giñootoi dai vΛascarΛ giñΛmadu daja. Λgai maiΛagi giñdadagitu. AanΛ vΛascarΛ ivueeyi istumaasi Λgai ipΛlidi —tΛtdai ΛSuusi.

³⁰ AidΛsi ΛSuusi aagidi gomaasi muidutai vaavoitu.

—
³¹ Amaasi ΛSuusi itΛtdai Λjudidíu ismaacΛdΛ vaavoitu:

—IsaapimΛ apiavaavoitudadagi istumaasi gΛnaagidi aanΛ, sΛlicΛdΛ aapimΛ argiñmamaatΛrdamicamu.

³² Dai maatΛmu istumaasi arvaavoi. Dai siΛascadΛ camaatia aapimΛ istumaasi arvaavoi aidΛ gia camaitΛrpipiooñicamu aapimΛ —tΛtdai ΛSuusi.

³³ Tai Λgai itΛtdai:

—AatΛmΛ arAvraañicaru cajiudadΛ. Dai tomali Λmo imidagai maitΛrpipiooñigadΛcatadai tomali Λmaadutai. ¿Ducata caiti aapi iscamaitΛrpipiooñicamu aatΛmΛ? —tΛtdai Λgai.

³⁴ TaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—SΛlicΛdΛ arvaavoi sai soorΛ soimaasi ivuaadagi Λgai gia arpiooñigadΛ ΛDiaavora.

³⁵ Λmo cΛli maiΛmadugan duucai nΛidi gΛrpipiooñiga dai gΛmaamara.

³⁶ Dai siΛascadΛ aanΛ Diuusi maradΛ ismaacΛdΛ tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ cΛlgacΛrΛ vu-saidiagi Λmo cΛli Λgai camaitΛrpipiooñigadΛcamu ΛDiaavorΛ.

³⁷ Camaata aanΛ isaapimΛ arcajiudadΛ Avraañicaru dΛmos aapimΛ maitiñvaavoitudai cascΛdΛ giñmuaa Λlidi.

³⁸ AanΛ anΛgΛnaagidi istumaasi giñooga giñmaatΛtuli dai aapimΛ ivueeyi istumaasi gΛnaagidi gΛnooga —tΛtdai ΛSuusi.

³⁹ TaidΛ Λgai aa noragi daidΛ itΛtdai:

—Avraañicaru argaraduñicaru —tΛtdai Λgai.

DΛmos ΛSuusi itΛtdai:

—IssΛlicΛdΛ arvaavoi isaapimΛ arAvraañicaru cajiudadΛcamudai aidΛ gia giñvaavoitudamudai aapimΛ apΛn duucai Avraañicaru.

⁴⁰ DΛmos aapimΛ giñmuaa Λlidi tomasi aanΛ gΛnaagidi mosΛcaasi itumaasi arvaavoi istumaasi Diuusi giñmaatΛtuli. Avraañicaru maipoduucai iduūñimudai.

⁴¹ AapimΛ ivueeyi poduucai isduucai ivueeyi gΛnooga —tΛtdai ΛSuusi.

Amaasi Λgai itΛtdai:

—AatΛmΛ maitΛrmaamaradΛ ooqui taatacaligami. MosΛmaduga gΛrooga Λgai vaa arDiuusi —tΛtdai Λjudidíu.

⁴² Amaasi ΛSuusi itΛtdai:

—IssΛlicΛdΛ arvaavoicamudai isDiuusi argΛnoogacamudai aidΛ gia aapimΛ giñoigΛadamudai. Diuusi giñootoi maisiu mosΛΛgi divia aanΛ.

⁴³ AapimΛ maitipΛlidi isΛΛgiadagi istumaasi gΛnaagidi aanΛ cascΛdΛ maimaata cΛ giñmamaatΛtuldiaraga.

⁴⁴ AapimΛ gΛnooga arΛDiaavora cascΛdΛ aapimΛ armaamaradΛ ΛDiaavora daidΛ ivuaada Λlidi istumaasi Λgai ipΛlidi. TucamidΛrΛ abiaadΛrΛ ΛDiaavora argamuaacami daidΛ aryaatavogami. Λgai tomali Λmo imidagai maiaagai istumaasi arvaavoi baiyoma vΛascarΛ mosyaatagai Λgai. VΛasi istumaasi tΛtagitoi Λgai maitΛrvaavoi potuiga Λgai cascΛdΛ. Λgai arroogadΛ ducami vΛasi ayaatavogami.

⁴⁵ CascΛdΛ siΛascadΛ aanΛ gΛnaagidi istumaasi arvaavoi aapimΛ maitiñvaavoitudai.

⁴⁶ Tomali Λmaadutai aapimΛ gΛnsaagida maitistutuidi isaagagi iñsaanΛ idui Λmo istumaasi soimaasicami. SiΛascadΛ gΛnaagiada aanΛ istumaasi arvaavoi, ¿tuimΛsi maitiñvaavoitudai aapimΛ?

⁴⁷ Diuusi maamaradΛ sΛΛlicΛdΛ oojoidi iscaΛcagi Diuusi ñiooquidΛ dΛmos aapimΛ maicaΛca Λlidi Diuusi ñiooquidΛ, aapimΛ maitarDiuusi maamaradΛ cascΛdΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁴⁸ Amaasi Λjudidíu itΛtΛdai:

—SΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi istumaasi aagai aatΛmΛ sai aapi Λrsamaritano dai isviaa aapi Λmo Diaavora tΛaañicarudΛ —tΛtΛdai Λjudidíu.

⁴⁹ DaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AanΛ gia maiviaa Diaavora tΛaañicarudΛ. AanΛ mossiaa duutudai giñoooga dai aapimΛ maisiaa giñduutudai mossoiduucai giñnΛidi.

⁵⁰ AanΛ maigagaagai siorΛ siaa giñduutuadagi dΛmos vΛΛscarΛ oidaga Λmoco ismaacΛdΛ gagaagai siorΛ siaa giñduutuadagi, dai Λgai soimaasi taatatuldiami siorΛ maisiaa giñduutuadagi.

⁵¹ Vaavuava sai siorΛ ΛΛgiditai caΛ istumaasi gaaagidi aanΛ Λgai gia tomastuigaco oidaca agai —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁵² Amaasi Λjudidíu aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Sivi gia cΛΛ maatΛ aatΛmΛ issΛΛlicΛdΛ viaa aapi Λmo Diaavora tΛaañicarudΛ. Avraañicaru dai vΛΛsi Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ coi dai vΛΛscarΛ aapi gΛraagidi sai siorΛ ΛΛgiditai caΛ istumaasi gaaagidi aapi Λgai gia tomastuigaco oidaca agai.

⁵³ ¿Povaiρasi Λlidi aapi ρΛsai vaamioma viaa guvucadagai isΛAvraañicaru gΛrΛΛqui aduñicaru ismaacΛdΛ camuu? ¿Dai povaiρasi Λlidi aapi ρΛsai vaamioma viaa guvucadagai siΛDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛcaru ismaacΛdΛ cacoi? ¿Aapia poorΛ gΛΛlidi? —tΛtΛdai Λjudidíu.

⁵⁴ Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—IñsaanΛ ΛΛgi cΛΛga ñioocadagi ΛΛgi gimvΛΛtarΛ aidΛ gia maiñamΛga giññiooqui. DΛmos Diuusi giñoooga Λgai vaa ismaacΛdΛ aagai aapimΛ saidΛ argΛnDiuusiga Λgai gia cΛΛga ñioocai aanΛ gimvΛΛtarΛ.

⁵⁵ DΛmos aapimΛ maimaatΛ Λgai. AanΛ gia maatΛ Λgai. DaidΛ isgΛnaagiadagi aanΛ ansai maimaatΛ aanΛ Λgai aidΛ gia aanΛ Λryaatavogamicagi gΛnΛpan duucai. DΛmos sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi iñsaanΛ maatΛ Λgai dai ΛΛgiditai caΛ aanΛ vΛΛsi istumaasi giñaaagidi Λgai.

⁵⁶ GΛnΛΛqui aduñicaru Avraañi aliΛsi baigΛΛli maatΛcai iñsaanΛ divia iñagaitadai oidigi daama dai vaamioma baigΛΛli Λgai aidΛsi divia aanΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁵⁷ Amaasi Λjudidíu potΛtΛdai ΛSuusi:

—Maiquiaa viaa aapi goo coobai dan baivΛstaama uumigi, ¿ducatai caiti aapi isnΛidi Avraañicaru? —tΛtΛdai Λgai.

⁵⁸ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Vaavuava ismaiquiaa vuusaicai Avraañicaru abiaadΛrΛ catΛvaagiΛrΛ daacatadai aanΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁵⁹ Amaasi vui Λjudidíu ojooidai dai maicarsa Λliatugai Λgai ΛSuusi. DΛmos ΛSuusi gΛΛΛsto ii dai vuusai ΛgΛΛ quiuupiaiñdΛrΛ. Dai Λoodami saagida daivusai dai ii.

9

¹ VaidΛ ΛSuusi daivusquimi ΛmapΛcarΛ dai tΛΛ Λmo maiñΛaadami. Podu vuusai Λgai.

² TΛtai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—GΛrmamaatΛtuldiadamiga, ¿tuusi podu vuusai idi cΛΛli? ¿VoorΛ soimaasi idui gocΛΛli isΛdΛΛdΛdΛ? —povΛrtΛtΛdai aatΛmΛ.

³ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Idi cΛΛli maisoimaasi idui tomali ΛdΛΛdΛdΛ. Baiyoma goovai maiñΛai sai poduucai aa oodami maatΛna issΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai Diuusi isduaaidagi.

⁴ IñsiΛasi uucami oidacagi tami oidigi daama aliΛsi glaagai iñsivuaadagi aa duiñdadΛ agai ismaacΛdΛ giñootoi. Aimu istuigaco iscamaitistutuidi isaata vuaadagi tomali Λmaadutai tomali aanΛ.

⁵ Quiaa oidacatai aanΛ tami oidigi daama aanΛ soicΛi oodami iscΛΛga maatΛ caΛcagi istumaasi Diuusi ipΛlidi isivuaadagi —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁶ Caaagacai gomaasi ΛSuusi dΛVΛΛrapi sisiva dai vadΛitu laachi dΛVΛΛrai dai ΛmaiñΛaadami vuupuidΛ daama daí ΛdΛVΛΛrai vaagiadΛ.

⁷ Amaasi itΛtΛdai:

—ImΛdañi dai vacuana gΛvuupuji ΛpiilΛrΛ ismaacΛdΛ Siloé tΛΛgidu —tΛtΛdai ΛSuusi.

Siloé tΛiya Λlidi ootosicami oodamicΛdΛ. TaidΛ ΛmaiñΛaadami ii dai vacoi gΛvuupuji dai Λpamu divia dai canΛeeyi.

⁸ Amaasi ΛaaduñdΛ ΛΛmadu aa ismaacΛdΛ ΛΛquioma nΛiditadai ΛmaiñΛaadami icaiti:

—¿Maitasi Λridi cΛΛli agai vaa ismaacΛdΛ daacatai gataanΛiña tumiñsi? —ascaiti agai.

⁹ Vai aa icaiti:

—ΛjΛ agai vaa goovai —ascaiti.

Vai aa icaiti:

—Chu, maitΛrΛgai dΛmos ΛpΛa maasi goovai —ascaiti.

DΛmos ΛcΛΛli ΛΛgi pocaiti:

¹⁰ —AanΛava —ascaiti.

Amaasi agaa tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Ducatai nΛeeyi aapi sivi? —astΛtΛdai.

¹¹ Tai agai aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—ΛcΛΛli ismaacΛdΛ Suusi tΛΛgidu vadΛitu dΛVΛΛrai dai giñvuupujiana dagivi daidΛ povaiñtΛtΛdai ansai imΛna dai vacuanana giñvuupuji ΛpiilΛrΛ ismaacΛdΛ Siloé tΛΛgidu. Antai aanΛ ii dai vacuanacai casistui aanΛ isnΛnΛavagi —astΛtΛdai agai.

¹² Amaasi tΛcacai agaa daidi itΛtΛdai:

—¿Vaa daja ΛcΛΛli? —astΛtΛdai.

Tai agai itΛtΛdai:

—MaimaatΛ aanΛ —astΛtΛdai.

¹³ Amaasi Λoodami vaidacai agai ismaacΛdΛ mainΛaadatadai Λfariseo vuitapi.

¹⁴ Aidasi ΛSuusi vadΛitu ΛdΛVΛΛrai gΛsisivaragacΛdΛ dai dagivi vuupuidΛrΛ agai ismaacΛdΛ maiñΛaadatadai aidΛ ΛribΛstaragai tasΛrΛcatadai.

¹⁵ CascΛdΛ Λfariseo ΛpΛ tΛcacai ΛcΛΛli dai potΛtΛdai:

—¿Ducatai nΛnΛaava aapi? —astΛtΛdai Λfariseo.

Tai agai itΛtΛdai:

—GiñdagiviamΛta dΛVΛΛrai vagiadΛ giñvuupuji daama antai vacoi aanΛ dai sivi canΛeeyi —astΛtΛdai.

¹⁶ Amaasi ΛΛmoco Λfariseo icaiti:

—ΛcΛΛli ismaacΛdΛ idui goomasi maitΛrootosadΛ Diuusi, agai maisiaa duutudai ibΛstaragai tasai cascΛdΛ —ascaiti agai.

DΛmos aa icaiti:

—¿Ducata ivueeyi agai naana maasi gΛgΛrducami isiarsoimaasi ivuaadami? —ascaiti agai.

Poduucai ΛΛmoco aagai Λmo istumaasi dai aa aagai Λmai istumaasi.

¹⁷ Dai Λpamu tΛcacai agai ismaacΛdΛ maiñΛaadatadai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Dai aapi pΛtΛiya agai aagaitai ΛcΛΛli ismaacΛdΛ gΛduaadi? —astΛtΛdai.

Tai agai itΛtΛdai:

—AanΛ gΛnaagidi saidΛ ΛrΛmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ —astΛtΛdai.

¹⁸ DΛmos Λjudidíu maitipΛlidadai isvaavoitudagi isΛΛquioma maiñΛaadatadai agai dai sivi canΛeeyi cascΛdΛ vaí agai dΛΛdΛdΛ ΛcΛΛli ismaacΛdΛ maiñΛaadatadai.

19 Dai tɔcakai daidɔ itɔtɔdai:

—¿Idisi ɔrgɔnmara aapimɔ ismaacɔdɔ pocaiti aapimɔ sai maiñlaadami vuusai? ¿Ducatai canɔeyi goovai sivi? —astɔtɔdai ɔjudidíu.

20 Taidɔ ɔcɔɔli dɔdɔdɔdɔ itɔtɔdai:

—Maatɔ aatɔmɔ isidi ɔrgɔnmara dai ismaiñlaadami vuusai.

21 Dɔmos maimaatɔ aatɔmɔ isducatai sivi canɔeyi goovai tomali maimaatɔ aatɔmɔ sioorɔ nɔnɔaavatu. ɔɔgiavɔr tɔcaca aapimɔ. Goovai casi ɔrgɔducami. ɔɔgi goovai gɔnaagidiamu —astɔtɔdai ɔdɔdɔdɔdɔ.

22 Potɔtɔdai ɔgai ɔbɔiditai ɔjudidíu. ɔjudidíu casi gɔnaagi aipacoga sai isɔmoco vaavoitudagi saidɔ ɔSuusi ɔɔɔCristo ɔgai ismaacɔdɔ vaavoitudagi camaiviaaca ɔgai oigaragai isvapaacɔdagi ɔjudidíu quiuupaigadɔrɔ.

23 Cascɔdɔ ɔcɔɔli dɔdɔdɔdɔ itɔtɔdai sai tɔcacana maradɔ dai sai ɔgai casi ɔrgɔducami.

24 Amaasi ɔjudidíu ɔpamu vaí ɔcɔɔli ismaacɔdɔ maiñlaadatadai daidɔ itɔtɔdai:

—ɔɔgi Diuusi vɔɔtarɔ icɔɔga ñioocada aapi dai maisiu ɔSuusi. Cɔɔga maatɔ aatɔmɔ saidɔ ɔSuusi ɔrsoimaasi ivuaadami —astɔtɔdai ɔjudidíu.

25 Amaasi ɔgai aa noragi daidɔ itɔtɔdai:

—Aanɔ maimaatɔ isiɔrsoimaasi ivuaadami ischo ɔɔpɔ. Mosɔcaasi maatɔ aanɔ iñsaana ɔrmaiñlaadamicatadai dai sivi gia canɔnɔaava aanɔ —astɔtɔdai.

26 Tai ɔpamu tɔcaca ɔgai daidɔ itɔtɔdai:

—¿Tumaasi idui ɔgai? ¿Ducatai idui pɔsicanɔnɔaava? —astɔtɔdai ɔgai.

27 Tai aa noragi ɔcɔɔli daidɔ itɔtɔdai:

—Casian gɔnaagidi, ¿maitamɔscɔɔ aapimɔ? ¿Tuimɔsi ipɔlidi isɔpamu gɔnaagida aanɔ? ¿Aapimɔ mɔsiɔɔpɔ vaavoituda ɔlidi? —astɔtɔdai ɔcɔɔli.

28 Amaasi ɔjudidíu vui ñiooquimi ɔcɔɔli daidɔ itɔtɔdai:

—Aapiapa vaavoitudai ɔgai dɔmos aatɔmɔ ɔɔgidi Mosesacaru sɔɔlicamigadɔ.

29 Aatɔmɔ maatɔ isDiuusi ñiooqui Mosesacaru dɔmos maimaatɔ aatɔmɔ tomali siaadɔrɔ divia ɔSuusi —astɔtɔdai.

30 Amaasi ɔcɔɔli aa noragi daidɔ itɔtɔdai:

—Calio maimaatɔ aanɔ istumaasi tɔtɔgitoi pocaititai aapimɔ. ɔSuusi giñɔnɔaavatu dai vɔɔscɔrɔ aapimɔ maimaatɔ siaadɔrɔ divia.

31 Cɔɔga gɔmaatɔ isDiuusi maicɔɔ ɔsoimaasi ivuaadami baiyoma Diuusi caɔ mosɔcaasi ɔgai ismaacɔdɔ siaa duutudai Diuusi daidɔ ivuaadagi istumaasi Diuusi ipɔlidi.

32 Tomali ɔmo imidagai maicajiomacatadai aatɔmɔ isɔmaadutai duaadi ɔmoco ismaacɔdɔ maiñlaadami vuusai dai nɔnɔaavatu.

33 Isɔgai maitɔrDiuusi ootosadɔcamudai maitistutiadamudai ispoduucai ivuaadagi —astɔtɔdai ɔgai ismaacɔdɔ maiñlaadatadai.

34 Amaasi ɔгаа itɔtɔdai:

—Gɔdɔdɔ ɔmɔmadu aapi ɔrsoimaasi ivuaadami dai vɔɔscɔrɔ aapi gɔrmaatɔtulda ɔlidi —astɔtɔdai ɔjudidíu.

Daidɔ quidamacoga vuusaitu.

35 Amaasi maí ɔSuusi mɔsiɔgɔɔ quiuupai quidigamu vuusaitu ɔcɔɔli ismaacɔdɔ maiñlaadatadai. Dai aidɔsi ɔSuusi tɔɔ ɔgai potɔtɔdai:

—¿Vaavoitudaipɔsi aapi ɔCristo Diuusi maradɔ ismaacɔdɔ tɔvɔi tɔvaagiaiñdɔrɔ? —tɔtɔdai ɔSuusi.

36 Taidɔ ɔcɔɔli itɔtɔdai:

—Iñagidañi aapi sioor ɔgai nai vaavoitudagi aanɔ —tɔtɔdai.

37 Taidɔ ɔSuusi aa noragi daidɔ itɔtɔdai:

—Nɔidapa. Aatagidapa. Aanɔana —tɔtɔdai ɔSuusi.

38 Amaasi ɔcɔɔli gɔtootonacɔdɔ cɔquiva ɔSuusi vuidɔrɔ daidɔ itɔtɔdai:

—Giñtɔaanɔdamiga aanɔ gia gɔvaavoitudai —tɔtɔdai.

³⁹ Amaasi ʌSuusi itʌtʌdai:

—Aanʌ divia tami oidigi daama dai nʌnʌaavatuda iñagai ʌgai ismaacʌdʌ maiñʌnʌai, dai ʌgai ismaacʌdʌ pocaiti sai cʌʌga maatʌ caʌ Diuusi ñiooquidʌ maatʌna ismaitʌrvaavoivi baiyoma ʌrʌpan ducami maiñʌaadami maimaatʌcatai —astʌtʌdai ʌSuusi.

⁴⁰ Amaasi ʌmoco ʌfariseo ismaacʌdʌ ami daraajatadai itʌtʌdai:

—¿Povaiplas caiti aapi tʌsai aatʌmʌ maiñʌnʌai ʌʌpʌ? —tʌtʌdai.

⁴¹ Taidʌ ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Issʌʌlicʌdʌ maiñʌnʌadamudai aapimʌ dai maimaatʌ caʌcamudai Diuusi ñiooquidʌ aidʌ gia maitʌrgʌnduñicamudai aapimʌ dʌmos aapimʌ pocaiti mʌsai cʌʌga maatʌ caʌ Diuusi ñiooquidʌ cascʌdʌ ʌrsoimaasi ivuaadami aapimʌ —tʌtʌdai ʌSuusi.

10

¹ Vaavuava sai sioora vapacʌdagi ʌmo curarʌrʌ daama sʌʌli maisiu quitaagiña sʌʌli ʌgai gia ʌrʌʌsivogami.

² ʌpastuuru ʌgai dai nuucada ʌcañiiru dai ʌgai gia quitaagiña sʌʌli vapacʌi.

³ ʌcʌʌli ismaacʌdʌ quitaagiña cʌaacana dai nuucadacana ʌcañiiru tucara siuu duucu ami diviagi ʌpastuuru ʌgai otoma cupioscañiña. ʌcañiiru cʌʌ maatʌ caʌcana ʌpastuuru ñiooquidʌ. ʌpastuuru vapaidiña ʌcañiiru poduucai istʌʌtʌgida ʌgai dai vuvaidi ʌgai curaraiñdʌrʌ.

⁴ Dai cavuvaidacai vʌʌsi ʌcañiiru ʌpastuuru baitʌqui imʌiña vaidʌ ʌcañiiru oidíña. ʌcañiiru cʌʌ maatʌ ñiooquidʌ ʌpastuuru cascʌdʌ.

⁵ Dʌmos ʌcañiiru maioidátucui ʌmoco ismaacʌdʌ maimaatʌ ʌgai baiyoma vopooyiña ʌgai maimaatʌcatai ñiooquidʌ —tʌtʌdai ʌSuusi.

⁶ ʌSuusi aagidi gomaasi ipʌliditai ismamaatʌtuldagivi ʌoodami naana maasi istumaasi dʌmos ʌgai maimaatʌ caʌ.

⁷ Amaasi ʌSuusi ʌpaamu aagidi ʌoodami daidʌ itʌtʌdai:

—Vaavuava iñsaanʌ ʌrʌpan ducami ʌcurarai quitaagiñagadʌ siaa sʌʌli vapacʌi ʌcañiiru.

⁸ Vʌʌsi ʌmamaatʌtuldiadami yaatavogami ismaacʌdʌ dada maiquiaa diviacai aanʌ ʌgai ʌrʌʌsivogami ducami dʌmos Diuusi maamaradʌ maioidátucui ʌgai.

⁹ Vaavuava iñsaanʌ ʌrʌpan ducami ʌmo quitaagiña. Sioora ipʌliadagi isivuaadagi istumaasi Diuusi ipʌlidi giñvaavoitudaitai ʌgai gia poduucai cʌʌgacʌrʌ vuvacʌi. Daidʌ ʌvaavoitudadami ʌrʌpan ducami cañiiru ismaacʌdʌ ʌpastuuru vʌʌs tucagi vaapasai ʌcurarʌrʌ dai vʌʌs tasai nunucadai.

¹⁰ ʌʌsivogami dada dai mosʌcaasi mosgaʌʌsidiña dai coodaiña dai siaa vuaadana naana maasi istumaasi dʌmos aanʌ divia vaidʌ ʌoodami tomastuigaco oidaca ʌgai cʌʌgacʌrʌ vuvacʌitai dai vai sʌʌlicʌdʌ baiganʌliaracʌdʌ oidacana.

¹¹ ʌmo pastuuru cʌʌ tuigacami cʌʌga nunucada gasosoiga cañiiru tomasi gamuaatu sai maicuucuna ʌsʌʌyi. Dai aanʌ ʌrʌpan ducami ʌmo pastuuru cʌʌ tuigacami.

¹² Dʌmos ʌmo pastuuru ismaacʌdʌ maitʌrsosiacami ʌgai gia mosmʌmʌraiña siuu duucu tʌʌgiagi ʌmo sʌʌyi dai dadagitoi ʌcañiiru. Vaidʌ ʌsʌʌyi bʌbʌʌyiña ʌmo ʌcañiiru vaidʌ ʌgaa aipaco vopooyiña.

¹³ ʌpastuuru maitʌrsosiacamicana cascʌdʌ mʌmʌraiña dai maivuaamʌ ʌlidiña ʌcañiirucʌdʌ.

¹⁴ Aanʌ anʌrʌpan ducami ʌmo pastuuru cʌʌ tuigacami ismaacʌdʌ cʌʌ maatʌ gasosoiga cañiiru dai ʌcañiiru cʌʌ maatʌ gapastuuruga.

¹⁵ Poduucai isduucavi Diuusi giñooga cʌʌga giñmaatʌ dai aanʌ cʌʌga maatʌ giñooca. Dai aanʌ sʌʌlicʌdʌ soñamu sioora giñvaavoitudagi dai aanʌ muuquimu vai ʌgai cʌʌgacʌrʌ vuvacʌi.

16 Dai oidaga aa oodami ismaacada maitarjudidú ismaacada giñvaavoituda agai ara. Dai aana calgacara vuvaidamu. Quiaa arsibaa oidacami agai damos aimu istuigaco isagai amadu aa giñvaavoitudadami aramo aadunumaca agai dai viaaca agai amo baitacaaacami.

17 Aana muuquimu dai apamu duaacamu vai poduucai calgacara vuvaquiagi oodami. Cascada giñoigadai giñooca.

18 Tomali amaadutai maitistutuidi isgiñmuuagi ismaitiñdagitu aana. Vascara iñdagitamu aana magsiñmuaagi mosaana ipalidi cascada. Aana viaa sallyicami isdagituagi isgiñmuaagi dai aana viaa guvucadagai isapamu duaacagi. Diuusi giñooca giñmaa sallyicami dai guvucadagai cascada —tatadai asuusi.

19 Aidasi ajudidú talaañadami gada caa gomaasi amoco aagai amo istumaasi dai aa aagai amai istumaasi.

20 Dai muidutai pocaiti:

—jGoovai viaa amo Diaavora talañicaruda di! Sallyicada arvuiirugami goovai. Maitaagai tascaacagi istumaasi aagai goovai —caiti ajudidú.

21 Damos aa icaiti:

—Isviaacamudai goovai amo Diaavora talañicaruda maitistutiadamudai iscala gañiooquiagi poduucai isduucai ñioocai goovai. Tomali maitistutiadamudai isduaaidagi amo maiñaadami —caiti amoco.

22 Aidasi asuusi Jerusaleenara daacata dai, aida artoomococatadai. Dai aida casi aravagimicatadai ismaacada ivuaadana ajudidú talaagitoitai istuigaco idui agaa quiu-upai.

23 Daidaa asuusi moimaitadai agaa quiuupiarara siaaco Solomoni portaaligada tlagidu.

24 Daidaa talaanadami gada ajudidú sicali guuquiva asuusi abaana daidi itadai:

—¿Palacada garaagida agai isbai aapi sallyicada aracristo ischo ara? —tatadai agai.

25 Taidaa asuusi aa noragi daidaa itadai:

—Casiant ganaagidi aana damos aapima maitiñvaavoitu. Diuusi giñooga giñmaa sallyicami ansaidaa ivuaadana aana naana maasi istumaasi gagarducami ismaacada calaga gamaata iñsiora aana.

26 Damos aapima maitiñvaavoitudai. Aapima maitargiñaaduñi vaavoitudadami cascada, poduucai isduucai casiganaagidi aana.

27 Giñaaduñi vaavoitudadami cala maata giñmamaatatuldaraga daidaa giñlamadu ajioopai. Dai aana calaga maata giñaaduñi vaavoitudadami.

28 Aana calgacara vuvaidi agai vai tomastuigaco oidacana tavaagiarara. Maitipu siora istutuidi isgiñvoopoidagi giñaaduñi vaavoitudadami.

29 Diuusi giñooga agai daidaa lacovai vuvaitu agai saidaa giñvaavoitudana. Diuusi giñooga sallyicamigada vaamioma namaga istomasioorai dai cascada maitipu siora istutuidi isvoopoidagi giñooga giñaaduñi vaavoitudadami.

30 Aana lamadu giñooga viaa agai vaa sallyicami daidaa agai vaa tagitoidagai dai agai vaa guvucadagai —tatadai asuusi.

31 Amaasi ajudidú apamu vui ooodai dai maicarsa agaitadai asuusi.

32 Taidaa asuusi itadai:

—Casivuaadana aana mui naana maasi gagarducami guvucadacada giñooga aapima gansaagida. ¿Maacada agaicada giñmaicarsa agai aapima? —tatadai asuusi.

33 Taidaa ajudidú aa noragi daidaa itadai:

—Maisiu ivuaadatai aapi amo istumaasi gaducami aatama gamaicarsa agai vui ñioocaitai aapi Diuusi agaitai sai aapi ardiuusi damos aapi arcali —tatadai ajudidú.

34 Amaasi asuusi itadai:

—Diuusi ñiooquidarara pocaiti saidaa dudunucami ajudidú ardidiuusi ducami. Diuusi maacai sallyicami cascada.

³⁵ CΛΛ maatΛ aatΛMΛ sai istumaasi oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi. Dai Diuusi pocaiti sai Λgai ismaacΛdΛ Diuusi maa Λmo sΛΛlicami Λrdiuusi ducami.

³⁶ Dai Diuusi Λcovai giñvusaitu daidΛ giñootoi tami oidagi daama. ¿Ducatai povaiñtΛtΛdai aapimΛ sai aanΛ vui ñioocai Diuusi aagaitai ansaidΛ ΛraanΛ Diuusi maradΛ?

³⁷ AanΛ ivueeyi naana maasi gΛgΛrducami. Diuusi giñoooga giñmaa Λmo sΛΛlicami cascΛdΛ. Dai cascΛdΛ aliΛsi gΛaagai isaapimΛ giñvaavoitudagi.

³⁸ Tomasi maivaavoitudai aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ vΛΛscΛrΛ cΛΛga maatΛ aapimΛ isivuaadana aanΛ naana maasi istumaasi gΛgΛrducami dai gomaasicΛdΛ aliΛsi gΛaagai isvaavoitudagi iñsaanΛ Λrdiuusi maradΛ dai istΛvai aanΛ tΛvaagiaiñdΛrΛ dai poduucai vaavoitudagi sai Diuusi giñoooga aanΛ giñΛmadu daja dai sai aanΛ Diuusi giñoooga ΛΛmadu daja —tΛtΛdai ΛSuusi.

³⁹ TaidΛ Λpamu Λjudidíu ipΛlitadai isbΛiyagi ΛSuusi dai maisagi dΛmos ΛSuusi mos-daivunu ii.

⁴⁰ Amaasi ΛSuusi Λpamu ii ΛgΛΛ aqui Jordán mΛΛmojoradΛrΛ siaaco ΛΛquioma gavapacnaitadai ΛVuaana dai ami daaca agai.

⁴¹ TaidΛ mui oodami iji dai mΛΛ nΛidamu ΛSuusi daidΛ icaiti:

—Tomasi ΛVuaana maitidui tomali Λmo istumaasi gΛducami vΛΛscΛrΛ vΛΛsi istumaasi aagai Λgai aagaitai idi cΛΛli sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi —caiti Λoodami.

⁴² Tai ami mui oodami vaavoitu ΛSuusi.

11

¹ Λmo cΛΛli BetaaniΛrΛ oidacami aliΛ coococatadai. Lázaru tΛgídu Λgai. DaidΛ ΛLázaru susuculidΛ ΛrMaría dai Maaruta.

² María Λgai dai ΛΛquioma tΛi asaiti sigian uuvaicΛdΛ ΛSuusi ΛcasodΛ daama dai gΛcuupacΛdΛ gaqui.

³ DaidΛ María ΛΛmadu Maaruta ootoi Λmo piooñi sai aagidana ΛSuusi sai aliΛ coco ΛLázaru dai potΛtΛdai Λpiooñi ΛSuusi:

—GΛrbaitΛcΛaacamiga, aliΛ coco gΛaamiiguga Lázaru —tΛtΛdai Λpiooñi.

⁴ Tai mosmaí ΛSuusi daidΛ icaiti:

—Λgai oí coocodagai dai tomasi muuquiagi vΛΛscΛrΛ maisiu cascΛdΛ oí coocodagai. Λgai oí coocodagai sai poduucai gooquiΛrΛ mui oodami maatΛna issΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai Diuusi, dai sai Λoodami maatΛna ΛpΛ isaliΛ cΛΛ tuiga aanΛ Diuusi maradΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁵ Tomasi ΛSuusi sΛΛlicΛdΛ oigΛdai Maaruta ΛΛmadΛ suculidΛ ΛΛmadu Lázaru

⁶ vΛΛscΛrΛ anaasi vii ΛpΛ goo tasai.

⁷ Dai gooquiΛrΛ povΛrtΛtΛdai Λgai aatΛmΛ:

—TimΛda Λpamu Judeeamu —gΛrtΛtΛdai.

⁸ TΛtai aatΛmΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, maiquiaa daivusai mui tasai daidΛ Λjudidíu mΛΛca JudeeΛrΛ ipΛlidadai isgΛmaicarsagi. ¿Ducatai Λpamu mΛΛca imia Λlidi aapi? —tΛtΛdai aatΛmΛ.

⁹⁻¹⁰ TaidΛ ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—Tomali Λmaadutai maitistutuidi isgiñmuaagi maiquiaa naatocai aanΛ giñaa duiñdaga.

¹¹ GΛramiiguga Lázaru cooso dai aanΛ imia iñagai dai nΛñiituda iñagai —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

¹² Amaasi aatΛmΛ itΛtΛdai:

—GΛrtΛaanΛdamiga, iscooso Λgai aidΛ gia casi gΛtaumadaimi Λgai —tΛtΛdai aatΛmΛ.

¹³ PovΛrtΛtΛdai ΛSuusi potΛiya Λlidadai saidΛ Lázaru camuu. DΛmos aatΛmΛ polΛlidadai isΛrvaavoi iscooso Λgai.

¹⁴ Amaasi ΛSuusi sΛΛli gΛraagidi dai povΛrtΛtΛdai:

—Camuu Lázaru.

15 Dai cΛΛgadu ismaiΛΛmadu daacatadai aanΛ. Poduucai vaamioma cΛΛgaduca agai aapimΛ gΛN∇ΛΛtarΛ, vaamioma giñvaavoituda agai cascΛΔ. Tiñda —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

16 Amaasi ΛTomás mΛsmaacΛΔΛ cuate aagaiña povΛrtΛtΛdai:
—TΛoidá cascΛΔΛ Λmapai cooyi aatΛmΛ —gΛrtΛtΛdai ΛTomás.

17 Tai mosaayi ΛSuusi BetaaniΛrΛ dai maí iscasi ΛpΛduitadai maaco tasai isyaasapi ΛLázaru.

18 BetaaniaiñdΛrΛ miaaga Jerusaleenamu parΛ goo mil dan taan siento metro ΛΛsi.

19 Dai mui judidíu caaayi dai daadiji Maaruta ΛΛmadu María camuucucui Lázaru.

20 AidΛsi ΛMaaruta maí isΛSuusi camiaadimi, ii Λgai dai mΛΛ vuidΛrΛ ajia agai. DΛmos ΛMaría anaasi quiiyΛrΛ vii.

21 DaidΛ ΛMaaruta itΛtΛdai ΛSuusi:

—GiñtΛaanΛdamiga, istami daacamudai aapi maimuuquimudai giñsiΛΛgi.

22 DΛmos cΛΛ maata aanΛ sai Diuusi iduñia agai tomastumaasi istumaasi aagida aapi —tΛtΛdai ΛMaaruta.

23 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—GΛsiΛΛgi Λpamu duaacamu —tΛtΛdai ΛSuusi.

24 TaidΛ ΛMaaruta itΛtΛdai:

—ΛjΛ, cΛΛga maata aanΛ sai Λpamu duaaca agai Λgai siΛΛscadΛ aiyagi istuigaco dudu-aacagi vΛΛsi coidadΛ —tΛtΛdai ΛMaaruta.

25 Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—AanΛanΛ Λgai dai Λpamu duduaacalda iñagai coidadΛ sitomastuigaco oidacamu Λgai. SioorΛ giñvaavoitudai tomasi muuquiagi vΛΛscarΛ tomastuigaco oidaca agai tΛvaagiΛrΛ.

26 Dai sioorΛ oidaga giñvaavoitudaitai Λgai gia maiimia agai ΛDiaavora ΛΛmadu. ¿VaavoitudaipΛsi aapi imaasi? —tΛtΛdai ΛSuusi.

27 TaidΛ ΛMaaruta itΛtΛdai:

—ΛjΛ, vaavoitudiana isaapi ΛrΛCristo, Diuusi maradΛ ismaacΛΔΛ tΛvΛi tΛvaagiaiñdΛrΛ. Λgai vaa ismaacΛΔΛ tΛvΛpi nΛnΛracatadai aatΛmΛ —tΛtΛdai ΛMaaruta.

28 Caaagidi ΛMaaruta gomaasi dai ii dai duudusali aagidi gΛsuculi María dai potΛtΛdai:
—GΛrmamaatΛtuldiadami cadivia dai gΛvaidi —astΛtΛdai ΛMaaruta.

29 Amaasi mosmaí Λgai gomaasi dai cΛquiva dai ii dai mΛΛ viaatuli ΛSuusi.

30 Maiquiaa vaatadai ΛSuusi caayΛrΛ. Quiaa momΛΛca cΛaacatadai Λgai siaaco aayi ΛMaaruta.

31 AidΛsi Λjudidíu ismaacΛΔΛ quiiyΛrΛ daraacatadai ΛΛmadu ΛMaría tΛΛ isΛgai todian duucai cΛquiva dai otoma vuusai oidi Λgai ΛMaría. Λgai povΛnΛlidadai isimia agai Λgai mΛΛca siaaco yaasapi ΛsiΛΛgidΛ dai ami suaacada agai.

32 Amaasi aΛcai ΛMaría mΛΛca siaaco cΛaacatadai ΛSuusi gΛtootonacΛΔΛ cΛquiva Λgai ΛSuusi vuidΛrΛ daidΛ itΛtΛdai:

—GiñbaitΛcΛaacamiga istami daacamudai aapi maimuuquimudai giñsiisi —tΛtΛdai ΛMaría.

33 MostΛΛgacai ΛSuusi issuanΛi Λjudidíu ΛΛmadu ΛMaría sΛΛlicΛΔΛ soigΛΛli Λgai.

34 DaidΛ itΛtΛdai:

—¿Vaaco yaasa aapimΛ Λgai? —tΛtΛdai ΛSuusi.

Tai Λgai itΛtΛdai:

—GΛrtΛaanΛdamiga tiñda pai nΛida —tΛtΛdai Λgai.

35 TaidΛ ΛSuusi sosoΛ.

36 Amaasi Λjudidíu icaiti:

—Dañi sΛΛlicΛΔΛ oigΛdaitadai goovai —caiti Λjudidíu.

37 DΛmos ΛΛmoco icaiti:

—Idi cΛΛli nΛnΛaavatu ΛmaiñΛadami. CΛΛga istuidimudai goovai issoiñagi ΛLázaru simaimuuquimudai Λgai —caiti Λgai.

38 TaidΛ ΛSuusi Λpamu soigΛΛli aidΛsi caaijimi ΛtΛjovai siaaco yaasapi ΛLázaru. Dai ΛtΛjovai vaacΛaacΛrΛ daja Λmo odai gΛducami.

39 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—MaigovaiavΛr daasa goodai —tΛtΛdai ΛSuusi.

TaidΛ ΛMaaruta suculidΛ ΛmuuquiadΛ itΛtΛdai:

—GiñtΛaanΛdamiga, casi ΛpΛdui maaco tasai ismuu goovai dai galiuvai goovai nai iñΛlidi aanΛ —tΛtΛdai ΛMaaruta.

40 DΛmos ΛSuusi itΛtΛdai:

—¿Maitasi Λrvaavoi saidΛ gΛaagidi aanΛ isvaavoitudagi aapi nΛidagi isDiuusi sΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai? —tΛtΛdai ΛSuusi.

41 Amaasi maigovai daí Λgai Λoodai. TaidΛ ΛSuusi taí nΛnΛaava daidΛ itΛtΛdai Diuusi gΛooga:

—Giñooga, baigiñΛlidi aanΛ aapicΛdΛ isgiñcaΛcana aapi siuu duucu gΛñiooquiada aanΛ.

42 CΛΛga maataΛ aanΛ isvΛΛscΛrΛ giñcaΛcana aapi dΛmos sivi poduucai gΛaagidi aanΛ sai vΛΛsi idi oodami ismaacΛdΛ tanasi guuca vaavoitudagi isaapi giñootoi —tΛtΛdai ΛSuusi.

43 Dai capotΛΛcai ΛSuusi cavami iña daidΛ itΛi:

—¿Lázaru vuusaiñi! —tΛtΛdai.

44 Tai vuusai ΛmuuquiadΛ dai quiaa biisapicatadai noonovidΛ dai ΛcasodΛ Λmo icusi tΛvΛΛducamicΛdΛ. DaidΛ vuivasadΛ ΛpΛ quiaa biisapi Λmo icusicΛdΛ. TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Upanavurai vaidΛ istuidΛ aimΛraiña —tΛtΛdai ΛSuusi.

45 Dai muidutai Λjudidíu ismaacΛdΛ oidatucuitadai ΛMaría vaavoitu ΛSuusi nΛiditai isΛpan duaacali ΛSuusi Lázaru.

46 DΛmos ΛΛmoco Λjudidíu ismaacΛ vuidΛrΛ vΛΛtΛ ΛSuusi iji dai nΛida agai Λfariseo dai aagidi istumaasi idui ΛSuusi.

47 Amaasi Λfariseo ΛΛmadu ΛtΛtΛaanΛdamigadΛ Λpapaali gΛnΛmapagi Λjudidíu dudunucami daidΛ itΛtΛdai:

—¿Tuma duuna aatΛmΛ? Idi cΛΛli ivueeyi mui naana maasi gΛgΛrducami.

48 Ismosdagitu aatΛmΛ dai maitidufiagi tomali Λmo istumaasi muidutai vaavoituda agai Λgai daidΛ ΛtΛtΛaanΛdamigadΛ Λromamanu dadimu dai daitudamu gΛrquiupuiga gΛducΛdΛ dai gΛrcoodamu —tΛtΛdai Λjudidíu.

49 DΛmos Λmoco Λvaamioma tΛtΛaanΛdamigadΛ Λjudidíu saagida ismaacΛdΛ Caifási tΛΛgidu dai aidΛ uumiΛrΛ Λgai ΛrbaitΛcΛaacamigadΛ Λpapaali aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Vupuiirugami aapimΛ, maimaataΛ tomali Λmo istumaasi.

50 MaimaataΛ aapimΛ isvaamioma ΛrcΛΛgai aatΛmΛ gΛrvΛΛtarΛ ismuuquiagi Λmo cΛΛli vΛΛsi oodami vΛΛtarΛ dai poduucai maiugitimu vΛΛsi Λoodami —astΛtΛdai Caifási.

51 DΛmos Caifási pocaiti maisiu poduucai tΛgitoitai ΛΛgi Λgai baiyoma Λgai ΛrΛbaitΛcΛaacamigadΛ Λpapaali cascΛdΛ Diuusi poduucai tΛgitoli Λgai ismuuquiagi ΛSuusi Λjudidíu vΛΛtarΛ.

52 Dai maisiu mosΛcaasi Λjudidíu vΛΛtarΛ muuquia agaitadai ΛSuusi baiyoma vΛΛsi oodami ismaacΛdΛ aipa oidaga vΛΛsi oidigΛrΛ.

53 AidΛ tasΛrΛ abiaadΛrΛ tΛtΛaanΛdamigadΛ Λjudidíu gagaagaimi isducatai muaagi ΛSuusi.

54 CascΛdΛ ΛSuusi camaiaimΛrai caayana Λjudidíu saagida. Baiyoma ii Λgai JudeeaiñdΛrΛ mΛΛ Efraiinamu Λmo ali quiiyΛrΛ oidigana ugidana. Dai movaasi daraaja aatΛmΛ ΛΛmadu ΛSuusi.

55 AidΛ camiaadimitadai Λsiasa duudagai istuigaco Λjudidíu tΛtΛgitoiña aidΛsi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaitu cajiudadΛ EjiipituaiñdΛrΛ. Λsiasa duudagai pascua tΛΛgidu. Dai mui oodami Λaali quiiquiaiñdΛrΛ iji Jerusaleenamu dai ami iduñi agai istumaasi gΛaagaitadai siduñiagi maiquiaa aΛcai ΛgΛΛ siasa duudagai.

⁵⁶ Gagaagaimi ʌoodami ʌSuusi dai ʌgʌʌ quiuupiʌrʌ guucacatadai dai aipaco gʌntʌcacai daidʌ icaiti:

—¿Tumaasi tʌtʌgitoi aapimʌ? ¿Bais divimu ʌSuusi sivi siaa duudagarʌ? —ascaiti.

⁵⁷ ʌfariseo ʌʌmadu ʌtʌtʌaanʌdamigadʌ ʌpapaali gaaagidi sai sioorʌ matiagi siaaco daja ʌSuusi sai aagidaña vaidʌ ʌjudidíu bʌʌjiagi ʌSuusi.

12

¹ Quiaa viʌʌgacatadai naadami tasai isaayagi ʌsiaa duudagai taidʌ ʌSuusi ii Betaaniamu. Ami oidacatadai ʌLázaru ʌgai vaa ismaacʌdʌ ʌSuusi ʌpamu duaacali ʌcoidadʌ saagidaiñdʌrʌ.

² Tai ami ʌoodami vaí ʌSuusi sai gauugana. Taidʌ ʌMaaruta gabibi dai ʌLázaru meesa vuidʌrʌ daiva ʌSuusi ʌʌmadu.

³ Amaasi ʌMaría vuua parʌ taucami litro asaiti sigian uvadami sʌʌlicʌdʌ namʌacami. Dai tʌi ʌgai ʌasaiti ʌSuusi ʌcasodʌ dai gʌcuupacʌdʌ gaqui. Tai sʌʌlicʌdʌ sigian uvaitu vʌʌsi ʌquiʌrʌ.

⁴ Amaasi ʌUudasi Iscaliote ʌmo maatarʌdamigadʌ ʌSuusi ñiooqui ʌSuusi. ʌgai vaa Uudasi ʌrSimuñi maradʌ daidʌ gatʌʌgida agaitadai ʌSuusi daidʌ potʌtʌdai:

⁵ —¿Tuisi maitʌgagaara idi asaiti sigian uvadami? Cʌʌga gʌvuimudai parʌ vaic sientopiisu dai ʌgaicʌdʌ soñamudai aatʌmʌ ʌsoitutuigami —tʌtʌdai ʌUudasi.

⁶ Dʌmos ʌUudasi potʌtʌdai maisiu soigʌʌliditai ʌgai ʌsoitutuigamicʌdʌ baiyoma ʌrʌʌsivogami ʌgai cascʌdʌ pocaiti. ʌgai ʌrgʌrtumiñsiga nuucadacamicatadai dai gʌrʌʌsidiña.

⁷ Amaasi ʌSuusi itʌtʌdai:

—Daigitoñi goooqui. Dagitoñi vai bai daasana goovai gogaa asaiti ismaacʌdʌ vii asta masiʌʌscadʌ giñyaasagi.

⁸ Vʌʌscʌrʌ oidaca ʌgai soitutuigami gʌnsaagida vʌrai soicʌda dʌmos aanʌ maivʌʌscʌrʌ oidacamu aapimʌ gʌnsaagida —tʌtʌdai ʌSuusi.

⁹ Muidutai ʌjudidíu maí isʌSuusi Betaaniʌrʌ daacatadai. Dai mʌʌca iji maisiu mosʌcaasi nʌidi ʌliditai ʌSuusi dʌmos nʌidi ʌliditadai ʌLázaru ʌʌrʌ. ʌgai vaa Lázaru ismaacʌdʌ ʌSuusi duaacali coidʌ saagidaiñdʌrʌ.

¹⁰⁻¹¹ Dai muidutai judidíu maí isʌSuusi duaacali ʌLázaru dai cascʌdʌ gajiaadʌrʌ viaa ʌjudidíu vaavoidaragadʌ dai vaavoitudaimi ʌSuusi. Cascʌdʌ ʌtʌtʌaanʌdamigadʌ ʌpapaali bai idui ismuaagi ʌLázaru ʌʌrʌ.

¹² Mui oodami Jerusaleenʌrʌ dada gosiaa duudagarʌ. Dai cajioma ʌoodami sai siaadico divia agaitadai ʌSuusi Jerusaleenʌrʌ.

¹³ Amaasi ʌoodami guicuma souvali maamaradʌ dai iji dai mʌʌ vuidʌrʌ aayi ʌSuusi dai iññaquimi daidʌ icaiti:

—Aliʌ siaa duutudai aatʌmʌ Diuusi. Aatʌmʌ ipʌlidi sai Diuusi aliʌ cʌʌgacʌrʌ nʌijadagi ʌraígadʌ ʌjudidíu ismaacʌdʌ divia Diuusi guvucadadʌcʌdʌ —caiti ʌoodami.

¹⁴ Taidʌ ʌSuusi tʌʌ ʌmo asñiitu dai dan daiva poduucai isduucai gaaagidi Diuusi ñiooquituldiadamigadʌ Diuusi ñiooquidʌrʌ dai podu ooja:

¹⁵ Maitavʌr duduaadicuda aapimʌ Jerusaleenʌrʌ oidacami.

Dañi bʌrimʌi gʌraíga ʌmo asñiitu dan daitugai.

Asduu ooja Diuusi ñiooquidʌrʌ.

16 AidΛ apΛdui gomaasi maimaí aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi istuusi podui. Damos gooquiΛrΛ aidΛsi ΛSuusi apamu nora tΛvaagiamu aidΛ gia tΛgitu aatΛmΛ isDi-uusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ooja Diuusi ñiooquidarΛ aagaitai ΛCristo dai sai poduucai apΛduñia agaitadai.

17 Λoodami ismaacΛdΛ moguucacatadai ΛSuusi ΛΛmadu aidΛsi Λgai vaí ΛLázarΛ quiaa yaasapicatai Λgai dai nΛidi Λgai isΛSuusi duaacali ΛLázarΛ coidadΛ saagidiaiñdarΛ aagidi aa oodami istumaasi nΛidi.

18 CascΛdΛ iji Λoodami dai mΛΛ vuidΛrΛ aayi ΛSuusi. CΛΛ maataΛ Λoodami isΛSuusi idui Λmo istumaasi gΛducami.

19 Amaasi Λfariseo aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti:

—Dañi. Maitistutuidi aatΛmΛ isbΛiyagi ΛSuusi sivi. VΛascatai oidátucui Λgai cascΛdΛ —ascaiti Λfariseo.

20 Λoodami saagida ajioopaitadai ΛΛmo giliego. Λgai dada JerusaleenΛrΛ sai siaa duutuda agai Diuusi Λsiaa duudagarΛ.

21 Dai Λgai miaadΛrΛ guuquiva ΛPiili ismaacΛdΛ ΛrBetasaidΛrΛ oidacami. Betasaida ΛrΛmo ali quii Galilea dΛvΛΛriΛrΛ. DaidΛ Λoodami giliego itΛtdai ΛPiili:

—Aapi cΛΛli, aatΛmΛ nΛida ΛrΛlidi ΛSuusi —astΛtdai Λgiliego.

22 TaidΛ ΛPiili ii dai aagidi ΛAandΛrΛsi. TaidΛ vΛgoocatai iji dai aagidi ΛSuusi.

23 Amaasi ΛSuusi itΛtdai:

—AanΛ ΛrΛgai ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami dai caayai istuigaco matiagi oodami isvaamioma namΛga giñsΛΛlicamiga sitomasmaascΛdΛ sΛΛlicami.

24 Vaavuava isΛmo caidΛ tΛligi vΛascΛrΛ mosaliΛmaduacana asta mΛsiΛascadΛ Λsiagi vai vusacΛi vupusiadΛ dai gΛΛrai vai uugiatΛi Λstucacai dai muuratai vai muidarΛi tΛligi.

25 SioorΛ ivuaadagi ΛΛgi istumaasi ipΛlidi, Λgai gia iimimu ΛDiaavora ΛΛmadu, dΛmos sioorΛ maiivuaadagi ΛΛgi istumaasi ipΛlidi tami oidigi daama Λgai gia cΛΛgacΛrΛ vuu-saimu dai tomastuigaco oidacamu tΛvaagiarΛ.

26 IsΛmaadutai giñsoicΛda aliadagi gΛaagai isgiñoidátucudagi dai tomasiaaco aimΛrda aanΛ movaasi aimΛradagi Λgai ΛpΛ. Dai sioorΛ giñsoicΛi, giñooga cΛΛgacΛrΛ nΛijada agai, Λgai.

27 Camuquiadan tada aanΛ soigiñΛlidityai. DΛmos vΛascΛrΛ maiaagidamu aanΛ giñooga sai giñsoiñana ismaisii soimaasi taatagi aanΛ. AanΛ divia tami oidi daama dai soimaasi taata iñagai dai muuquia iñagai oodami vΛΛtarΛ, cascΛdΛ maiaagidamu aanΛ giñooga sai giñsoiñana nai maisoimaasi taata aanΛ.

28 Baiyoma aagidamu aanΛ giñooga sai vΛΛsi oodami maatΛna sai Diuusi ΛrbaitΛcΛaacamigadΛ vΛΛsi oidigi dama oidacami dai sai vΛascatai siaa duutuadagi Diuusi —tΛtdai ΛSuusi.

Amaasi ñioo Diuusi tΛvaagiaiñdarΛ daidΛ itΛtdai Λgai ΛSuusi:

—Λoodami gia maataΛ isaapi siaa giñduutudai soimaasi taatamai aapi cascΛdΛ —tΛtdai Diuusi.

29 TaidΛ Λoodami ismaacΛdΛ novaasi guucacatadai daidΛ cai isDiuusi ñioo icaiti sai covoi oidigi dai aa oodami icaiti:

—Λmo tΛaañicarudΛ Diuusi ñiooqui —caiti.

30 Amaasi ΛSuusi potΛtdai Λoodami:

—Pocaiti giñooga sai aapimΛ maatΛna isΛgai cΛΛgacΛrΛ giñnΛidi.

31 Camiaadimi istuigaco camainamΛaca agai ΛDiaavora sΛΛlicamigadΛ tami oidigi daama baiyoma aanΛ iñsΛΛlicamiga namΛaca agai.

32 Dai mΛsiΛascadΛ giñsiisagi curusiaba Diuusi soiñΛ agai muidutai vΛΛsi oidigi daama sai giñvaavoitudana —tΛtdai ΛSuusi.

33 PotΛtdai ΛSuusi sai maatΛna Λoodami isducatai muuquia agai Λgai.

³⁴ TaidΛ aoodami aa noragi daidΛ itΛtdai:

—Diuusi ñiooquidarΛ pocaiti saidΛ aCristo tomastuigaco oidaca agai. ¿DucatΛ caiti aapi saidΛ aoodami siisapa agai a mo curusiaba a gai ismaacΛdΛ viaa a mo sΛlicami? ¿SioorΛ a gai ismaacΛdΛ viaa a mo sΛlicami? —tΛtdai aoodami.

³⁵ Amaasi aSuusi itΛtdai:

—AanΛ quiaa daacamu aapimΛ aΛmadu aΛpΛ chiΛqui tasai dai gΛnmamaatulda iñagai aanΛ. CΛagavΛr giñcaΛca aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ vai poduucai cΛagacΛrΛ oidacagi dai cΛagacΛrΛ vuvaquiagi. SioorΛ maicΛagacΛrΛ oidaga maimaata siaaco iimia agai coocai.

³⁶ Aliasi gΛaagai isvaavoitudadagi aapimΛ istumaasi gΛnmamaatΛtuldi aanΛ quiaa daacatai aanΛ aapimΛ gΛnaΛmadu vai poduucai cΛagacΛrΛ oidaca aapimΛ —tΛtdai aSuusi.

Caaagidacai aSuusi imaasi ii abiaadarΛ dai gΛΛsto taidΛ aoodami camaitΛΛ.

³⁷ aSuusi idui mui naana maasi istumaasi gΛrgarducami aoodami vuitapi dΛmos vΛΛscarΛ maivaavoitu a gai.

³⁸ Poduucai a pΛdui istumaasi gaaagidiña Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ IsaiacarΛ potΛtdai a gai Diuusi:

GiñDiuusiga baitoma tomali amaadutai maivaavoitu aidasi aagidi aatΛmΛ gΛñiñiooquituldiadamiga gΛñiooqui aoodami.

Tomasi aoodami nΛidi issΛlicadΛ viaa aapi giñDiuusi guvucadagai vΛΛscarΛ maimaata nΛidi istumaasi a pΛdui.

AstΛtdai IsaiacarΛ.

³⁹ Dai IsaiacarΛ ooja aΛpΛ istuusi maitistutuidi aoodami isvaavoitudadagi dai podu ooja:

⁴⁰ NΛijadamu a gai istumaasi ivueeyi Diuusi dΛmos Diuusi maidagito ismaatΛ nΛijadagi. Ducami iscuupicagi vuupuidΛ.

CaΛ a gai Diuusi ñiooquidΛ dΛmos Diuusi maidagito ismaatΛ caΛcagi.

Dai Diuusi pocaiti: “A gai maiΛma duucai gΛntΛagito a lidi dai maitΛnvaavoitu vai poduucai cΛagacΛrΛ gΛnvuvaidan aanΛ”, ascaiti Diuusi.

Asduucai ooja IsaiacarΛ.

⁴¹ Pocaiti IsaiacarΛ aagaitai aCristo. IsaiΛ nΛidi aCristo gΛcoosigarΛ dai poduucai maí issΛlicadΛ vaamioma viaa guvucadagai aCristo sitomasioorΛ dai isvaamioma tΛaanΛi sitomasioorΛ.

⁴² DΛmos vΛΛscarΛ muidutai ajudidíu tΛaanΛdamigadΛ vaavoitu aSuusi dΛmos maiaagidi vΛΛsi oodami. A gai aΛbΛidi ismaatΛmudai a fariseo. A gai camaidagitu isvaapaquiagi a quiuupaigadarΛ.

⁴³ Vaamioma oojoidi a gai isΛoodami cΛagacΛrΛ nΛijadagi siΛDiuusi.

⁴⁴ aSuusi cavami iina daidΛ icaiti:

—TomasioorΛ sioorΛ iñvaavoitudadagi a gai vaavoitudai aΛpΛ Diuusi giñooga. A gai a gai daidΛ giñootoi.

⁴⁵ Dai tomasioorΛ sioorΛ maatΛ istuiga aanΛ cΛaga maatΛ istuiga a gai ismaacΛdΛ giñootoi.

⁴⁶ AanΛ andivia tami oidigi daama vai aoodami maatΛna istumaasi Diuusi ipΛlidi isivuaadagi dai divia aanΛ sai sioorΛ giñvaavoitudadagi camaisoimaasi ivuaadagi.

⁴⁷ TomasioorΛ sioorΛ caΛcagi istumaasi gaaagiada aanΛ dai maitiñΛgiadagi aanΛ maitΛrΛgai ismaacΛdΛ gaaagida iñagai isducatai soimaasi taata a gai a gai. AanΛ divia tami oidigi daama sai cΛagacΛrΛ vuuvacΛna oodami, dai maisiu aagida iñagai oodami isducatai soimaasi taata a gai a gai.

⁴⁸ Tomasioor^Λ sioor^Λ gajiaad^Λ giñviaa aan^Λ dai maivaavoitudai giññiooqui ^Λgai gia s^Λallic^Λ soimaasi taata ^Λgai si^Λascad^Λ caugiti^Λgi oidigi. Giñmamaat^Λtuldiaragac^Λda c^Λaga g^Λmaat^Λmu is^Λgai ^Λrsoimaasi ivuaadami.

⁴⁹ Istumaasi aagai aan^Λ mait^Λraan ^Λagi giññiooqui baiyoma aan^Λ aagai mos^Λcaasi istumaasi ip^Λlidi giñoo^Λga. ^Λgai giñootoi daid^Λ giñaagidi istumaasi g^Λnaagida aan^Λ dai istumaasi g^Λnmaat^Λtuldiagi aan^Λ.

⁵⁰ Dai c^ΛΛ maata aan^Λ sai istumaasi giñaagidi giñoo^Λga ansai gaaagidana gomaasic^Λda c^Λagac^Λra vuvac^Λi oodami. Casc^Λda aan^Λ angaaagidi mos^Λcaasi istumaasi giñ^Λtajai giñoo^Λga ansai gaaagidana —caiti ^ΛSuusi ^Λoodami.

13

¹ Dai cayoga aayitadai ^Λsiaa duudagai istuigaco ^Λjudidíu t^Λagitoiña aidasi Diuusi c^Λagac^Λra vuvaitu Ejiipituaiñ^Λda^Λ, mos^Λmo tasai vi^Λaga. Camaat^Λcatadai ^ΛSuusi is-caaayi istuigaco daivunu imia ^Λgai ^Λgai idi oidigiañ^Λda^Λ dai ^Λpamu noragia ^Λgai m^Λca siaaco daja oogad^Λ. ^ΛSuusi s^Λallic^Λda oig^Λdai v^Λasi ismaac^Λda vaavoitudai ^Λgai tami oidi daama, v^Λasi g^Λib^Λdagac^Λda oig^Λdai ^Λgai.

² Dai ^ΛSuusi ^ΛΛmadu aat^Λma mamaat^Λrdamigad^Λ gacueeyitadai tucara. Taid^Λ ^Λquoma abiaad^Λra ^ΛDiaavora divia Simuñi marad^Λ ^ΛUudasi Iscaliote ^ΛΛmadu dai ip^Λlitu isgat^Λgida ^Λgai ^ΛSuusi sai b^Λana ^Λgai ismaac^Λda vuid^Λra v^Λat^Λcatadai.

³ ^ΛSuusi maat^Λcatadai isDiuusi oogad^Λ ^Λgai ootoi tami oidi daama t^Λvaagiañ^Λda^Λ dai is^Λpamu gaamu aa g^Λsiagi Diuusi ^ΛΛmadu. Dai ^Λgai maat^Λcatadai ^Λpa is^Λoogad^Λ camaa guvucadagai sai t^Λaan^Λiña v^Λasia^Λcatai.

⁴ Daid^Λ quiaa acueeyitadai ^ΛSuusi ^ΛΛmadu aat^Λma mamaat^Λrdamigad^Λ dai c^Λquiva ^Λgai dai maigo daí g^Λdaamanaga yuucusi dai b^Λi ^Λmo gaquidacarui dai g^Λpuraan vuu.

⁵ Amaasi toa suudagi ^Λmo vaateej^Λra dai g^Λaagacai g^Λrvacuañimi g^Λra^Λcaso aat^Λma mamaat^Λrdamigad^Λ. Dai gaquigi gaquidacaruc^Λda ismaac^Λda g^Λpuraana vuutadai.

⁶ Dai aidasi vacuaañda agaitadai ^Λgai ^ΛSimuñi Piiduru ^Λcasod^Λ ^Λgai pot^Λadai:

—¿Aan^Λ iñ^Λcaso p^Λsvacuaana ^Λgai ^Λpa? —t^Λadai.

⁷ Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—Sivi maimaata n^Λidi aapi istuma vueeyi aan^Λ d^Λmos gooqui^Λra gia maat^Λ n^Λidamu aapi —t^Λadai.

⁸ D^Λmos ^ΛPiiduru it^Λadai:

—Aan^Λ giñ^Λcaso gia tomali ^Λmo imidagai maitiñvacuaañdamu aapi —t^Λadai.

Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai:

—Ismaivacuaana aan^Λ g^Λcaso aid^Λ gia aapia mait^Λrgiñaduñi —t^Λadai.

⁹ Taid^Λ ^ΛSimuñi Piiduru it^Λadai:

—Giñbait^Λcaacamiga aid^Λ gia maisiu mos^Λcaasi giñ^Λcaso vacuaanamu aapi, g^Λaagai p^Λsvacuaanagi aapi giñnoonovi daid^Λ giñmo^Λ ^Λpa —t^Λadai.

¹⁰ D^Λmos ^ΛSuusi it^Λadai:

—Sioor^Λ utudami g^Λnvapa^Λtaviagi mait^Λaagai isv^Λasi tuucugad^Λ vacuaanagi mos^Λcaasi ^Λcasod^Λ g^Λaagai isvacuaanagi. Dai aapim^Λ cavuaañicam vii d^Λmos maisiu v^Λascatai —t^Λadai ^ΛSuusi.

¹¹ C^ΛΛ maí ^ΛSuusi sioor^Λ t^Λgida agaitadai, casc^Λda pocaiti sai maiv^Λscatai vuaañicam vii, poduucai t^Λiya ^Λlidi ^ΛSuusi is^Λrsoimaasi ivuaadami ^Λgai ismaac^Λda t^Λgida agaitadai.

¹² Dai canaato vacuaañdacai ^ΛSuusi aat^Λma mamaat^Λrdamigad^Λ ^Λcasod^Λ ^Λpamu g^Λai g^Λdaamanaga yuucusi dai ^Λpamu daiva meesa vuid^Λra. Daid^Λ it^Λadai aat^Λma mamaat^Λrdamigad^Λ:

—¿Maat^Λmasi n^Λidi aapim^Λ istumaasi idui aan^Λ aapim^Λc^Λda?

³³ Giñaaduñi camaitavapi daacamu aan aapim gannamadu. Aapim giñgaagamu dai maitiñtagimu. Dai aan angnaagidi aapim anpan duucai aagidi aan ajudidú sai malla siaaco imiagi aan, aapim maitistutuidi isiimiagi.

³⁴ Dai aan gnaagidi idi ñiooqui utudui sai aapim aipacoga gnoigadaiña. Poduucai isduucai gnoigadai aan poduucai anpa aliasi gaagai masiaapim aipacoga gnoigadagi.

³⁵ Vai poduucai vasi oodami oidi daama caga maatmu masiaapim argiñmamaatardamiga —tatadai anSuusi.

³⁶ Taid anSimuñi Piiduru itadai:

—Giñbaitacacamiga, ¿pa imia agai aapi? —tatadai.

Taid anSuusi itadai:

—Malla siaaco imia iñagai aan aapi maitistutuidi isiñoidági sivi, damos gooquiarioma giñoidámu aapi —tatadai anSuusi.

³⁷ Amaasi anPiiduru itadai:

—Giñbaitacacamiga, ¿tuisi maitistutuidi aan isoidá sivi? Aan baigiñduu iñsmuuiagi aapi gnavatar —tatadai.

³⁸ Taid anSuusi itadai:

—Mospocaiti aapi isbaigadu psmuuiagi aan giñvatar. Baiyoma sivi tucara maiquiaa cucucai tacucu potimu aapi vaicojo ismaitgiñmaat.

14

¹ Maitavrvuaam anliada aapim. Cagavav vaavoitudada Diuusi dai cagavav giñvaavoitudada aan anpa.

² Malla siaaco daja giñooga muidu baabaqui. Dai malla imia iñagai aan dai movai duuñimu aan siaaco oidaca aapim. Ismaitarvaavoicamudai imaasi aan gia maitanaagidamudai.

³ Dai caimacai aan bai duuñimu siaaco oidaca aapim aid gia anpan divimu aan daid gnvaidacamu aan vai aapim oidacagi aan iñnamadu.

⁴ Aapim gia caa maata siaaco imia iñagai aan dai maata anpa voi —tatadai anSuusi.

⁵ Taid anTomás itadai:

—Giñbaitacacamiga aatma maimaata siaaco imia agai aapi. ¿Duucata maata aatma voi? —tatadai.

⁶ Taid anSuusi itadai:

—Aan voi iñducami aapim gnavatar cascada anacada aimu aapim malla siaaco daja Diuusi. Dai anacada maatmu istumaasi arvaavoi. Dai aan gnaacai ibdagai utudui. Mosacaasi siora giñvaavoitudagi aimu malla siaaco daja giñooga.

⁷ Iscaga maatmudai aapim iñsiora aan aid gia maatmudai aapim giñooga anpa. Damos sivi maata aapim agai canidi agai cascada —tatadai anSuusi.

⁸ Taid anPiili itadai:

—Giñbaitacacamiga, gardagitoñi tsnaida aatma Diuusi garooga. Mosacaasi go-maasi ipalidi aatma —tatadai anPiili.

⁹ Taid anSuusi itadai:

—Piili, mosan avapi daja aan gannamadu. ¿Ducatai maitiñmaat aapim quiaa? Siora giñnidi agai nidi giñooga anpa. ¿Tuipasi giñaagidi iñsaan gandagituagi masnidagi aapim Diuusi garooga?

¹⁰ ¿Maitarvaavoitudai aapi ismosmadugan tuutuiga aan anmadu garooga? Idi ñiooqui ismaacada gnaagidi aan maisu angi giñtagitoidacada aagi aan. Garooga agai daid giñnamadu daja daid giñmaa guvucadagai isiduuna aan aa duiñdagad agai.

11 Giñvaavoitudavurai aapimΛ isΛmadugan tuutuiga aanΛ Λmadu gΛrooga. Is-maitiñvaavoitudai mosΛcaasi giññiooquicΛΔ aidΛ gia giñvaavoitudavurai aapimΛ Λnaana maasi gΛgΛrducamicΛΔ iñsmaacΛΔ ivuaadana aanΛ.

12 SΛΛlicΛΔ Λrvaavoi isΛgai ismaacΛΔ giñvaavoitudai iduuñimu ΛpΛ naana maasi gΛgΛrducami poduucai isduucai ivueeyi aanΛ dai asta istumaasi gΛgΛrducΛdioma iduñia agai Λgai. AanΛ noragimu mΛΛca siaaco daja gΛrooga cascΛΔ.

13 Dai siuu duucu daanΛda aapimΛ Diuusi giñvaavoitudacai taanΛdavurai istumaasi ipΛlidi naidΛ gΛnmaaquimu aanΛ vai poduucai gΛmaatiagi isviaa guvucadagai giñooga.

14 SΛΛlicΛΔ iduuñimu aanΛ tomastumaasi istumaasi ismaacΛΔ taanΛdagi aapimΛ giñvaavoitudacai.

15 MΛsiaapimΛ iñoigΛdai Λgigitai avΛrcaΛca ismaacΛΔ gΛnaagidi aanΛ.

16 Siaana daanΛdamu gΛrooga siΛgai gΛnootosdamu gΛibΛdaga vai Λgai gΛnsoicΛdagi masai vaamioma cΛΛga vaavoitudaiñia daidΛ baigΛnΛliatudagi Λpan duucai aanΛ gΛnsoicΛi daidΛ baigΛnΛliatudai sivi. Λgai vaa Λgai daidΛ gamaatΛtuldiamu mosΛcaasi istumaasi Λrvaavoi. Dai Λgai vΛΛscarΛ gΛnΛΛmadu daaca agai.

17 Λoodami maivaavoitudadami maimaatΛ Diuusi IbΛadΛ tomali maimaatΛ istan daja Λgai cascΛΔ maitistutuidi isdagituagi isΛΛmadu daacagi. DΛmos Λgai cadaja aapimΛ gΛnΛΛmadu daidΛ gΛnΛΛmadu daaca Λgai tomastuigaco cascΛΔ aapimΛ maatΛ Diuusi IbΛadΛ.

18 AanΛ gia maitΛndagitomu siΛΛgi daraaca aapimΛ. Λpan divimu aanΛ daidΛ gΛnΛΛmadu daacamu.

19 Otoma Λoodami tami oidi daama oidacami camaitiñnΛijadamu, dΛmos aapimΛ gia giñtΛΛgimu Λpamu. AanΛ gia Λpamu duaacamu cascΛΔ aapimΛ oidaca agai tomastu-igaco.

20 AidΛ gia aapimΛ maatΛmu iñsaanΛ vΛΛscarΛ daja Diuusi giñooga ΛΛmadu. Dai aanΛ vΛΛscarΛ gΛnΛΛmadu daja.

21 IsΛmaadutai maatΛcagi istumaasi gataaanΛi aanΛ dai Λgigitai caΛcagi poduucai cΛΛ maatΛ aanΛ issΛΛlicΛΔ iñoigΛdai Λgai. Dai Diuusi giñooga oigΛadamu vΛΛscatai ismaacΛΔ giñoigΛdai. Dai aanΛ ΛpΛ oigΛadamu Λgai. Dai aanΛ maatΛtuldamu Λgai iñsaanΛ daja Λgai ΛΛmadu —tΛtΛdai ΛSuusi.

22 AidΛ gia ñioo ΛUudasi (idi ΛrΛmai Uudasi maisiu Uudasi Iscaliote) dai potΛtΛdai:

—GΛrbaitΛcΛaacamiga, ¿ducatai aapi gΛrmaatΛtuldamu mosΛcaasi aatΛmΛ pΛsgΛrΛΛmadu daja dai maimaatΛtulda agai Λoodami maivaavoitudadami? —tΛtΛdai.

23 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—SioorΛ giñoigΛdai Λgai gia Λgigitai caΛcamu giññiooqui. DaidΛ gΛrooga oigΛadamu Λgai. Dai giñooga ΛΛmadu aanΛ daraajamu Λgai ΛΛmadu.

24 SioorΛ maitiñoigΛdai Λgai gia maiΛΛgigitai caΛ giññiooqui. Idi ñiooqui ismaacΛΔ gΛnaagidi aanΛ maisiu mosΛΛgi gΛnaagidi aanΛ baiyoma gomaasi ΛrñiooquidΛ Diuusi giñooga dai Λgai giñootoi.

25 AanΛ gΛnaagidi vΛΛsi imaasi quiaa aimΛraitai tami oidi daama aapimΛ gΛnΛΛmadu.

26 Dai daañidamu aanΛ Diuusi giñooga sai Λgai ootosana gΛibΛdaga sai Λgai gΛnnuucadacana daidΛ baigΛnΛliatudana. Λgai Λgai daidΛ gΛnmaatΛtuldiamu vΛΛsiaΛcatai dai Λgai gΛntΛgitotulda vΛΛsi istumaasi gΛnaagidi aanΛ.

27 Canoragimu aanΛ dΛmos aapimΛ daraajamu dai gΛniibΛstacan tadacamu gΛniibΛdaga. VΛΛscarΛ aanΛ gΛniibΛstudan tadatudamu gΛniibΛdaga maisiu Λpan duucai oodami caiti isiibΛstudan tadacana. MaitavΛr vuaamΛ ΛnΛliada aapimΛ tomali maiΛΛbiada tomali Λmo istumaasi.

28 AapimΛ casi giñcai iscaiti aanΛ isimia iñagai mΛΛca siaaco daja gΛrooga dai iñsΛpamu divimu aanΛ dai Λmapai daraajamu aatΛmΛ. IssΛΛlicΛΔ giñoigΛadamudai aapimΛ aidΛ

gia baig^{AN}liadamudai ca^Λcai iñsimia iñagai aan^Λ. Giñooga vaamioma viaa guvucadagai iñsaan^Λ casc^Λd^Λ.

²⁹ Aan^Λ g^Λnaagidi imaasi sivi maiquiaa ^Λp^Λdui vai poduucai si^Λscad^Λ ^Λp^Λduñiagi aapim^Λ c^Λaga vaavoitudamu istumaasi g^Λnaagidi aan^Λ.

³⁰ Camait^Λv^Λapi g^Λnaatagidamu aan^Λ aapim^Λ. Casi b^Λrimui ^ΛDiaavora. Agai agai dai t^Λaan^Λi ^Λoodami ismaac^Λd^Λ maitiñvaavoitudai. D^Λmos agai maitistutuidi aan^Λc^Λd^Λ.

³¹ D^Λmos v^Λasc^Λr^Λ g^Λaagai ispoduucai ^Λp^Λduñiagi vai ^Λoodami maatiagi iñsaan^Λ oig^Λdai g^Λrooga daid^Λ iñsaan^Λ ivueeyi v^Λasi istumaasi giñt^Λaan^Λi agai. Guuquivavurai aapim^Λ. Tim^Λda tab^Λr^Λ.

15

¹ Uuvasi d^Λad^Λ iñducami aan^Λ. Dai uuvasi d^Λad^Λ nuucadacami ducami Diuusi g^Λrooga.

² Amaamarad^Λ ismaac^Λd^Λ maiiibiatai guicumai ^Λnuucadacami daid^Λ ag^Λquiad^Λ maamarad^Λ guicumai ^Λp^Λ vai poduucai vaamioma c^Λaga iibiatai ^Λuuvasi d^Λad^Λ.

³ Daid^Λ amaamarad^Λ ismaac^Λd^Λ c^Λaga iibiatai g^Λnducami aapim^Λ c^Λaga giñvaavoitudaitai.

⁴ Maitav^Λr g^Λjiaad^Λr^Λ giñviaa aapim^Λ dai aan^Λ maig^Λjiaad^Λr^Λ g^Λnviaa ^Λp^Λ. ^Λuuvasi maamarad^Λ maisiu ^Λagi iibiatai. Mos^Λcaasi amaamarad^Λ ismaac^Λd^Λ quiaa arasaca ^Λuuvasi d^Λad^Λ istutuidi isiibiatai. Dai poduucai aapim^Λc^Λd^Λ ^Λp^Λ. Mos^Λcaasi siora apiavaavoitudada giññiooqui istutuidi isc^Λagac^Λr^Λ oidacagi.

⁵ Uuvasi d^Λad^Λ iñducami aan^Λ dai aapim^Λ maamarad^Λ g^Λnducami. Siora maig^Λjiaad^Λr^Λ giñviaagi agai vaamioma c^Λaga istutuidi isc^Λagac^Λr^Λ oidacagi. Aat^Λma ^Λmapai daraaja casc^Λd^Λ. Aapim^Λ ^Λagi maitistutuidi isiduñiagi tomali ^Λmo istumaasi c^Λagaducami.

⁶ Siora g^Λjiaad^Λr^Λ viaa giññiooqui g^Λjiaad^Λr^Λ viaamu aan^Λ ^Λp^Λ, poduucai isduucai g^Λguicomai ^Λuuvasi maamarad^Λ ismaac^Λd^Λ maiiibiatai dai gaquisari. Dai gooquir^Λ g^Λampaidi amaamarad^Λ gaquiad^Λ daid^Λ m^Λm^Λidi.

⁷ Isaapim^Λ maitiñdagitu d^Λmos baiyoma apiavaavoitudada giñmamaat^Λtuldaraga aid^Λ gia giñtaañimu istumaasi ip^Λliadagi dai aid^Λ gia aan^Λ g^Λnmaaquimu.

⁸ Si^Λscad^Λ aapim^Λ c^Λagac^Λr^Λ oidacagi poduucai siaa duutuda aapim^Λ Diuusi, dai poduucai c^Λaga g^Λmaata isaapim^Λ argiñmamaat^Λrdamiga.

⁹ Poduucai isduucai giñoig^Λdai giñooga poduucai aan^Λ ^Λp^Λ g^Λnoig^Λdai aapim^Λ. Apiav^Λr t^Λt^Λgitoda aapim^Λ iñsg^Λnoig^Λdai aan^Λ.

¹⁰ Is^Λagiadagi aapim^Λ giñmamaat^Λtuldaraga poduucai t^Λt^Λgitodamu aapim^Λ iñsg^Λnoig^Λdai aan^Λ. Dai aan^Λ ^Λp^Λ ^Λgidi v^Λasi istumaasi giñaagidi giñooga dai baigiñ^Λlidi aan^Λ giñoig^Λdaitai agai.

¹¹ G^Λnaagidi aan^Λ idi ñiooqui vai poduucai aapim^Λ baig^{AN}liadagi aan^Λ iñ^Λmadu dai isv^Λasi g^Λniib^Λdac^Λd^Λ baig^{AN}liada aapim^Λ.

¹² Dai aan^Λ g^Λnt^Λjai m^Λsiaipacoga g^Λnoig^Λada aapim^Λ poduucai isduucai g^Λnoig^Λdai aan^Λ.

¹³ Siora ali^Λasi oig^Λadagi ^Λmoco g^Λaduñi agai gia bai g^Λduu ismuuquiagi agai v^Λatar^Λ.

¹⁴ Dai aapim^Λ argiñaaduñicamu m^Λsivuaadagi istumaasi g^Λnaagidi aan^Λ.

¹⁵ Aan^Λ camaigiñpipiooñiga g^Λnaagai. ^Λp^Λiooñi maimaata istuma v^Λueeyi aamud^Λ casc^Λd^Λ. Baiyoma aan^Λ giñaaduñi g^Λnaagai. Aan^Λ casi g^Λnaagidi v^Λasi istumaasi giñaagidi giñooga casc^Λd^Λ.

¹⁶ Aapim^Λ mai^Λcovai giñvusaitu baiyoma aan^Λ ^Λcovai g^Λnvuvaitu aapim^Λ. Dai aan^Λ g^Λnootoi aapim^Λ sai aagidana giññiooqui aa oodami v^Λasc^Λr^Λ c^Λagac^Λr^Λ oida-catai aapim^Λ. Daid^Λ giñooga g^Λnmaaquimu v^Λasi istumaasi taañ^Λdagi aapim^Λ giñvaavoitudaitai.

17 Dai aanΛ gΛntΛaanΛi siaipacoga gΛnoigΛada aapimΛ.

18 Isaoodami gΛncΛadadagi aapimΛ gΛntΛgitovurai isaanΛ giñcΛadaina Λgai ΛpΛga.

19 IsaapimΛ uurapΛcadamudai Λoodami maivaavoitudadami aidΛ gia Λgai gΛnoigΛadamudai poduucai isduucai gΛnoigΛadai Λgai aipacoga. DΛmos aanΛ Λcovai gΛnvuvaitu Λoodami maivaavoitudadami saagidiaiñdΛrΛ dai sivi camaiuurapΛcΛi aapimΛ Λgai. CascΛdΛ Λgai gΛncΛadai.

20 GΛntΛtΛgitovurai aapimΛ isgΛnaagidi aanΛ sai tomali Λmo piooñi maivaamioma namΛga siaamudΛ. Λoodami soimaasi giñtaatatuli aanΛ ismaacΛdΛ gaaamu cascΛdΛ soimaasi gΛntaatatuldamu ismaacΛdΛ giñpipiooñiga gΛnducami. ΛΛmo oodami ΛΛgiditai caΛ giññiooqui poduucai ΛpΛ ΛΛmo oodami ΛΛgiditai caΛcamu gΛññiooqui.

21 VΛΛsi gomaasi iduunimu Λgai giñvaavoitudacai aapimΛ. Λgai maimaatΛ Λgai ismaacΛdΛ giñootoi cascΛdΛ.

22 IñsaanΛ maidivimudai dai maiñiooquidamudai Λgai aidΛ gia Λgai maigajiaadΛrΛ giñviaamudai. DΛmos aliΛsi soimaasi idui Λgai gajiaadΛrΛ giñviaacai maitiipucatai istui.

23 SioorΛ giñcΛadada Λgai gia cΛadai Diuusi gΛrooga ΛpΛ.

24 IñsaanΛ maitiduuñimudai Λgai saagida naana maasi gΛgΛrducami ismaacΛdΛ maitidui tomali Λmo Λmai Λgai maisoimaasi iduunimudai gajiaadΛrΛ giñviaacai. DΛmos tomasi Λgai nΛidi vΛΛsi gomaasi vΛΛscΛrΛ giñcΛadai daidΛ Λgai cΛadai giñooga ΛpΛ.

25 AidΛsi ΛpΛdui imaasi aidΛ ΛpΛdui istumaasi caoojisi Λjudidíu sΛΛlicamigadΛrΛ dai pocaiti: “GiñcΛadai Λgai maitiipucatai istucudΛ”, ascaiti.

26 DΛmos daañimu aanΛ giñooga vai Λgai ootosana gΛIbΛdaga. Dai siΛscadΛ diviagi Λgai gΛnsoicΛdamu mΛsai cΛΛga vaavoitudaiña daidΛ baigΛnΛliatudamu Λgai. Dai Λgai gia gΛnaagidamu mosΛcaasi istumaasi Λrvaavoi. Dai Λgai gΛnaagidamu naana maasi istumaasi giñagaitai aanΛ.

27 Dai aapimΛ ΛpΛ aagidamu aa oodami naana maasi istumaasi cΛcΛagaducami giñagaitai aanΛ. AapimΛ aanΛ iñΛΛmadu ajioopaitadai tucamidΛrΛ abiaadΛrΛ cascΛdΛ.

16

1 VΛΛsi imaasi gΛnaagidi aanΛ mΛsai apiacΛΛga vaavoitudaiña.

2-3 DaidΛ Λjudidíu ismaacΛdΛ maisΛlicΛdΛ maatΛ Diuusi gΛrooga tomali maisΛlicΛdΛ giñmaatΛ maitΛndagitamΛ isaapimΛ vΛpaaquiagi quiquiuupaigΛdΛrΛ. Dai aimu istuigaco Λgai vaa gΛncoodamu poΛlilitai ispoduucai ivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi.

4 Poduucai gΛnaagidi aanΛ vai siΛscadΛ ΛpΛduuñiagi gomaasi ismaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ aidΛ gia tΛgitomu aapimΛ iscasi gΛnaagidi aanΛ.

AanΛ gΛnΛΛmadu aimΛraitadai cascΛdΛ maitΛnaagidi aanΛ imaasi ΛΛquioma.

5 DΛmos sivi caΛpamu imimu aanΛ mΛΛca siaaco daja giñooga. Λgai Λgai dai giñootoi tami oidi daama. Dai tomali Λmaadutai maitiñtΛcacai aapimΛ iñsiaaco imia iñagai.

6 Baiyoma soigΛnΛli aapimΛ gΛnaagidacai aanΛ imaasi.

7 DΛmos sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi isvaamiomΛ ΛrcΛΛgai aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ iñsimi aanΛ. Iñsmiimia aanΛ aidΛ gia maidivimu Λgai ismaacΛdΛ gΛnsoicΛda agai mΛsai vaamioma cΛΛga vaavoitudaiña dai baigΛnΛliatudagi. DΛmos iñsimia aanΛ aidΛ gia baigovai ooto-samu aanΛ Λgai.

8-11 SiΛscadΛ divia Λgai maatΛtuldiadamu oodami isΛrsoimaasi ivuaadami maitiñvaavoitudacai Λgai. DaidΛ Diuusi IbadΛ maatΛtuldiadamu Λoodami ΛpΛ iñsaanΛ sΛΛlicΛdΛ cΛΛga giñtΛgito dai tomali Λmo imidagai maisoimaasi idui aanΛ. VΛΛsi imaasi cΛΛga maatΛmu Λgai imΛcai aanΛ mΛΛca siaaco daja giñooga dai aapimΛ camaitiñΛjadamu. DaidΛ Diuusi IbadΛ maatΛtuldiadamu Λoodami isΛmo imidagai

Diuusi soimaasi taatamituldiamu ʌoodami maivaavoitudadami. Dai aidʌ gia Diuusi soimaasi taatamituldiamu ʌDiaavora ʌʌpʌ.

¹² Quiaa oidaga naana maasi istumaasi gʌnaagida iñʌlidi aanʌ dʌmos aapimʌ maitis-tutuidi ismaatʌ caʌcagi sivi.

¹³ Siʌʌscadʌ diviagi Diuusi Ibʌadʌ ʌgai gʌnmaatʌtuldiamu vʌʌsi istumaasi ʌrvaavoi. Vʌʌsi istumaasi aagai ʌgai ʌrvaavoi. ʌgai gʌnmaatʌtuldiamu maisiu istumaasi ʌʌgi ʌgai ipʌlidi, baiyoma ʌgai gʌnmaatʌtuldiamu mosʌcaasi istumaasi aagidi aanʌ. Dai ʌgai gʌnaagidamu istumaasi ʌpʌduña agai.

¹⁴ Dai ʌgai soicʌda agai oodami sai siaa giñduutudaiña mamaatʌtulditai ʌgai istumaasi aanʌ aagidi.

¹⁵ Vʌʌsi istumaasi aagai giñooga ʌgai vaa ñiooqui aagai aanʌ ʌʌpʌ cascʌdʌ pocaiti aanʌ sai Diuusi Ibʌadʌ gʌnmaatʌtuldiamu istumaasi aagai aanʌ.

—————
¹⁶ Caotoma maitiñʌijadamu aapimʌ dai gooquiʌrʌ maitʌvʌpicʌdʌ ʌpamu giñtʌʌgimu. Aanʌ imimu tʌvaagiamu siaaco daja giñooga cascʌdʌ —tʌtʌdai ʌSuusi.

¹⁷ Amaasi ʌʌmoco aatʌmʌ mamaatʌrdamigadʌ ʌSuusi aipaco gartʌcacaimi dai pocaitimi:

—Istʌiya ʌlidi goovai dai pocaiti tʌsai caotoma mainʌijada ragai aatʌmʌ dai gooquiʌrʌ maitʌvʌpicʌdʌ ʌpamu tʌʌgia ragai. Dai sai imia agai tʌvaagiamu siaaco daja oogadʌ.

¹⁸ Istuisi pocaiti goovai tʌsai otoma camaitʌʌgia ragai. Aatʌmʌ maimaataʌ caʌ istʌiya ʌlidi goovai —caiti aatʌmʌ.

¹⁹ ʌSuusi maatʌcatadai isaatʌmʌ tʌcaca ipʌlidadai ʌmo istumaasi cascʌdʌ povʌrtʌtʌdai:

—Casi gʌnaagidi aanʌ sai caotoma maitiñʌijadamu aapimʌ dai gooquiʌrʌ maitʌvʌpicʌdʌ ʌpamu giñtʌʌgimu. ¿Gomaasi mʌsaagai aapimʌ?

²⁰ Sʌʌlicʌdʌ aapimʌ soigʌʌliadamu dai suaanʌdamu dʌmos ʌoodami maivaavoitu-dadami baigʌʌliadamu. Dʌmos gʌnsoiʌliaraga ugitimu sibaigʌʌliadamu aapimʌ.

²¹ Siʌʌscadʌ ʌmo ooqui cacoocoagi duaaidia agaitai ali oodami aliʌ soimaasi taatacana ʌgai dʌmos siʌʌscadʌ cavuusai ʌali oodami camaitʌgito iscavami coco baigʌʌliatugaitai iscavuusai ʌmo ali oodami.

²² Poduucai aapimʌ soigʌʌlidi sivi dʌmos ʌpan divimu aanʌ dai gʌnʌidamu dai aidʌ gia sʌʌlicʌdʌ baigʌʌliadamu aapimʌ dai maitiipucamu sioorʌ soigʌʌliatudagi.

²³ Aidʌ tasʌrʌ camaitiñtʌcacamu aapimʌ tomali ʌmo istumaasi. Sʌʌlicʌdʌ ʌrvaavoi mʌsiaapimʌ tañiagi Diuusi gʌrooga tomastumaasi giñvaavoitudacai ʌgai gia gʌnmaaquimu istumaasi tañiagi aapimʌ.

²⁴ ʌʌquioma daanʌiña aapimʌ Diuusi maisiu giñsʌʌlicamigacʌdʌ. Sivi gia taanʌdavurai aapimʌ Diuusi istumaasi tʌgitocagi giñsʌʌlicamigacʌdʌ dai Diuusi gʌnmaaquimu vai poduucai sʌʌlicʌdʌ baigʌʌliadamu aapimʌ.

—————
²⁵ Aanʌ gʌnaagidi ʌʌmo istumaasi gʌnmaatʌtulda iñʌlidadai ʌma maasi. Dʌmos aimu istuigaco aanʌ camaipoduucai gʌnmamaatʌtuldiadamu baiyoma sʌʌli gʌnaagidamu aanʌ naana maasi istumaasi agaitai Diuusi gʌrooga.

²⁶ Dai aidʌ tasʌrʌ daañidamu aapimʌ Diuusi gʌrooga giñsʌʌlicamigacʌdʌ. Dai ca-maitʌgitocamu aapimʌ iñsaanʌ daanʌdagi gʌrooga aapimʌ gʌnvʌʌtarʌ.

²⁷ Diuusi gʌrooga sʌʌlicʌdʌ gʌnoigʌdai giñoigʌdaitai aapimʌ dai vaavoitudaitai iñsaanʌ divia mʌʌcadʌrʌ siaaco oidaga Diuusi gʌrooga.

²⁸ Vaavuava iñsaanʌ divia mʌʌcadʌrʌ siaaco oidaga Diuusi giñooga dai divia aanʌ tami oidi daama. Dai sivi caimʌdamu aanʌ ʌpamu gaamucu siaaco daja gʌrooga —tʌtʌdai ʌSuusi.

²⁹ Taidʌ aatʌmʌ ʌSuusi mamaatʌrdamigadʌ potʌtʌdai:

—Sivi gia cas^Λli g^Λraagidi dai maisiu g^Λraagidi ^Λmo istumaasi g^Λrmaat^Λtulda ^Λliditai ^Λma maasi.

³⁰ Sivi gia c^ΛΛ maat^Λ aat^Λm^Λ isaapi maat^Λ v^ΛΛsia^Λcatai. Aapi mait^Λgito is^Λmo oodami g^Λt^Λcaca ^Λmo istumaasi. Aapi camaat^Λ v^ΛΛsi istumaasi t^Λt^Λgitoi oodami casc^Λd^Λ. Imaa-sic^Λd^Λ cavaavoitu aat^Λm^Λ isaapi divia m^ΛΛcad^Λr^Λ siaaco daja Diuusi —t^Λt^Λdai aat^Λm^Λ.

³¹ Taid^Λ ^ΛSuusi pov^Λrt^Λdai:

—¿S^ΛΛlic^Λd^Λ m^Λs^Λgiñvaavoitudai aapim^Λ?

³² Otoma aimu istuigaco aapim^Λ aipacoga voopoimu dai ^Λgi ginviaamu. D^Λmos v^ΛΛsc^Λr^Λ mai^Λgi daacamu aan^Λ. Diuusi giñoo^Λga giñ^ΛΛmadu daacamu casc^Λd^Λ.

³³ V^ΛΛsi imaasi g^Λnaagidi aan^Λ vai aapim^Λ g^Λniib^Λstacan tadaca giñvaavoitudacai. Tami oidigi daama s^ΛΛlic^Λd^Λ soimaasi taatamu aapim^Λ. D^Λmos maitav^Λr^Λvuaam ^Λn^Λliada aapim^Λ aan^Λ gia vaamioma istutuidi si^Λgai ismaac^Λd^Λ viaa guvucadagai tami oidi daama —g^Λrt^Λdai ^ΛSuusi.

17

1 Caaagidacai ^ΛSuusi imaasi dai tai n^Λn^Λaava t^Λvaagi amacoga daid^Λ it^Λdai:

—Giñoo^Λga caaayi siuu duucu aapi t^ΛΛgidagi oodami iñsaan^Λ g^Λmara viaa guvucadagai dai t^ΛΛgidamu aan^Λ oodami iss^ΛΛlic^Λd^Λ viaa guvucadagai aapi.

² Aapiapa ^Λgai daid^Λ giñmaa s^ΛΛlicami ansai aan^Λ t^Λaan^Λiñ^Λ v^ΛΛsi oodami oidi daama oidacami. Dai ansai aan^Λ maacana ib^Λdagai utudui v^ΛΛsi ismaac^Λd^Λ aapi ^Λco vuvaitu vai ^Λgai v^ΛΛsc^Λr^Λ oidacamu aat^Λm^Λ g^Λr^ΛΛmadu.

³ Dai sioor^Λ viaacamu idi ib^Λdagai utudui poduuc^Λi ^Λgai g^Λmaat^Λ aapi daid^Λ giñmaat^Λ aan^Λ ^Λp^Λ. Daid^Λ maat^Λ ^Λgai is^Λgi aapi s^ΛΛlic^Λd^Λ ^Λr^ΛDiuusi, dai isaapi giñootoi tami oidigi daama.

⁴ Camamaat^Λtuli aan^Λ ^Λoidacami tami oidi daama isaapi vaamioma viaa guvucadagai sitomasioor^Λ. Canaato aan^Λ aa duiñdagai ismaac^Λd^Λ giñ^Λjai aapi.

⁵ Sivi gia giñoo^Λga ^Λpamu igiñmaaca ^Λgai vaa guvucadagai ismaac^Λd^Λ viaacatadai aan^Λ aapi ^ΛΛmadu maiquiaa tiipucatai oidigi abiaad^Λr^Λ.

⁶ Camaat^Λtuli aan^Λ ^Λgai ismaac^Λd^Λ ^Λco vuvaitu aapi oidigi daama oidajami saagidi-aiñ^Λr^Λ istuiga aapi. Aapi ^Λco vuvaitu ^Λgai vaid^Λ giñoid^Λtucuiñ^Λ dai ^Λgigitai ca^Λcana g^Λñiooqui ismaac^Λd^Λ aagidi aan^Λ.

⁷ Dai sivi ^Λgai c^ΛΛ maat^Λ ismos^Λcaasi istumaasi giñaa^Λgidi aapi ^Λgai vaa ñiooqui aagidi aan^Λ ^Λgai.

⁸ Poduuc^Λi aan^Λ aagidi ^Λgai g^Λñiooqui ismaac^Λd^Λ giñmaa aapi dai ^Λgai vaavoitu giñiooqui. Dai ^Λgai vaavoitudai ^Λp^Λ iñsaan^Λ divia m^ΛΛcad^Λr^Λ siaaco daja aapi daid^Λ isaapi giñootoi tami oidi daama.

⁹ G^Λdaañ^Λi aan^Λ p^Λsai nuucadacana ^Λgai ismaac^Λd^Λ giñoidatucui ^Λgai vaa ismaac^Λd^Λ ^Λco vuvaitu aapi dai maisiu g^Λdaan^Λi p^Λsai nuucadacana aapi ^Λmaivaavoitudadami.

¹⁰ V^ΛΛsi istumaasi viaa aapi ^Λraan^Λ iñtuidaga ^Λp^Λ dai v^ΛΛsi istumaasi viaa aan^Λ ^Λraapi g^Λtuidaga ^Λp^Λ. Dai v^ΛΛsi aapi g^Λmaamara ^Λraan^Λ giñmaamara ^Λp^Λ. S^ΛΛlic^Λd^Λ siaa giñduutuadamu oodami n^Λiditai isducatai ivueeyi ^Λgai ismaac^Λd^Λ giñvaavoitudai.

¹¹ Aan^Λ gia camaiviimu tami oidi daama baiyoma imimu aan^Λ m^ΛΛca siaaco daja aapi. D^Λmos ^Λgai gia viimu tami oidi daama. Giñoo^Λga aapi tomali ^Λmo imidagai maisoimaasi ivueeyi s^ΛΛlic^Λd^Λ c^ΛΛga t^Λgito aapi. Nuucadañi aapi g^Λg^Λvucadac^Λd^Λ ^Λgai ismaac^Λd^Λ ^Λco vuvaitu aapi vai ^Λgai viaacagi ^Λmo t^Λgito^Λdagai ^Λpan duuc^Λi aat^Λm^Λ viaa ^Λmo t^Λgito^Λdagai.

12 Aidasi quiaa aimaraitadai aanΛ agai Λmadu tami oidi daama cΛga nuucadatadai aanΛ gAguvucadacΛΛ agai ismaacΛΛ ΛCO vuvaitu aapi dai soicaitadai aanΛ sai apiavaavoitudaiña. Tomali Λmoco maigajiaadΛΛ giñviaa mosΛca Λmoco agai ismaacΛΛ Λmadu daja ΛDiaavora dai poduucai ΛpΛdui ismaacΛΛ casi ooja Diuusi ñiooquidarΛ.

13 Dai sivi caimia iñagai aanΛ mΛΛca siaaco daja aapi. DΛmos quiaa daacatai aanΛ tami oidi daama aagidi aanΛ vΛΛsi imaasi giñmamaatΛrdamiga vai agai baiganΛliada poduucai isduucai baigiñΛlidi aanΛ.

14 Camaa aanΛ gΛñiooqui agai. DaidΛ Λmaivaavoitudadami sΛΛlicΛΛ cΛΛdai Λvaavoitudadami. Λvaavoitudadami camaisoiduucai oidaga cascΛΛ. Λvaavoitudadami cΛΛgacΛΛΛ oidaga giñΛΛpan duucai.

15 AanΛ maitΛdanΛi pasai vuvaidana Λvaavoitudadami oidigi daamaiñdarΛ mosΛcaasi gΛdaanΛi aanΛ pasai sobicΛdana ΛDiaavora vai agai maisoimaasi duiñtuldana.

16 AanΛ gia maisoiduu oidaga daidΛ giñmamaatΛrdamiga maisoiduu oidaga poduucai isduucai soiduu oidaga Λmaivaavoitudadami.

17 SoicΛdañi aapi giñmamaatΛrdamiga vai agai sΛΛlicΛΛ cΛΛga gΛntΛgitocana dai cΛΛga oidacagi vaavoitudacai agai gΛñiooqui. GΛñiooqui sΛΛlicΛΛ Λrvaavoi cascΛΛ.

18 Poduucai isduucai aapi giñootoi tami oidi daama aanΛ ΛpΛ ootosa giñmamaatΛrdamiga vai aagidiana agai gΛñiooqui Λoodami tami oidi daama oidacami.

19 Dai aanΛ gia sΛΛlicΛΛ gΛΛΛgidi vΛΛsi istumaasi giñtΛaanΛi aapi vai poduucai agai ΛpΛ sΛΛlicΛΛ gΛΛΛgiadagi dai cΛΛgacΛΛΛ oidacagi.

20 Maisiu mosΛcaasi gΛdaanΛi aanΛ pasai soicΛiña giñmamaatΛrdamiga baiyoma gΛdaanΛi aanΛ pasai soicΛiña agaa ismaacΛΛ vaavoituda agai aagidacai giñmamaatΛrdamiga gΛñiooqui.

21 Dai gΛdaanΛi aanΛ giñooga isΛgai vΛΛscatai mosΛmadugan duucai tΛgitoiña Λpan duucai aatΛmΛ mosΛmadugan duucai tΛgitoi. MosΛmadugan duucai tΛgitodacai agai poduucai Λoodami oidi daama oidacami vaavoituda agai pasigiñootoi aapi tami oidi daama.

22 Poduucai isduucai aapi giñooga giñsaa duutudai iñΛΛmadu aimaraitai poduucai ΛpΛ aanΛ siaa duutudai giñmamaatΛrdamiga Λmadu aimaraitai aanΛ.

23 Agai Λmadu daja aanΛ. Dai aapi giñΛmadu daja. Dai poduucai Λmadugan duucai tΛgitoi agai daidΛ poduucai Λmaivaavoitudadami maatΛmu isaapi giñootoi daidΛ isaapi oigΛdai giñmamaatΛrdamiga poduucai isduucai giñoigΛdai aapi.

24 Giñooga, aapi ΛCO vuvaitu agai aanΛ iñvΛΛtarΛ. Dai aanΛ ipΛlidi isΛgai giñΛma daraajagi dai nΛidagi iñsaanΛ viaa Λmo sΛΛlicami ismaacΛΛ giñmaa aapi dai iñsaanΛ ΛrΛmo gΛΛ tΛaanΛdami mΛΛca siaaco daja aapi. Maiquiaa cΛquivacai oidigi abiaadΛΛ giñoigΛdai aapi cascΛΛ giñmaa ΛsΛΛlicami.

25 Giñooga aapi ivueeyi mosΛcaasi istumaasi ΛrsΛΛlicami. Λoodami maivaavoitudadami maitΛmaatΛ dΛmos aanΛ gia gΛmaatΛ. DaidΛ giñmamaatΛrdamiga cΛΛ maata isaapi giñootoi ansai diviana tami.

26 AanΛ casi aagidi agai istuiga aapi. Dai quiaa aagidimi aanΛ agai istuiga aapi, vai poduucai agai giñoigΛadagi poduucai isduucai aapi giñoigΛdai, Λmadu daacatai aanΛ agai —tΛtdai ΛSuusi gΛooga.

18

1 Dai casi aagidacai ΛSuusi imaasi ii agai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ Λmadu mΛΛmocoradΛΛΛΛqui SedΛróni mΛΛca siaaco muidu oliivosi dΛΛdΛdΛ. Dai movaapa agai uusi saagida.

² Daid^Λ ΛUudasi c^{ΛΛ}ga maat^Λcatadai ami, ΛSuusi Λ^Λmadu aat^Λm^Λ mamaat^Λrdamigad^Λ Λgai duudatai ami g^{ΛΓ}Λmpaidiña casc^{ΛΔ}. ΛUudasi Λgai dai ami gat^{ΛΛ}gida agaitadai ΛSuusi m^Λsai b^{ΛΛ}caíña dai muaana.

³ Taid^Λ ΛUudasi ami divia siaaco daacatadai ΛSuusi dai vaidati mui sandaaru. Si^Λasi guviernu sandaarugad^Λ icaasi Λjudidíu quiuupaigad^Λ sandaarugad^Λ ismaac^{ΛΔ} ootoi Λbait^Λguucacamigad^Λ papaali daid^Λ Λfariseo. Asandaaru vucati mamaastai dai cuudagi.

⁴ D^Λmos ΛSuusi camaat^Λcatai v^{ΛΛ}si istumaasi Λp^Λduña agaitai vuid^{ΛΓ}Λ c^Λquiva Λsandaaru dai t^Λcacai dai pot^Λt^Λdai:

—¿Moor gaagai aapim^Λ? —t^Λt^Λdai.

⁵ Taid^Λ Λsandaaru aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Gaagai aat^Λm^Λ ΛSuusi Nasareet^Λr^Λ oidacami —t^Λt^Λdai.

Taid^Λ ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Aan^Λava —t^Λt^Λdai.

Taid^Λ Λsandaaru saagida c^{ΛΛ}ca ΛUudasi. Λgai vaa Λgai daid^Λ gat^{ΛΛ}gi ΛSuusi.

⁶ Aid^Λsi ΛSuusi it^Λt^Λdai: “Aan^Λan^Λ”, taid^Λ Λsandaaru taí suuli d^Λv^{ΛΛ}rapi.

⁷ Taid^Λ ΛSuusi most^Λcacai Λp^Λp^Λ Λsandaaru daid^Λ it^Λt^Λdai:

—¿Moor gaagai aapim^Λ? —t^Λt^Λdai.

Taid^Λ Λsandaaru it^Λt^Λdai:

—Gaagai aat^Λm^Λ ΛSuusi Nasareet^Λr^Λ oidajami —t^Λt^Λdai.

⁸ Amaasi ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Casi g^Λnaagidi aan^Λava. Isgiñaagaimi aapim^Λ, dagitavurai vai iim^Λna idi ismaac^{ΛΔ} giñ^{ΛΛ}madu guuca —t^Λt^Λdai.

⁹ Dai mopov^Λdui dai Λp^Λdui istumaasi caagaitadai ΛSuusi: “Ismaac^{ΛΔ} Λco vuvaitu giñooga tomali Λmaadutai maitiñ^{voopoji}”, caititadai ΛSuusi.

¹⁰ Amaasi Simuñi Piiduru vusaitu g^Λcusiru dai Λgaic^{ΛΔ}Λ iquit^Λ naacad^Λ s^{ΛΛ}lisa pad^Λr^ΛΛ Malico. Λgai Λrpiooñigad^Λ Λbait^Λc^{ΛΛ}acamigad^Λ Λpapaali.

¹¹ D^Λmos ΛSuusi it^Λt^Λdai Piiduru:

—Apamu ig^Λcubiertag^{ΛΓ}Λ c^{ΛΛ}sa g^Λcusiru. Ali^Λsi g^Λaagai iñsaan^Λ soimaasi taatagi poduucai isduucai aagai giñooga issoimaasi taata iñagai aan^Λ —t^Λt^Λdai ΛSuusi.

¹² Amaasi Λguviernu sandaarugad^Λ Λ^Λmadu Λt^Λaan^Λdamigad^Λ Λgai Λ^Λmadu Λjudidíu sandaarugad^Λ b^Λi ΛSuusi dai vuu.

¹³ Dai otoma vaidacai ΛAan^Λsi quiidiamu Aan^Λsi Λrtuubad^Λ Caifási. Aid^Λ uumir^ΛΛ Caifási Λrbait^Λc^{ΛΛ}acamigad^Λ Λpapaali.

¹⁴ Λgai vaa Caifási caagiditadai Λjudidíu isvaamioma Λrc^{ΛΛ}gai Λgai v^{ΛΛ}tar^Λ ismuuquiagi Λmo c^{ΛΛ}li v^{ΛΛ}si oodami v^{ΛΛ}tar^Λ.

¹⁵ Simuñi Piiduru Λ^Λmadu aan^Λ oí ΛSuusi. Λbait^Λc^{ΛΛ}acamigad^Λ Λpapaali giñ^Λmaat^Λcatadai casc^{ΛΔ}Λ vaa aan^Λ Suusi Λ^Λmadu tuisicana quiid^{ΛΓ}Λ Λbait^Λc^{ΛΛ}acamigad^Λ.

¹⁶ D^Λmos Piiduru quiidigana vii cuuparagai abaana. Casc^{ΛΔ}Λ aagidi aan^Λ Λali ooqui ismaac^{ΛΔ}Λ nuucada quitaagiña sai maacana oigaragai isvaquiagi Piiduru. Dai mosai vaaquimi ΛPiiduru

¹⁷ taid^Λ Λali ooqui t^Λcacai ΛPiiduru daidi it^Λt^Λdai:

—¿Maitasi Λrvaavoi isaapi Λrmamaat^Λrdamigad^Λ gomaisapic^{ΛΔ}Λ? —t^Λt^Λdai Λali ooqui.

Taid^Λ ΛPiiduru it^Λt^Λdai:

—Chuava. Angia chu —t^Λt^Λdai.

¹⁸ Λpidicatadai aid^Λp^Λr^ΛΛ casc^{ΛΔ}Λ Λpipiooñi Λ^Λmadu Λsandaaru ganai daid^Λ g^Λuucadaca taí. Vaid^Λ ΛPiiduru ami gasaagida c^{ΛΛ}c^Λ Λp^Λp^Λ daid^Λ uucadacai Λp^Λ.

¹⁹ Λbait^Λc^{ΛΛ}acamigad^Λ Λpapaali t^Λcacaimi ΛSuusi soor^Λ Λrmamaat^Λrdamigad^Λ Λgai dai astumaasi mamaat^Λtuli Λgai.

²⁰ TaidΛ ΔSuusi itΛtΛdai:

—AanΛ gaaagidi giññiooqui Λoodami vuitapi dai vΛΛscΛrΛ gamamaatΛtulitadai Λaali quiquiuupaigadΛrΛ Λjudidíu daidΛ ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ Λjudidíu siaaco gΛnΛmpaidi Λgai. Dai aanΛ maisiu Λastocai gaaagidi tomali Λmo istumaasi.

²¹ ¿Tuiϱasi giñtΛcacai? TΛcacañi aapi Λgai ismaacΛdΛ giñcaΛ vai Λgai gΛaagidana istumaasi gaaagidi aanΛ. CΛΛ maatΛ Λgai istumaasi gaaagidi aanΛ —tΛtΛdai ΔSuusi.

²² PotΛΛdacai ΔSuusi tai Λmo sandaaru ΛgΛΛ quiuupiaiñdΛrΛ mocΛaacatadai dai gΛΛgΛ Λgai ΔSuusi vuivasadΛrΛ daidΛ itΛtΛdai:

—Maitiñiooquiada ΛbaitΛcΛaacamigadΛ Λpapaali —tΛtΛdai Δsandaaru.

²³ TaidΛ ΔSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Isaagai aanΛ Λmo istumaasi maicΛΛgaducami iñaaagidañi aapi istumaasi maicΛΛgaducami aagai aanΛ. DΛmos iscΛΛgadu istumaasi aagidi aanΛ, ¿tuiϱasi giñgΛΛgΛ? —tΛtΛdai ΔSuusi.

²⁴ Amaasi Δsandaaru vuu ΔSuusi tai Aanási ootoi ΔSuusi Caifási quiidiamu. Caifási rΛbaitΛcΛaacamigadΛ Λpapaali.

²⁵ VaidΛ Piiduru quiaa taíco cΛaacatadai dai gΛuucada. DaidΛ Λгаа ismaacΛdΛ moguu-cacatadai itΛtΛdai:

—¿Maitasi rvaavoi isaapi rmmamaatrdamigadΛ gomaisapicΛdΛ? —tΛtΛdai Λgai.

TaidΛ ΔPiiduru itΛtΛdai:

—Chu, angia chu —tΛtΛdai.

²⁶ Vai ami cΛaacatadai Λmo piooñigadΛ ΛbaitΛcΛaacamigadΛ Λpapaali. Δpiooñi ΛraduñdΛ ΛcΛΛli ismaacΛdΛ Piiduru iquitΛ naacadΛ. DaidΛ Δpiooñi itΛtΛdai ΔPiiduru:

—¿Maitasi rvaavoi isgΛnΛidi aanΛ mΛΛca siaaco muidu oliivosi dΛdΛdΛ ΛmaisapicΛdΛ ΛΛmadu? —tΛtΛdai.

²⁷ Dai Piiduru ΛpΛpΛ itΛtΛdai ismaitrvaavoi. Pocaitimi Piiduru tai cuujui Λmo tacu cΛliadΛ.

²⁸ Dai camaasidatadi oidigi Δsandaaru vaidacai ΔSuusi ΛgΛΛ quiiyamu siaaco daacatadai Λcaigi. DΛmos ami siaaco daacatadai Λcaigi maivaapa Λjudidíu. Camiaadim-itadai istuigaco Λjudidíu tΛtΛgitoiña aidΛsi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaitu EjiipituaiñdΛrΛ cascΛdΛ. Λjudidíu daidarsi isvaapaquiagi quiidΛrΛ Λmoco ismaacΛdΛ Λmaitrjudidíu siaa duutudaitai Δsaa duudagai.

²⁹ CascΛdΛ Λcaigi ismaacΛdΛ Pilaato tΛΛgidu vuusai dai ñiooquida agai Λjudidíu dai potΛtΛdai:

—¿TumaasicΛdΛ gΛpiΛr vuupai aapimΛ idi cΛΛli? —tΛtΛdai Λcaigi.

³⁰ Tai Λгаа aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Isgoovai maitrsoimaasi ivuaadamcamudai maivuaapamudai aatΛmΛ —tΛtΛdai Λjudidíu.

³¹ Amaasi ΔPilaato tΛtΛdai:

—BΛcavurai aapimΛ gocΛΛli dai ΛΛgi aapimΛ nΛida issΛΛlicΛdΛ gΛpiΛr caatΛcami ischu ΛpΛpΛ aapimΛ gΛnsΛΛlicamigacΛdΛ —tΛtΛdai ΔPilaato.

Tai aa noragi Λjudidíu dai potΛtΛdai:

—DΛmos aatΛmΛ Λjudidíu maiviaa oigaragai ismuaagi tomali Λmaadutai —tΛtΛdai.

³² AidΛsi ΔpΛdui gomaasi aidΛ ΔpΛdui ismaacΛdΛ aagai ΔSuusi aagaitai isducatai muuqui agai.

³³ TaidΛ ΔPilaato aa gΛi dai vaa ΛgΛΛ quiiyΛrΛ. Dai vai Λgai ΔSuusi daidΛ tΛcacai dai potΛtΛdai:

—¿Aapipasi ΛrraígadΛ Λjudidíu chu sio? —astΛtΛdai ΔPilaato.

³⁴ TaidΛ ΔSuusi itΛtΛdai:

—¿Aapi ΛΛgipΛsi giñtΛcacai gomaasi aa isgΛaagidio? —astΛtΛdai ΔSuusi.

³⁵ TaidΛ ΔPilaato aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—¿Povairas Δlidi aapi iñsaanΛ arjudíu? GΛaaduñi Δjudidíu Δmadu ΔbaitΔguucacamigadΛ Δpapaali gΔvuua tami. ¿Tuma dui aapi? —astΛtΛdai ΔPilaato.

³⁶ Amaasi ΔSuusi itΛtΛdai:

—GiñsΔalicamiga maisiu Δpan ducami sΔalicamigadΛ baitΔguucacami tami oidi daama. Isarraícamudai aanΛ Δpan duucai Δmo raí tami oidi daama aidΛ gia giñoidatucudamiga cocodamudai Δjudidíu sai maitimbΔna dai tomali ΔUudasi maitiñtΔgidamudai Δjudidíu. DΔmos aanΛ Δrraí maisiu Δpan duucai Δmo raí tami oidigi daama —astΛtΛdai ΔSuusi.

³⁷ Amaasi ΔPilaato itΛtΛdai:

—¿AidΛ gia Δrvaavoi isaapi ΔrraígadΛ Δjudidíu? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΔSuusi itΛtΛdai:

—AanΛ Δrraí poduucai isduucai iñagidi aapi. AanΛ divia tami oidi daama dai oodami duucai vuusai daidΛ gaaagida iñagai istumaasi Δrvaavoi. Tomasioora sioora caΛca Δlidi istumaasi Δrvaavoi Δgai gia Δgiditai caΛcana istumaasi aagidi aanΛ —astΛtΛdai ΔSuusi.

³⁸ TaidΛ ΔPilaato itΛtΛdai:

—¿Tumaasi Δrvaavoi? —astΛtΛdai.

— — —
Dai mospotΔdacai ΔpΔpΛ vuusai Δgai quidigamu dai ñiooquida agai Δjudidíu daidΛ potΛtΛdai:

—AanΛ maitΔtΔgai istumaasicΔdΛ gΔpiar vuupai aapimΛ idi cΔli.

³⁹ DΔmos aapimΛ poduucai gΔnviida vΔasi uumigi idi siaa duudagarΛ isdagituagi isimiagi Δmo maisapicami. ¿IpaΔlidimasi aapimΛ iñsdagituagi isimiagi ΔraígadΛ Δjudidíu? —tΛtΛdai ΔPilaato.

⁴⁰ Amaasi vΔscatai cavami ijiña daidi itΛtΛdai:

—Gogia chu. Daigitoñi vai imΔna Baraavási —tΛtΛdai Δjudidíu.

ΔBaraavási ΔrΔsivogamicana.

19

¹ Amaasi ΔPilaato gatajai mΔsai gΔgΔna ΔSuusi iquisanaicΔdΛ.

² DaidΛ Δsandaaru idui Δmo cooronai uuparaicΔdΛ dai ΔSuusi moodΛ daama daí. Dai aadi yuucusi moraducami sai ΔpΔa maascana raí.

³ Dai sicoli guuquiva daidΛ icaiti:

—Tan cΔca ΔraígadΛ Δjudidíu —ascaiti Δsandaaru parunaitai ΔSuusi.

DaidΛ Δsandaaru capiji ΔSuusi.

⁴ Amaasi ΔPilaato Δpamu vuusai quidigamu daidi itΛtΛdai Δjudidíu:

—Vuaapamu aanΛ gomaisapicΔdΛ baigovai vai nΛida aapimΛ ismaitΔΛ aanΛ isducatai arsoimaasi ivuaadami goovai —tΛtΛdai ΔPilaato.

⁵ Tai vuusai ΔSuusi dai quiaa gΔmo dan daasa Δuuparai cooronai dai apiaquiaa gΛada Δyuucusi moraduacΔdΛ. AidΛ ΔPilaato itΛtΛdai Δjudidíu:

—Tan cΔca gocΔli —tΛtΛdai.

⁶ MostΔΔ ΔbaitΔguucacamigadΛ Δpapaali Δmadu sandaaruga ΔSuusi dai iñaquimi daidΛ icaiti:

—Siisañi curusiaba, siisañi curusiaba vai poduu muucuna —caiti Δoodami.

TaidΛ ΔPilaato itΛtΛdai:

—Vaidacaivurai aapimΛ idi cΔli dai siisa curusiaba. AanΛ gia maitΔtΔgai isducatai arsoimaasi ivuaadami idi —tΛtΛdai ΔPilaato.

⁷ DaidΛ Δjudidíu aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—GarsΔalicamigadΛcΔdΛ aliási gΛaagai ismuquiagi gocΔli. Goovai gaagidi saidΛ arDiuusi maradΛ ismaacΔdΛ divia tΔvaagiaiñdarΛ daidΛ isΔpan tuiga Diuusi. CascΔdΛ aliási gΛaagai ismuquiagi —tΛtΛdai Δjudidíu.

⁸ MoscaΛcai imaasi ΔPilaato dai vaamioma duaadimu Δgai.

⁹ Dai ʌpa aa ɡʌi dai vaa ʌɡʌʌ quiɪʌʌ dai tʌcakai ʌSuusi dai potʌtʌdai:

—ʒPaaco oidacami aapi? —astʌtʌdai.

Dʌmos ʌSuusi maiaa noragi tomali ʌmo ñiooqui.

¹⁰ Amaasi ʌPilaato itʌtʌdai:

—ʒMaitiña noragi aapi? ʒMaitapʌsmaatʌ aapi iñsaana viaa sʌʌlicami isɡʌsiisagi curusiaba? Dai aanʌ viaa sʌʌlicami ʌʌpʌ isɡʌdagituagi pasai imʌna —tʌtʌdai ʌPilaato.

¹¹ Taidʌ ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Aapi ɡia maiviaacamudai toma lʌʌchi sʌʌlicami pʌsigiñmuaagi isɡiñooga maitʌmaaquimudai sʌʌlicami. Cascadʌ ʌɡai ismaacʌdʌ ɡiñtʌʌɡi aapi vuitapi vaamioma ʌrsoimaasi ivuaadami isaapi —astʌtʌdai ʌSuusi.

¹² Aidʌ abiaadʌʌʌ ʌPilaato gaagaimi isducatai dagituagi isimiagi ʌSuusi. Dʌmos ʌjudidíu iñaquimi dai potʌtʌdai:

—Isaapi dagituagi isimiagi goovai aidʌ ɡia aapi maitʌramiigugadʌ ʌbaitʌcʌaacamigadʌ ʌRoomʌʌʌ oidacami. Tomasioora siora raica ʌʌliadagi ʌɡai ʌrsaayudʌ ʌbaitʌcʌaacamigadʌ ʌromamano —tʌtʌdai ʌjudidíu.

¹³ Moscaʌcai ʌPilaato imaasi gatʌjai sai vusaidana ʌSuusi. Daidʌ ʌPilaato daiva ami siaaco gatacakai ismaacʌdʌ ɡʌpiʌʌr vuupai sabai isɡʌpiʌʌr caatʌcami ischu ʌʌpʌ. Ami Gabatʌʌʌ tʌʌɡidu ismaacʌdʌ evreo ñiooquidʌcʌdʌ itaiya ʌlidi odai daapacami.

¹⁴ Aidʌ ʌʌmo tasai ʌbaidʌʌʌ ʌsiaa duudagai istuigaco ʌjudidíu tʌtʌɡitoiña aidʌsi Diuusi cʌʌɡacʌʌʌ vuvaitu Ejiipituaiñdʌʌʌ daidʌ cayoga dan duitadai. Amaasi ʌPilaato itʌtʌdai ʌjudidíu:

—Tan cʌʌca ɡʌnraíga —tʌtʌdai.

¹⁵ Dʌmos cavami ijiiña ʌjudidíu:

—Muucuna, muucuuna, siisañi curusiaba —tʌtʌdai ʌjudidíu.

Taidʌ ʌPilaato itʌtʌdai:

—ʒʌʌlidimʌsi aapimʌ iñsaana siisana curusiaba ɡʌnraíga? —tʌtʌdai ʌPilaato.

Dʌmos ʌbaitʌcʌaacamigadʌ ʌpapaali aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Mosaliʌʌmaduga aatʌmʌ ɡʌrraíga. Mosʌʌɡi ʌbaitʌcʌaacamigadʌ ʌromamano —tʌtʌdai.

¹⁶ Gomaasicʌdʌ ʌPilaato tʌʌɡi ʌSuusi ʌjudidíu sai gatʌaanʌna siisaragai curusiaba. Tai ʌɡai vaidacai ʌSuusi.

¹⁷ Tai vuusai ʌSuusi dai bʌcati ɡʌcurusiga. Dai imʌi mʌʌ oodami moodʌamu ismaacʌdʌ tʌʌɡidu Gólotʌʌʌ evreo ñiooquidʌcʌdʌ.

¹⁸ Dai ami siisa ʌsandaaru ʌSuusi curusiaba. Dai abaana ʌSuusi siisisa ʌpʌ gooca. ʌmoco sʌʌlisa padʌʌʌ ʌmai curusiaba dai ʌɡʌmai ogisa padʌʌʌ ʌmai curusiaba dai ʌSuusi ʌraana.

¹⁹ Dai curusiaba moo daama daí ʌmo oojai ismaacʌdʌ gatʌjai ʌPilaato daidʌ icaiti: “Idiaʌʌʌ ʌSuusi Nasareetʌʌʌ oidacami raíɡadʌ ʌjudidíu”, caiti ʌoojai.

²⁰ Dai ooja ʌñiooqui evreo ñiooquicʌdʌ dai ɡiliego ñiooquicʌdʌ dai latiñi ñiooquicʌdʌ. Dai mʌʌca siaaco siisa ʌɡai ʌSuusi miaaga ʌbaabaqui cascʌdʌ muidutai ʌjudidíu ʌlidi gooojai.

²¹ Cascʌdʌ ʌbaitʌcʌaacamigadʌ ʌpapaaligadʌ ʌjudidíu, itʌtʌdai ʌPilaato.

—Maitiooja aapi “Raíɡadʌ ʌjudidíu”, baiyoma poduu ooja. “ʌɡi pocaiti idi cʌʌli saidʌ ʌrraíɡadʌ ʌjudidíu” —astʌtʌdai.

²² Dʌmos ʌPilaato aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Isduu ooja aanʌ poduu viimu goo —astʌtʌdai ʌPilaato.

²³ Dai casiisacai ʌsandaaru ʌSuusi curusiaba dai ʌmpagi yuucusidʌ ʌSuusi dai ɡantaacogi ʌʌɡi vʌʌtarʌ ʌmaacova sandaaru. Daidʌ bʌi ʌSuusi vaasaragadʌ tʌvʌʌducʌdʌ. Maisoomi ʌɡai mosʌran dʌɡa.

²⁴ Daidʌ ʌsandaaru aipacoga ɡʌaagidi dai pocaiti:

—Maisaranamu aatΛmΛ govaasaragai. Baiyoma nΛΛnΛituda aatΛmΛ volao dai poduu-
cai nΛida agai isoorΛ ajiagi govaasaragai —caiti Λsandaaru.

AidΛsi ΛpΛdui imaasi aidΛ ΛpΛdui istumaasi aagai Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ daidΛ
poduu ooja: “Gantaacogi Λgai giñyuucusi Λagi Λgai ganvΛΛtarΛ nΛΛnΛitudacai volao
giñyuucusi vΛΛtarΛ”, asduu oojisi. Poduucai idui Λsandaaru.

²⁵ Suusi curusigadΛ abaana guucacatadai Suusi dΛΛdΛ ΛΛmadu Suusi duusulidΛ
ΛΛmadu María CΛliopasi ooñigadΛ, ΛΛmadu María Madaliña.

²⁶ DaidΛ ΛSuusi tΛΛ gadΛΛ dai aanΛ abaana cΛaacatadai. Dai aliΛsi giñoigΛdaiña. Daidi
itΛtΛdai ΛSuusi gadΛΛ.

—Giñdaada, mocΛΛca gΛmaara —tΛtΛdai ΛSuusi giñaagaitai.

²⁷ Amaasi povaiñtΛtΛdai ΛSuusi.

—MocΛΛca gΛdaada, iñtΛtΛdai.

Dai aidΛ abiaadΛrΛ ΛSuusi ΛdΛΛdΛ giñquiiyΛrΛ oidatu.

²⁸ DaidΛ maí ΛSuusi iscaΛpΛdui vΛΛsi istumaasi gΛagaitadai isΛpΛduñiagi vai cΛΛgacΛrΛ
vuvauigi oodami. DaidΛ ΛSuusi icaiti.

—Tonomo aanΛ —caiti.

DaidΛ gomaasicΛdΛ ΛpΛdui istumaasi oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ isΛpΛduuñi agaitadai.

²⁹ Dai ami daacatadai Λmo aayi suudacami uuvasi varagadΛ ΛΛcocami. DaidΛ
Λsandaaru bΛi Λmo visiocoli dai vadΛitu Λuuvasi varagadΛcΛdΛ dai Λmo tootoicami
cuugΛrΛ daí Λvisiocoli dai miaadΛrΛ dadasdi ΛSuusi sai visiusuna.

³⁰ TaidΛ ΛSuusi visiusu Λuuvasi varagadΛ ΛΛcocΛdΛ daidΛ icaiti:

—CaΛpΛdui vΛΛsi istumaasi ΛpΛduñia agaitadai —caiti ΛSuusi.

Amaasi coidamacoga cuiqui ΛSuusi dai muu.

³¹ AidΛ ΛrΛmo tasai ΛbΛidΛrΛ Λsiaa duudagai istuigaco Λjudidíu tΛtΛgitoiña aidΛsi Diuusi
cΛΛgacΛrΛ vuvaitu EjiipituaiñdΛrΛ. DaidΛ Λjudidíu maitipΛlidadai iscurusiaba viiagi
ΛcoidadΛ ibΛstaragai tasΛrΛ. Vaamioma siaa gaduu aidΛ tasΛrΛ cascΛdΛ. Dai cascΛdΛ
daanΛitadai Λgai ΛPilaato sai gataaanΛna omisaragai nonoosacadΛ Λgai ismaacΛdΛ cu-
curusiaba siisipai dai istΛapapaiñdagi tuutucugadΛ cucurusiaindΛrΛ.

³² Amaasi Λsandaaru iji dai oomi nonoosacadΛ ΛpΛgadadΛ daidΛ ΛgΛmai ΛpΛ is-
maacΛdΛ ΛSuusi abaana siisipai Λmai curusiaba.

³³ DΛmos aidΛsi miaadΛrΛ nΛnΛidi Λgai ΛSuusi tΛΛ Λgai iscasi ΛrmuuquiadΛ dai cascΛdΛ
maioomi nonoosacadΛ ΛSuusi.

³⁴ VΛΛscΛrΛ Λmo sandaaru bΛi Λmo uusi tΛvΛΛducami muucacami cuugadΛ dai ΛgaicΛdΛ
sΛi oonomadΛ uuta tai vuusai ΛrΛdΛ ΛΛmadu suudagi abaidΛrΛ.

³⁵ Idi ismaacΛdΛ ooja aanΛ, aanΛ gia ñΛidi dai sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi. Dai cΛΛ maatΛ aanΛ
vaidΛ Λrvaavoi daidΛ poduu ooja aanΛ mΛsai vaavoitudana aapimΛ ΛpΛ.

³⁶ AidΛsi ΛpΛdui vΛΛsi gomaasi aidΛ ΛpΛdui istumaa ooja Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ
dai poduu ooja: “Maimuuliña agai tomali Λmo odΛ Λgai”.

³⁷ Dai ooja ΛpΛ Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ dai poduu ooja: “Dai nΛidamu Λoodami
mΛssΛi tuucugadΛ Λgai”, asduu ooja.

³⁸ Amaasi Λmo cΛΛli Osee tΛΛgiducami ArimateeΛrΛ oidacami ii dai taí
oigaragai ΛPilaato sai dagitona isbΛΛquia Λgai ΛSuusi tuucugadΛ. DaidΛ ΛOsee
Λrvaavoitudadamicatadai, tomasi Λsto vaavoitudai Λgai. ΛbΛidi Λgai Λjudidíu cascΛdΛ.
TaidΛ ΛPilaato maa oigaragai isbΛΛquiagi Λgai ΛSuusi tuucugadΛ. TaidΛ ΛOsee ii dai bΛcai
tuucugadΛ ΛSuusi.

³⁹ ΛOsee ΛΛmadu ii Nicodemo. ΛNicodemo Λgai dai tucarΛ diviji ΛSuusi. Dai bΛcati Λgai Λmo coobai dan baivustaama kilo chigian uuvadami. Λchigian uuvadami mirracΛdΛ ΛΛmadu áloesicΛdΛ duñisicatadai. Mirra ΛrΛsabai daidΛ áloesi ΛrΛmo uusi.

⁴⁰ DaidΛ ΛOsee ΛΛmadu ΛNicodemo bΛΛcai ΛtuucugadΛ ΛSuusi dai biisa yuucusicΛdΛ ismaacΛdΛ sarabi Λgai Λchigian uuvadami poduucai isduucai gΛnviidacana Λjudidíu yaasapitai ΛcoidadΛ.

⁴¹ MΛΛca siaaco siisa Λoodami ΛSuusi curusiaba ami oidacatadai mui uusi ismaacΛdΛ iibiatai. Dai ami oidacatadai Λmo tΛjoi ismaacΛdΛ idui Λoodami aitΛrΛ dai ami yaasa agai Λmo muuquiadΛ. DΛmos maiquiaa yaasa tomali Λmaadutai tΛjoviarΛ.

⁴² Dai ami Λsto Λgai ΛSuusi tuucugadΛ. AliΛ miaaga ΛtΛjoi cascΛdΛ dai cayoga aayi siuu duucu abiaadΛrΛ siaa duutudaiña Λjudidíu libΛstaragai tasai.

20

¹ Dai tumiñooco maiquiaa maasicai María Madaliña ii mΛΛca siaaco caatΛcatadai ΛSuusi tuucugadΛ. Dai aidΛsi aayi Λgai tΛΛ isΛodai ismaacΛdΛ ΛcΛdΛ cuupicatadai ΛtΛjoi camaianaasi daacatadai.

² Amaasi mΛΛ ΛMaría mΛΛca siaaco daraacatadai ΛSimuñi Piiduru ΛΛmadu aanΛ. ΛSuusi aliΛsi giñoigΛdaiña aanΛ. DaidΛ ΛMaría povΛrtΛdai:

—Casi mΛtibΛcai gΛrbaitΛcΛaacamiga ΛtΛjooviaiñdΛrΛ dai maimaatΛ aatΛmΛ mΛsiaaco Λsto —gΛrtΛdai ΛMaría.

³ Amaasi ΛPiiduru ΛΛmadu aanΛ vuvaja dai iji.

⁴ Λmapai voopoigi aatΛmΛ vΛgoocatai. DΛmos vaamioma mΛldaga aanΛ siΛPiiduru dai ΛpΛga aayi mΛΛ tΛjoovai.

⁵ Dai gai nΛnΛaava aanΛ tuucavi. Dai tΛΛ Λyuucusi ismaacΛdΛ ΛcΛdΛ biisapicatadai ΛSuusi tuucugadΛ ismodaraaja dΛmos maivaa aanΛ.

⁶ GooquiarΛ aayi ΛPiiduru dai tuucavi vaa. Dai Piiduru tΛΛ ΛpΛ Λyuucusi ismodaraaja.

⁷ Dai tΛΛ ΛpΛ Λicuusi isaacΛdΛ ΛcΛdΛ biisapicatadai ΛSuusi moodΛ ismaiabaana daja Λgaa yuucusi baiyoma Λcovai daacatadai dai biisapica daja.

⁸ Amaasi vaa aanΛ ΛpΛ dai tΛΛ istumaasi ΛpΛduitadai dai vaavoitu.

⁹ AatΛmΛ maiquiaa maataΛ caΛcatadai istumaasi ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ Diuusi ñiooquidarΛ dai pocaiti sai aliΛsi gΛaagai isΛSuusi Λpamu duaacagi coidada saagidiaiñdΛrΛ.

¹⁰ Amaasi aa suuli aatΛmΛ quiiyamu.

¹¹ DΛmos ΛMaría anaasi quiidigana vii ΛtΛjoi abaana dai suaacai soigΛΛldacai maitΛΛgacai ΛSuusi tuucugadΛ. DaidΛ quiaa suaacaitai gai nΛnΛaava tucavi tΛjovai.

¹² Dai tΛΛ gooca Diuusi tΛtΛaañicarudΛ tooto yuucuscami vai daraaja ami siaaco caatΛcatadai ΛtuucugadΛ ΛSuusi. Amo Diuusi tΛaañicarudΛ moovasa amadΛrΛ daacatadai dai ΛgΛmai taatapΛsi amadΛrΛ.

¹³ TaidΛ ΛDiuusi tΛtΛaañicarudΛ itΛdai ΛMaría:

—¿TuiPΛsi suaacai? —astΛdai.

TaidΛ ΛMaría itΛdai:

—BΛΛquiamΛta giñbaitΛcΛaacamiga dai maimaatΛ aanΛ mΛsiaaco imitu —astΛdai ΛMaría.

¹⁴ MospotΛdai ΛMaría dai aa nΛnΛaava dai tΛΛ ΛSuusi vai ami cΛΛca dΛmos maimai Λgai siΛrSuusi.

¹⁵ Amaasi ΛSuusi tΛcacai dai potΛdai:

—¿TuiPΛsi suaacai? ¿PoorΛ gaagai aapi? —astΛdai ΛSuusi.

DaidΛ ΛMaría povΛlidi siΛgai ΛrΛasicami nuucadacami daidΛ itΛdai:

—Aapi cʌʌli, pʌsbʌʌcai ʌmuuquiada iñaagidañi pʌsiaaco daí nai aanʌ bʌʌquiagi —astʌtʌdai.

¹⁶ Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—María —astʌtʌdai.

Taida ʌMaría aa nʌnʌaava daidʌ itʌtʌdai evreocʌdʌ:

—Raboñi —astʌtʌdai.

Ismaacʌdʌ itʌiya ʌlidi mamaatʌtuldiadami.

¹⁷ Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Casi maitiñtaatamada. Maiquiaa tʌsai aanʌ mʌʌca siaaco daja giñooga. Baiyoma imʌdañi dai aagidañi giñaaduñi iñscaimia iñagai aanʌ mʌʌca siaaco daja Diuusi gʌrooga —astʌtʌdai ʌSuusi.

¹⁸ Amaasi ii ʌMaría Madaliña dai gʌraagida agai iscatʌʌ ʌSuusi dai istumaasi aagidi ʌgai.

¹⁹ ʌgai vaa tasʌrʌ tucʌrʌ gʌrʌʌmapagi aatʌmʌ ʌmo quiiyarʌ. Dai cucuupacatadai cucuuparagai. ʌbʌiditadai aatʌmʌ ʌjudidíu cascʌdʌ. Tai todian duucʌi vaa ʌSuusi dai ʌran cʌquiiva ʌgai. Dai gʌrviaatuli dai povʌrtʌtʌdai:

—Gʌniibʌstacan tadacavurai gʌniibʌdaga —gʌrtʌtʌdai ʌSuusi.

²⁰ Gʌraagidacʌi gomaasi ʌSuusi gʌrtʌʌgi gʌnoovovi daidʌ gʌoonomaba gʌrtʌʌgi ʌpʌ siaaco sʌʌsiñi. Tʌtai aatʌmʌ sʌʌlicʌdʌ baigʌrʌʌli tʌʌgacʌi ʌSuusi.

²¹ Amaasi ʌSuusi ʌpamu povʌrtʌtʌdai:

—Gʌniibʌstacan tadacavurai gʌniibʌdaga. Poduucʌi isduucʌi giñootoi giñooga tami oidi daama saidʌ iduuna aanʌ istumaasi ʌgai ipʌlidi poduucʌi gʌnootoi aanʌ aapimʌ saidʌ iduuna aapimʌ istumaasi ʌgai ipʌlidi —gʌrtʌtʌdai ʌgai.

²² Amaasi ʌSuusi gʌrvuijago vusiji dai povʌrtʌtʌdai:

—Diuusi Ibʌadʌ gʌnʌʌmadu daacana.

²³ Isaapimʌ oigʌldi ʌsoimaascamigadʌ ʌoodami casiatgʌoigʌldi ʌsoimaascamigadʌ ʌgai. Dai isaapimʌ maioigʌldi ʌsoimaascamigadʌ ʌoodami casiatamaigʌoigʌldi ʌsoimaascamigadʌ ʌgai —gʌrtʌtʌdai ʌSuusi.

²⁴ Dʌmos Tomás ʌmoco aatʌmʌ gʌraduñi ʌbaivʌstaama dan gooca ma-maatʌrdamigadʌ ʌSuusi maitʌrʌma daacatadai aidʌsi divia ʌSuusi. Cuatai aagaiña oodami ʌTomás.

²⁵ Dai gooquiʌrʌ aatʌmʌ potʌtʌdai ʌTomás:

—Tʌʌ aatʌmʌ gʌrbaitʌcʌaacamiga —tʌtʌdai aatʌmʌ.

Dʌmos ʌTomás povʌrtʌtʌdai:

—Ismaitʌʌgi aanʌ mʌsiaaco dʌʌdʌgarai ʌclaavocʌdʌ noonovidʌrʌ dai ismaivaasa aanʌ giñmaasaviga siaaco dʌʌdʌga noonoviʌrʌ ʌclaavocʌdʌ dai ismaivaasa aanʌ giñoovi siaaco sʌʌsiñi oonomaba maitistuidi antada aanʌ isvaavoitudagi —gʌrtʌtʌdai ʌTomás.

²⁶ Bomamaco tasaicʌdʌ ʌpamu gʌrʌʌmapagi aatʌmʌ mamaatʌrdamigadʌ ʌSuusi ʌmo quiiyarʌ. Dai aidʌ ʌTomás modaacatadai aatʌmʌ gʌrʌʌmadu. Vai cucuupicatadai cucu-uparagai tai vʌʌscʌrʌ vaa ʌSuusi dai ʌran cʌquiiva. Dai gʌrviaatuli ʌgai dai povʌrtʌtʌdai:

—Gʌnibʌstacan tadacavurai gʌniibʌdaga —gʌrtʌtʌdai ʌSuusi.

²⁷ Daidʌ ʌSuusi itʌtʌdai ʌTomás:

—Vaasañi tami gʌmasaviga dai nʌida giñmaataca. Dai vaasañi gʌnoovi dʌgacʌrʌ giñoonoma. Cascʌdʌ camaipoʌliada aapi ismaitʌrvaavoi, baiyoma vaavoitudañi —tʌtʌdai ʌSuusi.

²⁸ Aidʌ gia aa noragi Tomás daidʌ itʌtʌdai:

—Giñbaitʌcʌaacamiga, giñDiuusiga —tʌtʌdai ʌTomás.

²⁹ Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Tomás sivi gia vaavoitudai aapi giñtʌʌgacʌi. Sʌʌlicʌdʌ baigʌnʌlidi ʌgai ismaacʌdʌ vaavoitudai tomasi maitiñnʌidi —tʌtʌdai ʌSuusi.

³⁰ Daid^Λ ΔSuusi idui mui naana maasi g^Λg^Λrducami aat^ΛΔ^Λ g^Λr^Λvuitapi ismaac^ΔΔ^Λ maioojisi idi liivru^ΔΔ^Λ.

³¹ Δ^Λmos v^Λasi istumaasi oojisi idi liivru^ΔΔ^Λ casi g^Λooja vai poduucai vaavoitudana aapim^Λ isSuusi Δ^ΓΔCristo daid^Λ Δ^rΔⁱuusi marad^Λ ismaac^ΔΔ^Λ t^Δv^Δai t^Δv^Δaagiaiñd^ΔΔ^ΓΔ^Λ. Daid^Λ isv^ΛΔ^Δscar^ΔΔ^Λ oidaca agai aapim^Λ Δⁱuusi Δ^Δmadu vaavoitudacai Suusi Cristo.

21

¹ Dai Δ^Δp^Δ Δ^Δmo imidagai Δ^ΔSuusi Δ^Δpamu g^ΔΔ^Δmaasitu aat^ΔΔ^Δ g^Δr^Δvuitapi m^ΔΔ^Δca ugidana Δ^Δg^ΔΔ^Δ suudagi Tiveriiasi. Dai poduucai idui Δ^Δgai:

² Δ^Δmapai daraaja Δ^ΔSimuñi Piiduru Δ^Δmadu Δ^ΔTomás ismaac^ΔΔ^Δ Cuatai aagaiña oodami Δ^Δmadu Nataniel Canaa^ΔΔ^Δ oidacami. Canaa Δ^Δr^ΔΔ^Δmo ali quii Galilea d^Δv^ΔΔ^Δri^ΔΔ^ΔΔ^Δ. Daid^Δ modaraaja Δ^Δp^ΔΔ^Δ Sevideo maamarad^Δ dai Δ^Δp^ΔΔ^Δ gooca g^ΔΔ^Δraaduñi Δ^ΔSuusi ma^ΔΔ^Δardamigad^Δ.

³ Taid^Δ Δ^ΔSimuñi Piiduru pov^ΔΔ^Δrt^ΔΔ^Δdai:

—M^ΔΔ^Δca vuvaida iñagai aan^ΔΔ^Δ vatopa —t^ΔΔ^Δdai.

T^ΔΔ^Δtai aat^ΔΔ^ΔΔ^Δ aa noragi daid^ΔΔ^Δ it^ΔΔ^Δdai:

—Aat^ΔΔ^ΔΔ^Δ Δ^Δp^ΔΔ^Δ imia ragai aapi g^ΔΔ^ΔΔ^Δmadu —t^ΔΔ^Δdai.

Amaasi iji aat^ΔΔ^ΔΔ^Δ dai t^ΔΔ^Δt^ΔΔ^Δsai Δ^Δmo vaarcu^ΔΔ^ΔΔ^Δ. Dai Δ^Δmo tucagi gaagai aat^ΔΔ^ΔΔ^Δ vatopa dai tomali Δ^Δmoco maivuusaitu.

⁴ Dai camaasidat^ΔΔ^Δ g^ΔΔ^Δmaasitu Δ^ΔSuusi Δ^Δg^ΔΔ^Δ suudagi ugidana d^ΔΔ^Δmos maimaí aat^ΔΔ^ΔΔ^Δ is^ΔΔ^Δr^ΔΔ^ΔSuusi Δ^Δgai.

⁵ Amaasi Δ^ΔSuusi pov^ΔΔ^Δrt^ΔΔ^Δdai:

—Giñaaduñi, ¿maitam^ΔΔ^Δsi vuusaitu tomali Δ^Δmoco? —g^ΔΔ^Δrt^ΔΔ^Δdai Δ^Δgai.

T^ΔΔ^Δtai aat^ΔΔ^ΔΔ^Δ aa noragi daid^ΔΔ^Δ it^ΔΔ^Δdai:

—Tomali Δ^Δmoco —t^ΔΔ^Δdai aat^ΔΔ^ΔΔ^Δ.

⁶ Taid^Δ Δ^ΔSuusi t^ΔΔ^Δdai:

—Daitudavurai Δ^Δvatop vuicar^ΔΔ^Δ s^ΔΔ^Δlisa apad^ΔΔ^ΔΔ^Δ govaarcu dai poduucai vuvaidamu aapim^ΔΔ^Δ vatopa —g^ΔΔ^Δrt^ΔΔ^Δdai Δ^ΔSuusi.

Dai podui aat^ΔΔ^ΔΔ^Δ dai camaitistui isvusaidagi Δ^Δvatop vuicarui mui vatopa vuucati-catai.

⁷ Amaasi aan^ΔΔ^Δ it^ΔΔ^Δdai Δ^ΔPiiduru:

—Goovai Δ^Δrg^ΔΔ^Δrbait^ΔΔ^Δcaacamiga —t^ΔΔ^Δdai aan^ΔΔ^Δ.

Mosca^Δ Δ^ΔSimuñi Piiduru is^ΔΔ^Δrg^ΔΔ^Δrbait^ΔΔ^Δcaacamiga Δ^Δgai dai otoma g^ΔΔ^Δai g^ΔΔ^Δyuucusi dai suudar^ΔΔ^Δ g^ΔΔ^Δ. Δ^ΔΔ^Δquiapioma Piiduru uupai g^ΔΔ^Δyuucusi vuvaidacai vatopa.

⁸ Δ^Δvaarcu maisi m^ΔΔ^Δcas^ΔΔ^Δ daja Δ^Δg^ΔΔ^Δ suudagi ugidiaiñd^ΔΔ^ΔΔ^Δ Δ^Δmo sien metro Δ^Δsi. Dai aat^ΔΔ^ΔΔ^Δ ismaac^ΔΔ^ΔΔ^Δ vaarcu^ΔΔ^ΔΔ^Δ vii vaiñstugai aat^ΔΔ^ΔΔ^Δ Δ^Δvatopa vuicarui suudacami vatopa dai uugidi^ΔΔ^ΔΔ^ΔΔ^Δ vuusaitu.

⁹ Amaasi most^ΔΔ^Δapapai aat^ΔΔ^ΔΔ^Δ d^Δv^ΔΔ^ΔΔ^Δrapi dai t^ΔΔ^ΔΔ^Δ tutupali m^ΔΔ^Δcam^ΔΔ^Δ dai dan caat^ΔΔ^Δ Δ^Δmo vatopa dai an v^ΔΔ^Δt^ΔΔ^Δ paana Δ^Δp^ΔΔ^Δ.

¹⁰ Taid^Δ Δ^ΔSuusi pov^ΔΔ^Δrt^ΔΔ^Δdai:

—Baigovai av^ΔΔ^Δrgimvuida chi^ΔΔ^ΔΔ^Δqui vatopa ismaac^ΔΔ^ΔΔ^Δ utudami vuvaitu aapim^ΔΔ^Δ —g^ΔΔ^Δrt^ΔΔ^Δdai Δ^ΔSuusi.

¹¹ Taid^Δ Δ^ΔSimuñi Piiduru t^ΔΔ^Δsai Δ^Δvaarcu^ΔΔ^ΔΔ^Δ dai t^ΔΔ^Δvaim^ΔΔ^Δ Δ^Δvatopa vuicarui Δ^Δg^ΔΔ^Δ suudagi ugidana. C^ΔΔ^Δ suudacami vatopa g^ΔΔ^Δg^ΔΔ^Δrducami Δ^Δvatop vuicarui asta Δ^Δmo sient^ΔΔ^Δ dan goo coobai dan baiv^ΔΔ^Δastaama dai vaica aj^ΔΔ^Δga vatopa. Dai tomasi muidu Δ^Δvatopa v^ΔΔ^Δscar^ΔΔ^Δ mai^ΔΔ^ΔΔ^ΔΔ^ΔΔ^Δ Δ^Δvatop vuicarui.

¹² Amaasi Δ^ΔSuusi pov^ΔΔ^Δrt^ΔΔ^Δdai:

—Baigov^ΔΔ^Δ iimi t^ΔΔ^Δtaida uuga —g^ΔΔ^Δrt^ΔΔ^Δdai Δ^ΔSuusi.

Dai tomali ʌmaadutai aatʌmʌ maitʌpʌrʌʌli istʌcacagi ʌSuusi sioorʌ ʌgai cʌʌga maatʌcatai isʌgai ʌrʌSuusi.

13 Amaasi ʌSuusi taicovai cʌquiva dai vui ʌpaana dai ʌvatopa gaicami dai gʌrtaacogi ʌgai.

14 Aidʌcʌdʌ casi ʌrvaicojo isʌSuusi gʌmaasitu gʌrvuitapi duaacai abiaadʌrʌ.

15 Cauugitocai aatʌmʌ taidʌ ʌSuusi tʌcacai ʌSimuñi Piiduru dai potʌtʌdai:

—Simuñi, Joonasi maradʌ, ¿vaamiomʌpʌsi giñʌoigʌdai aapi isgogaa? —tʌtʌdai ʌSuusi.

Taidʌ ʌPiiduru aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—ʌjʌ, giñbaitʌcʌaacamiga cʌʌ maatʌ aapi iñsaanʌ gʌoigʌdai —tʌtʌdai ʌPiiduru.

Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Aidʌ gia nuucadacañi aapi ʌoodami ismaacʌdʌ giñvaavoitudai. Aapi ʌrʌpan ducami ʌmo pastuuru.

16 Dai ʌpʌpʌ tʌcacai ʌSuusi ʌPiiduru daidʌ itʌtʌdai:

—Simuñi, Joonasi maradʌ, ¿giñʌoigʌdaipʌsi aapi? —tʌtʌdai.

Taidʌ ʌPiiduru aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—ʌjʌ giñbaitʌcʌaacamiga cʌʌ maatʌ aapi iñsaanʌ gʌoigʌdai —tʌtʌdai ʌgai.

Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Aidʌ gia nuucadacañi aapi ʌoodami ismaacʌdʌ giñvaavoitudai —tʌtʌdai ʌgai.

17 Tai ʌpʌmu tʌcacai ʌSuusi ʌPiiduru daidʌ itʌtʌdai:

—Simuñi, Joonasi maradʌ, ¿giñʌoigʌdaipʌsi aapi? —tʌtʌdai ʌSuusi.

Taidʌ soigʌʌli ʌPiiduru catʌcacaitai ʌSuusi vaicojo isbai oigʌdai ʌgai daidʌ itʌtʌdai:

—Giñbaitʌcʌaacamiga cʌʌ maatʌ vʌʌsi istumaasi. Cʌʌ maatʌ aapi iñsaanʌ gʌoigʌdai —tʌtʌdai ʌPiiduru.

Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Aidʌ gia nuucadacañi aapi ʌgai ismaacʌdʌ giñvaavoitudai.

18 Aanʌ gʌaagidi sai sʌʌlicʌdʌ aidʌsi vaamioma ʌrgʌʌli aapi ʌʌgi gʌaada gʌyuucusi dai aimʌrai tomasiaaco imia ʌliadagi. Dʌmos siʌʌscadʌ cacʌʌlimu aapi sʌʌliñʌmu gʌʌʌca vai ʌmai gʌaadidamu gʌyuucusi dai gʌvaidacamu mʌʌca siaaco maitipʌlidi aapi siimiagi —tʌtʌdai ʌSuusi.

19 Potʌtʌdai ʌSuusi ʌPiiduru vai poduucai maatʌna isducatai muuquia ʌgai ʌgai vaidʌ poduucai oodami cʌʌga siaa duutuadagi Diuusi. Daidʌ gooquiʌrʌ potʌtʌdai:

—Iñoidáñi —tʌtʌdai ʌSuusi.

20 Tai aa nʌnʌaava ʌPiiduru dai giñtʌʌ isgooquiʌrʌ imʌitadai aanʌ. ʌSuusi ʌliasi giñʌoigʌdaiñʌ aanʌ. Dai aanʌ abaana daivacai gauu ʌSuusi aidʌ tucarʌ masigatʌʌgida agaitadai. Dai aanʌ tʌcacai asmaacʌdʌ ʌgai dai tʌʌgida ʌgai.

21 Aidʌsi ʌPiiduru giñtʌʌ tʌcaca ʌgai ʌSuusi daidʌ itʌtʌdai:

—Giñbaitʌcʌaacamiga, ¿tumaasi ʌpʌduñi ʌgai idi cʌʌlicʌdʌ? —tʌtʌdai ʌPiiduru.

22 Taidʌ ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Iñsaanʌ ipʌliadagi isgoovai oidacagi asta siʌʌsca ʌpʌmu divia aanʌ, ¿tumaasi ʌrgʌvʌʌtarʌ aapi? Mosai apiacʌʌga giñvaavoitudada aapi —tʌtʌdai ʌSuusi.

23 Amaasi ʌvaavoitudadami aipaco aagaiña ansai aanʌ maimuuquiaa iñagai. Dʌmos ʌSuusi maiaagai ismaimuuquia iñagai aanʌ baiyoma potʌtʌdai ʌgai ʌPiiduru: “Iñsaanʌ ipʌliadagi isgoovai oidacagi asta siʌʌsca ʌpʌmu divia aanʌ, ¿tumaasi ʌrgʌvʌʌtarʌ aapi?” —tʌtʌdai ʌSuusi.

24 Dai aanʌ ooja vʌʌsi gomaasi idi liivruʌrʌ. Dai vʌʌsi istumaasi ooja aanʌ sʌʌlicʌdʌ ʌrvaavoi.

25 Dai oidaga mui vaamioma istumaasi ismaacʌdʌ idui ʌSuusi. Daidʌ isgʌoojamudai vʌʌsi gomaasi liliivruʌrʌ aanʌ piñʌlidi ismaiaajiacamudai vʌʌsi oidigarʌ ʌliliivru ismaacʌdʌ ʌpʌduuñimudai.

Mos Δ caasi.

Ruucasi ooja istumaasi ivuaadana Suusi Cristo ojootosadΛ caimΛcai Suusi Cristo tΛvaagiamu

¹ Giñaduñi Teopilo aanΛ arRuucasi dai casiant gΛooji aanΛ dai gΛaagidi vΛasi istumaasi idui Λmadu istumaasi mamaatΛtuldiña ΛSuusi oodami. Dai gΛaagidi aanΛ isducatai gΛaaga ΛSuusi gΛaa duiñdaga dai isducatai ivuaadana

² asta aidasi tΛsai Λgai tΛvaagiamu. Aidasi maiquiaa ii ΛSuusi tΛvaagiamu aagidi Λgai guvucadadΛcadΛ Diuusi IbΛadΛ gΛojootosa istumaasi gΛaagai isiduñiagi. Λgai arΛgai vaa ismaacΛdΛ Λco vuvaitu ΛSuusi ΛΛquioma abiaadΛrΛ.

³ Aidasi muu ΛSuusi apamu duaaca dai Λgai vaa divia dai vuidΛrΛ cΛquiva gΛojootosa dai goo coobai tasai aitu didividitai. Poduucai maasitu ΛSuusi isduaaca. Dai aagadi ΛSuusi gΛojootosa ismaasi siaaco tΛaanΛi Diuusi.

⁴ Aidasi quiaa daacatadai ΛSuusi gΛojootosa Λmadu aagidi sai maiimΛna JerusaleenaiñdΛrΛ, dai potΛtdai:

—NanΛracavurai aapimΛ asta siΛascadΛ apΛdui ismaacΛdΛ gΛnaagidi Diuusi giñooqa isiΛpΛduñiagi, Λgai vaa ismaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ.

⁵ SΛalicΛdΛ ΛVuaana gΛnvapacoi suudagicΛdΛ mosΛpΛ chiΛΛqui tasaicΛdΛ vapa-coñicamu aapimΛ Diuusi IbΛadΛcadΛ sai Λgai gΛnΛΛmadu daaca agai. Poduucai divimu Diuusi IbΛadΛ dai vΛascΛrΛ gΛnΛΛmadu aimΛrdamu —astΛtdai ΛSuusi.

⁶ Dai aidasi gΛnΛmpaidacatadai Λgai Oliivosi giidiΛrΛ taidΛ Λojootosicami itΛtdai ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiadami, ¿sivisi arsiΛascadΛ vuvaida agai aapi Λromamano vai camaitaΛaanΛiña Λgai tanai Isireli dΛvΛΛriΛrΛ dai baiyoma aapi tΛaanΛdagi? —astΛtdai Λojootosicami.

⁷ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtdai:

—AapimΛ maitΛrΛnvΛΛtarΛ mΛsmaatΛcagi siΛascadΛ tomali istuigaco iduñiagi giñooqa istumaasi Λgi Λgai viaa sΛalicami siduñiagi.

⁸ SiΛascadΛ tΛvañiagi Diuusi IbΛadΛ aapimΛ gΛnΛΛmadu viaacamu aapimΛ guvucadadΛ dai ñiioquimu giñvΛΛtarΛ siΛasi tami JerusaleenΛrΛ Λcaasi aipacoga sicooli Jerusaleena, siaaco Judeea tΛΛgidu, dai gΛmai dΛvΛΛriΛrΛ vΛasi siaaco Samaalia tΛΛgidu dai asta mΛΛcasi oidigi ugidΛrioma —astΛtdai ΛSuusi.

⁹ Aidasi caagidi ΛSuusi imaasi tΛsai tΛvaagiamu. Dai quiaa tΛΛgigi Λojootosicami tai divia Λmo icomai dai iñña ΛSuusi tai camaivaamioma tΛΛ agai.

¹⁰ Dai quiaa tΛΛgigi Λgai tΛvaagiamu dai todian duucai tΛΛ gooca cΛcΛli tooto yuucus-cami vai abaana guuca. Λgai dada aidasi quiaa tΛsadimi ΛSuusi tΛvaagiamu.

¹¹ Dai potΛtdai:

—CΛcΛli GalileeΛrΛ oidacami, ¿tuimasi mosguucacatai tΛvaagiamu nΛeeyi? Λgai vaa Suusi ismaacΛdΛ tΛsai tΛvaagiamu aapimΛ gΛnsaagidaiñdΛrΛ apamu divimu poduucai isducatai tΛΛgigi aapimΛ aidasi tΛsai Λgai tΛvaagiamu —astΛtdai ΛcΛcΛli.

¹² Tai iji Λojootosicami ami giidiaiñdΛrΛ Jerusaleenam. Λgiidi miaanai cΛΛca Jerusaleena parΛ goo miil vaan cΛisapi Λasi.

¹³ Aidasi caayyi Λgai JerusaleenΛrΛ goocua daama vaaquiΛrΛ tΛcaviaco tΛΛtasai. Ami gΛnuuliñacatadai apiiduru, Jacovo, Vuaana, AandΛrΛsi, Piili, Tomás, Bartolomé, Mataivo, Λmadu Jacovo Alfeo maradΛ, Λmadu Simuñi ismaacΛdΛ vuvaida Λlidadai Λromamano, Λmadu Uudasi Jacovo suculidΛ.

14 VΛascatai Λgai gΛnΛmpaidiña mamaadaragai vΛatarΛ, Suusi susuuculidΛ ΛΛmadu dai María Suusi dΛΛdΛ ΛΛmadu dai aa ooqui ΛpΛ.

15 Λmo imidagai aidasi gΛnΛmpagi Λvaavoitudadami tai saagida cΛquiva ΛPiiduru, ami daraajatadai Λmo sientu dan Λmo coobai oodami. TaidΛ ΛPiiduru potΛtdai:

16 —Giñaaduñi, poduucai gΛagaitadai siΛpΛduñiagi ismaacΛdΛ ΛΛquioma aagai Davi-caru guvucadadΛcΛdΛ Diuusi IbΛadΛ. Davi-caru aagai Uudasicaru. Uudasicaru ΛrΛgai ismaacΛdΛ vuua Λgai ismaacΛdΛ maisapicami bΛΛcai ΛSuusi.

17 DaidΛ ΛrΛmoco gΛraduñicatadai dai viaacatadai sΛΛlicami gΛraa duiñdagΛrΛ.

18 Dai gasavΛΛli Λmo dΛvΛΛrai ΛtumiñsicΛdΛ ismaacΛdΛ aa namΛqui ΛbaitΛguucacami ΛUudasicaru soimaasi iduucai Λgai. Tai Uudasicaru gasagia dai vaiguugu dai taapai voocadΛ tai vuvaaja ijidΛ.

19 AidΛsi maí JerusaleenΛrΛ oidacami Aselidama tΛΛtΛi ΛdΛvΛΛrai ismaacΛdΛ itΛiya Λlidi oodamicΛdΛ DΛvΛΛrai ΛrΛcΛrΛ.

20 Poduucai ooja Davi-caru liivruΛrΛ Salmosi tΛΛgiducΛrΛ agaitai Uudasicaru: ΛΛgi viΛΛna vaaquidΛ. Maitiipucana sioorΛ ami oidacagi.

Dai siΛmai bΛimu sΛΛlicamigadΛ.

Asduucai ooja Davi-caru.

21 Tanai aatΛmΛ gΛrsaagida oidaga ΛΛmoco cΛcΛΛli ismaacΛdΛ gΛrΛΛmadu ajioopaiña vΛΛs tasai aidasi daacatadai ΛSuusi aatΛmΛ gΛrΛΛmadu.

22 Aidasi abiaadΛrΛ ΛVuana vacoi ΛSuusi gΛrΛΛmadu ajioopaiña goovai asta aidasi tΛsai Λgai tΛvaagiamu aatΛmΛ gΛrsaagidaiñdΛrΛ. Aliasi gΛagagai isgaaga aatΛmΛ Λmoco goovai saagidaiñdΛrΛ ismaacΛdΛ nΛidi isduaaca Suusi vaidΛ Λraagiadamicana Suusi duaacaradΛ aatΛmΛ gΛrΛΛmadu —astΛtdai Piiduru.

23 Amaasi Λco vuvaitu gooca. Λmoco Osee Barsavasi tΛΛgidu mai Justo agaiña ΛpΛ. Dai ΛgΛmai Matiia tΛΛgidu.

24 Dai aduucai gamamagi:

—Aapi cΛliodami Diuusi gΛrooga, cΛΛ maata vΛascatai iibΛadΛ. GΛrtΛΛgidañi ismaacΛdΛ idi vΛgoocai Λco vuusaitu aapi

25 sai bΛΛna sΛΛlicamigadΛ Uudasicaru dai gΛrsoicΛiña idi aa duiñdagiΛrΛ ismaacΛdΛ gΛrmaa aapi. Λgai ΛrDiuusi ootosadΛcatadai dai dagito gΛsΛΛlicamiga dai ii ami siaaco aΛcatadai aliΛ soimaasi iduucai —asduucai gamamagi.

26 Dai tΛcavi daitu Λmo tumiñsi tai gamaitΛ Matiia. Dai otoma vΛΛna Λbaivustaama dan Λmoco ojootosicami.

2

1 Aidasi aayi ΛgΛΛ siaa duudagai Pentecostési tΛΛgiducΛdΛ mosΛmapΛcΛrΛ daraajatadai Λvaavoitudadami vΛascatai Λmapai.

2 Tai todian duucai gΛΛ caidatu tΛvaagiaiñdΛrΛ Λpan caiti siΛΛscadΛ cavami ΛvΛΛrdagi dai vΛΛsiaΛcatai gigiduli ami quiiyΛrΛ siaaco daraajatadai Λgai.

3 Amaasi gΛmaasitu Λmo istumaasi taí maascami dai aipaco daama daraiva ismaacΛdΛ ami daraajatadai.

4 Tai divia Diuusi IbΛadΛ dai vΛascatai Λvaavoitudadami ΛΛmadu daaca agai tai Λgai gΛnaagacai ñiñio Λma maa ñiooqui. VΛascatai ñiñio Λmo ñiooqui ismaacΛdΛ maimaatΛcatadai ismaacΛdΛ maa Diuusi IbΛadΛ.

5 AidΛ JerusaleenΛrΛ oidacatadai judidíu vΛΛsi aipadΛrΛ dai maiΛmo ñiooqui ñioocaitadai dai aliΛ siaa duutudai Diuusi.

6 Aidasi caΛ Λgai isgΛΛ caidatu gΛnΛmpagi ami siaaco daraajatadai Λvaavoitudadami dai maitΛΛ isducatai gΛntΛtΛΛgituagi cΛcΛtai isΛΛmadutai ñioocai ñiooquidΛcΛdΛ.

7 Dai vΛascatai vupuiirutuan tada dai aipaco gΛnaagidi:

—Goovai ismaacΛdΛ pomaa ñioocai ΛrGalileeΛrΛ oidacami.

⁸ ¿Dai ducatai aatama amadutai caa lagi garñiooqui?

⁹ Tami daraaja oodami Partiainda, dai Meediainda, dai Elamainda, dai Mesapotaamiainda, dai Judeeaiinda, dai Capadusiainda, dai Poontoaiinda, dai Aasiainda,

¹⁰ dai Filijiainda, dai Panfiliainda, dai Ejiipituainda, dai amapacraiainda Apilica vaasoñiomaiinda Sireñi. Tami daraaja amoco Romaiinda ara dai amoco arjudidú vaavoitudaitai vaavoidaragada arjudidú dai aa gia arjudidú dadada cascada arjudidú goovai.

¹¹ Tami daraaja ara oodami Carataiinda, dai Araaviaiinda dai vascatai aatama caa isgarñiooquicada aagai gocacalli istumaasi gargarducami istumaasi lagi Diuusi ivueeyi —ascaiti arjudidú ismaacada ami dada.

¹² Dai vupuiirutuan tada dai aipaco antacacai daida icaiti:

—¿Istuisi aradi gomaasi? —ascaiti.

¹³ Dai aa mosparunai daida icaiti:

—Alia navaacoñi goovai cascada pomaa ñioocai —ascaiti oodami.

¹⁴ Amaasi guuquiva abavustaama dan gooca oootosicami taida arpiduru gagara ñioo daida itadai:

—Judee ara oidacami amadu vascatai ismaacada Jerusaleen ara oidaga maatavurai aapima idi dai cacavara caaca ismaacada ganaagida ñagai aan.

¹⁵ Aatama maitarनावacoidada masducatai antatagitoi aapima. Tami oidacami mainavaacorai aqai quiaamoco tuustamara.

¹⁶ Idi aragai ismaacada agidi Joelicaru garraqui aaduñicar. Agai arDiuusi ñiooquituldiadamigadacata dai pocaiti:

¹⁷ Pocaiti Diuusi: “Cayoga ugitacai oidigi divimu giñladaga dai amadu daacamu vasi oodami aipaco oidacami.

Vasi ganmaamara ñiooquimu aan giñvatar.

Dai ganmaamara cacalli tagimu mui naana maasi istumaasi mainaidi aa oodami.

Dai ñiooquida ñagai aan acacalliocoidada coosigadara.

¹⁸ Amaasi ootosamu aan giñladaga vai amadu daacana giñpipiooñiga.

Siagai ñiooquimu aan giñvatar.

¹⁹ Tacavi tavaagiana antagidamu aan mui naana maasi istumaasi.

Dai oidigi daama antagidamu aan mui naana maasi arai amadu taí, amadu gapi cuubusi dai poduucai maatamu aapima iscaugitia agai oidigi.

²⁰ Tucaagamucamu gotasai. Dai masaadai morai gaduñimu dai gooquilara aimu istuigaco divia agai ataanadami.

Dai vascatai siaa duutuada agai.

²¹ Amaasi vascatai ismaacada giñdaanadagi cacagara vuvaidamu aan”, ascaiti Diuusi. Ascaiti Joelicaru.

²² Cacavurai aapima judidú ismaacada ganaagida ñagai aan. Suusi arNasareetara oidacamicata dai agai aramo cali ismaacada maa Diuusi ga guvucadagai saida iduuna mui naana maasi gargarducami aapima anvuitapi dai idi maasicada Diuusi antagi isotoi arSuusi. Vasi imaasi caa maata aapima.

²³ Vasara aidamasi antagi arSuusi maisatugai aapima dai tagi cacalli ismaacada maisiaa duutudai Diuusi sai curusiaba siisana dai poduucai gatjai aapima muaragai. Vasi imaasi camaatacata dai Diuusi. Lagi agai capomaasi gatgito aqai abiaadara sai poduucai araduuna.

²⁴ Agai vaa Diuusi apamu duaacali arSuusi. Tomali amo istumaasi maitistui issoobidagi arSuusi isduaacagi, tomali muuquigami.

²⁵ Dai aagai Davicaru arSuusi dai poduucai ooja:

VΛASCARΛ nΛidi aanΛ ACΛliodami Diuusi aanΛ giñΛΛmadu daja giñSΛΛlisa padΛrΛ.
Giñnuucada Λgai vai tomali Λmaadutai maisoimaasi giñvuiididi.

²⁶ CascΛΔ alia baigiñΛlidi aanΛ dai aagai ansai baigiñΛlidi.

CascΛΔ maiduaadicui aanΛ istuma daivuñiagi giñtuucugacΛΔ siΛascadΛ muuquia aanΛ.

²⁷ DΛmos aapi giñDiuusiga maiviaamu giñibΛdaga aa coidadΛ ibΛadΛ saagida.

Dai maitidagito issiaa tuidiagi giñtuucuga.

AanΛ rΛgai ismaacΛΔ oigΛdai aapi.

²⁸ Giñduaacaldamu aapi.

AanΛ giñΛΛmadu aimarai aapi cascΛΔ alia baigiñΛlidi aanΛ.

Asduucai ooja Davicaru.

²⁹ Giñaaduñi cΛga maata aapimΛ siΛΛqui muu gΛraduñi Davicaru dai quiaa maasi mΛsiaaco yaasa.

³⁰ Davicaru rDiuusi ñiooquituldiadamigadΛcatadai dai cΛga maatacatadai isDiuusi aagidi vΛasi gΛibΛdacΛΔ sai Λmaadutai cajiudadΛ rCristoca agai dai bΛjia agai Davicaru sΛΛlicamigadΛ.

³¹ Idi vaa cΛga maatacatadai Davicaru nΛijadacan caitiña ΛΛquioma abiaadrΛ cascΛΔ aagaitadai Λgai ΛSuusi duaacaradΛ daidΛ icaiti maiviimu Cristo IbΛadΛ coidadΛ saagida tomali maisiaa tuidimu tuucugadΛ.

³² Diuusi duaacali Λgai vaa Suusi dai vΛascatai aatΛmΛ rñΛijadami vΛasi imaasi.

³³ Diuusi vaidacai ΛSuusi tΛvaagiamu sai sonuana daacana dai poduucai maa Λmo gΛ sΛΛlicami. Dai sivi ootoi ΛSuusi Diuusi IbΛadΛ, poduucai isducatai gΛnaagidi ΛSuusi oogadΛ. VΛasi idi ismaacΛΔ nΛidi aapimΛ dai caΛ Diuusi IbΛadΛ idui.

³⁴ Davicaru maitarΛgai ismaacΛΔ tΛsai tΛvaagiamu. Λgi Davicaru icaiti:
ACΛliodami Diuusi itΛtdai giñtΛaanΛdamiga:

“Daacañi giñSΛΛlisa padΛrΛ

³⁵ asta siΛascadΛ cabaidui aanΛ vai camaitistuidiagi vaamioma gΛsasaayu”.

Ascaiti Davicaru.

³⁶ VΛasi judidíu sΛΛlicadΛ gΛaagai ismaatΛcamudai isΛgai vaa Suusi ismaacΛΔ siisa aapimΛ curusiaba cadaí Diuusi Λgai saidΛ rCristocana ismaacΛΔ vaamioma tΛaanΛda agai oidigi daama —astΛtdai Piiduru.

³⁷ Aidasi caΛ Λгаа gomaasi aayi soiΛliaragai dai tΛcakai Λgai ΛPiiduru ΛΛmadu Λгаа ojootosicami:

—¿TΛtumaa duuna? —ascaiti Λoodami.

³⁸ Amaasi ΛPiiduru aa noragi daidΛ itΛtdai:

—Λma duucaiaavar gΛntΛgito dai camaisoimaasi ivuaada vai Diuusi gΛnoigΛdana vΛasi gΛnsoimaascamiga. GΛnvapaconavurai aapimΛ vΛascatai Suusi sΛΛlicamigadΛcadΛ siDiuusi ootosamu gΛIbΛdaga vai gΛnΛΛmadu daacana.

³⁹ Idi ñiooqui araapimΛ gΛnvΛΛtarΛ ΛΛmadu gΛnmaamara dai Λgai ismaacΛΔ mΛΛcasi daraaja dai vΛascatai ismaacΛΔ ACΛliodami gΛrDiuusiga vapaida Λlidio —astΛtdai ΛPiiduru.

⁴⁰ Idi ñiooquicΛΔ ΛΛmadu vaamioma aa ñiooquicΛΔ ñioo ΛPiiduru dai cΛga maa ñiooqui dai potΛtdai:

—CΛΛgacΛrΛavar vuvaacui gΛgΛvituldaragadΛaiñdarΛ Λoodami soimaasi ivuaadami —astΛtdai ΛPiiduru.

⁴¹ Poduucai tudo vΛascatai ismaacΛΔ Λgi ñiooquidΛ gΛnvapacoi. AidΛ tasrΛ urava parΛ vaica miil oodami Λгаа ismaacΛΔ vaavoitudai.

⁴² Dai vΛascatai apiavaavoitudai istumaasi mamaatΛtuldiña Λojootosicami. Dai Λmo tΛgitoidagai viaacana dai gamamadaiña gΛnΛΛmpaiditai siuu duucu gaugia agadagi.

⁴³ DaidΛ ivuaadana Λojootosicami mui naana maasi gΛgΛrducami vai vΛascatai dudu-
aadiciuñia.

44 Dai vΛascatai ismaacΛdΛ vaavoitudaitadai sΛalicΛdΛ cΛga gΛnuraavacatadai dai amapai viaacatadai gΛnvustuidaga.

45 Dai gaagaraiña gΛnvustuidaga dai Λtumiñsi ΛrvΛascatai vΛatarΛcana. IsΛmaadutai vaamioma tΛgitocagi vaamioma maacaiña Λgai.

46 Dai vΛas tasai gΛnΛmpaidiña ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu. Dai Λmapai gacuaadana quiiquiΛrΛ baigΛnΛliaracΛdΛ dai tomali Λmoco maivaamioma gΛducΛdΛ gΛΛlidiña.

47 Dai vΛascatai siaa duutudaiña Diuusi dai vΛasi oodami cΛlgacΛrΛ nΛidiña dai vΛas tasai Λmpaidimi Diuusi ismaacΛdΛ cacΛlgacΛrΛ vuvaidimi Λmadu Λgaa ismaacΛdΛ cavaavoitudai.

3

1 Λmo imidagai coi gΛsΛco tasai tΛtΛidimitadai Piiduru Λmadu Vuaana Λmapai ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu. Caaayi siuu duucu gamamadaiña Λgai.

2 VΛas tasai ami dadaΛjΛiña Λmo cΛli. Λgai maitistutuidiña isaimΛrdagi poduucai vuusai Λgai. ΛgΛΛ quiuupaigadΛmu judidíu bΛΛ ajioopaiña aa, dai dadaasaiña quitaagiña cΛΛ tiodicΛrΛ tΛlgiducana sai gataanΛiña tumiñsi oidicami ismaacΛdΛ vaapaquidagi ami.

3 Aidasi tΛΛ ΛcΛli soimaascΛdΛ ΛPiiduru Λmadu ΛVuaana aidasi vaapaquia agaitadai Λgai ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu taí Λmo oidicami.

4 Amaasi vui nΛnΛaava ΛPiiduru Λmadu ΛVuaana ΛcΛli taidΛ ΛPiiduru potΛtdai:
—GΛrvuidΛrΛ iñΛnΛaava —astΛtdai.

5 Amaasi vui nΛnΛaava ΛcΛli poliditai isoida agai istumaasi.

6 DΛmos ΛPiiduru potΛtdai:

—Maitan viaa tumiñsi vΛascΛrΛ gΛoidamu aanΛ istuma viaa. Suusi Cristo ismaacΛdΛ NasareetΛrΛ oidacatadai guvucadadΛcΛdΛ cΛquivañi dai aimΛrda —astΛtdai ΛPiiduru.

7 Amaasi bai ΛPiiduru ΛcoocoadΛ novidΛ sΛlisa padΛrΛ dai vañigi. Tai bovasdΛrΛ guupucatu ΛcasodΛ Λmadu tΛtΛaanΛsigadΛ.

8 Amaasi taca tual daa Λgai dai cΛquiva. Dai gΛagacai aimΛrai dai vaa Λgaa Λmadu ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu. Dai tuali dadaimi. Dai aliΛ cΛga ñiooquimi Diuusi vui.

9 Dai canΛiditai vΛascatai iscaaimΛrai dai cΛga ñioocai Diuusi vui aliΛ duduaadimu,

10 dai camaitΛΛ isducatai gΛntΛtΛΛgituagi tomali istΛiyagi nΛiditai iscadueeyi ΛcoocoadΛ. CΛga maatΛcatadai Λgai isΛgai ΛrΛgai vaa ismaacΛdΛ dadaΛjΛiña daida taanΛiña oidicami ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu quitaagiña tiodicΛrΛ.

11 CaduaadΛcai ΛcΛli ismaacΛdΛ maitistutuiditadai isaimΛrdagi mosΛmadu aimΛraiña Λgai ΛPiiduru Λmadu ΛVuaana. Dai vΛasi Λoodami camaitΛΛ istumaasi gΛntΛtΛΛgituagi dai voopoi ami ΛgΛΛ quiuupaigadΛmu judidíu siaaco Solomõni portaaligadΛ tΛΛgidu.

12 Dai tΛlgacai ΛPiiduru isgΛnΛmpagi vΛascatai potΛtdai:

—AapimΛ judidíu, ¿tuimasi gΛrnΛnΛidi ducami isaatΛmΛ Λgi duaaidamudai idi cΛli dai imitu gΛrguvucadagacΛdΛ siΛrΛ cΛΛ tuutiacatai?

13 Baiyoma Suusi guvucadadΛcΛdΛ atdueeyi idi cΛli. Diuusi maa gΛmara Suusi Λdaasicami ismaacΛdΛ vaamioma viaa guvucadagai. Dai Λgai vaa Diuusi ΛrDiuusigadΛcatadai ΛrΛrΛ gΛraduñi AvraañicarΛ dai Isaacaru dai JacocarΛ. Dai Suusi ΛrΛgai vaa ismaacΛdΛ tΛgi aapimΛ dudunucami. Dai aidasi dagitua agaitadai Pilaato ΛSuusi mosgajiaadΛrΛ vipieeyi aapimΛ.

14 Maiaagidi aapimΛ isdagitomudai Λgai ismaacΛdΛ cΛΛ tuiga dai maitΛrgΛpiΛr caatΛcami baiyoma agidi aapimΛ isdagitua Λgai Λmo gamuaacami.

15 Poduucai muua aapimΛ ismaacΛdΛ gamaacai ibΛdagai utudui. TaidΛ Diuusi duaacali Λgai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ, vΛasiaacatai idi aatΛmΛ daraaja nΛijadami.

¹⁶ Agai vaa Suusi guvucadadΛCΛDΛ bai guvucadagai idi CΛΛI ismaacΛDΛ nΛidi dai maatΛ aapimΛ. Vaavoitudai aatΛMΛ dai idi CΛΛI Suusi guvucadadΛΓΛ cascΛDΛ cacΛΛga dueeyi goovai. CanΛidi aapimΛ iscadueeyi.

¹⁷ Giñaaduñi judidíu CΛΛga maatΛ aanΛ isaapimΛ ΛΛmadu gΛnbaitΛguucacamiga muaa ΛSuusi maicΛΛga maatΛcatai mΛstuma vueeyi.

¹⁸ Poduucai baidui Diuusi ismaacΛDΛ ΛΛquiacoga aagai ñiñiooquituldiadamigadΛ. Agai vaa aagaitadai isaliΛ soimaa taata aagaitadai ΛCristo.

¹⁹ CascΛDΛ Λma duucaiaVΛR gΛntΛtΛΛgito aapimΛ dai aagoaVΛR suuligi gosoimaa voiyaiñdΛRΛ. Vaavoitudavurai Diuusi vai agai gΛnoigΛldana vΛΛsi gΛnsoimaascamiga amaasi ΛCΛliodami Diuusi baigΛnΛΛliatudamu.

²⁰ Dai gΛnootosdamu Diuusi Suusi Λpamu. Agai vaa ΛrCristo ismaacΛDΛ ΛΛquiacoga Λco vuusaitu Diuusi aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ.

²¹ VΛΛscΛΓΛ tΛvaagiΛRΛ viimu Suusi Cristo asta siΛΛscadΛ baidui Diuusi vΛΛsiaΛcatai istumaasi isducatai aagaitadai ΛΛquiacoga ΛñiñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛDΛ ΛΛgi agai Λco vuvaitu.

²² Poduucai tudu ΛΛquiacoga potΛtΛdai Moseesacaru gΛraaduñicaru: “Ootosamu Diuusi Λmo ñiooquituldiadami aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ vΛΛscatai aapimΛ gΛnaadunuma saagidaiñdΛRΛ poduucai isducatai giñootoi agai aanΛ. ΛΛgiadavurai vΛΛsiaΛcatai istumaasi agai gΛnaagiadagi.

²³ VΛΛscatai ismaacΛDΛ maiΛΛgidi Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ ugitudamu Diuusi dai Λco vuvaidamu judidíu saagidaiñdΛRΛ”, astΛtΛdai Moseesacaru.

²⁴ Poduucai tudu vΛΛsi Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ Samueli baigovacoga aagai istumaasi daivuñia aagaitadai sivi.

²⁵ AapimΛ ΛrcajiudadΛ vΛΛsi Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ. Dai vΛΛsi Λñiooqui ismaacΛDΛ ootoi Diuusi gΛñiñiooquituldiadamigacΛDΛ ΛraapimΛ gΛnvΛΛtarΛ. Dai vΛΛsi istumaasi ismaacΛDΛ Diuusi baidui gΛnaaduñicaru ΛΛmadu ΛraapimΛ gΛnvΛΛtarΛ. Dai asta ismaacΛDΛ aagidi Diuusi gΛraduñi Avraañicaru aidasi potΛtΛdai: “AanΛ baiΛΛliatudamu vΛΛsi oodami oidigi daama oidacami aapi gΛcajiudagacΛDΛ”.

²⁶ Aidasi duaacali Diuusi gΛmara ΛpΛga gΛnootosi aapimΛ sai baigΛnΛΛliatudana mΛsai aapimΛ camaisoimaasi ivuaadana —astΛtΛdai Piiduru.

4

¹ Quiaa ñiooquiditadai ΛPiiduru ΛΛmadu ΛVuaana Λoodami tai dada Λpapaali judidíu ΛΛmadu ΛbaitΛCΛaacamigadΛ agΛΛ quiuupiΛRΛ sandaaru ΛΛmadu Λsaduseo. Λsaduseo ΛRΛgai ismaacΛDΛ maivaavoitudai duaacaragai.

² Dai aliΛ baacoi vΛΛscatai mamaatΛtulditai ΛPiiduru ΛΛmadu ΛVuaana Λoodami isduaacaradΛCΛDΛ ΛSuusi camaatΛ vΛΛscatai isoidaga duaacaragai coidadΛ vΛΛtarΛ.

³ Amaasi vui agai ΛPiiduru ΛΛmadu ΛVuaana dai casi Λrurunococatadai dai camaiΛcatadai uruñi isbai duñiagi dudunucamiΛRΛ cascΛDΛ cuu agai asta siaadiqui.

⁴ Muidutai agai ismaacΛDΛ gΛntΛgito caΛ Λñiooqui vaavoitu. VΛΛsi ismaacΛDΛ vaavoitu baitoma aayi taan miil, gocaaqui aayi goΛΛ CΛCΛΛI.

⁵ Dai siaadiqui gΛnΛmpagi JerusaleenΛRΛ vΛΛsi ΛdudunucamigadΛ Λjudidíu ΛΛmadu Λpipiscali ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ.

⁶ Dai ami daacatadai ΛpΛ Aanasi baitΛCΛaacamigadΛ papaali, judidíu ΛΛmadu Caifási, ΛΛmadu Vuaana, ΛΛmadu AlijandΛro, ΛΛmadu vΛΛsi ismaacΛDΛ ΛraaduñdΛ ΛbaitΛCΛaacamigadΛ papaali.

⁷ Dai vai ΛPiiduru ΛΛmadu ΛVuaana dai Λraana tuutui dai tΛcacai:
—¿Tuma guvucadagaicΛDΛ dai voorΛ sΛΛlicamigadΛCΛDΛ ivueeyi aapimΛ gomaasi?
—astΛtΛdai agai.

⁸ Amaasi Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacatadai ΛPiiduru taidΛ ΛPiiduru itΛtΛdai:

—Dudunucamigad^Λ dai pipiscaligad^Λ judidíu

⁹ sivi casi g^Λr^Λt^Λcacai aapim^Λ isducatai c^Λagac^Λr^Λ vuusai idi c^Λali coocoad^Λ dai isducatai dueeyi goovai.

¹⁰ Aapim^Λ g^Λnvuitapi aagamu aat^Λm^Λ vai maat^Λna v^Λascatai Isireli^Λr^Λ oidacami. Idi c^Λali v^Λascatai aapim^Λ g^Λnvuitapi c^Λaca caduaad^Λcatai Suusi Cristo guvucadad^Λc^Λd^Λ. Agai ^Λr^Λgai vaa ismaac^Λd^Λ Nasareet^Λr^Λ oidacatai dai aapim^Λ siisa curusiaba tai Diuusi duaacali coidad^Λ saagidaiñd^Λr^Λ.

¹¹ ^ΛSuusi ^Λpan ducami ^Λodai ismaac^Λd^Λ sioma g^Λaagai ^Λmo vaaqui v^Λatar^Λ dai aapim^Λ ^Λpan ducami ^Λbaabaquitadami ismaac^Λd^Λ gajiaad^Λr^Λ viaa ^Λodai.

¹² Diuusi ootoi ^ΛSuusi Cristo oidi daama sai ^Λgi ^Λgai viaacana guvucadagai isc^Λagac^Λr^Λ vuviaadagi v^Λasi oodami oidi daama oidacami. Maitipu ^Λmai v^Λasi oidig^Λr^Λ ismaac^Λd^Λ viaa guvucadagai isc^Λagac^Λr^Λ vuviaadagi oodami —ast^Λt^Λdai ^ΛPiiduru.

¹³ Amaasi t^Λ ^Λdudunucami ^ΛPiiduru ^Λmadu ^ΛVuaana dai maat^Λ t^Λ is^Λc^Λc^Λali mait^Λv^Λapi daraiva ooji^Λr^Λ dai mait^Λr^Λmamaat^Λtuldiadami dai v^Λasc^Λr^Λ maiduduaadimu ñiño. Daid^Λ ^Λdudunucami mait^Λ istumaasi g^Λnt^Λt^Λgituagi. Dai amaasi maat^Λ t^Λ sidi ^Λr^Λgai ismaac^Λd^Λ ^Λmadu ajioopaiña ^ΛSuusi.

¹⁴ Dai ^Λc^Λali ismaac^Λd^Λ cadueeitadai ami ^Λmadu c^Λaacatadai ^ΛPiiduru ^Λmadu ^ΛVuaana casc^Λd^Λ maitistutuiditadai ^Λdudunucami isvuid^Λr^Λ ñioocada tomali ^Λmo ñiooqui.

¹⁵ Daid^Λ ^Λdudunucami ^Λgi gaaataga ^Λlidadai casc^Λd^Λ ootoi ^Λojootosicami sai vu-vaac^Λna ^Λmpaidaragiaiñd^Λr^Λ,

¹⁶ daid^Λ icaiti:

—¿T^Λduuna goc^Λc^Λali? C^Λ maat^Λ v^Λascatai Jerusaleen^Λr^Λ oidacami sid^Λ idui goc^Λc^Λali idi istumaasi g^Λducami dai maitistutuidi aat^Λm^Λ ispot^Λiyagi ismait^Λr^Λvaavoi.

¹⁷ ^Λb^Λcatamu aat^Λm^Λ vai sivi abiaad^Λr^Λ camaiaagidiña goovai tomali ^Λmaadutai istumaasi ivuaadana ^ΛSuusi dai istumaasi gamamaat^Λtuldiña ^Λgai vai camaivaamioma aipaco im^Λna idi maasi —asc^Λaiti ^Λdudunucami.

¹⁸ Amaasi vaí ^Λdudunucami ^ΛPiiduru ^Λmadu ^ΛVuaana dai aagidi sai camaiaagaiña istumaasi ivuaadana ^ΛSuusi dai mamaat^Λtuldiña.

¹⁹ D^Λmos aa noragi ^ΛPiiduru ^Λmadu ^ΛVuaana daid^Λ it^Λt^Λdai:

—¿Tuma t^Λt^Λgitoi aapim^Λ baisi ^Λr^Λc^Λgai Diuusi v^Λatar^Λ isg^Λn^Λgida aat^Λm^Λ aapim^Λ dai mai^Λgidagi Diuusi?

²⁰ Mosmaibaiga ismaiaaga aat^Λm^Λ t^Λstuma n^Λidi aat^Λm^Λ dai ca^Λ —ast^Λt^Λdai ^ΛPiiduru ^Λmadu ^ΛVuaana.

²¹ Baitoma v^Λasi ^Λoodami c^Λaga ñiño Diuusi v^Λatar^Λ duaad^Λcai ^Λcoocoad^Λ casc^Λd^Λ ^Λdudunucami ali^Λ ^Λb^Λiditadai ^Λoodami casc^Λd^Λ mait^Λr^Λn^Λlidi isg^Λv^Λiaarsagi ^ΛPiiduru ^Λmadu ^ΛVuaana dai mos^Λb^Λqui dai dagito sai iim^Λna.

²² ^Λc^Λali ismaac^Λd^Λ cadueeyi Diuusi guvucadad^Λc^Λd^Λ viaacatadai vaamioma isgoo coobai uumigi.

²³ Amaasi cadagitocai ^Λgai ^ΛPiiduru ^Λmadu ^ΛVuaana ^Λgai mosiji m^Λca siaaco daraajatadai ^Λaduñd^Λ dai v^Λasi aagidi ist^Λt^Λdai ^Λbait^Λguucacamigad^Λ papaali ^Λmadu judidíu pipiscali.

²⁴ Aid^Λsi ca^Λ ^Λgai imaasi v^Λascatai ^Λmapai daan^Λi Diuusi daid^Λ icaiti:

—G^Λr^Λliodamiga Diuusi, aapiap^Λ ^Λr^ΛDiuusi ismaac^Λd^Λ idui t^Λvaagi dai d^Λv^Λrai dai g^Λ suudagi dai v^Λasi istumaasi.

²⁵ G^Λp^Λoñiga Davicar^Λu aagai istumaasi aagidi aapi sai aagana dai pocaiti:

¿Tuisid^Λ bacocoi v^Λasi oodami naana maasi ñioocadami Diuusi vui?

¿Dai tuisi t^Λt^Λgitoi ^Λoodami mui naana maasi maic^Λc^Λgaducami?

²⁶ ^Λr^Λraí oidigi daama oidacami ^Λmadu aa bait^Λguucacami g^Λn^Λmpagi dai ñiooquiada ^Λgai Diuusi ^Λmadu Cristogad^Λ.

²⁷ Sallicaḏa ḏrvaavoi istanai Jerusaleenḏra gḏḏmpagi Eroodasi ḏḏmadu Ponsio Pilaato ḏḏmadu judidíu dai aa ismaacḏa maitarjudidíu dai vuidḏra suuli gḏmara Suusi ismaacḏa maisoimaasi idui dai ḏco vuusaitu aapi garDiuusiga.

²⁸ Gomaasicḏa idui ḏgai vḏḏsiaḏcatal ismaacḏa ipali aapi garDiuusiga siḏpḏduñiagi.

²⁹ Sivi gḏrgḏviarsa agaitadai ḏdudunucami cascḏa gḏrmaacañi aatḏmḏ gḏpipiooñiga guvucadagai tḏtai ñioocadagi gḏñiooqui maisiu duaadimudacḏa.

³⁰ Dai duduaaididagi ḏcoococoidadḏ gḏguvucadagacḏa daidḏ ivuaadagi istumaasi gḏgḏrducami gḏmara Suusi guvucadadḏcḏa. ḏgai vaa Suusi ḏrgḏḏco vuusaida aapi —ascaiti ḏaaduñḏ vaavoitudadami.

³¹ Aidasi canaato mamagi ḏgai gigivuli ḏquii siaaco daraajatadai ḏgai tai divia Diuusi Ibḏadḏ vḏḏscatal ḏḏmadu dai poduucai maiduduaadicuitai aagaiña ḏgai Diuusi ñiooquidḏ.

³² Dai camuiducatadai vaavoitudadami dai vḏḏscatal viaacatadai ḏmo tḏgitoidagai. Dai vḏḏscatal ḏmapai viaacatadai gḏnvustuidaga cascḏa tomali ḏmaadutai maiaagaiña siḏgai ḏrtuidadḏ ḏmo istumaasi.

³³ Vḏḏscatal ḏojootosicami apiaaagaiña sioma guvucadagaicḏa Suusi duaacaragadḏ vai Diuusi cḏḏgacḏra ñaidiña vḏḏscatal.

³⁴⁻³⁵ Vḏḏscatal ismaacḏa viaacatadai dḏḏḏvḏrai isbaabaqui ḏpḏ gaagaraiña ḏgai dai vuaapaiña ḏtumiñsi. Dai maacaiña ḏgai ḏojootosicami ḏtumiñsi. ḏtumiñsi ḏrvḏḏscatal vḏḏtarḏcana. Isḏmaadutai vaamioma tḏgitocagi vaamioma maacaiña ḏgai cascḏa vḏḏscatal viaacana istumaasi tḏgito.

³⁶ Dai ami ḏgai ḏḏmadu daacatadai ḏmo cḏḏli Levícaru cajiudadḏ ḏgai Osee tḏḏgiducatadai. ḏgai ḏrSipiliḏra vuusaicami. Taidḏ ḏojootosicami Bernabé tḏḏḏḏi ismaacḏa itḏiya ḏlidi ḏmo baiḏliatudadami.

³⁷ ḏgai gagaara ḏmo dḏvḏḏrai ismaacḏa viaacatadai ḏgai dai vuaapi ḏtumiñsi ḏojootosicami.

5

¹ Dai ami daacatadai ḏpḏ ḏmai cḏḏli Ananiiasi tḏḏgiducami dai Safira tḏḏgiducatadai ooñigadḏ. Dai vḏgoocatal viaacatadai ḏgai ḏmo dḏvḏḏrai dai gagaara.

² ḏcḏḏli aa maa ḏtumiñsi ḏojootosicami ducami iscavḏḏsi tḏḏgidamudai dai viidadḏ viaa ḏḏgi gḏvḏḏtarḏ. Dai ḏooñigadḏ maatacatadai ḏpḏ.

³ Amaasi itḏi ḏPiiduru:

—¿Ananiiasi tuipasi dagito isvaquiagi ḏDiaavora gḏibḏdagḏra dai gḏyaatagitu Diuusi Ibḏadḏ vui? Aapi aa viaa tumiñsi ḏḏgi gḏvḏḏtarḏ mḏsmaacḏa gḏaa namḏqui gḏḏvḏḏragacḏa.

⁴ ¿Maitisi ḏrvaavoi isaapi ḏrgḏtuidacatadai ḏdḏvḏḏrai? Dai aidḏpasi gagaara ḏdḏvḏḏrai ¿maitisi ḏrvaavoi isaapi ḏrgḏtuidacatadai ḏtumiñsi? ¿Tuipasi podui? Yaatagi aapi Diuusi maisiu oodami —astḏḏḏḏai ḏPiiduru.

⁵ Moscaḏ ḏAnaniiasi gomaasi dai muucucatal gai. Dai vḏḏscatal ismaacḏa maí gomaasi sallicaḏa duduaadimu.

⁶ Amaasi dada ḏḏmoco gḏgḏḏli dai cḏḏga biisa ḏmuuquiadḏ dai bḏḏcai dai yaasa.

⁷ Vaica ooracḏa vaa Ananiiasi ooñigadḏ maimaatacatal ḏgai istumaasi ḏpḏdui cunaadḏcḏa.

⁸ Taidḏ ḏPiiduru itḏḏḏḏai:

—Giñaagidañi, ¿ḏcaaquicḏa mḏsgagaara ḏdḏvḏḏrai? —astḏḏḏḏai ḏPiiduru.

—ḏja, ḏcaaquicḏa —astḏḏḏḏai ḏooqui.

⁹ Amaasi ḏPiiduru itḏḏḏḏai:

—¿Tuimasi pomaasi gantatagito aapimΛ isyaatagidagi Diuusi IbΛadΛ? QuidigaiñdΛrΛ iimΛi ismaacΛdΛ bΛΛcai dai yaasa gΛcuna. Dai sivi aapi gΛbΛΛquia agai ΛΛpΛ —astΛtdai ΛPiiduru.

¹⁰ Tai agai otoma muu dai ΛΛcasodΛ abaana gΛi agai ΛPiiduru. Amaasi vaapa agΛgΛΛli dai tΛΛΛooqui muuquiadΛ dai vuusaitu dai mΛΛ yaasa cunadΛ abaana.

¹¹ Tai alia duduaadimu Λvaavoitudadami ΛΛmadu vΛΛscatai ismaacΛdΛ maí gomaasi.

¹² Mui istumaasi gΛgΛrducami ivuaadana Λojootosicami Λoodami saagida dai vΛΛscatai gΛnΛmpagi ami agΛΛ quiuupiΛrΛ siaaco Salomoñi portaaligadΛ tΛΛgidu.

¹³ Tomasi tomali Λmaadutai maitipΛlidadai isgΛnΛmpaidagi Λvaavoitudadami ΛΛmadu vΛΛscarΛ cΛΛga ñioocaitadai agai vΛΛtarΛ.

¹⁴ Muidutai cΛcΛΛli ΛΛmadu ooqui vaavoitu isSuusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviaadami.

¹⁵ Amaasi vuvaitu Λoodami cococoidadΛ caayana dai vopoicariΛrΛ tuaa dai vapaa-cosiΛrΛ sai siuu duucu daivuñiagi ΛPiiduru sai tomasi mosΛcaasi ΛΛcagidΛ aΛna tomasi Λmaadutai daama.

¹⁶ VΛΛsi miimianai aali quiiquiaiñdΛrΛ daivimi muidutai JerusaleenΛrΛ vuucati cococoidadΛ ΛΛmadu aa ismaacΛdΛ alia soimaa taatamituldi ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ tai vΛΛscatai dudueyi Diuusi guvucadadΛcΛdΛ.

¹⁷ Amaasi ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali judidíu ΛΛmadu vΛΛsi Λsaduseo ismaacΛdΛ uraavacatadai ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali vui baacoi Λojootosicami.

¹⁸ Dai vui agai dai maamaisa.

¹⁹ DΛmos tucarΛ divia Λmo Diuusi tΛaañicarudΛ dai cuucupioo cuucuparagadΛ Λmaisacarui dai vuvaitu Λojootosicami daidΛ itΛtdai:

²⁰ —Iimivurai dai agΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu guuquiva dai ami aagida Λoodami isducatai istutuidi agai isoidacagi vΛΛscarΛ Diuusi ΛΛmadu —astΛtdai.

²¹ Amaasi caΛcai Λojootosicami imaasi, siaadiqui ΛΛqui vaapa agΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu dai aagidi Λoodami Diuusi ñiooquidΛ.

VaidΛ ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali ΛΛmadu ismaacΛdΛ uraavacatadai pollidadai isquiaa maisacariΛrΛ daraajatadai Λojootosicami cascΛdΛ Λmpagi agai Λvaamioma tΛtΛaanΛdami. Agai arpipiscali judidíu. Dai gooquiΛrΛ ootoi sandaaru sai vuaapana maisacaruiñdΛrΛ Λojootosicami.

²² AidΛsi aayi Λsandaaru maisacariΛrΛ maitΛΛ Λojootosicami,

²³ dai Λpamu aa suuli dai mΛΛ potΛtdai:

—CΛΛga cuucupi vΛΛsi cuucuparagadΛ Λmaisacarui dai vuidΛrΛ guuca Λsandaaru dai nuucada. Amaasi cupioo agai tΛtai tomali Λmoco maitΛΛ tuucavi —astΛtdai Λsandaaru.

²⁴ Amaasi caΛcai imaasi ΛbaitΛcΛaacamigadΛ agΛΛ quiuupiΛrΛ sandaaru ΛΛmadu ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali judidíu ΛΛmadu aa papaali tΛtΛaanΛdami aipaco gΛntΛcakai daidΛ icaiti:

—¿Istumaasi daivuñia agai vΛΛsi gomaasicΛdΛ? —ascaiti.

²⁵ Tai amaasi divia Λmo cΛΛli dai potΛtdai:

—ΛcΛcΛΛli ismaacΛdΛ maamaisa aapimΛ agΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu guucacatai mamaatΛtuldi Λoodami —astΛtdai ΛcΛΛli.

²⁶ Amaasi ii ΛbaitΛcΛaacamigadΛ agΛΛ quiuupiΛrΛ sandaaru ΛΛmadu sandaaru dai vuua. DΛmos alia ΛbΛlidadai Λsandaaru Λoodami ismaicarsagi agai cascΛdΛ maisoi vuimi Λojootosicami.

²⁷ Amaasi vuua dai vuitapi tuutui Λvaamioma tΛtΛaanΛdami taidΛ ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali judidíu potΛtdai:

²⁸ —SΛΛlicΛdΛ gΛndaí aatΛmΛ mΛsai camaitaaagidiña Suusi Cristo ma-maatΛtuldaragadΛ. ¿Mostuma dui aapimΛ? CamaatΛtuli aapimΛ vΛΛsi JerusaleenΛrΛ

oidacami ganmamaatultudaraga. Dai aatama gapilara garsusuuligai gamuaatudacai acalli ismaacada Suusi aagai aapima —astatadai abaitacacami.

²⁹ Amaasi apiiduru amadu aa ojootosicami ismaacada oi agaa quiuupiaiñdara ñiño daida itatadai:

—Alia si gaaagai isagida aatama Diuusi apaga siodami.

³⁰ Aatama quiaa vaavoitudai garaaduñicaru Diuusigada. Agai apamu duaacali asuusi. asuusi aragai ismaacada gatjai aapima curusiaba siisaragai dai muaragai.

³¹ Tai tavaagiamu vañigi Diuusi asuusi dai salla padara dai saida artaanadamicana daida acalagacara vuviadamicana vaid istuidana aatama judidu isama duuca gartatagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi dai poduucal garioigaldamu Diuusi garsoimaascamiga.

³² Dai vasi imaasi arnijadami aatama amadu Diuusi Ibad ismaacada otoi Diuusi sai vascatai amadu daacana ismaacada agiditai ca —astatadai apiiduru.

³³ Amaasi cacai agaa gomaasi alia baacoi dai cooda aliditadai.

³⁴ Amaasi calquiva amo sonara cacami Gamalieli tagiducami. Agai aramo fariseo daida armamaatultudiamu Diuusi samicamigada. Dai vasi oodami alia siaa duutudaina. Dai agai gatjai masai vuvaidana laachi ojootosicami.

³⁵ Dai otoma potatadai agai agaa tataanadami:

—Giñaaduni, aatama arjudidu, gantagitovar nada masduñiagi gocacali.

³⁶ Gantagitovurai aapima catavapi apadi isoidacatadai amo cali Teudasi tagiducami. Dai pocaitadai saida aramo cali ga guvucadagai viaacami tai oi maaco siento cacali. Matai muaa. Tai vascatai ismaacada oidatucitadai vasi aipaco iji. Dai vasi ugidagai.

³⁷ Dai goquiara aidasi gatjai agaa taaanadami acaldaragai oodami oidacatadai amai cali Udasi tagiducami agai arGalileeara oidacamicatadai. Tai muidutai oi. Matai muaa apa. Dai vascatai ismaacada oidatucitadai aipaco iji.

³⁸ Cascada ana anganaagidi masai dagitona idi cacali. Maitavar oiñiada. Siaduniada gomaasi aramo istumaasi ismaacada ivueeyi oodami vasi ugitimu goovai.

³⁹ Siaduniada gomaasi aramo istumaasi ismaacada ivueeyi Diuusi siaadara istuidacai ugititudana aapima. Gantagitovar nada maisu soimaasi ivuaada Diuusi vui —ascati Gamalieli.

⁴⁰ Tai vascatai bai aa isducatai agidi agamalieli. Amaasi vai agai ojootosicami. Dai gaviaacarai sai camai vaamioma ñioocaina Suusi vatarara. Dai goquiara dagito sai iimana.

⁴¹ Ojootosicami vuvaacacai vuitapiaiñdara vaamioma tataanadami baiganliatugai dagitocai Diuusi issoimaa taatagi agai gaaagiditai asuusi mamaatultudaragada.

⁴² Dai vasi tasai gamamaatultudina agaa quiuupaigadara judidu dai quiquiara dai gaaagidina isSuusi Cristo aragai ismaacada Diuusi co vuusaitu saida acalagacara vuviadamicana.

6

¹ Amaasi tuigaco vaamioma muidaimi vaavoitudadami dai agai ismaacada ñioocaitadai giliego ñiooquida agidi ojootosicami sai agai ismaacada ñioocaitadai judidu ñiooquida maicaga oidi cuaadagai avipiuudu giliego gataacogiditai cuaadagai vasi tasai.

² Taida abavustaama dan gooca ojootosicami agidi vaavoitudadami sai ganampaidana dai potatadai:

—Mitaagai isdagitocai gaaagiada aatama Diuusi ñiooquida, cascada maitistutuidi aatama isgantaacogidagi cuaadagai.

³ Cascada gaaaduñi, gaagavurai aapima cuvaracami cacalli gansaagidaiñdara ismaacada sastuduga dai agiadagi Diuusi Ibadada dai vascatai siaa duutuadagi dai nuucatulda idi aa duiñdagai.

⁴ Aatama apiagamamadada ragai dai apiagamamaatutuldiada ragai Diuusi ñiooquida —astadai agai.

⁵ Tai vascatai bai aa dai nidadai aco vuusaitu Tiivañi agai alia calga vaavoitudai dai agidi Diuusi Ibadada amadu Piili, amadu Porocoro, amadu Nicanoro, amadu Tiimoñi, amadu Parameenasi, amadu Micuraasi amo cali Antioquiara oidacami ismaacada aequioma vaavoitudaiña judidu vaavoidaragada dai sivi cavaavoitudai Suusi Cristo.

⁶ Matai vascatai vaidacai siaaco daraajatadai oojootosicami tai agai gamamaagi dai daama darai gannoonovi.

⁷ Dai vasi aipaco ii Diuusi ñiooquida. Jerusaleenara vaamioma muidaimi avavoitudadami dai muidutai apapaali judidu vaavoitu ara.

⁸ Tiivañi aramo cali ismaacada Diuusi calgacara nidadadi. Dai agai viaacatadai guvucadada Diuusi Ibadada. Cascada ivuaadana agai mui naana maasi galarducami oodami saagida.

⁹ Amaasi dada amoco cacalli amo judidu quiuupaigadañdara. Aquiuupai arcacalli vatarcatadai ismaacada aequioma aa oodami gansosoiga duucai viacana dai sivi camosajioopaitadai agai, dai aa Sireñiaiñdara, dai Alijandariñdara dai Silisiañdara, dai Aasiañdara dai alia ñiño aTiivañi vui.

¹⁰ Tiivañi ñioocaitadai maadagacada ismaacada maa Diuusi Ibadada, cascada camaitis-tutuiditadai agaa isvaamioma vudara suuligiagi.

¹¹ Amaasi agaa aa namqui aa sai potana sai cal agai isTiivañi soimaa ñioocai Moseesacaru mamaatutudaragada vui dai Diuusi vui.

¹² Dai poduucai sisolitu agai oodami amadu apipiscali, amadu amamaatutuldiadami Diuusi salicamigada. Dai vascatai vudara suuli aTiivañi. Dai bai. Dai bacai avamioma talaanadamigada ajudidu vudara.

¹³ Amaasi arara gaa agai aa yaatavogami saida itana:

—Idi cali vascara vui ñioocaiña gala quiuupai siaaco siaa duutudai aatama Diuusi. Dai vascara vudara caatacana Moseesacaru salicamigada.

¹⁴ Caatata aatama iscaiti Tiivañi sai aSuusi ismaacada Nasareetara oidacatadai daituda agaitadai gala quiuupai. Dai garmaatulda alidi amamaasi vaavoidaragai ismaacada maiapa maasi ismaacada arvii Moseesacaru —ascaiti ayaatavogami.

¹⁵ Amaasi atalaanadami amadu vascatai ismaacada ami daraajatadai talgacai aTiivañi gantagito tal isapa maasi vuivasada amo Diuusi talañicaruda.

7

¹ Amaasi abaitacacamigada papaali judidu itadai aTiivañi:

—¿Baisi arvaavo vasiacatai imaasi? —astadai.

² Tai agai aa noragi daida itadai:

—Caga baigiñliaracada gannidi ana aapima giñaaduñi amadu talaanadami. Giñcavurai. Diuusi garooga aragai ismaacada vaamioma viaa guvucadagai istomali amo mai. Dai gamaasitu gaduñi Avrañicaru vuitapi aidasi quiaa oidacatadai agai Mesopotaamara aidasi maiquiaa ii agai Araanamu dai malca oidaca agai.

³ Dai potadai: “Dagitoñi gadavara amadu vasi gaaaduñi dai imi nai ana gatlagidana oidigi pasiaaco oidacagi”, astadai Diuusi avrañicaru.

⁴ Taid^Λ ^ΛAvraañi vuusaid^Λ Calideeaiñd^Λr^Λ dai ii Araanam^Λ dai ami oidaca agai. Tai gooqui^Λr^Λ muuid^Λ oogad^Λ. Tai vuua Diuusi ^ΛAvraañi tami idi d^Λv^Λl^Λr^Λi^Λr^Λ siaaco oidaga aapim^Λ sivi.

⁵ Dai maioi tomalaachi d^Λv^Λl^Λr^Λi tami tomali siaaco c^Λisa agai. Dai v^Λl^Λs^Λc^Λr^Λ caaagid-itadai Diuusi isoida agai. Sai si^Λl^Λs^Λc^Λd^Λ muquiaa agai said^Λ ^Λr^Λc^Λajiudad^Λ v^Λl^Λt^Λr^Λca agai. Aid^Λ ^ΛAvraañi maiquiaa maamaracatadai.

⁶ Dai aagidi ^Λl^Λr^Λ Diuusi ^ΛAvraañi sai cajiudad^Λ oidaca agai m^Λl^Λc^Λs^Λd^Λr^Λ oidacami duuca^Λ gad^Λv^Λl^Λr^Λagana dai sai soiduuc^Λi oidaca agai dai m^Λs^Λi soiduuc^Λi n^Λi^Λjada agai agai maaco siento uumigi.

⁷ Dai pot^Λt^Λdai Diuusi ^Λl^Λr^Λ: “Soimaa taatatuldamu aan^Λ agai ismaac^Λd^Λ t^Λaañia agai aa duiñdagai g^Λnsosoiga duuca^Λ dai gooqui^Λr^Λ vuuaaquimu g^Λc^Λajiudaga abiaad^Λr^Λ dai giñs^Λiaa duutuadamu agai idi d^Λv^Λl^Λr^Λi^Λr^Λ”, ast^Λt^Λdai Diuusi.

⁸ Diuusi baidui ^Λm^Λo ñi^Λooqui Avraañicar^Λu ^Λl^Λm^Λadu. Dai t^Λjai sai iquii^Λt^Λna g^Λt^Λuucuga dai poduuc^Λi t^Λgitocana ismaac^Λd^Λ aagidi Diuusi. Casc^Λd^Λ aid^Λsi vuusai Isaacaru Avraañicar^Λu marad^Λ bo mamacova tasaic^Λd^Λ poduuc^Λi iquii^Λt^Λ Avraañicar^Λu Isaa ^Λl^Λr^Λ, dai poduuc^Λi idui ^Λl^Λr^Λ Isaacaru g^Λm^Λara Jacocar^Λu dai Jacocar^Λu podui ^Λl^Λr^Λ ^Λb^Λai^Λv^Λustaama dan gooca g^Λm^Λaamara ismaac^Λd^Λaiñd^Λr^Λ vuvaaja v^Λl^Λsi judidíu.

⁹ G^Λr^Λaduñi Jacocar^Λu maamarad^Λ ali^Λ c^Λl^Λdai g^Λnsuculi Osee casc^Λd^Λ gagaali agai ^ΛOsee aa c^Λc^Λl^Λli sib^Λaad^Λr^Λ oidacami tai agai b^Λl^Λc^Λi ^ΛOsee Ejiipitu d^Λv^Λl^Λr^Λi^Λamu dai gagaali Potifara.

¹⁰ Dai agai ali^Λ soimaa taatamituldíña ^ΛOsee dai maisa. Dai v^Λl^Λs^Λc^Λr^Λ Diuusi ^Λl^Λm^Λadu daacatadai ^ΛOsee dai c^Λl^Λg^Λc^Λr^Λ vuusaitu maisacaruiñd^Λr^Λ, dai maa saituducami t^Λgitoidagai. Paraoñi c^Λl^Λg^Λc^Λr^Λ n^Λl^Λiditadai ^ΛOsee, Diuusi poduuc^Λi ip^Λli casc^Λd^Λ. Paraoñi ^Λr^Λrai Ejiipit^Λr^Λ dai daí agai ^ΛOsee ali mooyi sai soiña t^Λaan^Λíña ami d^Λv^Λl^Λr^Λi^Λr^Λ dai Paraoñi quidi^Λr^Λ ^Λl^Λr^Λ.

¹¹ Amaasi divia g^Λl^Λ biuugigai tai ali^Λ soimaa taata Ejiipit^Λr^Λ oidacami ^Λl^Λm^Λadu Canaan^Λr^Λ oidacami. Dai g^Λr^Λaduñicar^Λu ^Λl^Λqui oidacami ismaac^Λd^Λ Canaan^Λr^Λ oida-catadai camait^Λl^Λgaitadai istumaa ugiagi.

¹² Aid^Λsi maí Jacocar^Λu isoidacatadai t^Λligi Ejiipit^Λr^Λ gaamucu ootoi g^Λm^Λaamara. Agai ^Λr^Λg^Λr^Λl^Λqui aaduñicar^Λu. Dai agai tomali ^Λm^Λo imidagai maiquiaa ajioopaiña Ejiipituamu. Dai aid^Λsi t^Λl^Λ agai ^ΛOsee Ejiipit^Λr^Λ maimaí sid^Λ ^Λr^Λsuculid^Λcatadai.

¹³ Dai gooqui^Λr^Λ ^Λp^Λamu iji agai taida aagidi ^ΛOsee sioo^Λr^Λ agai. Dai poduuc^Λi maí ^ΛParaoñi istuma oodamicatadai ^ΛOsee.

¹⁴ Amaasi ^ΛOsee ootosi ñi^Λooqui g^Λooga Jaco sai dividana v^Λl^Λsi maamarad^Λ ^Λl^Λm^Λadu, v^Λl^Λsic^Λd^Λ ^Λr^Λvai coobai dan bai^Λv^Λustaama dan taamacatadai agai.

¹⁵ Poduuc^Λi ii Jaco Ejiipit^Λr^Λ oidatu. Dai gooqui^Λr^Λ movaasi muu. Dai movaasi coi ^Λl^Λr^Λ aa g^Λr^Λaduñicar^Λu.

¹⁶ Tai gooqui^Λr^Λ ^Λc^Λajiudad^Λ vuuc^Λi g^Λnaaduñicar^Λu ood^Λ Siqueemamu dai yaasa ^Λt^Λjoovai ismaac^Λd^Λ sav^Λl^Λli ^ΛAvraañicar^Λu ^ΛAmori maamarad^Λ Siqueem^Λr^Λ.

¹⁷ Aid^Λ tuigaco cayooga aayitadai istumaasi ismaac^Λd^Λ bai duitadai Diuusi Avraañicar^Λu ^Λl^Λm^Λadu v^Λl^Λsi g^Λt^Λgitoidac^Λd^Λ. Dai ^Λjudidíu ismaac^Λd^Λ Ejiipit^Λr^Λ oidacatadai ali^Λ muidaimi dai s^Λl^Λlic^Λd^Λ muida.

¹⁸ Aid^Λ utuudama daiva Ejiipit^Λr^Λ ^Λm^Λo bait^Λc^Λaacami dai agai maimaat^Λcatadai ^ΛOsee.

¹⁹ Dai idi bait^Λc^Λaacami naana duuca^Λ vupuiirumada ^Λl^Λiditadai g^Λr^Λaduñicar^Λu dai ali^Λ soimaasi ivuiididitadai dai dadaagitoldí c^Λc^Λl^Λli maamarad^Λ d^Λl^Λd^Λaiñd^Λr^Λ utu vuvaaquiad^Λ sai coona.

²⁰ Aid^Λsi gat^Λaan^Λitadai ^Λbait^Λc^Λaacami maic^Λl^Λ tuigac^Λd^Λ aid^Λ vuusai Moseesa. Alid-ucatai abiaad^Λr^Λ baig^Λl^Λldacai t^Λl^Λ Diuusi. Taid^Λ ^Λd^Λl^Λd^Λ nuucagi g^Λn^Λquiiy^Λr^Λ vaica masaadai.

²¹ Aidasi caviaacatadai adadadad isvuusaidagi Moseesa quidiaindar camaitistutuiditai isastuagi taid looqui Paraoñi marad bai dai gali gamara duucai.

²² Cascad mamaatatuldiña Ejiipitar mamaatatuldiadami Moseesa vasi istumaasi mamaatcatadai Ejiipitar oidacami. Dai caga maat ñioocai Moseesa dai alia saituduga apr.

²³ Aidasi caviaacatadai Moseesa goo coobai uumigi diviji agai ajudidú Goosiena, agai arjuducatadai apr cascada.

²⁴ Dai ami tal Moseesa amo cali Ejiipitar oidacami ismaacada soi vuaadatadai amo judú. Dai soña liditadai Moseesa judú cascada muaa agai cali Ejiipitar oidacami tai aduucai aa noragi ismaacada soimaasi ivuaadatadai agai.

²⁵ Moseesa poliditadai isjudidú camaatcatadai isDiuusi ootosa agai agai sai vuvaidana oodami Ejiipituaiñdar dai vascara maimaatcatadai agai.

²⁶ Dai siaadiqui tal Moseesa gooca judidú vai aliasi gancocoodaitadai dai agai baialliatuda lidi cascada itadai: “Aapima aramo oodami ¿tuimasi soi ganvueeyi?” astadai.

²⁷ Amaasi agai ismaacada soi vueeyi agamai nuituca Moseesa daida itadai: “¿Toora gadaí aapi taanadami duucai dai dunucami duucai aatma garvatar?”

²⁸ ¿Giñmuaa pasilidi aan apr poduucai pasduucai muaa aapi tacavo Ejiipitar oidacada?” astadai.

²⁹ Tai maida Moseesa calcai iscaiti cali. Dai vuusai Ejiipituaiñdar dai macasi ii Madianamu. Dai ami oidacatu macasdar oidacami duucai. Dai maamarai gooca.

³⁰ Dai cadavunucai goo coobai uumigi, ami oidigana mianai agidi siaaco Siñaí tagidu, gamaasitu amo Diuusi taañicarud Moseesa vuitapi taiyara ismaacada macatadai amo uusi iipudar.

³¹ Taid Moseesa mital isducatai gatagituagi tagacai gomaasi. Dai aidasi miaadara calquiva agai dai calgioma nida agai, cal agai Diuusi ñiooquida ismaacada itadai:

³² “Aanana arDiuusigada gaaqui aaduñicar Avraañicar amadu Isaacaru amadu Jacocar”, ascanti ñiooqui. Amaasi Moseesa gigivuquimi duaadimucai dai camaitapali isvui nanavagi vaamioma.

³³ Taida Diuusi itadai Moseesa: “Movai pasiaaco calca aapi godavara arcovai giñvuusaida cascada uupasani gasusuusaca dai poduucai siaa giñduutuda.

³⁴ Aan cal maat sila soimaa taataca vasi giñmaamara Ejiipitar oidacami, aan cal isaijigai agai cascada tavai aan dai calgacara vuvaida ñagai. Imiñi tudu gootosamu aan Ejiipitumu”, astadai Diuusi ñiooquida Moseesa.

³⁵ Tomasi Moseesa aadun ña maicagacara liditadai Moseesa dai potadai: “¿Toora dunucami dai taanadami duucai gadaí?” astadai. Vascara Diuusi ootoi Moseesa taanadami duucai dai calgacara vuviadami, poduucai ootosi agai ñiooqui gataañicarucada ismaacada gamaasitu taiyara.

³⁶ Dai Moseesa aragai ismaacada vuvaitu garaaduñicar Ejiipituaiñdar dai idui mui naana maasi gargarducami Diuusi guvucadacada ami davara dai siaaco Gal Sudagi Vagicara tagidu apr dai oidigana apr goo coobai uumigi pomaasi ivueeyi agai.

³⁷ Dai Moseesa agai daida itadai judidú: “Diuusi ganootosda agai amoco ismaacada ñioocada agai agai vatar agi aapima ganaadunum saagidaiñdar, poduucai isduucai giñootoi agai aan. Dai agiadavurai agai”, astadai Moseesa.

³⁸ Dai Moseesa agai ismaacada oidigana aimaraitadai amadu oodami, dai agai ñiooqui Diuusi taañicarud agidi Siñaíara dai amadu daacatadai garaaduñicar apr dai Diuusi agidi Moseesa ñiooqui sai garaagidana isducatai gaagai isoidaca aatma.

³⁹ Damos garaaduñicar maitipali islagidagi, baiyoma mosgajiaadar vipieeyi agai ismaacada mamaatuldi Moseesa dai apamu noonoigia liditadai Ejiipitumu.

40 Amaasi itatadai agai Aaróni: “Aatama ipalidi pasgarduindagi didiussi vai garnuucadacana aatama maimaata siaaco dui Moseesa ismaacada garruvaitu Ejiipitu-aiñdar”, ascaiti oodami.

41 Amaasi idui agai amo ali calsi vaaca mara maasi, dai coi vustaaqui dai dadasdiña avaca mara ismaacada idui agai dai diussi aagaiña. Dai alia baiganaliditadai agai gaicada ismaacada idui agai gannoonovicada.

42 Amaasi Diussi covai ii agai saagidaiñdar, dai dagito sai siaa duutudaiña agai sisiaavugai gandiussiga duuca, dai amo Diussi ñiooquituldiadamigada ooja iscaiti Diussi sai pocaiti:

¿Coimasi aapima judidíu vustaaqui dai giñdadasdiña aidasi goo coobai uumigi oidigana ajiopaitadai aapima?

43 Baiyoma baa ajiopaiña aapima gandiussiga Moloqui amo icuusi vaaquiara daida idui aapima amo istumaasi amo siaavugai maasi dai Rempañi tlati, agai ardidiussi ismaacada aapima agi idui dai siaa duutudaiña.

Cascada garruvaidamu aana gandavarragaiñdar dai ganootosamu maacasi Babilonia baitaqui.

Ascaiti Diussi.

44 Garaaduñicaru viaacatadai oidigana amo icuusi vaaqui siaaco bai daraasacana agai ojooidai caacaparacada ismaacadara ooja Diussi ismaacada arsalicami. Diussi taji Moseesa icuusi vaaqui sai poduca iduuna isducatai naliditadai agai amai sibacoga siaaco tagi Diussi.

45 Dai garaaduñicaru vii icuusi vaaqui ismaacada idui Moseesacaru aa goquiardadioma garaaduñicaru, dai agai ismaacada oiditadai Josue baacaticatadai icuusi vaaqui aidasi voopoji agai davarragada aa ama maa ñioocadami. Diussi vuvaitu agai ismaacada ami oidacatadai sai ami oidacana Josue amadu agaa oodami. Daida icuusi vaaqui movaasi viaacatadai oodami dai ami siaa duutudaiña Diussi asta aidasi gatajai baitacaaacami Davicaru.

46 Diussi alia calgacara naliditadai Davicaru vaidava Davicaru iduñia aliditadai amo vaaqui Diussi vatar. Graduñi Jacocar vavoitu Diussi garooga ara.

47 Damos Salomóni agai daida idui Diussi vaaquida.

48 Tomasi Diussi ismaacada arabaitacaaacami maioidaga quiquiupiara ismaacada ivueeyi oodami. Poduca isducatai aagai Diussi ñiooquituldiadamigada sai pocaiti Diussi:

49 Aana agai ismaacada taana tavaagi dai vasi oidigi ara.

¿Maasca agai avaaqui ismaacada giñduiñda agai aapima?

Aana anmaitagito siaaco giñibastagi.

50 ¿Maitansi agi idui aana vasi gomaasio?

Ascaiti Diussi.

51 Daida Tiivañi apiañiooquidi oodami daida itadai:

—Aapima aasñiñitu ganducami maitatacaidaga an ducami aapima ismaacada maivaavoitudai Diussi. Dai vascara vudara vatacana aapima Diussi Ibadan an tuutuiga aapima ganaaqui aaduñicaru.

52 Gnaaduñicaru soimaa taatatuli dai asta coi vasi Diussi ñiñiooquituldiadamigada ismaacada alquioma dada dai agidi Diussi ñiooquida. Agai vaa ñiñiooquituldiadami aagai isdivia agai cal tuigacada ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi. Dai aidasi divia agai aapima gatagi masai muaana.

53 Diussi gnaagidi gatataañicaruada isducatai gaagai masoidacagi mai aapima maiagidi —astadai Tiivañi.

54 Dai aidasi cal oodami imaasi salicada baacoi Tiivañi vui dai cacarandimi gantaatamu.

⁵⁵ Damos Diuusi Ibada amadu daacatadai Tiivañi tai agai tavaagiamu nanaava dai taa Diuusi isvaamioma dadadacai sitasai dai Suusi salla padara caaca Diuusi.

⁵⁶ Amaasi itadai Tiivañi oodami:

—Dañi naidi aanavaagi vai cupioquiñi dai agai ismaacada viaa amo sallyicami salla padara caaca Diuusi —astadai Tiivañi.

⁵⁷ Amaasi oodami cuu gannaanaca maicaca aliditai, dai vascatai gagara iñaquimi dai vui voopoi Tiivañi

⁵⁸ dai bai dai vuusaitu ami Jerusaleenaidara dai maicacarai. Dai agai ismaacada maisai nuucatul gansosa amo gali Saulo tagiducami.

⁵⁹ Dai aidasi quiaa maisaitadai oodami taida Tiivañi aduucai daanagi Suusi:

—Suusi baccaini gñiibadaga —ascaiti.

⁶⁰ Dai gooquira gatoonacada caquiva dai gagara iña daida icaiti:

—Taanadami maiti gpirira vuupada goodami idi soimaascamicada —ascaiti.

Dai mospotai dai muu.

8

¹ Daida Saulo baiaa ara masmuaagi Tiivañi. Dai aidacara sigamuaatu Tiivañi Jerusaleenara oidacada vui suuli vaavoitudadami dai soimaa taatului. Tai vasi vaavoitudadami aipaco iji Judeeamu dai SamaIAMu mosacaasi ojootosicami maiiji abiaadara.

² Dai amoco callyi ismaacada siaa duutudaitadai Diuusi yaasa Tiivañi dai sallyicada sosuañi gaicada.

³ Vaida Saulo apiasoi vuaadatadai vaavoitudadami, dai vasi quiquira vapaacina dai tavaimaticatai vuvaidina callyi dai ooqui gataañia aliditai maamaisaragai.

⁴ Damos vaavoitudadami ismaacada iji Jerusaleenaidara tomasiaaco siaaco ajioopaitadai agai gaaagidimi isSuusi Cristo arcagacara vuviaadami.

⁵ Amaadutai vaavoitudadami Piili tagiducata dai ii mapacara Samaalia davarira. Dai ami gaaagidi isSuusi Cristo arcagacara vuviaadami.

⁶ Vaida oodami gampaidina dai calga gantagito caacana istumaasi agidina Piili. Dai naidi agai ara istumaasi garducami ismaacada ivuaadatadai Piili Diuusi guvcadacada.

⁷ Muidutai agai ismaacada viaacatadai Diaavora ttaañicaruda duduaadi Piili vaidada Diaavora ttaañicaruda vuvacina oodamiñdara iñaquidatadi, dai muidutai ismaacada maitistutuiditadai isoñiadagi amoco gannaaca sara amoco gancacaji vasi duduaadi agai. Dai amoco ismaacada maitistutuiditadai isajioopadagi vasi duduaadi agai.

⁸ Dai poduucadi vasi oodami baiganalli.

⁹ Dai ami oidacatadai amo callyi Simuñi tagiducami, ismaacada lquioma arcadaracamicatadai dai mosyaatagidina agai oodami potadaitadai saida armaatcami.

¹⁰ Vai vasi oodami maduga masi aliducami dai garducami vasi gantagito caacana istumaasi agaiñe agai daida icaitina:

—Goovai gia viaa Diuusi guvcadada —ascaitina oodami.

¹¹ Tavapi yaatagidina Simuñi gacadaragacada cascada gantagito caacana oodami dai agidina.

¹² Dai aidasi vaavoitu oodami agiditadi Piili isDiuusi soicai oodami sai calgacara oidacana dai isSuusi Cristo arcagacara vuviaadami, muidutai ooqui dai callyi gapapaco.

13 Dai asta ʼSimuñi ismaacʼadʼ ʼrcʼʼdaracamicatadai vaavoitu dai gʼʼvacoi, dai ʼʼmadu aimʼʼraña ʼPiili dai maitʼʼgaiña isducatai gʼʼgʼituagi nʼʼiditai ʼPiili isivuaadana naana maasi gʼʼgʼʼrducami Diuusi guvucadadʼʼʼʼ.

14 Aidʼasi maí ʼʼjootosicami ismaacʼadʼ Jerusaleenʼʼʼ daraajatadai isSamaaliʼʼʼ oida-cami vaavoitu Diuusi ñiʼʼooquidʼ, gaamucu ootoi ʼPiiduru ʼʼmadu ʼVuaana.

15 Dai aidʼasi aayi ʼgai Samaaliʼʼʼ gamamagi ʼvaavoitudadami vʼʼʼtarʼ, sai Diuusi Ibʼʼadʼ diviana ʼvaavoitudadami ʼʼmadu.

16 Tomali ʼmaadutai ʼgai maiquiaa ʼʼmadu daacatadai Diuusi Ibʼʼadʼ. Mosvapa-coñicatadai ʼgai Suusi sʼʼʼlicamigadʼʼʼʼ.

17 Cascʼadʼ ʼPiiduru ʼʼmadu ʼVuaana daama darai gʼʼnoonovi tai poduucai divia Diuusi Ibʼʼadʼ ʼvaavoitudadami ʼʼmadu.

18 Dai aidʼʼsidʼ ʼSimuñi tʼʼʼ isdivia Diuusi Ibʼʼadʼ ʼvaavoitudadami ʼʼmadu aidʼasi daama darai ʼʼjootosicami gʼʼnoonovi,

19 amaasi ʼSimuñi itʼʼʼʼdai:

—Aanʼ gʼʼnmaquiaagi tumiñsi vʼʼʼʼʼ aapimʼ giñmaaca guvucadagai nai siʼʼʼscadʼ aanʼ daama darasadagi giñnoonovi tomastuma oodami vai didivadagi Diuusi Ibʼʼadʼ ʼgai ʼʼmadu —astʼʼʼʼdai ʼSimuñi.

20 Amaasi ʼPiiduru itʼʼʼʼdai:

—Poʼlidi aapi sai istumaasi gaoidi Diuusi gʼʼsaapʼdai tumiñsicʼadʼ cascʼadʼ ugitana gʼʼtumiñsiga aapi gʼʼʼmadu.

21 Aapi maiviaa tomalaachi sʼʼʼlicami idi guvucadagiʼʼʼ maitacʼʼʼgadu gʼʼibʼʼdaga Diuusi vuitapi.

22 Dagitoñi vʼʼʼsi gʼʼsoimaascamiga dai daañi Diuusi sabai gʼʼoigʼʼldana ʼgai gʼʼsoimaascamiga ismaacʼadʼ viaa aapi gʼʼibʼʼdagʼʼʼ.

23 Giñʼgʼito nʼʼidi aanʼ isaliʼasi ʼrsoimaasi iducami aapi dai gʼʼsoimaascamiga gʼʼmaisacan duu —astʼʼʼʼdai ʼPiiduru.

24 Amaasi ʼSimuñi aa noragi daidʼ itʼʼʼʼdai:

—Daanʼdavurai aapimʼ Diuusi aanʼʼʼʼʼ nai maipovai iñduña aanʼ mʼʼsducatai aagai aapimʼ —astʼʼʼʼdai ʼSimuñi.

25 Amaasi ʼPiiduru ʼʼmadu ʼVuaana aatagi ʼoodami dai aagidi ʼʼʼʼ Diuusi ñiʼʼooquidʼ, dai gooquiʼʼʼ iji muiyapʼʼʼ Samaalia dʼʼvʼʼʼʼʼʼʼ dai gaaagidimi isSuusi Cristo ʼrcʼʼʼgacʼʼʼ vuviaadami dai gooquiʼʼʼ noonora Jerusaleenamu.

26 Amaasi cadaivunucai imaasi ʼmo Diuusi tʼʼaañicarudʼ ñiʼʼooqui ʼPiili daidʼ itʼʼʼʼdai:

—Cʼʼquivañi dai imi govoyamu ismaacʼadʼ Jerusaleenaiñdʼʼʼ caatʼ Gaasamaco dai idi vaa voi ʼgai dai oidigana daivunuga siaaco maitipu oidacami —astʼʼʼʼdai ʼDiuusi tʼʼaañicarudʼ.

27 Taidʼ ʼPiili cʼʼquiva dai ii dai voyʼʼʼʼ aayi ʼmo cʼʼʼli Etiopiiʼʼʼ oidacami. ʼgai ʼrtʼʼaanʼdamicatadai daidʼ ʼrnuucadacamicatadai ʼCandaasi tumiñsigadʼ. ʼCandaasi ʼʼʼmo ooqui daidʼ ʼrbaitʼʼʼacʼʼacamicatadai Etiopiiʼʼʼ dai vʼʼʼsi cʼʼʼʼli ismaacʼadʼ aata vuaadana Candaasi vʼʼʼtarʼ cacaapuñicatadai cascʼadʼ ʼcʼʼʼli capuuñicatadai ʼʼʼʼ. Daidʼ ʼcʼʼʼli cagʼʼquiiyamaco imʼʼitadai Jerusaleenaiñdʼʼʼ siaaco siaa duutudaitadai ʼgai Diuusi.

28 Vaidʼ ʼcʼʼʼli ʼmo careeta ʼraana daitugaitadai dai aagaimi oojai ismaacʼadʼ ooja Isaíacaru Diuusi ñiʼʼooquituldiadamigadʼ.

29 Amaasi Diuusi Ibʼʼadʼ itʼʼʼʼdai ʼPiili:

—Imiñi dai abaan cʼʼquiva gocareeta —astʼʼʼʼdai.

30 Dai aidʼasi miaadʼʼʼ cʼʼquiva ʼPiili caʼ ʼgai ʼcʼʼʼli isaagaimi oojai ismaacʼadʼ ooja Isaía tai ʼgai tʼʼcacai daidʼ itʼʼʼʼdai:

—¿Maatʼʼʼ caʼ gooojai pʼʼsmaacʼadʼ aagai? —astʼʼʼʼdai ʼPiili.

31 Taidʼ ʼcʼʼʼli aa noragi daidʼ itʼʼʼʼdai:

—¿Ducatai maatΛ caΛcana aanΛ maitiipucatai sioorΛ giñaagidagi istΛiya λlidi goovai?
—astΛtΛdai ΛcΛΛli.

Dai vai ΛPiili sai abaana daivana.

³² VaidΛ ΛcΛΛli aagaitadai λoojai Diuusi ñiooquidΛrΛ siaaco icaiti:

AidΛmΛsi bΛΛcai dai muaa agai maiaijigΛi λpan duucaí amo cañiiru ismaacΛdΛ maisuaacai mΛsiuu duu muaagi.

Dai λpan duucaí cañiiru mara ismaacΛdΛ maisuaacaiña mΛsiuu duuca iicadagi,

Poduucái agai maisosua dai muu.

³³ Soi dui agai maiviaacatai agai istuusi soimaa taatagi. ¿Sioora istuidΛcai Λcaldana siΛΛquiatai vaavoituda agai?

Ascaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ.

³⁴ TaidΛ atΛaanΛdami tΛcacai ΛPiili daidΛ itΛtΛdai:

—GiñoigΛdacai giñaagida, ¿voora aagai goDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ Λagi agai amai sio? —astΛtΛdai.

³⁵ Amaasi ΛPiili gΛaagacai aagidi λñiooqui ismaacΛdΛ aagai ΛcΛΛli oojiΛrΛ dai aagidi ama maasi λpΛ aagaitai ΛSuusi.

³⁶ Dai aidΛsi aayi agai λmapΛcΛrΛ siaaco daacatadai suudagi, taidΛ atΛaanΛdami itΛi:

—Tami daja suudagi. ¿Baisi λrcΛΛgai isvacuañica aanΛ? —astΛtΛdai agai ΛPiili.

³⁷ TaidΛ ΛPiili itΛtΛdai:

—PΛssΛΛlicΛdΛ vaavoitudadagi aidΛ gia istutuidi aapi —astΛtΛdai ΛPiili.

TaidΛ ΛcΛΛli aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AanΛ angia vaavoitudai isSuusi Cristo λrDiuusi maradΛ —ascaiti ΛcΛΛli.

³⁸ Amaasi ΛcΛΛli gatajΛi cΛΛsaragai Λcareeta, dai vΛgoocatai tΛapapai siaaco daacatadai λsuudagi, taidΛ ΛPiili vacoi ΛcΛΛli.

³⁹ Dai aidΛsi λpaamu tΛΛtasai agai abiaadΛrΛ taidΛ Diuusi IbΛadΛ vaidacai ΛPiili, taidΛ atΛaanΛdami camaitΛΛ vaamioma, dΛmos apiaimΛi agai gΛvoogaamu baigΛΛliatugaitai.

⁴⁰ Amaasi ΛPiili aayi AsootΛrΛ dai vΛΛsi λmapΛcΛrΛ aijimi dai gaaagidimi ΛcΛΛgacΛrΛ vuvaidaragai mospovuimi dai aayi SesareeΛrΛ.

9

¹ ΛSaulo maidagitocai soi vueeyi λvaavoitudadami. Dai pocaitiña sai coodia agai cascΛdΛ nΛidamu agai λbaitΛcΛaacamigadΛ papaali judidíu

² dai taí oojai ismaacΛdΛrΛ maa agai oigaragai sai imΛna agai judidíu quiquiupai agadΛamu DamascΛrΛ dai gaagana ismaacΛdΛ apiavaavoitudai Suusi Cristo ma-maatΛtuldaragadΛ dai sai maamaisapicamu vuaapana JerusaleenΛrΛ vΛΛsi λmaduga mΛΛsi ooqui dai cΛcΛΛli.

³ DΛmos aidΛsi voyiamu imΛitadai agai camiaadΛrΛ Damasco, tai todian duucaí vΛpΛdoli sicoli agai amo cuudagi tΛvaagiaiñdΛrΛ.

⁴ TaidΛ ΛSaulo dΛvΛΛrapi gΛi, dai caΛ amo ñiooqui ismaacΛdΛ itΛtΛdai:

—Saulo, Saulo, ¿tuipasi soi giñvueeyi? —astΛtΛdai.

⁵ Amaasi ΛSaulo itΛtΛdai:

—¿Pooora aapi tΛaanΛdami? —astΛtΛdai.

TaidΛ λñiooqui aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AanΛanΛ λrSuusi agai vaa ismaacΛdΛ soi vueeyi aapi. Λagi gatomitΛscΛi aapi λpan duucaí amo vooyisi ismaacΛdΛ cuituscΛi tootoicami cuugadΛ —astΛtΛdai λñiooqui.

⁶ Amaasi ΛSaulo givuvuquimi duaadimucái daidΛ itΛtΛdai:

—TΛaanΛdami, ¿tumaasi ipΛlidi aapi isiduñia aanΛ? —astΛtΛdai.

TaidΛ atΛaanΛdami itΛtΛdai:

—CΛquivañi dai ai DamascΛrΛ mΛsimΛΛca gΛaagidamu istumaasi gΛaagai pΛsiduñiagi —astΛtΛdai atΛaanΛdami.

⁷ Λαλαλλi ismaacαδλ λλmadu iimλitadai λSaulo aliλ duduaadimu caλcacai λñiooqui dai maitλλgacai tomali λmaadutai.

⁸ Amaasi λSaulo caquiva dλvλλrapidλrλ, dλmos maitistui isnλnλavagi tomalaachi. Taidλ λaaduñdλ vaidacai Damascoamu.

⁹ Daidλ λSaulo vaica tasai maitistui isnλnλavagi dai maitauu dai maitaii tomalaachi istumaasi.

¹⁰ Dai ami Damascλrλ oidacatadai λmo vaavoitudadami Ananiiasi tλλgiducami tai λgai vuitapi gλmaasitu λSuusi daidλ itλtλdai:

—Ananiiasi —astλtλdai.

Tai λgai aa noragi daidλ itλtλdai:

—Tλλaanλdami tami andaja —astλtλdai Ananiiasi.

¹¹ Amaasi λtλλaanλdami itλtλdai:

—Cλquivañi dai imi siaaco caayi Sλλliñicλrλ tλλgidu dai Uudasi quidiλrλ nλida λmo cλλli Tarsuaiñdλrλ Saulo tλλgiducami gamamadiava.

¹² Gλtλλtλquiλrλ tλλ λgai λmo cλλli Ananiiasi tλλgiducami sai vaa dai daama darai gλnoonovi saidλ istui λgai isnλnλavagi λpamu —astλtλdai λSuusi.

¹³ Taidλ λAnaniiasi moscaλ imaasi daidλ itλtλdai:

—Tλλaanλdami muidutai giñagidiña gocλλli dai vλλsi soimaascami ismaacαδλ ivui-ididiña goovai ismaacαδλ gλvaavoitudai Jerusaleenλrλ.

¹⁴ Dai sivi divia goovai tami λpapaali baitλguucacamigadλ sλλlicamigadλcαδλ, dai maamaisapicami vuuquia agai vλλscatai ismaacαδλ gλvaavoitudai aapi —astλtλdai Ananiiasi.

¹⁵ Amaasi λtλλaanλdami itλtλdai:

—Imiñi casiant λco vuusaitu aanλ λSaulo vai aagidana λgai aa λma maasi ñioocadami dai raraí dai judidíu λrλ iñsaanλ cλλgacλrλ vuvaidi oodami.

¹⁶ Aanλ tλλgidadu isaliλ viaa λgai issoima taatagi giñvaavoitudaitai —ascaiti λSuusi.

¹⁷ Amaasi ii Ananiiasi λquiiyamu siaaco daacatadai λSaulo dai ami vaacλcai daama darai gλnoonovi daidλ itλtλdai:

—Giñaduñi Saulo, λSuusi ismaacαδλ gλmaasitu aapi gλvuitapi voyiaiñdλrλ λgai at-giñootoi pλsai λpamu nλnλavana dai sai Diuusi Ibλadλ gλλmadu daaca agai —astλtλdai Ananiiasi.

¹⁸ Tai otoma suuli vatopa coocomidλ maasi vuupujiaiñdλrλ dai casi istui λgai isnλnλavagi. Dai otoma caquiva dai gλvacoi sai nλidiña λoodami iscaλma duuca gλtλgito λgai dai camaisoimaasi ivuaada agai.

¹⁹ Dai gooquiλrλ gauu dai bai gλgυvucadaga λpamu dai anaasi daja chiλλqui tasai λvaavoitudadami λλmadu Damascλrλ.

²⁰ Otoma gλaagacai gamamaatλtuldimi λSaulo judidíu quiquiuupaigadλrλ Diuusi ñiooquidλ dai gaaagidi sai Suusi λrDiuusi maradλ.

²¹ Dai vλλscatai ismaacαδλ caλ maitλtλgaitadai isducatai gλntλtλgituagi daidλ icaiti:

—¿Maitasi λrλcλλli goovai ismaacαδλ Jerusaleenλrλ aimλraiña dai gaagaiña λvaavoitudadami dai soi vuaadana? ¿Dai maitasi λrλgai vaa ismaacαδλ tami divia dai maamaisapicami vuuquia agaitadai vaavoitudadami λrλ dai tλλgida agai λbaitλguucacamigadλ papaali Jerusaleenλrλ? —ascaiti λoodami.

²² Dλmos λSaulo vaamioma maiduaadicuitai gaaagidi Diuusi ñiooquidλ dai gaaagidiña λrλ saidλ λSuusi λrλCristo, taidλ λjudidíu Damascλrλ oidacαδλ camaitλλ isducatai gλntλtλgituagi.

²³ Dai bai tλvλpicαδλ λjudidíu gλnaagi dai muaa agai λSaulo.

24 Damos ΔSaulo maí. Dai Damasco sicoli cuupicatadai gλλ bidaaviquicΔΔ vaidΔ Δjudidíu Δbidaaviqui cuucuparagadΔΔ soobidacana tasΔΔ dai tucarΔ siaaco vuusiagi sai muaa agaitadai.

25 Damos Δvaavoitudadami gλλ asarai Δraana daí ΔSaulo dai bidaaviquiamu sλλli tΔvaañi Δmo imidagai tucarΔ tai poduucai cλλgacΔΔ vuusai ΔSaulo.

26 AidΔsi aayi ΔSaulo JerusaleenΔΔ Δgai urava Δlidadai Δvaavoitudadami dΔmos Δvaavoitudadami ΔbΔidíña vλλscΔΔ maiΔvaavoitudaiña Δgai siΔSaulo casi Δrvaavoitudadami ΔpΔ cascΔΔ.

27 Damos ΔBernabé gia vaidacai dai vaan cλλsi Δojootosicami dai aagidi isducatai tλλ ΔSaulo ΔSuusi Cristo voiΔΔ, dai isducatai ñiooqui ΔSuusi, dai isducatai ΔSaulo maiduaadimudacΔΔ aagidi Diuusi ñiooquidΔ DamascΔΔ oidacami.

28 TaidΔ ΔSaulo anaasi JerusaleenΔΔ vii dai Δmadu aimΔraiña Δvaavoitudadami.

29 Dai maiduaadicuitai gaaagidiña Diuusi ñiooquidΔ, dai Δmadu gaaatagaiña Δgai Δjudidíu ismaacΔΔ ñioocaitadai giliego ñiooquidΔ, dΔmos Δjudidíu gaagaitadai isducatai muaagi ΔSaulo.

30 Dai aidΔsidΔ Δvaavoitudadami maí gomaasi otoma vaidacai Δgai ΔSaulo Sesa-reeamu dai abiaadΔΔ ootoi Tarsuamu.

31 AidΔ camaitiipucataidai sioorΔ soi duucai nΔjadagi Δvaavoitudadami JudeeΔΔ dai GalileeΔΔ dai SamaaliΔΔ oidacami cascΔΔ baigΔΔlidadai oidaga Δgai dai vaamioma cλλga vaavoitudaimi dai siaa duutudaiña Diuusi. Dai Diuusi IbΔadΔ Δmadu daacataidai vai vaamioma muidaimi vaavoitudadami.

32 AidΔsidΔ ΔPiiduru didividitadai Δvaavoitudadami diviji Δgai ΔpΔ Δvaavoitudadami LiidiΔΔ oidacΔΔ.

33 Vai ami oidacataidai ΔpΔ Δmo cλλli Eneesi tλλgiducami ismaacΔΔ caparΔ mama-cova uumigi moscaatΔcatadai maitistutuidíña Δgai isaimΔrdagi cascΔΔ.

34 TaidΔ ΔPiiduru itΔΔdai:

—Eneesi casiapΔdueeyi Suusi Cristo guvucadadΔcΔΔ, vañigiñi dai bai duuñi gΔvaacosi —astΔΔdai ΔPiiduru.

TaidΔ Eneesi otoma vañi.

35 Dai vλλscatai LiidiΔΔ oidacΔΔ dai SoroñiΔΔ oidacΔΔ tλλgacai imaasi dagito ΔΔquidΔ gΔnvaavoidaraga dai vaavoitu Diuusi.

36 AidΔ JopΔΔ oidacataidai Δmo ooqui vaavoitudadami Tavita tλλgiducami dai giliego ñiooquicΔΔ ΔrDoorcasi. Idi ooqui vλλscΔΔ cλλga ivuaadana dai soicΔíña Δsoituutuigami.

37 Dai Δmo imidagai aliΔ cooco Δooqui dai muu, mΔtai vaΔtsi dai gooquiΔΔ goocua daama vaaquiΔΔ tΔcaviaco tλλ.

38 Dai JopaiñΔΔΔ miaaga Liidiamu siaaco daacataidai ΔPiiduru, taidΔ Δvaavoitudadami maí isami daacataidai ΔPiiduru dai ootoi gooca cΔcλλli sai mλλ aagidana ΔPiiduru sai otoma diviana.

39 TaidΔ ΔPiiduru otoma oí ΔcΔcλλli. AidΔsi aayi Δgai mΔtai otoma vaidacai siaaco caatΔcatadai ΔmuuquiadΔ, tai vλλsi Δvipiuudu sicoli guuquiva dai suaañimi dai vuvaitu yuupurui dai vaapasaragai ismaacΔΔ idui ΔDoorcasi maiquiaa muucucai dai tΔgidi ΔPiiduru.

40 Amaasi ΔPiiduru quiidigamu ootoi vλλscatai ismaacΔΔ ami daraajatadai dai gΔtootonacΔΔ cΔquiva dai gamamagi, dai vui nΔnΔava Δgai Δooqui muuquiadΔ daidΔ itΔΔdai:

—Tavita vañigiñi —astΔΔdai ΔPiiduru Δooqui.

Tai Δgai cupioco gΔvuupuji dai tλλ ΔPiiduru dai sλλli daiva.

41 TaidΛ ΔPiiduru noviaiñdΛΓΛ bai dai vañigi, dai otoma vaí ΛaaduñdΛ Λmadu Δvipiuudu dai vaan CΛΛsi duaacami.

42 VΛΛsi gomaasi maí vΛΛscatai JopΛΓΛ oidacami dai muidutai vaavoitu Suusi Cristo.

43 TaidΛ ΔPiiduru anaasi JopΛΓΛ vii bai tΛvΛpi Λmo vaqueetatadami quiidiΛΓΛ Simuñi tΛΛgiducami.

10

1 SesareeΛΓΛ oidacatadai Λmo CΛΛli Cornelio tΛΛgiducami ismaacΛdΛ tΛaanΛitadai Λmo sientosandaaru mΛsmaacΛdΛ Italianu aagaiña.

2 Dai Cornelio Λmadu vΛΛsi aaduñdΛ aliΛ siaa duutudaiña Diuusi, dai Λgai soicΛiña mui tumiñsicΛdΛ Δjudidíu dai vΛΛscΛΓΛ gamamadaiña.

3 Dai Λmo imidagai coi gΛΛsΛco tasai CΛΛga tΛΛ ΔCornelio Λmo Diuusi tΛaañicarudΛ ismaacΛdΛ vaa siaaco daacatadai Λgai daidΛ itΛtdai:

—Cornelio —astΛtdai ΔDiuusi tΛaañicarudΛ.

4 VaidΛ ΔCornelio mosnΛidi ΔDiuusi tΛaañicarudΛ duaadimucai. Dai amaasi tΛcacai daidΛ itΛtdai:

—¿Tumaasi tΛgito aapi? —astΛtdai Cornelio.

Amaasi ΔDiuusi tΛaañicarudΛ itΛtdai:

—Diuusi aliΛ baigΛΛlidi gΛmamaragacΛdΛ dai vΛΛsicΛdΛ ismaacΛdΛ ivueeyi aapi soicΛitai soituutuigami.

5 Ootosañi CΛCΛΛli Jopamu vai vaidana Simuñi Piiduru,

6 ismaacΛdΛ Λmai Simuñi quiidiΛΓΛ gΛuuliñaca. Λgai Λrvaqueetatadami dai gΛΛ suudagi ugidiana oidaga. ΔPiiduru gΛaagidamu istumaasi gΛaagai pΛsiduñiagi —astΛtdai ΔDiuusi tΛaañicarudΛ.

7 AidΛsi ii ΔDiuusi tΛaañicarudΛ taidΛ ΔCornelio vaí gooca gΛpipiooñiga dai Λmo sandaaru ismaacΛdΛ siaa duutudai Diuusi vaidΛ ΔCornelio baigΛΛlidityai nΛidiña.

8 Dai aagidi vΛΛsi istumaasi tΛΛ Λgai. Dai gooquiΛΓΛ ootoi Jopamu.

9 Dai siaadiqui aidΛsi camiaadimitadai Λgai JopΛΓΛ dan duucu ΛΛsi tΛsai ΔPiiduru vaaqui daama daida mamada agai.

10 Dai Λgai aliΛ biuugimucatadai dΛmos quiaa bai vuididitadai cuaadagai, tai gΛmaasitu Λgai vuitapi Λmo istumaasi.

11 TΛΛ Λgai isgΛcupioco tΛvaagi dai dΛvΛΛrapi uucami tΛaapanΛi Λmo istumaasi Λpa maasi Λmo gΛΛ tua icuusi vΛmaacova siisisodΛ vuupuli.

12 Dai ami tua icuusiΛΓΛ daraitugai naana maasi CΛCΛsi maaco taataracami dai gΛgΛr coocoyi dai ujuurugi ΛpΛ.

13 Dai amaasi caΛ Λgai Λmo ñiooqui ismaacΛdΛ itΛtdai:

—CΛquivañi Piiduru dai cooda dai uga —astΛtdai Λñiooqui.

14 TaidΛ ΔPiiduru aa noragi daidΛ itΛtdai:

—Chio tΛaanΛdami, tomali Λmo imidagai maitΛrugacami aanΛ istumaasi judidíu maiviaa oigaragai iscuaadagi —astΛtdai ΔPiiduru.

15 TaidΛ Λñiooqui Δpamu ñioo daidΛ itΛtdai:

—Istumaasi Diuusi aagai saidΛ arcuaadagai maitΛaagai pΛspocaitiadagi sai maicΛΛgadu —astΛtdai Λñiooqui.

16 Δtua icuusi vaicojo tΛvai daida tΛsai tΛvaagiamu Δpamu.

17 AidΛsidΛ ΔPiiduru tΛtΛgitoitadai istΛiya Λlidi Λgai ismaacΛdΛ gΛmaasitu vuitapi, tai quitaagiña aayi ΔCΛCΛΛli Cornelio ojotosadΛ gatΛcacaimi Λgai siaaco oidaga Simuñi daida aayi.

18 Dai aΛcai gΛgΛΓΛ gatΛcacai sabai ami gΛuuliñacatadai Λmo CΛΛli Simuñi Piiduru tΛΛgiducami.

19 Dai quiaa tɔtɔgitoitadai ʌPiiduru ʌgiɔɔ ismaacɔdɔ vuitapi gɔmaasitu, taidɔ Diuusi Ibɔadɔ itɔtɔdai:

—Dañi gɔgaagiava vaica cɔcɔɔli.

20 Tɔvañiñi dai oida dai maivuaamɔ ʌliatugada aanɔanta ootoi —astɔtɔdai Diuusi Ibɔadɔ.

21 Taidɔ ʌPiiduru tɔvai dai ii siaaco guucacatadai ʌcɔcɔɔli Cornelio ojootosadɔ daidɔ itɔtɔdai:

—Aanɔana ʌgai mɔsmaacɔdɔ gaagai aapimɔ. ¿Mɔtumaasi aagaimi? —astɔtɔdai.

22 Taidɔ ʌcɔcɔɔli aa noragi daidɔ itɔtɔdai:

—Gɔrbaitɔcɔaacamiga Cornelio atgɔrootoi. ʌgai ʌɔmo cɔɔli cɔɔ tuigacami dai siaa duutudai Diuusi. Dai vɔɔsi ʌjudidíu cɔɔgacɔɔɔ nɔidi dai oigɔdai. Tai ʌmo Diuusi tɔaañicarudɔ aagidi ʌCornelio sai gɔvaidana pɔsai aapi imɔna quiidiamu sai ʌgai caɔcana pɔstumaasi viaaca isaagidagi —astɔtɔdai ʌcɔcɔɔli.

23 Taidɔ ʌPiiduru miaadɔgi, tai ʌgai anaasi vii aidɔ tucara ʌPiiduru ʌɔmadu. Dai siaadiqui iji tai oí ʌPiiduru dai oí ʌpɔɔ ʌmoco ʌvaavoidudadami Jopɔɔ oidadami.

24 Dai siaadiqui aayi ʌgai Sesareɔɔɔ siaaco nɔnɔracatadai ʌCornelio ʌɔmadu muidu-tai aaduñdɔ dai aa ismaacɔdɔ cɔɔga ʌɔmaducatadai ʌgai vɔɔsi vapai.

25 Aidɔsi aayi ʌPiiduru quiiyɔɔɔ tai vuusai ʌCornelio dai miaadɔgida agai dai vuidɔɔɔ ʌtootonacɔdɔ cɔquiva dai siaa duutuda agaitadai.

26 Dɔmos ʌPiiduru cɔquivatɔ daidɔ itɔtɔdai:

—Cɔquivañi. Aanɔ anɔpɔɔ ʌɔcɔɔli gɔɔpan duucai —astɔtɔdai.

27 Dai apiaaatagaimi ʌgai ʌCornelio ʌɔmadu dai vaa tuucavi dai ami tɔɔ mui oodami ismaacɔdɔ gɔnɔmpaidacatadai.

28 Amaasi ʌPiiduru itɔtɔdai ʌoodami:

—Aapimɔ cɔɔga maata isjudidíu vaavoidaragadɔ maitamaacai oigaragai isuurapɔcɔdagi ʌma maa ñioocadami tomali isvapacɔdagi quiidiɔɔɔ. Dɔmos Diuusi giñmaatɔtuli ansai dagitona aanɔ govaavoidaragai. Dai siora Diuusi cɔɔgacɔɔɔ nɔidi aanɔ maiviaa istuusi gajiaadɔɔɔ vipiaadagi.

29 Cascɔdɔ mosgiñvaí antai maiñioocacai mɔɔcadɔɔɔ ii. Dai maataca iñɔlidi aanɔ tɔimɔsidɔ giñvaí —astɔtɔdai ʌPiiduru.

30 Taidɔ ʌCornelio aa noragi daidɔ itɔtɔdai:

—Casi ʌpɔdui maacova tasai icaduucu lienɔ coi gɔɔsɔco tasai tanasi giñquiiyɔɔɔ daacatadai aanɔ dai gamamadaitadai maitaugacai, dai tɔɔ aanɔ ʌmo cɔɔli vai dadadacɔi yuucusidɔ.

31 Vaidɔ ipiñtɔtɔdai: “Cornelio, Diuusi caɔ gɔmamadaraga dai maata ʌpɔɔ istumaasi ivueeyi aapi soicɔital soituutuigami.

32 Ootosañi tudu Jopamu siora vaidagi ʌSimuñi Piiduru ʌmai Simuñi quiidiɔɔɔ avɔuuliñaca. ʌgai ʌɔvaqueetatadami dai gɔɔ suudagi ugidiana oidaga. Dai siɔscadɔ divia ʌgai gɔaagidamu ʌmo istumaasi iñtɔtɔdai ʌcɔɔli”, ascaiti ʌCornelio.

33 Cascɔdɔ otoma ootoi aanɔ mɔsai gɔgaagana, dai aapi cɔɔga dui diviacai. Dai sivi tami daraaja aatɔmɔ dai siaa duutudai Diuusi dai caɔca ʌɔlidi ʌñiooqui ismaacɔdɔ gɔrootosi Diuusi aapicɔdɔ —astɔtɔdai ʌCornelio.

34 Amaasi gɔaagacai ñioo ʌPiiduru daidɔ itɔtɔdai:

—Sivi camaata nɔidi aanɔ isDiuusi maivaamioma cɔɔgacɔɔɔ nɔidi ʌmoco, ʌgai vɔɔscatai ʌmadugan duucai nɔidi.

35 Diuusi aliɔ cɔɔgacɔɔɔ nɔidi tomastuma oodami ismaacɔdɔ siaa duutudai dai maisoimaasi ivuaadagi.

36 Diuusi ootosi ʌmo ñiooqui ʌjudidíu Suusi Cristocɔdɔ sai cɔɔgacɔɔɔ oidacana Diuusi vuitapi dai oodami vuitapi daidɔ Suusi Cristo ʌrbaitɔcɔaacamigadɔ vɔɔsi oidi daama oidadami.

³⁷ AapimΛ cΛΛga maatΛ istumaasi apΛdui judidíu dΛvΛΛragadΛrΛ, aidΛsi casi gaaagidi ΛVuaana Diuusi ñiooquidΛ dai casi gavapaconacai vΛΛsi gomaasi GalileeiñdΛrΛ glaaga.

³⁸ Dai cΛΛga maatΛ aapimΛ ΛpΛ isducatai maa Diuusi ΛSuusi ismaacΛdΛ NasareetΛrΛ oidacatadai guvucadadΛ Diuusi IbΛadΛ, dai isducatai aimΛraitai cΛΛga ivuaadana Λgai dai duduaaidiña vΛΛscatai ismaacΛdΛ soimaa taatacana Diaavora tΛtΛaañicarudΛcΛdΛ. Diuusi IbΛadΛ Λmadu daacatadai ΛSuusi cascΛdΛ pomaasi ivuaadana Λgai.

³⁹ Dai aatΛmΛ arnΛijadami vΛΛsi istumaasi ivuaadana ΛSuusi siΛΛsi Judeea dΛvΛΛriΛrΛ Λcaasi JerusaleenΛrΛ ΛpΛ mΛtai gooquiΛrΛ curusiaba siisa dai muua.

⁴⁰ DΛmos Diuusi bo vaica tasaicΛdΛ duaacali apamu, dai gΛrmaa oigaragai tΛstΛgiagi.

⁴¹ DΛmos maisiu vΛΛsi oodami maa Λgai oigaragai istΛgiagi mosΛca aatΛmΛ ismaacΛdΛ Diuusi Λcovai vuvaitu ΛΛquioma abiaadΛrΛ tΛsaidΛ arnΛijadamicana dai aatΛmΛ Λmadu gauu dai gaii caduaacacai Λgai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ.

⁴² Dai Λgai gΛrtΛjai tΛsai aagidana oidigi daama oidacami Diuusi ñiooquidΛ dai aagidana ΛpΛ tΛstumaasi nΛidiña dai tΛstumaa caΛcana sai Diuusi aagidi ΛSuusi sai Λgai nΛidana ΛcoidadΛ dai ΛduduaacΛdΛ ismaacΛdΛ arcΛΛga ivuaadami dai ismaacΛdΛ armaicΛΛga ivuaadami.

⁴³ ΛΛquioma abiaadΛrΛ aagai vΛΛsi ΛDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ΛSuusi dai pocaiti sai sioorΛ vaavoitudagi isΛSuusi arcΛΛgacΛrΛ vuviadami Diuusi oigΛlda agai vΛΛsi soimaascamigadΛ.

⁴⁴ Quiaa ñioocaitadai ΛPiiduru, tai divia Diuusi IbΛadΛ dai Λmadu daaca agai vΛΛscatai ismaacΛdΛ caΛ istumaasi aagaitadai ΛPiiduru.

⁴⁵ TaidΛ ajudidíu vaavoitudadami ismaacΛdΛ oiditadai ΛPiiduru camaitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgituagi nΛiditai isDiuusi IbΛadΛ divia dai Λmadu daaca agai ΛpΛ Λgai ismaacΛdΛ maitΛrjudidíu.

⁴⁶ Dai caΛ Λgai isnaana maasi ñiooqui ñioocai Λgai dai siaa duutudai Diuusi.

⁴⁷ Amaasi ΛPiiduru itΛi:

—¿Baigas potΛΛna aapimΛ isidi oodami maitistutuidi isvapacoñicagi canΛidi aapimΛ isdivia Diuusi IbΛadΛ vΛΛscatai Λmadu poduucai isduucai divia aatΛmΛ gΛrΛΛmadu? —ascaiti ΛPiiduru.

⁴⁸ Amaasi tΛjai ΛPiiduru Λoodami sai gΛnvapaconana isduucai gatΛjai Suusi Cristo. Dai gooquiΛrΛ Λgai goguaama oi ΛPiiduru sai anaasi viΛΛna chiΛΛqui tasai.

11

¹ Amaasi Λojootosicami Λmadu Λvaavoitudadami ismaacΛdΛ JudeeΛrΛ daraajatadai maí isΛgai ismaacΛdΛ maitΛrjudidíu vaavoitu Diuusi ñiooquidΛ ΛpΛ.

² Dai aidΛsi apamu ii ΛPiiduru Jerusaleenamu vaidΛ ajudidíu ismaacΛdΛ arvaavoitudadami ñiooquidi,

³ daidΛ itΛtdai:

—¿TuipΛsi diviji ismaacΛdΛ maitΛrjudidíu dai Λmadu gauu? —astΛtdai ajudidíu vaavoitudadami ΛPiiduru.

⁴ TaidΛ ΛPiiduru aagidi vΛΛsi isducatai apΛdui daidΛ itΛtdai:

⁵ —AanΛ JopΛrΛ daacatadai, dai aidΛsi gamamadaitadai aanΛ tΛΛ aanΛ Λmo istumaasi apΛ maasi Λmo gΛΛ tua icuusi, vai tΛvaagiaiñdΛrΛ tΛapanΛi dai aajΛi mΛΛca siaaco daacatadai aanΛ dai vΛΛ maacova siisisodΛ vuupuli Λtua icuusi.

⁶ Dai aidΛsi cΛΛga nΛnΛidi aanΛ astumaasi oidaga Λraana, vai ami daraajatadai cΛcΛisi maaco taataracami, dai cocoyi dai ujuurugi ΛpΛ.

⁷ Dai caΛ aanΛ Λmo ñiooqui vaidΛ ipiñtΛtdai: “CΛquivañi Piiduru dai cooda dai uga”.

⁸ DΛmos aanΛ itΛtdai: “Chio tΛaanΛdami tomali Λmo imidagai anmaivapasai aanΛ giñtΛñiΛrΛ istumaasi judidíu maiviaa oigaragai iscuaadagi”, antΛtdai aanΛ.

⁹ Tai amaasi ññoqui tavaagiaiñdar ðpamu giññoqui daid ð ipiñtatadai: “Istumaasi Diuusi aagai said ð arcuaadagai maitaagagai pðspocaitiadagi sai maicagadu”, caiti ññoqui.

¹⁰ Taid ð atua icuusi vaicooyo tava dai ðpamu tasai tavaagiamu.

¹¹ Dai quiaa vaaqui daama daacatadai aan ð tai ami dada vaica cacalli daid ð giñgaagaimi ðgai ðrojootosicami Sesareeiñdar ð.

¹² Taid ð Diuusi Ibada giñaagidi ansai oidana maivuaam iñliatugaitai, tai idi naadami vaavoitudadami giñoí ð ð ð dai vaascatai aatam vaapa ðmo cali quidiar ð,

¹³ ismaacada garaagidi isducatai ta ð ðgai ðmo Diuusi taañicarud ð sai calca daid ð itatadai: “Ootosaño cali Jopamu vai ma vaidana Simuño Piiduru.

¹⁴ Si ðgai gaagidamu isducatai calgacar ð vuusia aapi ðmadu vaasi gaaduño”, astatadai ðDiuusi taañicarud ð.

¹⁵ Dai aidasi giñaagacai ññoqui aan ð divia Diuusi Ibada vaascatai ðgai ðmadu poduucai isducatai divia aatam garðmadu tuucamidar ð.

¹⁶ Amaasi antai tagito aan ð iscaiti gartaanadami: “Vaavuava sid ð ðVuaana suudagicada gavapacoi ðamos vapacoñicamu aapim ð Diuusi Ibadaada sai ðgai ganðmadu daaca ðgai”.

¹⁷ IsDiuusi maa ðgai ð ð istumaasi garmaa aatam ismaacada vaavoitu Suusi Cristo çnoora aan ð sivuidar ð ññoocaiña Diuusi? —astatadai ðPiiduru.

¹⁸ Aidasi cal imaasi vaavoitudadami ismaacada Jerusaleenar ð daraajatadai camaiñoio ðPiiduru vui. Mossiaa duutudaimi Diuusi daid ð icaiti:

—Iscapovadi di isDiuusi maa oigaragai ismaacada maitarjudidú ð ð isama duucai gantatagituagi ðgai dai poduucai vaascar ð oidacagi Diuusi ðmadu —ascaiti ðjudidú.

¹⁹ Aidasi muua loodami ðTiivaño, gnaagacai soi vuimi ð ð ð ga vaavoitudadami, tai ðmoco dagavunu voopoi asta Penisar ð uucami dai aa Sipiliamu dai aa Antioquiar ð uucami dai ami agidi Diuusi ññoquid ð mosaca ðjudidú dai aa oodami gia chio.

²⁰ ðamos ami Antioquiar ð dada aa vaavoitudadami Sipiliaiñdar ð dai Sireñiaiñdar ð dai aagidi loodami dai ismaacada maitarjudidú ð ð isSuusi Cristo arcagacar ð vuviadami.

²¹ Diuusi Ibada ðmadu daacatadai vaavoitudadami dai poduucai muidutai ðga dagito ganðqui vaavoidaraga dai vaavoitu isSuusi Cristo arcagacar ð vuviadami.

²² Dai aidasi maí vaavoitudadami Jerusaleenar ð imaasi ootoi ðBernabé asta Antioquiar ð uucami.

²³ Dai aacai Bernabé ta isducatai Diuusi alia calgacar ð naiditadai vaavoitudadami dai alia baigalli, dai maa ññoqui daid ð itatadai sai vaasi ganibadacada apiavaavoitudaiña Diuusi.

²⁴ Bernabé ðmo cali cal tuigacami dai vaasi gibadacada vaavoitudaiña ðgai vai Diuusi Ibada ðmadu daacatadai dai poduucai muidutai vaavoituli ðgai Diuusi ññoquid ð.

²⁵ Dai gooquiar ð ii Bernabé Tarsuamu dai gaaga ðgai ðSaulo, dai tagacai vaidacai Antioquiamu.

²⁶ Dai anaasi daraaja ðgai vaavoitudadami ðmadu ðmo uumigi suudacami dai gamamaatutuli Diuusi ññoquid ð. Antioquiar ð ðgai siaaco ð ðga gaaga goñoqui iscristianu aagadagi vaavoitudadami.

²⁷ Aid ð tuigaco iji ðmoco Diuusi ññoquituldiadamigad ð Jerusaleenaiñdar ð Antioquiamu.

²⁸ Tai ðmoco Agavo tagiducami calquiva vaavoitudadami saagida daid ð itatadai sai imia ðgai ðmo gal biuugigai vaasi oidigi daama. Gomaasi maatacatadai ðgai aagiditai Diuusi Ibada, tai samicada povadi aidasid ð rbaitacacamicatadai ðClaudio.

²⁹ Taid ð vaavoitudadami Antioquiar ð gnaagi dai ootosda ðgai soño ðga vaavoitudadami Judear ð, dai ðmpagi vaascatai silajasi istui.

³⁰ Dai ootosi atataanadamigada vaavoitudadami Judeera Bernabéada dai Saulocada.

12

¹ Aid tuigaco arai Eroodasi glaagacai soi vuaadatadai vaavoitudadami.

² Dai gatjai muaragai Jacovo Vuaana siagida amo mastaicada.

³ Dai aidasi taa agai isalia baiganali ajudidíu pomaasi iduucai agai maisapicami bai lara Piiduru. Gomaasi aradiu siaa duudagara istuigaco tatagitoiña ajudidíu aidasi Diuusi cagacara vuvaitu Ejiipituaíñara.

⁴ Aidasi cabai agai Piiduru maisacariara cuu siaacoga salicada caga nuucadicatadai maamacova mapai ajioopaitadai sandaaru maacovapara dai nuucada amaamaisapicada. Cadaivunucai asiaa duudagai Eroodasi vuusaida liditadai Piiduru maisacaruaiñara dai vasi oodami vuitapi gataaña agaitadai muaragai.

⁵ Vaid Piiduru maisapicatadai dai caga nuucadicatadai. Vaid vaavoitudadami salicada gamamadaitadai agai vatarara.

⁶ Aidasi vuusaida agaitadai Eroodasi Piiduru oodami vuitapi aid tacavioma tucara coosocatadai Piiduru vai aipadara guucacatadai gooca sandaaru nuucadacami vaid Piiduru vulicatadai gooca cadeenacada avagoocai sandaruaiñara, dai aa sandaaru quidigamadara guucacatadai dai nuucadacatadai amaamaisapicada.

⁷ Tai todian duucai gamaasitu amo Diuusi taañicaruda Piiduru vuitapi dai vasi maasiuli maisacarui daida Diuusi taañicaruda taata Piiduru maapiadara dai nalu itadai:

—Otoma ivañigi —astadai.

Tai otoma uupai cadeena ismaacada acada vulicatadai Piiduru noonovida.

⁸ Taida Diuusi taañicaruda itadai:

—Gaisatudañi gativuura dai gaada gsusuusaca —astadai.

Dai aidasi capodui Piiduru taida itadai Diuusi taañicaruda:

—Gatuiñi gasuaa daida iñoida —astadai.

⁹ Amaasi vuusai Diuusi taañicaruda vaid Piiduru oidi maimaatacatai siarvaavoi ischio lara agai ismaacada ivuididi Diuusi taañicaruda. Baiyoma taaqui liditadai agai.

¹⁰ Damos dagavusai agai siaaco guucacatadai tuucamidara nuucadacami dai gooquilara siaaco guucacatadai aga nuucadacami dai aidasi aayi agai siaaco caca amo gla vaiñomi cuuparagai caayamacoga cacada cuuparagai lagi gacupioco, tai vuvaja agai dai mapai iji laachi dai amaasi lagi viaa Diuusi taañicaruda Piiduru.

¹¹ Amaasi Piiduru mai siarvaavoi daida itai:

—Sivi gia camai aana siarvaavoi isotoi Diuusi gataañicaru sai cagacara giñvuusaidana Eroodasi maisacarduaiñara dai vasi soimaascamiaiñara ismaacada iduña agaitadai ajudidíu anacada —ascati Piiduru.

¹² Amaasi quiaa povalliditadai agai dai ii María quidiamu dadda Vuaana Marcusi. Vai ami mui ganmpaidacatadai oodami dai gamamadaitadai Piiduru vatarara.

¹³ Dai aidasi aayi Piiduru soosoi cuuparagai caayamadara cacada tai vuusai amo ali taji Rooda taagiducami dai nida agai soora agai.

¹⁴ Dai maatacai Piiduru ñiooquida maicupioqui baigaldacai baiyoma pamu tuucavi mala dai agida agai aga sai quitaagiña caca Piiduru.

¹⁵ Amaasi agai itadai:

—Vuiirutupatiqui aapi —astadai.

Damos ali taji apiaagidi saida arvaavoi. Amaasi agai icaiti:

—Siaadara rPiidurucana goovai, ibada lien goovai —ascati.

16 VaidΛ Πiiduru apiasooñiditadai amaasi cupioco Λgai dai tΛΛgacai sidΛ ρrΠiiduru aliΛ duduaadimu.

17 DΛmos ΛΠiiduru gΛnovicΛdΛ aagidi sai dodoligicana dai aagidi isducatai vuusaitu Diuusi maisacaruaiñdΛrΛ daidΛ itΛtΛdai Λgai Λoodami:

—Aagidavurai imaasi ΛJacovo dai Λgaa vaavoitudadami ΛpΛ —astΛtΛdai.

Dai amaasi ii abiaadΛrΛ sibΛacoga.

18 Dai camaasicai Λsandaaru camaitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgituagi maimaatΛcai siΛdui ΛΠiiduru.

19 Amaasi ΛEroodΛsi tΛjai Λsandaaru sai gaagana ΛΠiiduru dai aidΛsi camaitΛΛ Λgai taidΛ ΛEroodΛsi vapai Λsandaaru ismaacΛdΛ nuucadacatadai ΛmaamaisapicΛdΛ dai tΛcacai istuma dui dai gooquiΛrΛ gatΛjai coodaragai. Dai gooquiΛrΛ ii ΛEroodΛsi JudeeaiñdΛrΛ dai SesareeΛrΛ oidaca agai.

20 ΛEroodΛsi vui baamucataidai ΛTiiooΛrΛ oidacami, amaasi Λgai gΛnaagi dai vaan guuquiva agai ΛEroodΛsi vuidΛrΛ, dΛmos ΛpΛga aa namΛqui Λgai tumiñsicΛdΛ Λmo sonΛrΛ cΛaacamigadΛ ΛEroodΛsi sai aagidana Λgai ΛEroodΛsi sai camaibaamucana vui, Λgai cucuuspaña cuaadagai ΛEroodΛsi dΛvΛΛragadΛaiñdΛrΛ cascΛdΛ ipΛlidadai isbai duñiagi ñiooqui.

21 TaidΛ ΛEroodΛsi ootosi ñiooqui dai aagidi ismaa tasΛrΛ iimia Λgai. DaidΛ ΛEroodΛsi aidΛ tasΛrΛ gΛai cΛcΛΛgaducΛdioma gΛyuucusi dai raí daicarduarΛ daiva. Dai sidΛ tΛvΛpi aatagi.

22 TaidΛ Λoodami gΛnaagacai ijiña daidΛ icaiti:

—Idi ismaacΛdΛ ñioocai maitavΛrΛmo cΛli, Λmo diuusiava —ascaiti Λoodami.

23 DΛmos aidΛsi quiaa iñacaitadai Λgai tai divia Λmo Diuusi tΛaañicarudΛ dai coocotuli ΛEroodΛsi maisiaa duutudacai Λgai Diuusi cascΛdΛ vatopadagai Λgai dai muu.

24 MuiyapΛrΛ gaaagidi Λvaavoitudadami Diuusi ñiooquidΛ dai muidutai vaavoitudaimi.

25 AidΛsidΛ ΛBernabé ΛΛmadu ΛSaulo canaato gΛnaa duiñdaga iji JerusaleenaiñdΛrΛ Antioquiiamu dai vaidaticatadai ΛpΛ ΛVuaana Marcusi.

13

1 AntioquiiΛrΛ Λvaavoitudadami saagida oidacatadai Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ dai aa ΛrmamaatΛtuldiadamicatadai. Λgai ρrBernabé dai Simuñi tucucΛdΛ, dai Luusio SireeñiΛrΛ oidacami, dai Manameena ismaacΛdΛ ΛΛmadu gΛΛ ΛEroodΛsi ismaacΛdΛ ρrcaigi GalileeΛrΛ, dai Saulo.

2 Dai Λmo imidagai siaa duutudaitadai Λgai Diuusi maitaugacai taidΛ Diuusi IbΛadΛ itΛtΛdai:

—Λcovai avΛr giñvuusaitulda Bernabé ΛΛmadu Saulo vaidΛ iduuna goovai Λaa duiñdagai ismaacΛdΛ viaa aanΛ goovai vΛΛtarΛ —ascaiti ΛDiuusi IbΛadΛ.

3 Amaasi Λgai gamamagi maitaugacai dai daama darai gΛnnoonovi dai diosagi dai ootoi.

4 Dai gooquiΛrΛ Diuusi IbΛadΛ ootoi ΛBernabé ΛΛmadu ΛSaulo Seliisiamu tai Λgai iji. Dai ami tΛΛtasai Λmo vaarcuΛrΛ dai iji Sipiliamu Λgai ΛrΛmo ΛmapΛcΛrΛ sicolimadicami gΛΛ suudagi.

5 Amaasi aΛcai ΛdΛvΛΛrai ugidiana siaaco Salamiña tΛΛgidu, Λgai gΛnaagacai ma-maatΛtuldi Λoodami Diuusi ñiooquidΛ judidíu quiquiuupaigadΛana, vaidΛ ΛVuaana ΛpΛ oiditadai Λmo piooñi duuca.

6 Dai vΛΛsi aipacoga iji Λgai ΛdΛvΛΛriΛrΛ siaaco sicolimadi Λsuudagi dai aayi ΛmapΛcΛrΛ siaaco Pafosi tΛΛgidu dai ami tΛΛ Λmo judidíu Barsuusi tΛΛgiducami dai Λgai ρrΛmo

cΛΛdaracami. Dai Λgai mosyaatagidiña Λoodami dai pocaitiña saidΛ arΛmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ.

⁷ DaidΛ acΛΛdaracΛdΛ Λmadu daacatadai Λcaigi Serjio Paulo, ismaacΛdΛ arΛmo cΛΛli saitudugami gatΛgitoidagarΛ. DaidΛ Λcaigi ootosi ñiooqui ΛBernabé Λmadu ΛSaulo sai iimΛna quiidiamu caΛca Λlidadai Λgai Diuusi ñiooquidΛ cascΛdΛ.

⁸ Amaasi acΛΛdaracΛdΛ Barsuusi Elimasi vui ñiooquimi Bernabé Λmadu Saulo daida Λlidadai Λcaigi isvaavoituda Λgai.

⁹ Amaasi ΛSaulo mΛsmaacΛdΛ Paavora aagaiña ΛpΛ Diuusi IbΛadΛ Λmadu daacatadai Λgai, vai Λgai gatΛgito nΛnΛidi acΛΛdaracΛdΛ

¹⁰ daidΛ itΛtdai:

—Yaatagidaracami maicΛΛga ivuaadami, Diaavora aduñdΛ dai vuidarΛ caatΛcami vΛΛsi gocΛΛgaducΛdΛ. ¿Dai tuiptΛsi sobicΛi oodami sai maivaavoitudana Diuusi?

¹¹ Sivi Diuusi gΛgΛΛgamu simainΛijadamu aapi tomali tasai cuudagidΛ —astΛtdai ΛSaulo.

MospotΛi Λgai taidΛ acΛΛdaracΛdΛ mainΛnΛava mostuca oidigi Λgai vΛΛtarΛ, dai gaa-gaiña Λgai siooγΛ bΛΛ aimardagi noviaiñdarΛ mainΛaadana Λgai cascΛdΛ.

¹² Aidasi tΛΛ Λcaigi imaasi vaavoitu Diuusi ñiooquidΛ maitΛtgaitadai Λgai siΛΛldagi caΛcatai istumaasi gamamaatΛtuldi acΛcΛΛli.

¹³ Amaasi ΛPaavora Λmadu ΛaduñdΛ tΛΛtasai Λmo vaarcuΛrΛ PafosiΛrΛ dai iji Perji-
amu, Panfilia dΛvΛΛriΛrΛ, taidΛ ΛVuaana anaasi viaa gΛaduñi dai aagΛi Jerusaleenamu.

¹⁴ Tai gooquiΛrΛ Λgai iji PerjiaiñdarΛ Antioquiiamu Pisidia dΛvΛΛriΛrΛ. Dai ami Λmo imidagai ibΛstaragai tasarΛ vaapa Λgai judidíu quiuupaigadarΛ dai ami daraiva.

¹⁵ Amaasi casi gΛagacai oojai siaaco ooja Moseesacaru gΛsΛΛlicamiga dai ismaacΛdΛ ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ taidΛ ΛbaitΛguucacami quiuupaigadarΛ judidíu ootosi ñiooqui Λdadidacami ami quiuupiΛrΛ mΛsaidΛ itΛΛdana:

—GΛraaduñi mΛsmaquia Λliada aapimΛ gooidacami ñiooqui istutuidiana ismaquiagi —astΛtdai.

¹⁶ Tai otoma cΛquiiva ΛPaavora dai gΛnovicΛdΛ aagidi sai dodoligiana daidΛ itΛtdai:

—GiñcaΛcavurai aapimΛ judidíu dai vΛΛscatai ismaacΛdΛ siaa duutudai Diuusi.

¹⁷ DiuusigadΛ Λjudidíu acovai vuvaitu gΛrΛΛqui aaduñicarΛ dai muidali aidasi quiaa EjiipitΛrΛ oidacatadai Λgai mΛΛcascdarΛ oidacami duucal dai gooquiΛrΛ vuvaitu Λgai ami dΛvΛΛriaiñdarΛ gΛguvucadacΛdΛ.

¹⁸ Dai goo coobai uumigi oidigana oidacatadai Λgai tomasi soimaasi ivuaadana Λgai Diuusi vΛΛscarΛ maioojogí.

¹⁹ Dai Diuusi ugítitu cuvaracami naana maasi ñioocadami ismaacΛdΛ CanaanrΛ oidacatadai dai maa adΛvΛΛrai gΛrΛΛqui aaduñicarΛ.

²⁰ Dai gooquiΛrΛ maaco sientu uumigi dan taajucami Diuusi darasdiña dudunucami gΛraaduñicarΛ asta aidΛ uucami sioidacatadai ΛDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ Samueli.

²¹ Tai aidΛ uumiΛrΛ gΛraaduñicarΛ gataí sai Diuusi daasagi Λmoco saidΛ arraícana dai tΛaanΛiña Λgai, dai sai camaitΛaanΛiña Λdudunucami. Tai Diuusi daí ΛSaul saidΛ arraícana dai gatΛaanΛiña goo coobai uumigi Λgai arSisi maradΛ Benjamín cajiudadΛ.

²² Dai gooquiΛrΛ Diuusi vuusaitu Saúl sai camaitatΛaanΛiña dai maa ΛsΛΛlicami ΛDavi dai Λgai gatΛaanΛiña daidΛ icaiti Diuusi: “Baigiñlidadai nΛidi aanΛ goDavi Isaí maradΛ dai goovai ivuaadamu istumaasi ipΛlidi aanΛ”, ascaiti Diuusi.

²³ Dai Suusi arcajiudadΛ Λgai vaa DavicarΛ, ΛSuusi ismaacΛdΛ acovai vuusaitu Diuusi sai cΛΛgacΛrΛ vuvaidana Λjudidíu poduucal isducatai bai dui Λgai ñiooqui gΛraaduñicarΛ Λmadu.

²⁴ Dai aidasi maiquiaa divia ΛSuusi, ΛVuaana aagidi vΛΛsi judidíu dai potΛtdai sai gΛaagai isvapacoñicagi dai Λma duucal gΛntΛtgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi.

²⁵ Aidasi cayoga aayi istuigaco muquia agai AVuaana Agai itatadai Aoodami: “Aanlan maitaragai masmaacad aapim tatlaitoi, giñgoquiara divia agai amai ismaacad aan tomali maiviaa sallyicami isuupasdagi susuusacad giliaragad”, astatadai AVuaana.

²⁶ Aapim giñaaduñi Avraañicaru cajiudad amadu aapim masmaacad siaa duutudai Diusi, aapim ganvatarava idi ñiooqui calgacara vuvaidaragai.

²⁷ Ismaacad Jerusaleenara oidacatadai amadu dudunucamigad maimaatatadai soora arSuusi. Dai tomali maimaat calcana ñiooqui ismaacad glaagaiña quiquiupi-ana vascara ibstaragai tasara oojai ismaacad oja ADiusi ñiooquituldiadamigad, dai poduucal aidasi gatjai adunucamigad Jerusaleenara oidacami muaragai ASuusi poduucal aradi isducatai aagaitadai aliquid Diusi ñiooquituldiadamigad.

²⁸ Tomasi mital agai tomali amo istumaasi soimaascami ASuusi vui, vascara aagidi agai Pilaato sai gataanana muaragai.

²⁹ Dai aidasi casi idui agai vasi isducatai oja ADiusi ñiooquituldiadamigad aagaitai ASuusi, tavañi agai curusiaindara dai yaasa.

³⁰ Damos Diusi duaacali coidad saagidaindara.

³¹ Daid ASuusi caduaacacai mui tasai gamamasdiña vuitapi agai ismaacad oidatucuiña Galileeaindara Jerusaleenamu, dai sivi agai vaa mamaatardamigad aagidi Aoodami istumaasi ivuaadana dai mamaatuldiña ASuusi.

³² Dai poduucal arpa aatma ganaagidi calgaducad ñiooqui ismaacad aagidi Diusi garalqui aaduñicaru.

³³ Dai aatma arcajiudad agai. Dai aidasi Diusi duaacali ASuusi aid casi idui agai aatma garvatar ismaacad aagidi agai garalqui aaduñicaru poduucal isducatai oojisi Salmosi goocara siaaco icaiti: “Aapiara argimara dai sivi vaama cali aan vasi oodami vuitapi vai maacana isaapi argimara”, ascaiti Diusi.

³⁴ Diusi aagidi ASuusi sai duaacalda agai coidad saagidaindara sai maiduvana tuucugad, daid icaiti Diusi ñiooquituldiadamigad: “Ganmaaquimu aan alistumaasi calgaducad ismaacad aagidi aan Davicaru”, ascaiti.

³⁵ Cascad poduucal aagai Cristo amai Salmosira: “Maidagitemu aapi isdovagi tuucugad gapioñiga ismaacad alia oigadai aapi”.

³⁶ ADavicaru gia soi ismaacad oidacatadai aidasi oidacatadai agai, poduucal isducatai tjai Diusi, dai gooquira muucucal agai taid libada ii maaca siaaco daraajatadai laaduñcardu damos tuucugad gia duva.

³⁷ Damos agai ismaacad duaacali Diusi agai gia maiduva tuucugad.

³⁸ Giñaaduñi aapim glaagai ismaatcagi isSuusi Cristocad ismaacad muu curusiaba lagaicad Diusi oigaldi vasi oidigi daama oidacami soimaascamigad.

³⁹ Lgaicad agai vai Diusi oigaldi soimaascamigad soora vaavoitudagi isSuusi Cristo arcalgacara vuviadami. Moseesacaru sallyicamigadara maitiipucataidai oigadaragai.

⁴⁰ Ganuucadacavurai aapim, vai maipoduucal araduuna aapimacad isducatai oja ADiusi ñiooquituldiadamigad aidasid icaiti:

⁴¹ Dañi aapim parunadami, gantagitoval nlijada ugitivurai.

Aanlan arDiusi daid iduñimu aan mui naana maasi gararducami quiaa oidacatai aapim.

Dai mitalgimu aapim istiyagi dai vascara maivaavoitudamu tomamasi ganaagidi. Ascaiti ADiusi ñiooquituldiadamigad —astatadai Paavora Aoodami quiuupira.

⁴² Dai aidasi vuvaja Paavora amadu laaduñd judidíu quiupaigadaindara, tai agai ismaacad maitarjudidíu aagidi sai agamai ibstaragai tasara aagidana Paavora apamu gomaasi ñiooqui.

⁴³ Aidasi caugidagai ampaidaragai quiuupira tai muidutai judidíu amadu aa ismaacad maitarjudidíu damos vaavoitu judidíu vaavoidaragad oi Paavora amadu

Bernabé, vai ḷgai mamaacaiña ñiooqui dai aagidiña sai glaagai isapiavaavitudadagi isDiuusi alia oigḷdai.

⁴⁴ Dai ḷgamai ḷcaldiarḷa ibḷstaragai tasḷarḷa baitoma vḷasi Antioquiiarḷa oidacami ganḷmpagi dai caḷca agai Diuusi ñiooquidḷa.

⁴⁵ Dḷmos aidasi tḷḷ ḷjudidíu isganḷmpagi mosḷḷqui oodami alia ḷḷgacoi dai vui ñiooquimi ḷgai ḷPaavora dai sigalnaasi ñiooqui suuligidimi.

⁴⁶ Tai amaasi ḷPaavora ḷḷmadu Bernabé maiduduaadicuitai ñiñio daidḷ itḷḷdai:
—Aliaḷsi glaagaitadai isganḷnaagida aatḷmḷa Diuusi ñiooquidḷa ḷḷpḷga aapimḷ ismaacḷḷa ḷrjudidíu, dḷmos aapimḷ sivi caḷmapiadḷarḷa vipieeyi Diuusi ñiooquidḷa cascḷḷa camaiviaa aapimḷ sḷḷlicami isvḷḷscarḷa oidacagi Diuusi ḷḷmadu, sivi iimimu aatḷmḷa ḷgai ḷḷmadu ismaacḷḷa maitḷrjudidíu.

⁴⁷ ḷḷgi poduucai garḷḷjai garḷḷaanḷdamiga Suusi Cristo daidḷ ḷpartḷḷdai:
Aanḷant ganḷootoi ḷmo cudagi duucai ḷgai vḷḷtarḷ ismaacḷḷa maitḷrjudidíu
Mai mamaatḷtulda isducatai cḷḷgacḷarḷa vuvaquia ḷgai vḷḷscatai
Asta oidigi ugidiarḷioma oidacami vḷasi.
Astḷḷdai garḷḷaanḷdamiga —astḷḷdai ḷPaavora.

⁴⁸ Dai aidasi caḷ imaasi ḷgai ismaacḷḷa maitḷrjudidíu alia baiganḷḷli daidḷ icaitimi sai Diuusi ñiooquidḷa alia cḷḷgadu, dai vḷḷscatai vaavoitu ismaacḷḷa Diuusi ḷcovai vuvaitu sai vḷḷscarḷa oidacana ḷgai ḷḷmadu.

⁴⁹ Dai poduucai vḷasi ḷgai dḷvḷarḷarḷa glaḷa Diuusi ñiooquidḷa.

⁵⁰ Dḷmos ḷjudidíu aataga ḷḷmadu ḷmo ooqui ismaacḷḷa cḷḷga vaavoitudai ḷjudidíu vaavoidaragadḷ dai vḷasi ḷoodami siaa duutudaiña ḷgai dai aataga ḷḷpḷ ḷcḷcḷḷli ḷḷmadu ismaacḷḷa tḷaanḷi ami Antioquiiarḷa. ḷjudidíu aapḷnaquidi sai soimaasi taatatuldana ḷgai ḷPaavora ḷḷmadu Bernabé dai sai adaiña abiaadḷarḷa.

⁵¹ Amaasi ḷPaavora ḷḷmadu Bernabé gigigi dḷvḷarḷai ganḷḷcasoaiñdarḷa sai maatḷcana ḷoodami ismaacḷḷa adaji ismaicḷḷga idui ḷḷgi poduucai ganḷviidacatadai ḷgai. Dai iji Iconiamu.

⁵² Dḷmos ḷvaavoitudadami Antioquiiarḷa alia baiganḷḷiditai vii ḷḷmadu daacatai Diuusi Ibḷadḷa.

14

¹ Amaasi ḷPaavora ḷḷmadu Bernabé vaapa judidíu quiuupaigadḷarḷa Iconiarḷa, dai alia cḷḷga ñiñio ḷgai tai muidutai vaavoitu vḷasi mosḷmaduga mḷḷsi judidíu ḷḷmadu ismaacḷḷa maitḷrjudidíu.

² Dḷmos ḷjudidíu ismaacḷḷa maivaavoitu soimaasi aapḷnaquidi ḷgai ismaacḷḷa maitḷrjudidíu dai soimaasi tḷḷgitoituldiña vui ḷvaavoitudadami.

³ Cascḷḷa ḷPaavora ḷḷmadu Bernabé anaasi vii bai tḷvḷapi. Dai maiduduaadicuitai ñioocaiña ḷgai vaavoitudaitai Diuusi. Dai Diuusi apiamaacaiña guvucadagai saidḷ ivuaadana mui naana maasi gḷgḷarducami. Dai poduucai Diuusi tḷḷgidi ḷoodami siarvaavoi ismaacḷḷa aagidi ḷPaavora ḷḷmadu Bernabé isDiuusi cḷḷgacḷarḷa vuvaida ḷlidi.

⁴ Dḷmos Iconiarḷa oidacami aipaco ganḷvupui vḷḷḷcatadai. ḷḷmoco vuidarḷa vḷḷḷcatadai ḷjudidíu dai cḷḷga ñioocaiña ḷojootosicami vḷḷtarḷ vai aa vuidarḷa vḷḷḷcana ḷojootosicami dai cḷḷga ñioocaiña ḷjudidíu vḷḷtarḷa.

⁵ Amaasi ḷjudidíu ḷḷmadu ismaacḷḷa maitḷrjudidíu vḷḷscatai ismaacḷḷa vuidarḷa vḷḷḷcatadai ḷojootosicami gḷnaagi ḷḷmadu ḷbaitḷguucacami dai soimaasi ñiooqui aagida agai dai maicarsa agai ojoodaicḷḷa.

⁶ Dḷmos aidasi maí ḷPaavora ḷḷmadu Bernabé voopoi abiaadḷarḷa Listiramu dai Derviamu, Licaonia dḷvḷarḷarḷa, dai vḷasi siculo

⁷ siaaco glaagaiña ḷḷpḷ isSuusi Cristo ḷrcḷḷgacḷarḷa vuviadami.

8 Listirara oidacatadai amo calli ismaacada maitistutuiditadai isaimardagi. Lagi poducai vuusai lagi dai mosdaacana. Dai tomali amo imidagai maitirimacami lagi.

9 Dai lagi daacatai cacatadai istumaasi aagai Paavora. Amaasi Paavora galagito taa isvaavoitudai lagi isDiuusi istutuidi isduaaidagi.

10 Dai amaasi galara itatadai:

—Salli calquiva —astatadai Paavora.

Taidal calli tlcavi tuali tuudai dai calquiva dai gaagacai aimarai.

11 Dai aidasi taa loodami ismaacada idui Paavora iifiaquimi ganñiooquicada daidal icaitimi:

—Didiuusi apa maasi calli titlapai aatama garsaagida —ascaiti loodami.

12 Daidal icaiti saidal Bernabé rdiuusi ismaacada Upiteli aagaiña lagi, daidal Paavora rldiuusi ismaacada Mercurio aagaiña lagi. Paavora ñiooquiditadai loodami cascada Mercurio tlati lagi.

13 Taidal Upiteli paaligada ismaacada mosvaacacara Listirara cacatadai quiuupaigada, lagi vuua tuturu amadu yoosigai dai lagi amadu loodami cooda agaitadai atuturu Paavora amadu Bernabé vlltarai dai poducacai siaa duutuda agaitadai.

14 Damos aidasidal lojootosicami Paavora amadu Bernabé mai gomaasi, saasaimi ganyuucusi lagi poducacai ivuaadana lagi sai nidiña loodami ismaitarcalagai issiaa duutuadagi oodami didiuusi duucacai, dai vaapa lagi loodami saagida dai iifiaquimi daidal icaitimi:

15 —¿Calcali, tuimasi povueeyi? Aatama arcacalli lapa ganapan duucacai, dai cascada dada aatama dai ganaagida ragai sai gaagai masdagituagi gomaasi ismaacada maitarsoiñi, dai gaagai masvaavoitudagi Diuusi ismaacada duaaca lagi ismaacada idui tvaagi amadu dvlarai amadu gaa suudagi dai vvasi istumaasi oidaga.

16 Laquioma Diuusi dagito loodami saidal ivuaadana istumaasi ipalidi.

17 Tomasi vlscara tatagidiña lagi sioora listumaasi calagaducamicada ismaacada ivuaadana lagi loidacami vlltarai, lagi grootosdi duuqui dai calga garmaacacai cuaadagai dai tstuucada vagiam rliadagi —ascaitimi.

18 Damos tomasi aagidi lagi vvasi imaasi maitistui isdaidagi loodami iscoodagi lagi atuturu ismaacadacada siaa duutuda agaitadai lagi Paavora amadu Bernabé.

19 Tai amaasi ami dada amoco judidu Antioquiiaindara dai Iconiaindara dai avanaqui loodami dai maicacarai Paavora. Dai aidasi poliditadai lagi iscamuaa tvaimacacai macasi dai Listira ugidiana viaa.

20 Dai aidasidal vaavoitudadami ganampagi Paavora sicoli tai lagi vañi dai ii apamu Listiramu dai siaadiqui iji abiaadara lagi amadu Bernabé Derviamu.

21 Dai ami gaaagidi Diuusi ñiooquida dai sioora arcagacara vuviaadami tai muidutai vaavoitu, tai lagi apamu iji Listiramu dai Iconiamu dai Antioquiiamu.

22 Dai vvasi amui vaamioma baialliatudaimi lagi vaavoitudadami dai maacaimi ñiooqui daidal itatadaimi sai gaagai isapiavaavoitudadagi dai sai viaacatadai issoimaa taatagi mui naana maasi dai poducacai istuidacai iimiagi siaaco gataaanai Diuusi.

23 Dai vvasi aipacoga siaaco ajioopaitadai lagi vaavoitudadami saagida daraasaimi amoco tlataanadami vaavoitudadami vlltarai dai aidasi darasaiña lagi maitaugacacai gadaanaiña Diuusi dai potatadaiña saidal ivuaadana istumaasi Diuusi ipalidi.

24 Dai gooquilarai iji dai Pisidia dvlaraiamu salli dagavusai dai aayi Panfilia dvlarilarai.

25 Dai gaaagidimi Diuusi ñiooquida Pelijilarai, dai amaasi iji Ataliamu.

26 Dai ami tlatasai amo vaarcularai dai iji Antioquiiamu Siria dvlarilarai, siaadara vuvaaja lagi aidasi iji taidal vaavoitudadami gadaanadagi Diuusi sai nuucaticana aa duiñdadara vai sivi canaatoli.

²⁷ Dai aidasi aayi agai Antioquiara ampagi vaasi vaavoitudadami dai aagidi vaasi istumaa dui Diuusi agaicada aidasi gamamaatutulditadai agai Diuusi ñiooquida, dai isducatai Diuusi soi isaagida agai Diuusi ñiooquida agai ismaacada maitarjudidiu dai isducatai agai vaavoitu arpa.

²⁸ Daidapaavora amadu Bernabé anaasi vii vaavoitudadami amadu tavapi.

15

¹ Aid tuigaco amoco cacalli ismaacada iji Judeeaiñdara Antioquiamu aagidimi vaavoitudadami sai siora cagacara vuvaaquia aliada sai gaagaitadai isiquitagi gantuucuga poduucai isducatai viituli Moseesacaru.

² Taidapaavora amadu Bernabé alia ñiño cacalli amadu aagitai gomaasi, dai aagidi sai camaipoduucai gantatagitoña, mataita covai vuvaitu Paavora amadu Bernabé dai aa sai iimana Jerusaleenamu dai mala bai duuna idi ñiooqui ojootosicami dai abaitaguucacamigada vaavoitudadami amadu.

³ Vaavoitudadami Antioquiaru agai dai otoi, dai voyamu iimitai Penisia sai Samaalia davanariamu salli dagavusai agai dai aagidimi vaavoitudadami isducatai agai ismaacada maitarjudidiu dagito ganalqui vaavoidaraga dai vaavoitu Diuusi, tai vaascatai vaavoitudadami alia baiganalli cacai gomaasi.

⁴ Aidasi aayi paavora amadu Bernabé Jerusaleenaru taid vaavoitudadami amadu ojootosicami amadu abaitaguucacami baiganaliaracada miaadagi, daidapaavora amadu Bernabé aagidi vaasi istumaasi idui Diuusi aipaco siaaco ajioopaitadai agai.

⁵ Damos amoco fariseo ismaacada vaavoitu guuquiva daida itai:

—Gaagiava isiquitagi tuutucugada vaascatai vaavoitudadami ismaacada maitarjudidiu dai gaagai istaaniagi vai agidiña vaasi istumaasi viituli Moseesacaru —ascaiti fariseo.

⁶ Tai ganampagi ojootosicami amadu abaitaguucacami dai bai duña agai ñiooqui.

⁷ Dai catavapi gaaataga agai tai calquiva piiduru daida itai:

—Giñaaduñi caga maata aapima sai bai alqui Diuusi covai giñvuusaitu aan aapima gansaagidaiñdara ansai aagidana aan agai ismaacada maitarjudidiu Diuusi ñiooquida sai agai vaavoitudana arpa.

⁸ Dai Diuusi maata vaascatai iibada dai otoi galbadaga sai amadu daacana agai ismaacada maitarjudidiu arpa poduucai isduucai garootosi agai aatama vaascatai dai poduucai Diuusi gartagi isoigadai agai arpa.

⁹ Diuusi mosamadugan duucai garnidi aatama amadu agai ismaacada maitarjudidiu cascada oigaldi agai soimaascamigada arpa vaavoitudacai agai.

¹⁰ Sivi tuimasi maivaavoitudai aapima ismaacada idui Diuusi, dai tuimasi poduucai taana aapima agai istumaasi tomali aatama maitistutuidi isganalagidagi tomali ganalqui aaduñicaru maitistui.

¹¹ Maitavar poduucai. Aatama vaavoitudai isDiuusi cagacara garvuvaitu dai cagacara garnidi dai Suusi garoigadai an duucai agai —astadai piiduru.

¹² Tai vaascatai agaa mosdodoli vii, vaidapaavora amadu Bernabé aagidi vaasi istumaasi idui agai Diuusi guvucadadacada agai ismaacada maitarjudidiu saagida.

¹³ Dai aidasi canaato ñioo paavora amadu Bernabé taid Jacovo itai:

—Giñaaduñi, gincavurai.

¹⁴ Casi garaagidi gosimuñi piiduru silalquida abiaadara cagacara nidi Diuusi agai ismaacada maitarjudidiu dai covai vuvaitu amoco agai saagidaiñdara sai siaa duutudaiña Diuusi daid armaamaradacana.

¹⁵ Bai alqui poduucai ooja Diuusi ñiñoquituldiadamigada cascada gaagaitadai sipaduñiagi cavurai aapima isducatai ooja amaadutai Diuusi ñiooquituldiadamigada:

¹⁶ Pocaiti Diuusi:

Λαργα naana maasi dαgavuñia agai dai gooquiαα αpamu divimu aanα judidíu saagida. Agai αrismaacαα ααqui abiaadαα αcovai vuvaitu aanα.

Dai gooquiαα mui uumigicαα camaitiñsíaα duutudaiña αgai cascαα aagidamu aanα sai αpamu giñsíaα duutudaiña poduucai isducatai giñsíaα duutudaiña αgai aidasi oidacatadai Davicaru.

¹⁷ Αpamu divimu aanα dai aagidamu sai giñααgidiña.

Poduucai iduñimu aanα vai vαasi oodami ismaacαα maitαrjudidíu giñααgitoiña daidα αrgiñmaamaracana dai giñααgidiña.

¹⁸ Pocaiti Diuusi ismaacαα gαrmaatαtuli vαasi idi istumaasi ααqui abiaadαα.

Ascaiti Diuusi.

¹⁹ Cascαα aanα pocaiti maitαagai issoi vuaadagi ismaacαα maitαrjudidíu. Agai cadagito ααquidα gαnvaavoidaraga dai vaavoitu Diuusi.

²⁰ Mosαcaasi gαagai τασoojdagi sai camaicuaadana baabaidi ismaacαα dadasdi αmoonο ismaacαα síaα duutudai oodami Diuusi duucai, dai sai maigoogosi gαnducamicana, dai camaicuaadana baabiadα vustaaqui baicuadα ismaacαα maivuusanαi ααradα siααscadα coiyagi, dai tomali maicuaadana ααradα.

²¹ Ααqui abiaadαα aipacoga oidaga sioorα gamamaatαtuldi Moseesacaru sααlicamigadα vααscarα ibαstaragai τασαα judidíu quiquiuupaigadαα gαagaiña gomaasi —astαadai Jacovo.

²² Amaasi αojootosicami ααmadu αbaitαguucacami ααmadu vααscatai αvaavoitudadami αpαnααli isαcovai vuvaidagi ααmoco ααgi gαnsaagidaiñdαα dai ootosagi Antioquiiamu ααmadu Paavora dai Bernabé. Dai αco vuusaitu Uudasi mαsmaacαα Barsavasi aagaiña ααpα, dai αco vuusaitu Siilasi ααpα αgai αrbaitαcαaacamigadα αvaavoitudadami.

²³ Dai αgaicαα ootoi αmo oojai ismaacαα icaiti:

“Aatαmα ojootosicami ααmadu baitαguucacami ααmadu gogaa vaavoitudadami gαnviaatuldi aapimα gαraaduñi ismaacαα maitαrjudidíu ismaacαα Antioquiiαα oidaga dai Siria dai Silisia dαdααvαriαα oidaga.

²⁴ Maí aatαmα sai ααmo oodami iji tabiaadαα ismaacαα aatαmα maiotoi. Dai αgai gαnsoobi gαññiooquicαα masi aapimα maimaatα isducatai gαntααgituagi. Agai povai gαntαadai sai gαagai masiquitαagi gαntuutucuga dai ααgidagi Moseesacaru sααlicamigadα.

²⁵ Cascαα cααgadα ααli aatαmα isαco vuvaidagi ααmoco aatαmα gαrsaagidaiñdαα sai mααca gαnñidana aapimα ααmadu gαraaduñi Paavora dai Bernabé ismaacαα aliα oigαdai aatαmα.

²⁶ Paavora dai Bernabé muiyαpαα ajioopaiña mαsiaaco cooda agaiña gamamaatαtulditai goovai isSuusi Cristo αrcααgacαα vuviadami.

²⁷ Cascαα gαnootosi aatαmα Uudasi ααmadu Siilasi vai ααgi goovai gαnaagidana vαasi idi ismaacαα gαnooji aatαmα.

²⁸ Gαraagidi Diuusi Ibαadα ταstuma duñiagi. Aatαmα gαrvααtαα ααpα cααgadα cascαα maitαntαaanαi aatαmα mui naana maasi, mosαcaasi chiααqui istumaasi ismaacαα gαagai.

²⁹ Mαsai maicuaadana baabaidi ismaacαα gαdadasdi αmoonο ismaacαα síaα duutudai oodami Diuusi duucai, tomali maicuaadagi ααradα, tomali baabiadα vustaaqui baicuadα ismaacαα maivuusanαi ααradα siααscadα coiyagi, dai tomali maigoogosi gαnducamicagi. Mαsααgiadagi vαasi idi istumaasi aidα gia cacααga ivueeyi aapimα. Gαrtααgadamu”, ascaiti αbaitαcαaacamigadα.

³⁰ Mαtai ootoidα tai iji vαmaacova Antioquiiamu. Dai ami αmpagi vαasi αvaavoitudadami dai maa αojai.

³¹ Taidα αvaavoitudadami aliα baigαnαli nαidacai αojai.

³² Uudasi ʌʌmadu Siilasi ʌrDiuusi ñiñiooquituldiadamigada dai baiʌʌliatu ʌvaavoitudadami gʌñiñiooquicʌda tai ʌgai vaamioma vaavoitu.

³³ Bai tʌvʌpi anaasi daraaja vʌmaacova dai aidasi caiimia agaitadai ʌgai taida ʌvaavoitudadami diosagi dai potʌtʌdai: “Diuuscʌda avʌr viaatulda Jerusaleenʌra oida-cami ʌgai ismaacʌda gʌnootoi”, astʌtʌdai.

³⁴ Dʌmos ʌSiilasi ipʌli isviiagi.

³⁵ Daidʌ ʌPaavora ʌʌmadu Bernabé ʌʌpʌ anaasi vii Antioquiiʌra. Dai muidutai aa ʌʌmadu anaasi gaaagidiña Diuusi ñiooquida.

³⁶ Cabai tʌvʌpicʌda Paavora potʌtʌdai ʌBernabé:

—Tinda ʌpamu mʌʌ dadida garaaduñi aipacoga tʌsiaaco casi gaaagidi Diuusi ñiooquida. Dai nʌida asducatai daraaja —astʌtʌdai.

³⁷ Bernabé vaidaquia ʌlidadai ʌVuaana Marcusi

³⁸ ʌgai ismaacʌda oí aidasi tuucamidʌra iji ʌgai aipacoga dai gaaagidimi Diuusi ñiooquida dai Panfiliaiñdaʌra aa gʌi dai camaisoiçaiña cascʌda ʌPaavora maitipʌlidadai isvaidaquiagi.

³⁹ Dai aliʌ cavaami ñiñio dai maibai dui dai ʌjʌcovai iji. Bernabé vaidacai Marcusi dai tʌʌtʌsai ʌmo vaarcuʌra dai iji Sipiliamu.

⁴⁰ Taidʌ ʌPaavora vaidacai Siilasi. Taidʌ ʌvaavoitudadami gadaanʌi Diuusi sai nuucaticana taida iji.

⁴¹ Dai Siiliana dai Silisiana dʌgavusai dai vaamioma baiʌʌliatudaimi ʌvaavoitudadami.

16

¹ Paavora ʌʌmadu Siilasi Derviʌra aayi dai Listirʌra. Dai ami tʌʌ ʌmo vaavoitudadami Timoteo tʌʌgiducami. ʌgai ʌrmaradʌcatadai ʌmo ooqui judíu daida ʌrvaavoitudadami ʌʌpʌ daida ʌoogada ʌrgiliego.

² ʌvaavoitudadami ismaacʌda Listirʌra dai Iconiʌra oidacatadai cʌʌga ñioocaitadai Timoteo vʌʌtarʌ.

³ ʌPaavora ipʌli isvaidaquiagi ʌTimoteo dʌmos tʌjai sai iquitʌna gʌtuucuga maibaa-coituda ʌlidadai ʌjudidíu ismaacʌda ami oidacatadai tomasi vʌʌscatai maatʌcatadai siʌrgiliego oogada.

⁴ Tomasiaaco siaaco dʌgavusquimi ʌPaavora ʌʌmadu Siilasi aagidimi ʌgai ʌvaavoitudadami isducatai ooji ʌojootosicami ʌʌmadu ʌbaitʌguucacami Jerusaleenaiñdaʌra ʌvaavoitudadami Antioquiiʌra vʌʌtarʌ sai vʌʌscatai ʌvaavoitudadami ʌʌgidiña.

⁵ Dai poduucai ʌvaavoitudadami sioma cʌʌga vaavoitu, dai vʌʌs tasai vaamioma muidaimi ʌvaavoitudadami.

⁶ Dai Diuusi Ibʌada maidagito isgaaagida ʌgai Diuusi ñiooquida Aasia dʌvʌʌriʌra. Cascʌda mosdʌgavusai ʌgai Pilijia dai Galasia dʌdʌʌvʌriamu.

⁷ Dai ugidiana Misia aayi dai abiaadaʌra Bitiñiamaco iimia ʌlidadai dʌmos Diuusi Ibʌada maidagito isgaamu iimia ʌgai.

⁸ Dai Misia ugidiana sʌʌli dʌgavusai, dai tʌapai siaaco Troasi tʌʌgidu gʌʌ suudagi ugidiana siaaco aajʌi vaarcu.

⁹ Dai ami ʌmo imidagai tucara tʌʌtʌquimi ʌPaavora ʌmo cʌʌli Masedoniaiñdaʌra sai vuidʌra cʌʌca dai daanʌi daida itʌtʌdai: “Diimi Masedoniamu dai garsoiña”, astʌtʌdai.

¹⁰ Cascʌda otoma bai gʌrdi aatʌmʌ dai iimia ragai Masedoniamu, cacʌʌga vaavoitu aatʌmʌ isgarvaidi Diuusi tʌsai gaaagidana ami dʌvʌʌriʌra ñiooquida.

11 Anaasi Troasiar a amo vaarcuar taaasai aatama dai salli iji Samotrasia davarriamu siaaco sicolimadi suudagi. Dai gan siaadiqui Neápolisiar aayi aatama dai ami taaapai vaarcuaiñdar.

12 Dai abiaadar iji aatama Pilipoosiamu ami arromamanu davarragada, agai aramapacara Masedoniara siaaco oidaga mui quiiqui. Dai ami daraaja aatama chiiaqui tasai.

13 Amo imidagai ibastaragai tasara vuvaaja aatama Pilipoosiaiñdar maisi maacasi gaa aqui ugidiana, siaaco duudatai gamamadaiña aoodami anaasi daraiva aatama dai aagidi aatama Diuusi ñiooquida ooqui ismaacada ganmpagi ami.

14 Amoco Lidia taagiducata dai. Agai arTiatirara oidacami daida argaagardami yuucusi moraduacami. Dai idi ooqui alia siaa duutudai Diuusi. Dai caacata dai agai añiooqui tai Diuusi soi sai agidana agai ismaacada aagidi Paavora.

15 Dai gavacoi agai amadu vascatai ismaacada quidiara oidacata dai gooquiar gardaañimi agai dai povartat dai:

—Masi aapima salicada vaavoitudadagi isvaavoitudai aana Diuusi, varai iimi dai giñquiyana daraaja asta masiaascada iji tabiaadar —astat dai agai.

Dai maitardagito tascho taiyagi.

16 Amo imidagai caiimitadai aatama siaaco gamamadaiña dai vaidara aayi aatama amo ali ooqui ismaacada viaacata dai amo Diaavora taañicaruda dai agai aquiasdara maacana istumaasi daivuña agai. Dai viaacata dai agai gatutuidacami dai ali ooqui mui gamaitacaiña tumiñsi gatutuidacami vaatar.

17 Idi ali ooqui garoidatucuiña Paavora amadu aatama dai iñaquidana daida icaitidana:

—Idi cacalli arpipioñigada Diuusi ismaacada arabaitacaacami, dai goovai ganaagidi aapima isducatai calgacara vuvaquiagi —caitidana ali ooqui.

18 Mui tasai povueeyi agai tai amo imidagai oojogi Paavora dai ajaco calquiva daida itat dai adiaavora taañicaruda ismaacada viaacata dai ali ooqui:

—Suusi Cristo guvucadadacada angaaagidi vuusaiñi gooquiaiñdar —astat dai.

Taida adiaavora taañicaruda otoma vuusai.

19 Dai aidasi ali ooqui tutuidacami maata taa iscamaitistutuidi isgamaitacadagi tumiñsi agaicada vui agai adiaavora amadu Siilasi dai vuucai dai vaan tuutui dudunucamiara plaasana.

20-21 Daida itat dai agai adudunucami:

—Idi cacalli ismaacada arjudidú gardavarragana dada dai garaagidi tasviaa siduñiagi istumaasi aatama maitistutuidi. Aatama arromamanu dai gardaidi gartataanadamiga gomaasi. Dai poduucai baacoitudai goovai oodami ganñiooquicada —astat dai.

22 Tai vaa si aoodami vui baacoi, taida adudunucami gatajai sai uupasdana yuucuida dai gaviaarsana uucada.

23 Dai catavapi gaviacarai dai maamaisa. Dai tajai amaisacarui nuucadacami sai calga nuucadacana.

24 Aidamasi potat dai amaisacarui nuucadacami agai tuucavi vavaisanana uucami vaapai maisacariara. Dai uusi maisacariara vaapai acasoda dai anaasi viaa.

25 Aran tucara aidasi adiaavora amadu Siilasi gamamadai dai siaa duutudai Diuusi ganaidagacada vaid agaa maamaisapicada moscacata dai.

26 Tai todian duucai cavami gigiduli davarrai dai oiñtu bibidaviqui ooodagada utioma daraajada. Tai gocada gacucupioco vaa si cucuparagada amaisacarui, dai uupai vaa si maamaisapicada cadeenagada ismaacada acada vuupulicatada agai.

27 Dai aidasi nana amaisacarui nuucadacami taa iscupioquiñi amaisacarui cucuparagada vuusaitu gamastaga dai acada agi gamuaa agaitadai poliditai isvuvaja amaamaisapicada.

28 Damos a Paavora iññoqui daida itadai:

—Maitigamuaa tamiata daraaja vascatai —astadai.

29 Taida maisacarui nuucadacami gatai amo cuudagi dai maraitai vaa duaadimutugaitai dai gigivuquimi dai vuidara gtootonacada caquiua agai a Paavora amadu Siilasi.

30 Dai otoma vuvaitu dai tacacai daida itadai:

—¿Cacalli tuma duuna aan dai cacagara vuusaiña? —astadai.

31 Taida a Paavora amadu Siilasi aa noragi daida itadai:

—Vaavoitudañi aapi isSuusi Cristo arcacagara vuviadami dai poduucai cacagara vuusaimu aapi amadu vascatai ismaacada gquiiyara oidaga —astadai.

32 Daida a Paavora amadu Siilasi aagidi Diuusi ñioquida vascatai ismaacada maisacarui nuucadacami quidiara oidacatai.

33 Dai quiaa rtucaracatai vaid a maisacarui nuucadacami vacuañdi tuutucugada masiaaco saasarai uusicada. Dai otoma agai amadu vascatai ismaacada quidiara oidacatai ganvapacoi.

34 Dai gooquira vaidacai gquiiyamu dai bibi. Dai agai amadu vascatai ismaacada quidiara oidacatai alia baiganaliditadai vaavoitudacai.

35 Siaadiqui quiaamoco adudunucami ootosi ñioqui sandaarucada maisacarui nuucadacami sai dagitona agai a Paavora amadu Siilasi.

36 Taida maisacarui nuucadacami potadai a Paavora:

—Adudunucami casi giñootosi ñioqui ansaida gandagitona. Diuusi ganuucaticana —astadai.

37 Damos a Paavora itadai asandaaru:

—Aatama arromamanu ara matai vascara vasi oodami vuitapi gargviaacarai maitardagitocai tsnioquia aatama, dai gammaamaisa. Dai sivi astocai gardagitua lidi agai poduucai gia cho. Vai lagi dadana agai dai gargvuaidana —astadai a Paavora asandaaru.

38 Taida asandaaru mala aagidi idi ñioqui adudunucami tai agai alia duduaadimu maatacai isagai arromamanu ara.

39 Dai cascada iji agai mala siaaco daraajatadai cacalli dai daañimi sai oigaldana. Dai vuvaitu dai daañimi sai vuvacana Piliposiaidara.

40 Tai agai vuvaja maisacaruaiñdara dai iji Lidia quiidiamu dai aagidi vaavoitudadami isducatai vuvaitu adudunucami maisacaruaiñdara sai camaiduduaadicuiña vaavoitudadami, dai gooquira iji agai abiaadara.

17

1 Dai iimacai a Paavora amadu Siilasi Ampipoliisiana dai Apolooniana salli dgavusai dai boodara aayi Tesalonicara ami cacacatai amo judidiu quiuupaigada.

2 Taida a Paavora ii ajudidiu quiuupaigadamu poduucai isduucai ivuaadana agai vascara. Dai vaica caldi anaasi daraaja agai. Dai vascara ibastaragai tarara amadu gaaatagaiña agai ajudidiu isducatai icaiti Diuusi ñioquidara.

3 isaCristo viaacatai issoimaa taatagi, dai muquiaagi dai apamu duaacagi. Dai potadaiña agai:

—Agai vaa Suusi ismaacada gnaagidi aan araCristo, agai vaa ismaacada lqui abiaadara nanaara aapima —astadai a Paavora.

Vai amoco judidiu pocaitiña sai maitarvaavoi.

4 Tai amoco vaavoitu dai uraava a Paavora dai Siilasi. Dai mui giliego ismaacada siaa duutudai Diuusi vaavoitu ara, dai mui ooqui ara ismaacada oodami alia siaa duutudaiña.

5 Cascada alia baacoi ajudidiu ismaacada maivaavoitu. Dai mpagi cacalli soimaasi ivuaadami ismaacada mosajioopaiña caayana dai alia siaa caitimi agai ganmpaidacai

vaidΛ aoidacami maisiooma daraajatadai caΛcacai. TaidΛ ΛcΛcΛΛli soimaasi ivuaadami ΛΛmadu Λjudidíu Jasoñi quidiΛΓΛ dada dai daitu cuuparagai dai vaapa dai gaagaimi ΛPaavora ΛΛmadu Siilasi dai vuvaida agaitadai abiaadΛΓΛ dai tΛΛgida agaitadai Λgai Λoodami.

⁶ Dai maitΛΛ Λgai ami dai cascΛΔΛ tΛvaimΛcai Jasoñi ΛΛmadu aa vaavoitudadami dai vuucal dudunucamiΛΓΛ, dai ami ijiña daidΛ icaiti:

—ΛcΛcΛΛli ismaacΛΔΛ naana dui vΛΛsi oidigi gΛññiooquicΛΔΛ caaayi tami TesalonicΛΓΛ ΛΛpΛ.

⁷ Tai goJasoñi miaadΛgi gΛquiiyΛΓΛ. Dai vΛΛsi Λgai ivueeyi mui naana maasi istumaasi ΛgΛΛ tΛaanΛdami romanu maitamaacai oigaragai. Λgai pocaiti sai oidaga Λmai gΛΛ baitΛcΛaacami Suusi tΛΛgiducami —ascaiti.

⁸ TaidΛ Λoodami ΛΛmadu Λdudunucami moscaΛ goñiooqui dai sisioli.

⁹ Dai taí Λdudunucami Jasoñi ΛΛmadu Λгаа vaavoitudadami tumiñsigadΛ dai potΛtΛdai sai Λpamu maquia agaitadai siΛΛscadΛ vuvaaquiagi abiaadΛΓΛ ΛPaavora dai Siilasi, tai Λgai gamaa mΛtaida dagito isiimiagi.

¹⁰ TaidΛ Λvaavoitudadami otoma vuvaitu ΛPaavora ΛΛmadu Siilasi tucarΛ dai ootoi Bereamaco. Tai Λgai mosaayi BereΛΓΛ dai iji judidíu quiuupaigadΛamu.

¹¹ Λjudidíu ami oidacΛΔΛ vaamioma cΛΛga tuutuiga siΛгаа TesalonicΛΓΛ oidacΛΔΛ Λgai mosbaigΛnΛliaracΛΔΛ caΛcana istumaasi aagidiña ΛPaavora ΛΛmadu Siilasi. Dai vΛΛs tasai gaagaiña Diuusi ñiooquidΛΓΛ dai nΛida agaiña sabaigΛ Λrvaaivoi ismaacΛΔΛ aagidiña ΛPaavora ΛΛmadu Siilasi.

¹² Dai poduucal muidutal judidíu ΛΛmadu giliego vaavoitu, vΛΛsi Λmaduga mΛΛsi cΛcΛΛli ΛΛmadu ooqui ismaacΛΔΛ Λoodami aliΛ siaa duutudaiña.

¹³ Dai aidasi maí Λjudidíu TesalonicΛΓΛ oidacami siΛPaavora gaaagidi Diuusi ñiooquidΛ BereΛΓΛ ΛΛpΛ, gaamu iji dai sisiolitu aoidacami.

¹⁴ DΛmos Λvaavoitudadami otoma ootoi ΛPaavora coostamu, taidΛ ΛSiilasi ΛΛmadu Timoteo anaasi vii.

¹⁵ Λgai ismaacΛΔΛ oí ΛPaavora AteenasiΛΓΛ uucami dagito dai aa suuli. TaidΛ ΛPaavora ootosi ñiooqui ΛgaicΛΔΛ ΛSiilasi ΛΛmadu Timoteo sai gaamu iimΛna siΛotoma istutiadagi.

¹⁶ Dai aidasi AteenasiΛΓΛ daacatadai ΛPaavora dai nΛnΛracatadai ΛSiilasi ΛΛmadu Timoteo ami nΛidi Λgai mui Λmoonoo ismaacΛΔΛ siaa duutudai oodami Diuusi duucal cascΛΔΛ aliΛ soigΛΛlidadai Λgai dai baamucan tada.

¹⁷ CascΛΔΛ ΛPaavora aagidiña Diuusi ñiooquidΛ Λjudidíu ismaacΛΔΛ gΛnΛmpaidiña quiuupiΛΓΛ dai aa ΛpΛ ismaacΛΔΛ ami siaa duutudaiña Diuusi. Dai vΛΛs tasai aagidiña Λgai Diuusi ñiooquidΛ Λgai ismaacΛΔΛ plaasana daraajagi.

¹⁸ Dai ΛΛmoco Λgai Λrepicureo mamaatΛrdamigadΛ dai aa ΛrΛgai ismaacΛΔΛ ma-maatΛrΛi estotoico mamaatΛtuldaragadΛ. Dai gΛnaagacal ñiñio Λgai ΛΛmadu ΛPaavora dai ΛΛmoco icaiti:

—¿Istumaasi goovai ismaacΛΔΛ aagai goatagaracΛΔΛ? —ascaiti.

Vai aa icaiti:

—GΛraagiadan caiti goovai sibΛaadΛrΛ didiuusi —ascaiti.

ΛPaavora aagaiña ΛSuusi dai duaacaradΛ cascΛΔΛ pocaiti Λgai.

¹⁹ Dai bai Λgai ΛPaavora dai bΛΛcai mΛΛca siaaco Aliopago tΛΛgidu, ami siaaco bai vuaadana ñiooqui Λdudunucami daidΛ itΛtΛdai Λgai ΛPaavora:

—MaatΛca ΛrΛlidi aatΛmΛ istumaasi utuducami gΛrmaatΛtulda Λlidi aapi.

²⁰ GΛraagidañi istumaasi maimaatΛ aatΛmΛ dai cascΛΔΛ maatΛca ΛrΛlidi aatΛmΛ istΛiya Λlidi aapi goocΛΔΛ —astΛtΛdai.

²¹ VΛΛscatai AteenasiΛΓΛ oidacami dai sibΛadΛrΛ vuvacΛcami ismaacΛΔΛ anaasi oida-catadai, maitivuaadana Λma maasi moscaΛcana istumaasi utuducami dai gaaagidiña ΛΛpΛ.

²² Amaasi ʌPaavora caquiiva vʌascatai saagida ami Aliopagara daida itai:

—Cacalli Ateenasiara oidacami vʌasiaacatai naidi aan ʌmsalia siaa duutudai aapima gandidiuusiga.

²³ Aidasi aimaraiña aan dai nanaidiña vʌasi ʌmapacara siaaco oidaga moomono, taa aan ʌmapacara siaaco aduucai oojisi: “Tami araDiuusi vʌatar ʌismaacada maimaata aatama”. Idi vaa ismaacada siaa duutudai aapima maimaatacatai gooviava araDiuusi ismaacada ganaagidi aan.

²⁴ Agai araDiuusi ismaacada idui oidigi dai vʌasiaacatai istumaasi oidaga agai ʌrbaitacaacami ismaacada taaanai tavaagi dai vʌasi oidigi. Agai maiquiquiupiana oidaga ismaacada ivueeyi oodami.

²⁵ Agai maitagito isivuaadagi oodami tomali ʌmo istumaasi agai vʌatar. Agai vaa aragai ismaacada garmaacai ibadagai dai vʌali dai vʌasi istumaasi.

²⁶ Vʌasi naana maasi oodami vuvaja ʌoodamiaiñara ismaacada idui Diuusi ʌpaga. Dai Diuusi taji sai vʌasi oidigi daama oidacana, dai vʌascara aagaiña siaacoga dai siascada.

²⁷ Daida icaiti Diuusi: “Aan andarai ʌoodami oidigi daama sai matia ʌlidiña sabai oidaga Diuusi”, ascaiti Diuusi. Vʌascara maimacasi daja Diuusi mosalia miaanai daja agai vʌascatai.

²⁸ Diuusicada duduaaca aatama dai ajioopai dai oidaga. Ganaqui aduñicarv sastuacada pocaiti: “Aatama ʌrmaamarada Diuusi”, ascaiti.

²⁹ Vaavoava siaraDiuusi maamarada aatama cascada maitaagai taspoduucai tatagitoda aatama isamo moonoo istutuidi siaraDiuusicagi ismaacada ivueeyi oodami isducatai gantatagitoi agai oocada, isplaatacada isodaicada.

³⁰ ʌaquioma pocaiti Diuusi: “Oidacatai oodami ismaacada maitiñmaata cascada maitiñagidiña antai aan vʌascara maioojogi dai sivi taaanai aan vʌascatai aipaco oidacami sai ama duucai gantatagitona dai camaisoimaasi ivuaadana”, ascaiti Diuusi.

³¹ ʌmo imidagai ʌmo dunucami naida agai vʌasi oodami ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami gomaasi iduñia agai agai Diuusi vʌatar dai caga iduñia agai. Diuusi aagai siascada. Agai arSuusi ismaacada acovai vuusaitu Diuusi. Diuusi duaacali ʌSuusi coidada saagidaiñara dai poduucai caga maata vʌascatai siavaavoi ismaacada aagai Diuusi —astatadai ʌPaavora.

³² Aidasi ca agai coidada duaacarada ʌmoco mosparunai dai aa icaiti:

—Baiyoma ispadaamarv garaagida gomaasi —ascaiti ʌoodami.

³³ Amaasi ʌPaavora anaasi viaa dai ii.

³⁴ Tai ʌmoco cacalli oi ʌPaavora dai vaavoitu. Dai agai saagida imitadai Dionisio ismaacada ʌamo dunucami Aliopagara, dai ʌmo ooqui Dámalisi tlagiducami, dai aa ʌp.

18

¹ Dai gooquira ii ʌPaavora Ateenasiainara Coriintoamu.

² Dai ami taa agai ʌmo judidíu Aquilasi tlagiducami. Agai arPonto dʌvʌariara oidacamicatadai. Aida vaasiquioma ami divia ʌAquilasi ʌmadu ooñigada Prisiilasi Italiaiñara. Agaa baitacaacami Claudio taji sai vuvacana vʌasi ʌjudidíu Roomaiñara cascada agai viaacatai isvuvaiquiagi ʌp.

³ Dai taa ʌPaavora isagai viaacatai agai vaa aa duiñdagai ismaa viaacatai ʌPaavora isivuaadagi icuusi baabaqui cascada anaasi ʌmadu vii agai dai ʌmadu gaaata vuaada agai.

⁴ Daida ʌPaavora vʌascara ibastaragai tasara aimaraiña ʌjudidíu quiuupaigadamu. Dai ami gaaagidiña Diuusi ñiooquida tai muidutai vaavoitu siasi judidíu caasi agai ismaacada maitarjudidíu ʌp.

⁵ Aidasi Siilasi lamadu Timoteo aayi Masedoniara aid abiaadara Paavora maiti vuaadana ama maasi mosgaaagidiña Diuusi ñiooquida. Dai salli aagidiña Paavora ajudidíu daida itadaiña:

—Asuusi ismaacada gnaagidi aan araCristo ismaacada nanara aapima —astadai Paavora.

⁶ Tai agai vui baacoi dai sigalnaasi ñiooqui aagidi taida Paavora itadai:

—Lagi aapima arganduñi masilascada coiya aapima maiimimu Diuusi lamadu. Aanaga camaitargiñduñi —astadai Paavora.

Cascada Paavora gigigi galyuucusi lagi poduucai gaaagidiña agai ismaitarduñida. Dai apamu ñioo Paavora daida itadai:

—Sivi baitaqui imimu aan agai ismaacada maitarjudidíu lamadu —astadai.

⁷ Daida Paavora vuusai ajudidíu quiuupaigadaiñdara dai ii amo calli quidiamu Justo tlagiducami ismaacada alia siaa duutudai Diuusi. Agai quiuupai abaana oida-catadai.

⁸ Dai amo calli Calisipo tlagiducami ismaacada rbaitacaaacami quiuupiarra, vaavoitu isSuusi Cristo arcagacara vuviadami. Dai vascatai ismaacada quidiara oidacatadai vaavoitu ara. Dai muidutai Coriintora oidacami mosca dai vaavoitu dai ganvapacoi.

⁹ Dai amo imidagai tucara Paavora gacoosigara naidi Diuusi saida itadai:

—Maitiduaadicuda apiaigaaagidida giññooqui maitidagitocai aagada.

¹⁰ Aan anglamadu daja dai tomali amaadutai maisoimaasi gataatuldamu, aan viaa mui oodami tami Coriintora —astadai Diuusi.

¹¹ Tai cascada Paavora Coriintora vii amo uumigi dan taajucami dai gaaagidiña Diuusi ñiooquida oodami saagida.

¹² Aidasi Galioñi artlaanadamicatadai Acaayara ajudidíu vui baacoi Paavora dai ballacai ami siaaco daacatadai tlaanadami

¹³ daida itadai:

—Idi calli gaaagidiña sai gaagagai issiaa duutuadagi Diuusi damos daidarsi isducatai ivueeyi goovai —astadai agai tlaanadami.

¹⁴ Paavora cañiooquia agaitadai taida Galioñi itadai ajudidíu:

—Dañi sarsoimaasi iducamicamudai goovai aida gia bai ganduñdamudai aan.

¹⁵ Damos aapima aagai istumaasi aapima lagi gandai, lagiavar bai duuñi aapima. Aan anmaivapacai gomaasara —astadai.

¹⁶ Dai vuvaitu abiaadara.

¹⁷ Tai vascatai agiliego bai Sostiña ismaacada baitacaaacami judidíu quiuupaigadara dai anaasi vuitapi tlaanadami glicacarai vaid tlaanadami mosnaidi dai maivuma alidi.

¹⁸ Paavora quiaa anaasi vii mui tasai. Dai gooquiarra diosagi agai vaavoitudadami dai iji Paavora lamadu Prisiilasi dai Aquilasi Sincalliamu. Dai ami ivisu Paavora gamoo sai naidiña oodami islagidi agai istumaasi bai dui vaasquioma Diuusi lamadu. Dai abiaadara tlatasai amo vaarcuara dai iimia agai Siilia davarriamu.

¹⁹ Dai aidasi aayi agai Efeesiarra taida Paavora anaasi viaa Prisiilasi lamadu Aquilasi dai ii judidíu quiuupaigadamu dai aagidi Diuusi ñiooquida ajudidíu ismaacada ami ganampaidiña dai agai alia ñiño Paavora lamadu agaitai imaasi.

²⁰ Daida ajudidíu daañimi Paavora sai vana tavarpioma damos agai maivii.

²¹ Dai diosagi daida itadai:

—Viaa aan isJerusaleenara daacagi siaa duudagara ismaacada camiaadimi, vascara apamu divimu aan dai ganadamu isDiuusi ipaliadagi —astadai.

Dai tsai amo vaarcuara dai Efeesiaiñdara ii.

²² Dai aidasi aayi agai Sesareeara taida Paavora ii Jerusaleenamu dai viaatulda agai vaavoitudadami, dai otoma tavai Antioquiamu.

²³ Dai anaasi vii ΔPaavora bai tΔvΔpi. Amaasi Δpamu ii dai divida agai vΔasi Δvaavoitudadami vΔasi ΔmapΔcΔrΔ GalaasiΔrΔ dai PilijiΔrΔ. Dai aagidimi Δpamu Diuusi ñiooquidΔ dai poduucai soiquimi sai vaamioma cΔga Δgidiña Diuusi.

²⁴ AidΔ aayi EfeesiΔrΔ Δmo judíu Apoolosi tΔgiducami. Δgai ΔrAlejandΔliΔrΔ oidacami dai Δgai cΔga maatΔ ñioocai dai cΔga maatΔ Diuusi ñiooquidΔ.

²⁵ AliΔ cΔga maatΔtuldicatadai Δgai Diuusi ñiooquidΔ. Dai baiΔliaracΔdΔ ñioocaiña. Dai sΔli aagaiña istumaasi idui ΔSuusi. Dai maimaatΔcatadai Δgai Δmai vacuanaragai mosΔcaasi ΔVuaana vacuanaragadΔ maatΔcatadai Δgai.

²⁶ DaidΔ ΔApoolosi maiduaadicuitai ñioocaiña judidíu quiuupaigadΔrΔ. AidΔsi caΔ Prisiilasi Δmadu Aquuilasi Δcovai vuusaitu dai sioma cΔga maatΔtuli Diuusi ñiooquidΔ.

²⁷ AidΔsi imia agaitadai Apoolosi Acaaya dΔvΔriamu taidΔ Δvaavoitudadami soi dai ootosi Δmo oojai Δгаа vaavoitudadami dai potΔtdai sai baiganΔliaracΔdΔ miaadΔgidana ΔApoolosi. Dai aidΔsi ΔApoolosi aayi AcaayΔrΔ cΔga soi Δgai Δvaavoitudadami ismaacΔdΔ Diuusi alia oigΔdai dai vaavoituli.

²⁸ DaidΔ ΔApoolosi aagidi vΔscatai vuitapi isducatai maicΔga ivueeyi Δjudidíu gΔnvaavoidaragΔrΔ. Dai alia ñioo dai mamaatΔtuldi iscaiti Diuusi ñiooquidΔrΔ isSuusi Cristo ΔrΔgai vaa ismaacΔdΔ nΔnΔracatadai Δgai. CascΔdΔ Δgai maitistutuiditadai isvui ñioocadagi.

19

¹ Apoolosi quiaa CoriintoΔrΔ daacatadai taidΔ ΔPaavora ΔmapΔcΔrΔ ucoidigana daivusai dai EfeesiΔrΔ aayi dai ami tΔΔ chiΔΔqui vaavoitudadami.

² DaidΔ itΔtdai Δgai Δvaavoitudadami:

—¿AidΔsi vaavoitu aapimΔ diviasi Diuusi IbΔadΔ dai gΔnΔmadu daaca agai? —astΔtdai.

Tai Δgai aa noragi daidΔ itΔtdai:

—Tomali maicajiomacatadai aatΔmΔ isoidaga Diuusi IbΔadΔ —astΔtdai.

³ TaidΔ ΔPaavorai itΔtdai:

—¿MaacΔdΔ vacuanaragaicΔdΔ gΔnvpacoi aapimΔ? —astΔtdai.

Tai Δgai aa noragi daidΔ itΔtdai:

—ΔVuaana vacuanaragadΔcΔdΔ —astΔtdai.

⁴ TaidΔ ΔPaavora itΔtdai:

—ΔVuaana vaponaiña oodami sai nΔidiña aa isΔgai caΔma duucai gΔntΔtΔgito dai camaisoimaasi ivuaada agai. Dai Δgai potΔtdaiña ΔpΔ sai gΔaagai isvaavoitudagi ismaacΔdΔ gooquiΔrioma divia agaitadai. Δgai ΔrSuusi Cristo —astΔtdai ΔPaavora.

⁵ AidΔsi caΔ Δgai gΔnvpacoi sai nΔidiña aa isΔgai vaavoitu Suusi Cristo ma-maatΔtuldaragadΔ.

⁶ AidΔsidΔ ΔPaavora daama darai gΔnoonovi divia Diuusi IbΔadΔ Δgai Δmadu. Tai Δgai gΔnaagacai ñiño Δma maasi ñiooquicΔdΔ ismaacΔdΔ maimaatΔcatadai Δgai dai aagai istumaasi aagidi Diuusi.

⁷ VΔasicΔdΔ ΔrparΔ baivustaama dan gooca Δgai.

⁸ DaidΔ ΔPaavora vaica masaadai aitu aimΔraitai judidíu quiquiuupaigadΔamu dai maiduaadicuitai gaaagidiña isDiuusi soicΔi oodami sai cΔgacΔrΔ oidacana. Tai Δmoco gia vaavoitu.

⁹ DΔmos aa maivaavoitu maiΔma duucai gΔntΔtΔgitua Δliditai. Dai sigalnaasi ñioocai idi mamaatΔtuldaragai vui Δoodami vuitapi. Amaasi ΔPaavora Δcovai ii dai vaidacai Δvaavoitudadami Δmo escueelamu siaaco gamamaatΔtuldiña Tirano. Dai vΔs tasai mosvusacΔiña Tirano vai amaasi ΔPaavora Δmadu Δгаа anaasi aatagaiña dai aagaiña Diuusi ñiooquidΔ.

²⁹ Dai vΛasi EfeesiΛra oidacami alia siaa caitimi. Dai vui Gaayo Λmadu Aristarco Λgai argooa cacalli ismaacada MasedoniΛra oidaga dai oiditadai ΛPaavora. TaidΛ oodami cavami ganaagacai tavaimacai mΛca uucami siaaco ganampaidiña oodami.

³⁰ DaidΛ ΛPaavora vaquia aliditadai dai ñiooquida agaitadai oodami dΛmos Λvaavoitudadami maidagito.

³¹ Λmoco ismaacada ardudunucami AasiΛra ismaacada amiigugadΛ ΛPaavora Λgai Λpa ootosi ñiooqui dai daañimi sai maivaacΛna ami.

³² Dai ami siaaco ganampagi oodami Λmoco iñacai Λmo istumaasi vai aa Λma maasi dai alia siaa caiti vΛasi oodami dai baitoma vΛascatai maimaatΛcatadai istuisidΛ ganampagi.

³³ DΛmos Λmoco ismaacada oodami saagida guucacatadai aagidi ΛAlejandro astuisidΛ ami ganampagi. TaidΛ ajudidú baitΛqui cΛi ΛAlejandro. Vai Λgai ñiooquia agaitadai cascada vañigi ganovi sai dodoligicana vΛascatai.

³⁴ Dai aidasi maí Λgai isAlejandro arjudíu vΛascatai ijiña para goo oora daidΛ icaiti:

—Gaducada gardiूसiga Diana, gaducada —ascaiti.

³⁵ Amaasi Λmo dunucami anaasi EfeesiΛra oidacami cadodoligitudacai vΛascatai itΛtdai:

—Giñaaduñi EfeesiΛra oidacami, cΛga maata vΛasi oidi daama oidacami isaatΛma nuucada goodai moonoo ismaacada tavaagiaiñdΛra gΛi. Λgai ismaacada Diana tΛgidu. Λgai argardiूसiga. Dai nuucada aatΛma quiuupaigadΛ Λpa.

³⁶ CΛga maata aapimΛ istomali amaadutai maitistutuidi ispotΛiyagi ismaitarvaavoi vΛasi gomaasi, cascada dodoligivurai. Maitavar istuma vΛaada mΛmaicΛga gantΛgitodagi Λpa.

³⁷ Idi cacalli mΛmaacada vΛa aapimΛ maitagaΛsidi goovai tomali Λmo istumaasi goquiuupiaiñdΛra dai tomali maisigalnaasi ñioocai gardiूसiga vui.

³⁸ SiΛDemetrio Λmadu Λgaa aata vΛadami viaacagi Λmo istumaasi Λmo oodami vui cascada oidaga dudunucami soora bai duñiagi gomaasi. Dai cΛga istutuidi isvan cΛsagi. Dai ami dudunucamiΛra istutuidi isaipaco gπiΛra ganvuupadagi.

³⁹ Dai siΛrama maasicagi ismaacada tΛgito aapimΛ ΛpΛdaamΛra avΛr bai duuñi oodami mpaidaragadΛra.

⁴⁰ MΛsgartΛcacagi istuisidΛ siaa caitimi aatΛma sivi maitipu istumaasi gaaagida aatΛma cascada aliasi arduaadimudagai. DaidΛ adudunucami cΛga istutuidi isvaama gartuutusagi dai potΛiyagi tasai aatΛma vui baacoi —astΛtdai adunucami.

⁴¹ Dai capotΛcai ootoi vΛascatai sai noonoigΛna.

20

¹ MosugitΛcai Λsisioligai taidΛ ΛPaavora ootosi ñiooqui Λvaavoitudadami sai ganampaidana sai Λgai maquia agai ñiooqui. Dai gooquilarΛ coocomitu dai diosagi dai ii ΛmapacΛra MasedoniΛra.

² Dai gadiviji muiyapΛra Masedonia dΛvΛariΛra dai aagidimi Λvaavoitudadami Λpamu Diuusi ñiooquida dai poduucai soiquimi sai vaamioma cΛga Λgidiña Diuusi. Dai abiaadΛra Gilisia dΛvΛariΛra aayi.

³ Dai anaasi daja vaica masaadai dai gooquilarΛ catΛsadia agaitadai Λmo vaarcuarΛ dai imia agaitadai Siriamu, dΛmos maí isajudidú cabai duitadai ñiooqui dai soobida agai cascada pΛali Λgai isaa gΛsiagi dΛvΛarapi sΛli Λpamu Masedoniamu sΛli.

⁴⁻⁵ DΛmos Λmoco ismaacada oiditadai Paavora baitΛqui iji dai TrooasiΛra garnΛnaracatadai. Λgai rSópatera BereeΛra oidacami, Λmadu Aristarco, dai Segundo, TesalonicΛra oidacami, Λmadu Gaayo DeliviΛra oidacami, Λmadu Timoteo, Λmadu Tíquico, dai Trófimo Λpa Λgai rAasia dΛvΛariΛra oidacami.

⁶ Cadaivunucai asiaa duudagai istuigaco gacuaadana apaana maicopodatudicami tatasai aatama vaarcuara dai Pilipoosiaifnara iji. Dai bo taama tasaicada aayi aatama agaa Trooasira dai anaasi daraaja aatama cuvaracami tasai.

⁷ Dai tumiñoco ganampagi avavoitudadami dai gaugia agai. Aida aristuigaco tagitoina agai isducatai muu Suusi Cristo curusiaba. Vaida avoira mamaatutldi Diusi ñioquida. Alias gaagaitadai isimiagi agai siaadiqui cascada apiañioocai agai aran tucara uucami.

⁸ Dai amo vaqui vaico daama tuutucaviacamiara tucaviaco ganampaidacatadai avavoitudadami dai muiducatadai cuucudagi.

⁹ Dai amo gali Eutico tagiducami amo ali quitaagina daacatadai dai alia tavapi gñiooqui avoira vaida agali alia coosimucataidai dai coi dai abiaadara man gai. Dai aidamasi vanigi agai camuucataidai.

¹⁰ Tai otoma tavai avoira dai cuiqui agali daama dai coomitu dai potadai agai oodami:

—Maitavar duduaadicuda duaacava —astadai avoira.

¹¹ Dai apamu tasai tucavi dai gasaasasi paana dai gauu dai apiañioocai maasico uucami daida ii.

¹² Matai bllacai agali duaacami dai alia baiganldacai vii oodami.

¹³ Ttai aatama baitaqui iji amo vaarcuara Asoonara uucami. Dai ami vana ragai aatama apamu avoira. Agai prali isdavarapi salli imiagi cascada lagi poduucai graagidi agai.

¹⁴ Dai aidasi aayi aatama Asoonara ami daacatadai avoira dai gramadu tasai vaarcuara tatai iji Mitiliñiamu.

¹⁵ Dai iji aatama abiaadara dai siaadiqui miaanai dagavusai aatama Quiiyosi. Dai gan siaadiqui aayi aatama Samoosira dai Trojiilira gariibasí. Dai gan siaadiqui Mileetara aayi aatama.

¹⁶ Alia otoma aiya aliditadai avoira Jerusaleenara dai ami daaca aliditadai Pentecosteesico sistuidiagi. Amaasi aramo siaa duudagada judidíu. Cascada maitidaliditadai avoira istavapi daacagi Aasira dai maiaayi Efeesira.

¹⁷ Aidasi quiaa Mileetara daacatadai avoira ootosi agai ñioqui Efeesira vaavoitudadami baitaguucacamigada sai dadana.

¹⁸ Dai aidasi dada agai taida avoira itadai:

—Caga maat aapima isducatai daacatadai aan vascatai oidacami amadu, aidasi tuucamidara abiaadara divia aan Aasira.

¹⁹ Vascara aidasi gansaagida daacatadai aan arpioonigadacatadai Diusi. Dai maigaducada gñalidina aan. Dai alia suaacaina aan niditai oodami ismaivaavoitudai. Dai tomasiaacoga siaaco aimaraina aan gñsobicina ajudidíu cascada alia soimaa taatacana aan.

²⁰ Dai maidagitocai aagina aan vasi istumaasi ismaacada arcagaducami aapima ganvatar. Dai gamamaatutldina aan vasi oodami vuitapi dai ganquiquiana vasi amaduga masi judidíu dai ismaacada maitarjudidíu.

²¹ Dai aan gnaagidina sai gaagai isama duucái gantatagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi dai vaavoitudagi isSuusi Cristo arcagacara vuviadami.

²² Sivi imimu aan Jerusaleenamu. Giñootosai Diusi Ibad. Dai maimata aan istumaasi inñiagi.

²³ Moscaasi maat aan istomasiaaco inñiaaco aimardagi gñaagidina Diusi Ibad masai gñmaisa agai Jerusaleenara dai sai alia soimaa taata inñagai aan.

²⁴ Damos aan gia maivuum inñlidi gomaasicada. Aan gia maisoigñlidi gñtuucagada. Moscaasi istumaasi argñvatar arnaatuagi aaduiñdagai ismaacada

giñmaa gartaaanadamiga Suusi Cristo daid iduñiagi vllasi istumaasi giñvii agai ansaid iduuna. Aaa duiñdagai ismaacadla giñvii agai argaaagidagi cllagaducada ñiooqui isDiuusi oigadai vllascatai.

²⁵ Casi gaaagidi aan aapima gansaagida idi ñiooqui isDiuusi soicai oodami sai cllagacarla oidacana dai sivi cllaga maata aan sai tomali amaadutai aapima camaitiñtia agai apamu.

²⁶ Cascada anganaagida inlidi aan sivi sai camaitargiñduñi masmaiimiagi Diuusi lamadu masilascada coiyagi.

²⁷ Casi ganaagidi aan maiastocai tomali amo istumaasi mosvllasi ganaagidi aan istumaasi ipalidi Diuusi tasmaatcagi daid ivuaadagi.

²⁸ Cascada gannuucadacavurai aapima lagi dai nuucadacavurai vllascatai lvaavoitudadami lppa lpan duucai cañiiru pastuurugada cllaga nuucadacana gasosoiga. Cllaga maata aapima isDiuusi Ibada gandarai masai nuucadacana lvaavoitudadami ismaacadla acovai vuvaitu Diuusi cascada cllagavay mamaat tulda. Suusi Cristo Diuusi marad muu dai aasi larada agai vllatar dai poduucai cllagacarla vuvaitu said aramo silagama ducamicana.

²⁹ Cllaga maata aan sai in silascada imiagi dadimu aa dai siaa duña agadamu agai vaavoidaragada lpan duucai sllasyi omaligami daivai dai maivieeyi cañiiru.

³⁰ Todian duucai aapima gansaagidaiñdara baitqui guuquivamu lamoco dai gama maatatuldiadamu yaatagi baiyoma siismaacadla arvaavoi. Dai poduucai iduñimu agai sai oidatucuiña aa daid armamaatardamigadacana.

³¹ Gannuucadacavurai tudu. Gantagitovurai aapima in saana aitu vaica uumigi ganmaacaitai ñiooqui tasara dai tucara. Maidagitocai ganmaacaiña aan ñiooqui vllascatai lamadutai dai suaacaiña aan aapimacada.

³² Sivi giñaaduñi ganviaamu aan Diuusi lamadu vai agai gannuucadacana dai Diuusi ñiooquida lamadu lppa ismaacadla garaagidi isgairoigadai Diuusi. Idi vaa ñiooqui guvucadaliga dai agaicada sioma cllaga lagi dai aapima Diuusi. Dai agaicada lppa viaa aatma mui naana maasi cllagaducami ismaacadla maacai Diuusi agai ismaacadla acovai vuvaidi agai.

³³ Aidasi ganlamadu aimaraiña aan maitataanaiña aan tumiñsi tomali yuucusi.

³⁴ Baiyoma cllaga maata aapima in saana lagi gaaata vaaadana dai gaagaiña istumaasi tagito aan giñvllatar dai ismaacadla giñlamadu ajioopaiña lppa.

³⁵ Vllascara ganmamaatatuldiña aan ispoduucai glaagai isgaaata vaaadagi dai soicadagi soituuuigami. Vllascara avay tatagitoda istumaasi caiti Suusi Cristo: “Sioma baigallidiña ismaacadla gamaacai siismaacadla bllajai mastumaasi oidi”, ascaiti Suusi Cristo —astatadai Paavora.

³⁶ Mosaagacai lPaavora gomaasi gtootonacada clquiva vllascatai lamadu dai gamamagi.

³⁷ Dai vllascatai suaañimi dai cocomituquimi dai uusupigaimi diosaidacai.

³⁸ Dai alia soiganalli potadacai lPaavora sai camainlijada agai vaamioma. Dai oí asta siaaco cllaca lvaarcu.

21

¹ Dai anaasi viaacai lvaavoitudadami tlatasai aatma lvaarcuara dai salli iji Coosiamu. Dai siaadiqui iji aatma Roodasiamu dai abiaadara Paataramu.

² Paatarara tll aatma lmai vaarcu Penisiamaco imadami tatai agilara tlatasai aatma dai iji.

³ Dai dagavusai aatma lmapacara siaadara maasi Sipiliamu, Sipili aramapacara siaaco sicolimadi suudagi. Dai dagavusai aatma tai Sipili oogisa padara vii. Dai

apiaimlai aatama Siiliarla uucami. Tiirona viaa agaitadai istumaasi cusuvuti vvaarcu cascada ami aayi lagi.

⁴ Tlai anaasi tlapai aatama dai tla lamoco vaavoitudadami. Dai anaasi vii aatama cuvaracami tasai. Tai Diuusi Ibadla ñooqui vvaavoitudadami tai lagi potadai lPaavora sai maitaagai isimia lagi Jerusaleenamu.

⁵ Dai mosaalai cuvaracami tasai iji aatama. Tai vvasi vvaavoitudadami dai ooñigada dai maamaradla garoi gla suudagi ugidiarla uucami dai anaasi ooratana gartoonacada guuquiva aatama dai gamamagi.

⁶ Amaasi coocomitu aatama vvaavoitudadami dai diosagi dai tlatasai aatama vaarcuara tai lagi iji ganquiiquiamu.

⁷ Dai Tiironaiñdara apiaimlai aatama vaarcuara Tolemaidara uucami dai ami tlapai aatama dai viaatuli garaaduñi dai anaasi daraaja amo tasai lagi lamadu.

⁸ Dai siaadiqui Paavora lamadu aatama ismaacada oiditadai iji abiaadara dai aayi Sesareera. Dai ami iji Piili quidiamu lagi lamoco ismaacada gaaagidiña Diuusi ñooquida. Dai lagi lamoco taticogiadami acuaracamiñdara lara. Tlai anaasi vii aatama lagi lamadu.

⁹ Daidla lPiili maamaracatadi maacova ooqui. Dai lagi maiquiaa arcuucunacami. Daidla looqui aagaiña istumaasi aagidiña Diuusi.

¹⁰ Cadaraajatadai aatama chilaqui tasai tai ami divia amo calli Agavo tlagiducami. Lagi Judeeaiñdara divia dai lagi aagai istumaasi aagidiña Diuusi.

¹¹ Dai lagi bli Paavora givuradla dai acada vuupu gllacaso dai ganoonovi daidla itai: —Pocaiti Diuusi Ibadla sai Jerusaleenara ljudidú aduucai vulia lagi idi givurai tuidacami dai tlagida lagi ismaacada maitarjudidú —ascaiti lAgavo.

¹² Dai mosacalai aatama lamadu Sesareera oidacami gomaasi vvascatali daañimi aatama lPaavora sai maiimana Jerusaleenamu.

¹³ Damos lPaavora garaa noragi dai povai gartadai: —¿Tuimasi suana dai soigañlliatudai? ¿Ducatali ipalidi aapimla isama duucai giñtagitoituldagi? Masivuliagi isgñmuaagi lara Jerusaleenara gaaagiditali ana isSuusi Cristo arcagacara vuviadami. Ana gia maivuan inlidi —ascaiti lPaavora.

¹⁴ Aidasi tla aatama ismaitistui isama duucai tagitoituldagi dagito aatama daidla icaiti: —lraduuna istumaasi ipaliadagi Diuusi —caiti aatama.

¹⁵ Cadaivunucai chilaqui tasai bai gardui aatama dai iji Jerusaleenamu.

¹⁶ Tai garoi lamoco vaavoitudadami Sesareeaiñdara. Dai amaadutai lagi lramo calli Nasoñi tlagiducami. Lagi lSipilara oidacami dai laqui abiaadara lvaavoitudadami. Dai lagi quidiara viiya ragaitadai aatama.

¹⁷ Aidasi aayi aatama Jerusaleenara garaaduñi baiganliaracada garviaatuli.

¹⁸ Siaadiqui Paavora garoi aidasi dividamu aatama Jacovo. Ami daraajatadai vvasi baitaguucacamigada vvaavoitudadami lara.

¹⁹ Taidla lPaavora viaatuli dai aagidi vvasi istumaasi idui lagi Diuusi guvucadacada ismaacada maitarjudidú saagida.

²⁰ Dai aidasi cal lagi gomaasi calla ñoocai Diuusi vvarara. Tai amaasi lbaitaguucacami potadai lPaavora:

—Garaaduñi, damos calla maata aapi silaquidu vaavoitudadami judidú saagida dai vvascatali pocaiti sai aliasi glaagai isvasi vaavoitudadami apiallagiadagi vvasi Moseesacaru sallcamigada.

²¹ Dai lamo oodami aspocaitiña pasai aapi mamaatatludi vvasi judidú ismaacada sibaco oidaga sai mailagidiña Moseesacaru sallcamigada, dai poviapas caitiña lara sai maitaagai isiquiacadagi ganmaamara calli tuutucugada, tomali mailagidiña larviitldaraga.

²² ¿Istumaasi apanduñimu? Mosmaatama loodami iscadivia aapi dai ganampaidamu agai dai maataca aliadamu isducatai gamamaatatuldiña aapi.

²³ Sivi mosgaagidamu aatama istumaasi gaagai pasiduñiagi. Tanai daraaja graaduñi saagida maacova cacalli ismaacada bai dui amo ñiooqui Diuusi amadu dai maiquiaa naatocai idui.

²⁴ Vaidacaiñi aapi judidíu quiuupaigadamu daida iduñi istumaasi gaagai isiduñiagi siascada bai duñiagi amo istumaasi Diuusi amadu poduucái isduucái garmaatatuli Moseesacaru dai gaaata ñamquida aapi agai vatar quiuupiar. Dai gooquiar casi iduucái gomaasi casi istutuidi agai isiicagi gancuucupa poduucái tasduucái ivueeyi aatama. Dai casi iduucái aapi gomaasi maatamu vascatai ismaitarvaavoi mascaiti ganlidi, baiyoma mosaapi apa agida mamaatatuldaragada Moseesacaru.

²⁵ Moscaooji aatama amo oojai vaavoitudadami ismaacada maitarjudidíu dai poduucái ooji aatama sai camaiivum anlidiña mamaatatuldaragadacada Moseesacaru tomali judidíu viituldaragadacada, dai sai maicuaadana apa baabaidi ismaacada gadadasdi uuvisi ismaacada siaa duutudai oodami Diuusi duucái, tomali arada, dai tomali amo calsi baabiada baimuada ismaacada gacueeyi dai sai maigoogosi ganducamicana —astadaí abaitaguucacami apaavora.

²⁶ Taida apaavora vaidacai maacova cacalli judidíu quiuupaigadamu dai siaadiqui apaavora amadu agaa maacova idui istumaasi gaagaitadai siduñiagi siascada bai duñiagi amo istumaasi Diuusi amadu. Dai gooquiar vaa apaavora gaa quiuupaigadar judidíu dai aagida agai taanadami gaa quiuupaigadar judidíu istuigaco naatocai iduñia agai ismaacada bai dui agai Diuusi amadu, dai amaasi vaaapa agai agai apa amadutai istumaasi daasda agai Diuusi.

²⁷ Dai cayoga acái cuvaracami tasai tai amoco judidíu Asia davariar oidacami ta apaavora gaa quiuupaigadar judidíu dai sisiolitu vasi oodami dai bai apaavora.

²⁸ Dai ijiña daida icaitimi:

—Aapima judidíu, garsoñavurai. Idi acalli ismaacada aipaco aimaraiña dai vui ñioocaiña judidíu dai mamaatatuldaragada Moseesacaru dai idi judidíu quiuupaigada vui apa dai sivi asta vaapai goovai aa oodami ismaacada maitarjudidíu gaa quiuupaigadar judidíu dai poduucái maisiaa duutuli idi quiupai siaaco siaa duutudai judidíu Diuusi —ascaiti ajudidíu.

²⁹ Ajudidíu Asia davariar oidacami Jerusaleenar naiditadai apaavora vaasquioma Tróximo amadu. Tróximo arEfeesiar oidacami. Ajudidíu Asia davariar oidacami poliditadai isapaavora vaidacai cascada pocaiti.

³⁰ Tai vasi oidacami sisioli dai voopoigitai dada ami dai bai apaavora dai tavaimacái quidigamu dai otoma cuu cuucuparagada quiupai.

³¹ Dai camuaa agaitadai sai amadutai agidi gaa taanadamigada sandaaru sai vasi Jerusaleenar oidacami siaa caiti.

³² Tai agai otoma vaidacai gasandaaruga amadu ataanadami dai voopoigitai tapai ami siaaco daraajatadai loodami. Dai aidasida loodami ta gaa taanadami amadu sandaarugada camaigaa vaamioma apaavora.

³³ Taida gaa taanadami ma dai maisapicami bai apaavora dai gatjai masai vurana gooca cadeenacada dai gooquiar gatacacái siora agai dai astuma dui.

³⁴ Vaida loodami alia sisiocái dai amoco aagai amo istumaasi vai aa ama maasi dai poduucái maitistutuidi gaa taanadami iscaacagi dai matiagi astuma siadi cascada tjai agai gasandaaruga sai bacaiña apaavora madana siaaco oidaga agai.

³⁵⁻³⁶ Dai mosacái sadicaruda sandaaru quida, alia muidutugaitai oodami dai baiya agai apaavora dai iñaquimi daida icaitimi:

—Maaavurai, maaavurai —ascaitimi vascatai.

Cascada asandaaru viaacatadai ismootiadagi Paavora sai maibana aga.

37 Dai aidamasi cavaasa agaitadai Paavora tuucavi agai itatadai gaa tlaanadamigada asandaaru:

—¿Giñmaquiagipasi oigaragai isñiooquia aan? —astatadai Paavora.

Taida tlaanadami itatadai:

—¿Ñioocaipasi aapi giliego?

38 ¿Aida gia aapi maitacali Ejiipitara oidacada ismaacada llaquioma gaaagacai cocoda dudunucami dai goquiara vaidacai maaco miil gacoodacami oidigamu? —astatadai gaa tlaanadami.

39 Taida Paavora itatadai:

—Aan arjudiu. Tarsara vuusaicami aan dai anaasi aroidacami. Agai armapacara gducami Silisia davarara. Damos giñmaacafi oigaragai nai ñiooquida aan goodami —astatadai Paavora.

40 Taida gaa tlaanadami maa oigaragai. Taida Paavora calquiva tsadicarara. Dai vañigi ganovi sai dodoligiana vascatai. Dai aidasi cadodoli vii agai taida Paavora ñioo evreocada daida itatadai:

22

1 —Giñaaduñi, calcavurai aapima istumaasi gnaagida ñagai aan dai poduucai giñsoiña ñagai —astatadai Paavora.

2 Dai mosacai aoodami isñiooquidi agai evreocada vaamioma dodoli vii taida Paavora itatadai:

3 —Aan arjudiu. Tarsara vuusaicami aan. Agai armapacara Silisia. Damos tanai Jerusaleenara gaa aan. Gamalieli argiñmamaatatuldiamicatadai. Agai cal salli giñmaatutuli sallicamigada garraqui aaduñicarú. Dai aan vascara giñaajagai isiduñiagi vansi giñgucadacada istumaasi ipalidi Diusi, poduucai isducatai gnaajagai aapima siduñiagi sivi.

4 Aan llaquioma alia soi vuaadana vascatai ismaacada vaavoitudai isSuusi Cristo arcagacara vuviadami. Dai coodaiña aan amoco dai aa vuuyiña aan dai vupuraiña cadeenacada dai maamaisapaiña vansi amaduga masi ooqui dai calali.

5 Dai calga maata abaitacaacamigada papaali judidiu dai vansi adudunucami quiupirara dai agai arnairadami isagai vaa giñmaa ojai garaaduñi judidiu Damascara oidacami vatará. Dojirara giñmaa agai oigaragai ansai imana Damascamu dai gaagana vaavoitudadami dai vuaapa ñagaitadai aan tanai Jerusaleenara masai soimaa taataldana.

6 Mosimitadai aan dai camiaadimi Damascara dai cayoga danduucu tai todian duucai giñsicoli vapadolian dui amo gaa cuudagi tavaagaiñdara.

7 Antai aan davararapi gai dai cai aan amo ñiooqui vai povaiñtatadai: “Saulo, Saulo, ¿tuipasi soi giñvueeyi?” iñtatadai ñiooqui.

8 Antai tacacai aan daida itatadai: “¿Pora aapi?” Tai agai povaiñtatadai: “Aan anarSuusi Nasareetara oidacami agai vaa ismaacada soi vueeyi aapi”, iñtatadai tlaanadami.

9 Agai ismaacada giñlamadu iimitadai taa acuudagi dai alia duduaadimu damos maimaata cai agai ñiooqui ismaacada giñaagidi agai.

10 Antai aan potai: “¿Tumaa duuna aan?” Taida tlaanadami ipiñtatadai: “Vañigiñi dai apiaimada Damascamu siami gaaagidamu aa vansi pastumaasi viaa siduñiagi”, iñtatadai.

11 Daida gaa cuudagicada mainaadatai vii aan cascada giñaaduñi viaacatadai isgiñnoviana blacaticagi Damascara uucami.

12 Dai ami oidacatadai amo calli Ananiiasi tlagiducami. Agai aramo calli ismaacada calla agidi Moseesacaru mamaatutudaragada. Dai vassiljudidiu ismaacada Damascara oidacatadai alia calla gñocaiña agai vatar.

13 Ananiiasi divia dai gñida agai. Dai mosaayi dai povaiñtadai: “Giñaduñi Saulo casi istutuidi aapi isnaadagi apamu”, mospotai agai antai otoma nanaava aan dai tllalli ismaacada gñagiditadai.

14 Tai agai povaiñtadai: “Agai vaa Diuusi ismaacada siaa duutuli garalqui aaduñicaru alqui abiaadara covai gvuusaitu aapi pasai maacana istumaasi agai iduñia alidi tanai oidigi daama, dai pasai naidana ara agai ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi idui, dai pasai caana ara isagai vaa gñioqui.

15 Dai sivi catall aapi dai caca dai sivi calla gñioquimu aapi agai vatar vassiloodami vuitapi dai agidamu aapi pastuma tll dai pastuma caí.

16 ¿Dai sivi tatumaa nanaara aatama? Calquivañi dai vaavoituda Suusi Cristo vai agai gaoigaldana gsoimaascamiga nai gvacuanana”, iñtadai all.

17 Dai aidasi divia aan tami Jerusaleenara ii aan quiuupiamu dai gamamagi tai ami Diuusi gñallagi amo istumaasi.

18 Tll aan tlaanadami Suusi vaid ipiñtadai: “Sillscada calla gñioquia aapi aan gñvatar tanai Jerusaleenara maivaavoituda agai oodami cascada otoma cavami gaagacai vuusai tanai Jerusaleenaiñdara”, iñtadai tlaanadami Suusi Cristo.

19 Antai aan potadai: “Dañi tlaanadami calla maata agai iñsana vassilquiquiupaigadana judidiu aimaraña dai maamaisapicami vuudana ismaacada gvaavoitudai dai gvaiña aan.

20 Dai aidamasi mumueeyi gñioquituldiadamiga Tiivañi agai ismaacada calla gñocaiña aapi gvatar aan ara ami daacatadai dai bai agaitadai aan masmuaagi dai asta nuucada aan sosoada agai ismaacada mumueeyitadai”, antadai aan.

21 Damos tlaanadami povaiñtadai: “Imiñi aapi gootosana iñagai aan mllcasi ismaacada maitarjudidiu saagida”, iñtadai tlaanadami —astadai Paavora.

22 Calla caacatadai oodami asta agacai agai isDiuusi ootosa agai ismaacada maitarjudidiu saagida taida gnaagacai ijiiña daida icaitimi:

—Maaavurai gcalli. Sioma arcallagai ismaoidaca goovai —ascail oodami.

23 Dai alia baacoicatadai agai cascada apiañicai dai tlcavi susuligai gnvapasaraga dai tlcavi ditudai dvara.

24 Taida gll tlaanadami gada sandaru gatjai masai tuucavi vaasana Paavora dai glicarsana sai ñocana dai agana istuisida vui baacoi oodami.

25 Damos aidasi caturacatadai agai dai glicarsa agaitadai taida Paavora itadai amai tlaanadami gada sandaru ismaacada ami caacatadai:

—Viaamasi aapima sallicami isglicarsagi amo romano dai tomali maitcacacai dudunucamiara istuma dui —astadai Paavora.

26 Dai moscaacacai tlaanadami gomaasi ii dai mll aagidi gll tlaanadami daida itadai:

—Ganuucadacañi gomaasicada ismaacada iduñia agai. Idi calliava arromano —astadai.

27 Taida gll tlaanadami divia siaaco daacatadai Paavora daida itadai:

—¿Vaavoisi sarromano aapi? —astadai gll tlaanadami.

Taida Paavora itadai:

—Aja —astadai Paavora.

28 Taida gll tlaanadami potadai:

—Gaa namqui aan mui tumiñsi dai romanutu —astadai gll tlaanadami.

Taida Paavora aa noragi daida itadai:

—AanΛ gia arromamano giñdΛΛdΛ —astΛtdai ΛPaavora.

²⁹ GomaasicΛdΛ agai ismaacΛdΛ gΛicarsa agaitadai ΛPaavora dagito dai maigovioma iji. Dai camaatacaī agΛΛ tΛaanΛdami isvuu Λmo cΛli ismaacΛdΛ arromano alia duaadimu.

³⁰ Siaadiqui agΛΛ tΛaanΛdami cΛga maataca aliditadai istucΛdΛ gapilarΛ vuupai Λjudidīu ΛPaavora cascΛdΛ uupai cadeena ismaacΛdΛ ΛcΛdΛ vuracatadai dai tΛjai ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali judidīu Λmadu vΛasi ismaacΛdΛ vaamioma tΛaanΛi sai gΛnΛmpaidana dai vuusaitu ΛPaavora dai vΛascatai vuitapi cΛi.

23

¹ TaidΛ ΛPaavora vui nΛnΛava vΛasi ΛbaitΛguucacami ismaacΛdΛ gΛnΛmpagi daidΛ itΛtdai:

—Giñaaduñi, Λq̄qui abiaadΛrΛ oidaga aanΛ dai cΛga ivueeyi Diuusi vuitapi asta sivi uucami cascΛdΛ cΛga bai tadaga giñibΛdaga —astΛtdai ΛPaavora.

² TaidΛ ΛAnaniiasi ismaacΛdΛ ΛrbaitΛcΛaacamigadΛ papaali judidīu tΛjai agai ismaacΛdΛ miaadΛrioma guucacatadai ΛPaavora sai tΛñiana gΛgΛna.

³ DΛmos ΛPaavora itΛtdai:

—Diuusi soimaasi gΛtaatatuldamu aapi. Aapi aagai Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi. Mosdaja aapi dai nΛida agai isbai maicΛga idui aanΛ isducatai aagai Moseesacaru sΛlicamigadΛrΛ dai vΛascΛrΛ gataaanΛi aapi mΛsaidΛ giñgΛgΛna dai gomaasi daidarsi sΛlicamiΛrΛ —astΛtdai ΛPaavora.

⁴ Tai agai ismaacΛdΛ ami guucacatadai potΛtdai:

—¿Ducatai vui ñioocai aapi baitΛcΛaacamigadΛ papaali ismaacΛdΛ ivueeyi Diuusi aa duiñdadΛ? —astΛtdai.

⁵ TaidΛ ΛPaavora potΛtdai:

—Giñaaduñi, maimaatacatadai aanΛ isgoovai ΛrbaitΛcΛaacamigadΛ papaali judidīu mospocaiti Diuusi ñiooquidarΛ: “Maitavar vui ñioocada gandudunucamiga”, caiti Diuusi —astΛtdai ΛPaavora.

⁶ DaidΛ ΛPaavora maata tΛΛ isΛΛmoco Λdudunucami Λrsaduseo dai aa Λrfariseo, dai gΛgΛrΛ ñioo daidΛ itΛi:

—Giñaaduñi, aanΛ Λrfariseo aanΛ vaavoitudai fariseo vaavoidaragadΛ cascΛdΛ. Dai giñdΛΛdΛ Λrfariseo. Dai aanΛ vaavoitudai coidadΛ duaacaradΛ cascΛdΛ giñvuaa aapimΛ tanai dai vaama giñcΛi —astΛtdai ΛPaavora.

⁷ Aidasi potΛi agai Λfariseo Λmadu Λsaduseo Λagi gΛnvupui ñiooquimi.

⁸ Λsaduseo pocaiti sai maioidaga duaacaragai, dai maitiipu Diuusi tΛtΛaañicarudΛ dai ismaiibΛdaga oodami. DΛmos Λfariseo vaavoitudai vΛasi gomaasi cascΛdΛ ΛΛmoco aagai Λmo istumaasi vai aa Λma maasi.

⁹ Dai vΛascatai iñacai. Tai guuquiva ΛΛmoco mamaatΛtuldiadami Diuusi sΛlicamigadΛ ismaacΛdΛ vaavoitudai agai vaa vaavoidaragai ismaacΛdΛ vaavoitudai Λfariseo, daidΛ icaiti.

—Idi cΛli maitarsoimaasi iducami siΛrvaavoi isñiooqui Λmo Diuusi tΛaañicarudΛ isΛmo ibΛadΛ ΛpΛ maitarcΛagai tΛsvuidarΛ vΛatΛcagi Diuusi —ascaiti ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛlicamigadΛ.

¹⁰ Dai idi aatagiΛrΛ alia baacoicatadai Λoodami cascΛdΛ agΛΛ tΛaanΛdamigadΛ sandaaru alia duaadicuitadai mΛssoi duñiagi ΛPaavora, cascΛdΛ ootosi agai ñiooqui sandaaru sai dadana dai vuusaidana ΛPaavora Λoodami saagidaiñdΛrΛ dai bΛlcaini Λpamu sandaaru quiidiamu.

¹¹ Siaadiqui tucarΛ divia Diuusi dai sonuana cΛquiva ΛPaavora dai potΛtdai:

—Maitiduaadicuda Paavora poduucai pΛsduucai cΛga ñioo aapi aanΛ giñvΛatarΛ tanai JerusaleenΛrΛ poduucai ΛpΛ pΛñiooquia agai RoomΛrΛ —astΛtdai Diuusi.

12 Siaadiqui ammoco judidíu bai dui ñiooqui dai muaa agai Paavora. Dai poduucai bai dui sai maidaca agai cuaadagai tomali suudagi asta siascada muaa Paavora sai Diuusi gaggavia agai ismaipodunia agai.

13 Ascalli ismaacada poduucai bai dui arvaamioma isgoo coobai.

14 Dai agai iji siaaco daraajatadai abaitguucacamigada papaali amadu aa talaanadamigada judidíu daida itadai:

—Cabai dui aatama tsai maidaca ragai cuaadagai asta tsiascada muaa Paavora sai Diuusi gargagana tsamaipoduniagi.

15 Daidi sivi aapima amadu aa ismaacada arvaamioma talaanadamigada judidíu aagidavurai gaa talaanadamigada romamano sai baigovai vuaapana Paavora dai poviavar tada masai vaamioma caga maataca agai istuma dui agai. Ttai aatama soobidaca ragai maiquiaa ana ttai muaa ragai —astadai ascalli.

16 Damos amarada Paavora siagida maí gomaasi dai ii sandaaru quiidiamu dai aagida agai Paavora.

17 Taida Paavora vai amo sandaaru talaanadamigada daida itadai:

—Vaidacaiñi idi ali gaa maa siaaco daja gaa talaandami aagidasa agai goovai amo ñiooqui —astadai Paavora.

18 Taida talaandami vaidacai siaaco daacatadai gaa talaandami daida itadai:

—Paavora maisapicada gñaagidi ansai gvuapidana idi ali gaa gaaagidasa lididi goovai amo ñiooqui —astadai.

19 Taida gaa talaandami noviañdarai bai ali gaa dai covai vaidacai daida itadai:

—¿Tumaasi gñaagida lididi aapi? —astadai gaa talaandami.

20 Taida ali gaa itadai:

—Ajudidíu cabai dui sai gaaagida agai psai sioroco baccaña goPaavora maa siaaco daraaja talaanadamigada judidíu sai sioma caga maataca agai istuma dui agai.

21 Damos maitivaavoituda. Vaamioma isgoo coobai ccalli assoobidaca agai voiyara dai maiquiaa ana sai muaa agai dai poduucai bai dui sai maidaca agai cuaadagai tomali suudagi asta siascada muaa sai Diuusi gaggavia agai ismaipodunia agai. Dai sivi cabai ganduuduna dai mosnara istaiya aapi —astadai ali gaa.

22 Taida gaa talaandami diosagi ali gaa dai potadai sai maiaagidiña tomali amaadutai iscaagidi gomaasi.

23 Taida gaa talaandami vaí gooca sandaaru talaanadamigada dai ttai sai bai duuna gooca sientto sandaaru gantaataracada ajioopadami, dai vaicoobai dan baivustaama sandaaru caapayu daama ajioopadami, dai goo sientto sandaaru ismaacada vuu ajioopai lalansa sai iimana amadu Paavora Sesareeamu aida tucara tustaaara.

24 Dai gatjai ara sai bai duuna caapayu sai daitugaiña Paavora dai ttai ara sai cagaducami tagidana gaa dunucami Pailisi.

25 Dai agaicada ootoi amo oojai dai ojiaara itadai:

26 “Gaa dunucami Pailisi, ana arclaudio Liisiasi dai ana aliasi siaa gduutudai dai gviaatuldi.

27 Ajudidíu camaisapicami bai idi calli dai muaa agaitadai antai maí ana isgoovai arromano cascada otoma ii ana amadu gñsandaaruga dai ma soi.

28 Damos ana maataca ñaliditadai mastuucada gpiara vuupai cascada vaidacai ana dudunucamigada judidíu ampaidaragadamu,

29 dai mosotoma maí ana masai gpiara vuupai maivaavoitudaitai goovai viituldaragada, dai mosmaitiipucadadai istuisi muaagi tomali istuisi maisagi.

30 Damos maí ana isajudidíu cabai dui dai muaa agai cascada antotoma gootosi, dai caaagidi ana ara agai ismaacada gpiara vuupai sai gaamu iimana dai gaaagidana istuma viaaca agai goPaavora vui. Mosacaasi”, astadai ojiaara.

³¹ TaidΛ sandaaru bai ΔPaavora tucarΛ poduucai masduucai aagidi dai bΛΛcai AntipatriariΛ uucami.

³² Siaadiqui Δsandaaru gΔntaataracΔΔ ajiopadami Δpamu dada gΔnquiiΛrΛ daidΛ Δcaapayu daama iimΔicΔΔ apiavaidaticatadai ΔPaavora.

³³ Dai aΔcai SesareeΛrΛ maa Δoojai Δdunucami dai bo tΔΔgi ΔPaavora ΔpΛ.

³⁴ TaidΛ Δdunucami ΔpΛga nΔnΔidi Δoojai dai gooquiΛrΛ tΔcakai ΔPaavora saaco oidacami, dai camaatΔcai isiΛrSiliisiΛrΛ oidacami

³⁵ potΔΔdai:

—GΔcaΔcamu aanΛ siΛΔscadΔ dadiagi Δgai ismaacΔΔ gΔpiΛrΛ gΔvuupai —astΔΔdai Δdunucami.

Dai gatΔjai masai nuucadacana ΔgΛΛ raí EroodΔsi quidiΛrΛ.

24

¹ Bo taama tasaicΔΔ ami divia Ananiiasi Δgai ΔrbaitΔcΔaacamigadΔ papaali judidíu. Dai Δmadu iimΔitadai ΔpΛ Δmoco Δjudidíu baitΔguucacamigadΔ dai Δmai ismaacΔΔ Δrñiooquituldiadami Δgai Tértulo tΔΔgidu. Dai vΔΔscatai vuidΛrΛ guuquiva ΔgΛΛ tΔaanΔdami dai gΔpiΛrΛ vuaaja Δgai ΔPaavora.

² MΔtai mosvuaa ΔPaavora vaidΛ ΔTértulo gΔpiΛrΛ vuupaimi dai potΔΔdai Tértulo ΔPailisi:

—AliΔ baigΔrΔlidi aatΔmΛ aapi gΔrbaitΔcΔaacamigacΔΔ aliΔ saituduga aapi cascΔΔ cΛΔgaΛcΛrΛ oidaga aatΔmΛ, dai vΔΔsiaΔcatai sioma cΛΔgadu vΔΔsi oodami vΔΔtarΛ tΔaanΔdamicatai aapi,

³ cascΔΔ sΔΔlicΔΔ baigΔrΔlidi aatΔmΛ vΔΔscatai aipaco oidacami.

⁴ Maisi tΔvΔpi gΔsoobida ΔrΔlidi aatΔmΛ, cascΔΔ gΔdaanΔi aanΛ pΔsai gΔroigΔdana dai gΔrcaΔcana laachi.

⁵ Moscamaí aatΔmΛ isidi cΛΔli ΔrcΔisi imisΔliacami gΔducami dai vΔΔsi aipaco sisioquitudai judidíu. Dai goovai ΔrbaitΔcΔaacamigadΔ Δoodami ismaacΔΔ vaavoitudai mamaatΔtuldaragadΔ ΔSuusi Cristo NasareetΛrΛ oidacΔΔ cascΔΔ nasareno aagai Δgai.

⁶ Dai gocΔli vaapasa Δlidadai Δmoco ismaacΔΔ maitarjudidíu ΔgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu dai poduucai maisiaa duutuli goovai gΔrquiupai, tΔtai aatΔmΛ bai dai van cΛΔsa ragitadai gΔrdudunucamiga vuidΛrΛ.

⁷ DΔmos ΔLiisiasi ΔgΛΛ tΔaanΔdamigadΔ sandaaru anai divia dai guvucadagaicΔΔ gΔrvoopoji.

⁸ DaidΛ icaiti sai siorΛ gΔpiΛrΛ vuupadagi sai dadana aapi gΔmadu. MostΔcacañi aapi ΔΔgi dai poduucai cΛΔga maatΔcamu aapi isiΛrvaavoi vΔΔsi ismaacΔΔ gΔaagidi aatΔmΛ —astΔΔdai Tértulo.

⁹ TaidΛ Δjudidíu ismaacΔΔ ami guucacatadai potΔΔdai ΔpΛ sai vΔΔsi gomaasi Δrvaavoi.

¹⁰ Amaasi ΔgΛΛ tΔaanΔdami sisigi ΔPaavora sai ñioocana taidΛ ΔPaavora potΔi:

—CΛΔga maatΛ aanΛ isaapi ΔrdunucamigadΔ idi oodami Δqui abiaadΛrΛ cascΔΔ baigiñΔliaracΔΔ Δgi giñsoiñamu aanΛ aapi gΔvuitapi.

¹¹ CΛΔga istutuidi aapi ismatiagi ismaiquiaa baivito baivustaama dan gooca tasai isaayi aanΛ JerusaleenΛrΛ dai siaa duutuda iñagai Diuusi.

¹² Dai aanΛ maivui ñioocai tomali Δmaadutai tomali maisiolitudai aanΛ oodami ΔgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu tomali aali quiquiupaiΛrΛ tomali ΔmapΛcΛrΛ JerusaleenΛrΛ.

¹³ Idi oodami maitistutuidi isvuusaidagi tomali Δmo nΔijadami ispotΔiyagi sidΛ Δrvaavoi gomaasi istucΔΔ gΔpiΛrΛ giñvuupai goovai.

¹⁴ DΔmos Δmo istumaasi sΔΔlicΔΔ gΔnaagidi aanΛ. AanΛ anΔΔgidi Diuusi Δgai vaa ismaacΔΔ ΔΔgidiña giñΛΛqui aadũnicaru. ΔΔgidi aanΛ Diuusi Δpan duucai Δgai ismaacΔΔ vaavoitudai Suusi Cristo mamaatΔtuldaragadΔ. Δjudidíu pocaiti sai maitarvaavoi idi

vaavoidaragai. AanΛ vaavoitudai ΛΛpΛ vΛΛsi ismaacΛdΛ ooja Moseesacaru dai ismaacΛdΛ ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ.

¹⁵ AanΛ ΛΛpΛ vaavoitudai Λpan duucal Λjudidíu isduduaaca agai vΛΛsi coidadΛ cΛΛga tuutiacΛdΛ dai maicΛΛga tuutiacΛdΛ ΛΛpΛ.

¹⁶ CascΛdΛ gaagai aanΛ isducatai cΛΛgacΛrΛ oidacagi dai maisiaa Λradagi Diuusi vuitapi dai oodami vuitapi.

¹⁷ ChiΛΛqui uumigi sibΛaco aimΛraiña aanΛ dai Λpamu divia giñdΛvΛΛragana dai vuaapida iñagai Λoidacami tumiñsi ismaacΛdΛ ootosi aa sibΛadΛrΛ oidacami dai aanΛ ΛΛpΛ gamaquia iñagai soiñi.

¹⁸ Gomaasi ivuaadatadai aanΛ agΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu aidΛsidΛ giñtΛΛ ΛΛmoco judidíu Aasia dΛvΛΛriΛrΛ oidacami. Dai casi iduitadai aanΛ istumaasi gΛaagai siduñiagi siΛascadΛ bai duñiagi Λmo istumaasi Diuusi ΛΛmadu poduucal isduucal gΛrviituli Moseesacaru. Dai maitiipucatadai mui oodami giñΛΛmadu dai tomali maisisiocaitadai oodami.

¹⁹ Agai vaa Aasia dΛvΛΛriΛrΛ oidacami ismaacΛdΛ pocaiti ansai aanΛ maisiaa duutuli agΛΛ quiupai tudu gΛaagai isdadimudai dai gΛpiΛrΛ giñvuajamudai tami isviaacagi agai Λmo istumaasi giñvui.

²⁰ MΛΛca JerusaleenΛrΛ vaama giñcΛi Λjudidíu gΛnbaitΛguucacamiga vuidΛrΛ. Dai sivi vai aagana idi ismaacΛdΛ JerusaleenaiñdΛrΛ dada sabai tΛΛ nΛijadami issoimaasi idui aanΛ.

²¹ MaatΛs pocaiti agai ΛΛpΛ issoimaasi idui aanΛ aidΛsi gΛgΛrΛ ñioo aanΛ dai potΛi: “AanΛ anvaavoitudai coidadΛ duaacaradΛ cascΛdΛ vaama giñcΛcΛsai aapimΛ sivi”, antΛtΛdai aanΛ —caiti Paavora.

²² ΛPailisi cacΛΛga maatacatadai vΛΛsi istumaasi ismaacΛdΛ vaavoitudai agai ismaacΛdΛ vaavoitudai Suusi Cristo cascΛdΛ aidΛsi moscaΛ istumaasi aagai ΛPaavora camaivaamioma tΛcacai dai potΛtΛdai:

—SiΛascadΛ diviagi agΛΛ tΛaanΛdamigadΛ sandaarΛ Liisiasi bai gΛnduiñdamu aanΛ idi ñiooqui —astΛtΛdai.

²³ DaidΛ ΛPailisi tΛjai Λmo sandaarΛ tΛaanΛdamigadΛ sai apianuucadacana ΛPaavora dai vΛΛscarΛ dagitona saidΛ ivuaadana istumaasi ipΛliada agai dai dagitona ΛΛpΛ sai daividiña aaduñdΛ dai soicΛiña istumaasicΛdΛ tΛgitocagi ΛPaavora.

²⁴ Dai bo chiΛΛqui tasaicΛdΛ Λpamu divia ΛPailisi dai vaidati gΛooñiga Durusila. Agai Λrjudíu. DaidΛ ΛPailisi ootosi ñiooqui ΛPaavora sai diviana dai aagidana Suusi Cristo mamaatΛtuldiaragadΛ.

²⁵ AidΛsi Paavora aagidi isducatai gΛaagai iscΛΛgacΛrΛ oidacagi sai gΛnnuucadacana dai maisoimaasi ivuaadana, dai aagidi ΛΛpΛ sai Λmo imidagai Diuusi nΛida agai vΛΛsi oodami ismaacΛdΛ ΛrcΛΛga ivuaadami dai ismaacΛdΛ ΛrmaicΛΛga ivuaadami. TaidΛ ΛPailisi aidΛsi caΛ agai gomaasi aliΛ duaadimu daidΛ itΛtΛdai:

—ImΛdañi, ΛΛpΛ daamarΛ iñsiΛascadΛ istutiadagi nai gΛootosdagi ñiooqui —astΛtΛdai ΛPailisi.

²⁶ DaidΛ ΛPailisi povΛΛlidadai ΛΛpΛ siΛPaavora maquia agai tumiñsi sai dagitona isimiagi cascΛdΛ duudatai vapaidiña agai dai aatagidiña.

²⁷ Dai poduucal aitu goo uumigi. Taida aayi istuigaco gatΛagi ΛPailisi gΛsΛΛlicamiga mΛtai daí Poolisio Festo. DaidΛ ΛPailisi ipΛlidadai iscΛΛgacΛrΛ nΛijadagi Λjudidíu cascΛdΛ maispicami viaa agai ΛPaavora.

25

¹ TaidΛ ΛFesto aayi JudeeΛrΛ dai baiya agai gΛsΛΛlicamiga. Dai bo vaica tasaicΛdΛ SesareeaiñdΛrΛ tΛsai JerusaleenamΛ.

² Dai ami abaitaguucacamigadΛ papaali judidíu Λmadu atatΛaanΛdamigadΛ judidíu aagidi Festo sai Paavora argΛpiΛraΛ caatΛcami.

³ Dai daañimi dai potΛtΛdai sai oigΛdana dai ootosana siooraΛ vuaapagi ΛPaavora ami JerusaleenΛraΛ. Agai cabai duitadai dai soobida agai ΛPaavora voiyΛraΛ dai muaa agai cascΛdΛ potΛtΛdai agai ΛFesto.

⁴ TaidΛ ΛFesto aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Paavora maisapi SesareeΛraΛ dai aanΛ gaamucu imia iñΛlidi chiΛΛqui tasaicΛdΛ,

⁵ cascΛdΛ aapimΛ mΛsmaacΛdΛ viaa sΛΛlicami gΛaagai mΛsgiiñoidagi Sesareeamu. Dai siΛ Paavora Λrsoimaasi iducami ami istutuidi aapimΛ isgΛpiΛraΛ vuaajagi —astΛtΛdai Festo.

⁶ DaidΛ ΛFesto anaasi JerusaleenΛraΛ vii parΛ mamacova tasai dai Λpamu ii Sesareeamu dai siaadiqui vaa dudunucami quidiΛraΛ siaaco gataΛaanΛda agai agai dai gatΛjai mΛsai vuaapana ΛPaavora.

⁷ AidΛsi ΛPaavora vaa ami taidΛ Λjudidíu ismaacΛdΛ dada JerusaleeniñdΛraΛ miaadΛraΛ guuquiva dai gΛpiΛraΛ vuupaimi sai naana maasi idui aliΛ soimaascami. DΛmos maiti- ipucataidai tomali Λmo nΛijadami.

⁸ TaidΛ ΛPaavora cΛquiva dai Λagi gΛsoiña agai dai pocaiti:

—AanΛ gia maisoimaasi ivueeyi sΛΛlicamigadΛ judidíu vui tomali agΛΛ quiuupaigadΛ judidíu vui, tomali abaitΛcΛaacamigadΛ romamano vui —astΛtΛdai ΛPaavora.

⁹ VaidΛ ΛFesto ipΛlidadai iscΛagacΛraΛ nΛijadagi Λjudidíu cascΛdΛ itΛtΛdai agai ΛPaavora:

—¿ImiapΛsi Λlidi Jerusaleenamui nai mΛΛca gatΛcaca naana maasi istumaasi dai nΛidamu aanΛ isgΛpiΛr gΛduñi ischo ΛpΛ? —astΛtΛdai ΛFesto.

¹⁰ TaidΛ ΛPaavora aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Tamian cΛΛca siaaco gataΛaanΛi dudunucami ismaacΛdΛ daraasai abaitΛcΛaacamigadΛ romamano dai tami agai mΛsiaaco istutuidi isgiiñtΛcacagi. CΛga maataΛ aapi iñsaanaΛ maitivueeyi tomali Λmo istumaasi soimaascami Λjudidíu vui.

¹¹ SiΛduñiada Λrvaavoica issoimaasi idui aanΛ mΛscascΛdΛ giñmuaa Λliada tomamΛs giñmuaa. Dai ismaitΛrvaavoicagi gomaasi istumaasi gΛpiΛraΛ giñvuupai tomali Λmaadutai maiviaa sΛΛlicami isgiiñtΛagidagi Λjudidíu. AanΛ ipΛlidi mΛsvaama giñcΛΛsagi agΛΛ baitΛcΛaacamigadΛ romamano vuidΛraΛ —astΛtΛdai ΛPaavora.

¹² TaidΛ ΛFesto gaaataga Λmadu gΛmaacadamiga ñiooqui daida aa noragi ΛPaavora daidΛ itΛtΛdai:

—Capocaiti aapi pΛsaidΛ ipΛlidi isgΛtΛcacagi agΛΛ baitΛcΛaacami agai Λmadu tudu imimu aapi —astΛtΛdai.

¹³ Cadaivunucai chiΛΛqui tasai tai ii Λmai raí Λmadu ooñigadΛ Berenisa Sesareeamu dai viaatulda agai Festo.

¹⁴ Dai anaasi daraaja bai tΛvΛpi taidΛ Λraí Festo aagidi Agilipo sai maisaca Λmo cΛΛli Paavora tΛΛgiducami dai potΛtΛdai:

—Govaa cΛΛli ΛrΛgai ismaacΛdΛ maisapicami viaa ΛPailisi.

¹⁵ AidΛsi JerusaleenΛraΛ daacatadai aanΛ taidΛ abaitΛcΛaacamigadΛ papaali Λmadu atatΛaanΛdamigadΛ judidíu giñaagidi sai Paavora argΛpiΛraΛ caatΛcami dai giñaagidi ansai gataΛaanΛna muaragai.

¹⁶ Antai aanΛ aa noragi dai potΛtΛdai sai ΛdudunucamigadΛ romamano maita maacai oigaragai ismuaagi Λmo gΛpiΛraΛ caatΛcami asta siΛascadΛ vupuidΛraΛ guuquiva agΛpiΛraΛ caatΛcΛdΛ Λmadu ismaacΛdΛ gΛpiΛraΛ vuupai, dai poduucai agΛpiΛraΛ caatΛcΛdΛ Λagi istutuidi isgΛsoiñagi.

¹⁷ CascΛdΛ aidΛsi dada agai mainΛnΛra aanΛ vaamioma mossiaadiqui vaa aanΛ dudunucami quidiΛraΛ dai gatΛjai aanΛ mΛsai vuaapana ΛcΛΛli.

¹⁸ Damos agai ismaacada dada dai gapirra vuaaja agai maigpirra vuaa tomali amo istumaasi poduucai isduucai tlatgitoitadai aan.

¹⁹ Mosacaasi ismaacada aagaitadai agai mosaggi ganvaavoidaraga sai Paavora maisiaa duutuli vaavoidaragada judidiu. Dai mosaagaitadai lapa alla Suusi ismaacada camuu sai Paavora pocaiti sai duaaca.

²⁰ Dai camaimai aan isducatai iduñiagi amo istumaasi pomaasi, dai taccacai aan Paavora sabai imia alidi Jerusaleenamu ansai malca taccacana aan gomaasi.

²¹ Damos agai ipalidi masvan calsagi alla baitacaacami Augusto vuidara, cascada gatjai aan masai apiamaisacana asta silascada istui aan isootosdagi alla baitacaacami —astatadai Festo.

²² Taida Agilipo potadai Festo:

—Aan lapa calca inlidi allli —astatadai Agilipo.

Taida Festo aa noragi daida itadai:

—Sioroco calcamu aapi —astatadai Festo.

²³ Dai siaadiqui aidasi aayi Agilipo amadu Berenisa dai dudunucami quidiara vaapa dai garai rantuidigi. Dai agai amadu iimitadai lapa lbaitaguucacamigada sandaaru dai vaamioma talaanadami Sesareara. Taida Festo gatjai masai vaaapana Paavora

²⁴ dai potai:

—Aapi gallai Agilipo dai vasi calalli ismaacada tanai garlamadu ganmpagi, tami naidi aapim idi cali. Idi aragai ismaacada gapirra vuupai muidutai judidiu vasi panasi Jerusaleenara silasi tanai Sesareara dai maidagitocai ginaagidi sai idi cali casi glaagai ismuquiagi.

²⁵ Damos aan polidi istiipu istuusi muaagi. Dai lagi goovai ipali masvan calsagi alla baitacaacami Augusto vuidara, cascada capoduucai tgitto aan insootosdagi.

²⁶ Dai aan maimaata istumaasi oojidagi lbaitacaacami cascada gatjai aan masai vaaapana tami aapim ganvuitapi. Sioma calga aapicada rai Agilipo pai aapi taccacai istuma dui goovai dai poduucai viaacamu aan istumaasi oojidagi alla baitacaacami.

²⁷ Alia viiirugami alidi aan ismosapiaduucai ootosagi amo maisapicami dai maiaagidagi mastuusi gapirra vuupai —astatadai Festo.

26

¹ Taida Agilipo potadai Paavora:

—Casi istutuidi aapi iniooquiagi lagi ganllatar —astatadai Agilipo.

Taida Paavora vanigi ganovi dai glaagacai nioo dai pocaiti:

² —Alia baiginalidi aan istutuiditai isgllamadu gaaatagagi aapi rai. Dai ginsoinagi vassiacatai istumaasi gapirra ginvuupai judidiu.

³ Dai calga maata aapi lapa vasi viituldaragada judidiu dai vasi tastuucada garvupui nioocaina, cascada gdaanai aan psai maiojodaitai gincalca.

⁴ Vasi judidiu maata isducatai oidacatadai aan aliducatai abiaadara lagi agai saagida gindavllaragana dai Jerusaleenara.

⁵ Dai maata vasi isgllacatai abiaadara arfariseo aan. Goma fariseo vaamioma calga lagi judidiu vaavoidaragada. Dai vasi judidiu calga istutuidi isaagagi vasi gomaasi isipliadagi.

⁶ Dai Diusi bai lapi aagidi garlapi aadunicarai sai duduaacalda agai coidada nai aan vaavoitudai gomaasi cascada gapirra ginvuupai sivi.

⁷ Dai vasi acajiudad lbaiivustaama dan gooca calalli maamarada Isirelicaru agai vaa argarlapai aadunicarai dai agai quiaa nllara ispoduucai iduñiagi Diusi cascada siaa

- 24 Mospotai Paavora aagi gasoicitai, taid a Festo gagara ñioo daida itatadai:
—Vuiirutupatiqui aapi Paavora. Mosasi mamaatari aapi cascada cavuiirutu —astatadai Festo.
- 25 Damos a Paavora aa noragi daida itatadai:
—Mitant vuiirutu aan baiyoma goovai ismaacada aagai aan sallicaada arvaavoi.
- 26 Tami daja goraí Agilipo dai goovai canga maata vasi gomaasi cascada maidu-aadicutai aagai aan goovai vuitapi. Aan sallicaada vaavoitudai isgoovai canga maata vasi gomaasi. Goovai maitaramo istumaasi astoquicami.
- 27 Raí Agilipo, ¿vaavoitudaipasi aapi ismaacada aagai Diuusi ñiñoquituldiadamigada? Canga maata aan isvaavoitudai aapi —astatadai Paavora.
- 28 Taid a Agilipo potatadai:
—Moschiñqui ñiooquicada baitoma giñvaavoituli aapi isSuusi Cristo arcagacara vuvi-adami —astatadai Agilipo.
- 29 Taid a Paavora potatadai:
—Chiñqui ismuicada daanada inlidi aan Diuusi sai maisiu mosaca aapi vaavoitudadana isducatai vaavoitudai aan mosvascatai ismaacada giñca sivi poduucai vaavoitudana ara, damos maivuupulicagi cadeenacada giñpan duucai —ascaiti a Paavora.
- 30 Aidasi potai a Paavora ciquiva arai amadu Festo amadu Berenisa amadu vascatai ismaacada ami daraajatadai.
- 31 Dai covai iji dai aagi gaaataga agai dai pocaiti:
—Idi cali maitarsoimaasi iducami maitipu mastuisi muaagi, tomali maitaagai ismaisapica goovai —ascaiti.
- 32 Taid a Agilipo potatadai Festo:
—Idi cali canga baigacamudai msdagituagi ismaipotaimudai goovai saida ipalidi msvan casagi gaa baitacaacami vuidara —astatadai.

27

- 1 Aidasi povanalli agai isgarootosagi Italiamu matai taaagi a Paavora amadu agaa maa-maisapicada amo taanadamigada sandaaru Julio tagiducami. Agai artaanadamigada sandaarugada gaa baitacaacami Augusto.
- 2 Dai taasai aatama amo vaarcuara ismaacada arAdaramitara oidacami dai casi arimadamicatadai muiyapara Asia. Dai Aristarco groiditadai ara, agai Tesalonicara oidaga.
- 3 Siaadico Sidooniaru garuuli aatama. Dai Julio cagacara nidi Paavora dai dagito sai mala nidana gaaduñi. Daid aaduñda baiganliaracada miaadagi tai ami gibasi agai.
- 4 a Vaarcuavallicaada aimari. Dai abiaadara iimcai garvuidara vustaimi avalli cascada Sipili labagi dagavusai aatama. Agai aramapacara sicolimadicami suudagi.
- 5 Dai dagavunucai aatama gaa suudagi Silisia abaana dai Panfilia abaana salli dai Miriara aayi Lisia davarara.
- 6 Tai ami taanadamigada sandaaru ta amai vaarcu Alijandaliandara imadami dai Italia amaco imatadai. Dai ami gartatitu tsai apiaiimña.
- 7 Bai mui tasai mosca duucai iimai aatama dai alia sijaitai aayi Ganido abaana. Vai quiaa garvuidara vustai avalli cascada dagavusai aatama Salomoni dai Calieta labagi salli iji. Agai aramapacara sicolimadicami suudagi.
- 8 Dai apiaquiaa sijaitai iimai Calieta abaana aayi aatama amapacara siaaco Canga Uliñacarui tagidu Lasea abaana.
- 9 Camui tasai padui tasi mosiimaitadai dai camiaadimi toomoco cascada aliasi arduaadimudagai isapiaimadagi, cascada Paavora maa ñiooqui,

10 dai potatadai:

—Cacalli aan polidi isgarimidaga ali asi arduaadimudagaica agai dai siaa gduuñimu siasi govaarcu moduucai cusuuvida, dai asta aatama istutuidi iscoiyagi —astatadai Paavora.

11 Damos asandaaru tlaanadamigada vaamioma lagi avarcu soigacami dai avarcu tlaanadamigada si Paavora.

12 Dai ami maicagaducata dai isdaivuñdagi toomoco dai baitoma vascatai povanlilitadai issiooma arcagai isiimiagi abiaadara dai nida agai sabaig istuidacai ana Peñisiara dai ami daivuñdagi toomoco. Ami aramai amapacara siaaco gugucavi varcu Calieta davarira. Dai ami maisi aajai avalli.

13 Cava apamu maisi cavami sur amacoaiñdara vai cascada povanlilitadai agai issistutuidi isapiaimadagi. Ttai iji dai Calieta davarira abaana salli iimai.

14 Damos otoma alia cavami ava davarira amadara.

15 Dai gaa suudagi amaco garnuituscai. Dai camaitardagito tsbaitaco iimiagi cascada mosdagito agai sai garbaccaina.

16 Dai amapacara sicolimadi suudagi Clauda tagidu ttai labagi dagavusai aatama. Dai alia sijaita tsagi aatama ali varcu ismaacada tvaimaticatadai avarcu gducada.

17 Aidatasi cacaga vuu ali varcu gooquira gagar tataropiñdicada vuu gaa varcu sai maisiaa gduuna. Dai duduaadicuitadai aatama isgarbaccuiagi avalli Silite amacoga siaaco oidaga oorai duupiacami cascada tvañi aatama licuusi ismaacada acada niuscavi avalli avarcu. Dai mosapiaduucavi dagito aatama sai garbaccaina avalli.

18 Dai siaadico apiaquiaa alia cavami vustai avalli cascada gaa suudagi arana suuligaimi agai cuaadagai sai maisi vattatugaina avarcu dai camaidupiquidana suudara.

19 Dai gansiaadico vascatai aatama suudara suuli vasi istumaasi oidacata dai varcu arana.

20 Dai catavapi apadui tasi mainidi tasai tomali sisiaavugai. Dai alia cavami avarira quiaa cascada camaitagitocatadai aatama isvuvaquiagi.

21 Dai catavapi apadui tasi maitacueeyi aatama taida Paavora cquiva vascatai saagida daida itai:

—Cacalli sioma arcagaicamudai isgñagidamudai aapima dai maivuvaquimudai Calietaiñdara simaisoi gduuñimudai govaarcu dai tomali aatama maisoimaa taatamudai dai maisiaa gduuñimudai mosacqui istumaasi.

22 Dai sivi aan gnaagidi masai maisoiganlidiña. Tomali amaadutai aapima maimuquiaa agai. Tomasi govaarcu siaa gdui.

23 Aan arDiusi marada dai lagi dai aan, dai tucara taa aan amo Diusi taañicaruda

24 vai povaiñtatadai: “Paavora maitiduaadicuda viaapa isvuidara cquivagi gaa baitacacacamigada romamano. Cascada aapi amadu vascatai ismaacada gammadu iimai cacacara vuvaquia agai”, iñtatadai Diusi taañicaruda.

25 Cascada baigavar ganliada aapima vascatai. Aan gia vaavoitudai Diusi dai cacaga maata aan ispovai gduña agai isducatai gñagidi Diusi taañicaruda.

26 Siaa gduuñimu govaarcu dai aatama amapacara sicolimadicamiara suudagi viimu —astatadai Paavora.

27 Dai cagooca acaldi gaa suudara iimitadai aatama dai Adliana iimitadai aatama gaa tucara vai apaco garba ajioopai avalli. Dai aran tucara maata taa agai ismaacada nuucavi avarcu iscayoga aayi davarira.

28 Dai apavi agai suudagi saa tuucavaga saida aramo coobai dan baivustaama dan naadami metro dai baitacuioma apamu apavi sai casi aramo coobai dan cuvaracami metro.

—Idi calli gia sállicada argamuaacami. Tomasi callagacara vuusai goovai suudagiaindara vallascara Diuusi maidagitomu isoidaca goovai —ascaiti loidacami.

⁵ Taida Paavora taiyara gigigi ganovi sai gallasna acooyi dai maitasiadi.

⁶ Vallascatatai nantaracata dai isvaiguuguagi siara todian duucal muquiaagi. Dai catavapi nantaracata dai tai maitasiadi tai cascada vallascatatai ama duucal gantatagito dai pocaiti sai Paavora aramo diuusi.

⁷ Dai maisi mallacasi abiaadara oidacata dai agaa tlaanadami Maltara. Agai Puvulio tlagidu. Agai callaga garmiaadagi tatai sioma daraaja aatama vaica tasai anaasi.

⁸ Vaida Puvulio oogada cococatatai dai caatacata dai oiditai toñdagai dai arai bitavigai. Taida Paavora dividamu dai araga gamamagi dai daama darai ganoonovi tai agai dueeyi.

⁹ Dai aidasi capovadi tai agaa cococoidada ismaacada anaasi Maltara oidacata dai dada dai vassidudueeyi.

¹⁰ Dai aliasi garsiaa duutuli dai goquiara aidatasi caiimia ragaitadai garmaa agai vassiacatai istumaasi gaagai voiyara.

—————
¹¹ Dai cavaica masaada dai daraaja aatama Maltara daida tatasai amo vaarcuara ismaacada anaasi daivuñtu toomoco. Avarcu Alejandriaindara divia dai Cocotatai tlagidu.

¹² Dai aayi aatama Siracuusiana dai ami daraaja vaica tasai.

¹³ Dai abiaadara apiaiimi aatama davarrai sonuana daida aayi Rejiaara. Dai siaadico cacallaga avra dai gargoquiamadara vustai avalli, dai gan siaadiqui aayi aatama Puteolara.

¹⁴ Dai ami tala aatama chilaqui vaavoitudadami tai agai arvaí tasai amadu daraajana amo acaldi. Dai goquiara abiaadara iji aatama Roomamu.

¹⁵ Aidasi mai garaaduñi Roomara tasajimi, vuvaja dai voiyara garaayi. Dai Apiporara tlagidu amapacara tai ami garaayi amoco dai aa garaayi siaaco Vaica Tavernasi tlagidu. Taida Paavora alia baigalli tlagacai dai siaa duutuli Diuusi.

¹⁶ Dai aidatasi aayi Roomara taida agaa tlaanadamigada sandaaru tlagi amaamaisapicada amai sandaaru tlaanadamigada. Dai Paavora gia dagito sai acovai oidacana amadu amo sandaaru ismaacada nuucada.

—————
¹⁷ Dai bo vaica tasaicada Paavora ootosi ñiooqui abaitaguucacamigada judidú sai ganampaidana. Dai aidasi casi ganampagi agai taida Paavora ñiooqui dai potatada:

—Giñaaduñi, tomasi maitistuma dui aanra judidú vui tomali garraqui aaduñicaru viituldaragada vui taida judidú vallascara giñtagi romamano Jerusaleenara, dai vaama giñca.

¹⁸ Taida atlaanadami maitala tomali amo soimaascami istuisida giñmuaagi cascada giñdagitua aliditadai.

¹⁹ Damos judidú vui baacoi dai viaacata dai aanra ispotadagi sai agaa baitacacacamigada romamano giñtacacana, tomasi maiviaa aanra istuisida gapiara vuupadagi giñaaduñi.

²⁰ Cascada ganvaí aanra sivi dai gannida ñagai dai gnaatagida ñagai. Aanra avavoitudai ganapan duucal amadu vassiduraaduñi judidú islaqui abiaadara Diuusi pocaiti sai ootosa agai amo callagacara vuviadami dai avavoitudai aanra vassiduraaduñi duduaacalda agai coidada cascada vuli aanra idi cadeenacada —astatada Paavora.

²¹ Tai agai potatada:

—Tami maididivai tomali amo oojai Judeeaindara isgaagadagi aapi, tomali amaadutai garaaduñi judidú ismaacada daivai mallacadara maitaraagidiña tomali amo istumaasi soimaasi aapi gavui.

²² CΛΛ maatΛ aatΛmΛ istomasiaacoga ñiooquidiña oodami idi utuducΛdΛ vaavoidaragai cascΛdΛ Δmo imidagai gΛcaΛca ΛΓΛlidi aatΛmΛ pasilΛlidi aapi —astΛtdai Λjudidíu.

²³ Dai poduucai tudu bai dui istuigaco gΛnΛmpaidagi. Dai aidΛsi aayi istuigaco bai dui Λgai tai gΛnΛmpagi mui oodami ami siaaco gΛuuliñacatadai ΛPaavora. Tai Λgai ñiooqui quiamoco abiaadΛΓΛ urunoco uucami. Dai aagidi isducatai Diuusi soicΛi oodami sai cΛΛgacΛΓΛ oidacana Paavora aagidi ismaacΛdΛ ooja Moseesacaru ΛΛmadu aa Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ dai gomaasicΛdΛ ipΛlidadai isvaavoituldagi isSuusi arcΛΛgacΛΓΛ vuviadami.

²⁴ Dai ΛΛmoco vaavoitu ismaacΛdΛ aagidi ΛPaavora dai aa gia maivaavoitu.

²⁵ Dai maiΛmo tΛgitoidagai viaacatadai dai iimimi. TaidΛ ΛPaavora potΛtdai:
—Aliasi ΛΓvaavoi ismaacΛdΛ aagidi Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ Isaía gΛΓΛΛqui aaduñicaru. Λgai aagidiña istumaasi Diuusi IbΛadΛ aagidiña ismaacΛdΛ pocaiti:

²⁶ ImΛdañi aapi dai potΛΛda Λoodami:

CaΛcamu aapimΛ dai maimaatΛ caΛcamu.

NΛijadamu aapimΛ dai maimaatΛ nΛijadamu ducami iscuupicagi gΛnvuupuji.

²⁷ MaitΛntΛgito caΛ aapimΛ.

MainΛijada Λlidi aapimΛ tomali maicaΛca Λlidi,

Tomali maiΛma duucai gΛntΛtΛgitua Λlidi iñsaanΛ cΛΛgacΛΓΛ gΛnvuvaidana.

Ascaiti Diuusi IbΛadΛ Isaía sai potΛΛna.

²⁸ IpΛlidi aanΛ mΛsmaatΛcagi —ascaiti Paavora—, sai sivi baitΛqui ismaacΛdΛ maitΛrjudidíu viaacamu isducatai maatiagi isDiuusi cΛΛgacΛΓΛ vuvaida Λlidi Λgai ΛpΛ dai Λgai gia cΛΛga gΛntΛgito caΛcamu —ascaiti Paavora.

²⁹ AidΛsi potΛi ΛPaavora taidΛ Λjudidíu iji dai aipaco gΛnaatagidimi.

³⁰ TaidΛ ΛPaavora anaasi vii gooca uumigi Δmo quii rentagidicamiΛΓΛ. Dai ami miaadΛgidiña vΛΛscatai siorΛ daividiña.

³¹ Tomali Λmaadutai maidaidiña isgaaagiada Λgai isDiuusi soicΛi oodami sai cΛΛgacΛΓΛ oidacana dai isSuusi Cristo arcΛΛgacΛΓΛ vuviadami cascΛdΛ maiduaadicuitai gaaagidiña Λgai gomaasi.

MosΛcaasi.

Idi oojai ooji Paavora Λvaavoitudadami RoomΛΛ oidacami

¹ AanΛ arPaavora Suusi Cristo piooñigadΛ. Dai gΛnoojidi aanΛ aapimΛ vaavoitudadami RoomΛΛ oidacami. Diuusi giñmaa sΛΛlicami ansaidΛ arrootosicamicana aanΛ dai Λcovai giñvusaitu ansaidΛ gaaagidiña aanΛ sai Diuusi cΛΛgacΛΓΛ gavuvaidi.

² ΛΛquioma Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ooja Diuusi ñiooquidarΛ sai Diuusi aagai sai poduucai ΛpΛduñia agaitadai.

³ Agai aagai sai divia agai gartΛaanΛdamiga Suusi Cristo Diuusi maradΛ ismacΛdΛ tΛvai tΛvaagiañdarΛ. Agai oodami duucai vuusai daidΛ arΛarai DavicarΛ cajiudadΛ.

⁴ Suusi Cristo muu dai Λpamu duaaca coidadΛ saagidaiñdarΛ. GomaasicΛdΛ cΛΛga gΛmaí issΛΛlicΛdΛ arDiuusi maradΛ dai viaa guvucadagai dai tomali Λmo imidagai maisoimaasi idui.

⁵ Cristo cΛΛgacΛΓΛ giññlidi cascΛdΛ giñagidi ansaidΛ arrootosicamicana aanΛ, Diuusi ipΛli cascΛdΛ. Dai giñootoi Λgai ansaidΛ gaaagidiña Diuusi ñiooquidΛ sai poduucai vΛΛsi naana maasi oodami saagida oidacana sioorΛ vaavoitudadagi dai ΛΛgiadagi.

⁶ Dai aapimΛ arΛmo oodami ismaacΛdΛ Diuusi Λcovai vuvaitu mΛsaidΛ armmamaatarΛdamigadΛcana Suusi Cristo.

⁷ Diuusi gΛnoigΛdai daidΛ Λcovai gΛnvuvaitu mΛsaidΛ armaamaradΛcana. AanΛ ipΛlidi isDiuusi gΛrooga Λmadu gartΛaanΛdamiga Suusi Cristo cΛΛgacΛΓΛ gannΛijadagi dai gΛniibΛstudacan taadacagi.

⁸ Suusi Cristo cΛΛgacΛΓΛ giñvusaitu cascΛdΛ viaa aanΛ sΛΛlicami isñioocadagi Diuusi ΛΛmadu. Dai agidi aanΛ Diuusi isaliΛ baigiñlidi aanΛ vΛΛsi aapimΛcΛdΛ. Tomasiaaco siaaco aimarai aanΛ gΛaagai gΛnvavoidaraga cascΛdΛ.

⁹ AanΛ ivueeyi Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛsi giñguvucadagacΛdΛ maioojodaitai gaaagidi aanΛ isSuusi Cristo Diuusi maradΛ arCΛΛgacΛΓΛ vuviadami. Diuusi cΛΛ maata iñsaana aliΛsi gantatΛgitoi vΛΛscΛΓΛ siuu duucu gamamadadagi.

¹⁰ ΛΛqui abiaadarΛ daanΛi aanΛ Diuusi sai giñmaacana oigaragai isΛgai ipΛliadagi sai aanΛ istuidΛna ismΛΛca gΛndividagi.

¹¹ GannΛida iñlidi aanΛ, dai vaamioma gΛnsoiña iñlidi mai vaamioma cΛΛga oidaca isducatai Diuusi ipΛlidi mai vaamioma cΛΛga vaavoituda aapimΛ.

¹² SiΛΛscadΛ nΛida aanΛ mΛsΛΛ cΛΛga vaavoitudai aapimΛ dai aapimΛ nΛida siΛΛ cΛΛga vaavoitudai aanΛ aipaco baigΛrΛΛliatudamu aatΛmΛ.

¹³ Giñaaduñi aanΛ ipΛlidi ismaatΛca aapimΛ ismuyoco imidagai gannΛidamua iñlidiña aanΛ dΛmos maiquia istui. AanΛ ipΛlidi ismuidutai aapimΛ RoomΛΛ oidacami vaavoitudagi Suusi Cristo dai ΛΛgiadagi Λpan duucai sibΛacoga oidacami siaaco gaaagidiña aanΛ Diuusi ñiooquidΛ ΛpΛ, cascΛdΛ imia iñlidi aanΛ dai gannΛida iñlidi.

¹⁴ AanΛ viaa isaagidagi Diuusi ñiooquidΛ agiliego dai aa Λma maasi ñioocadami, dai sastuduacami dai maisastuduacami.

¹⁵ Poduucai ΛpΛ sΛΛlicΛdΛ ipΛlidi aanΛ isgΛnaagidagi aapimΛ RoomΛΛ oidacami isSuusi Cristo arCΛΛgacΛΓΛ vuviadami.

¹⁶ AanΛ maisiaa arai isgaaagiadagi isSuusi Cristo arCΛΛgacΛΓΛ vuviadami. SiΛΛscadΛ gaaagiadagi aanΛ gomaasi vΛΛscatai sioorΛ vaavoitudai cΛΛgacΛΓΛ vuvacΛi Diuusi guvucadadΛcΛdΛ. ArΛga Diuusi ñiooquidΛ arjudidíu vΛΛtarΛcatadai dΛmos sivi arvΛΛscatai vΛΛtarΛ.

¹⁷ Diuusi ñiooquidarΛ aagai sai sioorΛ vaavoitudagi isSuusi Cristo arCΛΛgacΛΓΛ vuviadami Diuusi cΛΛgacΛΓΛ nΛidiña ducami istomali Λmo imidagai maisoimaasi

ivuaadamudai. Λαquioma poduucai ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ dai pocaiti: “SioorΛ vaavoitudagi Diuusi, Diuusi cΛagacΛrΛ ñidiña ducami istomali Λmo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai, dai Λgai vΛascΛrΛ oidacamu Diuusi Λmadu”.

18 CΛaga gΛmaatΛ isDiuusi alia soimaa taatamituldi vΛasi soimaasi ivuaadami. Λgai soimaasi ivueeyi dai poduucai maidadagitoi aa isvaavoitudagi istumaasi Λrvaavoi.

19-20 Λsoimaasi ivuaadami cΛaga maatΛ isoidaga Diuusi. TomasioorΛ ñidi vΛasi istumaasi oidaga oidi daama dai poduucai cΛΛ maatΛ isoidaga Diuusi tomasi mainΛidi oodami Diuusi. AidΛsi abiaadΛrΛ Diuusi idui oidigi cΛaga gΛmaatΛ isoidaga Diuusi, dai isΛgai tomastuigaco viaa guvucadagai, cascΛdΛ Λgai ismaacΛdΛ maivaavoitudai Λgai Λgi ΛrduñidΛ isDiuusi soimaasi taatatuldagi.

21 Tomasi cΛaga maatΛ Λsoimaasi ivuaadami isoidaga Diuusi vΛascΛrΛ maisiaa duutudaiña isducatai gΛagagai, tomali maipocaitiña Λgai sai baigΛnΛlidi DiuuscΛdΛ. Baiyoma Λgai tΛtΛgitoi istumaasi maicΛcΛagaducami dai vaamioma maimaatΛ caΛcana istumaasi cΛcΛagaducami.

22 Tomasi poΛlidi Λgai isalia sastuduga dΛmos vaamioma vupuiirutu.

23 Dai Λgai gΛagagai isiaa duutuadagi Diuusi ismaacΛdΛ tomastuigaco oidaga dai vΛascΛrΛ maisiaa duutudai baiyoma idui Λgai momoono uusicΛdΛ dai ojoodaicΛdΛ Λpa maasi oodami, dai Λpa maasi ujuurugi, dai Λpa maasi cΛcΛisi, dai Λpa maasi coocoyi, dai siaa duutudaiña poΛlidityai isΛgai Λrdidiuusi.

24 CascΛdΛ Diuusi gajiaadΛrΛ viaa Λgai dai dagito saidΛ ivuaadana Λgai istumaasi sigal nanaascami istumaasi Λgi Λgai ipΛli isivuaadagi, dai sai googosi gΛnducamicana.

25 Λgai maivaavoitudai istumaasi aagai Diuusi tomasi cΛΛ maatacatadai isiarvaavoi. Baiyoma vaavoitudai istumaasi maitΛrvaavoi. Diuusi idui oodami, dai ujuurugi, dai coocoyi, dΛmos Λoodami idui moonoo ismaacΛdΛ Λpa maasi oodami dai ujuurugi dai coocoyi dai siaa duutudaiña. Dai maisiaa duutudaiña Diuusi sioorΛ aliaai gΛagagai issiaa duutuadagi vΛascΛrΛ.

26 CascΛdΛ Diuusi gajiaadΛrΛ viaa Λgai dai dagito sai googosi gΛnducamicana. Asta ooqui dagito cΛcΛli dai Λgi googosi gΛnducamicana.

27 Dai cΛcΛli Λgi poduucai ivueeyi ΛpΛ dai Diuusi alia soimaasi taatamituldi cascΛdΛ coocorΛi poduucai ivuaadatai.

28 AidΛsidΛ Λsoimaasi ivuaadami camaitipΛli isvaavoitudagi Diuusi tai Diuusi gajiaadΛrΛ viaa dai dagito sai tΛtΛgitoiña naana maasi maicΛcΛagaducami daidΛ ivuaadana mui naana maasi istumaasi maitΛagagai isivuaadagi.

29 Λgai Λrsoimaasi ivuaadami dai googosi gΛnducami dai maicΛΛ tuutuiga dai vi-aaca alidiña mui naana maasi istumaasi viaa aa dai coimudadΛ tuutuiga, daidΛ Λrgacoodacami, dai oomaliga, dai yaatavoga, dai naana caiti ñidiña aa

30 dai aagatΛraga istumaasi maitΛrvΛΛtarΛ, dai cΛdai Λgai Diuusi, dai gΛgΛrducΛdΛ gΛnΛlidiña, dai maisiaa duutudaiña aa, dai vΛascΛrΛ tΛtΛgitoiña isducatai soimaasi ivuaadagi, dai maisiaa duutudaiña gΛndΛdΛ,

31 dai maimaatΛ caΛ istumaasi cΛcΛagaducami, dai maitivueeyi istumaasi aagai, dai maioigΛdai oodami, dai maioigΛldi aa, dai maisoigΛnΛlidi aacΛdΛ.

32 Tomasi cΛΛ maatΛ Λgai istumaasi Diuusi tΛjai oodami saidΛ ivuaadana dai maatΛ Λgai sai sioorΛ soimaasi ivuaadagi maitistutuidi isiimiagi Diuusi Λmadu dai vΛascΛrΛ apiasoimaasi ivueeyi dai baigΛnΛlidiña Λgai siΛscadΛ aa pomaasi ivuaadagi ΛpΛ.

¹ CascadΛ isΛmaadutai pocaitiadagi sai aliasi Δrsoimaasi ivuaadami Δoodami ismaacΛdΛ glaagai tami sai glaagai issoimaasi taatagi ducami ispocaitiadagi sai Δgai ΔpΛ glaagai issoimaasi taatagi. Δgai Δrsoimaasi ivuaadami ΔpΛ Δpan duucai Δgai cascadΛ.

² Dai cΛΛ maata aatΛmΛ iscΛΛga ivueeyi Diuusi siΛascadΛ soimaasi taatamituldiadagi ismaacΛdΛ soimaasi ivueeyi.

³ Siora pocaitiadagi sai aliasi Δrsoimaasi ivuaadami aa dai vΛascara Δpan duucai ivueeyi maitΛaagai ispoΛliadagi sai Diuusi maisoimaasi taatatulda agai Δgai Δpan duucai soimaasi taatatulda agai Δgaa soimaasi ivuaadami.

⁴ Oodami maitΛaagai istatΛgitodagi ismaicΛΛga ivueeyi Diuusi baiyoma aliasi glaagai istatΛgitodagi isDiuusi maiquia soimaasi taatatuli dai aliΛ cΛΛ tuiga vui sai Δma duucai tatΛgitona.

⁵ Damos iscatΛvΛpi daivuñiagi vai Δgai vΛascara Δma duucai gantΛatΛgitua Diuusi vaamioma soimaasi taatatuldamu, siΛascadΛ diviagi Δgai dai nΛidagi ismaacΛdΛ arcΛΛga ivuaadami dai ismaacΛdΛ armaicΛΛga ivuaadami.

⁶ SiΛascadΛ diviagi Diuusi Δgai baiduñia agai vΛascatai Δmadu.

⁷ Siora apiaivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi ipΛlidity isDiuusi baigΛliadagi Δgai vui dai isvΛascara oidaca agai Diuusi Δmadu, Diuusi maaquia agai oigaragai sai vΛascara oidacana Δgai Δmadu.

⁸ Damos Diuusi aliasi soimaasi taatatuldamu Δgai ismaacΛdΛ vuidara vΛatΛ Diuusi dai maivaavoitudai Diuusi ñiooquidΛ baiyoma soimaasi ivueeyi Δgai.

⁹ SΛlicadΛ soimaasi taatamu vΛascatai ismaacΛdΛ soimaasi ivueeyi, ΔpΛga Δjudidíu dai gooquiΛra Δgai ismaacΛdΛ maitarjudidíu.

¹⁰ Damos Δgai ismacΛdΛ ivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi, Diuusi baigΛliadamu ΔgaicΛdΛ dai iibastudacan tadacamu, ΔpΛga Δjudidíu dai gooquiΛra Δgai ismaacΛdΛ maitarjudidíu.

¹¹ Diuusi nΛida agai vΛasi oodami ismaacΛdΛ arcΛΛga ivuaadami dai ismaacΛdΛ armaicΛΛga ivuaadami. Dai Diuusi soimaasi taatamitulda agai vΛasi Δsoimaasi ivuaadami.

¹²⁻¹⁵ Diuusi soimaasi taatatuldamu Δgai ismaacΛdΛ maitarjudidíu soimaasi ivuaadam-icatai Δgai tomasi maimai Δgai Moseesacaru sΛlicamigadΛ ismaacΛdΛ maa Diuusi. CΛΛ maata Δgai istumaasi arcΛΛgaducami dai istumaasi armaicΛΛgaducami, vΛasi oodami cΛΛga maatacana siΛascadΛ soimaasi ivuaadagi. Dai Diuusi soimaasi taatatuldamu Δjudidíu soimaasi ivuaadamicatai Δgai. Δgai maata Moseesacaru sΛlicamigadΛ ismaacΛdΛ maa Diuusi dai vΛascara maiΛagidi cascadΛ. CΛΛga maata Δgai istumaasi arcΛΛgaducami dai vΛascara maitivueeyi. IsmaacΛdΛ Δagidi Diuusi ñiooquidΛ Δgai gia cΛΛgacara vuvaidi Diuusi. Dai Δgai ismaacΛdΛ maiΛagidi Diuusi ñiooquidΛ tomasi maata Δgai gia maicΛΛgacara vuvaidamu Diuusi.

¹⁶ Amo imidagai Diuusi otosa agai Suusi Cristo sai nΛidana ismaacΛdΛ arcΛΛga ivuaadami dai ismaacΛdΛ armaicΛΛga ivuaadami. Δgai maata asta istumaasi tatΛgitoiña oodami. VΛasi gomaasi Δgai ismaacΛdΛ gaaagidi aanΛ.

¹⁷ Diuusi maa Moseesacaru judidíu aduñdΛ gΛsΛlicamiga cascadΛ Δjudidíu povΛnlidi sai Diuusi cΛΛgacara nΛidi dai cascadΛ gΛgarducadΛ gΛnlidi.

¹⁸ ΔgaicΛdΛ ismaacΛdΛ ooja Moseesacaru cΛΛ maata Δgai istumaasi Diuusi ipΛlidi isivuaadagi oodami dai cΛΛ maata istumaasi arcΛΛgaducami dai istumaasi armaicΛΛgaducami.

¹⁹⁻²⁰ Δgai maata vΛasi istumaasi aagai Moseesacaru sΛlicamigadΛra cascadΛ polidi Δgai saidΛ istutuidi ismamaatatuldagi Δgai ismaacΛdΛ maimaata Diuusi ñiooquidΛ.

21 Dai ismaacada polidi saida istutuidi ismamaatatluldiagi aa lagi gaaagai isivuaadagi poduucai isducatai gamamaatatlulda aliadagi. Ismaacada gamamaatatluldi sai maitaagai isgaasiadagi lagi maitaagai isgaasiadagi lapa.

22 Dai ismaacada gamamaatatluldi sai maitaagai isgoogosi ganducamicagi lagi maitaagai isgoogosi ganducamicagi lapa. Dai ismaacada calldai momoono ismaacada siaa duutuadagi oodami maitaagai isgaasiadagi istumaasi oidaga quiqiuupilra siaaco oidaga amomoono.

23 Dai lagi ismaacada gagarducada ganalidi pocaititai sai Diuusi aagidi aduñda Moseesacaru istumaasi ooja lagi dai cal maata lagi istumaasi aagai samicamilara dai vascara maiagidi poduucai alia soiduucai nidi Diuusi.

24 Pocaiti Diuusi ñioquidara: “Aapima ismaacada arjudidíu soimaasi ivueeyi cascada lagi ismaacada maitarjudidíu vui ñioocai Diuusi”.

25 Vaavoava saida arcagai isiarjudidíucagi isagiadagi lagi Moseesacaru samicamigada damos ismaiagiada lagi aidia ducami ismaitarjudidíucagi lagi.

26 Damos isagai ismaacada maitarjudidíu lagiadagi Moseesacaru samicamigada Diuusi calgacara najadamu lagi ducami isiarjudidíucagi.

27 Siascada ajudidíu maiagiadagi Moseesacaru samicamigada tomasi caojisicami viaa lagi dai ismaacada maitarjudidíu lagiadagi Moseesacaru samicamigada poduucai gamaata isajudidíu maicaga ivueeyi.

28 Maisiu vasi ajudidíu arDiuusi maamarada tomasi iquitiqui lagi tuutucugada poduucai isduucai aagai Moseesacaru samicamigadara.

29 Baiyoma Diuusi maamarada aragai ismaacada Diuusi maacai ibadagai utudui dai poduucai lagi camaitivuaada alidi istumaasi soimaasi dai Diuusi Ibadada amadu daja lagi ismaacada vaavoitudai dai lagi Diuusi. Dai Diuusi calgacara najadamu lagi tomasi oodami maicagacara nidi.

3

1 Vascara aliasi arsoñi isiarjudidíucagi oodami daida arsoñi isajudidíu iquitiquicagi tuutucugada.

2 Diuusi covai vuvaitu ajudidíu sai lagi oojana ñioquida dai nuucadacana loojai.

3 Vaavoava sai amadutai ajudidíu maivaavoitu Diuusi, damos Diuusi gaa vascara iduñimu istumaasi aagai.

4 Lagi vascara ivueeyi istumaasi aagai, tomasi vasi oodami yaatavoga. Pocaiti Diuusi ñioquidara:

Tomasi oodami polidi ismaitarvaavoi istumaasi aagai Diuusi,

Vascara nidamu lagi isiarvaavoi istumaasi aagai Diuusi.

Ascaiti Diuusi ñioquidara.

5-6 Damos isamadutai pocaitiadagi sai siascada soimaasi ivuaadagi oodami sai poduucai gamaata isDiuusi cal tuiga dai cascada maitaagai issoimaasi gartaatamituldiada lagi, tomasi pocaiti amoco vascara maitarvaavoi. Diuusi vascara calga ivueeyi siascada soimaasi taatatluldi oodami.

7-8 Amo oodami giñioquidi dai pocaiti ansai gamamaatatluldi aanai sai gaaagai issoimaasi ivuaada oodami sai poduucai sioma calga gamaata isDiuusi maitarsoimaasi ivuaadami. Lagi pocaiti ansai gamamaatatluldi aanai sai isyaatagada amoco poduucai sioma calga gamaata isDiuusi maitarsoimaasi ivuaadami. Diuusi maiyaatagai cascada. Sai cascada Diuusi maitaagai issoimaasi taatamituldiagi ismaacada soimaasi ivueeyi. Damos Diuusi calga iduñimu siascada soimaasi taatatluldiagi lagi ismaacada pocaitiadagi.

⁹ Aatama judidíu maivaamioma caga tuutuiga siaa oodami. Camaata aatama isvasi oodami oidigi daama oidacami arsoimaasi ivuaadami.

¹⁰ Pocaiti Diuusi ñiooquidara:

Tiipu tomali amaadutai maisoimaasi ivuaadami.

¹¹ Tiipu tomali amaadutai ismaacada maata cacagi Diuusi ñiooquida.

Dai tomali amaadutai maimaataca lididi iscaiti Diuusi ñiooquidara.

¹² Vascatai gajiaadara vipieeyi Diuusi,

Dai vascatai arsoimaasi ivuaadami.

Tomali amaadutai maitivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi.

¹³⁻¹⁴ Vascatai aryaatavogami daida roomaligami.

Dai mosagi soimaasi ñiooqui aagaiña agai.

¹⁵ Tomastucada gancoodaiña oodami.

¹⁶ Gomaasicada soiduucai gannaidiña oodami aipacoga.

¹⁷ Dai mosgancocoda lididina agai.

¹⁸ Maiabaidi agai Diuusi.

Ascatai Diuusi ñiooquidara.

¹⁹ Caa maata aatama isDiuusi maa Moseesacaru asalicami sai oodami agiditai cacana. Diuusi salicada soimaasi taatulda agai siora maiagiadagi dai agai maivaaacamu isducatai gansoiñagi. Dai poduucai ara vasi oodami oidigi daama oidacami arsoimaasi ivuaadami Diuusi vuitapi.

²⁰ Moseesacaru salicamigacada maata aatama isiarsoimaasi ivuaadami. Diuusi calgacara naidi oodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vaavoitudaitai agai Suusi Cristo maisiu agiditai cacatai Moseesacaru salicamigada.

²¹ Aidasi maiquiaa divia Cristo tami oidigi daama judidíu ganaajagaina iscalgacara oidacagi dai agiadagi vasi Moseesacaru salicamigada, agai polidina sai poduucai istutuidi isiimiagi Diuusi amadu. Dai gooquidara Diuusi ootoi Cristo tami oidigi daama sai agai maatatuldana oodami isducatai istutuidi Diuusi iscalgacara najadagi oodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai. Diuusi ñiooquituldiadamigada casi gaaagiditadai isDiuusi poduucai iduina agaitadai.

²² Tomasiora ismaacada vaavoitudai isSuusi Cristo arcalgacara vuviadami. Diuusi calgacara najadamu agai ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai.

²³ Tomali amo oodami maitivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi vascatai soimaasi ivueeyi cascada.

²⁴ Diuusi oigaldi agai ismaacada vaavoitudai isSuusi Cristo arcalgacara vuviadami dai calgacara naidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai. Diuusi poduucai ivueeyi oigadaitai agai. Diuusi maitataanai namagada calgacara vuvaidaragai.

²⁵ Vasi oodami alisi soimaasi ivueeyi cascada gaagaitadai isDiuusi soimaasi taatuldagi damos Diuusi ootoi Suusi Cristo tami oidigi daama sai muucuna curusiaba dai soimaasi taatatuli dai poduucai oodami camaitaagai issoimaasi taatagi soimaasi ivuaadatai. Diuusi calgacara vuvaidi agai ismaacada vaavoitudai gomaasi. Vasi gomaasi idui Diuusi sai poduucai maatana oodami isDiuusi caga idui oigaldacai alquida soimaasi ivuaadami.

²⁶⁻²⁸ Dai isDiuusi apiacaga ivueeyi sivi oigalditai dai calgacara naiditai vascatai ismaacada vaavoitudai isSuusi Cristo arcalgacara vuviadami maisiu agai ismaacada pocaiti sai caga agidi Moseesacaru salicamigada cascada maitiipu istuisida garducada ganliadagi tomali amaadutai.

²⁹ Diuusi arDiuusigada judidíu dai agai ismaacada maitarjudidíu ara.

³⁰ Mosali amo Diuusi oidaga dai agai oigaldi dai cllagacarla naidi vllscatai ismaacada vaavoitudai isSuusi Cristo arcllagacarla vuviadami tomasi arlamoco ismaacada iquitaa gatuucuga ischo lapa.

³¹ Tomasi arvaavoi iscllagacarla vuvacai oodami vaavoitudaitai isSuusi Cristo arccllagacarla vuviadami vllscara aliasi glaagai isllagiadagi Diuusi sallcamigada.

4

¹ Avraañicarū argarallqui aduñicarū. Sivi naidamu aatama isducatai Diuusi cllagacarla naidi agai ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai.

²⁻³ IsAvraañi iduufimudai amo istumaasi cllagaducami sicascada cllagacarla najadamudai Diuusi aidā gia viaacamudai Avraañi istuisidā gaducada gllliadagi. Damos Diuusi ñiooquidara pocaiti: “Avraañi vaavoitu Diuusi cascada Diuusi cllagacarla naidi agai”. Cascada Avraañi maiviaa istuisidā gaducada gllliadagi.

⁴ Islamoco iduufiagi amo aa duiñdagai aamudā glaagai isaa namaquidagi, mastumaasi aa namaquidagi maitaroidicami.

⁵ Diuusi ipalidi isloodami cllagacarla oidacagi damos maisu poduucāi oigaldi dai cllagacarla naidi Diuusi loodami baiyoma Diuusi oigaldi dai cllagacarla naidi amo soimaasi ivuaadami ismaacada vaavoitudagi Diuusi.

⁶ Davicarū aagai sai aliā baigallidiña amo oodami sillscada Diuusi oigaldagi dai cllagacarla najadagi vaavoitudacai agai Diuusi. Dai pocaiti Davicarū:

⁷ Baiganalidi loodami ismaacada Diuusi oigaldi soimaascamigada.

⁸ Baiganalidi loodami ismaacada Diuusi camaisoimaasi taatatulda agai.

Ascaiti Davicarū.

⁹⁻¹⁰ Avraañi sallcada baigalli aidasi Diuusi oigali agai dai cllagacarla naidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vaavoitudacai agai Diuusi maiquiaa iquitacai agai gatuucuga. Poduucāi cllaga gamaata isDiuusi oigaldi dai cllagacarla naidi agai ismaacada iquitacai gatuucuga sillsi agai ismaacada maiiquitacai gantuucuga.

¹¹ Avraañicarū cavaavoitu Diuusi dai gooquira iquitā gatuucuga sai poduucāi naidiña aa isDiuusi cacllagacarla naidi agai, vaavoitu agai Diuusi cascada. Dai poduucāi Avraañicarū araduñacatadai agai ismaacada vaavoitudai Diuusi maiiquitacai gatuucuga dai poduucāi lapa gamaata isDiuusi oigaldi dai cllagacarla naidi agai.

¹² Avraañicarū araduñacatadai agai ismaacada iquitacai gantuucuga vaavoitudacai Diuusi apān duucāi Avraañicarū vaavoitudaitadai.

¹³ Diuusi aagidi lAvraañicarū sai vllsi oidigi artuidadaca agaitadai, agai lamadu cajiudadā, Diuusi poduucāi aagidi Avraañicarū vaavoitudacai agai dai maisu llgidacai Diuusi sallcamigada.

¹⁴ Lamoco pocaiti sai vllsi oidigi artuidadaca agai agai ismaacada llgidi Diuusi sallcamigada dai maisu agai ismaacada vaavoitudai Diuusi damos gomaasi maitarvaavoi. Isirpoduucaicamudai aidā gia maitarsoiñicamudai vaavoidaragai, tomali maitarsoiñicamudai ismaacada aagai Diuusi.

¹⁵ Sillscada aatama garaajagadagi isllagiadagi Diuusi sallcamigada sai agai cllagacarla garnidiña dai sai cllagacarla garvuvaidana agai viaa issoimaasi gartaatamituldiadagi maicllaga llgigitai aatama. Ismaitiipucamudai sallcami aidā gia maitiipucamudai oodami mailllgidaracami.

¹⁶ Diuusi cllagacarla naidi loodami vaavoitudacai agai daidā loodami maigamaitacai cllagacarla vuvaidaragai. Cllaga maata aatama isDiuusi cllagacarla garnaidi tomasi ivueeyi aatama judidū viituldaragada ischo lapa, isvaavoitudada aatama Diuusi apān duucāi Avraañicarū. Poduucāi agai argaraduñicarū,

17 cascada pocaiti Diuusi sai Avraañicaru aroogada ducami mui oodami naana maasi ñioocadami. Diuusi cagacaga naidi tomastuma oodami isvaavoitudagi Diuusi apan duucai Avraañicaru. Diuusi alia viaa guvucadagai dai agai duduaacaldi coidada dai siascada Diuusi aagadagi saida aadunia agai amo istumaasi ismaacada maiquiaa aadui ducami iscaasi aapa duuñimudai.

18 Cascada aidasi Diuusi aagidi Avraañicaru sai oonigada marata agaitadai saida amarada cajiudad samicada muiduca agaitadai taida Avraañicaru caga vaavoitu tomasi maibaigaca maascata dai gomaasi.

19 Tomasi Avraañicaru viaacata dai amo sientu uumigi daida Saara aroonigada dai viaacata dai maaco coobai dan baivustaama uumigi aliasi arcacalliocoidadacata dai agai dai camaibaigaca maascata dai ismaamaracagi.

20 Damos Avraañicaru apiacaga vaavoitaditadai Diuusi dai asta vaamioma vaavoitu. Dai tomasi maiquiaa viaacata dai agai istumaasi aagidi Diuusi vascaga caga ñioo agai Diuusi vatar.

21 Samicada caga vaavoitadai agai isDiuusi istutuidi isiduñiagi istumaasi aagai.

22 Cascada Diuusi oigaldi Avraañicaru soimaascamigada dai Diuusi pocaiti sai camaitarsoimaasi iducami Avraañicaru.

23 Aidasi Diuusi aagidi Avraañicaru sai oigali agai dai cagacaga naidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduñimudai mosvaavoitudacai agai Diuusi, maisiu moscaasi Avraañicaru aagidi agai gomaasi.

24 Diuusi garaagidi aatama aapa. Diuusi garoigaldi dai cagacaga gannaidi aatama aapa ismaacada vaavoitadai Diuusi ismaacada duaacali gartaanadamiga Suusi Cristo coidada saagidainara.

25 Agai muu dai poduucai garoigaldi garsoimaascamiga dai duaaca dai poduucai Diuusi pocaiti sai camaitarsoimaasi iducami aatama.

5

1 Poduucai Diuusi cagacaga gannaidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vaavoitadacai aatama dai poduucai ganiibastacan tadacagi gariibadaga. Suusi Cristo muu dai poduucai garoigaldi garsoimaascamiga cascada.

2 Dai poduucai istutuidi aatama ismamadadagi dai poduucai apiacagacaga gannaidi Diuusi. Dai alia baigalidai aatama nanaracatai siascada Diuusi garvaidaquiagi tavaagiamu tsai amadu daraajana.

3 Dai gaagai isbaigaraliadagi aatama siascada soimaa taatamadagi, gomaasi garsoicai aatama issoimaa taatamadagi dai maivui ñioocadagi Diuusi dai tsai vaamioma ivuaada alidina istumaasi Diuusi ipalidi.

4 Dai siascada soimaasi taatamadagi dai maivui ñioocadagi poduucai baigalidai Diuusi aatamacada. Dai siascada Diuusi baigaliadagi aatamacada gomaasi garsoicai tsai nanaracana aatama siascada Diuusi garvaidaquiagi tavaagiamu dai samicada vaavoitadai aatama isDiuusi samicada iduñia agai istumaasi aagai ñiooquidara.

5 Dai siascada vaavoitadai aatama Diuusi tomali amo imidagai maisiaa gararatudadamu agai, agai vascaga ivueeyi istumaasi aagai cascada. Diuusi ootoi galbadaga sai garamadua daacana dai Diuusi Ibadada garmamaatutuldi sai Diuusi aliasi garoigadai.

6 Aatama maitistutuiditadai isalagi cagacaga garvuvaidagi. Tai Suusi Cristo divia aidasi Diuusi ipali dai muu sai cagacaga vuvacana soimaasi ivuaadami.

7 Baitoma maitipu tomali amadutai oidigi daama siora muquia aliadagi sai cagacaga vuusaina amai tomasi caga tuiga ismaacada gamuaatuda agadagi. Damos

isaliá cll tuigacagi amo oodami ismaacáda gamuaatuda agadagi aidá gia oidacan tada amaadutai sioora muquia aliadagi agai vaatará.

⁸ Damos Cristo muu tasai aatama cllagacára vuvacana tomasi quiaa arsoimaasi ivuaadamicatadai aatama

⁹ dai poduucai Diuusi gartllagi isaliasi garoigadai dai cllagacára garnaidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai cascáda aatama camaiviaa issoimaa taatagi Diaavora llamadu.

¹⁰ Aidasi maiquiaa vaavoitu aatama Diuusi, agai garvuidára caatcatadai soimaasi ivuaadatai aatama damos Suusi Cristo muu tasai aatama cllagacára vuvacana dai poduucai Diuusi camaitarvuidára caata. Sivi siooma cllaga istutuidi Diuusi iscclagacára garvuvaidagi duaacacai Suusi Cristo dai camaivuidára vaata aatama Diuusi.

¹¹ Cascáda aliá baigaralidi aatama Diuusi vui.

¹² Adánacaru araragadada oodami ismaacáda oidacatadai oidigi daama dai soimaasi idui agai dai cascáda muu cascáda vaasi oodami soimaasi ivueeyi dai cooyi.

¹³ Ismaitiipucamudai salllicami tomali amaadutai maitistutiadamudai ispocaitiadagi ismailagidi salllicami vaascára aidasi maiquiaa maa Diuusi gasalllicamiga Moseesacaru aoodami casoimaasi ivuaadatadai.

¹⁴ Damos aoodami vaascára coodana llpa aidasi abiaadára oidacatadai Adánacaru asta aidá uucami sioidacatadai Moseesacaru poduucai isduucai cooyi Moseesacaru abiaadára dai sivi quiaa cooyi cascáda gamaata issoimaasi ivuaadana agai tomasi maiapan duucai soimaasi ivuaadana agai Adánacaru. Maiapan tuutuiga Adánacaru llamadu Cristo ismaacáda divia agaitadai.

¹⁵ Adánacaru soimaasi idui dai cascáda muu agai dai vaasi cajiudadá coi llpa damos Suusi Cristo muu dai poduucai Diuusi oigaldi dai cllagacára naidi muidutai. Poduucai maiapan dui Suusi Adán.

¹⁶ Asoimaascami ismaacáda idui Adán maiapa maasi cllagacára vuvaidaragai ismaacáda garmaacai Diuusi. Adánacaru soimaasi idui dai cascáda soimaasi ivueeyi vaasi oodami vai Diuusi soimaasi taatamituldi damos Cristo muu vai cascáda Diuusi cllagacára naidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai, dai cllagacára vuvaidi tomasi aoodami aliasi arsoimaasi ivuaadami.

¹⁷ Adánacaru soimaasi idui dai cascáda vaasi oodami viaa iscoiyagi, Suusi Cristo muu dai vaascatai ismaacáda Diuusi cllagacára naidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduunimudai agai oidacamu Suusi Cristo llamadu tavaagiára tomastuigaco.

¹⁸ Adánacaru soimaasi idui dai cascáda soimaasi ivueeyi vaascatai vai Diuusi soimaasi taatamituldi. Damos Suusi Cristo idui amo istumaasi cllagaducami vai cascáda Diuusi cllagacára naidi aoodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduunimudai dai poduucai tomastuigaco oidacamu Diuusi llamadu.

¹⁹ Adánacaru maiaggi Diuusi vai cascáda vaascatai soimaasi ivueeyi damos Suusi Cristo lagi Diuusi vai Diuusi cllagacára naidi oodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai.

²⁰ Diuusi maa oodami gasalllicamiga sai poduucai maatana oodami isaliá maiagidi Diuusi. Damos aidasi aoodami vaamioma soimaasi ivuaadatadai vaamioma oigaldi Diuusi agai dai oigadai.

²¹ Aoodami apiasoimaasi ivuaadatadai dai cascáda viaacatadai iscoiyagi. Damos Suusi Cristo muu sai poduucai aoodami cllagacára vuvacana dai tomastuigaco oidacana Diuusi llamadu dai cascáda Diuusi cllagacára naidi aoodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduunimudai dai poduucai tllagi agai oodami isaliá oigadai.

1-3 Damos maitaagai isapiasoimaasi ivuaadagi vai poduucai Diuusi oigaldiadagi dai poduucai gamaata issallicada oigadai agai oodami. Gantagitovurai isvasscatai aatama ismaacada casi garvapacoi Suusi Cristo guvucadadacada poduucai arapan ducami iscoimudai aatama agai amadu dai viaa aatama guvucadada agai dai istutuidi aatama iscamaisoimaasi ivuaadagi. Suusi Cristo vaamioma viaa guvucadagai isDiaavora, cascada maitaagai issoimaasi ivuaadagi.

4-5 Aatama quiaa arsoimaasi ivuaadamicatadai dai aidasi garvapacoi aatama ducami isyaasapicamudai amadu Cristo dai ducami isduduaacamudai aatama coidada saagidaiñdarra amadu Cristo Diuusi guvucadadacada dai poduucai viaa aatama ibadagai utudui.

6 Dai ducami iscoi aatama curusiaba Suusi Cristo amadu dai poduucai camaitivueeyi aatama mosacaasi istumaasi ipalidi aatama poduucai isduucai ivuaadana alquioma, amo muquiada camaisoimaasi ivueeyi cascada.

8 Ducami iscacoi aatama Cristo amadu sallicada ducami iscaduduaaca Cristo amadu dai caviaa ibadagai utudui.

9 Cal maata aatama sai Cristo duaaca coidada saagidaiñdarra dai camaimuquia agai tomali amo imidagai cascada.

10 Oodami soimaasi ivueeyi cascada Cristo curusiaba muu poduucai Diuusi soimaasi taatatuli Suusi Cristo dai camaviaa isapamu muquiagi. Damos sivi Suusi Cristo tomastuigaco oidaga Diuusi amadu ivueeyi Diuusi aa duiñdada.

11 Silascada soimaasi iduñia liada aapima glaagai maspoliada aapima masaidal arcoidada ducami damos isiduñia liada aapima Diuusi aa duiñdada Suusi Cristo amadu glaagai maspoliadagi masai maitarcoidada.

12 Casiavar maitandadagitoda isDiaavora soimaasi ganduiñtuldagi dai poduucai camaisoimaasi ivuaadamu aapima.

13 Maitavar ivuaada istumaasi adiaavora ipaliadagi baiyomavar ivuaada istumaasi Diuusi ipaliadagi ducami iscacoidai aapima dai apamu duduaaca.

14 adiaavora camaitantaaadamu. Aapima camaviaa isalgiadagi vassisi maacada aagai Moseesacaru sallicamigadarra dai calgacarra vuvuquiagi, mosglaagai isvaavoitudagi Suusi Cristo vai poduucai Diuusi ganoigaldi dai calgacarra gannaidi.

15 Vassacarra maitaagai isapiasoimaasi ivuaadagi tomasi maiviaa isalgiadagi vassisi maacada aagai Moseesacaru sallicamigadarra.

16 Cal maata aapima sai ismaadutai baiduñiagi dai gaaata duñia agadagi amo piooñi duucai agai gia viaa isalgiadagi glaamu. Poduucai arpa sioora algiadagi adiaavora glaamu duucai tomali amo imidagai maiimia agai Diuusi amadu. Damos sioora algiadagi Diuusi calgacarra oidacamu dai imi agai Diuusi amadu.

17 Damos baigiñlidi aan Diuusicada isaapima maacada alquioma algidiña adiaavora gooquiara cavaavoitu Diuusi dai sivi algiditai cal Diuusi ñiooquida.

18 Dai sivi camaitarpipiooñigada aapima adiaavora baiyoma arpipiooñigada aapima Diuusi dai calgacarra oidaga.

19 Aagai aan gapipiooñiga dai gaaamu mai poduucai sioma calga maata calca aapima. Alquioma algidiña aapima adiaavora daida ivuaadana mui naana maasi soimaascami damos sivi glaagai isalgiada aapima Diuusi daida ivuaadagi istumaasi calgaducami.

20 Aidasi quiaa algidiña aapima adiaavora maiviaacana aapima isivuaadagi istumaasi calgaducami.

21 Istumaasi ivuaadana aapima maitarsoiñi poduucai baiyoma mosmaitistutuiditadai aapima isiimiagi Diuusi amadu mossiaa arrai aapima sivi agaicada maacada ivuaadana.

²² Damos sivi camai agidi aapim Diaavora baiyoma agidi aapim Diuusi gomaasi gia rsoiñi dai poduucai aapim rrcovai vuvaidad Diuusi dai tomastuigaco oidacamu aapim Diuusi amadu.

²³ Agai ismaac agidi Diaavora maiimia agai Diuusi amadu damos agai ismaac agidi Diuusi, Diuusi maquimu agai oigaragai istomastuigaco oidacamu Diuusi amadu vaavoitudaitai agai Suusi Cristo.

7

¹ Giñaaduñi aapim caga maata isamo oodami istutuidi isivuaadagi istumaasi aagai samicami r rasi uucami oidacagi sascada coiyagi amaasi gia cho.

² Amo ooqui cunacami viaa is amadu oidacagi gacuna sasi uucami oidacagi cunada, poduucai aagai samicami r cascada. Damos sascada muquiagi cunada looqui camai viaa is agiadagi gosamicami ismaacada poduucai aagai sai amo ooqui cunacami viaa is amadu oidacagi gacuna.

³ Damos is looqui v anagi amai cali quiaa oidacatai cunada agai soimaasi ivueeyi. Dai ismuquiagi cunada agai istutuidi is v anagi amai cali dai maisoimaasi ivueeyi.

⁴ Giñaaduñi poduucai ap aidasi muu Suusi Cristo camai viaa isivuaadagi istumaasi aagai Moseesacaru samicamigada dai aidasi vaavoitudai Suusi Cristo poduucai arducami iscoimudai aapim Suusi Cristo amadu curusiaba dai cascada maiviaa isivuaadagi istumaasi aagai Moseesacaru samicamigada dai cagac r vuvaquiagi, dai ducami isduduaacamudai aapim coidada saagidaiñ r amadu Cristo Diuusi guvucadada r dai poduucai viaa ibadagai utudui dai Cristo amadu oidaga daida ivueeyi Diuusi aa duiñada.

⁵ Aidasi quiaa ivuaadatadai aapim istumaasi Diaavora ipalidi aidasi mai aapim Moseesacaru samicamigada vaamioma soimaasi ivuaada lilitadai dai poduucai camaiimia agaitadai aapim Diuusi amadu.

⁶ Damos sivi ducami iscacoimudai Cristo amadu cascada maiviaa isivuaadagi istumaasi aagai Moseesacaru samicamigada. L quioma ivuaadatadai aapim Diuusi aa duiñada agiditai Moseesacaru samicamigada. Agai r calimudada samicami. Damos sivi ivueeyi aapim Diuusi aa duiñada viaacatai ibadagai utudui Diuusi Ibad guvucadada r.

⁷ Cal maata aapim is Moseesacaru samicamigada mait rsoimaascami. Vasc r ismaioidacamudai samicami maimaatarcamudai aan istumaasi rsoimaascami. Issamicami r maiaagadamudai sai mait aagai isviaaca liadagi gavustuidaga aida gia maimaatarcamudai aan gomaasi.

⁸ Aidasi mai quiaa maatarcatadai aan samicami maimaatarcatadai aan istumaasi rsoimaascami damos aidasi mai aan samicami aida gia aan viaaca iñ lilitadai gavustuidaga aan rsoimaasi ivuaadamicatadai cascada. Ismaioidacamudai samicami maimaatarcamudai oodami istumaasi rsoimaascami.

⁹ Aidasi mai quiaa maata calcatadai aan samicamigada Moseesacaru aan alia baigiñ lidiña damos aidasi camai aan istumaasi aagai Moseesacaru samicamigada r aida gia mai aan ismai agiditadai samicami daida rsoimaasi ivuaadamicatadai, dai poduucai maiimia iñ agaitadai aan Diuusi amadu.

¹⁰ Dai poduucai samicami r gaaagaitadai ismaat mudai aan isducatai cagac r oidacagi baiyoma mai aan ismaiimia iñ agaitadai Diuusi amadu.

¹¹ Poduucai Diaavora giñ yaatagi giñ titoli ansaida istutuidi aan is agiadagi vasi Moseesacaru samicamigada dai cagac r vuusiagi damos maitistui aan is agidagi vasi Moseesacaru samicamigada dai cascada maiimia iñ agaitadai Diuusi amadu.

12 Salliamiar maiaagai tomali amo istumaasi soimaascami vansi istumaasi glaagai amircagaducami.

13 Asalliam maitarduñida ismaiimi ñagaitadai aan Diuusi amadu, Diaavora arduñida, agai soimaasi iduiñtuldi oodami cascada. Aoodami maiagidi Diuusi salliamigada dai poduucai soimaasi ivueeyi dai maiimia agai Diuusi amadu dai poduucai gmaat ismaicagadu issoimaasi ivuaadagi.

14 Diuusi maa salliam Moseesacaru dai salliam alia cagadu. Damos aan pioñigada giñducami Diaavora dai cascada soimaasi ivuaada ñalidi aan.

15 Aan sallicada ivuaada ñalidi istumaasi cagaducami, damos maitistutuidi, baiyoma ivueeyi aan istumaasi maiiojoidi.

16 Caa maata aan ismaicaga ivueeyi dai maata aan isasalliam alia cagadu tomasi maiagidi aan.

17 Poduucai aan maisoimaasi ivuaada ñalidi damos Diaavora soimaasi giñduiñtuldi cascada maitargiñduña aan.

18 Dai caa maata aan ñsaan arsoimaasi ivuaadami maitiñamadu daacatai Diuusi. Aan caga ivuaada ñalidi damos maitistutuidi.

19 Aan maitivueeyi istumaasi cagaducami tomasi caga ivuaada ñalidi baiyoma apisoimaasi ivueeyi aan tomasi maisoimaasi ivuaada ñalidi.

20 Poduucai isivuaada aan istumaasi maitipalidi, Diaavora agai dai soimaasi giñduiñtuldi.

21 Gomaasi apvueeyi anacada siascada caga ivuaada ñaliada aan baiyoma soimaasi ivueeyi.

22 Aan oojoidi Diuusi salliamigada

23 damos oidaga amo istumaasi ismaacada giñsobicai isagiada aan Diuusi salliamigada. Agai arDiaavora ismaacada soimaasi giñduiñtuldi dai giñmaisacan duu.

24 Sallicada soigiñalidi aan. Siogara arpipioñigada Diaavora maijioopai Diuusi amadu cascada aliasi tagito aan siogara cagacara giñvusaidagi vai giñdagituagi Diaavora nai camaisoimaasi ivuaada aan.

25 Baigiñalidi aan Diusicada isSuusi Cristo gartaanadamiga istutuidi iscagacara giñvuusaidagi. Aan agiada ñalidi Diuusi salliamigada damos Diaavora soimaasi giñduiñtuldi.

8

1 Siogara vaavoitudai Suusi Cristo dai camaisoimaasi ivueeyi isduucai ivuaadana maiquiaa vaavoitudacai Suusi Cristo baiyoma ivueeyi istumaasi Diuusi Ibad ipalidi, agai gia Diuusi caigali dai maisoimaasi taatatuldamu.

2 Siogara vaavoitudai Suusi Cristo agai viaa guvucadada Diuusi Ibad ismaacada garmaacai ibadagai utudui. Diuusi Ibad guvucadada cagacara giñvusaitu taida Diaavora giñdagito nai imia ñagai aan Diuusi amadu cascada camaitaagai issoimaasi ivuaada aan.

3 Aoodami maitistutuidi iscagacara vuvaiagi Moseesacaru salliamigadacada, maiagidi agai salliam cascada. Damos Diuusi otoi gamara sai agai cagacara vuvaidana aoodami. Suusi Cristo arDiuusi marada dai oodami duucai vuusai damos tomali amo imidagai maisoimaasi idui agai. Oodami arsoimaasi ivuaadami cascada Suusi Cristo curusiaba gamuaatu ducami isagai arsoimaasi ivuaadamicamudai dai oodami camaisoimaasi ivuaadami duucai vii.

4 Diuusi idui gomaasi tsai poduucai istutuidiña aatama isagiadagi istumaasi aagai salliamiar camaitivueeyi aatama istumaasi aatama agi ipalidi baiyoma ivueeyi aatama istumaasi ipalidi Diuusi Ibad.

5-6 Sioor Δ ivueeyi istumaasi $\Delta\Delta$ gi Δ gai ip Δ lidi Δ gai most Δ t Δ gitoiña istumaasi iduñia Δ lidi. Δ gai maiviaa ib Δ dagai utudui. Damos sioor Δ ivueeyi istumaasi ip Δ lidi Diuusi Ib Δ ad Δ Δ gai most Δ t Δ gitoiña istumaasi Diuusi Ib Δ ad Δ ip Δ lidi isivuaada Δ gai. Dai Δ gai gia viaa ib Δ dagai utudui dai g Δ niib Δ stacan taadacana.

7-8 Sioor Δ ivueeyi istumaasi $\Delta\Delta$ gi Δ gai ip Δ lidi vui v $\Delta\Delta$ t Δ Diuusi. Δ gai maitip Δ lidi tomali maitistutuidi is $\Delta\Delta$ giadagi Diuusi s $\Delta\Delta$ licamigad Δ casc Δ d Δ Diuusi maitistutuidi isbaig Δ liadagi Δ gaic Δ d Δ .

9 Damos Diuusi Ib Δ ad Δ aapim Δ g Δ n $\Delta\Delta$ madu daja casc Δ d Δ maitivueeyi aapim Δ istumaasi $\Delta\Delta$ gi ip Δ lidi baiyoma ivueeyi aapim Δ istumaasi ip Δ lidi Diuusi Ib Δ ad Δ . IsDiuusi Ib Δ ad Δ mai $\Delta\Delta$ madu daacagi oodami Δ gai maivaavoitudai Suusi Cristo.

10 Damos is Δ Cristo $\Delta\Delta$ madu daacagi oodami Diuusi c $\Delta\Delta$ gac Δ r Δ n Δ ijadamu Δ gai ducami istomali Δ mo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai casc Δ d Δ tomastuigaco oidacamu ib Δ ad Δ .

11 Diuusi duaacali Suusi Cristo coidad Δ saagidaiñd Δ r Δ daid Δ isDiuusi Ib Δ ad Δ g Δ n $\Delta\Delta$ madu daacagi aid Δ gia si $\Delta\Delta$ scad Δ coiya aapim Δ Diuusi g Δ nduduaacaldamu. Diuusi Ib Δ ad Δ g Δ n $\Delta\Delta$ madu daja casc Δ d Δ .

12 Giñaaduñi aat Δ m Δ viaa isivuaadagi istumaasi Diuusi Ib Δ ad Δ ip Δ lidi dai maisiu istumaasi aat Δ m Δ $\Delta\Delta$ gi ip Δ liadagi.

13 Damos isaapim Δ ivuaadagi istumaasi aapim Δ $\Delta\Delta$ gi ip Δ liadagi aid Δ gia maiimimu aapim Δ Diuusi $\Delta\Delta$ madu. Baiyoma isDiuusi Ib Δ ad Δ guvucadad Δ c Δ d Δ ivuaada aapim Δ istumaasi Diuusi Ib Δ ad Δ ip Δ lidi aid Δ gia camaisoimaasi ivuaadamu aapim Δ .

14 Sioor Δ vaavoitudadagi isDiuusi Ib Δ ad Δ soic Δ i sai c $\Delta\Delta$ ga t Δ t Δ gitoiña, Δ gai Δ rDiuusi maamarad Δ .

15 Diuusi Ib Δ ad Δ divia dai g Δ n $\Delta\Delta$ madu daaca Δ gai casc Δ d Δ mait Δ aagai is $\Delta\Delta$ biada aapim Δ Diuusi Δ pan duucai Δ mo piooñi $\Delta\Delta$ b Δ idiña g Δ aaamu. Aapim Δ Δ rmaamarad Δ Diuusi, Diuusi Ib Δ ad Δ ip Δ lidi casc Δ d Δ . Casc Δ d Δ g Δ aaagai isg Δ rooga aagada aat Δ m Δ Diuusi.

16 Dai Diuusi Ib Δ ad Δ g Δ rmaat Δ tuli sai aat Δ m Δ s $\Delta\Delta$ licad Δ Δ rDiuusi maamarad Δ .

17 Aat Δ m Δ Δ rDiuusi maamarad Δ casc Δ d Δ g Δ rmaaquimu Δ gai istumaasi viaa poduucai isduucai maacai Δ gai Suusi Cristo. Aat Δ m Δ v $\Delta\Delta$ scar Δ oidaca ragai Suusi Cristo $\Delta\Delta$ madu t Δ vaagi Δ r Δ casc Δ d Δ viaa aat Δ m Δ issoimaa taatamadagi poduucai isduucai soimaa taata Δ gai.

18 V $\Delta\Delta$ scar Δ si $\Delta\Delta$ scad Δ t Δ t Δ gitoda aat Δ m Δ isDiuusi g Δ rmaquia Δ gai mui naana maasi c Δ c $\Delta\Delta$ gaducami dai istumaasi soimaa taatamai aat Δ m Δ sivi mait Δ ristumaasi.

19-21 Aid Δ si Adánacaru soimaasi idui Edeen Δ r Δ aid Δ abiaad Δ r Δ divia Δ Diaavora oidig Δ r Δ dai Diuusi soimaa taatatuli Adánacaru dai ootoi oidig Δ r Δ muuquigami dai darai uuparai dai mui naana maasi istumaasi maic Δ c $\Delta\Delta$ gaducami. Si $\Delta\Delta$ scad Δ Suusi Cristo diviagi Δ pamu tami oidigi daama dai v $\Delta\Delta$ si vaavoitudadami $\Delta\Delta$ madu daraajamu poduucai g Δ maat Δ mu is Δ vaavoitudadami s $\Delta\Delta$ licad Δ Δ rDiuusi maamarad Δ amaasi ugitimu uuparai, dai v $\Delta\Delta$ si soimaascami, dai muuquigami dai v $\Delta\Delta$ si istumaasi maic $\Delta\Delta$ gadu oidigi daama, Δ Diaavora camait Δ aan Δ da Δ gai casc Δ d Δ . Daid Δ Δ vaavoitudadami camaisoimaasi ivuaadamu tomali Δ mo imidagai.

22 C $\Delta\Delta$ maat Δ aat Δ m Δ iscoocodagai, dai soimaa taataragai, dai muuquigami dai v $\Delta\Delta$ si istumaasi soimaascami oidaga oidigi daama.

23 Dai aat Δ m Δ ismaacad Δ vaavoitudai Suusi Cristo soimaa taatamai $\Delta\Delta$ p Δ tomasi Diuusi Ib Δ ad Δ g Δ r $\Delta\Delta$ madu daja dai apiasoimaasi taatamai dai n Δ n Δ ra si $\Delta\Delta$ scad Δ g Δ maat Δ mu isv $\Delta\Delta$ si vaavoitudadami s $\Delta\Delta$ licad Δ Δ rmaamarad Δ t Δ vaagi Δ r Δ dai aat Δ m Δ casi ip Δ lidi isajiagi si $\Delta\Delta$ scad Δ Diuusi g Δ rmaaquigi ib Δ dagai utudui dai camaicoocorda ragai dai camaicoodamu aat Δ m Δ .

24 Sioor Δ c $\Delta\Delta$ gac Δ r Δ vuv Δ quia Δ liadagi g Δ aaagai isvaavoitudadagi dai n Δ n Δ racagi si $\Delta\Delta$ scad Δ Diuusi c $\Delta\Delta$ gac Δ r Δ vuvaidagi soimaasi ivuaadami saagidaiñd Δ r Δ damos istumaasi can Δ ijada oodami mait Δ aagai isapian Δ n Δ racagi.

²⁵ Baiyoma istumaasi mainajada agai gia glaagai isnanaracagi dai isnanaracagi vaavoitudaitai amo istumaasi gomaasi garsoicai isnanaracagi maivui ñioocaitai Diuusi.

²⁶ Dai Diuusi Ibada garsoicai apa ismamadadagi aatama maimaata isducatai dai maimaata istumaasi aagidagi Diuusi. Diuusi Ibada daanai Diuusi aatama garvatarai maiñoocuidada mosajigai agai.

²⁷ Diuusi cala maata istumaasi tatagitoi oodami dai cala maata istaiya alidi Diuusi Ibada siuu duucu agai daanai Diuusi vaavoitudadami vatarai istumaasi Diuusi ipalidi.

²⁸ Cal maata aatama sai isoigada aatama Diuusi dai isivuaada istumaasi Diuusi ipalidi aidai gia vasi istumaasi avuaadagi aatama cadai arsoini aatama lagi garvatarai. Diuusi poduucai ipalidi saidai arsoinicana aatama garvatarai cascada.

²⁹ Tucamidara abiaadara Diuusi maata siora covai vuvaituda agai saidai aramaamaradana. Diuusi aiqui abiaadara aagai sai siora vaavoitudagi anpan tuutiaca agai Diuusi marada ismaacada tavai tavaagiaiñdara dai poduucai Diuusi marada arsilagida ducamica agai.

³⁰ Dai covai vuvaidacai aagidi sai agiditai calcana istumaasi aagidagi agai dai siora agiditai calca istumaasi aagai Diuusi. Diuusi calgacara naidi agai ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai. Dai Diuusi aagai sai amo imidagai oidacamu agai amadu tavaagiarai tomastuigaco.

³¹ Vasi gomaasicada cal maata aatama isDiuusi salicada garsoicai dai tomali amaadutai maivaamioma istutuidi isDiuusi.

³² Diuusi ootoi gamara tami oidigi daama dai dagito sai soimaa taatana muucucai curusiaba tasai poduucai calgacara vuvacana aatama dai Diuusi salicada garmaquia agai vasi istumaasi tagito aatama poduucai isduucai ootoi agai gamara sai calgacara garvuvaidana.

³³ Diuusi casi covai garvuvaitu dai calgacara garnaidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduñimudai aatama cascada maitipu siora istutiadagi isgapiara garvuupiadagi Diuusi vuitapi tasoimaasi ivueeyi.

³⁴ Cascada maitipu siora gataañiagi masai soimaasi gartaatatuldana. Suusi Cristo muu dai gooquiarai apamu duaaca dai sivi salisa padara daja Diuusi dai daanai Diuusi aatama garvatarai.

³⁵ Aliasi garoigadai Suusi Cristo dai tomastuigaco garoigada agai, tomasi soigaralidi aatama, siapa cocococicagi, siapa soimaa taatamadagi, siapa arsoituutuigamicagi siapa argagavia agadagi aa, siapa garcooda agadagi aa,

³⁶ poduucai oojisi Diuusi ñioocuidara:

Siora ivuaadagi istumaasi Diuusi ipalidi aa aoodami cooda agaiña.

Agai polidina saidai arcagai iscoodadagi anpan duucai vustaqui.

Asduu oojisi Diuusi ñioocuidara.

³⁷ Damos vascara vasi gomaasi maitarsobicai isvaavoitudadagi aatama baiyoma garsoicai isvaamioma calga vaavoituda aatama dai Suusi Cristo garoigadai daida garsoicai apa.

³⁸ Tomali amo istumaasi maisobicai Diuusi isgaroigadagi tomali Diuusi tataañicaruda, tomali diaavora tataañicaruda, tomali istumaasi avueeyi sivi tomali istumaasi aduñia agai gooquiarai, tomali diaavora

³⁹ tomali amo istumaasi ismaacada oidaga tavaagiarai tomali amo istumaasi ismaacada oidaga oidigi daama, tomasi coi aatama vascara Diuusi garoigadai cascada ootoi gamara Suusi Cristo tami oidigi daama sai agai calgacara garvuvaidana.

1-3 Giñaaduñi judidíu aliási ipalidi aanΛ isvaavoitudagi aapimΛ Suusi Cristo. TucaraΛ dai tasaraΛ aliΛ soigiñlidiña aanΛ aapimΛcaΔΛ. Suusi Cristo ΛΛmadu Diuusi IbΛadaΛ cΛΛga maataΛ issΛΛlicadaΛ arvaavoi ansai aanΛ ipalidi isDiuusi gajiaadaraΛ giñviaagi isgomaasi arsoiñicagi iscΛΛgacaraΛ vuvaquia aapimΛ.

4 AapimΛ arjudidíu dai Diuusi gΛmaamara duucaí gΛnnΛidi dai gΛnaaduñicaru nΛidiña isducatai Diuusi dadadacΛi gΛnsaagida. Diuusi aagidi gΛnaduñi Avraañicaru dai Davi-caru saidΛ iduñia agai mui naana maasi cacΛΛgaducami cajiudadΛ vaΛatarΛ, dai Diuusi maa sΛΛlicami Moseesacaru, dai Diuusi aagidi isducatai gΛaagai issiaa duutuadagi Diuusi, dai Diuusi aagidi isΛmo imidagai ootosa agaitadai Λmo cΛΛgacaraΛ vuviadami.

5 Avraañicaru dai Isaacaru dai JacocarΛ argΛnaaduñicaru. Agai ismaacΛdaΛ Diuusi ootoi saidΛ arcΛΛgacaraΛ vuviadamicana agai arjudíu ΛarΛ daidΛ arDiuusi dai agai tΛaanΛi vaΛsi istumaasi oidaga oidigi daama dai tΛvaagiaraΛ. Dai aanΛ ipalidi isoodami cΛΛga ñioocadagi Diuusi vaΛatarΛ tomastuigaco.

6 Tomasi maivaavoitudai muidutai judidíu dai maitarDiuusi maamaradaΛ, vaΛscaraΛ vaΛsi istumaasi agadagi Diuusi vaΛsi arΛvueeyi.

7 Maisiu vaΛsi Avraañicaru cajiudadΛ vaavoitudai arpan duucaí agai dai maisiu vaΛscatai viaaca agai istumaasi Diuusi aagidi Avraañicaru sai maquia agai, mosΛca Avraañicaru cajiudadΛ ismaacΛdaΛ vuvaja IsaiiñdaraΛ.

8 Poduucái gΛmaataΛ sai maisiu vaΛsi Avraañicaru cajiudadΛ arDiuusi maamaradaΛ mosΛcaasi agai ismaacΛdaΛ vaavoitudai ismaacΛdaΛ Diuusi aagidi Avraañicaru, agai arDiuusi maamaradaΛ.

9 Diuusi aagidi Avraañicaru sai Λmo uumigicΛdaΛ divia agaitadai arpamu sai amaasi Saara marata agaitadai.

10-13 Aidasi Reveca nonoacatadai Diuusi aagidi sai cucuatai maamaraca agai sai amoco Esaú tΛΛgiduca agai dai agΛmai Jaco daidΛ agΛducΛdioma arpiooñigadΛca agaitadai aliducΛdaΛ tomasi maiquiaa vuvaja dai maiquiaa ivuaadana tomali Λmo istumaasi cΛΛgaducami tomali soimaascami. DaidΛ Isaa arroogadaΛ laali. Dai Diuusi aagidi sai oigΛdai Jaco dai cΛΛdai Esaú. Poduucái gΛmaataΛ isDiuusi istutuidi isΛcovai vuvaidagi siooraΛ ipaliadagi.

14 VaΛscaraΛ vaΛsi gomaasicΛdaΛ maitΛaagai isaatΛmaΛ pocaitiadagi sai Diuusi maicΛΛga ivueeyi.

15 Diuusi potatΛdai Moseesacaru: “AanΛ soigiñliadamu dai cΛΛgacaraΛ nΛijadamu siooraΛ ipaliada aanΛ”.

16 Poduucái gΛmaataΛ isDiuusi cΛΛgacaraΛ nΛidi oodami maisiu mosipaliditai oodami sai cΛΛgacaraΛ nΛidiña tomali cΛΛgacaraΛ oidacatai baiyoma Diuusi soigΛΛlidi oodamicΛdaΛ cascΛdaΛ cΛΛgacaraΛ nΛidi.

17 Diuusi ñiooquidaraΛ pocaiti sai Diuusi potatΛdai araígadaΛ EjiipitaraΛ oidacami: “AanΛ gΛdagito isirraíca aapi vai poduucái gΛmaatΛna iñsaanΛ aliΛ viaa guvucadagai dai poduucái gΛmaatΛna vaΛsi oidigi daama siooraΛ aanΛ”.

18 Dai Diuusi soigΛΛlidi siooraΛcΛdaΛ ipalidi agai dai Diuusi maidadagitoi isΛΛgiadagi siooraΛ ipaliada agai.

19 IsΛmaadutai giñtΛcacagi: “IsDiuusi maidadagitoi isΛΛgiadagi oodami tuisi gΛpiaraΛ vuupai Diuusi oodami ismaiΛΛgiadagi”.

20-21 Ducami isajaayi ñioocadamudai vaΛscaraΛ maitΛaagai ispotatΛadaΛ agai Λajaatadami: “¿Tuiyasi poduucái idui giñuusu?” DΛmos oodami maitΛaagai isñiooquiadagi Diuusi. Diuusi idui oodami cascΛdaΛ viaa sΛΛlicami isivuaadagi oodamicΛdaΛ isducatai ipaliadagi. CΛΛ maataΛ vaΛscatai isDiuusi idui oodami cascΛdaΛ oodami maiviaa sΛΛlicami ispotatΛadagi Diuusi: “¿Tuiyasi poduucái giñdui?”

22 Tucamidara calquivacai oidigi abiaadara Diuusi maivui baamucui ismaacada soimaasi ivueeyi dai maisoimaasi taatamitildi vascara amo imidagai soimaa taat-
uldamu poduucai gamaata isDiuusi alia viaa guvucadagai.

23 Vai poduucai gamaata isaliasi garoigadai Diuusi aatama ismaacada covai
garvuvaitu agai dai calgacara garnaidi daida garvuuquia agai tavaagiamu.

24 Diuusi covai vuvaitu amoco ajudiduu saagidaiñdara dai aa ismaacada
maitarjudiduu saagidaiñdara.

25 Osea ooja Diuusi ñiooquidara istumaasi aagai Diuusi sai pocaiti:
Ismaacada maitarjudiduu saagida gaagamu aanaa vaida argiñmaamaracana.
Dai oigadamu aanaa agai tomasi alquioma tomali amaadutai maioigadaiña.

26 Dai ismaacada alquioma potatadai aapimaa maitargiñmaamara.

Sivi povantadamu aanaa aapimaa argiñmaamara. Aana aragai dai tomastuigaco oidaga.
Ascaiti Diuusi.

27 Isaia pocaiti aagaitai ajudiduu: “Tomas judiduu alia muidu vascara chilacqui calgacara
vuvauquimu. Poduucai isduucai maibaiga isacaldi lorai poduucai araa maitistutuidi
isacaldi ajudiduu ismaacada oidaga oidigi daama sallicada muidu agai cascada.

28 Silascada Diuusi gaagacai soimaa taatatulda agadagi oodami oidigi daama agai
otoma naatomu”.

29 Dai alquioma pocaiti araa Isaia:
Diuusi agai dai taanaa vasiaacatai.

Isagai maicagacara vuvaidamudai chilacqui aida gia aatama aran duuñimudai
Sodomara oidacami dai Gomorara oidacami.
Ascaiti Isaia.

30 Vasi gomaasicada gamaata sai tomasi ismaacada maitarjudiduu maivuum alididaiña
isvaavoitudagi Diuusi sai agai calgacara naididai dai todian duucai vaavoitu vai Diuusi
calgacara naidi.

31 Vaida ajudiduu ganaajagaiña islagiadagi vasi Moseesacaru sallicamigada sai po-
duucai Diuusi calgacara naididai agai ducami istomali amo imidagai maisoimaasi
ivuaadamudai vascara agai maitistui iscala agiadagi Moseesacaru sallicamigada.

32 Agai maitatagitoidai ismosvaavoitudacai Suusi Cristo Diuusi calgacara naididai
ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai, baiyoma polididai agai sai
algitadai Moseesacaru sallicamigada Diuusi calgacara naididai ducami istomali amo
imidagai maisoimaasi ivuaadamudai cascada vui baacoi agai Suusi Cristo.

33 Dai Isaia ooja isduucai aagidi Diuusi:

Ootosdamu aana Cristo ajudiduu dai muidutai agai vui baacoimu Cristo.

Damos siora vaavoitudagi maiviaacamu istuisi siaa aradagi.

Poduu ooja Isaia isduucai aagidi Diuusi.

10

1 Giñaduñi sallicada ipalidi aana iscala gacara vuvauquiagi ajudiduu cascada mamadai
aana sai Diuusi calgacara vuvaidana.

2 Cal maata aana isagai sallicada siaa duutudai Diuusi dai ganaajagai isivuaadagi
istumaasi Diuusi ipalidi damos maimaata.

3 Agai maimaata cal isCristo muu curusiaba sai Diuusi oigaldana soimaascamigada dai
calgacara naididai ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai cascada
maivaavoitudai Suusi Cristo. Baiyoma ganaajagai islagiadagi vasi Moseesacaru
sallicamigada poliditai sai poduucai Diuusi calgacara najada agai ducami istomali
amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai.

4 Maiquiaa diviacai Cristo ajudiduu ganaajagaitadai islagiadagi vasi Diuusi
sallicamigada agai polididai isalgitadai sallicamigada Diuusi calgacara naidi ducami

istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai. Damos Diuusi ootoi Cristo tami oidigi daama sai agai cagacaga naidiña oodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai dai sivi gaaagai isvaavoitudagi Cristo maisiu sagicami.

⁵ Moseesacaru poduucai ooja sai isamaadutai istutiadagi isagiadagi vasi sagicami dai maisoimaasi ivuaadagi tomali amo imidagai sai poduucai istutuidi iscagacaga vuvaiagi.

⁶ Damos Diuusi cagacaga vuvaidi oodami mosvaavoitudacai Suusi Cristo. Gantagitovurai isSuusi Cristo cadvia tavaagiaiñdaga,

⁷ daida ismuu agai dai anpan duaaca coidaga saagidaiñdaga.

⁸ Dai aan gaaagidi aipacoga sai Diuusi cagacaga vuvaidi oodami mosvaavoitudacai Suusi Cristo dai tomasioora istutuidi isvaavoitudagi siuu duucu ipadiadagi.

⁹ Sioora pocaitiadagi sai Suusi Cristo artaanadamigada daida isvaavoitudadagi sai Diuusi duaacali Suusi Cristo coidaga saagidaiñdaga Diuusi cagacaga vuvaidi.

¹⁰ Mosvaavoitudacai Diuusi cagacaga naidi oodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai, dai sioora agiadagi aa sai vaavoitudai Diuusi cagacaga vuvaidi.

¹¹ Pocaiti Diuusi ñiooquidaga sai sioora vaavoitudagi Suusi Cristo maiviaacamu istuisi siaa aradagi. Cristo ivueeyi istumaasi aagai cascaga.

¹² Diuusi amadugan duucali cagacaga vuvaidi ajudidú dai ismaacaga maitarjudidú. Diuusi amadugan duucali taanai dai nuucada ajudidú dai ismaacaga maitarjudidú dai soigalidi vasicaga sioora agiadagi sai oigaldana soimaascamigada.

¹³ Pocaiti Diuusi ñiooquidaga: “Vascatai sioora vaavoitudagi dai daanadagi Diuusi, Diuusi cagacaga vuvaidamu”.

¹⁴ Damos ismaacaga maiquia vaavoitudai Diuusi siaadaga aagidiña sai oigaldana soimaascamigada. Dai ismaacaga maiquia ca Diuusi ñiooquida siaadaga vaavoitudana. Dai ismaitiipucagi sioora agiadagi Diuusi ñiooquida, ¿ducatai cacana agai?

¹⁵ Dai ismaitiipucagi sioora ootosagi oodami saida gaaagidiña Diuusi ñiooquida poduucali tiipu sioora gaaagiadagi. Damos Diuusi gia caotoi gañiñoquituldiadamiga. Cascaga pocaiti Diuusi ñiooquidaga: “Baiganalidiña oodami siascaga tagiagi amo Diuusi ñiooquituldiadamigada ismaacaga gaaagiadagi sai Diuusi iibastudacan tadatuda alidi oodami iibaga”.

¹⁶ Damos maisiu vascatai vaavoitu Diuusi ñiooquida. Isaíacaru potatadai Diuusi: “GiñDiuusiga baitoma tomali amaadutai maivaavoitu aidasi aagidi aatama gañiñoquituldiadamiga gañiooqui aoodami”, astatadai Isaíacaru.

¹⁷ Tomali amaadutai maitistutuidi isvaavoitudagi Suusi Cristo asta siascaga ca isDiuusi ñiñoquituldiadamigada agiadagi isSuusi Cristo cagacaga gavuvaidi.

¹⁸ Damos ajudidú gia ca Diuusi ñiooquida. Pocaiti Diuusi ñiooquidaga: Tomasiaacoga gaaagai Diuusi ñiooquida.

¹⁹ Daida ajudidú sagicaga maata Diuusi ñiooquida pocaiti Moseesacaru:

Diuusi cagacaga vuvaidamu ismaacaga maitarjudidú dai maimaatatadai Diuusi ñiooquida vai poduucali baacoiña ajudidú.

²⁰ Dai Isaía maiduaadicuitai ñioo dai aagai istumaasi aagidi Diuusi:

Tomasi maitatacacai ismaacaga maitarjudidú isducatai istutuidi isgiñmatiagi vascaga ootoi aan gañiñoquituldiadamiga sai aagidana isducatai istutuidi isgiñmatiagi tai agai giñmai.

Ascanti Diuusi.

²¹ Dai aagai Isaía istumaasi aagidi Diuusi aagaitai ajudidú:

Vascaga oigadai aan giñmaamara dai daanai sai ama duucali gantagitona sai camaisoimaasi ivuaada agai dai siaa giñduutudana.

Damos agai gajiaadaga giñviaa dai maitiñagi.

Ascanti Diuusi.

11

¹ AanΛ maipocaiti sai Diuusi gajiaadΛΓΛ viaa Λjudidíu. SiaadΛΓΛ pocaitiña aanΛ. AanΛ ΛΛΡΛ Λrjudíu di. Dai aanΛ arcajiudadΛ giñaaaduñicaru Avraañi dai Benjamín.

² Diuusi ΛΛqui abiaadΛΓΛ Λcovai vuvaitu Λjudidíu cascΛΔΛ maigajiaadΛΓΛ vipieeyi. TΛgitovurai isducatai oojisi Diuusi ñiooquidΛΓΛ. Eliasi gamamadai dai pocaiti:

³ “GiñDiuusiga Λjudidíu aliΛ soimaasi ivueeyi. Agai coi gΛñiñiooquituldiadamiga dai suuli Λaltar siaaco siaa gΛduutudaiña Λgai dai mosΛca aanΛ vii dai giñmuaa Λlidi Λgai aanΛ ΛΛΡΛ”, ascaiti Eliasi.

⁴ DΛmos Diuusi potΛΔdai: “Quiaa oidaga cuvaracami mil oodami ismaacΛΔΛ giñsiao duutudai. AanΛ nuucada Λgai dai Λgai maisiaa duutudai Λmoonoo ismaacΛΔΛ Baal tΛΛgidu”, ascaiti Diuusi.

⁵ Dai sivi ΛΛΡΛ oidaga ΛΛmoco ismaacΛΔΛ siaa duutudai Diuusi. Diuusi cΛΛgacΛΓΛ nΛidi Λgai cascΛΔΛ Λcovai vuvaitu.

⁶ Λgai maitivueeyi tomali istumaasi cΛΛgaducami istucΛΔΛ cΛΛgacΛΓΛ nΛijadagi Diuusi. Baiyoma Diuusi ipΛli cascΛΔΛ cΛΛgacΛΓΛ nΛidi.

⁷ GΛnaagidamu aanΛ istumaasi ΛΡΛdúi. Λjudidíu matia Λlidadai isducatai cΛΛgacΛΓΛ vuvauquiagi dΛmos chiΛΛquiatai maí, mosΛca Λgai ismaacΛΔΛ Diuusi Λcovai vuvaitu. Dai Diuusi dagito isΛгаа maimaatΛ caΛcana dai cascΛΔΛ maimaí Λgai.

⁸ Pocaiti Diuusi ñiooquidΛΓΛ: “Diuusi dagito sai Λgai maimaatΛ caΛcana istumaasi aagai ñiñiooquituldiadamigadΛ cascΛΔΛ maimaí Λgai dai sivi maiquiaa maatΛ caΛ Λgai”, ascaiti Diuusi ñiooquidΛΓΛ.

⁹⁻¹⁰ Pocaiti Davicaru ΛΛΡΛ:

Λgai cueeyi cΛΛgaducami cuaadagai cascΛΔΛ poΛlidi sai Diuusi cΛΛgacΛΓΛ nΛidi, dΛmos maitΛrvaavoi.

Dai Λgai maimaatΛ isDiuusi soimaa taatatulda agai. Λgai soimaasi ivueeyi cascΛΔΛ.

Dai tomastuigaco soimaa taatacamu Λgai.

Ascaiti Davicaru.

¹¹ Dai vΛascΛΓΛ Diuusi maigajiaadΛΓΛ viaa Λjudidíu, tomasi soimaa taatamai. DΛmos Λjudidíu gia gajiaadΛΓΛ viaa Suusi Cristo aidΛsi divia Λgai dai cΛΛgacΛΓΛ vuvaida agaitadai dai cascΛΔΛ ismaacΛΔΛ maitΛrjudidíu saagida gΛaagai isSuusi Cristo arcΛΛgacΛΓΛ vuviadami dai muidutai vaavoitudai saidΛ Λjudidíu nΛiditai gomaasi vaavoituda Λlidiña ΛΛΡΛ.

¹² AidΛsi Λjudidíu soimaasi ivuaadatadai dai gajiaadΛΓΛ viaa Suusi Cristo poduucai aidΛ abiaadΛΓΛ Diuusi cΛΛgacΛΓΛ nΛidi Λgai ismaacΛΔΛ maitΛrjudidíu vΛasi oidigΛΓΛ oidacami dai siΛascadΛ Λpamu vaavoitudagi Λjudidíu Diuusi sΛΛlicadΛ aliΛsi cΛΛgacΛΓΛ nΛijadamu vΛasi oodami oidigi daama oidacami.

¹³ Sivi gΛnaagidamu aanΛ Λmo ñiooqui aapimΛ ismaacΛΔΛ maitΛrjudidíu. CΛΛ maatΛ aapimΛ isDiuusi giñootoi ansai aanΛ aagidana ismaacΛΔΛ maitΛrjudidíu sai Suusi Cristo arcΛΛgacΛΓΛ vuviadami. Istumaasi gΛnaagidi sΛΛlicadΛ gΛaagai mΛsmaatΛcagi.

¹⁴ Dai sΛΛlicadΛ ipΛlidi aanΛ isgiñaaaduñi judidíu vaavoitudagi Suusi Cristo dai poduucai cΛΛgacΛΓΛ vuvauquiagi nΛiditai isaapimΛ vaavoitudai.

¹⁵ Diuusi gajiaadΛΓΛ viaa Λjudidíu ismaacΛΔΛ maivaavoitudai dai aidΛ abiaadΛΓΛ ootoi gΛñiñiooquituldiadamiga ismaacΛΔΛ maitΛrjudidíu saagida cascΛΔΛ Λgai casi istutuidi isArmaamaradΛcagi Diuusi. Dai siΛascadΛ Λjudidíu Λpamu vaavoitudagi Diuusi vai Diuusi cΛΛgacΛΓΛ nΛijadagi ducami isduduaacamudai Λgai.

¹⁶ Diuusi Λcovai vuvaitu Λjudidíu aaduñΔcardu cascΛΔΛ vΛasi Λjudidíu ΛrΛcovai vuvaidadΛ Diuusi ΛΛΡΛ.

17 Diuusi cagajiaadara viaa lamoco judidú cajiudad ismaacada maivaavoitu dai lamoco aapima ismaacada maitarjudidú ismaacada cavaavoitudai casi arDiuusi maa-marada vai calagacara gannidi poduucai isduucai calagacara naidi agai ajudidú ismaacada vaavoitudai.

18 Diuusi ñiñoquituldiadamigada ismaacada ganaagidi Diuusi ñiñoquida arjudidú daida lcalagacara vuviadami arjudidú ara cascada aapima ismaacada maitarjudidú maitaagai issoiduucai najadagi ajudidú.

19 Damos isaapima ismaacada maitarjudidú pocaitiadagi sai Diuusi gajiaadara viaa ajudidú sai poduucai aapima armaamaradacana Diuusi

20 gaaagai istatagitodagi aapima sai ajudidú maivaavoitudai sai cascada Diuusi gajiaadara viaa agai. Damos aapima arDiuusi maamarada vaavoitudaitai. Cascada aapima maitaagai isgagarducada ganliadagi. Baiyoma gaaagai issiaa duutuadagi Diuusi vai agai maigajiaadara ganviaagi aapima.

21 Diuusi gajiaadara viaa ajudidú daida istutuidi isgajiaadara ganviaagi aapima ara.

22 Sallicada cal tuiga Diuusi damos vascara soimaa taatamituldi oodami. Diuusi soimaa taatamituldi agai ismaacada maivaavoitudai damos Diuusi cal tuiga aapima ganvui. Damos aapima aliasi gaaagai isapiavaavoitudadagi Diuusi vai poduucai agai maigajiaadara ganviaagi.

23 Dai isaa judidú vaavoitudagi Diuusi aida gia armaamaradacamu Diuusi ara. Diuusi istutuidi iscalagacara vuvaidagi tomasioora soora vaavoitudagi.

24 Isaapima ismaacada maitarjudidú calga istutuidi isarmaamaradacagi Diuusi tomasi alquioma maitarmaamaradacatadai Diuusi, vaamioma calga istutuidi ajudidú Diuusi lco vuvaidada siarmaamaradacagi Diuusi.

25 Giñaaduñi, aan ipalidi ismaatca aapima amo istumaasi istumaasi maiquiaa maata tomali amaadutai vai poduucai maigagarducada ganliada aapima poliditai sai vaamioma sastuduga aapima siajudidú. Lamoco ajudidú saagida vupuiurutu dai mo-maascamu agai asta silascada Diuusi calagacara vuvaitu vasi ismaacada maitarjudidú ismaacada calagacara vuvaida agai Diuusi.

26 Silascada poduucai ara duñiagi amaasi Diuusi calagacara vuvaida agai vasi ajudidú. Pocaiti Diuusi ñiñoquidara ara:

lcalagacara vuviadami vuusia agai ajudidú saagidaiñdara.

Dai agai ama duucai tatagitoitulda agai ajudidú sai camaisoimaasi ivuaadana.

27 Dai oigaldamu agai vasi soimaascamigada poduucai isduucai aagidi Diuusi ajudidú. Ascaiti Diuusi ñiñoquidara.

28 Muidutai ajudidú maijojoidi iscalcagi isSuusi Cristo arcalagacara vuviadami dai agai vui vata Diuusi dai poduucai aapima ismaacada maitarjudidú istutuidi iscalagacara vuvaiquiagi. Damos vascara Diuusi quiaa oigadai ajudidú, Diuusi lco vuvaitu aaduñdardu cascada.

29 Alquioma Diuusi lco vuvaitu ajudidú sai agai armaamaradacana. Dai aagai sai calagacara najada agai vasi ajudidú tomastuigaco dai Diuusi vascara ivueeyi istumaasi aagai.

30 Alquioma aapima maiagidiña Diuusi damos sivi ajudidú maiagidi Diuusi dai poduucai Diuusi calagacara gannidi vaavoitudaitai aapima.

31 Dai Diuusi soigaliadamu ajudidúcada dai oigaldamu soimaascamigada agai ara silascada agai ama duucai gantatagitoi.

32 Dai Diuusi ñiñoquida pocaiti isvasi oodami arsoimaasi ivuaadami dai lagi oodami cal maata isarsoimaasi ivuaadami dai poduucai cal maata oodami isaliasi tagito isDiuusi oigali soimaascamigada.

³³ Sallícada cã tuiga Diuusi. Aliasi saituduga agai dai maatã vassiaacatai. Oodami maimaatã vassí istumaasi ivueeyi Diuusi dai istumaasi tãtagitói.

³⁴ “Tomali amaadutai maitistutuidi ismaatiagi istumaasi tãtagitói Diuusi. Tomali amaadutai maimaatãtuli Diuusi tomali amo istumaasi.

³⁵ Tomali amaadutai maitistutuidi isoidagi Diuusi amo istumaasi sai poduucái Diuusi cãagacãrã ñãidiña”.

³⁶ Diuusi idui vassiaacatai dai Diuusi guvucadãcãdã quíaa cãaca oidigi. Vassí oodami aliási gaaagái iscãaga ñioocadagi Diuusi vui tomastuigaco.

12

¹ Giñaaduñi Diuusi casoigãli aapimãcãdã dai oigãli gãsoimaascamiga cascãdã aanã gãndaanã masai potãdãdãiña Diuusi masaidã ivuaada alidi istumaasi agai ipãlidi. Dai cãagacãrã avãr oidaca dai camaisoimaasi ivuaada. Cãagadu ispoduucái tãtagitodagi aapimã dai poduucái ivuaadagi. Poduucái gaaagái issíaa duutuada aapimã Diuusi.

² Maitavãr apan duucái oidaca asoimaasi ivuaadami baiyomavãr ama duucái gãntãtagito dai poduucái ama duucái oidacamu aapimã. Dai poduucái maatãcamu aapimã istumaasi Diuusi ipãlidi isivuaada aapimã. Diuusi baigãlidi ispoduucái ivuaada aapimã daidã arcãagái aapimã gãmãvããtarã poduucái vaamioma cãaga vaavoitudamu aapimã. Gomaasi arvaamioma cãaga ducami siã tomastumaasi istumaasi isivuaadagi aapimã.

³ Diuusi cãagacãrã giñãlidi dai giñmaa sallícami ansai gamamaatãtuldiña istumaasi agai ipãlidi cascãdã gãnaagidi aanã sai maitãagái isgãgarducãdã gãnãliadagi. Cãagavãr gãntãtagitoda. Tãtagitodavurai istumaasi arvaavoi istumaasi istutuidi aapimã isivuaadagi dai tãtagitodavurai siãssi vaavoitudai aapimã Diuusi.

⁴ Amo oodami moo dai noonovã dai ãcaso dai maisiu mosãcaasi gomaasi. Gãmoocãdã maitivueeyi istumaasi ivueeyi gãnoonovicãdã dai gãnoonovicãdã maitivueeyi istumaasi ivueeyi gãããcasocãdã.

⁵ Poduucái ãpã aatãmã vaavoitudadami tomas muidu vããscãrã aatãmã arãmo adunumã ducami vaavoitudaitai Suusi Cristo dai Suusi Cristo argãrtãaanãdamiga.

⁶ Vããscatai istutuidi isivuaadagi amo istumaasi Diuusi gãrmaacái guvucadagái isducatai agai ipãlidi. Istumaasi istutiada aatãmã isivuaadagi gaaagái iscãaga ivuaadagi. IsDiuusi maaquiagi guvucadagái ããmadutai aapimã sai aagiña istumaasi agai gãnaagiadagi, gaaagái mãsaagadagi poduucái isduucái gãnmamaatãtuli aatãmã.

⁷ IsDiuusi maaquiagi guvucadagái aa sai soicãiña oodami, gaaagái iscãaga soicãdagi. Isãmaadutai maatãtai gamamaatãtuldiadagi Diuusi ñiooquidã, gaaagái iscãaga gama-maatãtuldiadagi.

⁸ Sioorã maatã soicãdagi aa sai vaamioma vaavoitudana agai, gaaagái ispovuaadagi. Sioorã mui gamaacadagi tumiñsi Diuusi aa duiñdadã vããtarã maitãagái isgãducãdã aliadagi mui gamaacaitai. Sioorã gataãaanãdagi gaaagái iscãaga gataãaanãdagi isduucatai baigãliadagi Diuusi sioorã daiviadagi acococoidadã daidã asoituuuigami gaaagái isbaigãnãliadagi.

⁹ Sallícãdã avãr gãnoigãada aipacoga. Dai gajiaadãrã avãr viaa vassí istumaasi soimaascami dai mosãcaasi istumaasi cãagaducami ivuaada.

¹⁰ Gãnoigãadavurai aapimã gãnsiããgãmã duucái. Gaaagái issiooma gãgarducãdã duucái ñãijada aapimã aa isaapimã ããgi.

¹¹ Maitavãr papãrãaca. Ivuaadavurai istumaasi Diuusi ipãlidi baigãnãliaragacãdã.

¹² Baigavar anliada aapim nanaacatai masiascad iimi agai tavaagiamu dai lamadu oidaca agai Diusi. Maitavar vui nioocada Diusi masiascad soimaa taatamadagi. Vascara avar daanada Diusi.

¹³ Oidadavurai aa vaavoitudadami soituutuigami mastumaasi viaacagi. Dai calgavar miaadagiada iimadami ismaacada gandaiviadagi.

¹⁴ Siascad soimaasi gantaatamituldiadagi aa, daanadavurai aapim Diusi sai agai oigaldiana soimascamigada dai calgacara vuvaidana. Dai maigalnaasi nioocada aapim agai vui.

¹⁵ Siascad gnaaduñi baiganliadagi aapim lap gaaagai masbaiganliadagi, dai siascad gnaaduñi soiganliadagi aapim lap gaaagai massoiganliadagi.

¹⁶ Calgacara avar gannajada aipacoga. Maitavar ggarducada ganliada. Calgacara avar najada soituutuigami. Maitavar povanliada aapim masialia sastudaga.

¹⁷ Maitavar soimaasi ivuiidiada soora soimaasi gnvuiidiada aapim. Mosgolagi istumaasi calgaducami avar ivuaada aapim vascatai vuitapi.

¹⁸ Maitavar vuidara vataca aa oodami tomasi agai gnvuidara vata.

¹⁹ Gnaaduñi ismaadutai soimaasi gnduiñdagi aapim maitaagai issoimaasi taatuldiagi. Diusi soimaasi taatuldiamu. Diusi niooquidara pocaiti: “Aan agai dai soimaasi taatamituli soimaasi ivuaadami”, ascaiti Diusi.

²⁰ Dai pocaiti lap: “Isgansasaayu biuugicoñicagi, bibiadavurai aapim, dai istonocoñicagi, oidavurai suudagi. Ispoduucai ivuaada aapim siaa aratudamu aapim”, ascaiti Diusi niooquidara.

²¹ Maitavar vuidara vataca aa oodami baiyoma calgacara oidaca aapim dai poduucai adiaavora camaitistuidimu issoimaasi gnduiñtuldiagi.

13

¹ Vascatai aliasi gaaagai isagiadagi atataanadami. Diusi darai vasi tataanadami, tomali amaadutai maiviaa samicami lagi, Diusi agai dai maacai.

² Poduucai ismaacada maiagidi atataanadami agai vuidara vata istumaasi gataanai Diusi, dai Diusi soimaasi taatuldiamu.

³ Tataanadami maiabacatai soora maisoimaasi ivueeyi moscaasi ismaacada soimaasi ivueeyi. Soora maiabiada liadagi atataanadami maitaagai issoimaasi ivuaadagi, sida atataanadami calga nioocadamu gvui.

⁴ Agai arpipioñigada Diusi daida ivueeyi istumaasi calgaducami aapim gamvatar. Damos soora soimaasi ivuaadagi gaaagai isabiada atataanadami. Agai viaa samicami issoimaasi taatuldiagi soimaasi ivuaadami.

⁵ Cascada gaaagai isagiadagi atataanadami maisiu mosmaisoiimaasi taatamada aliditai gomaasi gaaagai isipliadagi isivuaadagi cascada.

⁶ Atumiñsi vuudami arpipioñigada atataanadami cascada maacai aapim tumiñsi, vasi uumigi istuigaco gataanai agai.

⁷ Anamquidavurai istumaasi vaaatuli. Siaavar duutuada atataanadami lap.

⁸ Maitaagai isapiagvuaatuliadagi. Ganoigadavurai aipacoga. Soora oigada aa agai ivueeyi istumaasi gataanai Diusi.

⁹ Diusi agidi gasamicamiga Mosesacaru dai potadai: “Maitavar googosi ganducamica, dai maitavar gacoodada, dai maitavar asivuaca, maitavar yaatagada tomali amaadutai, maitavar viaaca liada gavustuidaga”. Soora aliasi oigada aa oodami dai samicada ipliadagi sai Diusi soicaiña isoigada aa oodami an duucal lagi agai goigada, poduucal agai gia agidi vasi istumaasi gataanai Diusi.

¹⁰ Soora oigadagi aa oodami agai maisoimaasi ivueeyi baiyoma ivueeyi vasi istumaasi Diusi gataanai.

¹¹ Dai vΛasi gomaasi ivuaada aapimΛ tΛtΛgitoitai isotoma dΛgavuscΛi gotasai dai sivi cavaamioma miaadimi istuigaco iimia ragai aatΛmΛ tΛvaagiamu cascΛdΛ glaagai isvaamioma cΛΛga ivuaadagi Diuusi aa duiñdadΛ.

¹² Cayoga ugidagai siΛasi oidaca ragai aatΛmΛ tami oidigi daama siaaco aliΛsi soimaasi ivueeyi oodami. Dai miaadimi istuigaco oidaca ragai aatΛmΛ Diuusi ΛΛmadu siaaco tomali Λmaadutai maisoimaasi ivueeyi. CascΛdΛ glaagai isgajiaadΛrΛ viaagi vΛasi soimaascami. DaidΛ ivuaadagi istumaasi cΛΛgaducami.

¹³ MaitavΛr navacorΛda, dai maitavΛr googosi gΛnduucamica dai maitavΛr oomaliaca, maitavΛr ΛgacoitΛraca, baiyoma cΛΛgacΛrΛ oidaca aapimΛ duucami iscaΛΛmadu oidaca mudai Diuusi.

¹⁴ Λpan duucai avΛr oidaca aapimΛ Suusi Cristo maitavΛr ivuaada aliada istumaasi soimaascami tomali maitΛtΛgitoda gomaasi.

14

¹ IsΛmo vaavoitudadami maicΛΛ maatΛ caΛcagi vΛasi istumaasi gamamaatΛtuldi aanΛ ΛΛmadu aa ojootosadΛ Suusi Cristo vΛascΛrΛ cΛΛgavΛr miaadΛgiada. DΛmos maitavΛr gΛnvupui ñioocada aagaitai ismaicΛΛga maatΛ caΛ Λgai ΛΛmo istumaasi.

² ΛΛmoco vaavoitudai saidΛ istutuidi iscuadagi tomastuma cuaadagai vai aa ismaacΛdΛ maicΛΛga maatΛ caΛ istumaasi gamamaatΛtuldi aatΛmΛ maicueeyi baabaidi.

³ IsmaacΛdΛ cueeyi baabaidi maitΛagagai issoiduucai nΛijadagi Λgai ismaacΛdΛ maicueeyi. Dai ismaacΛdΛ maicueeyi baabaidi maitΛagagai ispotΛtΛadagi Λgai ismaacΛ cueeyi sai maicΛΛga ivueeyi, Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidi vΛascatai cascΛdΛ.

⁴ Tomali Λmaadutai maiviaa sΛΛlicami ispotΛtΛadagi gapipiooñiga sai maicΛΛga ivueeyi. Λgi aamudΛ viaa sΛΛlicami isaagiadagi iscΛΛga ivueeyi ismaicΛΛga ΛpΛ. VΛasi Λvaavoitudadami ΛrDiuusi pipiooñigadΛ dai Diuusi istutuidi iscΛΛga iduiñtuldiagi.

⁵ ΛΛmoco vaamioma siaa duutudai Λmo tasai siaa tasai dai aa polidi sai vΛs tasai ΛrΛgai vaa. VΛascatai glaagai iscΛΛga maatΛcagi istumaasi ipΛlidi isivuaadagi sai glaagai isivuaadagi.

⁶ SioorΛ siaa duutudai Λmo tasai Λgai povueeyi siaa duutuada Λlidityai Diuusi. Dai sioorΛ maisiaa duutudai tomali Λmo tasai Λgai povueeyi siaa duutudai Λlidityai Diuusi. Dai sioorΛ cueeyi baabaidi Λgai povueeyi siaa duutuada Λlidityai Diuusi dai baigΛlidi Λgai Diuusi vui. Dai sioorΛ maicueeyi baabaidi Λgai povueeyi siaa duutuada Λlidityai Diuusi dai baigΛlidi Λgai Diuusi vui.

⁷ Λvaavoitudadami maitivueeyi mosΛcaasi istumaasi Λgi ipΛlidi tomali maimaata siΛascadΛ tomali isduucatai coi agai.

⁸ VΛasi vaavoitudadami ΛrpipiooñigadΛ Suusi Cristo quiaa oidacatai tami oidi daama dai coocai ΛpΛ.

⁹ Suusi Cristo muu tai Diuusi duaacali saidΛ artΛaanΛdamigadΛcana vaavoitudadami ismaacΛdΛ quiaa oidaga dai ismaacΛdΛ cacoi.

¹⁰ DΛmos aapimΛ maitΛrtΛtΛaanΛdami cascΛdΛ maitΛagagai ispotΛtΛadagi aa ismaicΛΛga ivueeyi, tomali maitΛagagai issoiduucai nΛijadagi. VΛascatai viaa aatΛmΛ isvuidΛrΛ quiquivagi Suusi Cristo siΛgai aagamu istumaasi cΛΛga ivuaadana aatΛmΛ dai istumaasi maicΛΛga ivuaadana aatΛmΛ.

¹¹ Diuusi ñiooquidΛrΛ pocaiti:

SΛΛlicadΛ Λrvaavoi isΛmo imidagai vΛascatai maatΛmu iñsaanΛ ΛrΛgai ismaacΛdΛ vaamioma tΛaanΛi daidi giñsias duutuadamu.

Dai vΛascatai cΛΛga ñioocadamu aanΛ gimvΛatarΛ.

Ascaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ.

¹² Poduucai vΛascatai aatΛmΛ aagidamu Diuusi istumaasi ivuaadana.

13 Amaasi camaitarñiooquiadamu aatama aipacoga baiyoma maitaagai isivuaadagi aatama tomali amo istumaasi istucada soimaasi duiñtuldiagi aa.

14 Caa maataa aan istomali amo cuaadagai maidaidarsi vaavoitudacai Suusi Cristo. Damos siora poliadagi sai daidarsi amo cuaadagai agai gia maitaagai iscuaadagi.

15 Isamaadutai cuaadagi amo istumaasi vuitapi agai ismaacada polidi sai daidarsi dai vaascara uugiagi ara, ismaacada araga uugiagi ducami ismaioigadagi agaa. Maitaagai massoimaasi iduiñtuldiadagi aa mosugia aliditai amo istumaasi. Suusi Cristo muu agai vaataraa vasi.

16 Maitavar dagitu aa ispocaiti adagi masai maicanga ivueeyi tomasi aapima gimvaataraa maitarsoimaascami.

17 Diuusi aragai dai taanaa vasi vaavoitudadami. Diuusi maisi vuaama alidi istumaasi cuaadagi oodami tomali istumaasi yadagi vaamioma ipalidi agai iscagacara oidacagi oodami, dai maitancooadagi dai sai baigalidina. Diuusi Ibadaa garsoicai sai poduucai ivuaadana.

18 Ismaacada poduucai oidaga agiditai Suusi Cristo, agai ivueeyi istumaasi Diuusi ipali vaidaa oodami canga ñioocada agai vaataraa.

19 Cascada garaajagai aatama isivuaadagi agi istumaasi garsoicai ismaitarcooadagi dai vaamioma canga maacagi dai lagiadagi Diuusi ñiooquida.

20 Sallacada maitaagai iscuaadagi baabaidi ispoduucai soimaasi iduiñtuldi aapima aa vaavoitudadami vai agai vaamioma maicanga maata caacagi dai vaamioma maicanga lagiadagi Diuusi ñiooquida. Vaavuava sai tomali amo cuaadagai maidaidarsi. Damos vaascara maicangadu isamaadutai cueeyi baabaidi ispoduucai soimaasi iduiñtuldi adagi aa.

21 Alias arcaagai ismaicuaadagi baabaidi, tomali maitayadagi, tomali maitivuaadagi tomali amo istumaasi istucada soimaasi iduiñtuldi adagi aa vai agai vaamioma maicanga maata caacagi dai vaamioma maicanga lagiadagi Diuusi ñiooquida.

22 Ismaacada vaavoitudai sai maidaidarsi tomali amo cuaadagai maitaagai isagadagi oodami mosacaasi Diuusi. Alias baigalidi agai ismaacada ivuaadaitai istumaasi alidi agai isarcagaducami maivuaama alidi tomasi aa alidi ismaitarcagaducami.

23 Damos siora cuaadagai baabaidi maicanga vaavoitudaitai ismaidaidarsi baabaidi soimaasi ivueeyi. Vasi istumaasi ivuaadagi gaagai isivuaadagi isducatai vaavoitudadagi. Ismaacada maipovueeyi agai soimaasi ivueeyi.

15

1 Aatama ismaacada vaavoitudai sai maidaidarsi tomali amo cuaadagai aliasi gaagai ismaivui ñioocada agaa ismaaca vaavoitudai sai daidarsi amo cuaadagai, dai maisiu ivuaadagi mosacaasi istumaasi ipalidi aatama maitatagitoitai istumaasi vaavoitudai agaa.

2 Vaascatai aatama aliasi gaagai isivuaadagi istumaasi oojoidi garaaduñi vaavoitudadami vai poduucai soicida aatama agaa sai vaamioma canga maata caacana Diuusi ñiooquida dai vaamioma canga oidacagi.

3 Poduucai idui Cristo. Agai maitidui mosacaasi istumaasi oojoidi cascada Diuusi ñiooquidara pocaiti: “Vaascatai ismaaca gacadaa aapi giñcadaa aana ara”, astatadai Cristo Diuusi.

4 Vasi istumaasi gaooja laquioma Diuusi ñiooquidara aatama garvaataraa, tasai poduucai maatana istumaasi Diuusi ipalidi isivuaada aatama. Siascada naniada aatama oojai istumaasi oojisi Diuusi ñiooquidara maamara aatama isducatai nuucada Diuusi oodami laquida dai isducatai soimaa taatamaña agai dai mañioocaiña Diuusi vui. Gomaasi garsoicai isapiavaavoitudada isDiuusi garsoicai.

⁵ Diuusi aragai dai garsoicai sai maiñioocaiña agai vui tomasi soimaasi taatamai daidla garsoicai isapiavaavoitudadagi isagai garnuucada. Dai aanla ipalidi isagai gansoicada mai maitancoocada aapimla aipacoga baiyoma siaa ganduuuuda aapimla aipacoga. Suusi Cristo ipalidi isovuaada aapimla cascada.

⁶ Vai poduucai aapimla amo tagitoidagai viaacagi dai calga ñioocada Diuusi vui. Diuusi aroogada gartaanadamiga Suusi Cristo.

⁷ Calgacarla avar gannajada aapimla aipacoga poduucai isduucai Suusi Cristo calgacarla garnaidi aatama vai poduucai calga ñioocadagi aa Diuusi vui.

⁸ ACristo divia dai ajudidíu saagida oidaga calgacarla vuvaida aliditai ajudidíu. Poduucai aradi istumaasi aagidi Diuusi ajudidíu alqui aaduñcardu sai amo imidagai divi agaitadai amo calgacarla vuviadami. Dai poduucai maatatludi Diuusi agai sai istumaasi aagai Diuusi sállicada arvaavoi.

⁹ Daidla ACristo divia vaidla agai ismaacada maitarjudidíu calga ñioocaiña Diuusi vui. Diuusi calgacarla naidi agai dai calgacarla vuvaidi agai cascada. Pocaiti Diuusi ñiooquidarla: Cascada calga ñioocadamu aanla aapi gavattara agai ismaacada maitarjudidíu saagida. Dai ganadamu aanla siaa gaduutudaitai.

Potatladi Davicaru Diuusi.

¹⁰ Dai pocaiti arpa Diuusi ñiooquidarla: Baigavar anliada aapimla ismaacada maitarjudidíu arpan duucai aa ismaacada arDiuusi maamarada.

Ascaiti Diuusi ñiooquidarla.

¹¹ Dai pocaiti arpa Diuusi ñiooquidarla: Calgavar ñioocada Diuusi vui vasscatai aapimla ismaacada maitarjudidíu. Dai vasssi oodami gaaagai iscalga ñioocadagi Diuusi vui.

Dai gaaagai ispocaitiadagi sai Diuusi sállicada viaa guvucadagai.

Ascaiti Diuusi ñiooquidarla.

¹² Dai pocaiti Isaia arpa aagaitai ACristo:

Dai amoco acajiudadaiñdara Isaia divimu dai taanadamu agai ismaacada maitarjudidíu.

Daidi agai ismaacada maitarjudidíu vaavoitudamu isagai calgacarla vuvaidamu.

Ascaiti Isaia.

¹³ Diuusi aragai ismaacada garsoicai isvaavoitudadagi istumaasi arvaavoi. Dai aanla ipalidi isagai baiganliatuda dai ganibastudacan tadacatuda vaavoitudacai aapimla Diuusi vai Diuusi Ibadla guvucadacada aapimla sállicada vaavoitudada isDiuusi gannucada.

¹⁴ Giñaaduni cal maata aanla isaapimla cal tuutuiga dai sastuduga dai calga istutuidi isganmamaatatludiadagi aipacoga istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi.

¹⁵⁻¹⁶ Damos idi oojai maiduadicuitai ganoojidi aanla dai apamu gaaagidi aanla naana maasi. Diuusi giñmaa sállicami ansaidla arootosadacana Suusi Cristo cascada. Diuusi calgacarla giññaidi dai giñootoi ismaacada maitarjudidíu saagida ansai aagidana sai Diuusi calgacarla vuvaida alidi. Apapaali judidíu vuaapai naana maasi dai dadasdi Diuusi dai aanla ipalidi isDiuusi najadagi vaavoitudadami ismaacada maitarjudidíu arpan duucai istumaasi dadasdi aanla Diuusi. Diuusi Ibadla aco vuvaitu agai cascada Diuusi calgacarla naidi agai.

¹⁷ Suusi Cristo giñsoicai idi aa duiñdaga ismaacada ivueeyi aanla Diuusi vattara cascada istutuidi aanla ispocaitiadagi sai calgadu.

¹⁸ Dai maisiaa arai aanla isgaaagiadagi vasssi istumaasi giñsoicai Suusi Cristo isivuaada aanla. Vasssi istumaasi gaaagidi aanla agai giñaagidi dai agai giñmaa guvucadagai ansaidla ivuaadana naana maasi istumaasi sai agai ismaacada maitarjudidíu algidiña Diuusi.

¹⁹ Siñscada aoodami najadagi vasssi istumaasi gagarducami ismaacala ivueeyi aanla calga maata agai isDiuusi Ibadla guvucadacada ivueeyi aanla gomaasi. Poduucai

caaagidi aanΛ loodami JerusaleenaiñdarΛ abiaadarΛ asta IliricoorΛ isSuusi Cristo arΛcΛagacarΛ vuviadami.

²⁰ AanΛ giñaaajagai isgaaagiadagi gomaasi siaaco maiquiaa caΛ oodami isoidaga Suusi Cristo. Maitaaagiada iñΛlidi aanΛ siaaco casi gaaagidi aa.

²¹ Vai poduucai arΛduuna istumaasi aagai Diuusi ñiooquidarΛ siaaco pocaiti Isaía: MaatΛmu ismaacΛdΛ tomali Λmo imidagai maiquiaa caΛ isoidaga ΛCristo. Dai maatΛ caΛcamu isΛgai arΛcΛagacarΛ vuviadami. Ascaiti Isaía.

²² ΛΛqui abiaadarΛ gannΛida iñΛlidiña aanΛ dΛmos maitistutuidiña. Viaacatadai aanΛ isaagiadagi ismaacΛdΛ maiquiaa maatacatadai isSuusi Cristo arΛcΛagacarΛ vuviadami.

²³ DΛmos sivi caaagidi aanΛ vΛascatai ismaacΛdΛ maimaatΛcatadai siaaco gaaata vvaadana aanΛ cascΛdΛ casistutuidi aanΛ ismΛΛca gannΛidagi.

²⁴ Modaivana iñΛlidi aanΛ siΛascadΛ imiagi Espaañiamu. Dai siΛascadΛ gΛndivida aanΛ baigiñΛliadamu aanΛ gantΛagacai. AanΛ ipΛlidi isgiñsoiña aapimΛ istucΛdΛ imi aanΛ baitΛquioma.

²⁵ DΛmos quiaa imia iñagai Jerusaleenamu dai vuidaquia iñagai tumiñsi Λvaavoitudadami JerusaleenarΛ oidacami.

²⁶ Λvaavoitudadami MasedooniarΛ oidacami dai AcaayarΛ oidacami baigΛnΛlidi ampaidacai tumiñsi dai ootosda agai Λvaavoitudadami soituutuigami JerusaleenarΛ oidacami.

²⁷ Λgai soi ΛMasedooniarΛ oidacami dai ΛAcaayarΛ oidacami sai maatΛna isSuusi Cristo arΛcΛagacarΛ vuviadami cascΛdΛ ΛMasedooniarΛ oidacami dai ΛAcaayarΛ oidacami glaagaitadai issoiñiagi tumiñsicΛdΛ dai vΛascarΛ baigΛnΛlidi caΛmpaidacai.

²⁸ CascΛdΛ siΛascadΛ vuidaquia aanΛ gotumiñsi Λvaavoitudadami JerusaleenarΛ oidacami casistutuidi aanΛ isimiagi Espaañiamu dai modaivunucai gΛndividagi.

²⁹ SiΛascadΛ ai aanΛ masiaaco daraaja aapimΛ caΛ maatΛ aanΛ isSuusi Cristo giñbaiΛliatuda agai. AanΛ gΛnmamaatΛtulda iñagai vaamioma Suusi Cristo ma-maatΛtuldiaragadΛ.

³⁰ AapimΛ siaa duutudai Suusi Cristo daidΛ Diuusi IbΛadΛ garsoicai isgaroigΛada aatΛma cascΛdΛ gΛndaanΛi aanΛ masai mamadaiña aanΛ imvΛΛtarΛ.

³¹ Vai Diuusi maidagitona JudeearΛ oidacami ismaacΛdΛ maivaavoitudai issoimaasi giñtaatatuldiagi. Dai daanΛdavurai Diuusi arΛpΛ vaidΛ Λvaavoitudadami JerusaleenarΛ oidacami baigarΛliaracΛdΛ vuuna Λtumiñsi ismaacΛdΛ vuidiaquia iñagai aanΛ.

³² Vai poduucai isDiuusi ipΛlidagi baigiñΛliatugada aanΛ siΛascadΛ gΛndividagi dai giñibastagi gΛdividacai.

³³ Diuusi garibastudacan tadatudai dai aanΛ ipΛlidi isΛgai gΛnΛΛmadu daacagi.

16

¹ Gaamucu imi agai Peve. GoovΛ arΓaraduñi vaavoitudadami. Dai goovai soicΛi looqui vaavoitudadami coococidadΛ dai soituutuigami SencreearΛ oidacami.

² AanΛ ipΛlidi isaapimΛ cΛga miaadΛgiadagi siΛascadΛ ajia goovai, poduucai isduucacai glaagai mΛsmiaadΛgiadagi vΛasi Λvaavoitudadami. Dai maacadavurai istumaasi tΛgitoca goovai. Goovai soicΛiña muidutai dai aanΛ arΛpΛ giñsoicΛiña goovai cascΛdΛ.

³ DiuuscΛdΛ avar viaatulda Prisila ΛΛmadu Aquila. Goovai argiñaaduñi ismaacΛ giñsoiñacai gaaagidi isSuusi Cristo arΛcΛagacarΛ vuviadami.

⁴ Goovai baitoma gΛncooditu dai cΛagacarΛ gimvusaitu aidΛmasi giñmuaa agaitadai cascΛdΛ aliasi baigiñΛlidi aanΛ goovaicΛdΛ. Dai maisiu mosΛcaasi aanΛ baigiñΛlidi vΛascatai vaavoitudadami ismaacΛdΛ maitarjudidíu baigΛnΛlidi arΛpΛ.

⁵ DiuuscadΛ avΛr viaatulda ΛpΛ vΛascatai Λvaavoitudadami ismaacadΛ gΛnΛmpaidi Prisila ΛΛmadu Aquila quiidΛrΛ. DiuuscadΛ avΛr viaatulda Epeneto goovai ΛrΛpΛgadadΛ ismaacadΛ vaavoitu Suusi Cristo AcaayΛrΛ.

⁶ DiuuscadΛ avΛr viaatulda María. Goovai aliΛsi aata vueeyi aapimΛ gΛnsaagida.

⁷ DiuuscadΛ avΛr viaatulda giñaduñi Andrónico ΛΛmadu Juniiasi. Goovai giñΛΛmadu maisapicatadai. DaidΛ Λojootosicami cΛΛga maata goovai, dai aliΛ siaa duutudai. Dai goovai ΛpΛga vaavoitu Suusi Cristo iñsaanΛ.

⁸ DiuuscadΛ avΛr viaatulda Ampliiasi Λgai ΛrΛmai vaavoitudadami dai aliΛ oigΛdai aanΛ.

⁹ DiuuscadΛ avΛr viaatulda Urvano goovai garΛΛmadu aata vuaadana Suusi Cristo aa duiñdadΛrΛ. Dai DiuuscadΛ avΛr viaatulda Estaaquisi. Goovai aliΛ oigΛdai aanΛ.

¹⁰ DiuuscadΛ avΛr viaatulda Apeelesi. Goovai aliΛ soimaa taatamai dai apiavaavoitudai Suusi Cristo. DiuuscadΛ avΛr viaatulda Aristóbulo aaduiñdΛ.

¹¹ DiuuscadΛ avΛr viaatulda giñaduñi Erodiono ΛΛmadu Narsiso aaduiñdΛ Λgai vaavoitudai Suusi Cristo.

¹² DiuuscadΛ avΛr viaatulda Tripena ΛΛmadu Triposa. Goovai aata vueeyi Suusi Cristo aa duiñdadΛrΛ. DiuuscadΛ avΛr viaatulda garaduñi Pérsida. Goovai aliΛ oigΛdai aanΛ dai aliΛsi aata vueeyi Suusi Cristo aa duiñdadΛrΛ.

¹³ DiuuscadΛ avΛr viaatulda Rupo. Goovai gia cΛΛga vaavoitudai dai cΛΛgacΛrΛ oidaga. DiuuscadΛ avΛr viaatulda Rupo dΛdΛ. Goovai Λrgiñdaada ducami.

¹⁴ DiuuscadΛ avΛr viaatulda Asíncrito ΛΛmadu Flegonte ΛΛmadu Ermasi ΛΛmadu Patroovasi ΛΛmadu Ermesi ΛΛmadu Λvaavoitudadami ismaacadΛ ΛΛmadu daraaja.

¹⁵ DiuuscadΛ avΛr viaatulda Filólogo ΛΛmadu Julia ΛΛmadu Nereo ΛΛmadu suculidΛ ΛΛmadu Oliimpasi ΛΛmadu vΛascatai Λvaavoitudadami ismaacadΛ ΛΛmadu daraaja.

¹⁶ Cocomitucudavurai dai viaatuldiada gΛnaaduñi vaavoitudadami. VΛasi aipacoga siaaco aimΛrai aanΛ vΛascatai ismaacadΛ vaavoitudai Suusi Cristo DiuuscadΛ gamviaatuldi.

¹⁷ GΛnnuucadacavurai ΛgaicadΛ ismaacadΛ daivui dai gamamaatΛtuldiña istumaasi maitΛrvaavoi dai poduucai cocotuldi Λvaavoitudadami dai soimaasi iduiñtuldi. MaitavΛr urapΛcΛda Λgai.

¹⁸ Λgai maitivueeyi istumaasi ipΛlidi Suusi Cristo. Λgai baiyoma ivueeyi istumaasi Λgi Λgai ipΛlidi. Λgai vuaamunaiña oodami ismaacadΛ poΛlidi ismaitipu yaatavogami dai poduucai vupuiirumadaiña.

¹⁹ VΛascatai cΛΛ maata isduucatai Λgidiña aapimΛ istumaasi gΛnmaatΛtuldi aanΛ cascadΛ baigiñΛlidi aanΛ. Dai aanΛ ipΛlidi issastuduaca aapimΛ daidΛ ivuaadagi istumaasi cΛΛgaducami dai maisiu istumaasi maicΛΛgaducami.

²⁰ Diuusi garsoicai iscΛΛgacΛrΛ oidacagi maitΛrcocodaitai aipacoga dai Λgai ootoma aadaimu ΛDiaavora vai camaisoimaasi gartaatamituldiña. AanΛ ipΛlidi isSuusi Cristo gartaanΛdamiga cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛijadagi.

²¹ DiuuscadΛ gamviaatuldi Timoteo. Goovai giñsoiñacai ivueeyi iñaa duiñdaga. Dai DiuuscadΛ gamviaatuldi ΛpΛ Jasoñi ΛΛmadu Sosípater. Goovai Λrgiñaduñi.

²² AanΛ Tersio ivuiididi idi oojai Paavora dai DiuuscadΛ gamviaatuldi ΛpΛ. AanΛ vaavoitudai Suusi Cristo ΛpΛ.

²³ DiuuscadΛ gamviaatuldi Gaayo. Goovai quiidΛrΛ giñuuliñaca aanΛ. Dai taañiupidiña goovai gΛquii Λvaavoitudadami sai ami gΛnΛmpaidiña. DiuuscadΛ gamviaatuldi Erasto ΛpΛ. Goovai Λrtumiñsi vuudami tanai. DiuuscadΛ gamviaatuldi Cuarto ΛpΛ.

²⁴ AanΛ ipΛlidi isSuusi Cristo cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛijadagi aapimΛ vΛascatai.

²⁵ Diuusi istutuidi isgʌnsoiñagi mai vaamioma cʌʌga vaavoituda aapimʌ istumaasi gʌnmaatʌtuldi aanʌ. Aanʌ gʌnmaatʌtuldi isSuusi Cristo ʌʌcʌʌgacʌʌ vuviadami dai naana maasi istumaasi Suusi Cristo ipʌlidi ismaatʌca aapimʌ. Gomaasi maitʌmaatʌcatadai ʌʌquioma

²⁶ dʌmos sivi Diuusi gʌrmaatʌtuldi vʌʌsi gomaasi vai aatʌmʌ istutuidi isgʌnmaatʌtulda aapimʌ. Tomasi Diuusi ñiñiooquituldiadamigadʌ ʌʌquioma ooja isdivia agaitadai ʌCristo dʌmos ʌoodami maicʌʌga maatʌ caʌcatadai. Dai sivi cadivia Suusi Cristo dai gʌrmaatʌtuldi aatʌmʌ ismaacʌdʌ ʌrojootosadʌ vʌʌsi gomaasi. Dai aatʌmʌ gʌnmaatʌtuldi istuiya ʌlidi ismaacʌdʌ ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadʌ. Diuusi poduucai gatajai vai poduucai ʌoodami vʌʌsi oidigi daama oidacami vaavoitudana isSuusi Cristo ʌʌcʌʌgacʌʌ vuviadami dai ʌʌgidiña. Diuusi tomastuigaco oidagai.

²⁷ Aanʌ ipʌlidi isaapimʌ dai vʌʌsi oodami siaa duutuadagi Diuusi dai cʌʌga ñioocadagi giñʌpan duucai. Diuusi ʌgai dai maatʌ vʌʌsiaʌcatai. Poduucai ivueeyi aatʌmʌ vaavoituda itai isSuusi Cristo ʌʌcʌʌgacʌʌ vuviadami.

Mosʌcaasi.

Idi arapagadad oojai ismaacada ooji Paavora avaavitudadami Coriintoara oidacami

¹ Aan arPaavora dai Suusi Cristo acovai giñvuusaitu ansaid arrootosadacana poduucai ipali Diuusi cascada. Aan amadu graduñi Sóstenes

² Diuuscada ganviaatuldi aatama aapima vaavitudadami masmaacada ganampaidiña Coriintoara dai siaa duutudaiña Diuusi. Aapima arDiuusi maamarada vaavitudaitai Suusi Cristo. Diuusi acovai ganvuvaitu aapima masai gajiaadara vipiaadana vvasi soimaascami dai maisiu mosaca aapima agai ismaacada vvasi oidigara siaa duutudai Suusi Cristo ara. Suusi Cristo artaanadamigada agai dai aatama ara.

³ Aan ipalidi isDiuusi garooga amadu Suusi Cristo gartaanadamiga apiacagacara gannaijadagi dai apiaganiibastudacan tadacagi.

⁴ Vvascara baigiñalidiña aan Diuusicada. Diuusi cagacara gannaiidi vaavitudaitai aapima Suusi Cristo.

⁵ Sallicada Diuusi cagacara gannaiidi aapima vai poduucai aapima caa maata caa ñiooquida dai caga agidi aapima aa istumaasi aagai Diuusi ñiooquidara.

⁶ Poduucai isduucai ganaagidi aan sai Suusi Cristo istutuidi iscagacara ganvuvaidagi dai gansoiñagi masai cagacara oidacana, tai poduucai idui.

⁷ Dai poduucai aapima maivilaga tomali amo istumaasi istumaasi Diuusi maacai vaavitudadami. Vvasi gomaasi Diuusi ganmaacai nanaracatai aapima isdiviagi gartaanadamiga Suusi Cristo.

⁸ Dai Suusi Cristo gansoiñamu isapiavaavitudadada aapima dai cagacara oidacagi asta masilascada coiyagi vai poduucai tomali amaadutai maigapiara ganvuupadagi silascada diviagi Suusi Cristo.

⁹ Diuusi vvascara ivueeyi istumaasi aagai. Dai agai garaagidi isapiamamadaiña aatama gartaanadamiga Suusi Cristo vuitapi agai garoigadai cascada.

¹⁰ Giñaaduñi gartaanadamiga Suusi Cristo giñmaa sallicami ansai ganaagidana masai amo tagitoidagai viaacana dai maitanvupui vaatcana. Baiyoma avar cagacara gannaijada aipacoga.

¹¹ Cloe aaduñda giñaagidi masai aapima gancocodaiña cascada poduucai ganaagidi aan.

¹² Agai giñaagidi masai aapima ganvupui vaatcana pocaititai: “Aatama arPaavora mamaatardamigada”. Dai sai aa pocaitiña: “Aatama arApoolosi mamaatardamigada”. Dai sai aa pocaitiña: “Aatama arSeefasi mamaatardamigada”. Dai sai aa pocaitiña: “Aatama arCristo mamaatardamigada, dai aapima gia cho”.

¹³ Amoco viaaca lidi amo tlaanadami dai aa viaaca lidi amai tlaanadami poduucai gia maitarcagai. Mosaca Suusi Cristo tlaanai vvasi vaavitudadami. Aan maimuu curusiaba masai cagacara vuvacana aapima. Aan maitanvapacoi masaid argiñmamaatardamicana.

¹⁴ Ali baigiñalidi aan Diuusi vui ismaitanvapacoi aan tomali amaadutai aapima mosaca Crispo dai Gaayo vapacoi aan.

¹⁵ Cascada tomali amaadutai aapima maitistutuidi ispotiyagi sai aan ganvapacoi masaid argiñmamaatardamicana.

¹⁶ Utudami tagito aan isEstéfana aaduñda vapacoi aan ara, damos maitagito aan isvapaconai aa.

17 Suusi Cristo maitiñootoi ansai gavapaconana. Agai giñootoi ansai gaaagidana isagai aragacagacaga vuvriadami. Dai aan maiñoocai amo saitudugami duucai. Siascadagaagadagi sai Suusi Cristo muu curusiaba sai cagacaga vuvacana oodami, oodami cagacaga vuvacai Diuusi guvucadagacada dai maisiu caa maata ñioocaitai agai ismaacada aagidi Diuusi ñiooquida.

18 Siascadaga gaaagiada aatama isSuusi Cristo muu curusiaba dai poduucai cagacaga garvuvaidi, agai ismaacada iimia agai adiaavora amadu mosvuiirugami duucai cacana gomaasi, damos aatama ismaacada Diuusi cagacaga garvuvaidi vaavoitudai isgomaasi arDiuusi guvucadada.

19 Pocaiti Diuusi ñiooquida:

Aana maatatuldamu oodami sai istumaasi aagai mamaatacami maitarsoiñi cagacaga vuvaidaragai vataraga.

Tomali istumaasi ivueeyi astuduacada maitarsoiñi ara.

Ascaiti Diuusi.

20 Tomali mamaatacami, tomali mamaatuldiadami tomali agai ismaacada caa maata ñioocai maitistutuidi iscagacaga garvuvaidagi. Diuusi garmaatatuldi sai siascadaga mamaatacami gamamaatuldiada aliadagi isducatai gataaani Diuusi sai agai vupuiirugami duucai ñioocai.

21 Diuusi caa maata istumaasi lagi agai ivueeyi. Diuusi maidagito tomali amo oodami islagi maatiagi isducatai gataaani Diuusi tomali avaamioma sastuduacada, Diuusi baiyoma ipali iscagacaga vuvaquiaagi siora vaavoitudagi, naiditai ñiooquida ismaacada oojisi tomasi aa vuiirugami duucai najadagi Diuusi ñiooquida ismaacada aagai cagacaga vuvaidaragai.

22 Ajudidiu ipalidi istalagiagi mui naana maasi gagarducami ismaacada ivueeyi Diuusi dai poduucai maatiagi isbaiga arvaavoi Diuusi ñiooquida ismaacada aagai cagacaga vuvaidaragai, daida agiliego ismaacada polidi isalia sastuduga vaavoitudai mosacaasi istumaasi maivuidaga caata mamaatuldaragada.

23 Damos aatama gamamaatuldi isaCristo ismaacada nanara ajudidiu cadivia dai gamuaatu curusiaba damos gomaasi aliasi arsiaa araragai ajudidiu ismaacada maivaavoitudai vataraga, daida agiliego vuiirugami alidi gomaasi.

24 Damos agai ismaacada Diuusi aco vuvaitu sai cagacaga vuvacana tomasi arajudidiu dai giliego agai maata isDiuusi alia viaa guvucadagai dai isDiuusi alia caa tatagitoi dai isDiuusi ootoi aCristo sai cagacaga ganvuvaidana.

25 Tomasi oodami vuiirugami alidi gomaasi ismaacada ivueeyi Diuusi damos Diuusi vaamioma caga tatagitoi sioodami. Tomasi oodami polidi isDiuusi maiviaa guvucadagai dai dagito masmuaagi aCristo curusiaba, damos Diuusi vaamioma viaa guvucadagai sioodami.

26 Giñaaduñi gaagai masmaatacagi isDiuusi maicovai vuvaitu mui sastudugami tomali mui tataaanadami, tomali mui riricu.

27 Baiyoma Diuusi aco vuvaitu mui ismaacada oodami polidi isiarvupuiirugami vai poduucai siaa arana sastuduacada, dai Diuusi aco vuvaitu mui ismaacada oodami polidi ismaitistutuidi isgataaanadagi vai poduucai siaa arana atataaanadami.

28 Diuusi maidagitua agai atataaanadami isgataaanadagi tavaagiara baiyoma aco vuvaitu agai ismaacada maitartataaanadami dai ismaacada oodami soi duucai naidi sai agai gataaanaiña tavaagiara.

29 Dai poduucai tomali amaadutai maigaducada galliadamu Diuusi vuitapi.

30 Diuusi garmaa iibadagai utudui vaavoitudaitai aatama Suusi Cristo dai Diuusi ootoi Suusi Cristo tami oidigi daama sai poduucai maatana aatama isducatai cagacaga vuvaidi agai oodami, dai Suusi Cristo muu curusiaba tasai aatama cagacaga vuvacana cascada Diuusi cagacaga garnaidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi

iduuñimudai aatama, Suusi Cristo garsoicai tasai cagacara oidacana maisoimaasi ivuaadatai, Suusi Cristo aragai ismaacada cagacara garvuvaidi.

³¹ Cascada pocaiti Diuusi ñiooquidara: “Tomali amaadutai maitaagai isgaducada galliadagi agaicada ismaacada ivueeyi baiyoma gaaagai isbaiganaliadagi agaicada ismaacada ivueeyi Diuusi”.

2

¹ Damos giñaaduñi aidasa ii aan dai ganaagidi Diuusi ñiooquida aan maiamo caa maata ñioocadami duucai ganaagidi.

² Aidasi ganamadudu daacatadai aan, aan ipaliditadai isganaagidagi siora arsuusi Cristo dai istumaasi ivuaadana dai vaamioma ipalidian ismaataca aapima issuusi Cristo muu curusiaba cascada muiyoco ganaagidiña aan gomaasi.

³ Aidasi tucamar aayi aan gigivuquimi aan duaadimutugaitai poliditadai aan ismaicaga iduñia inagai giña duiñdaga.

⁴ Dai aidasi ganaagidi aan Diuusi ñiooquida aan maiamo caa maata ñioocadami duucai ganaagidi baiyoma Diuusi Ibad guvucadadacada

⁵ vai poduucai aidasi vaavoitu aapima Diuusi Ibad ganvaavoituli dai maisiu oodami caa maata ñioocadami.

⁶ Vascara agai saagida ismaacada vaamioma caga agidi Diuusi ñiooquida maataatuldi aan vasi istumaasi Diuusi giñmamaatutuli vai poduucai agai vaamioma caga maata Diuusi ñiooquida. Gomaasi maimaata oodami ismaacada pocaiti sai agai arastudugami tomali ismaacada vaamioma taana. Agai maivascara taanada agai.

⁷ Baiyoma aagidiña aatama istumaasi garmamaatutulidi Diuusi istumaasi agi agai maatacatadai. Gomaasi gatagitoitadai agai maiquia caquivacai oidigi abiaadara tatagitoitadai agai isducatai cagacara garvuvaidagi, tasai tomastuigaco oidacana aatama agai amadu.

⁸ Tomali amaadutai taanadami oidigi daama maimaata caa gomaasi. Maata caacamudai agai maicurusiaba siisamudai asuusi Cristo ismaacada vascatai gaaagai issiaa duutuadamudai.

⁹ Dai Diuusi ñiooquidara pocaiti daida arvaavoi:

Diuusi bai duu mui naana maasi agai vatar ismaacada oigadai.

Agai aristumaasi istumaasi tomali amaadutai mainidiña tomali maicajiomacana tomali maitatgitoiña.

¹⁰ Gomaasi agai istumaasi Diuusi Ibad garmamaatutuldi dai garsoicai tasai maatacana. Diuusi Ibad caa maata vasi istumaasi tatagitoi Diuusi.

¹¹ Tomali amo oodami maimaata istumaasi tatagitoi amai oodami mosajagi maata istumaasi tatagitoi. Poduucai apa tomali amo oodami maimaata istumaasi tatagitoi Diuusi damos Diuusi Ibad maata istumaasi tatagitoi Diuusi.

¹² Diuusi garrootosi galbadaga sai garamadudu daacana, tasai poduucai maata caacana vasi istumaasi cacagaducami istumaasi Diuusi ivueeyi aatama garvatar. Maisiu oodami sastudugami garmamaatutulidi gomaasi.

¹³ Idi ñiooqui ismaacada ganaagidi aan Diuusi Ibad giñmaatutuli maisiu oodami. Dai poduucai mamaatutulidña aan oodami ismaacada amadu daja Diuusi Ibad.

¹⁴⁻¹⁵ Damos agai ismaacada maiamadudu daja Diuusi Ibad maitistutuidi ismaata caacagi tomali isvaavoitudagi istumaasi gamamaatutuldi Diuusi Ibad gomaasi arvuiirudagai agai vatar. Moscaasi agai ismaacada amadu daja Diuusi Ibad agai gia istutuidi ismaata caacagi vasi. Damos agai ismaacada maiamadudu daja Diuusi Ibad maitistutuidi ismaatiagi istuisi poduucai vaavoitudai aa.

16 Diuusi ñiooquidara pocaiti: “Tomali amaadutai maimaata istumaasi gatlatgitoi Diuusi. Dai tomali amaadutai maitistutuidi ismaatatludagi Diuusi”. Damos Diuusi Ibada garalamadu daaca aatama vaavoitudadami dai garsoicai tasai maatana tomasi palapi istumaasi tatagitoi Suusi Cristo.

3

1 Aidasi ganama daacatadai aan, aan maitistui iscala ganmaatatludagi apan duucaigai ismaacada lamadu daja Diuusi Ibada. Aapima ivuaadana istumaasi ipalidiña maisiu istumaasi ipalidiña Suusi Cristo. Baiyoma ganmaatatuli aan poduucai isduucai mamaatatludiña aan ismaacada utudama vaavoitudai.

2 Aapima maitistutuiditadai ismaata cacagi istumaasi sijiacami ismaacada aagai Diuusi ñiooquidara cascada ganmaatatuli aan istumaasi maisijiacami. Dai vascara tomali sivi maiquiaa istutuidi aapima ismaata cacagi.

3 Aapima quiaa ivueeyi istumaasi ipalidi. Aapima coimudad tuutuiga dai oomaliga apan duuca vasi oodami ismaacada maivaavoitudai. Poduucai ivueeyi aapima istumaasi ipalidi maisiu istumaasi ipalidi Suusi Cristo.

4 Siascada pocaitiada aapima: “Aan arPaavora mamaatardamigada”. Dai aa pocaitiada: “Aan arApoolosi mamaatardamigada”. Aapima apan vueeyi ismaacada maivaavoitudai.

5 Apoolosi dai aan aroodami. ¿Dai tuma guvucadagai viaa aatama? Aatama mosarpipiooñigada Diuusi. Diuusi acovai garvuvaitu tasai gaaagidiña ñiooquida dai aatama ganaagidi aapima matai aapima vaavoitu.

6 Aan araga ganaagidi Diuusi ñiooquida dai gooquira Apoolosi vaamioma ganmaatatuli damos Diuusi agai dai vaamioma ganvaavoituldi.

7 Aan ismaacada araga ganaagidi tomali Apoolosi ismaacada gooquira ganaagidi aatama maiviaa guvucadagai mosaggi Diuusi. Diuusi aragai ismaacada vaamioma ganvaavoituldi.

8 Dai vasi Diuusi pipiooñigada apan ducami dai Diuusi aa namquida agai gapipiooñiga tavaagira isamaadutai vaamioma calaga iduñiagi aa duiñdada tami oidigi daama vaamioma aa namquidamu agai maca.

9 Aatama arDiuusi pipiooñigada dai ganaagidi ñiooquida dai Diuusi vaamioma ganvaavoituldi.

Aapima arDiuusi maamarada dai Diuusi Ibada ganlamadu daja.

10 Diuusi giñmaa sallicami ansaid gaaagidiña aan ñiooquida Diuusi guvucadadacada. Aidasi araga ganaagidi aan Diuusi ñiooquida aan ganaagidi isSuusi Cristo muu curusiaba. Gomaasi gaaagai isaraga vaavoitudagi. Vai sivi amai vaamioma ganmamaatatludi Diuusi ñiooquida. Tomasioora soora gamamaatatludiadagi gaaagai isgamamaatatludiadagi istumaasi arvaavoi.

11 Siascada amaadutai gaaagacai gamamaatatludiada aliadagi Diuusi ñiooquida gaaagai isaraga gamamaatatludiadagi isSuusi Cristo muu curusiaba.

12 Dai gooquira vaamioma gamamaatatludiadagi mosacaasi istumaasi arvaavoi dai maisiu istumaasi maitarvaavoi.

13 Siascada diviagi Suusi Cristo dai nidagi ismaacada arcala ivuaadami dai ismaacada armaiccala ivuaadami amaasi calaga gammaatamu ismaacada vaamioma calaga idui gaa duiñdaga.

14 Agai ismaacada gaaagidi mosacaasi istumaasi arvaavoi agai gia Diuusi aa namquidamu tavaagira.

15 Damos agai ismaacada gamamaatatludi istumaasi maitarvaavoi agai gia maiaa namquidamu Diuusi, tomasi agai calgacara vuusai.

16 Aapima arDiuusi maamarada dai Diuusi Ibada ganlamadu daja.

17 Dai Diuusi acovai gANvuvaitu mAsai camaisoimaasi ivuaadama. CascADa isamaadutai gANmamaatAtuldiadagi istumaasi maitArvaavoi, Diuusi aliA soimaa taatatuldamu Agai.

18-19 Tomali Amaadutai maitAagai isAagi gANvupuiirumadadagi. Isamaadutai poAliadagi isaliA saituduga aliAsi gAAagai istAtAgitodagi sai Diuusi vupuiirugami duucai nAidi Aoodami sastuduacADa. SioomA ArCAGai siasa oodami pocaitiadagi saidA Arvupuiirugami dai Diuusi vAAArA gia sastuduga Agai. Diuusi ñiooquidArA pocaiti: “Agai ismaacADa poAlidi issastuduga, Diuusi dadagitoi sai AjAagi gANvupuiirumadaiña”.

20 Dai pocaiti ArA: “CAa maata Diuusi sai tAtAgitoida ismaacADa poAlidi issastuduga maitArsoiñi isCAGAcARa oidacagi”.

21 CascADa maitAagai mAsgANCocoadagi sastuduacatai gANmamaatAtuldiadamiga. Diuusi casi gANmaa vAAsi istumaasi tAgito aapimA.

22-23 AapimA ArCristo aaduñA dai Cristo ArDiuusi marada. Dai aanA dai Apoolosi dai Piiduru ArgANpipiooñiga aapimA. Dai oidigi AraapimA gAntuidaga. Dai oidaga aapimA dai coiya agai aapimA, dai nAidi aapimA mui naana maasi istumaasi ArAvueeyi sivi, dai tAAgimu aapimA mui naana maasi istumaasi dAgavuñia agai, vAAsi gomaasi Arsoiñi aapimA gANvAAArA.

4

1 Poduucai aapimA aliAsi gAAagai isCristo pipiooñigada duucai gARNlijadagi. Diuusi gARootoi tAsai gANmamaatAtuldana istumaasi AAgai Diuusi maatacatadai.

2 Dai vAAsCARA isamaadutai viaacagi Amo aa duiñdagai gAAagai isCAGA ivuaadagi.

3 DAMos aanA maivuum iñAlidi tomamas caiti giñnAidi aapimA dai tomali maivuum iñAlidi tomasi caiti giñnAidi dudunucami. DAMos aanA maimaata isbaig Arsoimaasi iducami aanA.

4 VAAscARa poAlidi isCAGAcARa oidaga dai maisoimaasi ivueeyi, maisiu gomaasicADa ismaacADa tAtAgitoi aanA potAimu Diuusi ismaitArsoimaasi iducami. MosAagi Agai maata isbaigA Arsoimaasi ivuaadami aanA ischo AAra.

5 Dai cascADa aapimA maitAagai isapiapocaitiadagi ansai aanA Arsoimaasi ivuaadami asta siAAscadA divia Suusi Cristo amaasi Agai maasiuldamu istumaasi maitAmaatA sivi, asta istumaasi tAtAgitoiña oodami, dai siora cAGA ivuaadana Diuusi potAADamu sai cAGA idui.

6 Dai casi gANAagidi aanA sai gAAagai mAsAmaadugan duucai gARNlijadagi Apoolo AAmadu aanA vai poduucai cAGA maataca aapimA sai maitAagai ispocaitiadagi sai vaamioma cAGadu gANmamaatAtuldiadamiga siasa. Dai poduucai ivuaada aapimA istumaasi Diuusi ipAlidi. SiAAscadA pocaitiada aapimA gamaata isgAgArducADa gANAlidi aapimA.

7 AapimA maitAagai isgAgArducADa gANliadagi. VAsi istumaasi istutuidi aapimA isivuaadagi Diuusi gANmaa guvucadagai cascADa istutuidi aapimA isivuaadagi. ¿Tuimasi gAgArducADa gANAlidi aapimA ducami isAagi aapimA viaacagi guvucadagai isivuaadagi?

8 AapimA poAlidi iscamata vAAsiaAcatai istumaasi aagai Diuusi ñiooquidArA. Dai aapimA tAtAanAdami duucai oidaga. Dai gajiaadArA garviaa aapimA. SiAsi ArCAGaicamudai issAlicADa ArTAtAanAdamicamudai aapimA siaatAmA ojootosicami AAra gANsoiñacai gataanAdamudai.

9 AMo imidaga poAlidi aanA sai Diuusi pipiooñi duucai gARNlijada cascADa. Ducami istomali Amo imidagai maitAaanA aatAmA tomali Amo istumaasicADa. Dai ducami iscasi gARcoodia agadamudai oodami dai Diuusi tAtAañicarudA dai oodami mosnlijadamudai.

¹⁰ Dai ducami isoodami vupuiirugami ducai gArnAijadamudai gaaagiditai aatAmA isSuusi Cristo ArcAagacArA vuviadami. Mai aapimA povAnAlidi masi aliA sastuduga vaavoitudaitai Suusi Cristo. Ducami isaatAmA maicAaga vaavoitudadagi Diuusi ñiooquidA mai aapimA polididi masai cAaga vaavoitudai. Ducami isvAAasi oodami soi duucai gArnAijadagi dai ducami masapimA siaa gAnduutuadagi.

¹¹ AatAmA bibiuuguiña, dai tonocoñicana, dai maiyuucusucana, dai oodami soi duucai gArnAidiña, dai maivaaca aatAmA.

¹² Dai iibiocorAi aatAmA gaaata vuaadatai. Oodami soimaasi ñiooqui gAraagidiña dAmos aatAmA daanAña Diuusi sai Agai soicAña. Oodami soimaasi gArtaatamituldiña tAtai aatAmA maivui ñioocaiña.

¹³ Dai oodami gArñiooquidiña dAmos aatAmA maacaiña ñiooqui ducami siArgAraaduñica Agai. Dai oodami voisiqui duucai gArnAidi.

¹⁴ AapimA giñmaamara gAnducami nai aanA aliAsi gAnoigAdai cascAdA poduucai gAnoojidi aanA gAnmaquia iñAliditai ñiooqui maisiu gAnsiaa AAratuda iñAliditai.

¹⁵ TomamAsi aapimA viaacagi baivustaama miil mamaatAtuldiadami ismaacAdA gAnmamaatAtuldi istumaasi aagai Suusi Cristo dAmos maimuidu ismaacAdA Apanducami gAnooga mosaca aanA. AanA gAnaagidi isSuusi Cristo ArcAagacArA vuviadami matai aapimA vaavoitu cascAdA gAnooga giñducami aanA.

¹⁶ CascAdA gAndaanAi aanA masai giñApan duucai oidacana.

¹⁷ CascAdA gAnotosda iñagai aanA goTimoteo dai goovai gAAagidamu isduucatai gAAagai isoidaca aapimA. Goovai giñmara gAducami nai aanA aliA oigAdai dai goovai cAaga ivueeyi gAAa duiñdaga. Dai goovai gAnaagidamu isduucatai ivueeyi aanA vaavoitudaitai Suusi Cristo, dai istumaasi mamaatAtuldi aanA vAAasi aipacoga quiquiuupirA.

¹⁸ Amadutai aapimA gAgarducAdA gAnAlidi poliditai iñsaanA gAnAbAidi dai cascAdA maitAndivididi aanA.

¹⁹ DAmos aanA otoma mAAca gAnnAida iñAlidi isDiuusi ipAldagi. Dai amaasi nAidamu aanA sAA cAaga vaavoitudai dai sAA cAaga oidaga Agai ismaacAdA gAgarducAdA gAnAlidi dai maisiu mosaca istumaasi aagai Agai.

²⁰ Dai Agai saagida ismaacAdA iduñia Alidi istumaasi Diuusi ipAlidi Diuusi guvucadadA vaamioma gAAagai sioodami ñiooquidA.

²¹ CAagacArA avAr oidaca aapimA dai poduucai aanA maitAnbagaidamu siAAscadA gaamu imiagi dai poduucai baigiñAidamu aanA aapimAcAdA.

5

¹ Sivi cajioma aatAmA isAmaadutai aapimA vAAana gAoooga ooñigadA. Gomaasi ArAmo istumaasi aliA soimaascami. Dai maitiipu oigaragai isivuaadagi tomali Agai saagida ismaacAdA maiAAgidi Diuusi.

² Dai vAAscArA quiaa gAgarducAdA gAnAlidi aapimA. Baiyoma gAAagai mAssiaa AAradamudai dai soigAnAliadamudai. AcAAli ismaacAdA pomaasi idui maitAAagai masdadagitodagi isvapacAdA Agai gAnAmpaidaragArA.

³⁻⁴ Tomasi maigAnAAmadu daja aanA vAAscArA gAntAtAgitoiña aanA. AtAaanAdami Suusi Cristo giñmaa sAAlicami cascAdA gAnaagidi aanA istumaasi idui gocAAli aliAsi Arsoimaascami. AanA gAnaagidamu istumaasi gAAagai isiduñiagi aapimA ducami isgAnAAmadu daacamudai aanA. Ampaidavurai aapimA vAAasi vaavoitudadami dai Suusi Cristo guvucadadA gAnAAmadu daacamu.

⁵ Dai aagidavurai gocAAli sai camavapacAña gAnAmpaidaragArA vai poduucai AAmadu aimArAña oodami ismaacAdA ivueeyi istumaasi ADiaavora ipAlidi. ADiaavora aliA viaa guvucadagai. Poduucai sAAlicAdA soimaa taatamu Agai. Dai Agai soimaasi taatacai istutuidi siAma duucai gAtAgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi poduucai cAAgacArA vuusaiña siAAscadA diviagi AtAaanAdami Suusi Cristo.

⁶ Maitlaagai masgagarducada ganliadagi poliditai mascalga ivueeyi. Caa maata aapima sai amo oodami soimaasi ivuaadami istutuidi issoimaasi iduiñtuldagi mui oodami.

⁷ Cascada gaaagai isaagidagi gocalli sai camaivapacaiña ganampaidaragara. Agai istutuidi issoimaasi iduiñtuldagi aa vaavoitudadami tomasi maiquiaa soimaasi iduiñtuli aa. Suusi Cristo arapan ducami aali cañiru ismaacada coodaiña ganaaduñicaruga siasa duudagara ismaacada pascua tagidu vai poduucai Diuusi oigaldiña soimaascamigada.

⁸ Dai poduucai aatama gaaagai iscamaisoimaasi ivuaadagi dai calgacaga oidaca.

⁹ Casi ganaagidi aana amai ojigara dai maitlaagai masuurapacadagi agai ismaacada googosi ganducami.

¹⁰ Damos aana maitnaagida inlidadai masai gajiaadara vipiadana vaascatai ismaacada googosi ganducami, dai ismaacada coimudada tuutuiga, dai ismaacada lasivoga, dai ismaacada siasa duutudai momoono. Ismaiñioquiada agadamudai aapima gooodami avanacai isiimia aapima idi oidigi daamadara.

¹¹ Baiyoma ganagida inlidadai aana masai maiuurapacaiña agai ismaacada pocaiti-ada saida arvaavoitudadami dai vaascara googosi ganducamicagi, dai coimudada tuutiacagi, dai ñioquiadagi aa oodami, dai navacoitaracagi, dai lasivoacagi, tomali maitlaagai msgacuaadagi agai amadu.

¹²⁻¹³ Aana maiviaa sallyicami isaagadagi ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami, agai ismaacada maitarvaavoitudadami mosagi Diuusi viaa sallyicami. Damos aapima vaavoitudadami lagi gansaagida gaaagai isaagadagi ismaacada maicaga ivuaadagi. Maitavar dadagitoda gocalli soimaasi ivuaadami isgansaagida vapacadagi siuu duucu siasa duutuadagi aapima Diuusi.

6

¹ Siascada amaadutai aapima viaacagi amo istumaasi gaduñi vaavoitudadami vui maitlaagai isvan calasadagi dudunucamiara ismaacada maitarvaavoitudadami.

² Maitamas maata aapima sai ismaacada vaavoitudai Diuusi naida agai agai ismaacada maivaavoitudai Diuusi ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami. Poduucai arpa gaaagai masagi baivuaadagi istumaasi tagitocagi ganaaduñi.

³ Maitamas maata aapima tsai asta Diuusi tataañicaruda naida ragai ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami. Vaamioma calga istutuidi aatama isnidagi gaaduñi vaavoitudadami saagida ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami tami oidigi daama.

⁴ Siascada gancocoda aapima, ¿tuimasi ajiopaiña aapima sai baiganduiñdana dudunucami ismaacada maitarvaavoitudadami?

⁵ Gomaasi gia ganaagidi aana masai siasa arana. Siaadara maioidacana amaadutai aapima gansaagida ismaacada istutiadagi isbaiganvuiidiadagi ñioqui aapima vaavoitudadami gansaagida.

⁶ Amo vaavoitudadami maitlaagai isvan calsagi gaduñi dudunucami vuidara ismaacada maitarvaavoitudadami.

⁷ Sallyicada arvaavoi sai isgancocoda aapima poduucai alia soimaasi ivueeyi aapima. Baiyoma maitlaagai masvui ñioocadagi siora gancocoda liadagi. Dai baiyoma maitlaagai masvui ñioocadagi siora ganlasiadagi.

⁸ Damos aapima maicaga ivueeyi dai lasidiña asta ganaaduñi vaavoitudadami.

⁹⁻¹⁰ ¿Maitamas maata aapima sai ismaacada arsoimaasi ivuaadami maiimia agai siaaco gatlaanai Diuusi? Maitavar gandadagitoda msganvupuiirumadadagi. Sallyicada arvaavoi isagai ismaacada googosi ganducami, dai ismaacada siasa duutudai amomoono ismaacada ivueeyi oodami dai diuusi aagai dai calli ismaacada maiaaban voopoi

ooqui baiyoma cacaalli aagi aipacoga ganvuudana, dai ismaacada asivoga, dai ismaacada coimudada tuutuiga, dai ismaacada navacoitaraga, dai ismaacada oojoidi isñoooquiadagi aa oodami, maitataanda agai mala tavaagiara Diuusi amadu.

11 Poduucai oidacatadai amadutai aapima damos sivi Diuusi casi ganoigali gansoimaascamiga dai casi covai ganvuvaitu dai Diuusi cacagara gannidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduunimudai aapima Suusi Cristo cacagara ganvuvaitu dai Diuusi Ibada ganamadu daja cascada.

12 Amo oodami pocaiti: “Oodami istutuidi isivuaadagi vassiacatai istumaasi ipalidi”. Damos ana pocaiti: sai maisiu vasi istumaasi ivueeyi oodami arsoini. Dai maitaagai isivuaadagi tomali amo istumaasi soimaascami tomasi iduina alidi.

13 Aliasi arvaavoi istumaasi aagai oodami: “Cuaadagai arugidagai vatarai dai gavoocara vaacai cascada vooca oodami”. Damos Diuusi ugitudada agai vasi gomaasi. Damos tuucuga oodami maisiu isgama voopoda tomasmaascada, baiyoma tuucuga oodami vai poduucai ivuaadana Diuusi aa duindagada dai Diuusi nuucada oodami tuucugada.

14 Poduucai isduucai Diuusi duaacali gartaanadamiga Suusi Cristo poduucai garduduaacalda agai aatama ara gavgucadagacada.

15 ¿Maitamasmaat aapima sai ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo arapan ducami agai daida araduña? Aatama arSuusi Cristo aduñda cascada maitaagai tsvapanagadagi ooqui taacaligami.

16 ¿Maitamasmaat aapima sai siascada amo cali vnanagi amo ooqui tacaaligami vagoocatai aramo oodamicana? Pocaiti Diuusi ñooquidara: “Vagoocatai aramo oodamicana agai”.

17 Damos siascada amo oodami vaavoitudagi Suusi Cristo agai amo tagitoidagai viaacana Suusi Cristo amadu.

18 Aapima gaagai isgajiaadara vipiaadagi vasi goomaasi. Diuusi idui oodami sai siaa duutudaina agai dai maisiu isivuaadana mosacaasi istumaasi ipaliadagi. Mui naana maasi soimaascami ivueeyi oodami damos agai ismaacada googosi ganducami agai soimaasi ivueeyi gatuucuga vui.

19 ¿Maitamas tagito aapima sai Diuusi ootoi gIbadaga sai ganamadu daacana? Poduucai aapima camiaagi gantaaani.

20 Diuusi alia caga idui aapima ganvatarai ootosacai gamara Suusi Cristo masai aapima cacagara vuvacana. Cascada aliasi gaagai issiaa duutuada aapima Diuusi siasi gantuucugacada acaasi ganibadagacada Diuusi taaani gantuucuga dai ganibadaga cascada.

7

1 Sivi gia gnaa noragidamu ana istumaasi gntacacai aapima gñooidacai. Cagaduava ismaioñtadagi cacalli.

2 Damos alia midu ismaacada googosi ganducami cascada aliasi gaagi iscacalli viaacagi ganoñiga dai ooqui viaacagi gancucuna dai poduucai maisoimaasi ivuaadagi googosi ganduucamicatai.

3 Acalli gaagai isama voopodagi goñiga siuu duucu loñigada ipaliadagi dai ooqui gaagai isama voopodagi gcuna siuu duucu acunada ipaliadagi.

4 Siascada cunatagi amo ooqui camiaagi taaani gatuucuga acalli agai dai taaani. Dai siascada oñtagi amo cali camiaagi taaani gatuucuga ara looqui agai dai taaani.

5 Cascada maitaagai ischo gantatadagi aipacoga. Siagis gia gnaagida agai dai maiapapai voopodagi chilaqui tasai gamamadada aliditai. Dai vascara gooquira

glaagai ismapai voo podagi agai vai diaavora maisoimaasi iduiñtuldagi looqui amai calli amadu tomali acalli amai ooqui amadu.

6 Aan maitantaanai masooñtadagi masmaiooñtadagi apa baiyoma istutuidi aapima isiduiñiagi istumaasi ipaliadagi.

7 Aan lagi ipalidi isvascatai maioñtagi giñpan duucal, damos amoco istutuidi isivuaadagi amo istumaasi dai ama maasi. Diuusi maacai guvucadagai cascada.

8 Ismaacada maiquiaa ooñiga dai ismaacada maiquiaa cuucuna dai vipiuudu calgaicamudai isalagi viiyagi agai giñpan duucal.

9 Damos ismaitistutiada agai isalagi oidacagi vai ooñtana. Vaamioma arcallagai isooñiacagi dai maisoimaa taatamadagi ama voo poda alidital ooqui.

10 Damos ismaacada caoñigai dai ismaacada cacuucuna aan gantaanai sai ooqui maidadagitoña gancuucuna. Idi ñiooqui aagaiña gartaanadamiga Suusi Cristo apa.

11 Damos isamo ooqui dagituagi gacuna agai maitaagai iscunatagi apamu baiyoma glaagai isbaiduña agai ñiooqui gacuna amadu. Poduucal apa acalli maitaagai isdagituagi gaoñiga.

12 Dai ama maasi aagida inlidi aan ismaacada ooñiga maivaavoitudadami amadu dai ismaacada cuucuna maivaavoitudadami amadu. Oidaga amo ñiooqui ismaacada maiaagaiña gartaanadamiga Suusi Cristo damos aan gia gnaagidamu sivi. Ismaadutai ooñigada maitarvaavoitudadamicagi dai vascara amadu oidaca aliadagi gacuna, cunada maitaagai isdagituagi saibai poduucal vaavoitudana ooñigada.

13 Dai ismaadutai cunada maitarvaavoitudadamicagi dai vascara amadu oidaca aliadagi gaoñiga, ooñigada maitaagai isdagituagi sabai poduucal vaavoitudana cunada.

14 Acalli ismaacada maitarvaavoitudadamicagi Diuusi calgacara naidi agai vanaacal agai amo ooqui vaavoitudadami daida looqui ismaacada maitarvaavoitudadamicagi Diuusi calgacara naidi agai vanaacal agai amo calli vaavoitudadami. Dai ismaitarpoduucacamudai maamarada arapan ducamicamudai maamarada agai ismaacada maivaavoitudai, damos Diuusi calgacara naidi maamarada apa.

15 Damos isacalli maivaavoitudadamicagi dagitua aliadagi gaoñiga vai dagitona daida looqui camaiviaa isamadu oidacagi dai islooqui maivaavoitudadamicagi dagitua aliadagi gacuna vai dagitona daida acunada camaiviaa isamadu oidacagi. Diuusi acovai garvuvaitu tasai calgacara oidacana dai maitarcocodaiña.

16 Dai vascara maimaata amo calli sia amo ooqui iscalgacara vusaidagi gaudiñi sia ismaicallgacara vusaidagi apa quiaa amadu oidacatal agai.

17 Dai glaagai masbaigan aliadagi gaicada ismaacada Diuusi ipalidi isivuaada aapima. Dai aliasi arcalla ismaidagituagi ganaa duiñdaga ismaacada viaacatal dai aidasi Diuusi acovai vusaitu sai vaavoitudana. Gomaasi agai istumaasi taanai aan vansi vaavoitudadami aipaco oidacami.

18 IsDiuusi acovai vusaidagi amaadutai ismaacada iquitiquicagi tuucugada isducatal gamviidacatal aijudidui agai glaagai ismoduucal viiyagi dai isDiuusi acovai vusaidagi amaadutai ismaacada maiquitiquicagi tuucugada agai maitaagai isiquitagi.

19 Tomasmaasi oodami isiquitiquicagi tuucugada ischo apa mosglaagai isivuaadagi istumaasi Diuusi ipalidi.

20 Aliasi arcalla isvansi oodami maidagituagi ganaa duiñdaga ismaacada viaacatal dai aidasi Diuusi acovai vusaitu sai vaavoitudana.

21 Ismaadutai arpioñicatatal dai aidasi Diuusi acovai vusaitu maitaagai isvuama aliada agai. Damos isviaacagi agai isducatal vuusiagi dai camaitarpioñicagi glaagai isvuusiagi.

22 Pipioñi ismaacada Diuusi acovai vuvaitu sai vaavoitudadana glaagai istatagitodagi israaduñda Cristo dai agai ismaacada maitargapipioñiga ismaacada

Diuusi acovai vuvaitu sai vaavoitudana gaaagai istatagitodagi isarpipiooñigada Suusi Cristo.

²³ Diuusi alia canga idui aapima ganvatar ootosacai gamara dai sivi gaaagai masaggiadagi Diuusi maisiu oodami.

²⁴ Poduucacai tudo ginaaduñi tomali amaadutai maitaagai isdagituagi ganaa duiñdaga ismaacada viaacatadai aidasi Diuusi acovai ganvuvaitu sai vaavoitudana, Diuusi ganmadu daja cascada.

²⁵ Dai sivi maaquimu aana ñiooqui ismaacada maitarooñiacami dai ismaacada maitarcuucunacami. Suusi Cristo maipoduu aagai damos aana anganaagida inagai. Diuusi cagacara ginaidi daida ginvaavitudai cascada aapima gaaagai isginvaavitudagi ara cascada ganaagidamu aana istumaasi tatagitoi aana.

²⁶ Otoma aiasi soimaasi taatamituldi agai adudunucami vansi vaavitudadami cascada polidi aana sai ismaacada maitarooñiacami dai ismaacada maitarcuucunacami gaaagai isapiaduu viiyagi.

²⁷ Vascara ismaacada caoñiga maitaagai isdadagitodagi ganoñiga dai ismaacada maiquiaa oñiga maitaagai isooñtagi.

²⁸ Damos isamo calli ooñtagi maisoimaasi ivueeyi dai isamo ooqui cunatagi maisoimaasi ivueeyi. Damos siora ganacami vaamioma soimaasi taata agai dai aana ipalidi isotolioma soimaasi taata agai aapima.

²⁹⁻³¹ Ginaaduñi aana ganaagidi sai chilaqui tasai vanga masicamaoidacamu tami oidi daama cascada gaaagai tasvaamioma ivuaadagi Diuusi aa duiñdada siama maasi sivi quiaa istutuiditai. Siora ooñiacagi, dai siora soiganiadagi, dai siora baiganiadagi, dai siora viaacagi tumiñsi dai tomasi ora ismaacada tami oidigi daama oidaga gaaagai isvaamioma ivuaadagi Diuusi aa duiñdada siama maasi. Idi oidigi caugitimi cascada.

³² Aana ipalidi isaapima maivuum anliadagi tomali amo istumaasicada. Amo calli maioñiacami vaamioma tatagitoi Diuusi aa duiñdada daida ivuaada lidina istumaasi Diuusi ipalidi.

³³ Damos silascada caoñta agai vaamioma tatagitoiña agai istumaasi gaaagai quiyara, daida ivuaada lidina istumaasi ipalidi ooñigada.

³⁴ Poduucacai ara amo ooqui maicunacami vaamioma tatagitoi Diuusi aa duiñdada daida ivuaada lidina istumaasi Diuusi ipalidi vai poduucacai vaamioma canga ivuaadagi istumaasi Diuusi ipalidi siasi tuucugada caasi ibada. Damos silascada cacunata agai vaamioma tatagitoiña istumaasi gaaagai quiyara daida ivuaada lidina istumaasi ipalidi cunada.

³⁵ Aana ganaagidi gomaasi gansoiña inliditai maisiu gandaida inliditai mui naana maasi, varai poduucacai cagacara oidaca daida ivuaada Diuusi aa duiñdada oigaditai Diuusi.

³⁶ Damos isamaadutai poliadagi iscaoquimuimi marada dai poliadagi issioma arcaagai iscunata agai, dai isooqui poliada ara vai cunatana gomaasi maitarsoimaascami.

³⁷ Damos isamai salicada poliadagi ismaitaagai iscunatagi marada dai ismaitipu istuisi cunata agai, oogada viaa salicami isidunia istumaasi ipaliadagi, agai canga ivueeyi.

³⁸ Damos siora dagituagi gamara sai cunatana canga ivueeyi dai siora maidagituagi gamara sai cunatana vaamioma canga ivueeyi.

³⁹ Amo ooqui cunacami viaa islamadu oidacagi gacuna asta silascada muu agai. Damos silascada muquiagi cunada ooqui viaa salicami iscunatagi apamu siora lamadu ipaliadagi, damos arvaavitudamicagi agai.

⁴⁰ Damos ooqui vaamioma baiganiadan tada ismaicunata apamu. Gomaasi agai istumaasi tatagitoi aana. Dai Diuusi ibada ginaa daja aana ara dai gomaasi ismaacada aagai aana polidi aana isDiuusi ibada ginaagidi.

8

1 Aapimá giñtácacai isbai oidaga oigaragai iscuaadagi cuaadagi ismaacáda gádasdi amomoono ismaacáda ivueeyi oodami ischo ápa. Baiyomavár maicuaada. Váscatai aatáma maata isDiuusi maigápiar garvuupai iscuaada aatáma istumaasi gádasdi amomoono. Damos siora pocaitiadagi sai vaamioma maata siaa ágai gágarducáda ganáidi. Damos siora oigáadagi váasi oodami ágai poduucái vaamioma cága vaavoitudai Diuusi.

2 Siora póliadagi iscamaata mui naana maasi ágai maicága maí isducatai gáagaitadai ismamaatámudai ágai.

3 Damos Diuusi cáagacára náidi siora oigáadi Diuusi. Ágai armaamarada cascáda.

4 Amomoono ismaacáda ivueeyi oodami dai diuusi aagai maitárdidiuusi mosaliámadugava Diuusi.

5 Oodami póliidi ismuidu didiuusi tavaagiára dai oidi daama, ágai váatará gia oidaga mui didiuusi.

6 Damos cá maata aatáma sai mosaliámaduga Diuusi, garooga. Ágai idui váasiaacatai. Aatáma oidaga dai siaa duutuda ragai Diuusi daida ivuaadaragai aa duiñada. Dai aliámaduga gartáanadamiga ágai arSuusi Cristo, dai ágai idui váasiaacatai. Dai ágai armaa ídadagai utudui.

7 Gomaasi maisiu váasi oodami maata. Ámadutai ismaacáda áquioma siaa duutudaiña amoono quiaa vaavoitudai sai cuadatai cuaadagai ismaacáda gádasdi amoono sai ágai siaa duutudai amoono cascáda póliidi ágai sai maitarcáagai iscuaadagi.

8 Vaavoava siDiuusi maivaamioma cáagacára gárnáidi tomali maivaamioma cáagacára oidacana aatáma cuadatai cuaadagai.

9 Váscará avarmaicuaada cuaadagai ismaacáda gádasdi amoono ismaacáda ivueeyi oodami dai diuusi aagai. Iscuaada aapimá ácuaadagai aida gia ágai ismaacáda maicága maata cá isducatai ípáidi Diuusi isoidacana ugian tada ápa dai gomaasi arsoimaascami ágai váatará.

10 Damos isámadutai aapimá ismaacáda cá maata váasi gomaasi váscará imiagi amoono quiupaigadamu dai gacuaadagi cuaadagai ismaacáda gádasdi amoono vai gántágiagi ámai ismaacáda maicága maata cá isducatai ípáidi Diuusi isoidacana, ágai ugian tada ápa.

11 Dai poduucái ágaicáda ismaacáda iduñia aapimá ágai soimaasi iduñian tada, dai Suusi Cristo muu ágai váatará ápa.

12 Poduucái isaapimá soimaasi iduiñtuldagi ganaduñi ismaacáda maicága maata cá isducatai ípáidi Diuusi isoidacana, aapimá soimaasi ivueeyi Suusi Cristo vui.

13 Poduucái íñsaaná cuaadagi cuaadagai ismaacáda dasdi amoono dai poduucái soimaasi iduiñtuldagi giñaduñi vaavoitudadami baiyoma maicuaadan tada aaná cuaadagai ismaacáda dadaasdi momoono tomali ámo imidagai maisoimaasi iduiñtulda íñliditai.

9

1-3 Sivi aagidamu aaná ámo ñiooqui ágai ismaacáda maivaavoitudai íñsaaná árootosada Suusi Cristo. Sálicáda arvaavoi íñsaaná árootosada Suusi Cristo. Aaná tá gartáanadamiga Suusi Cristo. Dai aapimá vaavoitudai Suusi Cristo, aaná gánaagidi iságai arcáagacára vuviadami cascáda. Tomasi aa maivaavoitudai íñsaaná arSuusi Cristo ootosada, damos aapimá gia gáagái isvaavoitudagi dai aapimá arvaavoitudadami cascáda gámaata íñsaaná arSuusi Cristo ootosada.

4 Aaná viaa sálicami isgamaitácadagi cuaadagai gaaagiditai Diuusi ñiooquida.

⁵ Dai viaa aanΛ sΛΛlicami isooñtagi Λmo ooqui vaavoitudadami poduucai isduucai ivueeyi Λгаа Suusi Cristo ojootosadΛ, dai Suusi Cristo susuuculidΛ dai Piiduru.

⁶ ¿Povai masianΛlidi aapimΛ ismosΛca aanΛ dai Bernabé maviaa sΛΛlicami isdagituagi aa duiñdagai dai gaaagiadagi isSuusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviadami?

⁷ Sandaaru maiΛΛgi gaa namΛquidi istumaasi siaa vueeyi. Dai sioorΛ Λsadagi uuvasi viaa sΛΛlicami iscuaadagi iibiadΛ. Dai sioorΛ nuucadacagi sisivatu viaa sΛΛlicami isyΛΛdagi viibadΛ.

⁸ AanΛ maitΛnaagidi istumaasi aagai oodami aanΛ gΛnaagidi istumaasi aagai Diuusi ñiooquidΛrΛ.

⁹⁻¹¹ AatΛmΛ gΛnaagidi Diuusi ñiooquidΛ dai poduucai gΛnsoicΛi iscΛΛgacΛrΛ oidaca aapimΛ cascΛdΛ viaa aatΛmΛ sΛΛlicami isgΛntaanΛdagi cuaadagai aapimΛ poduucai soicΛi aa oodami cascΛdΛ gΛaagai isvaamioma garsoicΛda aapimΛ aatΛmΛ. Poduucai ooja Moseesacaru: “MaitavΛr dacamidacartudada Λtuturu masiΛΛscadΛ calivadagi tΛligi ΛgaicΛdΛ vai poduucai cuaajida Λgai tΛligi”, asduu ooja. Poduucai gΛmaata isaata vuaadami viaa sΛΛlicami isgamaitΛcΛdagi cuaadagai. Λgai ismaacΛdΛ gasicuaanai dai ismaacΛdΛ gayoovai Λgai gΛaagai istΛgitocagi isajigi aa yoovi.

¹² Isaa viaacagi sΛΛlicami iscuaadagi gΛncuaadagaiga sioma cΛΛga aatΛmΛ.

VΛΛscΛrΛ maiuu aatΛmΛ tomasi viaacatadai sΛΛlicami. Baiyoma ΛΛgi gaaata namΛquidiña aatΛmΛ vΛΛsi tΛstumaasi siaa vuaadana. AanΛ ipΛlidadai iscΛΛga gΛntΛgito caΛca aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ dai maisiu tΛtΛgitodagi iñsaanΛ gamaitΛcΛi gΛnaagiditai Diuusi ñiooquidΛ.

¹³ CΛΛ maata aapimΛ sai ismaacΛdΛ gaaata vueeyi ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ Λjudidíu siaaco gΛcoodai vustaqui poduucai isduucai gataΛjai Diuusi Λgai istutuidi isaa cuaadagi Λbaabaidi.

¹⁴ Dai poduucai Diuusi aagai sai sioorΛ gaaagiadagi isSuusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviadami sai ismaacΛdΛ vaavoitudadagi gΛaagai ismaacadagi vΛΛsi istumaasi tΛgito.

¹⁵ DΛmos aanΛ tomali Λmo imidagai maitataanΛi tomali Λmo istumaasi tomasi viaa aanΛ sΛΛlicami isgataanΛdagi. AanΛ gΛnoojidi maisiu gΛntaanΛdami iñΛlidadai istumaasi. ΛpΛga muquian tada aanΛ biuugimucai isgΛntaanΛdagi Λmo istumaasi.

¹⁶ AanΛ maitΛaagai isgΛducΛdΛ giñΛliadagi gaaagiditai isSuusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviadami, gomaasi viaa aanΛ isivuaadagi cascΛdΛ. SiΛΛ soimaa taatamu aanΛ ismaitaa-giadagi gomaasi.

¹⁷⁻¹⁸ IsmosΛcaasi baigiñΛliaracΛdΛ gΛnaagidamudai aanΛ isSuusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviadami aidΛ gia baigiñΛlidi viiagi aanΛ ducami isaa namΛquidamudai aapimΛ tumiñsicΛdΛ tomasi matiñmaa tomali Λmo sintavo. DΛmos maisiu mosΛcaasi baigiñΛliaracΛdΛ gΛnaagidi aanΛ isSuusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviadami baiyoma aliΛsi viaa aanΛ isgaaagidagi gomaasi. Diuusi giñΛjai ansaidΛ iduuna cascΛdΛ.

¹⁹ AanΛ maitΛrpiooñigadΛ tomali Λmaadutai dai vΛΛscΛrΛ vΛΛscatai piooñigadΛ duucai oidaga aanΛ vai poduucai vaamioma muidutai vaavoitudana isSuusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviadami.

²⁰ SiΛΛscadΛ giñΛaduni judidíu saagida daaca aanΛ ismaacΛdΛ ivueeyi vΛΛsi istumaasi ooja Moseesacaru aanΛ ΛpΛ Λpan duucai ivuaadana vai poduucai vaamioma muidutai vaavoitudana isSuusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviadami tomasi maiviaa aanΛ isivuaadagi vΛΛsi istumaasi ooja Moseesacaru.

²¹ Dai siΛΛscadΛ saagida daaca aanΛ Λgai ismaacΛdΛ maiΛΛgidi istumaasi ooja Moseesacaru aanΛ Λpan duucai ivuaadana Λgai mosΛcaasi istumaasi gΛrdaidi Diuusi gomaasi maitivuaadana aanΛ. AanΛ viaa isivuuadagi istumaasi aagai Diuusi dai istumaasi aagai Suusi Cristo cascΛdΛ, vai poduucai vaavoitudana Λgai isSuusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviadami.

²² Dai si¹ascad¹ saagida daaca aan¹ ismaac¹ad¹ maic¹aga maat¹ ca¹ istumaasi Diuusi ip¹alidi isivuaadagi aid¹ gia ivueeyi aan¹ istumaasi ivueeyi ¹agai vai poduuc¹ai istutuidi aan¹ issoiñ¹agi ¹agai isvaamioma c¹aga maat¹ istumaasi Diuusi ip¹alidi isivuaadagi. Tomasiaacoga daaca aan¹ ¹pan duuc¹ai ivuaadana aan¹ ¹oodami vai poduuc¹ai ¹madutai vaavoitudana.

²³ Poduuc¹ai ivuaadana aan¹ sai c¹aga g¹ant¹gito ca¹cana ¹agai isSuusi Cristo ¹arc¹agac¹ra vuviadami dai poduuc¹ai ali¹ baigiñ¹alidiña aan¹ si¹ascad¹ vaavoitudagi ¹madutai.

²⁴⁻²⁷ Si¹oor¹ vopooyi ali¹si g¹anaajag¹i gamait¹aa ¹lidityai. Istumaasi gamait¹ac¹i ¹agai v¹asi uugiata¹. D¹amos aapim¹ g¹aaagai isc¹agac¹ra oidacagi vaavoitudaitai dai ¹agidityai Diuusi dai Diuusi g¹anmaaquimu ¹mo istumaasi t¹vaagi¹ra ismaac¹ad¹ tomali ¹mo imidagai maiuugiata¹. Utuisdami ¹quiasd¹ra vopooyiña vaida aaj¹i utuiñ¹aragai dai g¹ajiaad¹ra vipieeyi ¹agai v¹asi istumaasi galv¹ueeyi tuucugad¹. Poduuc¹ai aan¹ ¹pa¹ c¹agac¹ra oidaga vaavoitudaitai Suusi Cristo c¹aa maat¹ aan¹ iñ¹siimia iñ¹agai t¹vaagiamu. Aan¹ ali¹si ip¹alidi isc¹agac¹ra oidacagi poduuc¹ai isduuc¹ai aagaiña aan¹ ¹oodami tomasi poduuc¹ai oidacatai v¹asc¹ra soimaa taatamai aan¹. Maitip¹alidi aan¹ isDiuusi giñaagidagi sai maic¹agadu idui aan¹ casc¹ad¹.

10

¹ Giñaaduñi aan¹ ip¹alidi isaapim¹ t¹at¹gitodagi si¹adui ¹qui g¹ra¹qui aaduñicaruc¹ad¹ oidigana. Diuusi ootosi ¹mo icomai sai bait¹qui im¹iña sai poduuc¹ai maatac¹ana ¹agai siaa s¹ali iim¹adagi. Diuusi soi tai c¹aga d¹gavusai ¹agai ¹gaa suudagi siaaco G¹aa Suudagi V¹agic¹ra t¹agidu.

² Dai poduuc¹ai casi ip¹ali ¹agai isoidagi Moseesacaru.

³⁻⁴ Cristo maacaiña cuaadagai dai suudagi m¹aa oidigana. ¹oodami y¹adana suudagi ismaac¹ad¹ vuusan¹iña ¹mo odiaiñ¹d¹ra. Dai Cristo ¹madu daacana dai nuucadacana.

⁵ Dai baitoma v¹ascatai soimaasi ivueeyi oidigana casc¹ad¹ Diuusi maibaig¹alidi ¹gaic¹ad¹ dai coi ¹agai oidigana.

⁶ Casc¹ad¹ maat¹ aat¹m¹ ismait¹aaagai issoimaasi ivuaadagi ¹pan duuc¹ai ¹gai.

⁷ Casc¹ad¹ mait¹aaagai isaa duutuadagi ¹moonoo poduuc¹ai isduuc¹ai idui ¹madutai ¹gai. Pocaiti Diuusi ñiooquid¹ra ispo¹vuaadana ¹gai oidigana dai pocaiti: “¹oodami dadaar¹i dai gacueeyi dai gay¹ay¹i dai gooquir¹ gat¹uutudac¹i”, siaa duutudaitai ¹mo moonoo g¹andiuusiga duuc¹ai.

⁸ Mait¹aaagai t¹sgoogosi g¹arducamicagi poduuc¹ai isduuc¹ai idui ¹madutai ¹gai dai coi ¹mo coobai dan vaica miil ¹mo tas¹ra.

⁹ Dai aat¹m¹ mait¹aaagai isoojotuldiadagi Diuusi poduuc¹ai isduuc¹ai idui ¹madutai ¹gai tai c¹quiacarai coocoyi dai coi.

¹⁰ Dai maitavar vui ñioocada Diuusi ¹pan duuc¹ai ¹madutai ¹gai vui ñioocai Diuusi tai Diuusi ootoi g¹ataañ¹icar¹u sai coodana.

¹¹ V¹asi gomaasi ¹pa¹d¹ui g¹raaduñicaruc¹ad¹ t¹sai poduuc¹ai maat¹ana aat¹m¹ sai mait¹arc¹agai ispoduuc¹ai ivuaadagi. Dai casc¹ad¹ v¹asi gomaasi g¹ooja Diuusi ñiooquid¹ra t¹sai aat¹m¹ maatac¹ana sivi cayoga ugit¹cai oidigi.

¹² Si¹oor¹ po¹liadagi isc¹aga vaavoitudai ¹gai g¹aaagai isg¹anuucadacagi dai maisoimaasi ivuaadai.

¹³ Si¹ascad¹ ¹madutai soimaasi iduñia ¹liadagi g¹aaagai ist¹at¹gitodagi isv¹ascatai poduuc¹ai t¹at¹gitoiña. Diuusi apiagan¹soic¹adamu isc¹aga ivuaada aapim¹ dai mait¹andadagitodamu ist¹at¹gitoda istumaasi maitistutuidi aapim¹ isg¹ajiaad¹ra vipiadagi baiyoma g¹ansoiñ¹amu mai g¹ajiaad¹ra vipiada aapim¹ istumaasi soimaascami istumaasi iduñia ¹liadagi.

¹⁴ Casc¹ad¹ giñaaduñi casiavar maisiaa duutuada aapim¹ momoono.

15 AapimΛ cΛΛga maatΛ caΛ istumaasi. Dai cΛΛgavΛr tΛgitoca istumaasi gΛnaagidi aanΛ sabaigΛ arΛmo istumaasi cΛΛgaducami ischo ΛΛpΛ.

16-17 SiΛΛscadΛ garΛmpaidiada aatΛmΛ dai gacuaadagi paana dai gayΛΛdagi uuvasi varagadΛ dai poduucai tΛtΛgitoiña aatΛmΛ isducatai muu Suusi Cristo aatΛmΛ garvΛΛtarΛ dai poduucai Diuusi baigΛrΛliatudai. Dai poduucai gatΛtΛgidiña aatΛmΛ tΛsvΛΛscatai arΓraadunumu vaavoitudadami.

18 GantΛgitovΛr nΛida isducatai ivueeyi Λjudidíu siΛΛscadΛ cuaada Λgai baabiadΛ cañiiru ismaacΛdΛ coodai Λgai dai dadasdi Diuusi. Poduucai gΛmaatΛ isvΛΛscatai Λgai arΓnaadunumu siaa duutuadami Diuusi.

19 AanΛ maitipΛlidi isaapimΛ poliadagi isΛmoonoo ismaacΛdΛ ivueeyi oodami viaa guvucadagai tomali ispoΛliadagi aapimΛ isΛbaabaidi ismaacΛdΛ gΛdadasdi Λmoonoo maitarΛpan ducami tomastuma baabaidi.

20 Poduucai Λgai ismaacΛdΛ maivaavoitudai Diuusi dadasdi cuaadagai Diaavora tΛtΛaañicarudΛ maisiu Diuusi. AanΛ maitipΛlidi ispoduucai ivuaada aapimΛ dai maitipΛlidi aanΛ ΛpΛ isgacuaada aapimΛ Λгаа ΛΛmadu siΛΛscadΛ gavaagimatada Λgai dai poduucai arΛaduñdΛcagi oodami ismaacΛdΛ vaavoitudai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ.

21 AapimΛ maitistutuidi isΛraaduñdΛcagi Suusi Cristo daidΛ arΛaduñdΛcagi Diaavora tΛtΛaañicarudΛ ΛpΛ.

22 MaitΛagai tΛsbaamutudagi Diuusi ganvui daraacatai Λgai ΛΛmadu siu duucu siaa duutuadagi ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ. CΛΛ maatΛ aatΛmΛ isDiuusi vaamioma guvuca isaatΛmΛ.

23 Mui naana maasi istutuidi aatΛmΛ isivuaadagi dΛmos maisiu vΛΛsi istumaasi garsoicai iscΛΛgacΛrΛ oidaca aatΛmΛ Diuusi vuitapi.

24 IsΛmaadutai iduñia aliadagi Λmo istumaasi gΛagagai isΛpΛga tΛtΛgitodagi sabaigΛ aristumaasi soimaascami aaduñdΛ vΛΛtarΛ.

25 SapΛadavurai tomastuma baabaidi ismaacΛdΛ oidacagi dai maitavΛr gatΛcacada masbai daasi Λmo moonoo ischo ΛpΛ. Baiyoma maimaatΛca aapimΛ dai maipoΛliadagi massoimaasi ivueeyi cuaadatai.

26 VΛΛsi oidigi dai vΛΛsi istumaasi oidaga arDiuusi tuidadΛ cascΛdΛ gΛagagai mascuaadagi vΛΛsi istumaasi oidacagi.

27 IsΛmaadutai ismaacΛdΛ maitarvaavoitudadamicagi ganvaidagi masai quidiarΛ gauugana dai masiimia aliadagi, iimivurai dai ugavurai mastumaasi ganbiidagi dai maitΛcacada isbai daasi Λmo moonoo ischo ΛpΛ. Baiyoma maimaatΛca aapimΛ dai maipovΛnΛliadagi massoimaasi ivueeyi cuaadatai.

28 DΛmos isΛmaadutai povΛntΛdagi masai gocuaadagai ismaacΛdΛ modaja daasi Λmo moonoo ismaacΛdΛ siaa duutudai oodami, vΛrai maiuga vai Λgai maipoΛldagi masapimΛ vaavoitudai ΛpΛ Λmoonoo,

29 tomamas aapimΛ maatΛ masmaivaavoitudai.

DΛmos aanΛ ipΛlidi sai Λmaadutai giñaagidamu: “¿Istuisi maitistutuidi iscuaadagi cuaadagai ismaacΛdΛ dadasdi moonoo mospocaititai aa saidΛ arΛmo istumaasi soimaascami,

30 dai sai iscuaadagi baigΛΛlidityai Diuusi vui, tuisi potΛΛna Λmai issoimaasi ivueeyi?”

31 DΛmos aanΛ gΛnaagidamu sai masiuu duucu cuaadagi tomastuma cuaadagai siΛpΛ tomastumaasi mastumaasi ivuaadagi gΛagagai masivuaadagi siaa duutudaitai Diuusi.

32 MaitΛagai isivuaadagi istumaasi sobicΛdagi oodami isΛΛgiada Suusi Cristo tomasi arjudidíu ismaitΛarjudidíu ΛpΛ dai ismaacΛdΛ vaavoitudai Suusi Cristo ΛpΛ.

33 AanΛ vΛΛscΛrΛ giñaajagΛi isivuaadagi istumaasi istucΛdΛ baigΛnΛliadagi aa. Dai aanΛ maitivueeyi mosΛcaasi istumaasi arcΛΛgai aanΛ giñvΛΛtarΛ baiyoma ivueeyi aanΛ istumaasi arsoiñi aa vΛΛtarΛ, vai poduucai cΛΛgacΛrΛ vuvaquia Λgai.

11

1 Giñanpan duucaí varivuaada aapimá poduucái isduucái anpan duucaí ivueeyi aaná Suusi Cristo.

2 Giñaaduñi aliá canga ivueeyi aapimá tatagitoitai daidá ivuaadatai istumaasi ganmaatutuli aaná.

3 Aaná ipalidi masmaatacagi sai Cristo agai dai taaanai cacalli, dai cacalli taaanai ganooñiga, dai Diuusi taaanai Cristo.

4 Dai aapimá Coriintara oidacami pocaiti sai isamo calli gacacasadá gvanamu siuu duucu gamamadadagi siapa siuu duucu gaaagiadagi Diuusi ñiooquidá gomaasi arsiaa araragai agai vatará.

5 Damos isamo ooqui maivuracagi gamoo siuu duucu gamamadadagi dai siuu duucu gaaagiadagi Diuusi ñiooquidá gomaasi arsiaa araragai agai vatará gomaasi arpan ducami isivisumicamudai agai moodá.

6 Isamo ooqui maivuraca aliadagi gamoo sioma arcalagái isbovasdara ivisua agái gamoo. Damos isgomaasi arsiaa araragaicagi ooqui vatará baiyoma gaaagai isvuraca gamoo.

7-9 Diuusi idui acalli sai anpan tuigacana naana maasíara. Dai cacalli viaa sállicami isgataaanadagi oidigi daama poduucái isduucái Diuusi taaanai tavaagíara, cascada aapimá Coriintara oidacami pocaiti sai siuu duucu gamamadadagi dai siuu duucu gaaagiadagi Diuusi ñiooquidá cacalli maitaagái isgacacasadá gvanamu dai poduucái cacalli gatatagidi isagái vaamioma viaa guvucadagai dai vaamioma taaanai isooqui, cascada cacalli maitaagái istutusadagi ganvapanamu siuu duucu gamamadagi dai siuu duucu gaaagiadagi Diuusi ñiooquidá. Damos Diuusi idui aooqui calliaiñdara maisiu acalli ooquiaiñdara. Dai Diuusi idui aooqui dai soicaiña acalli maisiu acalli sai soicaiña aooqui.

10 Poduucái Diuusi gatatagidi isvaamioma gataaanai acalli siooqui cascada ooqui gaaagai isvuracagi gamoo. Asta Diuusi tataañicarudá iñapai ganvupuivasa siuu duucu vuidara gugucadagi Diuusi.

11 Vaaascara agái saagida ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo aliási tagito calli dai aliási tagito ooqui vai gansoicadagi aipacoga ivuaadatai Diuusi aa duiñdadá.

12 Vaavoava sicalliaiñdara apdui aooqui daidá arvaavoi sicacalli ooquiaiñdara vuvacái dai vaasi gomaasi idui Diuusi.

13 Giñaagidavurai aapimá sabaiga arcalagái isamo ooqui gamamadadagi maitavuracatai amo pañitu.

14-15 Maitasi arvaavoi sai vaascatai povanlidi sai ooqui gaaagai isvuracagi gamoo dai oojoidi istatavducagi cuupadá dai cacalli vatará arsiaa araragai istatavducagi cuupadá.

16 Isamaadutai giñvui ñiooqui aliada aagaitai gomaasi, agái gaaagai ismaatacagi tasai aatama tomali aa vaavoitadadami maiviaa amai viituldaragai.

17 Sivi ganaagidamu aaná ama maasi dai goocada maitistutuidi aaná ispotaiyagi ansai baigiñalidi. Siascada ganmpaidiada aapimá dai cuaada cuaadagai ismaacada cueeyi aapimá tatagitoitai isducatai muu Suusi Cristo curusiaba vaamioma soimaasi ivueeyi aapimá isbai canga ivuaadagi.

18 Cajiona aaná masai aapimá ganvupui ñioocaiña dai baitoma vaavoitudai aaná.

19 Aliási gaaagai isvaascatai aagadagi isducatai vaavoitudai poduucái gamaatamu ismaacada agái dai sállicada vaavoitudai Suusi Cristo.

20-21 Masiaascada ganmpadiada aapimá dai cuaadagi cuaadagai ismaacada cueeyi aapimá tatagitoitai isducatai muu Suusi Cristo curusiaba amoco arpa gaaagái

cuaadagai ismaacada vuua dai asta navacoraiña gayadadai vai aa maitatasconaraiña, dai chichiñqui aipaco dadaraiña poduucai sallaicada soimaasi ivueeyi aapima maisiaa duutudai aapima Suusi Cristo.

²² Maitamasviaa aapima ganquiiqui masiaaco gacuaadagi dai maigapi gacuaadagi masiaaco ganmpaidiadagi. Aapima souduucai naidi ismaacada Diuusi aco vuvaitu dai siaa aratudai aapima agai ismaacada maiviaa cuaadagai. ¿Povai masianalidi aapima inasaan baigiñalda inagai? Siaadara baigiñaldana aan.

²³ Suusi Cristo lagi giñmaatutuli istumaasi ganaagidi aan. Aidalacara tucara masigatagida agaitadai Suusi Cristo agai bai amo paana

²⁴ dai gamamagi dai gooquira saasarai daidal itai: “Ugavurai, idi arapan ducami giñtuucuga inmaacada tagida agai aan masai aapima calgacara vuvacana. Masiascada poduucai ivuaadagi varai giñtagitoda”, astal Suusi Cristo.

²⁵ Poduucal ara caugitocai bai agai amo tucayu uuvasi varagada daidal itadai gajootosa: “Idi uuvasi varagada ismaacada idi tucayuana daja arapan ducami giñara ismaacada astia agai varai aapima calgacara vuvaqui. Iniascada muquiagi vai astia giñara aidal abiaadara gaaagamu goñooqui utudui ismaacada Diuusi ootoca agai aoodami. Vascara masiascada ganmpaidiadagi dai yadagi uuvasi varagada varai giñtagitoda”, astadai Suusi Cristo.

²⁶ Poduucal vascara masiascada gacuaadagi dai yadagi uuvasi varagada poduucal aapima tagidi aa masvaavoitudai isSuusi Cristo muu curusiaba sai calgacara vuvacana oodami dai aapima gaaagai ispovuaadagi asta siascada diviagi Suusi Cristo.

²⁷ Poduucal tomasioora soora cuaadagi apaana dai yadagi uuvasi varagada poduucal isduucal giñmaatutuli Suusi Cristo dai maicaga vueeyi navacoraitai dai alia soimaasi ivuaadagi maitatagitoitai isSuusi Cristo muu curusiaba vai calgacara vuvaidi oodami, poduucal agai soi duucal naidi Suusi Cristo.

²⁸ Cascada vascatai maiquiaa gaugacal dai maiquiaa yacal uuvasi varagada aliasi gaaagai istatagitodagi isSuusi Cristo muu curusiaba vai calgacara vuvacana oodami.

²⁹ Isamaadutal cuaadagi apaana dai gayadagi uuvasi varagada dai maitatagitodagi isSuusi Cristo muu curusiaba vai calgacara vuvacana oodami Diuusi soimaasi taatatuldamu.

³⁰ Lamadutal aapima poduucal ivuaadana cascada cococofi dai maiguupuca dai lamoco asta cooyi.

³¹ Damos isaatama istatagitodagi isSuusi Cristo muu curusiaba aidal gia Diuusi maiviaacamudal issoimaasi gartaatamituldiadagi.

³² Damos siascada Diuusi naidagi ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami agai soimaasi taatatuldamu ismaacada armaicaga ivuaadami vai poduucal maiimia agai Diaavora lamadu.

³³ Poduucal tudo giñaaduñi masiascada ganmpaidiadagi dai gaugia aagadagi apaana dai gayadagi uuvasi varagada varai naraca asta siuu duucu ganmpagi vascatai varai amapai gauga.

³⁴ Isamaadutal biugimucagi gaaagai isaraga gaugiagi gquiiyara vai poduucal Diuusi maiviaacagi issoimaasi gantaatatuldagi gomaasicada istumaasi ivueeyi aapima ganmpaidital. Gogaa istumaasi ismaacada giñacaca aapima ojira bai duuñimu aan iniascada maca ganaidagi.

¹ Giñaaduñi gnaagida inlidi aan amo istumaasi varai maataca. Sai Diuusi Ibadla maacai guvucadagai vaavoitudadami sai naana maasi ivuaadana.

² Caa maata aapima sai aidama maiquiaa vaavoitudaiña Suusi Cristo aapima siaa duutudaiña mui moonoo ismaacada maiñioocai.

³ Aapima gansaagida daivai amoco ismaacada pocaiti sai aagai istumaasi aagidi Diuusi. Damos isagai ñiooquiadagi Suusi Cristo poduucai gamaata isagai maiaagai gomaasi Diuusi Ibadla guvucadadacada. Dai isamaadutai caga vaavoitudadagi isSuusi Cristo arDiuusi dai lagiadagi poduucai gamaata sai istumaasi aagai lagi, lagi aagai Diuusi Ibadla guvucadadacada.

⁴ Vaavoitudadami viaa guvucadagai isivuaadagi amo istumaasi. Diuusi Ibadla lagi dai maacai guvucadagai.

⁵ Vascatai ivueeyi Suusi Cristo aa duiñada isducatai istutuidi damos vascatai ivueeyi lagi vaa Suusi Cristo aa duiñada.

⁶ Vascatai ivueeyi Diuusi aa duiñada damos maiamadugan duucai damos vascara lagi vaa Diuusi lagi dai soicai vascatai.

⁷ Diuusi Ibadla maacai guvucadagai vasi vaavoitudadami saida ivuaadana amo istumaasi vai poduucai gamaata siDiuusi Ibadla amadu daja vascatai, dai istumaasi ivueeyi amadutai arsoiñi vascatai vatar.

⁸ Diuusi Ibadla maacai guvucadagai amadutai sai caga maata aagaiña ismaacada aagai Diuusi, dai Diuusi Ibadla maacai guvucadagai aa sai caga maata cacana Diuusi ñiooquida,

⁹ dai Diuusi Ibadla maacai guvucadagai aa sai vaamioma caga vaavoitudaiña Diuusi dai poduucai ivuaadana naana maasi, dai Diuusi Ibadla maacai guvucadagai aa sai duduaaidiña cococoidada,

¹⁰ dai Diuusi Ibadla maacai guvucadagai aa saida ivuaadana naana maasi gagarducami, dai Diuusi Ibadla maacai guvucadagai aa sai caga maata gaaagidiña Diuusi ñiooquida, dai Diuusi Ibadla maacai guvucadagai aa sai maata naidiña asmaacada ñioocai Diuusi Ibadla guvucadadacada dai ismaacada ñioocai Diaavora talaañicaruda guvucadadacada, dai Diuusi Ibadla maacai guvucadagai aa sai ñioocaiña aa ñiooquicada ismaacada maimaata lagi, dai Diuusi Ibadla maacai guvucadagai aa sai aagaiña istumaasi aagai lagi ismaacada aa ñiooquicada ñioocai.

¹¹ Vasi gomaasi ivueeyi lagi vaa Diuusi Ibadla. Lagi lagi dai maacai guvucadagai vascatai saida ivuaadana amadutai istumaasi lagi Diuusi Ibadla ipalidi.

¹² Oodami acaso dai noonova dai naanaca dai vuupuju dai vascara aragai vaa tuucugadaindara. Poduucai isduucai ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo saagida oidaga ojootosicami dai Diuusi ñiooquituldiadamigada dai maamatuldiadami dai vascara lagi argaadunumu.

¹³ Tomasi aatama arjudidu isgilio ampa, tomatasi arpipioñi ischo ampa vascara vascatai casi garvapacñica Diuusi Ibadla guvucadadacada tsaidada argaadunumucana aatama, dai lagi vaa Diuusi Ibadla garama daja vascatai.

¹⁴ Poduucai isduucai caagai aan oodami acaso dai noonova dai naanaca dai vuupuju dai vascara aragai vaa tuucugadaindara.

¹⁵ Isamo oodami potiyagi: “Giñacaso maitargiñnovi cascada maitargiñtuucuga”. Vascara siaadara maigovai galsana acasoda.

¹⁶ Dai isamo oodami potiyagi: “Giñaaca maitargiñvuji cascada maitargiñtuucuga”. Vascara siaadara maigovai galsana anaacada.

¹⁷ Isvasi gartuucuga arvujicamudai isducatai cacamudai aatama. Siampa isvasi gartuucuga arnaacaicamudai isducatai istutiadamudai aatama isuvapiadagi.

18 Diuusi darai oodami vuupuidΛ siaaco Λgai ipΛli dai daacadΛ, naanacadΛ dai vΛasi istumaasi viaa oodami.

19 SiΛmo oodami arvujicamudai siaaco daacamudai ΛtuucugadΛ.

20 DΛmos sΛallicadΛ arvavaoi isΛmo oodami Λcaso dai noonovΛ dai naanaca dai vuupuju dai vΛascara arvagai vaa tuucugadΛaiñdarΛ.

21 VΛasi gartuucuga aliΛsi glaagai. AliΛ tagito aatΛmΛ garvuupuji dai garnoonovi dai garmoo dai garΛcaso.

22 Dai ismaacadΛ maiguupuca Λgai dai sioma glaagai.

23 Dai istuidaba sioma maitΛagada maasi Λgai tΛtai vaamioma nunucadai aatΛmΛ dai ismaacadΛ siaa arvagai isnΛidi aa oodami Λgai gia iñapai aatΛmΛ.

24 Poduucai gardui Diuusi cascadΛ.

25 Oodami Λcaso dai noonovΛ dai naanaca dai vuupuju. Dai vΛasi istumaasi viaa oodami abaana saasaΛ Λgai. Dai vΛasi aliΛsi glaagai.

26 IsΛmo oodami cococagi ΛmapΛcraΛ tuucugadΛ maibai tadacana vΛasi tuucugadΛ. IsΛmo cΛli maata ñioocadagi dai aa oodami aagidi sai cΛagadu moodΛ aliΛ baigΛlidiña ΛcΛli.

27 Poduucai Λpra aapimΛ muidu daidΛ arvΛmo aadunumu.

28 Dai vaavoitudadami saagida darai Diuusi Λmoco saidΛ vrojootosicamica dai aa saidΛ arvñiooquituldiadamigadΛcana dai aa saidΛ armamaatΛtuldiamicana, dai aa saidΛ ivuaadana mui naana maasi gagarducami, dai aa saidΛ duduaaidiña cococoidadΛ, dai aa sai soicΛiña gnaaduñi, dai aa saidΛ arvΛaanΛdamicana, dai Diuusi maacai guvucadagai aa sai ñioocaiña aa ñiooquicadΛ ismaacadΛ maimaatΛ Λgi Λgai.

29 Maisiu vΛasi vaavoitudadami vrojootosicami, dai maisiu vΛasi arvDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ, dai maisiu vΛasi armaatΛtuldiadami, dai maisiu vΛasi ivueeyi istumaasi gagarducami,

30 dai maisiu vΛasi duduaaidi cococoidadΛ dai maisiu vΛasi ñioocai aa ñiooquicadΛ, dai maisiu vΛascatai maata aagai istΛiya lidi Λoodami aa ñiooquicadΛ ismaacadΛ maimaatΛ Λgai.

31 Aagiadavurai Diuusi sai ganmaacana guvucadagai maidΛ ivuaada aapimΛ istumaasi vaamioma glaagai. DΛmos aanΛ gnaagidi iñlidi Λmo istumaasi ismaacadΛ vaamioma arsoiñi isvΛasi gomaasi.

13

1 Isistutiadamudai aanΛ isñioocadagi aa ñiooquicadΛ ismaacadΛ maimaatΛ aanΛ tomasi vroodami ñiooquidΛ siΛpra Diuusi tΛΛaañicarudΛ ñiooquidΛ dai ismaioigΛadΛ aanΛ oodami mosarapan ducami aanΛ Λmo istumaasi imaacadΛ moscaiti dai maitarsoiñi.

2 Dai isistutiadamudai aanΛ isaagadagi Diuusi ñiooquidΛ dai ismaatΛcamudai aanΛ istumaasi Λgi Diuusi maatΛcatadai dai ismaatΛcamudai aanΛ mui naana maasi, iscΛga viaacamudai aanΛ vaavoidaragai dai poduucai istutiadamudai issibΛaco tutusadagi gigidi, mospocaititai aanΛ ismaigovai imΛdagi dai ismaioigΛada aanΛ oodami ducami ismaitistutiadamudai aanΛ isistuma vuaadagi.

3 IsaanΛ gaoidagi vΛasi istumaasi viaa aanΛ, dai masgiñmΛidagi gaaagiditai aanΛ Diuusi ñiooquidΛ, dai ismaioigΛada aanΛ oodami gomaasi maitarsoiñi giñvΛatarΛ.

4 Oodami ismaacadΛ sΛallicadΛ oigΛdai aa Λgai maioomaliga, dai cΛΛ tuutuiga, dai maicoimudadΛ tuutuiga, dai maigΛgarducadΛ ganΛlidiña,

5 dai maisoiduucai nΛidiña aa, dai maivupuiiruga oodami vui, daidΛ ivuaadana istumaasi ipΛliadagi aa maisiu mosΛcaasi istumaasi ipΛliadagi Λgai, siΛscadΛ aa ñiooquiadagi Λgai maita ñiooquidiña, dai maivuaamΛ lidiña tomasi soimaasi ivuiididi aa.

6 Dai maibaiganΛlidiña siΛscadΛ soimaasi ivuaadagi aa baiyoma baiganΛlidiña siΛscadΛ cΛga ivuaadagi aa.

⁷ Oodami ismaacada sallaicada oigadai aa maivui ñioocai aa ismaacada soimaasi nãidi, dai vaascata vaavoituda alidi istumaasi aagidi aa, dai vaascata vaavoitudai isaa ipalidi iscãga ivuaadagi, dai vaascata apiaoigadai aa ismaacada soimaasi taatamitulda.

⁸ Tomastuigaco oidacamu ammadutai ismaacada oigadagi aa, damos aimu istuigaco tiipuca agai Diuusi ñiñoquituldiadamigada, dai tomali maitañioocada agai aa ñiooquicada, dai tomali maitaagada agai isDiuusi Ibada maacai guvucadagai oodami sai cãga maata caacagi Diuusi ñiooquida.

⁹ Damos sivi palapi maata aatama Diuusi ñiooquida dai maicãga maata aagai aatama Diuusi ñiooquida.

¹⁰ Aimu istuigaco vaascatai maata caaca agai vaasi Diuusi ñiooquida cascada maitaagada agai isDiuusi Ibada maacadagi guvucadagai oodami isivuaadagi tomali amo istumaasi.

¹¹⁻¹² Tami oidigi daama maimaata aatama vaasi istumaasi Diuusi maata apan duucai amo ali maimaata vaasi istumaasi maata amo oodami gãducami. Poduucai apan maimaata caa aatama vaasi Diuusi ñiooquida ducami isnãijadagi amo nãidacarui ismaacada maicãga maasi damos aimu istuigaco cãga maata caacamu aatama vaasi Diuusi ñiooquida poduucai isduucai Diuusi gãmaata. Dai amo oodami gãducami camaitivueeyi istumaasi ivuaadana aliducatai poduucai apan siãscada iimia aatama Diuusi ammadu camaitivuaadamu istumaasi ivuaadana tami.

¹³ Vaascata oidacamu sioora vaavoitudadagi Diuusi dai sioora nanaracagi istumaasi Diuusi iduñia aatama gãrvãtara, dai sioora oigadagi aa. Damos vaamioma arcãgai isoigadagi aa.

14

¹ Aliasi gãagai masaipaco gãnoigadagi. Daanãdavurai aapima Diuusi sai agai gãnmaacana guvucadagai maida ivuaada aapima tomasi amo istumaasi ismaacada ivueeyi aa vaavoitudadami, damos siooma arcãgai isaagada aapima Diuusi ñiooquida.

² Agai ismaacada ñioocai aa ñiooquicada ismaacada maimaata, agai Diuusi ammadu ñioocai maisiu oodami. Oodami maimaata caa istumaasi aagai agai cascada. Diuusi Ibada maacai guvucadagai sai aagaiña istumaasi aagi Diuusi maata.

³ Baiyoma agai ismaacada aagai Diuusi ñiooquida agai gia oodami ammadu ñioocai, dai poduucai soicai agai vaavoitudadami sai vaamioma cãga vaavoitudana, maacatai ñiooqui dai baiãliatudaitai.

⁴ Agai ismaacada ñioocai aa ñiooquicada ismaacada maimaata aagi agai vaamioma vaavoitudai, damos agai ismaacada aagai Diuusi ñiooquida agai soicai aa vaavoitudadami sai vaamioma cãga vaavoitudana.

⁵ Aanã ipalidi isvaascatai aapima istutiadamudai isñioocadagi ama maasi ñiooqui damos vaamioma ipalidi aanã isaapima aagadagi Diuusi ñiooquida. Isñioocada aapima ama maasi ñiooqui dai maiaagadagi istãiya alidi maitãrsoiñi vaavoitudadami vaãtara cascada siooma arcãgai isaagiadagi Diuusi ñiooquida siisñioocadagi ama maasi ñiooqui. Damos isñioocada aapima ama maasi ñiooqui dai aagadagi istãiya alidi goovai gia arsoiñi apan duucai isduucai arsoiñi isaagadagi Diuusi ñiooquida.

⁶ Cascada giñaaduñi iñsaanã gãndividagi dai ama maasi ñiooqui gãñiooquiadagi poduucai maitãnsiñan tada aanã isvaamioma vaavoituda aapima. Damos iñsaanã gãnaagiadagi istumaasi Diuusi giñaagiadagi, dai istumaasi maata caaca aanã, siãpã isgãnaagiada aanã istumaasi Diuusi iduñia, siãpã gãnaagiada aanã Diuusi ñiooquida poduucai gia gãnsiñan tada aanã.

⁷ Sioora iivadagi uusi gitarui gãagai iscãga iivada agai vai poduucai maata caacagi aa istuma iivaragai iivai agai.

⁸ Sandaaru saagida oidaga amoco ismaacadla iivai piito dai iivaiña agai amo iivaragai dai poduucai aagidiña sandaaru sai vaapaigana dai iivaiña amai iivargai sai gacocodana goala iivaragaicada aagidiña agai sandaaru istumaasi gaaagai isiduñiagi cascada gaaagai iscala ga iivada agai vai maata calcagi sandaaru daida ivuaadagi istumaasi tagitocagi agai.

⁹ Poduucai avueeyi aapimacada. Ismaadutai ñioocadagi ama maasi ñiooqui siaadara maata calcana aa iscaiti agai. Ducami islagi ñioocadamudai agai.

¹⁰ Sallicada arvaavoi isoidaga mui naana maasi ñiooqui oidigi daama dai vascatai ismaacadla ñioocai maata cal.

¹¹ Dai ismaadutai giññoquiadagi ama maa ñiooquicada ismaacadla maimaata ana poduucai maitarcalcan tada aatama aipacoga.

¹² Cascada aapima ismaacadla ipalidi isDiuusi Ibada ganmaaquiagi guvucadagai isiduñiagi amo istumaasi ismaacadla ivueeyi aa vaavoitudadami, aagiadavurai Diuusi sai agai ganmaacana guvucadagai maida ivuaada aapima istumaasi arsoiñi vaavoitudami vatar.

¹³ Poduucai sioga ñioocadagi ama maasi ñiooqui ismaacadla maimaata agai, gaaagai isaagiada agai Diuusi sai maacana guvucadagai vai gaaagiada istaiya alidi agai ñiooquicada.

¹⁴ Isgamamadada ana amai ñiooquicada ismaacadla maimaata ana, maata ana issiaa duutudai Diuusi damos maimaata ana iscaiti.

¹⁵ Gaaagai isgamamadada ana siaa duutudaitai Diuusi dai maatacagi iscaiti ana. Gaaagai isganada ana siaa duutudaitai Diuusi dai maatacagi iscaiti ana.

¹⁶ Damos ismaadutai gamamadadagi amai ñiooquicada ismaacadla maimaata agai tomali aaduña, laaduña siaadara potana agai vaavoava.

¹⁷ Tomasi alia calga gamamadai agai maitarsoiñi aaduña vatar.

¹⁸ Ana baigiñalidi Diusicada isvaamioma ñioocai ana ama maasi ñiooqui isvascatai aapima.

¹⁹ Damos siascada galmpaidiada aatama vaavoitudadami ana baiyoma ipalidiña isaagadagi altaama ñiooqui damos vascatai maata calcagi maisiu baivustan miil ñiooqui amai ñiooquicada ismaacadla maimaata calcagi tomali maadutai.

²⁰ Giñaaduñi maitavar tagitoda anpan ducai agai ismaacadla maiquiaa calga maata istumaasi gaaagai isivuaadagi baiyoma gaaagai mascalga tagitodagi. Siascada iduñia aliada aapima amo istumaasi soimaascami amaasi gia gaaagai istagitodagi aapima anpan duucai agai ismaacada maiquiaa maata ivueeyi istumaasi soimaascami.

²¹ Pocaiti liivurara ismaacadla ooja Moseesacaru sai pocaiti Diuusi: “Aa oodami ama maasi ñioocadami giññoquituldiadamu ajudidíu saagida damos vascara maitiñaligidamu ajudidíu”, caiti Diuusi, asduucai ooja Moseesacaru.

²² Poduucai ara siascada agai ismaacadla maivaavoitudai Diuusi calcagi avavoitudadami isñoquiagi amai ñiooquicada poduucai gaaagai ismaatiagi isDiuusi guvucadadacada ñioocai oodami, dai siascada maadutai gaaagiadagi Diuusi ñiooquida poduucai maata avavoitudadami isDiuusi guvucadadacada ñioocai agai.

²³ Dai isganampaidagi avavoitudadami dai vascatai ama maasi ñiooqui ñioocadagi vai vaapaquiagi aa ismaacadla maivaavoitudai potaiyan tada agai sai vupuiirutu avavoitudadami.

²⁴ Damos isvascatai aagadagi Diuusi ñiooqida vai vaapaquiagi amadutai ismaacadla maivaavoitudai, agai maatamu isarsoimaasi ivuaadami dai cascada ama duucai gatagitomu

²⁵ dai siaa duutuadamu Diuusi dai potimu isDiuusi sallicada amadu daja avavoitudadami.

²⁶ Giñaaduñi siñascadla ganampaidiada aapimla vñascatai ivueeyi istumaasi istutuidi. Lamoco ganadana dai aa gamamaatultidña Diuusi ñiooquidla dai aa aagaiña istumaasi aagidi Diuusi, dai aa ñioocaiña ama maasi ñiooqui, dai aa aagadamu istaiya alidi agai ñiooquicadla, vñascara mastumaasi ivuaadagi gaaagai isiarsoiñicagi vaavoitudadami vñatarla.

²⁷ Siñascadla lamadutai ñioocadagi ama maasi ñiooqui ali googocatai gaaagai isñioocadagi siapla vaavaicatai damos vaamioma gia cho. Damos lamadutai gaaagai isñioocadagi maisiu vñascatai apana. Damos gaaagai isoidacagi siora aagadagi istaiya alidi oodami ñiooquicadla.

²⁸ Damos ismaitiipucagi siora aagadagi istaiya alidi oodami lama maa ñiooqui, sioma arcagai ismaitañioocadagi ama maasi ñiooqui masiñascadla ganampaidiada sioma arcagai isajagi ñiooquiada agai Diuusi mostagitoidadara, gomaasi arsoiñi ajajagi agai vñatarla.

²⁹ Poduucailapla siñascadla lamadutai aagadagi Diuusi ñiooquidla ali googocatai gaaagai isaagadagi siapla vaavaicatai, dai aa gaaagai isaagadagi sabaig arDiuusi ñiooquidla ismaacada agai agai.

³⁰⁻³² Damos isDiuusi aagidagi amo istumaasi amaadutai ismaacada daacagi agamai ismaacada cañioocaitadai gaaagai iscamañioocadagi vai ñiooquiagi agamai. Caga istutuidi oodami iscamañioocadagi ismañiooquia aliadagi. Poduucail isDiuusi aagiadagi amo istumaasi amaadutai gaaagai isaagadagi apaga amoco dai gooquilara amai vai poduucail vñascatai maatiagi dai baiganaliadagi.

³³ Diuusi maisiolitudai oodami baiyoma soicai sai maisiociña dai ibastudacan tadatudai. Vñasi gomaasi ismaacada caaagai aana ivueeyi garaaduñi vaavoitudadami ismaacada ganampaidi tomasiaacoga.

³⁴ Siñascadla ganampaidiada vaavoitudadami dai siaa duutuadagi Diuusi, ooqui maitaagai isñioocadagi, gomaasi daidarsi. Ooqui aliagi gaaagai isalgiadagi gancuucuna poduucail isduucail aagai Diuusi ñiooquidara.

³⁵ Dai isooqui maataca aliadagi amo istumaasi gaaagai isquiiyara taca agai gancuucuna. Aliasi arsiaa araragai isamo ooqui ñioocadagi siaaco ganampaidacagi oodami dai siaa duutuadagi Diuusi.

³⁶ Gantagitovurai masai aapimla maitarapagadada ismaacada gaaagidi Diuusi ñiooquidla, dai maisiu mosaca aapimla vaavoitudai Diuusi ñiooquidla.

³⁷ Isamaadutai polliadagi isagai istutuidi isaagadagi Diuusi ñiooquidla siapla polliadagi isDiuusi Ibada lamadu daja gaaagai istatagitodagi sai istumaasi ganooji aana Diuusi poduucail ganootosdi ñiooqui.

³⁸ Damos isamaadutai mailagiadagi istumaasi gnaagidi aana aidla gia maitaagai mascaacagi istumaasi gnaagiada agai.

³⁹ Poduucail giñaaduñi gaaagai masdaanadagi Diuusi sai agai ganmaacana guvucadagai mai aapimla aagadagi Diuusi ñiooquidla dai maitavar daidiada aa isñioocada agai ama maasi ñiooqui.

⁴⁰ Dai vñasi istumaasi ivuaadagi gaaagai mascala ivuaadagi isducatai gaaagai isivuaadagi dai maitavar sisiocada.

15

¹ Sivi giñaaduñi aana ipalidi mastatagitodagi isducatai gnaagidi aana sai Suusi Cristo arcagacara vuviadami. Matai aapimla vaavoitu gomaasi dai apiavaavoitudai.

² Isiarvaavoi scaga vaavoitu aapimla tucamidara dai apivaavoitudai poduucail calgacara vuvacai aapimla.

³ AanΛ gΛnmamaatΛtuli aapimΛ istumaasi giñmaatΛtuli Suusi Cristo. AanΛ gΛnmaatΛtuli istumaasi vaamioma gΛaagai ismaatΛcagi. AanΛ gΛnaagidi sai Suusi Cristo muu dai poduucai gΛroigΛldi gΛrsoimaascamiga, poduucai isducatai aagai Diuusi ñiooquidΛrΛ.

⁴ Dai aanΛ gΛnaagidi ΛpΛ mΛsai yaasa Suusi Cristo tai Λgai bo vaica tasaicΛdΛ Λpamu duaaca, poduucai isduucai aagai Diuusi ñiooquidΛrΛ ΛpΛ,

⁵ dai sai gΛmaasitu Λgai Piiduru vuitapi, dai gooquiΛrΛ gΛmaasitu Λgai Λгаа ojootosicami vuitapi.

⁶ Dai gooquiΛrΛ gΛmaasitu Λgai vaamioma istaama sientu vaavoitudadami vuitapi bo vasdΛrΛ, dai muidutai Λgai quiaa oidaga dai ΛΛmoco cacoi.

⁷ Dai gooquiΛrΛ gΛmaasitu Λgai Jacobo vuitapi dai gooquiΛrΛ vΛΛsi ojootosicami.

⁸ Dai cuugatΛrΛ gΛmaasitu Λgai aanΛ giñvuitapi, dai cΛΛgacΛrΛ giñvuusaitu aidΛsi tomali Λmaadutai maitΛgitocatadai

⁹ Λгаа ojootosicami vaamioma gataaanΛi iñsaanΛ dai aanΛ maitΛaagai mΛsootosicami giñaagadagi. AanΛ soimaa taatatuli Λvaavoitudadami cascΛdΛ.

¹⁰ DΛmos Diuusi cΛΛgacΛrΛ giñnΛidi cascΛdΛ ΛrootosadΛ aanΛ. Dai aanΛ ivuaadana mui naana maasi Diuusi guvucadadΛcΛdΛ. Dai vaamioma aata vuaadana aanΛ sivΛascatai Λгаа Diuusi vΛΛscΛrΛ giñsoicΛi cascΛdΛ.

¹¹ DΛmos iñsaanΛ gΛnaagidiñΛ Diuusi ñiooquidΛ siΛpΛ Λгаа ojootosicami vΛΛscΛrΛ ΛrΛgai vaa Diuusi ñiooquidΛ ismaacΛdΛ vaavoitudai aapimΛ.

¹² AanΛ gΛnaagidi sai Suusi Cristo duaaca coidadΛ saagidaiñdΛrΛ, mai ΛΛmadutai aapimΛ pocaiti sai maioidaga duaacaragai coidadΛ vΛΛtarΛ.

¹³ IsiΛrvaavoicamudai ismaacΛ aagai aapimΛ sai maioidaga duaacaragai coidadΛ vΛΛtarΛ aidΛ gia tomali Suusi Cristo maiduaacamudai.

¹⁴ DΛmos isiΛrvaavoicamudai isSuusi Cristo maiduaaca aidΛ gia vΛΛsi istumaasi aagai aatΛmΛ maitΛrsoiñicamudai.

¹⁵⁻¹⁷ DΛmos isiΛrvaavoicamudai ismaioidaga duaacaragai aidΛ gia aatΛmΛ Λryaatavogami. AatΛmΛ Λgai dai aagai sai Diuusi duaacali Suusi Cristo cascΛdΛ. DΛmos ismaitΛrvaavoicamudai isoidaga duaacaragai aidΛ gia maitΛrvaavoicamudai ΛpΛ isDiuusi duaacali Suusi Cristo, dai poduucai gΛnvaavoidaraga maitΛrsoiñicamudai, quiaa Λrsoimaasi ivuaadamudai aapimΛ.

¹⁸ DaidΛ Λvaavoitudadami ismaacΛdΛ cacoi maiimimudai Diuusi ΛΛmadu.

¹⁹ IsmaitΛrvaavoicamudai isiimia ragai aatΛmΛ Suusi Cristo ΛΛmadu siΛΛscadΛ coiyagi aidΛ gia vaamioma soigΛrΛliadamudai aatΛmΛ siaa oodami oidigi daama.

²⁰ DΛmos Λrvaavoi isSuusi Cristo duaaca coidadΛ saagidaiñdΛrΛ. Poduucai cΛΛ maata aatΛmΛ isDiuusi gΛrduduaacalda agai aatΛmΛ ΛpΛ.

²¹⁻²² Diuusi idui Λmo cΛΛli dai Adán tΛΛtΛ. Λgai maiΛagi Diuusi cascΛdΛ muu dai cascΛdΛ vΛΛsi oodami oidigi daama cooyi. GooquiΛrΛ Diuusi ootoi gΛmara oidigi daama. Λgai ΛΛgi Diuusi dai aidΛsi muu Λgai Diuusi duaacali coidadΛ saagidaiñdΛrΛ cascΛdΛ vΛΛscatai ismaacΛdΛ vaavoitudai Diuusi, Diuusi duduaacalda agai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ.

²³ Suusi Cristo ΛpΛga duaaca aidΛsi Diuusi ipΛli dai Λgai ismaacΛdΛ vaavoitudai Suusi Cristo duduaacamu siΛΛscadΛ diviagi Suusi Cristo Λpamu, siΛΛscadΛ Diuusi ipΛldagi.

²⁴ Dai siΛΛscadΛ ugitiagi oidigi tiipuca agai tomali Λmo tΛaanΛdami dai Suusi maidagitu agai isgataaanΛdagi ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ tomali ΛDiaavora amaasi Suusi tΛΛgida agai gΛsΛΛlicamiga Diuusi gΛrooga.

²⁵ Cristo gΛaagai isapiaviaacagi gΛsΛΛlicamiga asta siΛΛscadΛ ugiritu Diuusi vΛΛsi ismaacΛdΛ vuidΛrΛ vΛΛtΛca.

²⁶ Dai cuugatΛrΛ Diuusi duduaacalda agai vΛΛsi coidadΛ vai poduucai gΛmaatΛna isvaamioma guvuca Λgai ismuuquigami.

²⁷ Diuusi maa sállicami gámara Suusi Cristo sai agai tlaañña vllasi istumaasi oidaga. Mosaca Diuusi maitlaañña agai.

²⁸ Dai siállscadla vllscatai llaagiadagi Cristo amaasi Cristo tllaagida agai gallsalicamiga Diuusi dai Diuusi tlaañdamu vllasi.

²⁹ Lamoco vaavoitudadami vaavoitudai saidla arsoiñi isgánvapaconadagi coidadla vllatarla. ¿Damos ismaitarvaavoi isoidaga duaacaragai duucatai arsoiñi gomaasi?

³⁰⁻³¹ Aatama ojotosicami vlls tasai garcooda agaiña oodami. ¿Dai ismaiduduaaca ragai aatama coocai tumaasi arsoiñi gomaasi aatama garvllatarla? Gomaasi gia arvaavoi masvlls tasai gimuaa agaiña. Isaapima vaavoitudai isgánoigldai aanla poduucai lpla glaagai masvaavoitudadagi istumaasi gnaagidi aanla.

³² Efeesiara giñcocoda oodami oomaliacami. ¿Tumaasi arsoiñi gomaasi aanla giñvllatarla ismaiduaaca iñaagai aanla camuucuai? Isiarvaavoi ismaitiipu duaacaragai glaagai tsgaiiyagi sivi dai vagiam arlliadagi, sioroco silpla vaasamacadla coiya ragai aatama.

³³ Maitavar gandadagitoda isaa gánvupuiirumadadagi gánmamaatatlulditai ama maasi. Clla maata aapima sai siora uurapacai oodami maiclla ga ivuaadami agai lpan duucai mamaatarai dai soimaasi ivuaadana lpla.

³⁴ Glaagai mascllagai gantatagituagi lpamu dai camaisoimaasi ivuaada. Lamadutai aapima maivaavoitudai iscla tuiga Diuusi dai siállsi viaa guvucadagai, cascada glaagai massiaa lradagi.

-----
³⁵ Amaadutai aapima giñtacacamu lienla. “¿Asducatai duduaacarai coidadla? ¿Dai asmaas-cana tuucugadla?”

³⁶ Siora giñtacacagi gomaasi aliási arvuiirugami. Astucai ismaacadla gllsai vuvacai dai gllrai dai gooquiara acaidla ismaacadla gllai camaitiipucana.

³⁷ Gllsai uunui caidla vai vuvacai dai gllrai dai camaiapa maascana acaidla ismaacadla gllai. Poduucai lplvueeyi tomastuma astucaicadla.

³⁸ Diuusi poduucai idui cascada. Poduucai lpla oodami ismaacadla cooyi dai glyaasapai uugiatai tuucugadla dai siállscadla duduaaca Diuusi gllmaaquimu ltuucugadla imaacadla llaagi agai ipalidi.

³⁹ Oodami tuutucugadla maiapa maasi cacaisi tuutucugadla, tomali ujuurugi, tomali vatopadagai.

⁴⁰ Diuusi tllaañnicarudla tllaagiara oidaga dai oodami oidigi daama oidaga cascada maiapa mamaasi tuutucugadla.

⁴¹ Tasai dai masaadai dai sisiaavugai maiapanllasi dadadacai, vllscara llamo sisi-aavugai vaamioma dadadacai siaa.

⁴² Poduucai idui Diuusi vllsi gomaasi dai poduucai iduñia agai siállscadla duduaacaldagi coidadla. Oodami tuutucugadla ismaacadla glyaasapai duvarai damos siállscadla Diuusi duduaacaldagi camaicoodamu agai.

⁴³ Oodami tuutucugadla ismaacadla glyaasapai camaitarsoiñi damos siállscadla Diuusi duduaacaldagi dadadacadamu agai. Oodami tuutucugadla ismaacadla glyaasapai camaiqupuacana damos siállscadla Diuusi duduaacaldagi amaasi gia gupuacamu agai.

⁴⁴ Oodami tuutucugadla ismaacadla glyaasapai oo dai tuucuga dai lara dai uugiatai damos siállscadla Diuusi duduaacaldagi camaiugitimu agai.

⁴⁵ Pocaiti Diuusi ñiooquidara sai Adán artuucamidara oodami ismaacadla idui Diuusi sai tami oidigi daama oidacana. Damos lSuusi Cristo gooquiarioma divia. Agai arDiuusi dai maacai ibadagai utudui oodami.

⁴⁶⁻⁴⁹ Diuusi idui Adán dlvllaraicadla damos lSuusi Cristo tllaagiaindara divia. Vllsi oodami ismaacadla oidigi daama oidaga dlvllaraicadla duñisi lpan duucai Adán. Dai vllscatai ismaacadla vaavoitudai Suusi Cristo lpa mamaascamu Suusi Cristo siállscadla duduaacagi dai tllaagiara oidacamu. Suusi Cristo maidlvllaraicadla duñisi.

⁵⁰ Giñaaduñi aanΛ angΛnaagidi sai oodami tuutucugadΛ maiajioopai tΛvaagiamu istumaasi ismaacΛdΛ uugiatai maitistuidi isΛΛmadu daacagi istumaasi maiuugiatai.

⁵¹⁻⁵² DΛmos gΛnaagidi aanΛ Λmo istumaasi istumaasi Diuusi giñaagidi istumaasi Λgi Diuusi maatacatadai. Maisiu vΛascatai aatΛmΛ coiya ragai dΛmos todian duucaigΛrnanatudamu dai Λma maasi tuucuga viaacamu dai tomastuigaco oidacamu vΛasi coidadΛ dai duduaacΛdΛ. Siuu duucu cacuugatarΛ iivagi Diuusi tΛtΛaañicarudΛ piitocΛdΛ, duduaacamu coidadΛ dai tomali Λmo imidagai camaicoimu.

⁵³ PoduucacascadΛ gΛaagai isΛpa mamaastua aatΛmΛ sivi maitistutuidi istomastuigaco oidacagiscadΛ gΛaagai isΛpa mamaastua aatΛmΛ Diuusi dai amaasi camaicoodamu aatΛmΛ dΛmos ismaacΛdΛ cooyi gia duvarΛi tuutucugadΛ cascadΛ gΛaagai isΛpa mamaastua aatΛmΛ Diuusi dai amaasi camaicoodagi.

⁵⁴ SiΛascadΛ apΛduñiagi gomaasi amaasi casi apΛduñimu istumaasi aagai Diuusi ñiooquidΛrΛ. Dai aidΛ abiaadarΛ camaicoodamu oodami.

⁵⁵ CascadΛ maitΛaagai isΛΛbiadagi muuquigami.

⁵⁶ Λoodami ismaacΛdΛ caoigΛli Diuusi soimaascamaigadΛ camaisoimaa taatamaisiΛascadΛ coiyagi. Diuusi ñiooquidarΛ maata aatΛmΛ isiarsoimaasi ivuaadami vΛascatai.

⁵⁷ DΛmos baigiñalidi aanΛ DiuusicadΛ. Agai gΛroigΛldi gΛrsoimaascamiga vaavoitudaitai aatΛmΛ Suusi Cristo cascadΛ camaisoimaasi taatamu aatΛmΛ siΛascadΛ coiyagi.

⁵⁸ CascadΛ giñaaduñi apiavar cΛga vaavoitudada dai apiacΛga ivuaada Diuusi aaduiñdadΛ. AapimΛ cΛga maata sai aa duiñdagai mΛsmaacΛdΛ ivueeyi Diuusi vΛatarΛ maitarmosΛΛgicadΛ.

16

¹ Sivi gΛnaagidamu aanΛ Λmo ñiooqui. AanΛ caaagidi Λvaavoitudadami ismaacΛdΛ GalaasiarΛ oidaga isduucatai gΛaagai isΛmpaidiada agai tumiñsi gΛraaduñi vaavoitudadami ismaacΛdΛ JerusaleenarΛ oidaga vΛatarΛ. Dai aapimΛ ΛpΛ gΛaagai ispoduucacai ivuaadagi.

² VΛasi tumiñoco gΛaagai mΛsacovai darasadagi chichiΛqui tumiñsi mΛsmaacΛdΛ gamaitacai, dai bai darasaca poduucacai maiviaaca aapimΛ isΛmpaidagi tumiñsi siΛscadΛ mΛΛ divia aanΛ.

³ Dai siΛscadΛ mΛΛ divia aanΛ ootosamu aanΛ sioorΛ ipΛliada aapimΛ sai vuidacaiña tumiñsi dai oojai gΛraaduñi JerusaleenarΛ oidacΛdΛ.

⁴ Dai iñsaanΛ istutiadagi isimia ΛpΛ aidΛ gia giñoidamu goovai.

⁵ SiΛscadΛ imia aanΛ gamucu viaa aanΛ isMasedoniamu sΛli daivuñiagai, dai gooquiΛrΛ aimu aanΛ CoriintorΛ.

⁶ GΛnΛΛmadu daaca iñalidi aanΛ chiΛqui tasai isΛmo toomoco ΛpΛ. Dai siΛscadΛ imia iñagada aanΛ boodarΛ sibΛacoga aapimΛ istutuidi isgiñmaquiagi istumaasi tΛgitoca aanΛ voiyarΛ vΛatarΛ.

⁷ AanΛ maisiu mosdaivunucacai gΛnΛida iñalidi baiyoma ipΛlidi aanΛ isbai tΛvΛpi daacagigΛnΛΛmadu, isDiuusi ipΛldagi.

⁸ DΛmos tanasi EfeesiarΛ daaca iñagai aanΛ quiaa, siaa duudagarΛ uucami ismaacΛdΛ Pentecostési tΛgidu.

⁹ Sivi tami cΛga istutuidi aanΛ isgaaagiadagi Diuusi ñiooquidΛ dai vΛasi tasai muidutai vaavoitudai, dai muidutai gΛrvuidarΛ vΛatΛ.

¹⁰ IsmΛΛ diviagi Timoteo vΛrai cΛlgacarΛ nΛida vai maiduaadicuda agai. Agai ΛpΛ ivueeyi Diuusi aa duiñdadΛ Λpan duucacai aanΛ.

11 Cascada vallasatai aapimaa gaaagai mascalagacara nlijadagi. Dai silascada baigovai imia agai boodara vara maaca istumaasi tgitoca agai voiyara vaatar. Tami nanara aana Timoteo amadu agaa vaavoitudadami ismaacada oidi.

12 Aana goguama oi graduñi Apoolosi sai oidana gogaa vaavoitudadami dai maa gannaidana, damos sivi maitipali agai isimiagi. Agai imimu silascada istutiadagi.

13 Gannuucadacavurai vai maisoimaasi ganduñituldana adiaavora, dai apiavar caga vaavoitudada. Maitavar abiada ismaacada gnvuidara vaata. Cagacara avaroidaca Diusi gannaacai guvucadagai cascada.

14 Dai vascara avar oigada vasi oodami.

15 Caga maata aapimaa giñaduñi sai Acayara paga vaavoitu Tiivañi amadu vallasatai ismaacada quiidara oidacatai. Dai aiasi cavaavoitudaimi aa agai soicña vasiara istumaasi tgitocana agai.

16 Aana gnaagidi masai siaa duutudaiña dai agidiña agai ismaacada an tuutuiga Tiivañi dai aduñda dai vallasatai ismaacada gnsocai dai ismaacada ivueeyi Diusi aa duñdad.

17 Alia baigñalidi aana giñdividacai Tiivañi dai Fortunato dai Acayo agai alia baigñaliatu poduucai aapimaa paa alia baigñaliatudamudai isdadimudai.

18 Dai casi giñibastan tada aana go amadu gaaatagacai dai polidi aana isaapimaa paa gniibastacan tada. Gaaagai issiaa duutuadagi Tiivañi amadu Fortunato amadu Acayo. Goovai garsoicai cascada.

19 Avavoitudadami Asara oidacami dai Aquila amadu Prisila dai agaa vaavoitudadami ismaacada Aquila dai Prisila quiidara gnapaidi Diuscada gnviaatuldi paa.

20 Dai vasi avavoitudadami ismaacada tanai daraaja Diuscada gnviaatuldi. Dai casiavar maitncocoda baiyomavar gnviaatuldiada aipaco.

21 Tami cuugatara gia agi ooja aana dai Diuscada gnviaatuldi.

22 Siora maioigadai Suusi Cristo Diusi gajiaadara vipieeyi. Aana ipalidi isotoma diviagi gartaanadamiga Suusi Cristo.

23 Aana ipalidi isgartaanadamiga Suusi Cristo cagacara gnnlijadagi.

24 Aana dai aapimaa vaavoitudai Suusi Cristo cascada aiasi gnoigadai aana.

Moscaasi.

Idi aragotordada oojai ismaacada ooji Paavora avaavoitudadami Coriintoara oidacami

¹ Aana arPaavora dai Suusi Cristo acovai giñvusaitu ansaida arootosadacana. Poduucai ipali Diuusi cascada. Aana amadu gradufni Timoteo gamviaatuldi. Dai aana ganoojidi idi oojai aapima gradufni vaavoitudadami masmaacada Coriintoara oidaga dai ganmpaidiña dai siaa duutudaiña Diuusi. Dai idi oojai argradufni vaavoitudadami Acaayara oidacami vataral ara.

² Aana ipalidi isDiuusi garooga amadu Suusi Cristo gartaanadamiga apiacagacara ganaijadagi dai apiaganiibastudacan tadacagi.

³ Diuusi agai dai vascara soigalidi aatamacada dai garbaialliatudai cascada caga ñioocai aatama Diuusi vui. Agai agai daida aroogada gartaanadamiga Suusi Cristo.

⁴ Siuu duucu soimaa taatamadagi aatama Diuusi baigaralliatudai dai poduucai istutuidi aatama isbaialliatudadagi aa ismaacada soimaasi taatamai.

⁵ Aatama alia soimaa taatamai vaavoitudaitai Suusi Cristo poduucai isduucai soimaasi taata Suusi Cristo. Dai agai vaa Suusi Cristo sallicada baigaralliatudai.

⁶ Aatama soimaasi taatamai ganaagiditai sai Suusi Cristo arcagacara vuviadami dai poduucai istutuidi aatama isbaiganalliatudadagi. Dai Diuusi baigaralliatudai aatama dai poduucai aapima baiganallidiña ara. Dai poduucai caga istutuidi aapima issoimaa taatamadagi poduucai isduucai soimaa taatamai aatama maivui ñioocaitai Diuusi.

⁷ Dai sallicada vaavoitudai aana isapiavaavoitudadamu aapima. Caa maata aana issoimaasi taatamu aapima poduucai isduucai soimaasi taatamai aana. Dai caa maata aana isDiuusi baiganalliatudamu aapima poduucai isduucai baigiñalliatudai agai aana.

⁸ Gradufni ipalidi aatama ismaatia aapima silasi soimaa taatamaiña aatama Asia davarilara. Alias cavami soimaasi taatamaiña aatama dai camaitistui isvaamioma soimaasi taatagi. Dai asta poliditadai aatama masgarcooda agai.

⁹ Sallicada poliditadai aatama iscacoiya aragai aatama. Diuusi dagito ispoduucai araduñiagi tsai aatama maatana isducatai vaamioma caga vaavoitudagi Diuusi dai maisiu polliada aatama isalagi istutuidi isgarsoicadagi. Diuusi agai dai aran duduaacaldi acoidada.

¹⁰ Dai Diuusi garsoi taitai camaitarcooditu aatama dai Diuusi quiaa garsoicai. Daida caa maata aatama isvascara garsoicadamu agai.

¹¹ Aliasi gaaagai isdaanda aapima Diuusi sai garsoicaiña. Dai silascada muidutai daandagi Diuusi sai garsoicaiña muidutai pocaitiada agai ara sai baiganalidi Diuusicada maatacatal isDiuusi garsoicai.

¹² Alias baiganalidi aatama maatacatali gartagitoidagara iscaa tuutuiga aatama tomasiacoga sioon caga aapima gansaagida vascara ipalidiña aatama iscaga ivuaadagi tomastumaasi. Aatama lagi maitistutuidi isivuaadagi gomaasi baiyoma Diuusi agai dai garsoicai cascada caga ivueeyi aatama.

¹³⁻¹⁴ Dai ganoojidi aatama mosacaasi istumaasi caga istutuidi ismaat naaijadagi dai maata cacagi aapima. Dai aana ipalidi sai silascada ajiagi istuigaco Suusi Cristo garvaidaquiagi tvaagiamu baiganaliadamu aapima aatamacada poduucai isduucai aatama baigaraliadamu aapimacada ismaacada vaavoitu aSuusi Cristo ganaagiditai aatama isagai arcagacara vuviadami.

¹⁵⁻¹⁶ Dai vaavoitudai aana isalia baiganalidi aapima aanacada, aana gandivida inlilitadai aidasi Masedoñia maacoga daivusai aana dai aran baigo

vacoga daivunucai dai poduucai goocoaja gāndividamudai aanΛ dai aapimΛ baigānΛliadamudai giñnΛlilitai, dai aapimΛ cΛΛga istutiadamudai isgiñsoiñiagi naana maasicΛΔ istumaasi tΛgitocatadai aanΛ voyiγΛ Judeea maacoga imΛitai. Damos maí aanΛ isquiaa soimaasi ivuaadatadai aapimΛ dai aanΛ maisoigānΛliatuda iñlilitadai gānbagaidacai cascΛΔ maiai.

¹⁷ Aidasi aagai aanΛ sai gāndivida iñagaitadai aanΛ sΛlicΛΔ gāndivida iñlilitadai. AanΛ maitarΛpan ducami Λmoco ismaacΛΔ pocaitiña sai duuñiagi Λmo istumaasi tomasi maatΛ aagai ismaitistutuidi.

¹⁸ Diuusi cΛΛ maatΛ iñsaanΛ gāndivida iñlilitadai cascΛΔ aagaitadai aanΛ.

¹⁹ AanΛ ΛΛmadu Timoteo ΛΛmadu Silvanu casi gānaagidi isSuusi Cristo Diuusi maradΛ ismaacΛΔ tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ arcΛΛgacΛrΛ vuviadami. Aagai maiaagai Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi. Aagai vΛascΛrΛ ivueeyi vΛasi istumaasi aagai.

²⁰ Dai Suusi Cristo aagai daidΛ ivueeyi vΛasi istumaasi aagai Diuusi saidΛ iduñia agaitadai oodami vΛatarΛ. Dai Suusi Cristo garsoicΛi tΛsai cΛΛga ñioocaiña aatΛmΛ Diuusi vui.

²¹ Dai Diuusi aagai daidΛ garsoicΛi isapiacΛΛga vaavoitudada aatΛmΛ Suusi Cristo. Dai Diuusi ootoi gΛIbΛdaga sai gΛrΛΛmadu daacana,

²² sai poduucai maatΛna aatΛmΛ isDiuusi sΛlicΛΔ iduñia aagai vΛasi istumaasi aagai saidΛ iduñia aagai. Diuusi IbΛadΛ aagai dai gΛrmaacai gΛgυvucadagai tΛsai cΛΛga ivuaadana Diuusi aa duiñdadΛ.

²³ Damos maatΛ Diuusi ismaiquiaa ii aanΛ Coriintoamu maitΛnbagaida iñlilitai soimaasi ivuaadatai aapimΛ.

²⁴ SiΛscadΛ gāndadida aatΛmΛ, aatΛmΛ maitipΛlidi isgānaagidiagi mΛsai Λma maasi vaavoitudana. AapimΛ cacΛΛga vaavoitudai istumaasi Λrvaavoi cascΛΔ. Baiyoma gānsoiña ΛrΛlidi aatΛmΛ mΛsai vaamioma baigānΛlidiña.

2

¹ Dai povai iñlidi aanΛ iscamaiΛpamu soigānΛliatuda iñagai gāndividacai.

² Siuu duucu baigānΛliadagi aapimΛ baigiñlidiña aanΛ ΛpΛ dai siuu duucu soigānΛliadagi aapimΛ soigiñlidiña aanΛ ΛpΛ. Poduucai iñsoigānΛliatudagi aanΛ camaitiipucamu isducatai baigiñliatuda aapimΛ.

³ CascΛΔ casi gānooji aanΛ ΛΛquioma vai poduucai sioorΛ soimaasi ivuaadatadai isΛma duuca tΛgitocagi sai camaisoimaasi ivuaadana naida gāndivida aanΛ. Vai poduucai siΛscadΛ aaji aanΛ maisoigiñliatudagi aapimΛ. AapimΛ ΛrΛgai daidΛ gΛaagai isbaigiñliatudagi. AanΛ pōlidi issi uu duucu baigiñliadagi aanΛ poduucai aapimΛ ΛpΛ baigānΛlidiña.

⁴ Aidasi gānoojiditadai aanΛ sΛlicΛΔ soigiñlilitadai aanΛ gāntΛtΛgitoitai dai asta suaacaitadai aanΛ. Damos aanΛ gia maitipΛlidi issoigānΛliatudagi baiyoma ipΛlidi aanΛ ismaatiagi aapimΛ siΛsi gānoigΛdai aanΛ.

⁵ GocΛli ismaacΛΔ soigΛrΛliatu soimaasi ivuaadatai vaamioma soigānΛliatu goovai aapimΛ tomasi aanΛ soigiñΛli ΛpΛ. Damos camaivaamioma bagai aanΛ aagai vai maivaamioma soigΛlidiña.

⁶ Casi aliΛ soimaa taatatuldi aapimΛ aagai casiavΛr maiñiooquiada vaamioma.

⁷ Dai sivi gāndaanΛi aanΛ mΛsai oigΛdana aapimΛ aagai dai baigavΛr liatuda vai poduucai maipovΛ lidiña aagai iscamaitiipu oigΛdaragai aagai vΛatarΛ.

⁸ Vai poduucai maatiagi aagai issΛlicΛΔ oigΛdai aapimΛ.

⁹ ΛΛqui abiaadΛrΛ gānooji aanΛ mΛsai soimaasi taatatuldiana gocΛli dai poduucai maatΛca iñagai sabai giñΛgidi aapimΛ ischo ΛpΛ.

¹⁰ Dai si¹¹ascad¹² oigaldadagi aapim¹³ amaadutai aan¹⁴ oigaldadamu ¹⁵agai ¹⁶ap¹⁷. Dai ¹⁸ca¹⁹ maat²⁰ Suusi Cristo iscaoigali aan²¹ goc²²ali dai poduuc²³ai v²⁴ascatai baig²⁵an²⁶liadamu aapim²⁷.

¹¹ Vai poduuc¹²ai ¹³Diaavora mait¹⁴armaitiagi mosca¹⁵ maat¹⁶ aat¹⁷ma¹⁸ isali¹⁹ yaatavoga ²⁰agai.

¹² Aid¹³asi ii aan¹⁴ Troaasiamu dai aagida i¹⁵ngai ¹⁶oidacami isSuusi Cristo ¹⁷ar¹⁸ca¹⁹agac²⁰ara vuviadami, ²¹agai vaa Suusi Cristo gi²²ñsoi sai maat²³ ca²⁴cana dai vaavoitudana mui oodami.

¹³ Damos aid¹⁴asi ai aan¹⁵ mait¹⁶la¹⁷ g¹⁸radu¹⁹ñi Tito casc²⁰da mait²¹ib²²astan tada gi²³ñib²⁴daga. Casc²⁵da otoma ii aan²⁶ mac²⁷ad²⁸ara Masedonio d²⁹v³⁰ariam.

¹⁴ Damos s¹⁵alic¹⁶da baig¹⁷ar¹⁸lidi aat¹⁹ma²⁰ Diuusic²¹da. ²²Agai vaa ²³agai daid²⁴ g²⁵arsoic²⁶ai isapia-gaaagiadagi aat²⁷ma²⁸ ñiooquid²⁹ dai g³⁰arsoic³¹ai sai mait³²arsobic³³añi ismaac³⁴da vuid³⁵ara v³⁶ata Suusi Cristo. Diuusi g³⁷arsoic³⁸ai ismamaat³⁹tuldi aat⁴⁰ma⁴¹ aa istumaasi idui ⁴²Suusi Cristo oodami v⁴³atar⁴⁴. Dai si⁴⁵ascad⁴⁶ ca⁴⁷ca ⁴⁸oodami isSuusi Cristo ⁴⁹ar⁵⁰ca⁵¹agac⁵²ara vuviadami baig⁵³an⁵⁴liarac⁵⁵da ca⁵⁶cana idi ñiooqui poduuc⁵⁷ai isduuc⁵⁸ai bai⁵⁹liarac⁶⁰da uvaida oodami ⁶¹amo chigian uvadami.

¹⁵ Dai baig¹⁶lidi Diuusi gaaagiditai aat¹⁷ma¹⁸ Suusi Cristo ñiooquid¹⁹. Si²⁰ascad²¹ m²²amiadagi ²³ajudid²⁴u papaaligad²⁵ cubimidali quiuupi²⁶ara v²⁷ascatai ismaac²⁸da ami daraajagi uvagidacana. Dai si²⁹ascad³⁰ gaaagiadagi aan³¹ Diuusi ñiooquid³² v³³ascatai ismaac³⁴da g³⁵an³⁶mpaidiadagi ca³⁷cana dai ³⁸amoco ca³⁹gac⁴⁰ara vuvaquimu dai iimimu Diuusi ⁴¹amadu dai aa maivaavoitudamu dai ⁴²Diaavora ⁴³amadu iimimu.

¹⁶ Ismaac¹⁷da vaavoitudai Diuusi ñiooquid¹⁸ ¹⁹agai gia ca²⁰gac²¹ara vuvac²²ai. Dai ismaac²³da maivaavoitudai ²⁴agai gia, ²⁵arsib²⁶iimiad²⁷ ducami Diuusi v²⁸atar²⁹. Tomali ³⁰amaadutai maitistutiudi is³¹agi gaaagiadagi Diuusi ñiooquid³² av³³anacai Diuusi guvucadad³⁴ca³⁵da.

¹⁷ Damos aat¹⁸ma¹⁹ mait²⁰ar²¹pan ducami muidutai ismaac²²da gaaagidi Diuusi ñiooquid²³ gamait²⁴aa ²⁵aliditai tumi²⁶ñsi dai istumaasi gamamaat²⁷tuldi²⁸ña ²⁹agai maisiu v³⁰asi ³¹ar³²Diuusi ñiooquid³³. Damos aat³⁴ma³⁵ gaaagidi Diuusi ñiooquid³⁶ s³⁷alic³⁸da maatac³⁹atai isarvaavoi dai maisiu gamait⁴⁰aa ⁴¹aliditai tumi⁴²ñsi. Diuusi g⁴³arootoi ⁴⁴tasai gaaagidana ñiooquid⁴⁵ dai maat⁴⁶ ⁴⁷agai isca⁴⁸ga igaaagidi aat⁴⁹ma⁵⁰ vaavoitudaitai Suusi Cristo. Aat⁵¹ma⁵² ⁵³ar⁵⁴Cristo ojootosada casc⁵⁵da.

3

¹ Gomaasic²da ismaac³da caag⁴ai aat⁵ma⁶ sioor maat⁷ isbai po⁸lidi aapim⁹ isaat¹⁰ma¹¹ mosca¹²ga ñiooc¹³ai aat¹⁴ma¹⁵ ¹⁶agi g¹⁷arv¹⁸atar¹⁹. Tomasiaaco siaaco ajioopadagi aat²⁰ma²¹ mait²²gito isb²³aticag²⁴ai ²⁵amo oojai siaaco aagadagi isca²⁶ tuutuiga aat²⁷ma²⁸ poduuc²⁹ai isduuc³⁰ai ivueeyi aa.

² S³alic⁴da vaamioma ⁵arsoi⁶ñi aapim⁷ aat⁸ma⁹ g¹⁰arv¹¹atar¹² si¹³amo oojai. Mosn¹⁴iditai oodami isduc¹⁵atai ca¹⁶ga vaavoitudai aapim¹⁷ poduuc¹⁸ai maat¹⁹mu isca²⁰ga idui aat²¹ma²² g²³araa dui²⁴ndaga aapim²⁵ g²⁶ansaagida. V²⁷asi imaasi ca²⁸ maat²⁹ aat³⁰ma³¹ g³²arib³³adag³⁴ara.

³ Suusi Cristo ¹agai daid² ca³gac⁴ara g⁵an⁶vuvaitu aapim⁷ vaavoitudac⁸ai is⁹agai ¹⁰ar¹¹ca¹²agac¹³ara vuviadami. Dai ¹⁴agai g¹⁵ansoic¹⁶ai masai camaisoimaasi ivuaadana ootosac¹⁷ai Diuusi Ib¹⁸ad¹⁹ isg²⁰an²¹amadu daacana. ²²Agai ²³agai dai tomastuigaco oidaga. Dai aat²⁴ma²⁵ ²⁶agai daid²⁷ g²⁸naagidi Suusi Cristo ñiooquid²⁹. Poduuc³⁰ai tomasioor³¹ sioor³² ³³n³⁴lidi isduc³⁵atai ca³⁶ga oidaga aapim³⁷ ³⁸agai gia ca³⁹ga maat⁴⁰ isaat⁴¹ma⁴² ⁴³arojootosad⁴⁴ Suusi Cristo. Poduuc⁴⁵ai ducami isSuusi Cristo oojamudai ⁴⁶amo oojai dai ⁴⁷ooj⁴⁸ara aagidamudai v⁴⁹asi oodami tasi aat⁵⁰ma⁵¹ ⁵²arojootosad⁵³ ⁵⁴agai. ⁵⁵Agai baiyoma ducami isg⁵⁶aniib⁵⁷adag⁵⁸ara ooja maisiu oodi⁵⁹ara isduc⁶⁰atai idui Diuusi aid⁶¹asi maa Moseesacaru s⁶²alic⁶³amigad⁶⁴.

⁴ S⁵alic⁶da maat⁷ aat⁸ma⁹ is¹⁰ar¹¹Diuusi ojootosad¹² vaavoitudac¹³ai aapim¹⁴ Suusi Cristo.

⁵ Aatama lagi maitistutuidi isivuaadagi Diuusi aa duiñdadai baiyoma Diuusi lagi daida garmaacai guvucadagai tasaidai ivuaadana aatama istumaasi lagi ipalidi.

⁶ Lagi vaa lagi daida garsoicai isaagiadagi aatama oodami sai oidaga sallowicami utudui. Aatama maiaagidi oodami sai coiya lagi ismaiaggiadagi vvasi istumaasi gatajai Diuusi baiyoma gaaagidi aatama sai Diuusi Ibada maacai ibadagai utudui tomasioora soora vaavoitudagi Suusi Cristo.

⁷ Damos caa maata aatama isallowioma gia coodana oodami ismaacada maiagidi Diuusi sallowicamigada ismaacada Diuusi ooji odai daama. Aidasi maa Diuusi gallowicamiga Moseesacaru aliassi dadadacitadai Moseesacaru vuivasada dai cascada aljudiduu maitistutuiditadai isvui nanlavagi Moseesacaru tomasi camaisi dadadacitadai lagi.

⁸⁻⁹ Diuusi callowacara naiditadai Moseesacaru aidasi maa lagi gallowicamiga. Allowicamicada coodana ismaacada maiagidi.

Dai sivi vaamioma callowacara garnaidi Diuusi aatama ismaacada gaaagidi goutu sallowicami ismaacada garmaa Diuusi Ibada. Goutu allowicamicada Diuusi Ibada garmaacai ibadagai utudui.

¹⁰⁻¹¹ Gollqui sallowicami aliassi callagaducataidai tomasi maitavapi cavaca agaitadai lagi damos sivi camaiñamaga lagi toma laachi casi garmaacacai Diuusi goutu sallowicami ismaacada vaamioma callagadu. Goovai tomastuigaco namaca lagi.

¹² Cascada gaaagidi aatama vvasi istumaasi Diuusi aagai. Dai aagidi aatama ñiooquicada ismaacada maisijaiga maata caidagai. Caa maata aatama istomastuigaco namaca lagi idi ñiooqui cascada.

¹³⁻¹⁶ Aatama maipan duucai ivueeyi Moseesacaru. Istumaasi aagaiña lagi maicaa maata caacana loodami. Dai asta sivi maiquiaa callaga maata caa aljudiduu gollqui sallowicami. Mosacaasi Suusi Cristo lagi dai soicai oodami ismaata caacagi gollqui sallowicami vaavoitudacai Suusi Cristo.

¹⁷ Suusi Cristo lagi daida garmaa ibadagai utudui. Tomasioora soora cavi-aacagi ibadagai utudui camaviaa isaggiadagi vvasi istumaasi aagai Moseesacaru sallowicamigadara.

¹⁸ Dai sivi aatama vvascatai callaga maata isSuusi Cristo sallowicada caa tuiga. Dai vvascara maata aatama isagai vaa Suusi Cristo gartaanadamiga arDiuusi marada, dai tavaagiaiñara tavai lagi tami oidigi daama, dai tomali amo imidagai maisoimaasi idui lagi. Dai Diuusi Ibada guvucadadacada vvas tasai vaamioma callaga oidacana aatama poduucai isduucai oidacana Suusi Cristo tami oidigi daama.

4

¹ Cascada baigafaliaracada gaaagidi aatama Diuusi ñiooquida. Diuusi garmaa idi aa duiñdaga lagi callowacara garnaidi cascada.

² Oidaga ammo oodami ismaacada astocai ivueeyi istumaasi siaa araracami, dai vupui-irumadaña oodami, dai maicallaga gamamaatutuldiña Diuusi ñiooquida baiyoma aagai lagi istumaasi maitarvaavoi. Damos aatama maitivueeyi gomaasi baiyoma aatama gamamaatutuldi mosacaasi istumaasi arvaavoi, vai poduucai oodami callaga istutuidi ismaatiagi iscallaga ivueeyi aatama.

³ Lamoco maicaa maata caa istumaasi gamamaatutuldi aatama. Lagi lagi dai maivaavoitudai Suusi Cristo dai cascada iimia lagi adiaavora amadu.

⁴ Adiaavora lagi daida artaanadamigada lagi ismaacada maivaavoitudai Suusi Cristo, dai maidadagitoi ismaata caacagi lagi sila caa tuiga Suusi Cristo dai maidadagitoi ismaatiagi isSuusi Cristo arDiuusi.

⁵ Aanai gia gaaagidi sai Suusi Cristo arabaitacaacami vai poduucai siaa duutuadagi oodami Suusi Cristo dai maisiu aanai Suusi Cristo lagi daida artaanadami dai aanai mosarpiooñigada. Lagi giñootoi ansai gansoicaiña isvaavoituda aapimaa lagi ñiooquida.

⁶ Diuusi ʌgai daidʌ idui ʌcuudagi tuucamidʌrʌ. Dai Diuusi garsoi iscʌʌga maatiagi aatʌmʌ iscʌʌ tuiga ʌgai maatacatai aatʌmʌ istuiga Suusi Cristo.

⁷ Sʌʌlicʌdʌ viaa guvucadagai Diuusi. ʌgai giñaagidi istumaasi gaaagida aanʌ. Aanʌ ʌʌgi maiviaa guvucadagai baiyoma Diuusi ʌgai daidʌ giñmaacai guvucadagai ansaidʌ gaaagidiña ñiooquidʌ.

⁸ Tomasiaaco siaaco ajioopai aatʌmʌ aliʌsi soimaasi taatamai dʌmos vʌʌscarʌ garsoicʌi Diuusi. Tomasi ʌʌmo imidagai maitʌʌʌgaiña aatʌmʌ istumaasi gartʌʌgituagi vʌʌscarʌ apiavaavoitudai aatʌmʌ Diuusi.

⁹ Tomasi soi duucaɪ garɲidiña oodami vʌʌscarʌ Diuusi garʌʌmadu daacana. Dai garcooda agaiña oodami dʌmos maitistutuidiña.

¹⁰⁻¹¹ Tomasiaaco siaaco ajioopai aatʌmʌ garcooda aagaiña oodami poduucɪ isduucɪ muaa aagaiña ʌgai ʌSuusi quiaa aimaraitai ʌgai tami oidigi daama dai bai tʌvʌpicʌdʌ muaa dʌmos aatʌmʌ gia maiquiaa coi, Suusi Cristo garsoicʌi gʌguvucadacʌdʌ cascʌdʌ. Dai poduucɪ gʌmaatʌ isDiuusi duaacali ʌgai.

¹² Poduucɪ garcooda aagaiña oodami gaaagiditai aatʌmʌ Diuusi ñiooquidʌ dʌmos aapimʌ caviaa ibʌdaga utudui vaavoitudacɪ Diuusi ñiooquidʌ.

¹³ Pocaiti Diuusi ñiooquidʌrʌ: “Vaavoitu aanʌ Diuusi ñiooquidʌ dai cascʌdʌ aagidi aanʌ oodami Diuusi ñiooquidʌ”, ascaiti. Poduucɪ aatʌmʌ ʌpʌ vaavoituda Diuusi ñiooquidʌ dai cascʌdʌ gaaagidi aatʌmʌ Diuusi ñiooquidʌ.

¹⁴ Dai cʌʌ maata aatʌmʌ isDiuusi duaacali gartʌaanʌdamiga Suusi coidadʌ saagidi-aiñdʌrʌ dai poduucɪ ʌpʌ garduduaacalia ʌgai ʌgai aatʌmʌ coidadʌ saagidiñdʌrʌ. Dai amaasi garvaidaquia ʌgai vʌʌscatai ʌmapai tʌvaagiamu Suusi Cristo ʌʌmadu.

¹⁵ Dai aatʌmʌ soimaasi taatamai naana maasi istumaasi dai gaaagidi Diuusi ñiooquidʌ maatacatai ispoduucɪ vaamioma gʌnsoicʌi aatʌmʌ aapimʌ. Dai poduucɪ vaamioma muidutai vaavoituda ʌgai Diuusi ñiooquidʌ dai Diuusi cʌʌgacʌrʌ ñaijada ʌgai dai ʌgai pocaitiada ʌgai sai baigʌʌlidi Diuusicʌdʌ dai cʌʌga ñioocada ʌgai ʌgai Diuusi vui.

¹⁶ Cascʌdʌ baigʌʌlidi aatʌmʌ. Tomasi cʌʌlimuimi gartuucuga vʌʌscarʌ tiodian tada garibʌdaga.

¹⁷ Tami oidi daama maisi cavami soimaasi gʌtaatamai dai aliʌ otoma daivusɪ. Dai gomaasicʌdʌ Diuusi garmaaquia ʌgai naana maasi istumaasi cʌcʌʌgaducami ismaacʌdʌ tomastuigaco maiuugiatai.

¹⁸ Dai vaamioma tʌʌgitoi aatʌmʌ istumaasi aagai Diuusi ñiooquidʌrʌ sai oidaga tʌvaagiʌrʌ siistumaasi oidaga tami oidigi daama. Vʌʌsi istumaasi oidaga oidi daama aliʌ otoma uugiatai dʌmos istumaasi oidaga tʌvaagiʌrʌ go gia tomastuigaco maiuugiatai.

5

¹ Gartuucuga ʌrʌpan ducami ʌmo vaaqui daidʌ garibʌdaga gartuucuga ʌrana oidaga. Siʌʌscadʌ ugitiagi gartuucuga cʌʌ maata aatʌmʌ isDiuusi garmaaquia ʌgai ʌmai utudui tʌvaagiʌrʌ siaaco tomastuigaco oidacamu aatʌmʌ dai tomali ʌmo imidagai maiuugiatai ʌgai.

² Aliʌsi aijigʌi aatʌmʌ ipʌlidity iscaimiagi tʌvaagiamu dai viaacagi gartuucuga ismaacʌdʌ garmaaquia ʌgai Diuusi

³ poduucɪ gʌmaatʌ istuucuaca ragai tʌvaagiʌrʌ.

⁴ Quiaa oidacatai garibʌdaga tami oidi daama idi tuucugʌrʌ ismaacʌdʌ ʌrʌpan ducami ʌmo quii aliʌ aijigʌi aatʌmʌ soimaasi taatamatai. Dai tomasi maicoiya ʌrʌlidi aatʌmʌ vʌʌscarʌ sioma ipʌlidi aatʌmʌ istʌvaagiʌrʌ oidacagi dai viaacagi gartuucuga ismaacʌdʌ maiuugiatai tomali ʌmo imidagai.

⁵ Diuusi ʌgai dai poduucɪ idui. Dai Diuusi caotoi gʌibʌdaga sai garʌʌmadu daacana sai poduucɪ maatacana aatʌmʌ issʌʌlicʌdʌ garmaaquia ʌgai tuutucuga uutudui.

⁶ CascadΛ baigarΛlidi aatΛmΛ DiuusicadΛ, tomasi cΛΛ maatΛ aatΛmΛ isquiaa oidacatai aatΛmΛ tami oidi daama maitistutuidi aatΛmΛ isoidaga tΛvaagiΛrΛ Diuusi ΛΛmadu.

⁷ DΛmos vΛascara garΛΛmadu daja Suusi Cristo vaavoitudaitai aatΛmΛ ñiooquidΛ Λgai tomasi maitiquiaa nΛidi aatΛmΛ Λgai.

⁸ VΛascara baigarΛlidi aatΛmΛ. DΛmos vΛascara vaamioma ipΛlidi aatΛmΛ isiimiagi tΛvaagiamu siaaco nΛidia Δragai Suusi Cristo siapiaoidacagi tami oidi daama idi tuucugiΛrΛ.

⁹ CascadΛ ipΛlidi aatΛmΛ isivuaadagi istumaasi ipΛlidi Diuusi quiaa oidacatai tami oidi daama dai siΛscadΛ tΛvaagiΛrΛ daraaja ΛpΛ.

¹⁰ Dai aimu istuigaco Suusi Cristo garΛnΛida Λgai aatΛmΛ vaavoitudadami ismaacΛdΛ cΛΛga ivuaadana aa duiñdadΛ dai ismaacΛdΛ maicΛΛga ivuaadana quiaa oidacatai tami oidi daama. Sioora cΛΛga ivuaadana Suusi Cristo aa duiñdadΛ Suusi Cristo maaquimu Λgai naana maasi istumaasi cacΛΛgaducami dai sioora maicΛΛga ivuaadana maimaaquimu Λgai gomaasi.

¹¹ Aliasi siaa duutudai aatΛmΛ Diuusi, cascadΛ duudatai aagidi aanΛ Λoodami sai vaavoitudana Diuusi ñiooquidΛ. CΛΛ maatΛ Diuusi istuutuiga aatΛmΛ daidΛ isaatΛmΛ aagai mosacaasi istumaasi Δrvaavoi. DaidΛ ipΛlidi aatΛmΛ isaapimΛ ΛpΛ cΛΛ maatΛcagi gomaasi.

¹² MaitipΛlidi aatΛmΛ isΛΛgi gΛnaagiadagi iscΛΛ tuutuiga aatΛmΛ, dΛmos vΛascara ipΛlidi isbaiganΛliada aapimΛ aatΛmΛcadΛ. Vai poduucai viaacamu aapimΛ isducatai garsoicadagi siΛscadΛ gπiar garvuupadagi Λoodami ismaacΛdΛ gΛgarducadΛ ganΛlidi ivuaadatai ganviituldaraga, maitΛtΛgitoitai istumaasi Diuusi ipΛlidi isivuaadagi.

¹³ Tomasi poΛlidi Λoodami ismaisi cΛΛgadu tΛtΛgitoi ischo ΛpΛ vΛascara ivuaadamu aanΛ mosacaasi istumaasi ipΛlidi Diuusi ipΛlidityai isgansoicadagi aapimΛ.

¹⁴ Aliasi giñoigΛdai Suusi Cristo cascadΛ povueeyi aanΛ. Suusi Cristo muu vΛasi oodami vΛΛtarΛ. Diuusi soimaasi taatatuldi Suusi Cristo soimaasi ivuaadatai oodami. Poduucai Diuusi oigΛldi oodami ducami isDiuusi casoimaasi taatatuldiamudai oodami, cascadΛ Δpan ducami isvΛasi oodami cacoimudai.

¹⁵ Suusi Cristo muu dai Δpan duaaca vΛasi oodami vΛΛtarΛ vai ismaacΛdΛ viaa ibΔdaga utudui vaavoitudacai Suusi Cristo camaitivuaadaiña istumaasi Λgi ipΛlidi isivuaadagi baiyoma ivuaadagi istumaasi Suusi Cristo ipΛlidi isivuaadagi.

¹⁶ Oodami maivaavoitudadami soi duucai nΛidi ΛΛmo oodami dai cΛΛga nΛidi aa oodami. AanΛ ΛpΛ poduucai nΛidiña oodami maiquiaa vaavoitudacai Suusi Cristo dai asta Suusi Cristo soi duucai nΛidiña aanΛ. DΛmos sivi cavaavoitu aanΛ Suusi Cristo dai Δmadugan duucai nΛidi aanΛ oodami. Maiquiaa vaavoitudaitai aanΛ Suusi Cristo Δpan duucai nΛidi aanΛ oodami poduucai isduucai Λmaivaavoitudadami nΛidi oodami. ΛΛquioma poduu nΛidi aanΛ ΔSuusi Cristo dΛmos sivi camaipoduu nΛidi aanΛ Λgai.

¹⁷ CascadΛ tomasioora sioora cavaavoitudagi Suusi Cristo camaiΔpan duucai tΛtΛgitoi tomali maiΔpan duucai ivueeyi maiquiaa vaavoitudacai. Λgai viaa Δmo ibΔdagai utudui cascadΛ.

¹⁸ Diuusi Λgai dai soicai Δvaavoitudadami sai povuaadana vaavoitudacai Λgai Suusi Cristo. Dai camai vui vΛΛtΛcana aatΛmΛ Diuusi cavaavoitudacai ismuu Suusi Cristo aatΛmΛ garvΛΛtarΛ soimaasi ivuaadatai aatΛmΛ. Dai Diuusi gartajai tΛsai aagidana oodami sai Δma duucai tΛtΛgitona sai poduucai camai vuidΛrΛ vΛΛtΛcana Λgai Diuusi.

¹⁹ Diuusi Λgai dai ootoi Suusi Cristo sai soiñana oodami sai Δma duucai gantΛtΛgitona sai poduucai Diuusi cΛΛgacara nΛidiña. Dai poduucai Diuusi oigΛldi oodami soimaascamigadΛ ismaacΛdΛ vaavoitudai Suusi Cristo. Dai Diuusi gartajai tΛsai aagidana oodami sai Λgai sΛΛlicadΛ oigΛlda Δlidi soimaascamigadΛ.

²⁰ CascadΛ Diuusi garmaa sΛΛlicami tΛsaidΛ ΔrojootosadΛcana Suusi Cristo. Dai aagidi aatΛmΛ oodami istumaasi Diuusi ipΛlidi isaagidiagi. GandaanΛi aatΛmΛ mΛsai Δma

duucaí gantatagítóna masai camaiuidaral valatcana aapimá Diuusi. Asuusi Cristo ipalidi ispovuaada aapimá.

²¹ Tomali amo imidagai maisoimaasi idui Asuusi Cristo. Damos aatama gia soimaasi ivuaadatai Diuusi soimaasi taatatuli Asuusi Cristo ducami issoimaasi iducamicamudai agai dai sivi camaisoimaasi gartaatatulda agai Diuusi aatama vaavoitudacai aatama Suusi Cristo. Dai Diuusi calgacarla garnidi ducami ismaisoiimaasi ivuaadamudai aatama.

6

¹ Aatama lamadu aapimá ivueeyi Diuusi aa duiñdadá cascáda ganaagidi aatama masai apiavaavoitudaiña isDiuusi calgacarla gannidi.

² Pocaiti Diuusi gñiooquiara:

Aidasi abiaadaral casi ipali aaná iscalgacarla vuviadagi oodami giñdaanaitadai aapimá dai aaná gia cal.

Dai aaná gia gansoi masai calgacarla vuvacana.

Ascaiti Diuusi. Sivi arsilascada cal Diuusi oodami ismaacada daanai. Sivi arsilascada calgacarla vuvaidi Diuusi oodami.

³ Sallícada ipalidi aatama ismaisoiimaasi ivuaadagi vai tomali amaadutai maipocaiti-adagi sai maicalga ivueeyi aatama Diuusi aa duiñdadá.

⁴ Baiyoma ipalidi aatama iscalga oidacagi ivuaadatai Diuusi aa duiñdadá vai poduucái vaamioma calga vaavoitudagi oodami Diuusi ñiooquidá. Cascáda soimaasi taatamai aatama dai maivui ñioocai Diuusi, tomasi amo imidagai maitatlagai aatama istumaasi gartatagitoagi tomali siaaco iimiagi.

⁵ Daidá cavami gargavaiña oodami, dai garmamaisapaiña. Daidá lamapacarla garcalldaiña oodami dai siaa caitiña iññaquidatái. Dai amo imidagai aliási gaaata vuaadana aatama dai amo imidagai maicocoosaiña dai bibiuugaiña aatama.

⁶ Dai maigoogosi garducamica aatama. Dai cal maata aaná Diuusi ñiooquidá. Dai maibaacocoi aatama tomasi aa oodami naana caiti garnidi garñiooquidi. Dai cal tuutuiga aatama. Dai Diuusi Ibadá garlamadu daja. Dai sallícada oigadai aatama vvasi lvaavoitudadami.

⁷ Dai gaaagidi aatama Diuusi ñiooquidá. Dai Diuusi garmaacai guvucadagai tsaidá ivuaadana vvasi istumaasi agai ipalidi. Dai Diuusi garsoicái tsaidá ivuaadana mosacaasi istumaasi arcalgaducami dai poduucái istutuidi aatama islagi garsoicadagi siuu duucu adiaavora soimaasi garduiñtulda aliadagi.

⁸ Amo imidagai siaa garduutudai oodami dai amo imidagai maisiaa garduutudai. Amo oodami garñiooquidiña dai aa gia cho. Amo oodami yaatavogamu garaagaiña dai aa pocaitiña tsai aatama aagai istumaasi arvaavoi.

⁹ Amo oodami maical tuutuiga garvui ducami ismaitarmaatcamudai tomasi calga garmaata dai lamoco cal tuutuiga garvui tomasi maitarmaata. Amo imidagai baitoma garcoodaiña amo oodami damos apiaquiaa oidaga aatama. Lamoco aliási soimaasi gartaatamituldiña damos maiquiaa garcoi.

¹⁰ Tomasi amo imidagai soimaasi taatamai aatama valscaral baigaralidiña. Tomasi arsoituutuigami aatama valscaral soicái aatama mui oodami idi ñiooquicada ismaacada aagidi aatama. Maiviaa aatama tomali amo istumaasi damos Diuusi garmaacai vvasi istumaasi tagito aatama. Vvasi gomaasicada calga gamaata tsiaatama arDiuusi ojootosada.

¹¹ Aapimá garaaduñi Coriintoaral oidajami casi ganaagidi aatama mui naana maasi istumaasi aatama maitanastoquidi tomali amo istumaasi. Aatama ganoigadai cascáda.

¹² Aatama ipalidi iscalgacarla gannijadagi damos aapimá maitipalidi.

¹³ Aaná gandaanai giñmaamara duucaí masai calga tuutiacana giñvui poduucái isduucái cal tuiga aaná gannvui.

14 Maitavar apa maasi ivuaada urapacada aa ismaacada maivaavoitudai. Aapimapan duucai oidaga agai cascada. Agai oojoidi isivuaadagi naana maasi istumaasi soimaascami dai aapimapan gia cho.

15 Suusi Cristo maitapan duucai ivueeyi adiaavora daida avaaavoitudadami maitapan duucai ivueeyi amaivaavoitudadami.

16 Gogaa quii vaaco siaa duutudai oodami Diuusi ismaacada tomastuigaco oidaga maitapan ducami gogaa quii siaaco siaa duutudai oodami momoono ismaacada ivueeyi agai. Dai aapimapan ducami aquii siaaco siaa duutudai oodami Diuusi. Potatadai Diuusi garraqui aadufnicaru:

Aanavaavoitudadami saagida oidaga.

AanarDiuusigada.

Dai agai argiñmaamara.

Ascaiti Diuusi.

17 Cascada pocaiti appa:

Aapimapan vaavoitudadami camaitaagai masiapan duucai oidacagi agai ismaacada maivaavoitudai,

Casiavar maitivuaada istumaasi soimaascami.

18 Dai aanar ganoogacamu,

Dai aapimapan argiñmaamaracamu.

Dai aanar cagacara gannajadamu.

Pocaiti garbaitaacacami ismaacada sallyicada viaa guvucadagai.

7

1 Aapimapan giñaduñi aanar ganoigadai. Gomaasi aagai Diuusi maisiu mosacaasi garraqui aadufnicaru vaaatar, vaasi gomaasi aaratama garvaatar appa. Cascada aliasi glaagai tasigajiaadara vipiaadagi vaasi soimaascami dai camaisoimaasi ivuaadagi. Dai siaa duutudaitai Diuusi aliasi glaagai isivuaadagi mosacaasi istumaasi Diuusi ipalidi.

2 Cagavar tuutiaca aapimapan garvui. Aatama maitanmamaatutuli masisoimaasi ivuaadagi aapimapan tomali maiyaataidi aatama.

3 Aagai aanar gomaasi maisiu soimaasi ivuaadaitai aapimapan. Aanar sallyicada ganoigadai cascada. Dai ganoigadamu aanar asta siascada muu.

4 Vaavoitudai aanar masiapimapan iduñia agai vaasi istumaasi ganaagidi aanar. Dai sallyicada baigiñalidi aanar aapimacada. Dai tomasi soimaasi taatamai aanar vaascara sallyicada baigiñalidi.

5 Aidasi abiaadara aayi aatama tami Masedooniara maiquiaa ganiibastacan tada gariibadaga alia soimaa taatamai aatama cascada. Tomasiaaco siaaco ajioopada aatama garcocoodai oodami dai vaascara tatagitai aanar giñaduñi vaavoitudadami. Aanar maitipalidi isagai dagituagi gannaavoidaraga.

6 Damos Diuusi agai dai baiñliatudai vaavoitudadami ismaacada soiganaliadagi, cascada baigarali aatama diviacai Tito.

7 Maisiu mosacaasi diviacai agai. Agai alia baigaliatugai aapimacada cascada. Agai garaagidi sai aapimapan sallyicada gannaida alidi. Daida garaagidi appa sai aapimapan aliasi giñatagitai dai soiganalidi aanacada. Gomaasicada vaamioma baigiñalli aanar.

8 Tomasi soiganali aapimapan naidacai aoojai ismaacada ganootosi aanar vaascara maivuaam iñalidi aanar sivi. Tomastuucamidara soigiñalli aanar maatacai issoiganali aapimapan chaaqui tasai naidacai gooojai

9 vaascara sivi baigiñalidi, maisiu soiganaliacai aapimapan, aapimapan ama duucai gantatagitai aidasi soiganali cascada. Diuusi alia baigali naidaitai isducatai ivuaadana aapimapan aidamasi soiganalidi. Cascada maata aanar ismaisoimaasi gandufni ganoojidacai.

¹⁰ Si ʌʌscadʌ ʌmaadutai soigʌʌliadagi dai maivui ñioocadagi Diuusi, poduucai Diuusi alia baigʌʌlidiña dai poduucai ʌma duucai gatʌʌgitoiña oodami dai cʌʌgacʌʌ vuvacʌi. Cascadʌ ʌrsoiñi issoigʌʌliadagi oodami si ʌʌscadʌ soimaasi ivuaadagi dai ʌma duucai gatʌʌgitoiña. Dʌmos si ʌʌscadʌ soigʌʌliadagi ʌmo maivaavoitudadami dai maiʌma duucai gatʌʌgitoi aidʌ gia imi agai ʌgai ʌDiaavora ʌʌmadu.

¹¹ Dʌmos aapimʌ alia cʌʌga idui cascadʌ alia baigʌʌli Diuusi dai canʌidi aapimʌ istumaasi ʌpʌdui gooquiʌʌ. Alia baacoi aapimʌ ʌgi poʌlidityai sai Diuusi soimaasi gʌntaatatuldai agai dai giñʌʌbʌidityai iñsaʌʌ gʌnbagaidagi. Cascadʌ ipʌlidi aapimʌ iñsaʌʌ gʌnoigʌʌdagi, dai otoma bagaimi aapimʌ ʌcʌʌli ismaacʌdʌ soimaasi idui. Dai ipʌlidityadai iñsaʌʌ gʌndividiagi. Vʌʌsi gomaasicʌdʌ cʌʌga gʌmaatʌ mʌsiaapimʌ maibaigʌʌlidi ʌcʌʌli vui soimaasi ivuaadatai ʌgai.

¹² Aidasi gʌnooji aʌʌ maisiu mosʌcaasi gocʌʌli tʌgitocatadai aʌʌ ismaacʌdʌ soimaasi idui tomali gʌmai ismaacʌdʌ soimaasi iduñi goovai. Baiyoma maatʌ Diuusi ispoduucai gʌnooji aʌʌ aliasi gʌnoigʌʌdaitai.

¹³ Vʌʌsi gomaasicʌdʌ alia baigʌʌlidi aatʌʌʌ.

Dai vaamioma baigʌʌlidi aatʌʌʌ nʌidityai isbaigʌʌlidi Tito aapimʌcʌdʌ. Tito aliasi baigʌʌlidi nʌidityai isducatai ʌma duucai gʌntʌʌgitoi dai gʌjiaadʌʌʌ vipiaada aapimʌ ʌsoimaascami.

¹⁴ Aidasi maiquiaa ii Tito Coriintoamu aʌʌ aagidi mʌsai aapimʌ ʌgʌidia agai istumaasi gʌnoojida iñagaitadai aʌʌ dai aapimʌ podui. Vʌʌsi istumaasi gʌnaagidi aatʌʌʌ ʌrvaavoi dai istumaasi aagidi aatʌʌʌ Tito vʌʌsi ʌpʌdui.

¹⁵ Dai sivi vaamioma gʌnoigʌʌdai Tito tʌʌgitoitai isaapimʌ cʌʌga ʌgi vʌʌsi istumaasi gʌnaagidi ʌgai dai cʌʌga miaadʌgidacai aapimʌ dai cʌʌga siaa duutudai aapimʌ ʌgai.

¹⁶ Cʌʌga vaavoitudai aʌʌ mʌsiaapimʌ apiaʌʌgiada agai istumaasi gʌnaagidi aʌʌ cascʌdʌ baigiñʌlidi aʌʌ.

8

¹ Sivi giñaaduñi ipʌlidi aʌʌ isgʌnaagidagi isduucatai Diuusi cʌʌgacʌʌ nʌidi ʌvaavoitudadami Masedooniʌʌʌ oidajami dai ʌgai cʌʌga soicʌi aa vaavoitudadami.

²⁻⁴ Tomasi aliasi soimaa taatamai ʌgai vʌʌscʌʌʌ alia baigʌʌlidi. Tomasi sʌʌlicʌdʌ ʌrsoituutuigami ʌgai vʌʌscʌʌʌ mui ʌmpagi tumiñsi ducami isriricuacamudai ʌgai daidʌ gʌrdaañimi tasai dagitona aatʌʌʌ isootosda ʌtumiñsi ʌvaavoitudadami Jerusaleenʌʌʌ oidajami.

⁵ Aatʌʌʌ maivaavoitudaitadai ismosʌʌ mui ʌmpaida ʌgai tumiñsi. ʌʌpʌga idui ʌgai vʌʌsi istumaasi Diuusi ipʌli dai gooquiʌʌʌ duuñia ʌlidityadai istumaasi aagidi aatʌʌʌ.

⁶ Mosnʌidityai aʌʌ isalia mui ʌmpagi tumiñsi ʌvaavoitudadami Masedooniʌʌʌ oidacami aagidi aʌʌ ʌTito sai ʌgai ʌpamu imʌʌna mʌʌca siaaco daraaja aapimʌ dai gʌnaagidana mʌsai ʌpamu ʌmpaidiña tumiñsi ʌvaavoitudadami soituutuigami Jerusaleenʌʌʌ oidajami vʌʌtarʌ poduucai isduucai ivuaadatadai aapimʌ ʌʌquioma.

⁷ Aapimʌ vʌʌsiaacatai sʌʌlicʌdʌ cʌʌga ivueeyi, dai sʌʌlicʌdʌ cʌʌga vaavoitudai aapimʌ. Dai aliasi cʌʌga gamamaatʌtuldiña. Dai istumaasi ivueeyi aapimʌ baigʌʌliaracʌdʌ ivueeyi. Dai aliasi gʌroigʌʌdai. Dai sivi aliasi gʌaagai iscʌʌga soiña aapimʌ gʌraaduñi soituutuigami.

⁸ Aʌʌ gʌnaagidi gomaasi maisiu gʌntʌʌaʌña iñʌlidityai baiyoma gʌnaagidi aʌʌ gomaasi mʌsai maatʌcana isducatai aa vaavoitudadami baigʌʌliaracʌdʌ ʌmpaidi tumiñsi gʌraaduñi vʌʌtarʌ. Dai si ʌʌscadʌ aapimʌ gaoidagi ʌʌpʌ vʌʌscatai maatʌmu isaapimʌ alia oigʌdai gʌraaduñi.

⁹ Aapimʌ camaatʌ isSuusi Cristo alia cʌʌ tuiga. Aidasi maiquiaa divia ʌgai tami oidigi daama maiviʌʌgacatadai tomali ʌmo istumaasi tʌvaagiʌʌʌ daacatai. Dʌmos diviacai

tami oidigi daama soitigami gánaato agai. Suusi aliási gánoigadai cascada poduucái idui, vai poduucái istuidana aapimá isiimiagi tavaagiamu dai ami viaacagi naana maasi istumaasi cacaa gaducami.

¹⁰ Aaná gánaagidi saidá arcáaga isotoma aitudagi atumiñsi ismaacada baialiaracada ampaidi aapimá vasumirá abiaadara.

¹¹ Sivi istutuidi aapimá masiaitudagi tumiñsi massiáqui aagai isaituda agai. Váascatai gaaagai isgamaacadagi siási istutuidi.

¹² Sióra baigaliaracada gamaacadagi siási istutuidi Diuusi baigalidiña agai vui ara.

¹³ Aaná maitipalidi masváasi gamaacadagi masiáasi viaacagi

¹⁴ Baiyoma ipalidi aaná masiápan áasi viaacagi. Sivi aapimá ganbaivitocami viaa cascada gaaagai masiaa oidagi garaaduñi soituutuigami. An tasara agai ganbaivitocami viaacamu dai aapimá maiviaacamu sigai ganoidamu ara. Dai poduucái váascatai viaacamu aapimá istumaasi tagito.

¹⁵ Poduucái isduucái aagai Diuusi ñiooquidara: “Sióra naana maasi viaacatadai maibaivito, dai sióra baitoma maiviaacatadai váascara maiviáagacatadai”, pocaiti Diuusi ñiooquidara.

¹⁶ Dai pocaiti aaná sai baigiñalidi aaná Diuusicada isagai soí Tito isagai gánoigadagi aapimá poduucái isduucái gánoigadai aaná.

¹⁷ Tito aliási ipalidiña isváascara baiganliada aapimá cascada imi agai goovai maisiu mosacaasi ootosaitai aaná baiyoma goovai ági ipalidi isimiagi cascada.

¹⁸ Dai ootosa ragai aatama ámai graduñi Tito ámadu. Vási váavoitudadami cáaga ñioocái gocáli vui, alia cáaga gamamaatatulditai goovai Diuusi ñiooquida.

¹⁹ Ági váavoitudadami ácovai vusaitu gocáli sai gároidana dai gároiña ampaidana atumiñsi ismaacada ampagi garaaduñi váavoitudadami aipacoga oidacami. Aatama ampaidi gotumiñsi váavoitudadami soituutuigami váatará dai poduucái maatamu aa oodami sialia cá tuiga Diuusi, dai poduucái ara gamaatamu isbaigáaliaracada ivueeyi aatama istumaasi Diuusi ipalidi.

²⁰ Aatama ootosa áragai idi cácali cáaga tuutiacada sai ampaidana atumiñsi vai poduucái maitarñiooquidiña oodami.

²¹ Aatama cáaga iduñia áralidi goaa duiñdagai Diuusi vuitapi dai oodami vuitapi ara.

²² Dai ámai cáli oida agai ara Tito ámadu aduñda dai idi cáli camaatá aatama ara iscáaga ivueeyi Diuusi aa duiñdada dai baigáaliaracada oida agai gogaa váavoitudaitai masiaapimá sálicada cáaga soiña agai garaaduñi soituutuigami tumiñsicada.

²³ Isamaadutai gántacacagi istuisi ootoi aaná goTito aagidavurai sai goovai árgiñaduñi dai giñsoicái giñaa duiñdagara ganmamaatatulditai Diuusi ñiooquida. Dai isamaadutai gántacacagi istuisi ootoi aaná gogaa vágoocái, aagidavurai sai govaavoitudadami tami oidacami ootoi. Dai aa oodami náiditai iscá tuutuiga goovai alia cá ñioocaiña Suusi Cristo váatará.

²⁴ Siáscada máa dadia gocacáli cágavar miaadagida dai cáaga ágiada dai poduucái maatamu váavoitudadami aipaco oidacami masiaapimá alia oigadai gánaaduñi váavoitudadami. Aaná caagidi garaaduñi váavoitudadami aipaco oidacami masai aapimá alia oigadai gánaaduñi váavoitudadami.

9

¹ Aaná maiviaa isgánaagidagi idi oojíara masai ampaidana tumiñsi garaaduñi soituutuigami váatará.

² Camaatá aaná masiaapimá baialiaracada soicái gánaaduñi soituutuigami. Aaná váascara baigiñaliaracada aagidiña garaaduñi váavoitudadami Masedooníara oidacami

m̄asai aapim̄ Acaaȳar̄a oidacami vasumir̄a abiaad̄ar̄a amp̄aidi tumiñsi dai ootosda agai ḡaraaduñi soituutuigami. Aidasi maí v̄avaovitudadami Masedoonīar̄a oidajami m̄asduucatai ivueeyi aapim̄ baitoma v̄aascatai vaamioma baiḡan̄aliarac̄ad̄a amp̄aidi tumiñsi asoituutuigami v̄aatar̄a.

³ V̄aasc̄ar̄a ootosa iñaḡai aan̄a idi ḡaraaduñi vai s̄allic̄ad̄a vaavoi vuusaiña istumaasi aaḡai aan̄a ḡanaagaitai. Dai aan̄a ip̄alidi iss̄allic̄ad̄a bai duuca aapim̄ atumiñsi poduuc̄ai isduuc̄ai caaḡidi aan̄a ḡaraaduñi Masedoñīar̄a oidacami.

⁴ S̄allic̄ad̄a ip̄alidi aan̄a isbai duuca aapim̄ atumiñsi siduun̄iadagi giñoidagi am̄moco ḡaraaduñi tami Masedoonīar̄a oidacami sīasc̄ad̄a imiagi aan̄a. S̄iaa ar̄an tada aan̄a ismaibai duuca aapim̄. Aan̄a v̄aasc̄ar̄a vaavovitudai istumaasi aaḡada aapim̄. Aapim̄ ar̄p̄a s̄iaa ar̄an tada maibai duucacatai.

⁵ Casc̄ad̄a aan̄a pol̄lidi sai alīasi ḡlaaḡai is̄ap̄aga iimiagi idi cac̄ali dai ḡansoiña naato amp̄aidagi atumiñsi ismaac̄ad̄a vīlaga isaituda aapim̄ sīlqui aaḡai. Poduuc̄ai ar̄gi amp̄aidamu aapim̄ mos̄acaasi sīlqui ip̄alidi maisiu sīlqui aat̄am̄a ip̄aliadagi.

⁶ T̄agitovurai aapim̄ sioor̄a ch̄alqui gaoidadagi Diuusi maisic̄laga soic̄aiña, dai sioor̄a mui gaoidadagi Diuusi c̄laga soic̄ai ar̄p̄a.

⁷ V̄aascatai ḡlaaḡai isgaoidadagi sīlj̄lqui c̄lgaadu aliadagi. Mosḡlaaḡai isbaiḡan̄aliarac̄ad̄a gaoidadagi maisiu ḡvuc̄ad̄ad̄a. Diuusi oiḡadai sioor̄a baiḡan̄aliarac̄ad̄a gaoidi.

⁸ Diuusi c̄laga istutuidi isḡan̄maacadagi naana maasi istumaasi dai poduuc̄ai viaac̄amu aapim̄ v̄aasi istumaasi t̄agitoc̄agi aapim̄ ḡan̄v̄aatar̄a. Dai poduuc̄ai viaac̄amu aapim̄ istucud̄a soic̄adagi aa.

⁹ Pocaiti Diuusi ñiooquid̄ar̄a:

Sioor̄a c̄l̄a tuutuiga alīa c̄laga soic̄ai asoituutuigami.

Dai Diuusi v̄aasc̄ar̄a soic̄adamu sioor̄a c̄laga soic̄ai aa.

Asc̄aiti Diuusi ñiooquid̄ar̄a.

¹⁰ Diuusi aḡai dai maac̄ai oodami astoc̄ai ismaac̄ad̄a asai. Dai aḡai vaa Diuusi ḡan̄maaquimu aapim̄ v̄aasi m̄astumaasi t̄agituc̄agi. Dai aapim̄ ḡan̄baivitoc̄ami viaac̄amu dai poduuc̄ai c̄laga soic̄adamu aa.

¹¹⁻¹² Sīasc̄ad̄a vuidaquia aat̄am̄a asoituutuigami gotumiñsi ismaac̄ad̄a amp̄agi aapim̄ s̄allic̄ad̄a baiḡan̄aldiamu aḡai Diuusi vui viaacatai istumaasi t̄agito.

¹³ Dai c̄laga ñioocadamu aḡai Diuusi vui maat̄acatai isaapim̄ c̄laga ar̄ḡidi istumaasi aaḡai Suusi Cristo casc̄ad̄a ootosdi aapim̄ gotumiñsi. Dai c̄laga ñioocadamu aḡai Diuusi vui mui ootodac̄ai aapim̄ tumiñsi aḡai v̄aatar̄a dai aa v̄aatar̄a ar̄p̄a.

¹⁴ Dai aḡai vaamioma ḡanoiḡadamu casc̄ad̄a daan̄adamu Diuusi sai aḡai vaamioma ḡansoiñai. Aḡai maata isDiuusi ḡansoic̄ai isc̄al̄a tuutiaca aapim̄ casc̄ad̄a mos̄al̄a c̄laga soic̄ai aapim̄ dai casc̄ad̄a alīasi ḡanoiḡadai aḡai.

¹⁵ S̄allic̄ad̄a baiḡar̄alidi aat̄am̄a Diuusic̄ad̄a is̄aḡai mos̄aasi ḡansoic̄ai. Maitistutuidi aat̄am̄a isc̄al̄aga aaḡai is̄asi ḡansoic̄ai Diuusi.

10

¹ Aan̄a Paavora ḡanaagidamu am̄o istumaasi. C̄l̄a maat̄a aapim̄ isSuusi Cristo alīasi c̄l̄a tuiga dai maioomaliga dai aan̄a ar̄p̄a ip̄alidi ispotuigac̄agi. Am̄o oodami pocaiti sai sīasc̄ad̄a ḡan̄lam̄adu daaca aan̄a maioomaliga aan̄a ḡan̄vui d̄amos sīasc̄ad̄a ḡanoojiada aan̄a alīasi ḡanbagaiña.

² Aan̄a ḡandaan̄ai giñaduñi m̄asai ḡajiaad̄ar̄a viaana v̄aasi gosoimaascami poduuc̄ai sīasc̄ad̄a gaamo imia aan̄a maiviaac̄amu isḡan̄bagaidagi. D̄amos isam̄moco quiaa pocaitidagi sai aan̄a ivueeyi mos̄acaasi istumaasi aan̄a ar̄gi ip̄alidi, aḡai gia bagaidamu aan̄a.

³ Vaavuava isaatama aapa aroodami dai quiaa oidi daama oidaga damos maiapan duucai ivueeyi aatama agai ismaacada maivaavoitudai Diuusi.

⁴ Diuusi agai dai giñsoicai iscaga ivuaada aan aa duiñdad maiuu aan agi. Amo oodami agi maitistutuidi isgajiaadara viaagi gosoimaascami avnacai Diuusi guvucadadacada. Cascada Diuusi giñmaacai guvucadagai ansai caga ivuaadana aa duiñdad.

⁵ Idi guvucadagaicada ismaacada Diuusi giñmaacai vaamioma maata ñioocai aan isagai ismaacada gagarducada ganalidi vui ñioocaitai Diuusi ñiooquida ismaacada gamamaatatuldi aan. Agai maitipalidi isoodami maatiagi istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi. Dai agai vaa guvucadagaicada vaamioma istutuidi aan isagai dai avnacai poduucai agai aapa agidi Diuusi ñiooquida.

⁶ Siascada cacaga agiada aapima vassiacatai istumaasi aagai Diuusi ñiooquidara aid gia casi istutiadamu aan isbagaidagi ismaacada maiagidi Diuusi ñiooquida.

⁷ Gaaagai mascaga gantagito najadagi istumaasi apvueeyi aapima gansaagida. Dai agai ismaacada pocaiti saida arSuusi Cristo ojotosada dai giñvui ñioocai gaaagai ismaatacagi iñsaana aapa arSuusi Cristo ootosada.

⁸ Tomasi alia aagai aan sai Suusi Cristo giñmaa amo sallyicami vassara maisiaa larai aan. Suusi Cristo giñmaa gosallyicami ansai gansoicaiña masai vaamioma caga vaavoitudaiña Diuusi ñiooquida, maisiu ansai gansobicaiña isvaavoitudadagi aapima.

⁹ Maitipalidi aan isganabacatadagi gomaasicada ismaacada ganaagidiña aan ganoojidi tai.

¹⁰ Amo oodami pocaitiña sai siascada ganoojiada aan ganbagadan caitiña aan dai sai siascada ganamadu daaca aan sai aid gia doadicudan duucai ñioocaiña aan.

¹¹ Damos agai ismaacada pocaitiña gaaagai ismaatacagi sai poduucai isduucai ganoojidiña aan istutuidi ismotuigacagi siascada gandididagi.

¹² Damos maitipalidi aan isapan tuigacagi agai ismaacada gagarducada ganalidi giñvui ñioocaitai. Agai polidi sai vaamioma sastuduga siaa oodami. Agai alia vupui-iruga cascada polidiña sai vaamioma caga gamamaatatuldiña siaa aaduñda maatatuldiadami.

¹³ Siascada ganaagiada aan ansai caga ivueeyi giñaa duiñdaga aan ganaagidiña mosacaasi istumaasi ivueeyi aan. Aan ivueeyi istumaasi Diuusi giñtajai ansaid ivuaadana, cascada mosacaasi gomaasi ganaagidiña aan. Dai agai giñtajai ansaid ganmaatatuldana ñiooquida aapima Coriñtoara oidacami.

¹⁴ Aan ivueeyi mosacaasi istumaasi Diuusi giñagidi. Aan agai dai apaga ganaagidi Suusi Cristo ñiooquida.

¹⁵ Aan maiaagai istumaasi gamamaatatuldi aa mosacaasi istumaasi aan agi gamamaatatuldi. Alias ipalidi aan masai vaamioma caga vaavoitudana aapima nai poduucai istutiada aan isvaamioma naana maasi istumaasi ganmaatatuldiagi.

¹⁶ Dai poduucai casi istutuidi aan isgamaatatuldiagi Diuusi ñiooquida sibacoga siaaco maiquiaa gamaatatuldi aa oodami.

¹⁷ Alias arcagai iscaga ñioocadagi oodami Diuusi vui dai maisiu agi gavattara.

¹⁸ Diuusi maibaigalidi agicada ismaacada caga ñioocadagi agi gavattara baiyoma agi Diuusi maata siora baialiadagi.

11

¹ Maitavar oojodacai caaca istumaasi ganaagida iñagai aan tomasi polidi aapima ismaicagadu giñtagitoidaga.

² Diuusi ipalidi sai baamucan tadacana aan gomamaatatuldiadami yaatavogami vui, goovai ganvupuiirumada alidi cascada. Aan agai dai ganaagidi sai Suusi Cristo

arcagacaru vuviadami matai aapima vaavoitu. Dai sivi aliisi ipalidi aan isaapima apiavaavoitudadagi dai caga lagiadagi Suusi Cristo.

³ Aan maitipalidi masganyaatagiadagi tomali maitipalidi aan masganvupuiirumadadagi masai gajiaadaru viaana Suusi Cristo poduucai isduucai adiaavora yaatagi dai vuuirumagi Eva Edeenaru.

⁴ Aan maata masiaapima caga miaadagidiña tomastuma mamaatatuldiadami ismaacada gandaividi dai caga gantagito cacana istumaasi ganmamaatatuldiadagi aagaitai Cristo agai, tomasi maitaragai vaa mamaatatuldiaragai ismaacada ganmaatatuli aan. Aan ganmaatatuli sai Suusi Cristo arcagacaru vuviadami dai sai Diuusi Ibada garlamadu daja dai sai siora vaavoitudai Suusi Cristo cagacaru vuvacai. Damos aama maasi ganmamaatatuldi dai vascaru aapima caga gantagito cacana.

⁵ Agai polidi sai vaamioma sastuduga siaa damos aan polidi sai maivaamioma sastuduga agai insaan.

⁶ Tomasi aan maicaga maata ñioocai vascaru caa maata aan istumaasi ganmamaatatuldi agai cascada maata aan isganyaatagidi agai. Dai aapima caga giñmaata dai caa maata istumaasi gamamaatatuldi aan.

⁷ Amo oodami pocaitiña sai isamaadutai gamamaatatuldiadagi dai maitamaitacadagi sai maitarsoiñi mamaatatuldiaragada. Siior maata issiooma arcagaicamudai isgiñaa namquidamudai aapima dai poduucai vaamioma caga lagiadamudai istumaasi ganmamaatatuldiña aan. Baiyoma gaaata vaaadana aan dai gaagaiña istumaasi tagito aidasi gandiviji aan dai ganmaatatuli Diuusi ñiooquida poduucai ivuaadana aan gansoiña inliditai.

⁸ Dai aa vaavoitudadami sibaa oidacami giñoidiña tumiñsi arpa ansai acadada giñsoicaiña ganlamadu daacatai.

⁹ Aidasi mala dada vaavoitudadami Masedooniaru oidajami agai agai dai giñoi tumiñsi dai poduucai aapima maisiaa doodai tomali amo istumaasi aan giñvataru dai tomali amo imidagai maiviaacamu aapima issiaa vaaadagi tomali amo istumaasi aan giñvataru.

¹⁰ Aan vaavoitudai Suusi Cristo cascada istumaasi aagai aan arvaavoi. Cascada aagidi aan vasi Acaaya davararu oidacami ansai maitantaanada inagai aapima tomali amo tumiñsi.

¹¹ Maitavar povanliada ismaitanoigadai aan dai cascada pocaiti. Lagi Diuusi maata isaliisi anoigadai aan.

¹² Amamaatatuldiadami yaatavogami gantaanai tumiñsi ganmamaatatulditai cascada aan maitipalidi masiaapima giñoidadagi tumiñsi vai maipocaitiadagi amamaatatuldiadami sai giñpan duucai ivueeyi.

¹³ Agai pocaitiña saida arSuusi Cristo ojotosada damos maitarvaavoi. Agai mosaryaataavogami.

¹⁴⁻¹⁵ Dai agai caa tuutiacami ganvuaadana damos ivueeyi istumaasi adiaavora ipalidi isivuaadagi. Adiaavora alia yaatavoga arpa cascada. Damos Diuusi salicada soimaasi taatatuldamu soimaasi ivuaadatai agai.

¹⁶ Aan maitipalidi ispoliada aapima ismaicagadu giñtagitoidaga. Damos ispoliada aapima ismaicagadu giñtagitoidaga vascaru gaagai mascaacagi istumaasi gnaagidi aan giñaagaitai aan lagi isalia caa tuiga aan ducami isgaducada giñliadamudai aan.

¹⁷ Damos Suusi Cristo maipoduucai garmaatatuli agai maigaducada galidiña, cascada vuuirugan tada aan poduucai ñioocaitai.

¹⁸ Muidutai mamaatatuldiadami aagaiña sai alia caga ivueeyi gnaa duiñdaga cascada aan arpa aagai ansai alia caga ivueeyi giñaa duiñdaga.

19 AapimΛ poΛlidi mΛsai aliΛ sastuduga cascΛΔ cΛΛga istutuidi aapimΛ mΛsmaitiñoojoadagi vuiirugami duucaí ñioocaitai aanΛ

20 poduucái isduucái maioojodai aapimΛ ΛmamaatΛtuldiadami yaatavogami tomasi Λgai gΛntΛtaañicarú duucaí gΛnnΛidi, dai maiñamΛquidacái vuuyi gΛnvustuidaga, dai soi duucaí gΛnnΛidi, dai gΛngΛvaiña.

21 DΛmos aanΛ maioojoidi ispoduucái ivuaadagi. Dai aliΛsi baigiñΛlidi aanΛ is-maisoimaasi gΛnvuiididi.

ΛmamaatΛtuldiadami yaatavogami aagaiña sai cΛΛga ivueeyi gΛnaa duiñdaga dai aanΛ aagadamu ΛpΛ tomasi vuiirugan tada aanΛ aagaitai.

22 Λgai gΛgΛrducΛΔ gΛnΛlidi judidíucatai. AanΛ ΛpΛ Λrjudíu. Dai Λgai gΛgΛrducΛΔ gΛnΛlidi IsireliΛrΛ oidacamicatai. AanΛ ΛpΛ ΛrIsireliΛrΛ oidacami. Dai Λgai gΛgΛrducΛΔ gΛnΛlidi Avraañicarú cajiudadΛcatai. AanΛ ΛpΛ ΛrAvraañicarú cajiudadΛ.

23 Λgai gΛgΛrducΛΔ gΛnΛlidi pocaititai saidΛ ΛrSuusi Cristo ojotosadΛ. AanΛ gia sΛΛlicΛΔ ΛrSuusi Cristo ootosadΛ, tomasi vuiirugami duucaí ñioocái aanΛ. AanΛ vaamioma gaaagidi Diuusi ñiooquidΛ isΛgai. Dai aanΛ vaamioma giñgΛvai oodami isΛgai. Dai aanΛ vaamioma muiyoco vaa giñmaisatu isΛgai. Dai muiyoco giñmuaa aagaiña oodami.

24 Taama imidagai giñgΛΛgΛ Λjudidíu iquisanaicΛΔ dai vΛΛ taama imidagai aitu Λmo coobai dan baivΛstaama dan tuvustaamaojo.

25 Dai ΛpΛ vaica imidagai uusicΛΔ giñgΛΛgΛ. Dai ΛpΛ Λmo imidagai giñmaicacarai. Vaica imidagai duupi Λvaarcu suudarΛ ismaacΛdarΛ imΛiña aanΛ. Dai Λmo imidagai suudarΛ vii aanΛ Λmo tasai dai Λmo tucagi Λmo uusiaiñdarΛ iñdaagΛcatai mΛΛcasi dΛvΛΛrai uugidiaiñdarΛ.

26 AanΛ aipaco aimΛraiña. Dai baitoma giñbΛΛ aimΛraiña suudagi. Dai Λsivogami giñsobicΛiña voiyΛrΛ. Dai giñaaduñi giñvui vΛΛtΛcana dai sibΛacoga aa oodami giñvui vΛΛtΛcana ΛpΛ. Dai gΛΛgΛr quiquiΛrΛ oidacami giñvui vΛΛtΛcana ΛpΛ. Dai siΛΛscadΛ oidagana aimΛrda aanΛ giñaajΛiña Λsivogami. Dai siΛΛscadΛ vaarcuΛrΛ aimΛrda aanΛ Λmo iimidagai duupicΛiña Λvaarcu. Dai Λgai ismaacΛΔ yaatagai saidΛ Λrvaavoitudadami giñvui vΛΛtΛcana ΛpΛ.

27 AliΛ soimaa taatamai aanΛ aata vuaadatai. Muiyoco maicocosΛiña aanΛ. Dai muiyoco aliΛ bibiuugΛiña dai tonomocΛrΛiña. Dai aliΛsi gaaata vuaadana aanΛ cascΛΔ Λmo imidagai maitiñaajΛi tasai ugidagai. Dai muiyoco imidagai ΛvamucΛrΛiña aanΛ. Dai muiyoco imidagai baitoma maiyuucusucana aanΛ.

28 Dai vΛΛs tasai aanΛ ΛpΛ tΛtΛgitoi vΛΛsi vaavoitudadami vΛΛsi aipacoga oidacami.

29 IsΛmaadutai maicΛΛga vaavoitudadagi ducami iñsaanΛ ΛpΛ maicΛΛga vaavoitudadagi. Isaa oodami soimaasi duiñtuldagi Λmo vaavoitudadami aanΛ siaa ΛrΛraiñ dai baamucuiña aanΛ ΛDiaavora vui.

30 AanΛ caagái naana maasi istumaasi aagaitai isducatai soimaa taatamaiña vai poduucái gΛmaatΛna iñsaanΛ sΛΛlicΛΔ tΛgito isDiuusi giñsoicΛdagi.

31 CΛΛ maata Diuusi sai istumaasi aagai aanΛ Λrvaavoi. Diuusi ΛroogadΛ gΛrtΛaanΛdamiga Suusi Cristo dai aliΛsi gΛaagái isvΛΛscatai cΛΛga ñioocadagi Λgai vΛΛtarΛ tomastuigaco.

32 Damasco ΛrΛmo ΛmapΛcΛrΛ ΛdΛvΛΛrΛrΛ siaaco tΛaanΛi Λraí Aretas. Dai Λmo imidagai DamascΛrΛ daacatai aanΛ. Damasco sicoli cuupi gΛΛgΛr bibiidaviquicΛΔ. TaidΛ ΛsonΛr cΛaacami daarai nuucadacamio vΛΛs cuucuparagiΛrΛ sai giñsobidacana siuu duu vuusia aanΛ sai giñbΛji aagaitadai.

33 DΛmos giñaaduñi Λmo asarΛrΛ giñdaí dai bidaviqui an sΛΛli giñtΛvañi. Dai poduucái cΛΛgacΛrΛ vuusai aanΛ.

15 Baiyoma baigiñaliaracada siaa doadamu aan istumaasi viaa. Aan bai giñduu isapiagansoicadagi vai vaamioma caga oidacana aapima. Aan gansoicadamu asta siascada ugitiagi giñgucadaga, tomasi aan ali asi ganoigadai polidi aan masiapima maitiñoigadai.

16 Damos amoco aapima gansaagidaiñdara tomasi caa maata agai ismaitantaí aan soiñi ganamadu daacatai, vascara pocaiti ansai aa vuuyi aan tumiñsi ismaacada mpagi aapima garaaduñi soituuuigami vatar.

17 Dai pocaiti ara ansai aan otoi Tito sai gnvupuiirumadana.

18 Vaavuava isotoi aan Tito amadu amai graduñi. Damos agai maitanvupuiirumagi iimcai. Caa maata aapima iñsaana amadu Tito aran duucái oidacana aapima gansaagida.

19 Aan maisiu mosacaasi aapima gnaagidi gomaasi Diuusi giñca ara. Aan gnaagidi istumaasi Cristo ipalidi. Dai aan ipalidi masiapima vaamioma caga vaavoitudagi Diuusi ñiooquida. Sallicada ganoigadai aan cascada.

20 Maimaata aan isducatai daraajamu aapima siascada mala divi aan. Aan maitipalidi isancocoda aapima, dai maitipalidi iscoimudad tuutiaca, dai maitavar baacoica, dai tatagitodavurai istumaasi viagacagi aa, maitavar yaatagada aa, maitavar ganñiooquiada aipacoga, maitavar ggarducada ganliada, dai maitavar gnvupui ñioocada. Nai poduucái maiviaaca aan isganbagaidagi. Maitipalidi aan isoiganliatudagi.

21 Maitipalidi aan issiaa aragi Diuusi vui aapimacada tomali maitipalidi aan is-susuaquiagi soimaasi ivuaadatai amadutai aapima aqúi abiaadara. Agai quiaa googosi ganducami.

13

1 Cagoocoaja gandiviji aan sivicada casi arvaicojoca agai. Ismaadutai gpiar vuaaja aliada gaduñi sai soimaasi idui gaagai isoidacagi gooca isara vaica najadami.

2 Aidasi ganamadu daacatadai aan gnaagidi vascatai aapima amo ñiooqui dai tomasi macasi daja aan apamu gnaagidamu aan agai vaa ñiooqui. Sivi gia soimaasi gantaatatudamu aan isquiaa soimaasi ivuaada aapima poduucái isduucái gnaagidi aan.

3 Poduucái maatamu aapima isSuusi Cristo guvucadadacada ñioocai aan. Caa maata aapima sai istumaasi aagai Suusi Cristo sallicada ivueeyi agai.

4 Vaavuava sai aidasi sisapicatadai Suusi Cristo curusiaba maiviaaca maascataidai guvucadagai damos aran duaaca agai dai tvaagiara daja Diuusi guvucadadacada. Aatama gia maiviaa guvucadagai damos Diuusi agai daida garmacai guvucadagai tsai gnaagidiña masai soimaasi ivueeyi.

5 Cagavar tatagitoda aapima istumaasi ivueeyi masabai caga vaavoitudai. Caa maata aapima isSuusi Cristo amadu daja ismaacada caga vaavoitudai.

6 Ipalidi aan istagitoda aapima issallicada vaavoitudai aan Suusi Cristo. Aan gia maitanyaatagidi.

7 Daanai aan Diuusi masai maisoimaasi ivuaadana aapima, masai baiyoma cagacara oidacana. Aan sallicada ipalidi ispoduucái oidaca aapima damos maisiu cascada ipalidi aan isoodami siaa giñduutuadagi.

8 Mosai ipalidi aan isoodami vaavoitudadagi Diuusi ñiooquida aatama tomali amo imidagai maivuidara vatacana Diuusi ñiooquida.

⁹ Cascada baigiñalidiña aan siascada caga agiadagi aapim Diuusi ñiooquida vai poduucai maiviaaca aatama isganbagadagi tomasi aa poliadagi ismaiviaa aan guvucadagai. Dai daanai aan Diuusi masai vaamioma caga agidiña dai vaamioma caga vaavoitudaña Diuusi.

¹⁰ Aan ganoojidi idi oojoi maiquiaa gandidacai vai poduucai siascada maa divia aan maiviaaca isganbagaidagi tomasi viaa aan salicami. Gartaanadamiga agai daida giñmaa idi salicami ansai gansoicaiña isvaamioma caga vaavoituda dai vaamioma caga agiadagi aapim Diuusi. Diuusi maitipalidi issobicada aan ganvaavoidaraga.

¹¹ Otoma gartagadamu aatama giñaduñi. Ivuaadavurai mosacaasi istumaasi arcagaducami, dai baigavar anliada, dai amo tagitoidagai avar viaaca aapim, dai casivar maitancocoda. Daida garDiuusiga ismaacada gariibastudan tadatudai dai garoigadai ganamadu daacamu.

¹² Cagavar ganmiaadagiada aipacoga.

¹³ Vasi garaaduñi vaavoitudadami tami oidacami Diuscada gamviaatuldi.

¹⁴ Aan ipalidi isSuusi Cristo cagacaga gannaijadagi, dai sai Diuusi apiaganoigadaiña, dai sai Diuusi Ibada ganamadu daacana.

Mosacaasi.

Idi oojai ooji Paavora Λ vaavoitudadami Galaasi Λ Λ oidacami

¹ Aan Λ Λ rPaavora Suusi Cristo ootosad Λ . Λ gai giñootoi sai gaaagidiña aan Λ Diuusi ñiooquid Λ . Suusi Cristo Λ madu Diuusi garooga giñootoi maisiu oodami. Diuusi Λ gai dai duaacali Suusi Cristo coidad Λ saagidiaiñdar Λ .

² Aan Λ g Λ noojidi idi oojai dai aan Λ Λ madu v Λ asi govaavoitudadami ismaac Λ d Λ giñ Λ ma daraaja g Λ mviaatuldi aapim Λ vaavoitudadami Galaasi Λ Λ oidacami.

³ Aan Λ ip Λ lidi isDiuusi garooga Λ madu Suusi Cristo gart Λ aan Λ damiga c Λ agac Λ r Λ g Λ nn Λ ijadagi dai g Λ niib Λ studacan tadacagi.

⁴ Suusi Cristo Λ agi g Λ dagitu m Λ smuaagi dai poduucai garoig Λ ldi garsoimaascamiga dai c Λ agac Λ r Λ garvuvaitu sai camai Λ gidiña Λ Diaavora dai camaisoimaasi ivuaadana poduucai isduucai ivueeyi oodami sivi tanai oidigi daama. V Λ asi gomaasi Λ p Λ dui poduucai isduucai Diuusi ip Λ li.

⁵ Aan Λ ip Λ lidi isv Λ asi oodami c Λ aga ñioocada Diuusi vui tomastuigaco.

⁶ Mait Λ t Λ gai aan Λ isducatai giñt Λ gituagi mos Λ otoma gajiaad Λ r Λ viaacai aapim Λ Diuusi. Diuusi s Λ allic Λ d Λ soig Λ lidi aapim Λ c Λ d Λ casc Λ d Λ ootoi Cristo sai muucuna curusiaba sai poduucai c Λ agac Λ r Λ vuvac Λ na oodami. Diuusi ñiooquid Λ r Λ pocaiti sai siora vaavoitudagi Suusi Cristo Λ gai imia agai t Λ vaagiamu dai ami oidaca agai tomastuigaco Diuusi Λ madu. D Λ mos aapim Λ cavaavoitudai Λ ma maasi.

⁷ D Λ mos maitiipu Λ mai vaavoidaragai ismaac Λ d Λ c Λ d Λ istutuidi oodami isc Λ agac Λ r Λ vuvaquiagi mos Λ ca Cristo mamaat Λ tuliaragad Λ . D Λ mos v Λ asc Λ r Λ Λ madutai ip Λ lidi isg Λ nmaat Λ tuldiagi Λ ma maasi dai maisiu mos Λ caasi Suusi Cristo mamaat Λ tuldiaragad Λ .

⁸ D Λ mos Λ gai ismaac Λ d Λ g Λ nmaat Λ tuldiadagi Λ ma maasi ismaac Λ d Λ mai Λ p Λ maasi istumaasi g Λ nmaat Λ tuli aat Λ m Λ g Λ aaagai isDiuusi soimaasi taatatuldagi Λ gai tomasi Λ raan Λ is Λ mo Diuusi t Λ aañicarud Λ ismaac Λ d Λ diviagi t Λ vaagiaiñdar Λ Λ p Λ .

⁹ Dai Λ pamu g Λ naagidi aan Λ sai ismaac Λ d Λ g Λ nmaat Λ tuldiadagi Λ ma maasi ismaac Λ d Λ mai Λ p Λ maasi istumaasi g Λ nmaat Λ tuli aat Λ m Λ Λ gai g Λ aaagai isDiuusi soimaasi taatatuldagi Λ gai.

¹⁰ Aan Λ aagai gomaasi d Λ mos maitip Λ lidi aan Λ sioodami pocaitiadagi sai c Λ aga ivueeyi aan Λ baiyoma ip Λ lidi aan Λ isDiuusi aagagi isc Λ aga ivueeyi aan Λ . Iñsaan Λ ivuaadamudai istumaasi oodami ip Λ lidi dai maisiu istumaasi Diuusi ip Λ lidi aid Λ gia mait Λ rSuusi Cristo piooñigad Λ camudai aan Λ .

¹¹⁻¹² D Λ mos maat Λ cavurai aapim Λ giñ Λ aaduñi sai istumaasi gamamaat Λ tuldi aan Λ Suusi Cristo giñmaat Λ tuli maisiu oodami.

¹³ Aapim Λ camaat Λ isducatai ivuaadana aan Λ Λ quioma aid Λ si Λ gidiña aan Λ Λ judidíu vaavoidaragad Λ . Camaat Λ aapim Λ isali Λ soimaasi taatamituldiña aan Λ Λ gai ismaac Λ d Λ vaavoitudaiña Suusi Cristo. Aan Λ v Λ asi coodai iñ Λ lidadai.

¹⁴ Aan Λ vaamioma c Λ aga Λ gidiña Λ judidíu vaavoidaragad Λ siaa giñ Λ aaduñi ismaac Λ d Λ Λ rgiñ Λ panacami dai aan Λ vaamioma c Λ aga Λ gidiña giñ Λ aaduñicar Λ viituldiaragad Λ .

¹⁵ D Λ mos Diuusi Λ covai giñvuiusaitu aid Λ si abiaad Λ r Λ maiquiaa vuusai aan Λ . Λ gai s Λ allic Λ d Λ giñoigadai casc Λ d Λ .

¹⁶ Dai aan Λ maí Suusi aid Λ si Diuusi ip Λ li. Casc Λ d Λ istutuidi aan Λ isaagiadagi Diuusi ñiooquid Λ Λ gai ismaac Λ d Λ mait Λ rjudidíu sai Λ gai Λ p Λ maat Λ na isducatai c Λ agac Λ r Λ vuvaiagi. Aid Λ si t Λ l Λ aan Λ Suusi Cristo aid Λ otoma maiagidi aan Λ tomali Λ maadutai,

17 tomali maiotoma ii aanΛ Jerusaleenamu dai nΛidamu Λgai ismaacΛdΛ arSuusi Cristo ojootosadΛ apΛga isaanΛ. Baiyoma otoma ii aanΛ Araaviamu. Dai gooquiΛrΛ apamu divia aanΛ DamaascΛrΛ.

18 Dai asta vaica uumigicΛdΛ ii aanΛ Jerusaleenamu. AidΛ maí aanΛ Piiduru dai ΛΛmadu daja aanΛ goo Λcaldi.

19 Dai tΛΛ aanΛ Jacovo ΛpΛ Suusi suculidΛ dai Λгаа Suusi ojootosadΛ gia maitΛΛ aanΛ.

20 MaatΛ Diuusi sai istumaasi gΛnoojidi aanΛ arvaavoi.

21 Dai gooquiΛrΛ ii aanΛ Siiriamu dai Siliisiamu.

22 Garaaduñi vaavoitudadami ismaacΛdΛ JudeeΛrΛ oidacatadai maitiñmaatΛcatadai.

23 Moscajiomacana Λgai sai aanΛ ΛΛquioma soimaasi taatamituldiña Λvaavoitudadami dai cΛΛdaiña Suusi Cristo gooquiΛrΛ casi gaaagidi isSuusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviadami.

24 Dai cΛΛga ñioocaiña Diuusi vΛΛtarΛ cajiomacatai gomaasi.

2

1 Dai cadaivunucai bai vΛstan dan maacova uumigi apamu ii aanΛ Jerusaleenamu ΛΛmadu Bernabé. Dai vaidacai aanΛ Tito.

2 Diuusi giñaaagidi sai gaamu iimΛna cascΛdΛ ii aanΛ. Dai JerusaleenΛrΛ gΛnΛmpagi vΛΛsi Λvaavoitudadami tΛaanΛdamigadΛ antai aanΛ aagidi istumaasi mamaatΛtuldi aanΛ ismaacΛdΛ maitarjudidíu aagaitai Suusi Cristo cΛΛgacΛrΛ garvuviaadamiga, dai tΛcacai aanΛ sabai cΛΛgadu giñmamaatΛtuldaraga.

3 Vai Λgai pocaiti sai cΛΛgadu cascΛdΛ maitΛjai Λgai isΛTito iquitΛagi gΛtuucuga tomaasi Λgai maitarjudíucataidai.

4 Ami vaapa ΛΛmoco yaatavogami. Λgai pocaiti saidΛ arvaavoitudadami dΛmos maitarvaavoi. Λgai vaapa dai nΛida agai sabai garvaavoi isaatΛmΛ ismaacΛdΛ cavaavoiu Suusi Cristo camaiΛΛgidi Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ. Dai Λgai ipΛlidadai isvΛΛscatai ΛΛgiada aatΛmΛ Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ. Λgai gia ipΛlidadai isTito iquitiagi gΛtuucuga.

5 DΛmos aatΛmΛ maiΛΛgi, ipΛlidadai isaapimΛ apiavaavoitudadagi isSuusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviadami dai maisiu tΛtΛgitodagi isistutuidi iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi Moseesacaru sΛΛlicamigadΛcΛdΛ.

6 DΛmos Λvaavoitudadami tΛtΛaanΛdamigadΛ maitiñaaagidi ansai Λma maasi gamamaatΛtuldiña aanΛ. AanΛ maivuaama iñΛlidi tΛtΛaanΛdamicatai Λgai. Diuusi Λmadugan duucaí nΛidi vΛΛscatai cascΛdΛ.

7 Λgai maitiñaaagidi isducatai gamamaatΛtuldiada aanΛ. Λgai maatΛ tΛΛ isDiuusi giñmaa Λaa duiñdagai ansai mamaatΛtuldiada aanΛ ismaacΛdΛ maitarjudidíu isSuusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviadami poduucai isduucai maa Λgai Piiduru Λaa duiñdagai dai aagidiña Λgai Λjudidíu isSuusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviadami.

8 Diuusi maa sΛΛlicami Piiduru saidΛ arrootosadΛcana Suusi Cristo dai aagidiña Λjudidíu sai Suusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviadami, dai Diuusi giñmaa aanΛ apΛ sΛΛlicami ansaidΛ arrootosadΛcana Suusi Cristo dai aagidiña ismaacΛdΛ maitarjudidíu sai Suusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviadami.

9 CascΛdΛ Jacovo ΛΛmadu Piiduru ΛΛmadu Vuaana, ismaacΛdΛ arvaavoitudadami baitΛguucacamigadΛcana, maatΛ tΛΛgacai isDiuusi sΛΛlicadΛ cΛΛgacΛrΛ garnΛidi aatΛmΛ, aanΛ ΛΛmadu Bernabé, Λgai aliΛ baigΛnΛΛli aatΛmΛcΛdΛ. Dai garaagidi tΛsai apiaaagidiña aatΛmΛ Diuusi ñiooquidΛ ismaacΛdΛ maitarjudidíu sai Λgai apiaaagida agai Diuusi ñiooquidΛ Λjudidíu.

10 Dai garaagidi Λgai apΛ tΛsai vΛΛscarΛ soicΛiña aatΛmΛ Λsoitutuigami, tomaasi aanΛ vΛΛscarΛ ivuaadana gomaasi.

11-12 Aidasi ii Piiduru Antioquiiamu siaaco daraajatadai aatama, agai tucamidara gacuaadana agai amadu ismaacada maitarjudidíu. Damos aidasi ami dada amaco Jacovo aaduñda, Piiduru camaitauu ismaacada maitarjudidíu amadu. Agai maitipaliditadai isñiooquiadagi arjudidíu vaavoitudadami ismaacada apiaagiditadai Moseesacaru sállicamigada. Cascada aanu bagaimi povuaadatai agai.

13 Amaasi vaavoitudadami judidíu uraava Piiduru tomasi agai aagaitadai amo istumaasi dai ama maasi idui. Dai asta Bernabé uraava agai tomasi Bernabé pocaititadai sai gaaagaitadai isdagituagi Moseesacaru sállicamigada, gooquiara vaascara apamu agida aliditadai.

14 Damos aidasi taa aanu ismaicaga ivuaadatadai agai isducatai aagai Diuusi ñiooquidara, amaasi aanu potatadai Piiduru vaaasi vaavoitudadami vuitapi: “Maicaga ivueeyi aapi. Tomasi aapi arjudíu vaascara aiquioma gajiaadara viaa aapi Moseesacaru sállicamigada. ¿Dai ducatai sivi ipalidi aapi isagai ismaacada maitarjudidíu agiadagi Moseesacaru sállicamigada”? antatadai aanu.

15 Aatama arjudidíu, gardada dai garaaduñicaru arjudidíu cascada.

16 Damos vaascara caa maata aatama sai Diuusi cagacara naidi oodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vaavoitudatai Suusi Cristo maisiu mosagiditai Moseesacaru sállicamigada. Aatama cagacara vuvauia aralidi cascada vaavoitu Suusi Cristo dai camavaavoitudai Moseesacaru sállicamigada.

17 Aidasi aatama mamaataraitadai sai Suusi Cristo cagacara naidi oodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai, amaasi maí aatama isaatama aapa arsoimaasi ivuaadami apan duucai agai ismaacada maitarjudidíu. Damos maitistutuidi aatama ispotiyagi sai Suusi Cristo soimaasi garduñtuli.

18 Dai iñsaanu apamu gamamaatatuldiadagi sai gaaagai isagiadagi Moseesacaru sállicamigada dai poduucai cagacara vuvauiyagi aida gia gamamaatatuldiadamudai aanu istumaasi cagajiaadara viaa aanu dai poduucai sállicada soimaasi ivuaadamudai aanu.

19 Aanu agida iñaliditadai Moseesacaru sállicamigada damos maitistui aanu cascada maí aanu sai tomali amaadutai maitistutuidi iscagacara vuusiagi Moseesacaru sállicamigadacada. Cascada gajiaadara viaa aanu Moseesacaru sállicamigada dai vaavoitu Suusi Cristo dai poduucai cagacara oidaga isducatai Diuusi ipalidi.

20 Aidasi Suusi Cristo muu curusiaba aida abiaadara camainamaga Moseesacaru sállicamigada cascada aidasi vaavoitu aanu Suusi Cristo aanu gajiaadara viaa Moseesacaru sállicamigada. Dai sivi Suusi Cristo giñamadu daja daida aanu ivueeyi istumaasi agai ipalidi maisiu istumaasi aanu ipalidi. Suusi Cristo giñoigadai dai agai muu curusiaba ansai aanu cagacara vuusaiña.

21 Dai sállicada vaavoitudai aanu ismosacaasi sioora vaavoitudai Suusi Cristo cagacara vuvacai dai Diuusi oigaldi soimaascamigada dai cagacara naidiña. Damos sioora pocaitiadagi sai gaaagai isagiadagi Moseesacaru sállicamigada dai poduucai cagacara vuvauiyagi agai gia gajiaadara vipieeyi vaaasi istumaasi idui Suusi Cristo aidasi muu curusiaba. Aanu gia maitipalidi ispoduucai ivuaadagi.

3

1 Aliu vupuiiruga aapimu giñaaduñi vaavoitudadami Galaasiara oidacami gandagitocai isganvupuiirumadagi aa oodami ganyaatagi ganmamaatatulditai ama maasi ñiooqui masai maiagidiña Diuusi ñiooquida. Aanu caga ganmaatutuli isSuusi Cristo muu curusiaba sai cagacara vuvacana oodami.

2 Tatagitodavurai aapimu sai Diuusi Ibadu divia dai ganamadu daaca agai vaavoitudacai aapimu Suusi Cristo dai maisiu agidacai aapimu Moseesacaru sállicamigada.

³ SállicadΛ vupuiiruga aapimΛ. CΛΛ maataΛ aapimΛ sai aidasi gΛnaaga aapimΛ isoidacagi isducatai Diuusi ipΛlidi Diuusi IbΛadΛ gΛnsoi. CascadΛ glaagai ismaatΛca aapimΛ sai maitistutuidi aapimΛ isivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi ΛΛgiditai Moseesacaru sállicamigadΛ.

⁴ AapimΛ aliΛsi soimaa taata vaavoitudacai Suusi Cristo cascadΛ aanΛ ipΛlidi isgomaasi gΛnsoiñagi mai apiavaavoitudada aapimΛ.

⁵ Diuusi ootoi gΛibΛdaga dai gΛnΛΛmadu daacana dai Diuusi ivueeyi naana maasi gΛgΛrducami aapimΛ gΛnsaagida vaavoitudacai aapimΛ Suusi Cristo maisiu ΛΛgidacai aapimΛ Moseesacaru sállicamigadΛ.

⁶ CΛΛ maataΛ aapimΛ isducatai Avraañicaru vaavoitu Diuusi dai poduucai istui isimiagi tΛvaagiamu.

⁷ Poduucai cΛΛga gΛmaataΛ sai siooraΛ vaavoitudai Diuusi Λgai ΛrAvraañicaru cajjudadΛ ducami.

⁸ Diuusi camaatacatadai iscΛΛgacΛrΛ nΛijada agaitadai mui oodami ismaacadΛ maitarjudidíu ducami istomali Λmo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vaavoitudacai Λgai Suusi Cristo, cascadΛ Diuusi potΛtdai Avraañicaru: “AanΛ baiΛΛliatudamu vΛΛsi oodami oidigi daama oidacami aapi gΛcajiudagacadΛ”, astΛtdai Diuusi.

⁹ Poduucai Diuusi baiΛΛliatudai siooraΛ vaavoitudai Suusi Cristo poduucai isduucai Diuusi baiΛΛliatu Avraañicaru vaavoitudacai Λgai Diuusi.

¹⁰ SiooraΛ vaavoitudai isistutuidi iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi ΛΛgidacai Moseesacaru sállicamigadΛ, Diuusi gajiaadΛrΛ viaa Λgai Λgai. Pocaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ: “VΛΛscatai ismaacadΛ mai vΛΛscarΛ ΛΛgiada vΛΛsi Moseesacaru sállicamigadΛ Diuusi sállicadΛ gajiaadΛrΛ viaa Λgai”.

¹¹ Pocaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ ΛpΛ: “MosΛcaasi siooraΛ vaavoitudagi Diuusi, Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidiña ducami istomali Λmo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai dai Λgai vΛΛscarΛ oidacamu Diuusi ΛΛmadu”. Poduucai cΛΛga gΛmaataΛ isDiuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidi oodami ducami istomali Λmo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vaavoitudaitai Suusi Cristo maisiu cΛΛgacΛrΛ vuvacai mosΛΛgiditai Moseesacaru sállicamigadΛ.

¹² SiooraΛ vaavoitudai isistutuidi iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi ΛΛgidacai Moseesacaru sállicamigadΛ maiΛpan duucai tΛtΛgitoi Λgai ismaacadΛ vaavoitudai isSuusi Cristo ΛrcΛΛgacΛrΛ vuviadami.

¹³ Diuusi gajiaadΛrΛ viaa Suusi Cristo curusiaba maisiu soimaasi ivuaadatai Suusi dΛmos soimaasi ivuaadatai aatΛmΛ. Poduucai Suusi Cristo cΛΛgacΛrΛ gΛrvuvaitu aatΛmΛ ismaacadΛ vaavoitudai Λgai dai Diuusi gΛroigali dai camaigajiaadΛrΛ gΛrviaa Λgai tomasi ΛΛquioma maiΛΛgidiña aatΛmΛ Diuusi sállicamigadΛ. Suusi Cristo casoimaasi taata aatΛmΛ gΛrvΛatarΛ cascadΛ. Ajudidíu coodaiña ismaacadΛ aliΛ soimaasi ivuaadana dai saigiaraiña sai maatΛna aa issoimaasi idui Λgai. CascadΛ pocaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ sai sállicadΛ gajiaadΛrΛ vipieeyi Diuusi Λgai ismaacadΛ gΛsaigiatudai soimaasi ivuaadatai.

¹⁴ Dai poduucai Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaida Λgai Λgai ismaacadΛ maitarjudidíu vaavoitudaitai Λgai Suusi Cristo poduucai isduucai Diuusi cΛΛgacΛrΛ vusaitu Avraañicaru vaavoitudacai Λgai Diuusi. Dai Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacamu vΛΛsi vaavoitudadami. Poduucai isduucai aagai Diuusi.

¹⁵ Giñaaduñi, siΛΛscadΛ Λmo oodami iduñiagi Λmo oojai siaaco aagai siooraΛ vΛΛtarΛca Λgai vustidadΛ siΛΛscadΛ muuquiagi Λgai dai daasagi gΛtΛtΛaaraga tomali Λmaadutai maitistutuidi isΛma duucai iduñiagi.

¹⁶ Poduucai ΛpΛ Diuusi vΛΛscarΛ ivueeyi vΛΛsi istumaasi aagai saidΛ iduñia Λgai. ΛΛquioma Diuusi potΛtdai Avraañicaru: “Avraañi, aapi ΛΛmadu Λmaadutai gΛcajiudadΛaiñdΛrΛ baiΛΛliatuda Λgai mui oodami aipacoga oidacami”, astΛtdai Diuusi. Avraañicaru cajjudadΛ ismaacadΛ aagai Diuusi sai baiΛΛliatuda Λgai mui oodami

ar Cristo. Dai maisiu moscaasi agai baialliatuda agai mui oodami dmos Avraañi ar baialliatuda agai mui oodami.

17 Cadaivunucai maaco sientu dan amo coobai dan baivastama uumigi aidasi abiaadara aagidi Diuusi gomaasi Avraañicaruru Diuusi maa gasallicamiga Moseesacaru. Dmos vascara maigajiaadara viaa agai istumaasi aagidi Avraañicaruru caaagidacai issalicada iduñia agai istumaasi aagidi.

18 Tomali amaadutai maitistutuidi iscalgacara vuvacui agi ivuaadacai istumaasi aagai Moseesacaru sallicamigada. Siora vaavoitudagi Diuusi agai dai calgacara vuvacai poduucacai isduucacai vaavoitu Avraañicaruru istumaasi aagidi Diuusi.

19 Moseesacaru sallicamigada vascara soí oodami sai maatana isiarsoimaasi ivuaadami. Diuusi ootoi gatataañicaruda sai maacana sallicamigada Moseesacaru taida Moseesacaru aagidi oodami. Dai Moseesacaru sallicamigada namacatadai asta aidauucami sidivia ar Cristo. ar Cristo ar Avraañicaruru cajiudadacatadai.

20 Diuusi ootosi arjudidú gasallicamiga aacada dmos Avraañicaruru gia lagi aagidi agai.

21 Dmos maacacai Diuusi gasallicamiga arjudidú vascara maigajiaadara viaa istumaasi aagidi ar Avraañicaruru. Moseesacaru sallicamigada maimaa guvucadagai tomali amaadutai saida ivuaadana istumaasi aagai sallicamigara. Isallicami gamaacadamudai guvucadagai istutiadamudai oodami iscalgacara vuvacadagi sallicamicada.

22 Dmos sallicamicada calga maata vasi oodami isiarsoimaasi ivuaadami dai istagito agai siora calgacara vuvaidagi poduucacai silascada matiagi oodami sai Suusi Cristo calgacara vuvaidi siora vaavoitudai aidai gia vaavoitudamu agai dai calgacara vuvacuimu.

23-24 Maiquiaa diviacai Suusi Cristo vascara maacatadai oodami istumaasi gaagai isivuaadagi dai istumaasi maitaagai isivuaadagi Moseesacaru sallicamigadara. Dai Moseesacaru sallicamigada namacatadai asta aidauucami sidivia Suusi Cristo. Diuusi ootoi Suusi Cristo sai calgacara garnidina agai ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vaavoitudaitai aatama.

25 Aidasi abiaadara divia Suusi Cristo casistutuidi oodami iscalgacara vuvacadagi vaavoitudacai agai, dai Moseesacaru sallicamigada cagajiaadara vii.

26 Vascatai aapim ar Diuusi maamarada vaavoitudaitai Suusi Cristo.

27 Dai aapim ismaacada cavapacoi vaavoitudacai Suusi Cristo agai cadivia dai ganlamadu daaca agai dai poduucacai istutuidi aapim iscal tutiacagi arpan duucacai Suusi Cristo calgacara oidacatadai tami oidi daama.

28 Vascatai ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo agai aaduna ganducami Suusi Cristo tomasi arjudiducagi ismaitarjudiducagi arpa, isarpioonacagi ischo arpa, tomasi arcalali isooqui arpa.

29 Dai vasi vaavoitudadami ar Avraañicaruru cajiudadai ganducami cascada vasi vaavoitudadami viaaca agai arpa vasi istumaasi aagidi Diuusi Avraañicaruru sai maquia agai cajiudadai.

4

1-2 Silascada muuquiagi amo oodami dai viida gavustuidaga gamara ali gali, a oodami nuucadacana vustuidada asta silascada gali agai. Oodami tomastuma piooi duucacai nidiña tomasi argaviidacami agai. Aali gali viaaca isalgiadagi oodami ismaacada nuucada vustuidada agai.

3 Maiquiaa diviacai Suusi Cristo vasi oodami viaacatadai gansallicamiga dai polidina agai sai lagi ditai gansallicamiga istutuidi iscalgacara vuvacui agi.

⁴ Aidasi caaayi istuigaco Diuusi ipalidi sai diviana Suusi Cristo tami oidigi daama Agai oodami duucai vuusai dai dladl arjudíu cascada Suusi lpla lligidiña judidíu sállicamigadl.

⁵ Aatama maicallaga lligidiña Moseesacaru sállicamigadl cascada viaacatadai is-soimaasi taatagi dmos Suusi Cristo callagacarla garvuvaitu vai poduucai aatama istutuidi isarmaamaradacagi Diuusi.

⁶ Dai cascada Diuusi ootoi galbadaga sai galamadu daacana cascada aatama garooga aagaiña.

⁷ Dai sivi Diuusi camaigapipiooñiga duucai garnaldi baiyoma gamaamara duucai garnaldi dai aatama lpla galmaaquimu Agai istumaasi maacai Agai gamaamara.

-----
⁸ Llaquioma aidasi maiquiaa maacatadai aapiml Diuusi siaa duutudaiña aapiml naana maasi istumaasi didiuusi aliditai.

⁹⁻¹⁰ Dmos sivi camaatl aapiml Diuusi dai Diuusi gamaamara duucai gannaldi. Dmos aapiml polidi masaidl istutuidi iscallagacarla vuvuquiagi mosacaasi ivuaadatai naana maasi vagimi daidl maitaata vuaadatai vllasi saapatoco poduucai isduucal ganviida ljudidíu. Aanl maimaatl istuisidl apamu vaavoituda alidi aapiml lpan duucal llaquioma.

¹¹ Aanl polidi sai giñaa duiñdaga maitansoi.

¹² Giñaaduñi aanl gandaanl masai gajiaadlra viaana ljudidíu sállicamigadl poduucal isduucal idui aanl. Dai aanl lpan duucal oidaga ismaacada maitarjudidíu. Aidasi ganlamadu daacatadai aanl aapiml callagacarla giñnaldiña.

¹³ Call maatl aapiml iscoococatadai aanl aidasi tucamidlra gandiviji aanl dai ganaagidi sai Suusi Cristo arcallagacarla vuviaadami.

¹⁴ Tomasi uuvadara maasi giñcoocodaga vllscarla aapiml callagacarla giñnaldiña dai callaga giñmiaadagi aapiml duucami iñsaanl aramo Diuusi taañicarudacamudai dai ducami iñsaanl arSuusi Cristocamudai.

¹⁵ ¿Tuimasi camaibaiganlidi aanl giñvui? Tucamidlra ali baiganlidi aapiml aanl giñvui dai asta ganvuupuji giñmaaquimudai lienl aapiml isbaigacamudai.

¹⁶ Dmos sivi gansaayu duucal giñnaldi aapiml ganaagidacal aanl istumaasi arvaavoi.

¹⁷ Aa oodami yaatavogami ganmamaatluldi naana maasi istumaasi. Agai call tuutiacami ganvueeyi masai callagacarla naldiña dai gajiaadlra giñviaana aanl.

¹⁸ Aliasl arcallagai isaipacoga ganoiglada oodami dai maisiu ganvupuiirumadadagi aipacoga. Callaga tagito aanl issallicald giñoigadaiña aapiml aidasi ganlamadu daacatadai aanl. Dai aanl ipalidi isquiaa giñoiglada aapiml tomasi maitanlamadu daja.

¹⁹ Giñaaduñi sállicald soigiñliatudai aapiml dai apiasoigiñliadamu aanl asta siascada sállicald callaga vaavoitu aapiml Suusi Cristo dai callaga oidacagi poduucal isduucal oidacana Suusi Cristo tami oidigi daama.

²⁰ Aanl ipalidi isganlamadu daacagi sivi dai poduucal maacagi aanl isducatal glaagai isganñiooquiada aanl. Dai aanl maitatagai istumaasi giñtatagituagi maicallaga gantatagitoital aapiml.

-----
²¹ Aapiml ismaacada ivuaada alidi istumaasi aagai Moseesacaru sállicamigadlra poliditai sai poduucal istutuidi iscallagacarla vuvuquiagi glaagai iscallaga maacagi aapiml istumaasi glaagai sállicamirl.

²² Moseesacaru oojai amo istumaasi aagaitai Avraañicaru dai pocaiti sai Avraañicaru maamaracatadai gooca callali. Amoco armaradl Agaaracaru. Agaar arcusñirugadacatadai Avraañi. Dai agamai armaradl Saracaru. Sara arAvraañi ooñigadl.

²³ Diiusi aagidi Avraañi saida Sara marata agaitadai cascada marai agai tomasi casi aroquimudadacatadai agai. Damos acusñiirugada maitaroquimudadacatadai cascada marai.

²⁴⁻²⁵ Vlassi gomaasi ganaagidi aanai vai poduucai vaamioma calaga maata calcagi aapimaa vlassi istumaasi Diiusi aagidi Moseesacaru agiidi Siñaiiarai aidasi maa agai gasalicamiga, dai maata calca aapimaa lapaa vlassi istumaasi Diiusi aagidi Avraañicaru aidasi aagidi saida iduñi agaitadai mui naana maasi calcagaducami agai vlatara. Ismaacada vaavoitudai saida istutuidi iscalgacara vuvaquiagi lagiditai Moseesacaru sallicamigada atataandami soimaasi taatatuldi dai asta cooda sioraa maicalaga lagiadagi sallicami. Poduucai isduucai Avraañicaru istutuiditadai issoimaasi taatatuldiagi Aaaracaru ismaicalaga lagiadagi. Ajudiduu aragai ismaacada vaavoitudai saida istutuidi iscalgacara vuvaquiagi lagiditai Moseesacaru sallicamigada. Agai arIsireliara oidacami dai Jerusaleenara oidaga ajudiduu tataanadamigada.

²⁶ Damos aatama vaavoitudai isSuusi Cristo argalagacara vuviadami dai cascada aatama armaamarada Diiusi. Dai Suusi Cristo argartaandamiga. Dai agai oidaga tavaagiara siaaco vlassatai cagajiaadara vii Moseesacaru sallicamigada, dai malaca iimimu aatama tasai oidacamu tomastuigaco Diiusi lamadu.

²⁷ Dai pocaiti Diiusi ñiooquidara sai Diiusi potatadai Sara aidasi Avraañicaru lamadu daacatadai gacusñiiruga:
Baigi galliada aapi Sara tomasi maiquiaa marai aapi, tomasi maitistutuidi aapi ismaamatagi.

Iñacadañi baigalliaracada tomasi maiquiaa cooco duduaaiditai.

Vaamioma maamata agai aapi sia gacusñiiruga.

Ascaiti Diiusi.

²⁸ Diiusi aagidi Avraañicaru lamadu Saracaru sai maarata agaitadai cascada mara agai dai Isaa talaai. Aatama vaavoitudai Suusi Cristo poduucai isduucai Avraañicaru vaavoitu Diiusi cascada aatama Avraañicaru cajiudadal garducami.

²⁹ Ajaar marada Ismael talagiducataidai. Ismael soi duucai naidiña Isaa. Isaa agai dai vuusai Diiusi Ibadal guvucadadacada. Poduucai lapaa ajudiduu ismaacada vaavoitudai saida istutuidi iscalgacara vuvaquiagi lagiditai Moseesacaru sallicamigada soimaasi gartaatamituldi aatama ismaacada vaavoitudai saida istutuidi iscalgacara vuvaquiagi vaavoitudaitai Suusi Cristo.

³⁰ Damos Diiusi ñiooquidara pocaiti sai Sara potatadai Avraañi: “Ootosaño gocusñiiru vai imana tabiaadara lamadu gamara. Marada maitistutuidi istaandagi gavastuidaga lamadu giñmara”, astatadai Sara.

³¹ Giñaaduñi aatama maiviaa islagiadagi Moseesacaru sallicamigada baiyoma aatama mosvaavoitudai Suusi Cristo vai agai calgacara garvuvaidi, dai aatama arDiiusi maamarada.

5

¹ Suusi Cristo calgacara garvuvaitu tasai camaitivuaadana vlassi istumaasi aagai Moseesacaru sallicamigadara. Aliasaa gaaagai isapiavaavoitudada aapimaa Suusi Cristo dai maisiu apamu lagiadagi vlassi Moseesacaru sallicamigada. Alia sijaiga iscalaga lagiadagi Moseesacaru sallicamigada.

² Calgavar gantagito calca istumaasi ganoojidi aanai. Aana arPaavora daida ganaagidi sai isaapimaa vaavoitudai sai iiquititai gantuucuga poduucai isduucai aagai Moseesacaru sallicamigada istutuidi iscalgacara vuvaquiagi aidaa gia Suusi Cristo maitansoicai.

³ Apamu ganaagidi aanai sai sioraa iiquitiagi gantuucuga agai gia viaa islagiadagi vlassi istumaasi aagai Moseesacaru sallicamigada.

⁴ AapimΛ ismaacΛdΛ vaavoitudai sai Diuusi cΛagacΛrΛ gΛnnΛidi ducami istomali Λmo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai mosΛagiditai Moseesacaru sΛlicamigadΛ cagaji-aadΛrΛ viaa aapimΛ Suusi Cristo Λmadu Diuusi ismaacΛdΛ gΛnoigΛdai.

⁵ Dai Diuusi IbΛadΛ garsoicΛi isapiavaavoitudada aatΛmΛ Suusi Cristo. Agai muu curusiaba sai Diuusi garoigΛldiña garsoimaascamiga dai cΛagacΛrΛ gΛrnΛidiña duucami istomali Λmo imidagai maisoimaasi iduunimudai aatΛmΛ. CascadΛ iimia ragai aatΛmΛ tΛvaagiamu siaaco daja Suusi Cristo.

⁶ Dai camaiviaa aatΛmΛ isiquitiagi gartuucuga isduuca i aagai Moseesacaru sΛlicamigadΛ Λgai camainamΛga cascadΛ. Baiyoma gΛaagai tΛsvaavoitudada Suusi Cristo dai garoigΛadagi aipacoga.

⁷ AidΛsi maiquiaa gΛnsaagida dada ΛmamaatΛtuldiadami yaatavogami aapimΛ cΛga vaavoitudaiña. ¿TuimΛsi camaiΛgidi Suusi Cristo mamaatΛtuldiaragadΛ?

⁸ Diuusi ipΛli isaapimΛ vaavoitudagi Suusi Cristo dΛmos aapimΛ camaitivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi.

⁹ MaatΛcavurai sai tomasi Λmaduga mamaatΛtuldiadami yaatavogami vΛascΛrΛ istutuidi isvupuiirumada mui oodami.

¹⁰ AanΛ cΛga vaavoitudai sai Suusi Cristo gΛnsoiña agai mai aagiada aapimΛ istumaasi gΛnmamaatΛtuldi aanΛ. Dai Diuusi soimaasi taatatuldiamu tomasioorΛ sioorΛ gΛnvupuiirumadadagi.

¹¹ Giñaaduñi iñsaanΛ quiaa aagiadamudai Λoodami sai iquitΛcΛiña gΛntuucuga dai poduucai cΛagacΛrΛ vuvaquiagi aidΛ gia Λjudidíu maisoimaasi giñtaatamituldiadamudai tomali maibacocodamudai giñvui. DΛmos aanΛ agidi sai viaa Λgai isvaavoitudadagi isSuusi Cristo muu curusiaba dai poduucai cΛagacΛrΛ vuvaquiagi cascadΛ soimaasi giñtaatamituldi Λgai.

¹² AanΛ ipΛlidi sai iimΛna bodΛrΛ Λyaatavogami ismaacΛdΛ gΛnvupuiirumadai.

¹³ Diuusi cΛagacΛrΛ gΛnvuvaitu mΛsai camaiviaacana isΛagiadagi vΛasi istumaasi aagai Moseesacaru sΛlicamigadΛrΛ. DΛmos maitΛagagai mΛsivuaadagi mosΛcaasi istumaasi aapimΛ Λgi ipΛliadagi. Baiyoma gΛaagai mΛsigΛnsoicΛdagi aipacoga gΛnoigΛdaitai.

¹⁴ Poduucai isduuca i aagai Suusi Cristo. Agai pocaiti: “OigΛadavurai aa oodami poduucai isduuca i gΛnoigΛdai aapimΛ Λgi”, ascaiti Suusi Cristo. IsmaacΛdΛ sΛlicΛdΛ oigΛada aa oodami Λgai gia ivueeyi vΛasi istumaasi aagai Diuusi sΛlicamigadΛrΛ.

¹⁵ DΛmos isaapimΛ gΛnñiooquiada aipacoga dai gΛncΛdΛdagi poduucai camaicΛagacΛrΛ gΛnnΛijadan tada aapimΛ aipacoga.

¹⁶ DΛmos aanΛ angΛnaagidi mΛsai ivuaadana vΛasi istumaasi Diuusi IbΛadΛ ipΛlidi dai maisiu mosΛcaasi istumaasi aapimΛ Λgi ipΛliadagi.

¹⁷ Oodami ivuaada Λlidi istumaasi maioojoidi Diuusi IbΛadΛ. Λgi potuutuiga oodami cascadΛ. Dai poduucai maitivueeyi istumaasi maatΛ sai gΛaagai isivuaadagi.

¹⁸ IsmaacΛdΛ ivueeyi istumaasi ipΛlidi Diuusi IbΛadΛ camaiviaa isΛagiadagi Λjudidíu sΛlicamigadΛ.

¹⁹ CΛga gamaatΛ siΛascadΛ oodami ivuaadagi istumaasi Λgi Λgai ipΛlidi. Agai googosi gΛnducami.

²⁰ Dai siaa duutudai naana maasi istumaasi Diuusi duuca i. Dai Λmoco cΛcΛΛdaraga. Dai aipacoga gΛncocodaiña dai gΛncΛdΛdaiña. Dai Λgacoitaraga. Dai oomaliga. DaidΛ ivueeyi mosΛcaasi istumaasi Λgi Λgai ipΛlidi. Dai gΛnvupui bacocoiña.

²¹ Dai coimudadΛ tuutuiga. Dai gΛncoodaiña aipacoga. Dai navacoitaraga. Dai aa naana maasi soimaascami. AanΛ casi gΛnaagidi dai Λpamu gΛnaagidi sai sioorΛ ivuaadagi gomaasi Λgai gia maiimi agai mΛca siaaco Diuusi gatΛaanΛi.

²² Damos si¹ascada amo vaavoitudadami ²aggiadagi Diuusi Ib³adaida gia Diuusi Ib⁴ada soicai ⁵agai sai oig⁶adaiña aa oodami, dai soicai sai baig⁷alidiña dai soicai sai g⁸ib⁹astacan tadacana, dai soicai sai maivui ñioocaiña Diuusi si¹⁰ascada soimaasi taata-madagi, dai soicai sai ¹¹ca tuigacana, dai soicai sai soicaiña aa oodami, dai soicai sai ivuaadana istumaasi aagada,

²³ dai soicai sai maioomaliacana, dai soicai sai maibaamucuiña tomali maigogoosi g¹aducamicana. V²asi gomaasi mait³arsoimaascami casc⁴ada maidaidi Moseesacaru s⁵allicamigada gomaasi.

²⁴ Dai ¹agai ismaac²ada cavaavoitudai Suusi Cristo cagajiaad³ara viaa v⁴asi istumaasi ⁵aggi ⁶agai ip⁷alidi isivuaadagi casc⁸ada camaigogoosi g⁹aducamica tomali maiomalica tomali maitivueeyi naana maasi istumaasi ismaac¹⁰ada ¹¹aggi ¹²agai ip¹³alidi isivuaadagi.

²⁵ Diuusi Ib¹ada g²armaa ib³adagai utudui vaavoitudaitai Suusi Cristo, casc⁴ada ali⁵asi g⁶aaagai isivuaadagi aat⁷ama v⁸asi istumaasi ip⁹alidi Diuusi Ib¹⁰ada.

²⁶ Dai aat¹ama mait²aaagai isg³ag⁴arduc⁵ada g⁶ar⁷liadagi poduucai g⁸anvupuid⁹ara v¹⁰aat¹¹acana oodami. Dai mait¹²aaagai iscoimudada tuutiacagi.

6

¹ Is¹amo vaavoitudadami todian duucai soimaasi iduñiagi, aapim² ismaac³ada c⁴aga ⁵aggi Diuusi Ib⁶ada g⁷aaagai m⁸asaagidiagi sai daan⁹ana Diuusi sai oig¹⁰aldiana dai g¹¹aaagai m¹²asaagidiagi sai camaisoimaasi ivuaadana sai baiyoma c¹³aga ¹⁴aggi Diuusi Ib¹⁵ada. Damos mait¹⁶aaagai m¹⁷asbagadagi. G¹⁸aaagai m¹⁹astat²⁰agitodagi is²¹Diaavora istutuidi is-soimaasi g²²anduiñtuldiagi aapim²³ ara.

² Poduucaiav¹ar g²ansoic³ada aapim⁴ aipacoga si⁵ascada soimaasi taatamada aapim⁶ dai poduucai ivuaadamu aapim⁷ istumaasi aagai Suusi Cristo mamaat⁸tuldaragad⁹ara.

³ Is¹amaadutai g²aduc³ada g⁴aliadagi ⁵agai gia ⁶aggi g⁷avuiirumadai dai maitistutuidi issoic⁸adagi aa.

⁴ V¹ascatai g²aaagai ist³at⁴agitodagi sabai c⁵aga ivueeyi istumaasi Diuusi ip⁶alidi. Is⁷c⁸aga ivuaada ⁹agai poduucai baig¹⁰alidiña. Maitav¹¹ar g¹²ant¹³agitu ñajada isducatai ivueeyi aa casc¹⁴ada maipocaitiada aapim¹⁵ masai vaamioma c¹⁶aga ivueeyi is¹⁷agai.

⁵ V¹ascatai viaa is²aj³aggi ivuaadagi istumaasi Diuusi ip⁴alidi dai sioor⁵ maitivuaada istumaasi Diuusi ip⁶alidi ⁷aggi ⁸agai arduñida.

⁶ Sioor¹ armamaat²ardami ³agai viaa issoic⁴adagi istuc⁵ada istuutiadagi sioor⁶ ma-maat⁷tuldiadagi.

⁷⁻⁸ Maitav¹ar g²anvupuiirumadada aapim³ poliditai sai oodami istutuidi isyaatagiadagi Diuusi. Diuusi maata v⁴assiaacatai casc⁵ada tomali amaadutai maitistutuidi isyaatagiadagi. Sioor⁶ ivuaadagi istumaasi ⁷aggi ⁸agai ip⁹alidi dai maisiu istumaasi Diuusi ip¹⁰alidi ¹¹agai gia maitistutuidi is¹²c¹³agac¹⁴ara oidacagi dai maiimimu Diuusi ¹⁵amad¹⁶u. Damos sioor¹⁷ ivuaadagi istumaasi ip¹⁸alidi Diuusi Ib¹⁹ada ²⁰agai gia iimi ²¹agai t²²avaagiamu dai tomastuigaco oidacamu Diuusi ²³amad²⁴u.

⁹ Casc¹ada mait²aaagai isoojoadagi ivuaadatai istumaasi ip³alidi Diuusi Ib⁴ada. Poduucai Diuusi amo imidagai g⁵armaaquimu mui naana maasi istumaasi c⁶ac⁷agaducami t⁸avaagi⁹ara isapiaivuaadagi istumaasi ip¹⁰alidi Diuusi.

¹⁰ Casc¹ada si²ascada istutiada aat³ama g⁴aaagai t⁵assoic⁶adagi sioor⁷ tagitu amo istumaasi sioma c⁸aga g⁹aaagai t¹⁰assoic¹¹adagi g¹²araaduñi vaavoitudadami.

¹¹ Sivi aan¹ ²aggi g³anoojidi casc⁴ada g⁵ag⁶ardu idi oojai.

¹² Amamaat¹tuldiadami yaatavogami ²agai dai g³anaagidi masai viaa isiiquitiagi g⁴antuucuga dai poduucai c⁵agac⁶ara vuvaquiagi. ⁷Agai poduucai ivueeyi sai c⁸agac⁹ara

nλidiña λjudidíu dai maisiu soimaasi taatamituldiña vaavoitudaitai λgai sai Suusi Cristo muu curusiaba sai cλλgacλrλ vuvacλiña oodami.

¹³ Tomali λgai ismaacλdλ iquitλcλi gλntuucuga maitivueeyi vλλsi istumaasi aagai Moseesacaru sλλlicamigadλrλ. Dλmos λmamaatλtuldiadami yaatavogami ipλlidi isaapimλ iquitiagi gλntuucuga vai poduucai gλgλrducλdλ gλnλliada λgai ivuaadatai aapimλ istumaasi λgai gλntλaanλi.

¹⁴ Aanλ gλducλdλ giñλlidi muucucai gλrtλaanλdamiga Suusi Cristo curusiaba sai cλλgacλrλ vuvacλiña oodami maisiu λma maasicλdλ. Dai cascλdλ aanλ camaioojoidi isivuaadagi istumaasi ivueeyi λgai ismaacλdλ soimaasi ivueeyi.

¹⁵ Ismaacλdλ vaavoitudai Suusi Cristo maitλrsoiñi isiquitλquicagi tuucugadλ ischo λλpλ. Baiyoma λrsoiñi isviaacagi λmo ibλdagai utudui.

¹⁶ Aanλ ipλlidi sai Diuusi iibλstudacan tadacana vλλsi ismaacλdλ vaavoitudai Suusi Cristo dai camaivaavoitudai Moseesacaru sλλlicamigadλ. Dai aanλ ipλlidi λλpλ sai Diuusi soigλλlidiña λgaicλdλ.

¹⁷ Sivi baitλqui camaitλaagai mλsvui ñioocadagi istumaasi aanλ gλnmamaatλtuli. Aanλ gaaagidi sai Suusi Cristo λrcλλgacλrλ vuviadami cascλdλ oodami soimaasi giñtaatamituldiña dai quiaa maasi siaaco saasarai λgai giñtuucuga.

¹⁸ Giñaaduñi, aanλ ipλlidi sai gλrtλaanλdamiga Suusi Cristo cλλgacλrλ gλnnλidiña. Mosλcaasi.

Idi oojai ooji Paavora Λvaavoitudadami EfeesiΛrΛ oidacami

¹ AanΛ arPaavora dai gΛnoojidi aanΛ aapimΛ EfeesiΛrΛ oidacami ismaacΛdΛ vaavoitudai Suusi Cristo. AapimΛ arDiuusi Λcovai vuvaidadΛ. AanΛ arrootosadΛ Suusi Cristo. Diuusi ipΛli cascΛdΛ.

² AanΛ ipΛlidi isDiuusi gΛrooga ΛΛmadu Suusi Cristo gartΛaanΛdamiga cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛijadagi dai gΛniibΛstudacan tadacagi.

³ Diuusi ivueeyi naana maasi cΛcΛΛgaducami aatΛmΛ gΛrvΛΛtarΛ. Ootoi Λgai Suusi Cristo sai Λgai gΛrΛΛmadu daacana dai sai Λgai gΛroigΛldiΛna garsoimaascamiga dai cΛΛgacΛrΛ gΛrvuvaidiΛna dai gΛrmaacana gΛguvucadaga vai poduucai Λgai bai gΛrvueeyi tΛsai iimΛna tΛvaagiamu. VΛΛsi gomaasicΛdΛ aanΛ ipΛlidi isvΛΛsi vaavoitudadami aliΛsi baigΛnΛliadagi DiuusicΛdΛ dai cΛΛga Λiioocadagi Diuusi vui. Agai ΛroogadΛ Suusi Cristo gartΛaanΛdamiga.

⁴ Diuusi Λcovai gΛrvuvaitu maiquiaa iduucai oidigi abiaadΛrΛ. DaidΛ gΛrnΛidi ducami siCristo gΛrΛΛmadu daacagi. Suusi Cristo muuquia aagaitadai curusiaba tΛsai aatΛmΛ cΛΛgacΛrΛ vuvacΛna dai vuidΛrΛ guuquivana Diuusi maigΛpiΛr vΛΛtΛcatai gΛroigΛldacai Suusi Cristo garsoimaascamiga. Dai poduucai casi arducamicana istomali Λmo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai.

⁵ AliΛsi gΛroigΛdai Diuusi cascΛdΛ ΛΛqui abiaadΛrΛ ipΛli tΛsaidΛ armaamaradΛcana aatΛmΛ cΛΛgacΛrΛ gΛrvuvaidacai Suusi Cristo. Diuusi poduucai ipΛli cascΛdΛ.

⁶ Dai cascΛdΛ aliΛ siaa duutudai aatΛmΛ Diuusi dai cΛΛga Λiioocai Λgai vui. CΛΛ maata aatΛmΛ isDiuusi sΛΛlicΛdΛ cΛΛ tuiga cΛΛgacΛrΛ gΛrnΛiditai Λgai siΛΛscadΛ Λma duucai gΛrtΛtΛgitua aatΛmΛ dai camaisoimaasi ivuaadagi vaavoitudacai Diuusi maradΛ Suusi Cristo. Diuusi sΛΛlicΛdΛ oigΛdai Λgai.

⁷ Dai Diuusi sΛΛlicΛdΛ cΛΛ tuiga cΛΛgacΛrΛ gΛrnΛiditai cascΛdΛ ootoi gΛmara sai Λgai muucuna curusiaba sai poduucai cΛΛgacΛrΛ gΛrvuvaidiana dai gΛroigΛldana garsoimaascamiga.

⁸ Diuusi sΛΛlicΛdΛ gΛroigΛdai cascΛdΛ garsoicΛi iscΛΛga maata caΛcagi aatΛmΛ vΛΛsi ΛiiooquidΛ dai cΛΛga maatacagi isducatai gΛaagai isoidacagi.

⁹ Dai Diuusi gΛrmaatΛtuli istumaasi iduΛiΛna Λlidi Λgai istumaasi maimaatΛcatadai oodami ΛΛquioma.

¹⁰ VΛΛsi povΛduuΛiimu isducatai Λgai ipΛlidi. CascΛdΛ ootoi Diuusi gΛmara oidi daama sai Λgai arCristocana daidΛ arcΛΛgacΛrΛ vuviadamiana. Dai siΛΛscadΛ arpΛduΛiagi vΛΛsi istumaasi Diuusi ipΛlidi siΛpΛduΛiagi amaasi Cristo gataaanΛdamu tΛvaagiΛrΛ dai oidigi daama.

¹¹⁻¹² AatΛmΛ vaavoitudai Suusi Cristo dai ΛΛquioma Diuusi Λcovai gΛrvuvaitu daidΛ aroida agai istumaasi oidi Λgai Λvaavoitudadami. VΛΛsi gomaasi arpΛduΛiΛna agai poduucai isduucai ipΛlidi Diuusi. Diuusi ivueeyi istumaasi Λgai poΛlidi iscΛΛgadΛ. Poduucai idui Diuusi vaidΛ aatΛmΛ Λjudidíu ismaacΛdΛ arΛga vaavoitu Cristo cΛΛgacΛrΛ oidacana vai poduucai cΛΛga Λiioocadagi oodami Diuusi vui.

¹³ Dai aapimΛ vΛΛsi ismaacΛdΛ maitarjudidíu caΛ Λiiooqui ismaacΛdΛ arvaavoi daidΛ arcΛΛgaducami sai Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaidi tomasiooraΛ siooraΛ vaavoitudagi Suusi Cristo. Dai aapimΛ vaavoitu Suusi Cristo. Dai Diuusi ootoi gΛibΛdaga sai gΛnΛΛmadu daacana poduucai isduucai aagai Λgai. Dai poduucai cΛΛga gΛmaatΛ isaatΛmΛ armaamaradΛ Diuusi.

14 Poduucai cΛΛ maatΛ aatΛMΛ ΛΛmadu aapimΛ isDiuusi gΛrmaaqui agai vΛΛscatai vΛΛsi istumaasi agai. Vai vΛΛsi gomaasicΛΔΛ siaa duutuadagi dai cΛΛga ñioocadagi oodami Diuusi vui. Agai alia cΛΛ tuiga cascΔΛ.

15 AanΛ cajioma sai cΛΛga vaavoitudai aapimΛ Suusi Cristo dai sΛΛlicΔΛ oigΔdai aapimΛ aa vaavoitudadami.

16 CascΔΛ alia baigiñΛlidi aanΛ Diuusi vui aapimΛcΔΛ gΛntΛgitoitai siuu duucu daanΔdagi aanΛ Diuusi sai gΛnsoicΛiña.

17-18 Siaa duutuada aanΛ Diuusi Suusi Cristo gΛrtΛaanΛdamiga oogadΛ. Agai agai dai alia si gΛaagai isvΛΛsi oodami siaa duutuadagi. Dai daanΛi aanΛ Diuusi sai agai gΛnsoiñana iscΛΛga maatΛ caΛca aapimΛ Diuusi ñiooquidΛ daidΛ vaamioma maatΛcagi istumaasi Diuusi ipΛlidi ismaatΛca aapimΛ. Vai poduucai maatΛcagi aapimΛ vΛΛsi istumaasi Diuusi maatΛtuldia Λlidi siooγΛ vaavoitudai Suusi Cristo ismaacΔΛ Diuusi Λcovai vuvaitu. Dai ismaatΛcagi aapimΛ ΛpΛ siaa cΛcΛΛgaducami istumaasi Diuusi maacai vaavoitudadami,

19 dai isDiuusi alia viaa guvucadagai dai isΛgai gΛrsoicΛi aatΛMΛ vaavoitudadami gΛguvucadagacΔΛ. Dai gΛguvucadagacΔΛ

20 Diuusi duaacali Cristo coidadΛ saagidiaiñΔrΛ dai gΛbaana sΛΛlisa padΛrΛ dai tΛvaagiΛrΛ.

21 Dai maa guvucadagai sai vaamioma gatΛaanΛiña sitomas tuma sΛΛlicami viaacami vΛΛsi oidigi daama sivi dai tomastuigaco.

22 VΛΛscatai gΛaagai isΛΛgiadagi Cristo. Dai Diuusi maa sΛΛlicami saidΛ ΛrbaitΛcΛaacamigadΛcana vΛΛsi vaavoitudadami.

23 DaidΛ vΛΛsi vaavoitudadami ΛΛmadu Cristo ΛfΛmo adunumΛ gΛnducami. Dai Cristo ΛΛmadu daacana vΛΛsi vaavoitudadami poduucai istutuidi vaavoitudadami iscΛΛgacΛrΛ oidacagi.

2

1 ΛΛquioma Diuusi maitΛnΛΛmadu daacatadai alia soimaasi ivuaadana aapimΛ cascΔΛ. Damos sivi Diuusi casi gΛnmaa ibΔdagai utudui mΛsai cΛΛgacΛrΛ oidacana aapimΛ poduucai isduucai agai ipΛlidi.

2 ΛΛquioma Λpan duucai oidacatadai aapimΛ aa oodami, daidΛ ivuaadana istumaasi ΛDiaavora ipΛlidiña. ΛDiaavora agai dai gatΛaanΛi oidigi daama, dai soimaasi iduiñtulti ismaacΔΛ maiΛΛgiadagi Diuusi.

3 VΛΛscatai aatΛMΛ poduucai oidacatadai ΛΛquioma ivuaadana istumaasi ipΛlidiña dai istumaasi oojoidiña aatΛMΛ dai istumaasi tΛgitoiña aatΛMΛ. CascΔΛ gΛaagaitadai isDiuusi soimaasi gΛrtaatatuldiagi Λpan duucai aa ismaacΔΛ maivaavoitudai Suusi Cristo.

4 Damos Diuusi alia si gΛroigΔdai dai soigΛΛli aatΛMΛcΔΛ.

5 CascΔΛ aidΛsi Diuusi maigΛrΛΛmadu daacatadai, quiaa soimaasi ivuaadana aatΛMΛ, amaasi Diuusi gΛrmaa ibΔdaga utudui vaavoitudacai aatΛMΛ Suusi Cristo. Diuusi duaacali Cristo coidadΛ saagidaiñΔrΛ sai Λpamu oidacana dai Diuusi gΛrmaa ibΔdaga utudui Suusi Cristo diviacai sai gΛrΛΛmadu daacana. Diuusi soigΛΛli aapimΛcΔΛ cascΔΛ cΛΛgacΛrΛ gΛmvuvaitu.

6 Diuusi duaacali Suusi dai gΛbaana dai sΛΛlisa padΛrΛ tΛvaagiΛrΛ. Dai ΛΛquioma Diuusi maigΛrΛΛmadu daacatadai damos sivi gΛrmaa ibΔdagai utudui dai gΛrmaa sΛΛlicami tΛsai abaana daraajana tΛvaagiΛrΛ siaascΔΛ coiyagi Suusi Cristo gΛrΛΛmadu daaca cascΔΛ.

7 Dai poduucai Diuusi gatΛgidi vΛΛscΛrΛ isalia cΛΛ tuiga agai gΛrvui dai issΛΛlicΔΛ cΛΛgacΛrΛ gΛrΛidi vaavoitudacai aatΛMΛ Suusi Cristo.

⁸ Diuusi cΛΛgacαrα vuvaidi oodami maisiu cΛΛga oidacatai λgai. Baiyoma Diuusi cΛΛgacαrα nλidi oodami vaavoitudacai λgai Suusi Cristo. Gomaasi maiλλgi ivueeyi oodami Diuusi λgai daidλ ivueeyi.

⁹ Cascαdλ maitλaagai isgλgαrducαdλ gαnλliadagi oodami.

¹⁰ Dai Diuusi λgai daidλ gαrmaa ibλdagai utudui ismaacαdλ vaavoitudai Suusi Cristo sai cΛΛgacαrα oidacana. Poduucai isduucai Diuusi ipλli λλquioma abiaadαrλ.

¹¹ Aapimλ maitαrjudidíu, gαndλλdλ maitαrjudidíu cascαdλ. λjudidíu iquitλcλi gαnmaamara cλcλli tuucugadλ cascαdλ iquitλquicαdλ gαnaagaiña λgai aipacoga. Dai aapimλ ismaacαdλ maiiiquitλquicαdλ gαnaagaiña λgai.

¹² Gαntagitovurai aapimλ isλλquioma maivaavoitudaiña Cristo dai aapimλ maitαraaduñicatadai λjudidíu dai maimaatλcatadai aapimλ istumaasi aagidi Diuusi saidλ iduñi agaitadai λgai vλλatarλ. Aapimλ maiñλnαracatadai isiimiagi Diuusi λλmadu siλλscadλ coiyadi tomali Diuusi maitαnλλmadu daacatadai.

¹³ λλquioma maivaavoitudaiña aapimλ Diuusi tomali maidaanλiña aapimλ λgai sai gαnsoicλiña dλmos sivi vaavoitudai aapimλ Diuusi dai daanλi sai gαnsoicλiña vai λgai gαnsoicλi vaavoitudaitai aapimλ Suusi Cristo. λgai muu curusiaba dai aasi λλradλ vai poduucai tomasioorλ istutuidi isαrmaamaradλcagi Diuusi.

¹⁴ Judidíu viaacatadai gαnsλλlicamiga sai λλgi λgai istutuidi isαrmaamaradλcagi Diuusi. Cascαdλ judidíu dai ismaacαdλ maitαrjudidíu λλquioma αrgλnsasaayumλcana dai aidλsi divia Cristo bai dui sai camaitαrgλnsasaayumλcana sai baiyoma αrαmo adunumλ ducamicana.

¹⁵ Aidλsi abiaadαrλ muu Suusi Cristo curusiaba camaiñamλga sλλlicamigadλ λjudidíu cascαdλ casi istutuidi λjudidíu λλmadu ismaacαdλ maitαrjudidíu isgλnaadunumλ gαnducamicagi Suusi Cristo gαrλλmadu daacatai. Poduucai Cristo bai dui sai camaitαrgλnsasaayumλcana.

¹⁶ Aidλsi abiaadαrλ muu Suusi Cristo curusiaba tomasioorai istutuidi iscΛΛgacαrα vuvaquiagi vaavoitudacai λgai. Poduucai Suusi Cristo bai dui λjudidíu λλmadλ ismaacαdλ maitαrjudidíu sai camaiivui vλλatλcana Diuusi dai sai camaitαncocodaiña λgai aipacoga.

¹⁷ Suusi Cristo divia dai aipacoga gaaagidi naana maasi cλcλλgaducami siλλsi aapimλ ismaacαdλ maivaavoitudaiña Diuusi αcaasi λjudidíu ismaacαdλ cavaavoitudaiña Diuusi mλsai camaiivui vλλatλcana Diuusi

¹⁸ vaavoitudacai Suusi Cristo. Diuusi Ibλadλ garsoicλi tλsai vaavoitudana aatλmλ Suusi Cristo dai poduucai casi istutuidi λjudidíu λλmadu αmaitαrjudidíu isdaanλdagi Diuusi sai soicλiña.

¹⁹ Poduucai aapimλ camaitαrsibλadαrλ oidacami gαnducami baiyoma aapimλ λλmadu vλλsi vaavoitudadami αrαmo adunumλ gαnducami. Vλλscatai αrDiuusi maamaradλ cascαdλ.

²⁰ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadλ dai Cristo dai oojotosadλ Cristo aagai Diuusi ñiñioquidλ poduucai mai aapimλ. Dai vλλscatai ismaacαdλ gamamaatλtuli Cristo αrbaitλcλaacamigadλ.

²¹⁻²² Dai vλλscatai ismaacαdλ vaavoitudai Suusi Cristo αrαmo siλλgαmλ gαnducami. Poduucai idui Diuusi vai Diuusi Ibλadλ diviagi dai gαrλλmadu daacagi. Dai Diuusi αcovai gαrvuvaitu dai Diuusi Ibλadλ gαrλλmadu daja dai garsoicλi isvaamioma cΛΛga oidacagi dai vaamioma maatλ caλcagi Diuusi ñiñioquidλ.

3

¹ Vλλsi gomaasicαdλ aanλ Paavora gαndaanλi mλsai cΛΛgacαrα oidacana. Aanλ gαnaagidiña aapimλ ismaacαdλ maitαrjudidíu isSuusi Cristo αrcΛΛgacαrα vuviadami cascαdλ maisapi aanλ.

² AapimΛ camaatΛ lienΛ isDiuusi giñaaḡidi sai ḡanaagidana aanΛ sai Diuusi cΛΛḡacΛrΛ vuvaidi ΛpΛ ismaacΛdΛ maitarjudidíu. Gomaasi arΛmo sΛΛlicami ismaacΛdΛ Diuusi giñmaa. Diuusi cΛΛḡacΛrΛ ḡannΛidi aapimΛ cascΛdΛ.

³ AanΛ ḡanoojidi chiΛΛqui ñiooquicΛdΛ daidΛ ḡanaagidi isducatai Diuusi giñaaḡidi Λmo istumaasi istumaasi ΛΛquioma ΛΛḡi Diuusi maatΛcatadai.

⁴ SiΛΛscadΛ nΛida aapimΛ idi oojai maatΛmu aapimΛ iscamaatΛ aanΛ istumaasi ΛΛquioma ΛΛḡi Diuusi maatΛcatadai sai Cristo iduuñia ḡai Λmo istumaasi.

⁵ ΛΛquioma Diuusi maiaagidi gomaasi tomali Λmaadutai dΛmos sivi Diuusi IbΛadΛ aagidi ojootosadΛ Suusi Cristo ismaacΛdarΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ Diuusi Λcovai vuvaitu.

⁶ Dai pocaiti sai ismaacΛdΛ maitarjudidíu viaaca ḡai Λpan duucaḡi judidíu istumaasi Diuusi maaqui ḡai vaavoitudadami vaavoitudacai ḡai Suusi Cristo. Λjudidíu dai ismaacΛdΛ maitarΛjudidíu Λmo adunumΛ ḡanducami dai vΛΛsi istumaasi Diuusi aagidi judidíu sai iduuñi ḡai vaavoitudacai ḡai Suusi Cristo sivi arismaacΛdΛ maitarjudidíu vΛΛtarΛ ΛpΛ.

⁷ Diuusi giñmaa sΛΛlicami ansaidΛ ḡanaagidiña idi ñiooqui sai Suusi Cristo arcΛΛḡacΛrΛ vuviadami. AanΛ maicΛΛ tuigacana dΛmos vΛΛscarΛ Diuusi cΛΛḡacΛrΛ giñnΛidi daidΛ giñmaa ḡḡuvucadaga sai ḡanaagidiña aanΛ ñiooquidΛ.

⁸ AanΛ polidi issiooma maiñamΛḡa aanΛ isvΛΛsi vaavoitudadami dΛmos Diuusi giñmaa sΛΛlicami sai aagidiña aanΛ ismaacΛdΛ maitarjudidíu sai Suusi Cristo cΛΛḡacΛrΛ vuvaidi oodami daidΛ ivueeyi mui naana maasi vaavoitudadami vΛΛtarΛ. Tomali Λmaadutai maitistutuidi ismaatiḡi vΛΛsi istumaasi ivueeyi Cristo vaavoitudadami vΛΛtarΛ.

⁹ Dai Diuusi giñaaḡidi ansai aagidana aanΛ vΛΛsi oodami istumaasi Diuusi iduuñia Λlidi ΛΛquioma abiaadΛrΛ istumaasi tomali Λmaadutai maimaatΛcatadai. Diuusi idui vΛΛsiaΛcatai.

¹⁰ Poduucai ΛpΛdui vai nΛijadagi Diuusi tΛtΛaañicarudΛ ismaacΛdΛ tΛaanΛi tΛvaagiΛrΛ istumaasi ivueeyi Diuusi vaavoitudadami vΛΛtarΛ sai poduucai maatΛna Diuusi tΛtΛaañicarudΛ siΛΛ saituduga Diuusi.

¹¹ VΛΛsi gomaasi ΛpΛdui poduucai isduucai ḡai tΛtΛḡitoiña tomastuigaco daidΛ idui ḡai isducatai aḡai ootosacai Suusi Cristo oidigi daama.

¹² Dai vaavoitudai aatΛmΛ Suusi Cristo cascΛdΛ viaa aatΛmΛ sΛΛlicami isdaanΛdagi Diuusi sai ḡarsoicΛiña vaavoitudaitai isḡai ḡarcaΛ.

¹³ CascΛdΛ ḡandaanΛi aanΛ mΛsai maivuaam ΛnΛlidiña soimaa taatacatai aanΛ. AanΛ aagidi Diuusi ñiooquidΛ aapimΛ ismaacΛdΛ maitarjudidíu cascΛdΛ soimaa taataca aanΛ. Dai aapimΛ ḡaaḡai istΛtΛḡitodagi siΛΛsi ḡanoigΛdai aanΛ cascΛdΛ aliΛ baigiñΛlidi soimaa taatacatai aanΛ aapimΛcΛdΛ.

---

¹⁴ CascΛdΛ siaa duutudai aanΛ oogadΛ Suusi Cristo ḡartΛaanΛdamiga.

¹⁵ Diuusi idui vΛΛscatai. Idui ḡai oodami oidigi daama daidΛ idui ḡai ḡtΛtΛaañicaru tΛvaagiΛrΛ. VΛΛsi arΛmo oodami ḡarducami aatΛmΛ cascΛdΛ ḡarooḡa aḡaiña aatΛmΛ.

¹⁶ Diuusi sΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai. Dai daanΛi aanΛ Diuusi sai ḡai ḡanmaacana guvucadagai ḡaniibΛdagΛrΛ vai poduucai vaamioma cΛΛḡa tutiacana aapimΛ, Diuusi IbΛadΛ ḡanΛΛmadu daja cascΛdΛ.

¹⁷ Dai daanΛi aanΛ Diuusi sai Cristo ḡanΛΛmadu daacana vaavoitudaitai aapimΛ ḡai vai poduucai vaamioma cΛΛḡa oigΛada aapimΛ aa oodami.

¹⁸⁻¹⁹ Dai daanΛi aanΛ Diuusi mΛsai aapimΛ ΛΛmadu vΛΛsi vaavoitudadami maatΛna siΛΛsi ḡaroiḡΛdai Suusi Cristo tomasi maitistutuidi aatΛmΛ ismaatiḡi vΛΛsi siΛΛsi ḡaroiḡΛdai ḡai. Dai daanΛi aanΛ Diuusi sai ḡai ḡanΛΛmadu daacana dai sai aapimΛ oidacana isducatai Diuusi ipΛlidi.

²⁰ SALLICADΛ viaa guvucadagai Diuusi dai λgai gARΛΛmadu daja. DaidΛ gARsoicAI isivuaada aatΛMΛ istumaasi λgai ipΛlidi. Dai λgai CΛΛga istutuidi isivuaadagi VΛASI istumaasi aagiada aatΛMΛ dai istumaasi tΛtΛgitodagi aatΛMΛ dai asta vaamioma istutuidi λgai isivuaadagi.

²¹ AanΛ ipΛlidi sai VΛASI oodami CΛΛga maatΛ isCΛΛ tuiga Diuusi nΛiditai istumaasi ivueeyi λgai vaavoitudadami VΛΛtarΛ dai maatΛcatai istumaasi ivuaadana Suusi Cristo.

4

¹ CascADΛ gAndaanΛi aanΛ aapimΛ mΛsai CΛΛgacARΛ oidacana aapimΛ tomasi maisapi aanΛ vaavoitudaitai Suusi Cristo gARTΛaanΛdamiga. Dai gAndaanΛi aanΛ mΛsai CΛΛgacARΛ oidacana isducatai gΛaagai isoidacagi Diuusi ΛCO vuvaidadΛ. AapimΛ ARDiuusi ΛCO vuvaidadΛ cascADΛ.

² MaitAVAR gAGARducADΛ gANliada dai CΛΛgAVAR tuutiaca dai maitAVAR bacocoda dai mosNijada istumaasi gANvuidadagi aa dai gANOigΛadavurai aipacoga.

³ Amo tΛgitoidagai AVAR viaaca CΛΛgacARΛ gANNΛiditai aipacoga, Diuusi IbΛadΛ gANsoicAI cascADΛ.

⁴ Dai VΛASI vaavoitudadami ARamo adunumΛ ducami dai VΛASCatai viaa λgai vaa Diuusi IbΛadΛ. Dai Diuusi ΛCO vuvaitu VΛASI vaavoitudadami dai maatΛ aatΛMΛ isamo imidagai iimia ragai Diuusi ΛΛmadu dai tomastuigaco ΛΛmadu daraaja ragai.

⁵ MosaliΛ Λmaduga gARTΛaanΛdamiga, VΛASCatai aatΛMΛ vaavoitudadami Λmadugan duuca i vaavoitudai, dai mosΛmadugan duuca i gARvapaconai aatΛMΛ,

⁶ mosΛmaduga Diuusi gARooga dai λgai ARbaitΛCΛaacamigadΛ VΛASCatai dai gARΛΛmadu daja dai gARNΛiditai ismaacADΛ maivaavoitudai istutuidi ismaatiagi isDiuusi aliΛ viaa guvucadagai.

⁷ Cristo gARmaacai guvucadagai VΛASCatai ΛΛmadutai saidΛ ivuaadana Λmo istumaasi poduucai isduucai λgai ipΛlidi.

⁸ CascADΛ pocaiti Diuusi ñiooquidARΛ:

TΛsadΛcai Cristo tΛvaagiamu gΛmaatΛ isvaamioma istui λgai isΛDiaavora.

CascADΛ ΛDiaavora camaitistutuidi iscucupadagi vaavoitudadami iibΛadΛ.

Dai gotorΛ Cristo maa guvucadagai vaavoitudadami.

Pocaiti Diuusi ñiooquidARΛ.

⁹⁻¹⁰ Capocaititai Diuusi ñiooquidARΛ isSuusi Cristo tΛsai tΛvaagiamu poduucai CΛΛga gΛmaatΛ isAPΛga tΛvai tΛvaagiaiñdARΛ dai divia tami oidigi daama. TΛsai Cristo siaaco vaamioma tΛcavaga tΛvaagiARΛ, dai sivi tomasiaacoga daja λgai.

¹¹ Dai Cristo maa guvucadagai VΛASCatai ΛΛmadutai vaavoitudadami saidΛ ivuaadana Λmo istumaasi. ΛΛmoco maa λgai guvucadagai saidΛ ARoojotosadΛcana, dai aa saidΛ ARDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛcana, dai aa sai aagidiña oodami ismaacADΛ maiquiaa caΛ isSuusi Cristo ARCΛΛgacARΛ vuviadami sai Suusi Cristo ARCΛΛgacARΛ vuviadami, dai aa saidΛ ARvaavoitudadami tΛtΛaanΛdamigadΛcana, dai aa saidΛ ARvaavoitudadami mamaatΛtuldiadamigadΛcana.

¹² Poduucai bai dui Suusi Cristo λgai saidΛ ivuaadana Diuusi aa duiñdadΛ vai poduucai vaavoitudadami vaamioma CΛΛga oidacana dai vaamioma CΛΛga vaavoitudana Diuusi ñiooquidΛ.

¹³ Vai poduucai VΛASCatai aatΛMΛ Λmaduga mΛasi vaavoitudaiña dai Λmaduga mΛasi maatΛna aatΛMΛ mamaatΛtuldiaragadΛ Suusi Cristo. Dai poduucai aatΛMΛ vaavoitudadami bΛiyagi tΛgitoidagai daidΛ ivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi, asta siΛΛsca CΛΛga oidaca aatΛMΛ isducatai oidacatadai Suusi Cristo.

¹⁴ Dai poduucai camaiΛpan ducamicamu aatΛMΛ aali ismaacADΛ tomasioorΛ vupui-irumadai aagiditai Λma maasi vaavoidaragai. Dai camaitistutiadamu oodami sastudu-acami isgARvupuiirumadadagi gΛmamaatΛtuldiaragadΛ ismaacADΛ maitARvaavoi.

15 Baiyoma aatama aagadagi mosangi istumaasi arvaavoi poduucai glaagai isbaiyagi tagitoidagai daida ivuaadagi istumaasi Cristo ipalidi garoigadaitai aatama aipacoga. Aatama amo adunuma garducami dai Suusi Cristo argartaanadamiga.

16 Dai agai garsoicai gaguvucadagacada iscagaacaga gannijadagi aatama aipacoga daida iscaga ivuaada aatama istumaasi agai ipalidi dai poduucai vaamioma caga oidacamu aatama garoigadaitai aipacoga.

17 Aanana gnaagidi istumaasi ginaagidi Suusi Cristo. Agai pocaiti masai camaioidacana aapima isducatai oidaca agai ismaacada maivaavoitudai Diuusi. Agai tagitoidada maisoicai iscagaacaga oidacagi.

18 Agai alia soimaasi ivueeyi cascada maitistutuidi iscaga tagitodagi. Dai agai gajiaadana viaa Diuusi maitipaliditai istatagitodagi Diuusi cascada camaitistutuidi agai istatagitodagi Diuusi cascada maiviaa agai ibadagai utudui ismaacada gamaacai Diuusi.

19 Dai camaisiaa arai isgoogosi ganducamicagi baiyoma baiganalidina pomaasi ivuaadatai.

20-21 Aidasi cajioma aapima isSuusi Cristo arcagacaga vuviadami dai mai aapima isducatai oidacatai agai dai isducatai gamamaatuldina agai poduucai mai aapima istumaasi arvaavoi. Poduucai mai aapima sai maitaagai isapan duucai oidacagi amaivaavoitudadami.

22 Casiavar maioidaca isducatai oidacatai aapima maiquiaa vaavoitudacai Suusi Cristo. Anquioma adiaavora gnvupuiirumadaina cascada aapima polidina sai vaamioma sioma oidacana soimaasi ivuaadatai.

23 Baiyoma gandagitovurai vai Diuusi ama duucai gantatagitoituldina vai camaitatagitoda aapima isducatai tagitoina anquioma baiyoma tagitoda aapima isducatai Diuusi ipalidi.

24 Dai viaacamu aapima ibadaga utudai ismaacada gamaacai Diuusi vai poduucai cagacaga gannijadamu aapima aipacoga poduucai isduucai Diuusi cagacaga gannidi dai lagiadamu aapima Diuusi poduucai isduucai Diuusi ipalidi.

25 Cascada casivar maiyaatavoaca, aatama amo adunuma garducami cascada.

26 Isbaamuagi amaadutai aapima maitavar soimaasi ivuaada dai maitaagai isamo tasai baamuca agai

27 poduucai istutuidi adiaavora issoimaasi iduintuldiagi cascada.

28 Ismaacada asivuacatai camaitaagai isasivuacagi baiyoma glaagai isgaaata vuaadagi dai poduucai viaacagi istumaasi oidadagi soituutigami.

29 Maitavar sigalnaasi niooqui aagada baiyomavar caga nioocada vai poduucai siora gancacagi cagacaga oidacana dai baiganalidina.

30 Dai poduucai maisoialiatudai aapima Diuusi Ibadada. Ducami isdaasamudai Diuusi Ibadada gatapacaru vai poduucai gamaata isamo imidagai iimi agai aapima tvaagiamu dai tomastuigaco Diuusi amadu daraajamu.

31 Maitavar oomaliaca, maitavar bacocoda, maitavar gancocoda, maitavar sigalnaasi niooqui aagada, maitavar vui nioocada aa, dai gajiaadana viaa vasi soimaascami.

32 Baiyomavar caga tuutiaca dai cagacaga gannijada aipacoga dai ganoigaldadavurai aipacoga poduucai isduucai Diuusi ganoigali aapima vaavoitudaitai aapima Suusi Cristo.

5

1 Aapima arDiuusi garooga maamarada dai agai salicada ganoigada. Cascada avar apan duucai ivuaada aapima agai.

2 Ganoigaldavurai aipacoga poduucai isduucai Cristo garoigadai cascada gamuaatu curusiaba sai poduucai Diuusi gaoigaldina gasoimaascamiga. Dai Diuusi baigalidi Suusi

Cristo cadā poduucai iduucai agai. Ajudidíu coodaiña cañiru maamaradā amo altar daama dai dadaasdiña Diuusi sai agai oigaldiana soimaascamigadā. Istumaasi idui Cristo arapan ducami isducatai ivuaadana ajudidíu.

³ Aapimā casi arDiuusi maamaradā cascādā maitāagai masgoogosi ganducamicagi tomali maiaagadagi gomaasi tomali maitāagai mascoimudadā tuutiacagi.

⁴ Dai maitāagai isaagadagi gosoimaascami dai maitāagai isvupuiiruga maasi ñioocada gomaasi maitarcalāgai isaagadagi. Baiyoma glaagai isbaigaraliadagi Diuusi cadā.

⁵ Calā maatā aapimā sai ismaacādā googosi ganducami maiiimia agai siaaco gataañāi Cristo amadu Diuusi. Dai ismaacādā coimudadā tuutuiga, agā arapan duucami ismaacādā siaa duutudai amoomono, agai maiiimia agai siaaco gataañāi Cristo amadu Diuusi.

⁶ Dai Diuusi sāllicādā soimaa taatatuldiamu ismaacādā pomaasi ivueeyi. Agai maiāgidi Diuusi cascādā. Diuusi maitavar gandadagitoda isganvupuiirumadadagi aaganaagiditai sai maitarvaavoi istumaasi ganaagidi añā.

⁷ Maitavar urapacada siora pocaitadagi.

⁸ Laquioma aapimā maimaatācatadai Diuusi ñiooquidā dai aliā soimaasi ivuaadana. Damos sivi cavaavoitudai aapimā Suusi Cristo dai maatā Diuusi ñiooquidā cascādā glaagai mascalāgacarā oidacagi poduucai isduucai Diuusi ipalidi.

⁹ Ismaacādā maatā dai āgidi Diuusi ñiooquidā agai gia calā tuutuiga dai calāgacarā ñāidi aa oodami dai agai vaavoitudai sai vāsi istumaasi aagai Diuusi ñiooquidarā arvaavoi dai āgidi.

¹⁰ Ganajagādavurai ismaatiagi vāsi istumaasi baiālidi Diuusi.

¹¹ Maitavar urapacada ismaacādā soimaasi ivueeyi agai ivueeyi istumaasi maitarsoiñi dai aapimā maitāagai ispomaasi ivuaadagi. Baiyomavar aagiada aapimā agai sai soimaasi ivueeyi.

¹² Aliasi arsiaa araragai isaagadagi istumaasi ivueeyi agai astocai.

¹³ Dai siāscadā aagiadagi aapimā asoimaasi ivuaadami sai aliā soimaasi ivueeyi, dai siāscadā ñāijadagi agai vaavoitudadami iscalāgacarā oidaga, aidā gia maatāmu agai issāllicādā soimaasi ivueeyi dai calāga istutuidi isāma duucai gantāgituagi.

¹⁴ Cascādā pocaiti Diuusi ñiooquidarā:

Ismaacādā maimaatā Diuusi ñiooquidā dai ismaacādā soimaasi ivueeyi,

āgiditai avā caāca Diuusi ñiooquidā

dai vaavoituda siCristo calāgacarā ganvuvaidamu.

Ascāiti Diuusi ñiooquidarā.

¹⁵ Cascādā calāgacarā avā oidaca. Maitavar apān duucāi oidaca ismaacādā maimaatā Diuusi ñiooquidā baiyomavar oidaca apān duucāi sastuducami ismaacādā maatā Diuusi ñiooquidā.

¹⁶ Gānaagavurai dai calāgacarā oidaca sāllicādā soimaasi ivueeyi aa oodami ismaacādā maivaavoitudai Diuusi cascādā.

¹⁷ Maitavar vupuiiruaca. Gānaajagādavurai ismaatiagi istumaasi Diuusi ipalidi isivuaada aapimā.

¹⁸ Maitavar navacorāda. Ismaacādā navacorāi aliāsi soimaasi ivueeyi. Baiyomavar dagito Diuusi Ibādā vai agai gānsōiñāna iscalāga tāgitoda aapimā.

¹⁹ Siāscadā gāndaiviada aapimā aipacoga glaagai isganādagi Diuusi ñāidadā sāllicādā siaa duutudaitai Diuusi.

²⁰ Vāscarā avā baiganāliada Diuusi garoogacādā vāsi istumaasicādā. Daidavar tigituda isDiuusi garooga garcaāca vaavoitudaitai aatāma Suusi Cristo.

21 Gansoicadavurai aipacoga, dai vuudavurai ñiooqui ismaacada ganmaacadagi aa vaavoitudadami, dai cagavar gantagito caaca isducatai ganmamaatatuldiadagi aa vaavoitudadami. Aapimaa siaa duutudai Cristo cascada.

22 Ooqui gaaagai isaggiadagi gancuucuna poduucai isduucai agidi agai gartaanadamiga Suusi Cristo.

23 Acalli agai dai taanai gooñiga poduucai isduucai Suusi Cristo taanai vaaivoitudadami. Suusi Cristo cagacaga vuvaitu avavoitudadami daida avavoitudadami aaduñda ganducami Suusi Cristo.

24 Poduucai isduucai avavoitudadami agidi Suusi Cristo ooqui gaaagai isaggiadagi gancuucuna vaaivoitudadami istumaasi taanadagi cuucunada.

25 Acacalli gaaagai isoigadagi ganoñiga poduucai isduucai Cristo oigadai avavoitudadami dai muu curusiaba sai agai cagacaga vuvacana

26 saida avavoitudadami camaisoimaasi ivuaadana baiyoma ivuaadana Diuusi aa duiñdada. Cristo oigali soimaascamigada avavoitudacai agai Diuusi ñiooquida sai poduucai camaigapiar vaaivacana.

27 Poduucai Cristo bai ivueeyi avavoitudadami sai amadu oidacana camaitarsoimaasi ducamicatai. Cristo caaco vuvaitu agai, siascada iimia avavoitudadami tavaagiamu camaitiipucamu siora gapiar vuupadagi.

28 Poduucai isduucai oigadai Suusi Cristo avavoitudadami poduucai gaaagai isoigadagi acalli ganoñiga dai nuucadacagi poduucai isduucai gannucada agai agi. Ismaacada nuucada gooñiga ducami isaggi gannucadacamudai agai.

29 Tiipu siora agi gacdadagi baiyoma gannucada siascada biuugimuca agai gacuaadana dai siascada avamuca agai gannucadaiña poduucai isduucai Cristo nuucada avavoitudadami.

30 Agai araaduñda ducami cascada. Dai aatama lara avavoitudadami cascada aaduñda garducami Cristo.

31 “Cascada acalli dadagitoi gandada dai vapanagi ooqui, dai vaa goocatai ramo oodami ganducamicana agai”.

32 Dai poduucai isduucai amo calli amadu amo ooqui ramo oodami ganducami poduucai Cristo amado avavoitudadami ramo oodami ganducami. Gomaasi amquioma maimaatatadai oodami damos sivi gnaagidi aana dai gomaasi aliisi gaaagai ismaatacagi vaaivoitudadami.

33 Dai aapimaa aliisi gaaagai istagituagi iscasi gnaagidi aana sai vaascatai gaaagai isoigada ganoñiga dai nuucadacagi poduucai isduucai gannucada agai agi. Daida ooqui gaaagai issiaa duutuadagi gancuucuna.

6

1 Aapimaa aali agiadavurai gandada avavoitudaitai Suusi Cristo, poduucai agai daida arcagai.

2-3 Diuusi samicamigadara pocaiti amo ñiooqui: “Sioreta siaa duutuadagi gandada agai gia baigaliadamu dai mui uumigi oidacamu agai tami oidigi daama”. Idiavar laragadada samicamigada Diuusi ismaacadaada Diuusi aagidi isiduuña agaitadai amo istumaasi agai vaatarai ismaacada agidi añiooqui.

4 Dai aapimaa ismaacada maamara maitavar bacoquitudada ganmaamara baiyomavar caga nuucadaca dai maacada ñiooqui dai cagavar maamatatuldiada vai avavoitudana Suusi Cristo.

5 Aapimaa pipioñi agiadavurai gnaamu siaa duutudaitai, dai caga soicada ducami isivuaada Cristo aa duiñdada.

6 Cagavar gaaata vuaada maisiu moscaasi siuu duucu gannajada gnaamu ipaliditai ispotiya agai masai alia sastudaga baiyoma Cristo pipioñigada duucai samicada ivuaadatai istumaasi Diuusi ipalidi.

⁷ Baig^Δaliarac^ΔΔ v^Δrai ivuaada g^Δnaa duiñdaga ducami isivuaadamudai aapim^Δ Suusi Cristo aa duiñdad^Δ maisiu oodami.

⁸ C^Δaa maat^Δ aapim^Δ isv^Δascatai tomasi ^Δrpipiooñi tomasi ^Δrgaaamu Diuusi maaquimu istumaasi maacai ^Δgai vaavoitudadami c^Δaa g^Δvaadatai ^Δgai.

⁹ Dai aapim^Δ gaaamu c^Δaa gav^Δar nuucadaca g^Δnpipiooñiga dai maisoimaasi taatamitul-diada. G^Δnt^Δat^Δgitovurai sai Suusi Cristo t^Δvaagiana daja dai ^Δgai g^Δnt^Δaan^Δ v^Δascatai. Dai ^Δgai ^Δmadugan duucai n^Δidi v^Δascatai.

¹⁰ Dadagitovurai aapim^Δ sai Suusi Cristo g^Δnmaacana g^Δguvucadaga.

¹¹ ^ΔDiaavora g^Δrvuid^Δar^Δ caat^Δ aat^Δma vaavoitudadami dai soimaasi g^Δrduiñtuldiada ^Δlidi ^Δgai. ^Δgai ali^Δ yaatavoga casc^ΔΔ g^Δaaagai isg^Δarnuucadacagi v^Δasi istumaasic^ΔΔ ismaasc^ΔΔ Diuusi g^Δrmaacai, vaavoitudaitai Suusi Cristo vai poduucai ^Δgai maidagituagi is^ΔDiaavora soimaasi g^Δrduiñtuldadagi.

¹² Ismaac^ΔΔ g^Δrvuid^Δar^Δ v^Δat^Δ mait^Δaroodami. ^Δgai ^ΔrDiaavora ^Δmadu t^Δt^Δaañicarud^Δ. ^Δgai ali^Δ soimaasi ivueeyi dai oidi daami ajioopai siaaco gata^Δan^Δ ^Δgai moomoyi dai dudunucami duucai. ^Δgai t^Δaan^Δ ismaac^ΔΔ maivaavoitudai Diuusi.

¹³ Casc^ΔΔ g^Δaaagai isg^Δarnuucadacagi vaavoitudacai Suusi Cristo, vai poduucai mait^Δarmaita ^ΔDiaavora siuu duucu soimaasi g^Δrduiñtuldada ^Δliada ^Δgai. Dai ismaidadagituda aat^Δma issoimaasi g^Δrduiñtuldada ^ΔDiaavora v^Δasc^Δar^Δ ali^Δasi g^Δaaagai isapiag^Δarnuucadacagi.

¹⁴ Ali^Δasi g^Δaaagai isg^Δarnuucadacagi vaavoitudaitai Diuusi ñiooquid^Δ. Diuusi ñiooquid^Δ s^Δallic^ΔΔ ^Δrvaavoi dai g^Δrsoic^Δai ismai^Δagiadagi ^ΔDiaavora. Dai ali^Δasi g^Δaaagai isc^Δaa tuutiacagi aat^Δma dai c^Δaa gac^Δar^Δ oidacagi.

¹⁵ Ali^Δasi g^Δaaagai isb^Δai g^Δrduuca aat^Δma tomastuigaco isgaaagiadagi Diuusi ñiooquid^Δ ismaac^ΔΔ soic^Δai oodami sai g^Δniibastacan tadacana.

¹⁶ Dai g^Δaaagai isc^Δaa g^Δvaavoitudada Suusi Cristo vai poduucai maisoimaasi g^Δrduiñtuldiada Diaavora.

¹⁷ Dai c^Δaa gac^Δar^Δ g^Δrvuvaidacai Suusi Cristo poduucai sobic^Δai ^Δgai Diaavora vai maisoimaasi g^Δrduiñtuldiña. Dai ali^Δasi g^Δaaagai isc^Δaa g^Δaa maat^Δca aat^Δma Diuusi ñiooquid^Δ. Diuusi ñiooquid^ΔΔ^Δ vaamioma istutuidi aat^Δma is^ΔDiaavora.

¹⁸ V^Δasc^Δar^Δ g^Δaaagai isdaan^Δda aat^Δma Diuusi isduucatai ip^Δalidi Diuusi Ib^Δad^Δ. G^Δaaagai ismaiojoada aat^Δma isdaan^Δdagi Diuusi sai soic^Δaiña v^Δasi vaavoitudadami.

¹⁹ Dai daan^Δdavurai aapim^Δ Diuusi aan^Δ giñv^Δat^Δar^Δ ^Δpr^Δ vai Diuusi giñsoic^Δdagi sai c^Δaa g^Δaaagidiña aan^Δ maiduaadicuitai Diuusi ñiooquid^Δ ismaac^ΔΔ aagai c^Δaa gac^Δar^Δ vuvaidaragai ismaac^ΔΔ ^Δquioma maimaat^Δcatadai oodami.

²⁰ Aan^Δ ^Δrootosad^Δ Suusi Cristo. ^Δgai giñootoi sai gaaagidiña aan^Δ is^Δgai ^Δr^Δc^Δaa gac^Δar^Δ vuviadami casc^ΔΔ maisapi aan^Δ. V^Δasc^Δar^Δ daan^Δdavurai aapim^Δ Diuusi sai maiduaadicuitai gaaagidiña aan^Δ Diuusi ñiooquid^Δ poduucai isduucai g^Δaaagai isivuaada aan^Δ.

²¹⁻²² Tiiquico ^Δrg^Δraduñi vaavoitudadami dai aan^Δ ali^Δ oig^Δdai. Goovai c^Δaa g^Δarsoic^Δai Suusi Cristo aa duiñdad^Δar^Δ. Casc^ΔΔ g^Δnootosda iñagai aan^Δ dai goovai g^Δnaagidamu isduucatai daraaja aat^Δma dai istuma vueeyi aan^Δ ^Δmadu aa vaavoitudadami ismaac^ΔΔ giñ^Δma daraaja. Dai poduucai baig^Δaliadamu aapim^Δ.

²³ Aan^Δ ip^Δalidi sai Diuusi g^Δarooga ^Δmadu Suusi Cristo g^Δrt^Δaan^Δdamiga iib^Δastudacan tadacana ^Δvaavoitudadami dai sai ^Δgai soic^Δaiña ^Δvaavoitudadami isc^Δaa g^Δanoig^Δdagi aipacoga vaavoitudaitai Suusi Cristo.

²⁴ Dai sai Diuusi c^Δaa gac^Δar^Δ g^Δann^Δidiña aapim^Δ ismaac^ΔΔ c^Δaa g^Δsiaa duutudai tomas-tuigaco Suusi Cristo g^Δrt^Δaan^Δdamiga.

Mos^Δcaasi.

Idi oojai ooji Paavora Λvaavoitudadami FilipoosiΛra oidacami

¹ Aana Paavora Λmadu Timoteo arpipiooñigada Suusi Cristo dai ganoojidi idi oojai vΛasi aapimΛ garaaduñi FilipoosiΛra oidacami ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo Λmadu tΛtaaanΛdamigada dai sonΛrguucacamigada tΛtaaanΛdami.

² Aatama ipalidi siDiuusi garooga Λmadu gartΛaanΛdamiga Suusi Cristo cΛagacara gannajadagi dai ganiibastudacan tadacagi.

³ AliΛ baigiñalidiña aana giñDiuusigacada siΛscada gantatagitodagi.

⁴ Dai siuu duucu gamamadada aana aapimΛ ganvΛatarΛ vΛascara aliΛ baigiñalidiña aana.

⁵ Aidasi abiaadara vaavoitu aapimΛ aipaco garsoicai aatama Diuusi aa duiñadara.

⁶⁻⁸ Aana aliΛsi ganoigadai aapimΛ dai Diuusi cΛagacara gannaidi poduucai isduucai cΛagacara giñnaidi aana Λpa dai Diuusi gansoicai aapimΛ poduucai isduucai giñsoicai aana Λpa tasai maivuñi ñioocaiña aatama Λgai siΛscada soimaa taatamadagi. Maisapi aana cascada aliΛ soimaa taataca aana Λmadu aapimΛ Λpa. Diuusi garsoicai Λpa tΛtai maiduduaadicuda aatama siΛscada vaan guuquivagi dudunucamiΛra gaaagiditai isSuusi Cristo arcΛagacara vuviadami. Diuusi arnΛijadami isaliΛsi ganoigadai aana aapimΛ vΛascatai. Suusi Cristo aana giñΛmadu daja cascada ganoigadai aana poduucai isduucai ganoigadai. VΛasi imaasicada sΛlicada vaavoitudai aana isDiuusi ismaacada gansoi mΛscΛagacara oidacagi aidamas utudama vaavoitu Λgai apiagansoicadamu asta siΛscada diviagi Suusi Cristo. Dai cΛagadu ispoduucai vaavoitudai aana.

⁹ Daanai aana Diuusi masai vaamioma cΛaga oigadaiña aapimΛ gnaaduñi vaavoitudadami dai sai Diuusi ganmaacana vaamioma maatadagai vai vaamioma maata caΛca aapimΛ Diuusi ñiooquida.

¹⁰ Vai poduucai vaamioma cΛaga maataca aapimΛ istumaasi arcΛagaducami dai istumaasi armaicΛagaducami. Dai poduucai istutiadamu aapimΛ iscΛagacara oidacagi dai maitipucamu istucada gpiΛra ganvupadagi tomali Λmo oodami siΛscada diviagi Suusi Cristo.

¹¹ Dai Suusi Cristo gansoiñamu mai cΛagacara oidaca aapimΛ. Dai poduucai aa nΛijadamu masduucai oidaga aapimΛ dai Λgai pocaitiada isDiuusi aliΛ cΛa tuiga dai poduucai siaa duutuadamu Λgai Λpa.

¹² Giñaaduñi aana ipalidi iscΛaga maataca aapimΛ isvΛasi istumaasi apΛvueeyi aanacada sai gomaasi apΛvueeyi aanacada sai vaamioma mui oodami maatana isSuusi Cristo arcΛagacara vuviadami.

¹³ Dai poduucai vΛasi idi sandaarugada Λgaa raí Λmadu vΛascatai ismaacada Λraí quidiΛra oidaga maatana iñsaana maisapi gaaagiditai isSuusi Cristo arcΛagacara vuviadami.

¹⁴ Dai cayoga vΛasi garaaduñi vaamioma cΛaga vaavoitudai isgarDiuusiga garnuucada dai maiduduaadicuitai gaaagidi Diuusi ñiooquida nΛidi Λgai iñsaana maiduaadicui tomasi maisapi cascada Λgai maiduduaadicui Λpa.

¹⁵⁻¹⁷ Λmoco sΛlicada giñΛgacoi aliΛ cΛagacara giñnaidiña Λoodami gama-maatatulditai aana Diuusi ñiooquida. Λgai vaa oodami ismaacada giñΛgacoi soigiñliatuda alidi cascada gaaagidiña isSuusi Cristo arcΛagacara vuviadami. Povuaadana Λgai masai cΛagacara nΛidiña Λpa dai Λmoco sΛlicada iduñia alidi Diuusi aa duiñadada cascada gaaagidiña isSuusi Cristo arcΛagacara vuviadami. Damos Λgaa gia choo, mospovuaadana Λgai masai cΛagacara nΛidiña Λpa. Damos aa vaavoitudadami

calla ga tutuiga dai cascada gaaagidiña isSuusi Cristo arcagacara vuviadami. Agai ali asi giñoigadai dai calla ga maat iñsaana gaaagidiña isSuusi Cristo arcagacara vuviadami dai cascada maisapi aana.

18 Tuido, tomasioora aagai isSuusi Cristo arcagacara vuviadami damos aagada istumaasi Diuusi ipalidi. Amoco sallicada iduñia alidi Diuusi aa duiñdada cascada gaaagidiña isSuusi Cristo arcagacara vuviadami damos aa gia povuaadana masai callagacara naidiña. Damos aagada agai Diuusi ñiooquida cascada cabaigiñalidi aana.

Dai apiabaigiñaliadamu aana.

19 Moscalla ga maat aana isdaana i aapima Diuusi aana giñvalla tarai dai calla ga maat aana isgiñsoicai Diuusi Ibada agai vaa ismaacada amadu daja Suusi Cristo cascada vllasi istumaasicada apvueeyi aana cada Diuusi callagacara giñvusa ida agai.

20 Aana maat ismaitivuaada iñagai istucada siaa aradagi aana dai maat aana ismaiduaadicuitai aagada iñagai Diuusi ñiooquida vai sivi apan duucaliquioma vaamioma nlijadagi dai tatagitodagi aoodami iscallagacara oidaga aana dai imaasicada siaa duutuadagi aoodami Suusi Cristo appa tomasi camuu aana isquiaa oidacagi appa.

21 Tami oidigi daama ipalidi aana isivuaadagi mosacaasi istumaasi ipalidi Suusi Cristo dai siascada muquia aana vllascara agai amadu daacamu aana dai goovai aramo istumaasi callagaducami.

22 Damos isquiaa oidaca aana tami oidigi daama istutuidi aana isapiaivuaadagi Diuusi aa duiñdada. Dai vllascara maimaata aana istumaasi ipalidi ismuquiagi isoidacagi.

23 Ali sijaiga ismatia aana ismaacada ipalidi. Aana baiyoma ipalidi ismuquiagi dai Suusi Cristo amadu daacagi poduucal sioma arcagagai aana giñvalla tarai.

24 Damos aapima ganvalla tarai sioma arcagagai isapiaoidaca aana tami oidigi daama.

25 Aana calla ga maat isgiñtagito aapima cascada polidi aana isquiaa oidaca iñagai aana ganlamadu, dai gansoiñagi mai vaamioma vaavoituda aapima Suusi Cristo dai vaamioma baiganaliada.

26 Poduucal ganlamadu daacamu aana apamu vai poduucal aagida aapima aa siacalla ga ivueeyi Suusi Cristo aapimacada.

27 Dai vllascara avar callagacara oidaca aapima masducatai mai Suusi Cristo mamaatatuldaragada. Aana ipalidi iscajiomacagi masmola callagacara oidaga tomasi ganlamadu daja aana ismalacasi appa, dai cajiomaca iñalidi aana appa masai amadugan duucal tatagitoi dai masai vllascatai apiaaagidiña aa oodami Suusi Cristo mamaatatuldargada,

28 dai maitandadagitoda isganlabacatada ismaacada ganvuidaru vllata. Imaasicada calla ga maatacamu agai ismaiimia agai Diuusi amadu damos Diuusi callagacara ganvuvaidamu aapima. Lagi Diuusi maatatuldamu gomaasi.

29 Diuusi ganmaa oigaragai masvaavoitudagi Suusi Cristo dai massoimaa taatagi agaicada vuidaru vllatacatal vllasi soimaascami ivuaadatai Diuusi aa duiñdada dai poduucal gia arcagagai.

30 Aapima naidi isducatai soimaa taatamaiña aana. Dai maat aapima appa isducatai soimaa taataca aana sivi. Dai aapima giñapan duucal soimaa taatamai appa.

2

1 Camaata aapima isSuusi Cristo gansoicai, dai isagai baiganaliatudai ganoigadaitai, dai maat aapima isDiuusi Ibada ganlamadu daja dai soigalidi aapimacada.

2 Mosamo tagitoidagai avar viaaca aapima dai ganoigadavurai amo siagama duucal, dai maicallada tannlijada dai mainaana caiti annlijada aipaco dai poduucal vaamioma baigiñaliatudadamu aapima.

³ Soicadavurai aa maisiu lagi gantagitoca dai maitavar gagarducada ganliada vascatai gaagai ispovaliadagi sai aadunla vaamioma argagarducada silagi lagi.

⁴ Vascatai aliasi gaagai istatagitodagi isducatai istutuidi issoicadagi aa dai maisiu lagi gansoicadagi.

⁵ Aapimla gaagai isapan duucal tatagitodagi Suusi Cristo.

⁶⁻⁷ Tomasi lagi arDiuusi vascara dagito gasalicamiga chilqui uumigi dai oodami duucal vuusai dai gooquira arpioonigadacatadai vasi oodami.

⁸ Dai caoodamitucai maigaducada galidina dai gadagito masmuaagi curusiaba idunia aliditai istumaasi oogada ipalidi tomasi aliasi rsiaa raragaicana masmuaagi amaadutai curusiaba.

⁹ Cascada Diuusi maa Suusi Cristo vaamioma gaducada daasicami istomali amo mai,

¹⁰ sai vaamioma sia duutudaina vascatai lavaagira dai oidigi daama dai davarai uta istomali amo mai.

¹¹ Vai poduucal vasi naana maasi oodami matiagi dai pocaitiadagi isSuusi Cristo artaanadami dai sia duutuada lagi Diuusi grooga.

¹²⁻¹³ Cascada ginaaduni gaagai isapiagiñaliditai calca aapimla tomasi maitanlamadu daja aanl poduucal isduucal ginlagidina aapimla aidasi ganlamadu daja aanl. Diuusi ganlamadu daja aapimla lamadutai dai gansoicai maicalgara oidaca aapimla poduucal isduucal ipalidi lagi cascada ganaagavurai iscalgara oidacagi salicada labiditai Diuusi calgara ganvuvaididatani lagi.

¹⁴ Maitavar vui ñiocada Diuusi tomali maitanvupui ñiocada ganaaduni lamadu.

¹⁵⁻¹⁶ Vai tomali amaadutai maitalagaina tomali amo istumaasi istucada gpirira ganvupadagi baiyomavar calgara oidaca. Aapimla arDiuusi maamarada dai mui oodami soimaasi ivuaadami saagida oidaga aapimla. Dai calga gamamaatatuldiadagi ismaacada aagai Suusi Cristo isducatai gaagai isoidacagi dai isducatai vascara oidaca aatama lagi lamadu, vai silascada oodami ismaacada oidigi daama oidaga najadagi isducatai oidaga aapimla poduucal matia lagi ispoduucal gaagai isoidacagi. Dai poduucal silascada diviagi Suusi Cristo aanl baigñaliadamu aapimacada maatacatal ismaimosaligada aapimla gansaagida aimaraitadani ganaagidina aanl Diuusi ñioquida.

¹⁷ Isaapimla vaamioma vaavoitudagi dai vaamioma sia duutuadagi Diuusi muucal aanl, aanl gia ipalidi ismuquiagi. Dai vascara baigñalidi aanl tomasi muu aanl aapimacada.

¹⁸ Dai aapimla avar baiganliada apra ginapan duucal.

¹⁹ Aanl polidi isataaanadami Suusi Cristo ipalidi isotoma gaamucu ganootosda aanl goTimoteo, dai aanl gia ganootosda inalidi vai poduucal silascada pamu diviagi goovai vaamioma baigñaliada aanl maatacai masduucal daraaja aapimla.

²⁰ Maitipu mai tami ismaacada ginapan duucal tatagitoi dai salicada gansoina alidina.

²¹ Vascatai gogaa mosalgi gantatagitoina dai maivuanan alidina isivuaadagi Suusi Cristo aa duiñadana.

²² Camaata aapimla isTimoteo calga tuiga goovai ivueeyi istumaasi aagai. Dai calga maata aapimla isducatai ginsoicai goovai gaaagidina isSuusi Cristo rcalgara vuviadami. Goovai ginsoicai an duucal isduucal soicai amo ali gali googa.

²³ Cascada ganootosda inalidi aanl mosmaatacai mastumaasi idunia agai tami maisacarana aanacada.

²⁴ Aanl polidi isDiuusi ginmaquia agai oigaragai silagi malca ganlida aanl otoma.

²⁵ Aanl polidi isgaagai isganootosda aanl garaduni Epafarodito ismaacada ginsoicai dai ginapan duucal soimaa taatamai gaaagiditani Diuusi ñioquida. Aapimla ginootosi aidasi tagitocatadani aanl.

²⁶ Goovai poalidi m_Λsaapim_Λ maibaiganalidi maat_Λcai iscocatadai goovai casc_Λd_Λ gan_Λlida _Λlidi goovai aapim_Λ v_Λascatai.

²⁷ Vaavoava iss_Λalic_Λd_Λ cococatadai goovai baitoma muu d_Λmos Diuusi soig_Λali goovaic_Λd_Λ dai aan_Λc_Λd_Λ _Λpr_Λ ansai poduuc_Λi maivaamioma soig_Λalidi_Λña.

²⁸ Casc_Λd_Λ s_Λalic_Λd_Λ ganootosda i_Λlidi aan_Λ vai poduuc_Λi baiganalida aapim_Λ t_Λgacai _Λpramu. Dai poduuc_Λi camaisii soig_Λalid_Λamu aan_Λ.

²⁹⁻³⁰ Casc_Λd_Λ baiganaliaragac_Λd_Λ av_Λr miaad_Λgida. Goovai arg_Λradu_Λni vaavoitudami. Gant_Λgitovurai aapim_Λ isgoovai baitoma muu gaaagiditai Diuusi _Λiooquid_Λ. Baitoma muu goovai gi_Λsoic_Λitai istumaasi_Λr_Λ maitistutuidi aapim_Λ isgi_Λsoi_Λñagi m_Λl_Λcasi daraajatai. G_Λaagai m_Λsg_Λarduc_Λd_Λ duuc_Λi n_Λijadagi v_Λascatai ismaac_Λd_Λ _Λpran tuutuga goEpa_Λfarodito.

3

¹ Dai sivi gi_Λnaadu_Λni g_Λaagai m_Λsbaiganaliadagi. Aapim_Λ arDiuusi maamarad_Λ casc_Λd_Λ. Aan_Λ maioojodai isganoojiadagi _Λgai vaa _Λiooqui ismaac_Λd_Λ casi ganooji aan_Λ dai aapim_Λ ganv_Λatar_Λ gia _Λrsoi_Λni goovai.

² Ganuucadacavurai _Λgaic_Λd_Λ ismaac_Λd_Λ vuid_Λr_Λ v_Λat_Λ Diuusi ismaac_Λd_Λ _Λrsoimaasi ivuaadami ismaac_Λd_Λ vaavoitudai sai g_Λaagai isiquit_Λagi g_Λntuucuga dai poduuc_Λi c_Λgac_Λr_Λ vuv_Λquiagi dai camait_Λrsoimaasi iducamicagi.

³ D_Λmos aat_Λm_Λ s_Λalic_Λd_Λ _Λr_Λgai ismaac_Λd_Λ Diuusi c_Λgac_Λr_Λ vuvaitu. Diuusi Ib_Λad_Λ g_Λr_Λlamadu daja dai g_Λrsoic_Λi issiaa duutuada aat_Λm_Λ Diuusi. D_Λmos aat_Λm_Λ maivaavoitudai sai ivuaadatai _Λmo istumaasi g_Λrtuucugac_Λd_Λ ispoduuc_Λi istutuidi aat_Λm_Λ isc_Λgac_Λr_Λ vuv_Λquiagi.

⁴ Isiarvaavoicamudai isivuaadatai aat_Λm_Λ _Λmo istumaasi g_Λrtuucugac_Λd_Λ c_Λgac_Λr_Λ vuvac_Λdamudai, aan_Λ gia casiooma c_Λg_Λ c_Λgac_Λr_Λ vusaimudai siaa.

⁵ Aid_Λsi vuusai aan_Λ bomamacova tasaic_Λd_Λ gi_Λnd_Λad_Λ iquit_Λ gi_Λntuucuga. Aan_Λ _Λrjudi_Λ daid_Λ _Λrcajiudad_Λ Benjam_Λn. Dai ebreo t_Λgidu g_Λr_Λiooqui antai aan_Λ c_Λg_Λ ma_Λi _Λpran duuc_Λi gi_Λnd_Λad_Λ. Aan_Λ _Λrfariseo adu_Λnd_Λcatadai, _Λgai _Λrjudi_Λ _Λpr_Λ d_Λmos c_Λg_Λ _Λgidi Moseesacaru s_Λalic_Λamid_Λ.

⁶ Dai baig_Λal_Λiaragac_Λd_Λ soimaasi taatamituldi_Λña aan_Λ _Λgai ismaac_Λd_Λ vaavoitudai_Λña Suusi Cristo, dai c_Λg_Λ _Λgidi_Λña aan_Λ v_Λasi isducatai g_Λrviituli Moseesacaru dai maiti-_Λipucana sioor_Λ g_Λpi_Λr_Λ gi_Λnvuupadagi tomali _Λmo istumaasic_Λd_Λ.

⁷ D_Λmos _Λlquioma poalidi_Λña aan_Λ sai gomaasic_Λd_Λ Diuusi c_Λgac_Λr_Λ gi_Λn_Λidi_Λña dai sivi camaata_Λ aan_Λ ismait_Λrvaavoi, cavaavoitudai aan_Λ Suusi Cristo casc_Λd_Λ.

⁸⁻⁹ D_Λmos v_Λasi istumaasi ismaac_Λd_Λ ivuaadatadai aan_Λ maisoi_Λni _Λlidi. S_Λalic_Λd_Λ vaamioma c_Λgadu isvaavoitudai aan_Λ gi_Λnt_Λaan_Λdamiga Suusi Cristo _Λgai gia s_Λalic_Λd_Λ _Λrsoi_Λni. Aid_Λsi vaavoitu aan_Λ Suusi Cristo viaa aan_Λ v_Λasia_Λcatatai istumaasi viaacatadai baiyoma ip_Λl_Λiditadai aan_Λ isSuusi Cristo gi_Λnt_Λmadu daacagi dai i_Λsaan_Λ imiagi _Λgai _Λlamadu si_Λascad_Λ muuquiagi. Dai sivi maiv_Λuam i_Λlidi aan_Λ _Λgaic_Λd_Λ ismaac_Λd_Λ viaa. Camaivaavoitudai aan_Λ i_Λsistutuidi is_Λagi c_Λgac_Λr_Λ vuusiagi aan_Λ c_Λgac_Λr_Λ oidacatai tomali _Λg_Λiditai v_Λasi ismaac_Λd_Λ g_Λrviituli Moseesacaru, vaavoitu aan_Λ Suusi Cristo casc_Λd_Λ. Diuusi c_Λgac_Λr_Λ gi_Λn_Λidi ducami istomali _Λmo imidagai maisoimaasi idu_Λimudai aan_Λ mosvaavoitudai aan_Λ Suusi Cristo casc_Λd_Λ.

¹⁰⁻¹¹ Mosdagito aan_Λ v_Λasi istumaasi ivuaadana vaavoituda i_Λl_Λiditai Suusi Cristo dai soimaa taata i_Λlidi aan_Λ poduuc_Λi isduuc_Λi soimaa taata Suusi Cristo. _Λgai muu ansai aan_Λ c_Λgac_Λr_Λ vusai_Λña gi_Λsoimaascamigai_Λnd_Λr_Λ casc_Λd_Λ aan_Λ ip_Λlidi iscamaisoimaasi ivuaadagi dai viaaca i_Λlidi aan_Λ _Λgai vaa guvucadagai ismaac_Λd_Λ viaacatadai Suusi Cristo dai duaacagi _Λpran duuc_Λi _Λgai.

¹² Aan_Λ g_Λnaagidi sai maiquia v_{ΛΛ}si imaasi _Λp_Λdui aan_Λc_Λd_Λ. Aan_Λ maat_Λ iñsquiaa _Λrsoimaasi ivuaadami aan_Λ. D_Λmos aan_Λ giñaajag_Λi is_Λc_ΛΛgac_Λr_ΛΛ oidacagi isduuca_Λi ip_Λlidi Suusi Cristo _Λgai c_ΛΛgac_Λr_ΛΛ giñv_Λsaitu casc_Λd_Λ.

¹³ Giñaaduñi c_ΛΛga maat_Λ aan_Λ ismaiquiaa c_ΛΛga ivueeyi aan_Λ v_{ΛΛ}si camait_Λt_Λgitoi aan_Λ istumaasi ivuaadana most_Λt_Λgitoi aan_Λ istumaasi iduñia iñgai.

¹⁴ Dai poduuc_Λi vaamioma c_ΛΛgac_Λr_ΛΛ oidacamu aan_Λ dai muucuc_Λi aan_Λ Diuusi giñvaidacamu t_Λv_Λaagiamu vaavoitudaitai aan_Λ Suusi Cristo.

¹⁵ V_{ΛΛ}scatai aat_Λm_Λ ismaac_Λd_Λ c_ΛΛga vaavoitudai Suusi Cristo mamaat_Λt_Λldaragad_Λ dai c_ΛΛga _Λgidi Suusi Cristo g_Λaagai isapiat_Λt_Λgitodagi isali_Λsi g_Λaagai isapiagarajag_Λdagi is_Λc_ΛΛgac_Λr_Λioma oidacagi. Dai isaapim_Λ maipoduuc_Λi t_Λt_Λgitodagi Diuusi g_Λnmaat_Λt_Λldamu.

¹⁶ G_Λaagai t_Λsapiavaavoitudadagi t_Λstumaasi camaat_Λ dai oidacagi t_Λsducatai camai.

¹⁷ Giñaaduñi giñ_Λpan duuquiva_Λr oidaca. Dai g_Λnt_Λgitov_Λr n_Λijada aa vaavoitudadami ismaac_Λd_Λ _Λpan duuc_Λi oidaga Timoteo dai Epafarodito dai aan_Λ dai poduuc_Λi oidaca aapim_Λ.

¹⁸ Camuiyoco g_Λnaagidi aan_Λ d_Λmos _Λpamu g_Λnaagida iñ_Λlidi asta suaacaitai sai oidaga mui oodami ismaac_Λd_Λ vuid_Λr_Λ v_ΛΛt_Λ Suusi Cristo mamaat_Λt_Λldaragad_Λ dai maioojoidi m_Λsaagiadagi isSuusi Cristo curusiaba muu.

¹⁹ Dai si_ΛΛscad_Λ coiya _Λgai, _Λgai gia Diaavora _ΛΛmadu iimimu. _Λgai gia maivaavoitudai Diuusi tomali mait_Λt_Λgitoi. _Λgai mos_Λca cuaadagai t_Λt_Λgitoi dai googosi g_Λnducami dai oojoide isaagadagi v_{ΛΛ}si istumaasi soimaascami ismaac_Λd_Λ ivuaadana _Λgai baiyoma g_Λaagai issiaa _Λradamudai _Λgai. _Λgai mait_Λt_Λgitoi Diuusi mos_Λcaasi istumaasi oidaga tami oidigi daama.

²⁰ D_Λmos aat_Λm_Λ mait_Λr_Λoidacami tanai _Λmo imidagai noonoigimu aat_Λm_Λ t_Λv_Λaagiamu. Dai tanai n_Λn_Λra aat_Λm_Λ isdiviagi g_Λt_Λaan_Λdamiga Suusi Cristo t_Λv_Λaagiañd_Λr_Λ.

²¹ _Λgai b_ΛΛquia _Λgai g_Λrtuucuga ismaac_Λd_Λ otoma ugiat_Λi dai dadadaquituda _Λgai _Λpan duuc_Λi ismaasi _Λgai tuucugad_Λ. Poduuc_Λi iduñia _Λgai _Λgai _Λgai vaa guvucadagaic_Λd_Λ ismaac_Λd_Λc_Λd_Λ t_Λaan_Λi _Λgai v_{ΛΛ}sia_Λcatai istumaasi oidaga.

4

¹ Casc_Λd_Λ giñaaduñi apiav_Λr vaavoitudadai dai apia_ΛΛgiada aapim_Λ Suusi Cristo. Aan_Λ gia s_ΛΛlic_Λd_Λ g_Λnñida iñ_Λlidi ali_Λsi g_Λnoig_Λdai aan_Λ casc_Λd_Λ. Ali_Λ baigiñ_Λlidi aan_Λ aapim_Λc_Λd_Λ vai tomasioor_Λ sioor_Λ n_Λijadagi isducatai oidaga aapim_Λ c_ΛΛga matiagi ismaisiu mos_ΛΛgic_Λd_Λ gaaagidi aan_Λ Diuusi ñiooquid_Λ aapim_Λ g_Λnsaagida.

² Daan_Λi aan_Λ Evodia _ΛΛmadu Síntique sai baiduuna ñiooqui _Λgai _Λrvaavoitudadami casc_Λd_Λ.

³ Dai aapi giñaduñi ismaac_Λd_Λ giñsoic_Λiña giñaa duiñdag_Λr_Λ g_Λdaan_Λi aan_Λ issoic_Λd_Λ aapi goooqui goovai giñsoiñacai gaaagidiña isSuusi Cristo _Λrca_Λgac_Λr_ΛΛ vuviadami _ΛΛmadu Quimiñtu dai aa ismaac_Λd_Λ giñsoic_Λiña. Diuusi caoja v_{ΛΛ}scatai goovai t_ΛΛt_Λarad_Λ g_Λliivrug_Λr_ΛΛ ismaac_Λd_Λr_ΛΛ oojai _Λgai v_{ΛΛ}scatai t_ΛΛt_Λarad_Λ ismaac_Λd_Λ v_{ΛΛ}sc_Λr_ΛΛ oidaca _Λgai _Λgai _ΛΛmadu.

⁴ V_{ΛΛ}sc_Λr_ΛΛ av_Λr baig_Λn_Λliada aapim_Λ vaavoitudaitai g_Λrt_Λaan_Λdamiga Suusi Cristo. _Λpamu g_Λnaagidi baigav_Λr _Λn_Λliada.

⁵ C_ΛΛgav_Λr tuutiaca v_{ΛΛ}si oodami vui. At_Λaan_Λdami Suusi Cristo caotoma divia _Λgai.

⁶ Maitav_Λr vuam_Λ _Λn_Λliada tomali _Λmo istumaasic_Λd_Λ. Baiyoma g_Λaagai m_Λsv_{ΛΛ}sc_Λr_ΛΛ apiamamadadagi dai taan_Λdagi Diuusi v_{ΛΛ}si m_Λstumaasi tagito. Baigav_Λr_Λn_Λliada Diuusic_Λd_Λ.

⁷ Ispoduucai ivuaada aapimΛ Diuusi gΛniibΛstudacan tadacamu dai poduucai sioma cΛΛga istutuidi aapimΛ ismaivuaamΛ ΛnΛliadagi tomali Λmo istumaasicΛdΛ. AatΛmΛ gΛrtΛtΛgitoidacΛdΛ Λagi maitistutuidi isgΛriibΛstudacan tadacagi. Suusi Cristo ivueeyi gomaasi tomasi maimaataΛ aatΛmΛ isducatai.

⁸ TΛtΛgitodavurai ΛgiΛrΛ ismaacΛdΛ Λrvaavoi, dai ΛgiΛrΛ ismaacΛdΛ ΛrcΛΛgaducami, dai cΛΛgaducΛdΛ voiyΛrΛ ismaacΛdΛ Diuusi gΛnmamaacai.

⁹ Ivuaadavurai aapimΛ vΛΛsi istumaasi gΛnmaatΛtuli aanΛ dai istumaasi gΛntΛjai aanΛ dai istumaasi aagaiña aanΛ dai istumaasi ivuaadana aanΛ poduuquiavΛr ivuaada aapimΛ vai Diuusi gΛniibΛstudacan tadacana.

¹⁰ AliΛ baigiñΛlidi aanΛ DiuusicΛdΛ Λpamu giñsoiñacai aapimΛ. AanΛ maipotΛiya iñΛlidi mΛsai maitiñtΛtΛgitoitadai dΛmos maitiipucataidai isducatai giñsoiña aapimΛ.

¹¹ Poduucai gΛnaagidi aanΛ maisiu gΛntaanΛdami iñΛlidityai Λpua. AanΛ maataΛ isbaigiñΛliadagi istumaasicΛdΛ viaacagi.

¹² AanΛ ΛΛmo iimidagai maiviaacana istumaasi dai ΛΛmo iimidagai cΛΛga viaacana aanΛ. AanΛ istutuidi istomasduucai oidacagi, istasconΛcatai isbiuugimucatai ΛpΛ.

¹³ AanΛ tomasduucai istutuidi isbaigiñΛliadagi, Suusi Cristo giñsoicΛi cascΛdΛ.

¹⁴ Dai aapimΛ aliΛ cΛΛga idui giñootosdacai soiñi aidΛsi soimaa taatacatadai aanΛ.

¹⁵ Dai cΛΛga maataΛ aapimΛ aidΛsi ii aanΛ Masedoniamu dai giñaagacai gaaagidi aanΛ isSuusi Cristo ΛrcΛΛgacΛrΛ vuviadami. Dai gooquiΛrΛ ΛΛmapΛcΛrΛ gΛnΛmpaidiña Λvaavoitudadami. Dai aidΛsi ii aanΛ MasedoniañdΛrΛ mosΛcaasi aapimΛ FilipoosiΛrΛ oidacami giñootosdiña istucΛdΛ giñsoicΛda aanΛ.

¹⁶ AidΛsi quiaa daacataidai aanΛ TesalonicΛrΛ aapimΛ ΛΛmo iimidagai giñootosdiña soiñi.

¹⁷ AanΛ maitΛntaanΛdami iñΛlidi vaamioma mosaipΛlidi aanΛ isDiuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛijadagi.

¹⁸ AapimΛ casi giñootosi mui naana maasi EpafaroditocΛdΛ dai sivi camaitΛgito aanΛ vaamioma. AliΛ baigiñΛlidi aanΛ goovaicΛdΛ ismaacΛdΛ giñootosi dai Diuusi baigΛlidi ΛpΛ.

¹⁹ Dai gΛrDiuusiga gΛnmaaquimu vΛΛsi istumaasi tΛgito aapimΛ. Λgai naana maasi viaa tΛvaagiΛrΛ aapimΛ vaavoitudai Suusi Cristo cascΛdΛ.

²⁰ GΛaagai isvΛΛscatai siaa duutuadagi Diuusi gΛrooga vΛΛscΛrΛ.

²¹ DiuuscΛdΛ viaatuldi aanΛ vΛΛscatai ismaacΛdΛ vaavoitudai Suusi Cristo. GΛraaduñi ismaacΛdΛ tanai daraaja aanΛ giñΛΛmadu DiuuscΛdΛ gΛnviaatuldi ΛpΛ.

²² Dai vΛΛsi gogaa vaavoitudadami DiuuscΛdΛ gΛnviaatuldi ΛpΛ, sioma cΛΛga Λgai ismaacΛdΛ ΛgΛΛ raí quidiΛrΛ oidaga DiuuscΛdΛ gΛnviaatuldi.

²³ Vai gΛrtΛaanΛdamiga Suusi Cristo cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛidiña dai gΛnΛΛmadu daacana. MosΛcaasi.

Idi oojai ooji Paavora ʌvaavoitudadami Coloosasi ʌ ʌ oidacami

1-2 Aan ʌ rPaavora. Dai aan ʌ ʌmadu Timoteo gamviateuldi aapim ʌ garaaduñi vaavoitudadami ismaac ʌ da vaavoitudai Suusi Cristo. Dai aan ʌ ganoojidi aapim ʌ Coloosasi ʌ oidacami ismaac ʌ da Diuusi ʌ covai vuvaida. Aan ʌ rootosad ʌ Suusi Cristo, Diuusi ip ʌ lidi casc ʌ da. Aat ʌ ma ip ʌ lidi sai Diuusi garooga ʌ ʌ gac ʌ ra gann ʌ ijadana dai ganiib ʌ studacan tadacana. Diuusi ʌ roogad ʌ Suusi Cristo gart ʌ aan ʌ damiga.

3 V ʌ asc ʌ ra baigar ʌ lidi aat ʌ ma Diuusic ʌ da daan ʌ itai sai gansoic ʌ iña aapim ʌ masai ʌ ʌ gac ʌ ra oidacana.

4 Baigar ʌ lidi aat ʌ ma Diuusic ʌ da maatac ʌ tai isaapim ʌ ʌ ga vaavoitudai Suusi Cristo dai iss ʌ lic ʌ da oig ʌ dai aapim ʌ aa vaavoitudadami,

5 nan ʌ racatai aapim ʌ istuigaco iimi agai t ʌ vaagiamu dai Diuusi ʌ madu oidaca agai tomastuigaco. Aid ʌ si tucamid ʌ ra maí aapim ʌ is ʌ rvaavoi isSuusi Cristo ʌ r ʌ ʌ gac ʌ ra vuviadami, aapim ʌ vaavoitu is ʌ mo imidagai iimi agai Diuusi ʌ madu.

6 Dai idi vaa ñiooqui ʌ ʌ gaduc ʌ da ismaac ʌ da maí aapim ʌ gaaagidi Suusi Cristo ojooto-sad ʌ v ʌ si oidig ʌ ra dai muidutai vaavoitu dai aa quiaa vaavoitudaimi dai ʌ ma duu-cai gant ʌ t ʌ gitoimi vai camaisoimaasi ivueeyi poduucai isduucai ʌ p ʌ dui aapim ʌ c ʌ da. Aapim ʌ maí isDiuusi s ʌ lic ʌ da oig ʌ dai oodami.

7 V ʌ si gomaasi ganmamaat ʌ tuli garaduñi Epaafarasi. Agai ivueeyi Suusi Cristo aa duiñdad ʌ pan duucai aat ʌ ma dai ali ʌ oig ʌ dai aat ʌ ma agai. Agai s ʌ lic ʌ da gansoic ʌ iña masai vaamioma ʌ ga maata ʌ na Diuusi ñiooquida.

8 Agai vaa Epaafarasi garaagidi masai aapim ʌ ali ʌ si ganoig ʌ dai aipacoga gann ʌ madu daacatai Diuusi Ib ʌ ad ʌ.

9 Casc ʌ da aid ʌ abiaad ʌ ra simaí aat ʌ ma gomaasi apiadaan ʌ iña Diuusi sai agai gansoic ʌ iña masai ʌ ga maata ʌ na istumaasi agai ip ʌ lidi isivuaada aapim ʌ dai masai ʌ ga maata ca ʌ cana v ʌ si ñiooquida dai masai ʌ ga maata ʌ na isducatai gaaagai isoidacagi.

10 Mai poduucai s ʌ lic ʌ da ʌ ʌ gac ʌ ra oidacagi ivuaadatai istumaasi Diuusi ip ʌ lidi poduucai isduucai gaaagai isivuaadagi v ʌ si vaavoitudadami. Poduucai iduñia agai aapim ʌ naana maasi ca ʌ ʌ gaducami dai vaamioma ʌ ga maata ʌ mu Diuusi.

11 Dai daan ʌ i aat ʌ ma Diuusi, agai s ʌ lic ʌ da viaa guvucadagai, sai agai ganmaacana guvucadagad ʌ vai poduucai si ʌ asc ʌ da oodami soimaasi gantaatamituldadagi istutiada aapim ʌ issoimaasi taatamadagi dai apiac ʌ ʌ gac ʌ ra oidacagi.

12 Diuusi garoig ʌ li garsoimaascamiga casc ʌ da viaa aat ʌ ma s ʌ licami ʌ madu v ʌ si aa vaavoitudadami isiimiagi t ʌ vaagiamu dai isDiuusi ʌ ʌ gac ʌ ra gann ʌ ijadagi. Casc ʌ da baigar ʌ lidi aat ʌ ma Diuusi garoogac ʌ da.

13 Agai ʌ ʌ gac ʌ ra garvuvaitu said ʌ ʌ diaavora camait ʌ aan ʌ iña gariib ʌ daga vai poduucai camai ʌ agidi aat ʌ ma ʌ diaavora baiyoma ʌ agidi aat ʌ ma Suusi Cristo. Agai ʌ rDiuusi marad ʌ dai Diuusi s ʌ lic ʌ da oig ʌ dai agai.

14 Suusi Cristo agai daid ʌ ʌ gac ʌ ra garvuvaitu muucucai curusiaba vai Diuusi oig ʌ ldi garsoimaascamiga.

15 Tomali ʌ maadutai main ʌ idi Diuusi. D ʌ mos Diuusi ootoi gamara t ʌ vaagiaiñd ʌ ra tami oidigi daama vai poduucai oodami maata ʌ na istuiga Diuusi. Agai ʌ rSuusi Cristo dai ʌ pan tuiga Diuusi g ʌ ooga. Suusi Cristo agai dai vaamioma viaa guvucadagai sitomasioor ʌ.

16 Suusi Cristo idui vΛΛsiaΛcatai tΛvaagiΛrΛ dai oidi daama siΛasi istumaasi maasi, Λcaasi istumaasi maimaasi poduucai isduucai Diuusi ipΛli. Dai Diuusi maradΛ idui vΛΛsi Diuusi tΛtΛaafiicarudΛ sai Λgai siaa duutudaiña.

17 Diuusi maradΛ tomastuigaco oidaga Diuusi ΛΛmadu. Dai Λgai cΛΛga nuucada vΛΛsiaΛcatai sai maiugitΛna tomali oidigi, tomali tasai, tomali sisiaavugai, tomali Λmo istumaasi.

18 Dai Cristo ΛrtΛaanΛdamigadΛ vΛΛsi vaavoitudadami. Λgai maa ibΛdagai utudui Λvaavoitudadami. Dai Λgai ΛrΛbaitΛcΛaacamigadΛ vΛΛscatai ismaacΛdΛ Λpamu duduaaca agai coidadΛ saagidaiñdarΛ dai Λgai vaamioma tΛaanΛda agai istomasioorΛ.

19 Λgai poduucai ivueeyi. Λgai ΛrDiuusi cascΛdΛ. Diuusi ipΛli isΛCristo Λpan tuigacagi Λgai.

20 Diuusi ootoi gΛmara tami oidi daama tΛvaagiaiñdarΛ sai Λgai muucuna curusiaba sai poduucai cΛΛgacΛrΛ vuvacΛna oodami dai Diuusi oigΛldi soimaascamigadΛ. Dai muucucai Suusi Cristo poduucai vΛΛscatai oidigi daama oidacami istutuidi iscamaivui vΛΛtΛcagi Diuusi. Dai vΛΛsiaΛcatai oidigi daama dai tΛvaagiΛrΛ Diuusi utulda agai sai Λpa maascana aidasi tucamidΛrΛ idui Λgai.

21 DΛmos aapimΛ ΛΛquioma maitΛrmamaaradΛcatadai Diuusi baiyoma vuidΛrΛ vΛΛtΛcatadai aapimΛ Diuusi soimaasi ivuaadatai.

22 DΛmos sivi camaivuidΛrΛ vΛΛtΛ aapimΛ Diuusi muucucai Suusi Cristo curusiaba dai poduucai Suusi Cristo gΛnvaidacaimu Diuusi vuitapi caoigΛldacai gΛnsoimaascamiga dai camaisoimaasi duucamicamu dai Λcovai vuvaidadΛcamu mΛsaidΛ ivuaadana Diuusi aa duiñdadΛ.

23 Suusi Cristo iduñia agai gomaasi isaapimΛ apiavaavoitudadagi Λgai dai cΛΛga vaavoitudadagi ismaitipu amai vΛΛsi oidigΛrΛ ismaacΛdΛ viaa guvucadagai iscΛΛgacΛrΛ vuviaadagi oodami dai apiavaavoitudadagi vΛΛsi Diuusi ñiooquidΛ. Λgai vaa ñiooqui cΛΛgaducadΛ Λgai ismaacΛdΛ gaaagidi Λvaavoitudadami vΛΛsi oidigi daama dai ismaacΛdΛ camai aapimΛ dai ismaacΛdΛ aanΛ Paavora gaaagidi tomasiaacoga.

24 Baigiñlidi aanΛ soimaasi taatamaitai aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ. Suusi Cristo soimaa taata vaavoitudadami vΛΛtarΛ. Dai poduucai isduucai Λgai soimaasi taata aanΛ ΛpΛ soimaasi taatamai soicΛitai vaavoitudadami.

25 Diuusi giñmaa Λmo sΛΛlicami ansai aanΛ gΛnsoicΛiña aapimΛ ΛΛmadu aa vaavoitudadami mΛsai vaamioma cΛΛga maatΛna Diuusi ñiooquidΛ

26 ismaacΛdΛ ΛΛquioma maitΛmaatΛcatadai. DΛmos sivi Diuusi gΛrmaatΛtuli vΛΛsi gomaasi. AatΛmΛ ΛrΛcovai vuvaidadΛ Λgai.

27 Diuusi ipΛli isvΛΛsi vaavoitudadami maatΛcana isSuusi Cristo gΛrΛΛmadu daja aatΛmΛ ismaacΛdΛ vaavoitudai Λgai, dai cascΛdΛ cΛΛ maatΛ isiimia ragai Diuusi ΛΛmadu. Goñiooqui sΛΛlicΛdΛ cΛΛgadu daidΛ ΛrΛgai vΛΛtarΛ ΛpΛ ismaacΛdΛ maitΛrjudidú. ΛΛquioma maimaatΛcatadai oodami goñiooqui dΛmos sivi casi gΛmaatΛ.

28 Tomasiaaco siaaco ajioopada aatΛmΛ aagidiña aatΛmΛ vΛΛsi oodami sai Suusi Cristo ΛrcΛΛgacΛrΛ vuviaadami. Aagidiña aatΛmΛ oodami sai gΛaagai isgajiaadarΛ viaagi vΛΛsi soimaascami dai cΛΛga mamaatΛtuldi aatΛmΛ vΛΛscatai sai Suusi Cristo cΛΛgacΛrΛ vuvaidi tomasioorΛ sioorΛ vaavoitudagi. AatΛmΛ ipΛlidi issoicΛdagi oodami sai vaamioma cΛΛga vaavoitudana dai sai vaamioma maatΛna Diuusi ñiooquidΛ dai sai vaamioma cΛΛga ivuaadana istumaasi Diuusi ipΛlidi vaavoitudaitai Suusi Cristo.

29 Gomaasi Λrgiñaa duiñdaga naidΛ povueeyi aanΛ vΛΛsi giñguvucadagacΛdΛ ismaacΛdΛ giñmaacai Suusi Cristo.

2

1 AanΛ ipΛlidi mΛsai maatΛna aapimΛ sai aanΛ duudatai gΛntΛtΛgitoi aapimΛ ΛΛmadu vΛΛsi Λvaavoitudadami LaodiseeΛrΛ oidacami ΛΛmadu vΛΛsi Λgaa ismaacΛdΛ maiquiaa

giñmaatΛ. Dai sΛalicΛdΛ daanΛi aanΛ Diiuusi sai Λgai gΛnsoicΛiñΛ aapimΛ ΛΛmadu vΛascatai ismaacΛdΛ caagagai aanΛ mΛsai apiavaavoitudaiñΛ ñiiooquidΛ.

² Dai aanΛ ipΛlidi mΛsai aapimΛ baigΛnΛΛliatudaiñΛ aipaco gΛnoigΛadaitai, dai mΛsai cΛΛga maata nΛidiñΛ Diiuusi ñiiooquidΛ dai mΛsai cΛΛga maatΛna vΛasi istumaasi aagai Diiuusi ñiiooquidΛrΛ aagaitai Suusi Cristo. VΛasi gomaasi ΛΛquioma maimaatΛcatadai oodami.

³ Suusi Cristo Λgai dai vaamioma cΛΛga tΛtΛgitoi sitomasioorΛ dai Λgai garsoicΛi tΛsai cΛΛga maatΛna naana maasi istumaasi istumaasi maata Diiuusi dai poduucai aliΛ sastuduacamu aatΛmΛ.

⁴ Gomaasi gΛnaagidi aanΛ vai tomali Λmaadutai maitΛnvupuiirumadaiñΛ cΛΛ baimaasi ñiiooqui gΛnaagidi mΛsai ΛΛgidi caΛcana.

⁵ Tomasi maigΛnΛΛmadu daja aanΛ vΛascΛrΛ gΛntΛtΛgitoi aanΛ aapimΛ dai baigiñΛlidi aanΛ maatacatai isaapimΛ vΛascatai viaa Λmo tΛgitoi dagai sΛalicΛdΛ cΛΛga vaavoitudaitai Suusi Cristo.

⁶ Poduucai isduucai cavaavoitu aapimΛ Suusi Cristo gΛrtΛaanΛdamiga cΛΛgacΛrΛ gΛnvuvaidacai Λgai poduucai gΛaagai isapiavaavoitudadagi aapimΛ sai Λgai apiagΛnnuucada.

⁷ Dai gΛaagai isdaanΛdagi aapimΛ Suusi Cristo sai gΛnsoicΛiñΛ mΛsai cΛΛga oidacana poduucai isduucai Λgai ipΛlidi poduucai isduucai gΛnmamaatΛtuli aanΛ dai vΛascΛrΛ baigavar ΛnΛliada DiiusicΛdΛ vΛasi istumaasicΛdΛ istumaasi Λgai idui aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ.

⁸ Maitavar dagitu aapimΛ isaa oodami gΛnvupuiirumadadagi vai poduucai maigajiaadΛrΛ vipiaa aapimΛ mamaatΛtuldiaragadΛ Suusi Cristo, gΛnmamaatΛtulditai Λgai Λmai mamaatΛtuldaragai ismaacΛdΛ maitΛrvaavoi. Istumaasi gΛnmamaatΛtuli Λgai Λroodami mamaatΛtuldaragadΛ dai oodami viituldaradΛ, gomaasi maitΛrSuusi Cristo mamaatΛtuldaragadΛ.

⁹ Suusi Cristo ΛrDiiuusi daidΛ Λroodami ΛpΛ Λgai tami oidigi daama oidacatadai.

¹⁰ Dai Suusi Cristo gΛnΛΛmadu daja dai poduucai Diiuusi gΛnΛΛmadu daja ΛpΛ. Poduucai aapimΛ viaa vΛasi istumaasi tΛgitu dai cΛΛgacΛrΛ vuvaquiaagi. Suusi Cristo Λgai dai tΛaanΛi vΛΛsiaΛcatai. Λgai vaamioma tΛaanΛi isDiiuusi tΛtΛaañicarudΛ dai vaamioma tΛaanΛi siΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ.

¹¹ Aidasi vaavoitu aapimΛ Suusi Cristo dai gΛnmaacacai Λgai guvucadagai mΛsai camaisoimaasi ivuaadana gΛmaí isaapimΛ ΛrSuusi Cristo mamaatΛrdamigadΛ maisiu iquitΛcΛitai gΛntuucuga poduucai isduucai gΛmviituli Λjudidíu.

¹² Aidasi gΛnvapacoñi aapimΛ vaavoitudacai Suusi Cristo ΛpΛga vaapa aapimΛ suudarΛ. Gomaasi ΛrΛpan ducami isyaasapicamudai aapimΛ Suusi Cristo ΛΛmadu. Dai gooquiΛrΛ vuvaja suudagaiñdarΛ. Gomaasi ΛrΛpan ducami isΛpan duduaaca vaavoitudaitai isDiiuusi viaa guvucadagai dai Λgai Λgai dai duaacali Suusi Cristo coidadΛ saagidiaiñdarΛ gΛguvucadagacΛdΛ.

¹³ ΛΛquioma maiviaacatadai aapimΛ ibΛdagai utudui soimaasi ivuaadatai dai vui vΛΛtΛcana Diiuusi dΛmos sivi Diiuusi gΛnmaa ibΛdagai utudui dai oigΛli Λgai gΛnsoimaascamiga vaavoitudacai aapimΛ Suusi Cristo.

¹⁴ Dai tomasi aapimΛ gΛpiar vΛΛtΛcatadai maiΛΛgiditai Diiuusi sΛlicamigadΛ vΛascΛrΛ Diiuusi oigΛli gΛnsoimaascamiga, Suusi Cristo muu curusiaba cascΛdΛ.

¹⁵ Aidasi Cristo muu curusiaba vaamioma istui isΛDiaavora ΛΛmadu ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ dai poduucai vΛasi oodami istutuidi ismaatiagi isvaamioma viaa guvucadagai Suusi Cristo siΛDiaavora.

¹⁶ IsΛmaadutai gΛnaagiadagi sai maitΛaagai mΛscuaadagi ΛΛmo cuaadagai dai sai maitΛaagai isgayΛdagi ΛΛmo istumaasi dai sai aliΛsi gΛaagai issiaa duutuadagi Λmo tasai

siaa duudagaicatai agai siapra amo ibastaraga tasara siapra tomastuma tasai maitavar lagiada aapima agai.

17 Vasi gomaasi aroodami aliquidada sallicamigadacatadai dai camaiñamaga aidasi abiaadara divia Suusi Cristo. Suusi Cristo mamaatatuldaragada agai dai namaga sivi.

18 Maitavar vaavoitudada aapima agai ismaacada ganaagiadagi sai maicagacara vuvaquia agai aapima ismaisaa duutuadagi Diuusi tatlaañicaruda tomasi agai ganaagiadagi sai naidi amo istumaasi ismaacada mainaidi aa oodami. Agai gaaagidi sai siora maisaa duutuadagi Diuusi tatlaañicaruda sai alia gagarducada ganalidi. Damos agai ismaacada pocaitiadagi gagarducada ganalidi tomasi maiviaa istuisida gagarducada ganaliadagi dai agai ivuaada alidi mosacaasi istumaasi lagi agai ipalidi.

19 Agai maicaga vaavoitudai Suusi Cristo. Suusi Cristo argarbaitacacamiga daida agai soicai vasi avavoitudadami sai vaamioma caga maana istumaasi ipalidi Diuusi isivuaadagi dai sai amo tagitoidagai viaacana vascatai poduucai isduucai Diuusi ipalidi.

20 Aidasi abiaadara vaavoitu aapima Suusi Cristo mamaatatuldaragada cagajiaadara viaa aapima oodami mamaatatuldaragada ismaacada gaaagidi sai siora lagiadagi oodami sallicamigada dai oodami viituldaragada sai agai gia cagacara vuvaquia agai. Cascada maitaagai isapiallagiadagi aoodami viituldaragada ismaacada maitarsoini.

21 Aoodami pocaiti sai maitaagai iscuaadagi ammo cuadagai sai tomali maitaagai isdacadagi, tomali istaatamadagi.

22 Vasi gomaasi aroodami mamaatatuldaragada maisiu Diuusi. Acuaadagai otoma uugiat.

23 Aoodami ismaacada gamamaatatuldi gomaasi polidi isarsastudugami. Agai pocaiti sai gaicada ismaacada gamamaatatuldi vaamioma caga siaa duutuadagi oodami Diuusi. Dai sai maicuaadatai ammo cuadagai arsoini oodami vatar sai vaamioma caga oidacana dai sai maigagarducada ganalidina damos maitarvaavoi. Gomaasi maitarsoini oodami vatar isgajiaadara viaagi istumaasi lagi agai ipalidi isivuaadagi.

3

1 Aidasi abiaadara vaavoitu aapima Suusi Cristo, Diuusi ganmaa ibadagai utudui ducami iscaduaacamudai aapima poduucai isduucai Suusi Cristo duaaca, cascada gaagai isvascara tagitodagi istumaasi aagai Diuusi ñiooquidara aagaitai atvaagi siaaco daja Suusi Cristo Diuusi amadu dai taana.

2 Tagitodavurai istumaasi arcagaducami maisiu istumaasi arsoimaascami.

3 Damos sivi gajiaadara viaa aapima soimaascami dai Diuusi ganuucada vaavoitudacai aapima Suusi Cristo.

4 Dai agai gramadu daja cascada tomastuigaco oidacamu aatama. Dai siascada Suusi Cristo apamu diviagi dai taanadagi aatama apra taanada agai agai amadu.

5 Cascada gajiaadara avar vipiaada aapima vasi istumaasi soimaascami. Maitavar googosi ganducamica, dai maitavar coimudada tuutiaca, dai maitavar ipaliada gavustuidaga. Siora ipaliadagi gavustuidaga agai gia maisallicada siaa duutudai Diuusi baiyoma siaa duutudai tumiñsi dai naana maasi istumaasi.

6 Cascada sallicada baamucui Diuusi agai vui ismaacada maiagidi dai soimaasi taatatuldia agai agai.

7 Dai alquioma aapima povuaadana,

8 damos sivi gajiaadara avar vipiaada vasi gomaasi. Maitavar baacocoda, maitavar soimaasi taatamituldiada liada aa, dai maitavar vui ñioocada aa, dai maitavar sigal naasi ñioocada aa vui.

⁹ Dai maitav^{ar} ganyaatagiada aipacoga. Aapim^Λ cagajiaad^{ΛrΛ} viaa v^{ΛΛ}si gosoimaas-cami ismaac^{ΛdΛ} ^{ΛΛ}quioma ivuaadana casc^{ΛdΛ}.

¹⁰ Sivi caviaa aapim^Λ ib^Λdagai utudui. Diuusi ^Λgai daid^Λ idui oodami dai sivi Diuusi g^Λnsaic^{Λi} m^Λsai vaamioma ^Λpan tuutiacana aapim^Λ ^Λgai. Diuusi ip^Λlidi isaapim^Λ c^{ΛΛ}ga maat^Λ ^Λgai casc^{ΛdΛ}.

¹¹ ^Λv^Λavoitudadami ^Λmadugan duucaⁱ g^Λnn^Λidi v^{ΛΛ}scatai tomasi ^Λrjudid^Λu ismait^Λrjudid^Λu ^{ΛΛ}r^Λ, tomasi iquit^Λquicagai tuucugad^Λ ischo ^{ΛΛ}r^Λ, tomasi ^Λrtami oidacami si^Λrsib^Λacoga oidacami ^{ΛΛ}r^Λ, tomasi ^Λrpipioo^{ñi} si^Λrt^Λtaan^Λdami ^{ΛΛ}r^Λ. Casiav^{ar} mait^Λgitoda gomaasi, baiyomav^{ar} t^Λgitoda isSuusi Cristo ^Λrg^Λrbait^Λc^{ΛΛ}acamiga dai ^Λgai v^{ΛΛ}si vaavoitudadami ^{ΛΛ}madu daja.

¹² Diuusi g^Λroig^Λdai daid^Λ ^Λcovai g^Λr^vvuvaitu t^Λsaid^Λ ^Λrmaamarad^Λcana. Soigav^{ar} g^Λnl^Λiada aac^{ΛdΛ}, dai c^{ΛΛ} tuutiaca, dai maig^Λg^Λrduc^{ΛdΛ} g^Λnl^Λiada, dai soic^Λdavurai aa oodami, dai maioomaliaca.

¹³ Dai maitav^{ar} vui ñioocada aapim^Λ aa ismaac^{ΛdΛ} soimaasi g^Λntaatamituldadagi baiyomav^{ar} oig^Λldada ^Λgai poduucⁱ isduucⁱ Suusi Cristo g^Λrt^Λaan^Λdamiga g^Λroig^Λldi.

¹⁴ Dai v^{ΛΛ}scat^Λ ali^Λsi g^Λnoig^Λada aipacoga poduucⁱ viaacamu aapim^Λ ^Λmo t^Λgitoidagai.

¹⁵ Diuusi ^Λcovai vuvaitu v^{ΛΛ}si vaavoitudadami dai ^Λgai ip^Λlidi isv^{ΛΛ}scatai viaacagi ^Λmo t^Λgitoidagai. Casc^{ΛdΛ} ali^Λsi g^Λaagai isc^{ΛΛ}gac^{ΛrΛ} oidacagi dai poduucⁱ camait^Λncocoadamu. Dai baigav^{ar} ^Λnl^Λiada Diuusic^{ΛdΛ}.

¹⁶ Ali^Λsi g^Λaagai ist^Λgitoda Suusi Cristo mamaat^Λtuldaragad^Λ. Poduucⁱ vaamioma sastuduacamu aapim^Λ g^Λnmamaat^Λtulditai aipacoga dai g^Λnn^Λmaacaitai ñiooqui aipacoga. Gan^{ΛΛ}davurai aapim^Λ Diuusi n^Λidad^Λ dai baig^Λnl^Λiada Diuusic^{ΛdΛ}.

¹⁷ V^{ΛΛ}si m^Λstumaasi ivuaadagi si^Λr^Λ aagadagi v^{ΛΛ}scat^Λ av^{ar} ivuaada istumaasi oojoide Suusi Cristo. Dai baigav^{ar} ^Λnl^Λiada Diuusic^{ΛdΛ} Suusi Cristo g^Λnl^Λmadu daja casc^{ΛdΛ}.

¹⁸ Aapim^Λ ooqui ^{ΛΛ}giadavurai g^Λncuucuna, Diuusi ip^Λlidi ispovuaadagi v^{ΛΛ}si ooqui vaavoitudadami casc^{ΛdΛ}.

¹⁹ Aapim^Λ c^Λc^{ΛΛ}li oig^Λadavurai g^Λnoo^{ñi}gai dai maioomaliaca ^Λgai vui.

²⁰ Aapim^Λ aali ^{ΛΛ}giadavurai g^Λnd^{ΛΛ}d v^{ΛΛ}scat^Λ poduucⁱ ali^Λ baig^{ΛΛ}lidiña Diuusi.

²¹ Aapim^Λ ismaac^{ΛdΛ} maamara maitav^{ar} oomaliaca ^Λgai vui vai ^Λgai c^{ΛΛ}ga g^Λnl^{ΛΛ}gidiña.

²² Aapim^Λ pipioo^{ñi} ^{ΛΛ}giadavurai g^Λnaamu maisiu mos^Λcaasi siuu duucu g^Λnn^Λijadagi g^Λnaamu ip^Λliditai ispot^Λiy^Λ ^Λgai m^Λsai ali^Λ sastuduga baiyomav^{ar} v^{ΛΛ}scat^Λ c^{ΛΛ}ga aata vuaada siaa duutudaitai Suusi Cristo.

²³ Tomastuma aa dui^ñdagai ismaac^{ΛdΛ} ivuaadagi aapim^Λ s^{ΛΛ}lic^{ΛdΛ} av^{ar} c^{ΛΛ}ga ivuaada ducami issoic^Λdamudai aapim^Λ Suusi Cristo dai maisiu oodami,

²⁴ maat^Λcatai sai iimia ^Λgai t^Λvaagiamu dai Diuusi ^{ΛΛ}madu oidaca ^Λgai tomastuigaco, aapim^Λ ivueeyi g^Λrt^Λaan^Λdamiga Suusi Cristo aa dui^ñdad^Λ casc^{ΛdΛ}.

²⁵ D^Λmos sioor^Λ soimaasi ivuaadagi, Diuusi soimaasi taatamituldia ^Λgai ^Λgai. Diuusi ^Λgai dai v^{ΛΛ}scat^Λ ivueeyi istumaasi ^Λrs^{ΛΛ}licami v^{ΛΛ}si oodamic^{ΛdΛ}.

4

¹ Aapim^Λ gaaamu ali^Λsi g^Λaagai m^Λsc^{ΛΛ}gac^{ΛrΛ} n^Λijadagi g^Λnpipioo^{ñi}gai daid^Λ t^Λaan^Λdagi mos^Λcaasi istumaasi ^Λrs^{ΛΛ}licami. T^Λgitodavurai isg^Λnt^Λaan^Λdamiga t^Λvaagi^{ΛrΛ} daja.

² Duudatai av^{ar} daan^Λda Diuusi baig^Λnl^Λiarac^{ΛdΛ} sai g^Λnsaic^{Λi}ña mai c^{ΛΛ}gac^{ΛrΛ} oidaca aapim^Λ, c^{ΛΛ}ga vaavoitudaitai Diuusi. Dai baigav^{ar} g^Λnl^Λiada aapim^Λ Diuusic^{ΛdΛ}.

³ Dai daan^Λdavurai aapim^Λ Diuusi ^{ΛΛ}r^Λ sai ^Λgai gi^ñsoic^{Λi}ña nai gaaagiada isSuusi Cristo ^Λrc^{ΛΛ}gac^{ΛrΛ} vuviadami gomaasi ^{ΛΛ}quioma maimaat^Λcatadai oodami. Sivi mais-^Λapi aan^Λ gaaagiditai gomaasi.

⁴ Dai daanΛdavurai aapimΛ Diuusi sai Λgai giñsoicΛiña nai cΛΛga gamamaatΛtuldadagi aanΛ Diuusi ñiooquidΛ poduucai isduucai gΛaagai isivuaadagi.

⁵ CΛΛgavΛr tuutiaca aapimΛ Λgai vui ismaacΛdΛ maivaavoitudai Suusi Cristo apiavΛr gaagada isducatai aagidagi aapimΛ Λgai Diuusi ñiooquidΛ.

⁶ Dai cΛΛgavΛr ñiooquiada Λgai vΛΛscΛrΛ dai aagiada istumaasi Λrsoiñi dai cΛΛgavΛr aa nonoragiada tomastumaasi istumaasi gΛnaagiada Λgai.

⁷⁻⁸ Tiiquico argΛraduñi vaavoitudadami dai aanΛ aliΛ oigΛdai goovai. Goovai cΛΛga garsoicΛi Suusi Cristo aa duiñdadΛrΛ. CascadΛ gΛnootosda iñagai aanΛ dai goovai gΛnaagidamu isducatai daraaja aatΛmΛ aanΛ ΛΛmadu aa vaavoitudadami ismaacΛdΛ giñΛma daraaja. Dai poduucai baigΛnΛliadamu aapimΛ.

⁹ Onesimo oida agai goTiiquico. Onesimo argΛraduñi ΛpΛrΛ dai aliΛ oigΛdai aatΛmΛ. Goovai ΛΛmadu aapimΛ ΛrΛgai vaa dΛvΛΛriΛrΛ oidacami dai cΛΛga garsoicΛi Suusi Cristo aa duiñdadΛrΛ. Goovai vΛgoocatai gΛnaagidamu istuma ΛpΛvΛueeyi aatΛmΛ garsaagida.

¹⁰ Aristarco giñΛΛmadu maisapi dai goovai DiuuscΛdΛ gamviaatuldi. Dai Marcusi, Bernabé suculidΛ, DiuusicΛdΛ gamviaatuldi ΛpΛrΛ. Dai ismΛΛca aiyagi Marcusi cΛΛgavΛr miaadΛgida.

¹¹ Dai Suusi Justo DiuuscΛdΛ gamviaatuldi ΛpΛrΛ. Λvaavoitudadami judidíu saagidi-aiñdΛrΛ mosΛcaasi Aristarcu ΛΛmadu Marcusi ΛΛmadu Justo giñsoicΛi Diuusi aa duiñdadΛrΛ. Goovai sΛΛlicadΛ baigiñΛΛliatudai.

¹² DiuuscΛdΛ gamviaatuldi ΛpΛrΛ Epaafarasi. Goovai ΛrColoosasiΛrΛ oidacami daidΛ goovai ivueeyi Suusi Cristo aa duiñdada. Epaafarasi duudatai daanΛi Diuusi sai gΛnsoicΛiña mai vaamioma cΛΛga vaavoituda Diuusi ñiooquidΛ dai masai vaamioma cΛΛga ivuaadana vΛΛsi istumaasi Diuusi ipΛlidi.

¹³ Dai aanΛ gΛnaagidi sai Λgai sΛΛlicadΛ ipΛlidi isaapimΛ ΛΛmadu Λvaavoitudadami LaodiseeΛrΛ dai YerapoliisiΛrΛ oidacami cΛΛga ivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi.

¹⁴ DiuuscΛdΛ gamviaatuldi ΛpΛrΛ Ruucasi ismaacΛdΛ Λrdoaadigami. Dai DiuuscΛdΛ gamviaatuldi Deemasi ΛpΛrΛ.

¹⁵ DiuuscΛdΛ avΛr viaatulda garaaduñi vaavoitudadami LaodiseeΛrΛ oidacami. DiuuscΛdΛ avΛr viaatulda Niinafas ΛpΛrΛ ΛΛmadu vΛΛscatai ismaacΛdΛ gΛnΛmpaidi quiidΛrΛ dai siaa duutudai Diuusi.

¹⁶ SiΛΛscadΛ canΛidagi aapimΛ idi oojai vΛrai ootosda Λvaavoitudadami LaodiseeΛrΛ oidacami vai Λgai nΛidana ΛpΛrΛ. Dai Λgai ΛpΛrΛ gΛnootosdamu Λoojai ismaacΛdΛ ooji aanΛ vΛrai nΛida aapimΛ ΛpΛrΛ.

¹⁷ Dai aagidavurai aapimΛ Arquipo ansai aanΛ ootosdi ñiooqui sai aliΛsi gΛaagai iscΛΛga ivuaadagi Λaa duiñdagai ismaacΛdΛ maa Diuusi vaavoitudaitai Λgai Suusi Cristo.

¹⁸ Sivi aanΛ, Paavora Λagi giñnoovicadΛ gΛnoojidi cacuugatΛrΛ dai DiuuscΛdΛ gamviaatuldi. Dai tΛtΛgitodavurai ismaisapi aanΛ. SΛΛlicadΛ ipΛlidi aanΛ sai Diuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnΛidiña aapimΛ.

MosΛcaasi.

Idi arɔpɔgadadɔ oojai ismaacɔdɔ ooji Paavora ɔvaavoitudadami Tesaloniicɔrɔ oidacami

¹ Garaaduñi vaavoitudadami ismaacɔdɔ gɔnɔmpaidi Tesaloniicɔrɔ siaa duutudara-gai vaatarɔ Diiusi garooga ɔɔmadu Suusi Cristo gartɔaanɔdamiga, gɔmviaatuldi aana ɔɔmadu Silvaano dai Timoteo. Aana anarPaavora. Aatɔmɔ ipɔlidi isDiiusi garooga ɔɔmadu gartɔaanɔdamiga Suusi Cristo cɔɔgacɔrɔ gɔnɔnijadagi dai gɔniibastudacan tadacagi.

² Aatɔmɔ vaascɔrɔ alia baigɔrɔlidiña Diiusicɔdɔ gɔntɔtɔgitoitai aapimɔ. Dai siɔscadɔ gamamadada aatɔmɔ daanɔi aatɔmɔ Diiusi sai gɔnsoicɔiña.

³ Dai vaascɔrɔ tɔtɔgitoiña aatɔmɔ isducatai ivueeyi aapimɔ Diiusi aa duiñdadɔ vaavoitudaitai Suusi Cristo, dai isducatai aipaco gɔnsoicɔi aapimɔ gɔnoigɔdaitai, dai isducatai apianɔnara aapimɔ siɔscadɔ diviagi Suusi Cristo ɔpamu.

⁴ Giñaaduñi Diiusi aliasi gɔnoigɔdai aapimɔ dai maata aatɔmɔ isɔgai ɔɔcovai gɔnvuvaitu.

⁵ Aidasi gɔnaagidi aatɔmɔ isSuusi Cristo arɔcɔɔgacɔrɔ vuviadami, aatɔmɔ maisiu tomasduucai gɔnaagidi, aatɔmɔ Diiusi guvucadadɔcɔdɔ gɔnaagidi. Garɔɔmadu daacatai Diiusi Ibaadɔ dai cɔɔga maata aatɔmɔ sai vaasi ismaacɔdɔ gɔnaagidi aatɔmɔ arvaavoi. Aapimɔ cɔɔga maata isducatai daraajatadai aatɔmɔ gɔnsaagida aidɔtasi gɔndadiji mɔsai poduucai oidacana aapimɔ ɔɔpɔ.

⁶ Daidɔ arvaavoi mɔspoduucai idui aapimɔ dai ɔpan duucai oidacana aapimɔ gartɔaanɔdamiga Suusi Cristo ɔɔpɔ. Diiusi Ibaadɔ gɔnsoicɔiña mai aapimɔ baigɔnɔliaracɔdɔ caacana Diiusi ñiooquidɔ tomasi aa soimaasi gɔntaatamituldiña.

⁷ Aidasi maí ɔvaavoitudadami Masedooniɔrɔ dai Acaiɔrɔ mɔsducatai oidacatadai aapimɔ poduucai maí ɔgai isducatai gɔaagai isoidacagi.

⁸ Dai poduucai aapimɔcɔdɔ maí Masedooniɔrɔ oidacami dai Acaiɔrɔ oidacami ɔtaanɔdamiki Suusi Cristo ñiooquidɔ, Dai maisiu mosaca ami vaasi aipaco gɔaagai gɔnvaavoidaraga. Cascadɔ aatɔmɔ camaiviaa isgaaagiadagi siaaco casí gɔmaata gomaasi.

⁹ Baiyoma ɔgai vaa ismaacɔdɔ maí gomaasi aagaiña aidɔtasi gɔndadiji mɔsai alia cɔɔga gɔrmiadagi, dai mɔsducatai dagito ɔmoomono dai vaavoitu ismaacɔdɔ saɔlicɔdɔ arDiiusi dai duaaca daidɔ ivuaada agai istumaasi Diiusi ipɔlidi.

¹⁰ Dai isducatai nɔnɔra aapimɔ isdiviagi Suusi Diiusi maradɔ tɔvaagiaiñdɔrɔ. ɔgai vaa Suusi ismaacɔdɔ duaacali Diiusi coidadɔ saagidaiñdɔrɔ. Dai ɔgai ɔgai dai cɔɔgacɔrɔ gɔrvuvaida agai soimaasi ivuaadami gɔgɔvituldaragadɔaiñdɔrɔ.

2

¹ Aapimɔ giñaaduñi ɔɔgi maata isaatɔmɔ maimosɔɔgicɔdɔ gɔndadiji.

² Tomasi ɔɔquioma Filipinoiɔrɔ aa soimaasi ñiooqui gɔraagidi dai soimaasi gartɔaatatuli poduucai mɔsduucai camaata aapimɔ. Dai vaascɔrɔ aidɔtasi aayi aatɔmɔ gɔndɔvaaragɔrɔ Diiusi garsoí tasai gɔnaagidana ñiooquidɔ maiduaadimudacɔdɔ tomasi ami oidacami ɔɔpɔ gɔrvui vaatɔcatadai.

³ Aidasi gɔnaagidi aatɔmɔ Diiusi ñiooquidɔ aatɔmɔ gɔnaagidi mosacaasi ismaacɔdɔ arvaavoi, dai maisiu soimaasi tɔgitooidacɔdɔ gɔnaagidi aatɔmɔ dai tomali maitɔnyaatagida arɔliditai.

⁴ Baiyoma Diuusi a covai garvuvaitu dai garrootoi tasai ganaagidana Diuusi ñiooquida dai gomaasi agai ismaacada ganaagidi aatama. Aatama ivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi dai maisiu istumaasi aoodami ipalidi. Diuusi agai dai maata garribadaga iscaacagadu ischo aapa.

⁵ Caga maata aapima isaatama maitanvuiirumadai caa baimaasi ñiooqui ganaagidi masai garcaacana, dai aatama ganaagidi Diuusi ñiooquida maisiu gamaita araliditai tumiñsi. Diuusi caga maata vasi gomaasi.

⁶ Tomali amo imidagai maitanaagidi aatama aapima masai sallaicada siaa garduutudaiña dai tomali aa, caga istuidimudai aatama isgantlaanadagi tataanadami duucai oootosadacatai Suusi Cristo.

⁷ Baiyoma caga gartaatacai ivuaadana aatama istumaasi aidasi gansaagida daraajatadai poduucai isduucai caga gataatacai nunuucadaiña amo ooqui gamaamara.

⁸ Aliasi ganoigadaitadai aatama dai sallaicada ipaliditadai isganaagidagi Diuusi ñiooquida. Baiyoma ipaliditadai aatama masgarcoodagi isdagitocai ganaagidagi Diuusi ñiooquida. Sallaicada ganoigadaitadai aatama cascada.

⁹ Giñaaduñi caga tagito aapima silasi gaaata vuaadana aatama dai gamaitaciña cuaadagai aidasi gansaagida daraajatadai aatama dai ganaagidiña Diuusi ñiooquida. Tasa da tucara gaaata vuaadana aatama maisiaa ganduñda araliditai ganvustuidaga.

¹⁰ Aapima amadu Diuusi caga maata sila caga daraajatadai aatama aapima vaavoitudadami gansaagida maisoimaasi ivuaadadai dai poduucai tomali amaadutai maitistui isgapiara garsuuligagi tomali amo istumaasicada.

¹¹ Dai maata aapima aapa isduucai caga gartaatacai ganmamaatatuldiña aatama aapima Diuusi ñiooquida, dai ganaapanaquidiña masai apiavaavoitudaiña, dai ganaagidiña aapa sai gaagagai masaaagiadagi Diuusi. Dai vasi gomaasi idui aatama apan duucai amo gaoga ivuadana gamaamaracada.

¹² Dai gomaasi idui aatama aapa masai caga oidacana isducatai Diuusi ipalidi. Diuusi ganvai masai amadu oidacana maa ca siaaco gataaani agai siaaco vascatai siaa duutudai Diuusi.

¹³ Aidasi aatama ganaagidi Diuusi ñiooquida aapima vaavoitu maisiu lagi garñiooqui duucai baiyoma Diuusi ñiooquida duucai dai poduuquiava agai. Cascada alia baigralidi aatama Diuusicada. Dai govaa Diuusi ñiooquida agai dai gansoicai masai cagacara oidacana aapima ismaacada vaavoitudagi.

¹⁴ Giñaaduñi aidamasi vaavoitu aapima ganaaduñi soimaasi gantaatatuli, apan duucai ajudidíu ismaacada Judeera oidaga ismaacada ganampaidi siaa duutudaragai Diuusi vaatar vaavoitudaitai Suusi Cristo. Agai agai vaa aaduñda soimaa taatamituldi aapa.

¹⁵ Dai agai vaa judidíu ismaacada soimaasi taatatuli ganaaduñi agai dai muaa aSuusi dai soimaasi gartaatatuli aatama aapa. Poduucai idui aapa aaduñdardu coi Diuusi ñiooquituldiadamigada ismaacada aagiditadai Diuusi ñiooquida. Agai gia maitivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi. Baiyoma mosvuidar vaatacana agai vascatai.

¹⁶ Silascada aagida araliada aatama agai ismaacada maitarjudidíu sai agai aapa istutuidi iscaagacaru vuvauquiagi vaid ajudidíu garsobicaiña tasai maiaagidana. Dai poduucai vaamioma soimaasi ivueeyi agai. Damos sivi gia casoimaasi taatatuldamu Diuusi agai.

¹⁷ Aidasi guvucadacada gandagito aatama chilqui tasai aliasi gantatagitoiña aatama. Otoma garaaga aatama dai ganaidaragai dai maiquiaa istui.

¹⁸ Aatama gamu iimia ragaitadai dai ganaida ragaitadai, dai aana gia muiyoco gamu imia iñaagaiña damos vascara aDiaavora garsobicaiña.

¹⁹ Silascada apamu diviagi gartaanadami Suusi Cristo alia baigraliadamu aatama amapai daraajatai, caga maata aatama isami daraajamu aapima aapa dai

aliá baigáraliadamu aatáma tátagitoitai ismaimosáagicáda ápadui gáraa duiñdaga gansaagida.

²⁰ Muidutai cáaga ñioocai aatáma garváatará ágaicáda ismaacáda idui aatáma aapimá gansaagida dai aliá baigáralidi aatáma aapimácaáda.

3

¹ Cascáda aidási camaitistui aatáma isvaamioma nánaracagi maimaatácatái masduucái daraajatadáí aapimá, áparáalli aatáma isáagi viiyagi tamí Ateenasiára

² dai ootosagi gáraduñi Timoteo sai gánnáidana. Goovai áramoco ismaacáda garsoicái Diuusi aa duiñdadára. Goovai gaaagidiña Diuusi ñiooquidá. Tátaí cascáda gaamucu ootoí sai gánavánaquidana dai gánsóiñana masái vaamioma vaavoitudana aapimá.

³ Sai tomali ámaadutái maioojodaiña soimaa taatamaitái. Aapimá cáaga maata tásviaa issoimaa taatamadagi.

⁴ Dai aidási quíaa gánnámadu daraajatadáí aatáma, aatáma gánaagidiña tásaí soimaa taata ragaitadáí. Tai pováduí masducataí camaata aapimá.

⁵ Cascáda aidási camaitistui aana isnánaracagi vaamioma ipiñáli aana isootosagi Timoteo maataca íñáliditái masabái mólla cáaga vaavoitudái aapimá. Políditadáí aana isáDiaavora istutuídi issoimaasi gánduíñtuldagi isgáraa duiñdaga aapimá gansaagida mosáagi duuñimudái.

⁶ Dai goTimoteo cadivia ápamu máacádará dai cáagaducami ñiooquí garvuaapi masái aapimá mólla cáaga vaavoitudái dai gánoigadáí aipacoga. Dai povartádadái masái aapimá gartátagitoí dai quíaa gároigadáí dai masái gárnáida álidi poduucái isduucái gánnáida áralidi aatáma.

⁷ Cascáda gáraduñi tomasí aliá soimaa taatama aatáma aliá baigáralidi maatacaí isaapimá quíaa cáaga vaavoitudái.

⁸ Cascáda vaamioma síoma daraaja aatáma maatacaí masapiavaavoitudái gartáaanádamiga Suusi Cristo.

⁹ Váasi gomaasicáda aliá baigáralidi aatáma Diuusicáda.

¹⁰ Tásaára dai tucará daanáí aatáma Diuusi sai gármaacana oigaragai tátaí ápamu gánnáida aatáma dai gánsóiñagi mai vaamioma cáaga vaavoituda aapimá.

¹¹ Daidá ípáldi aatáma isDiuusi gárooga ámadu gartáaanádamiga Suusi Cristo otoma gárootosagi gaamucu tátaí gánnáida aatáma.

¹² Daidá ípáldi aatáma ápra isDiuusi garsoiñagi mai vaamioma gánoigáda aapimá aipacoga dai aa ápra. Poduucái isduucái gánoigadáí aatáma.

¹³ Vai Diuusi gánsóiñana mai vaamioma vaavoituda aapimá dai poduucái camaisoimaasi ivuaadagi Diuusi vuitapi dai maitásoimaasi iducamicagi síáscáda diviagi gartáaanádamiga Suusi Cristo ámadu váascataí ismaacáda vaavoitudái.

4

¹ Sivi gia gáraduñi átaaanádamí Suusi Cristo gármaa sáalicami isgánaagida aatáma ámo istumaasi. Casí gánaagidí aatáma isducataí gáagái masoidacagi vai Diuusi baigáaliadagi aapimácaáda dai aapimá poduucái oidaga dai sivi gándaanáí aatáma dai gánaagidí masái moduucái oidacana.

² Cáaga maata aapimá isducataí gánaagidí aatáma masáida ivuaadana átaaanádamí Suusi Cristo gármaa sáalicami cascáda.

³ Diuusi ípáldi masáida ivuaadana mosácaasi istumaasi ágai ípáldi dai masái maigoogosi gánducamicana.

⁴ Dai cácaáli gáagái issíaa duutuadagi gánooñiga dai maisoimaa taatamituldiadagi

⁵ dai maisiu ivuaadagi Λ gaic Δ Δ istumaasi ip Δ lidi isducatai ivueeyi Λ gai ismaac Δ Δ maivaavoitudai Diuusi mos Δ caasi isducatai g Δ aagai.

⁶ Dai tomali Λ maadutai mait Δ aagai is Δ Δ siadagi g Δ aaduñi oofigad Δ , Diuusi ali Δ soimaa taatamituldi sioor Δ pomaasi ivuaadagi poduucai isducatai casi g Δ naagidi aat Δ Δ .

⁷ Diuusi Δ covai g Δ r Δ vuvaitu aat Δ Δ t Δ said Δ ivuaadana istumaasi c Δ Δ gaducami dai maisiu soimaasi.

⁸ Poduucai sioor Δ gajiaad Δ r Δ viaagi idi maat Δ tuldaragai gajiaad Δ r Δ vipieeyi Diuusi maisiu oodami. Diuusi Λ gai ismaac Δ Δ g Δ r Δ maacai Δ agi g Δ l Δ b Δ daga.

⁹ D Δ mos aan Δ gia camaiviaa isg Δ naagidagi isg Δ aagai m Δ soig Δ adagi g Δ naaduñi, Diuusi casi g Δ nmaat Δ tuli isducatai g Δ aagai m Δ sg Δ noig Δ adagi aipacoga.

¹⁰ Aapim Δ gia poduucai ivueeyi v Δ Δ si vaavoitudadami Masedooni Δ r Δ oidacami Δ Δ madu. Dai g Δ ndaan Δ i aat Δ Δ g Δ raaduñi m Δ sai vaamioma g Δ noig Δ daiña.

¹¹ C Δ Δ gac Δ r Δ av Δ r oidaca, dai t Δ gitocavurai Δ agi g Δ naa duiñdag Δ r Δ , c Δ Δ gav Δ r gaaata vuaada t Δ sduucai casi g Δ naagidi,

¹² vai siaa g Δ nduutudaiña ismaac Δ Δ mait Δ rvaavoitudadami dai vai maivi Δ Δ gacana istumaasi g Δ nquiiy Δ r Δ .

¹³ G Δ raaduñi aat Δ Δ ip Δ lidi m Δ smaat Δ cagi isducatai Δ p Δ vueeyi Δ coidad Δ c Δ Δ mai aapim Δ maisoig Δ n Δ liadagi Δ pan duucai Λ gai ismaac Δ Δ mait Δ gito isiimiagi Diuusi Δ Δ madu.

¹⁴ Poduucai isducatai vaavoitudai aat Δ Δ isSuusi muu dai Δ pamu duaaca poduucai Δ Δ p Δ g Δ aagai t Δ svaavoitudadagi sai Diuusi duduaacalda agai ismaac Δ Δ coiyagi vaavoitudaitai Suusi Cristo.

¹⁵ Ismaac Δ Δ g Δ naagidi aat Δ Δ Δ t Δ aan Δ dami Suusi Cristo g Δ rmaat Δ tuli sai aat Δ Δ ismaac Δ Δ maiquiaa coiyagi si Δ Δ scad Δ diviagi Suusi Cristo maibait Δ qui iimia ragai Λ gai ismaac Δ Δ cacoiyagi.

¹⁶ Λ gai Δ agi divia agai t Δ vaagiañd Δ r Δ dai t Δ aaña agai Δ mo t Δ aan Δ damigad Δ Diuusi t Δ t Δ aañicarud Δ sai iñ Δ ooquidana Δ vaavoitudadami trompetagad Δ c Δ Δ Diuusi siotoma duduaacamu Δ vaavoitudadami ismaac Δ Δ coi

¹⁷ dai Δ mapai iimimu ismaac Δ Δ maiquiaa coiyagi Δ Δ madu iicomai saagida dai vuid Δ r Δ aimu Δ t Δ aan Δ dami si Δ gai g Δ r Δ vaidacaimu t Δ vaagiamu si Δ v Δ sc Δ r Δ Δ Δ madu daraa-jamu aat Δ Δ .

¹⁸ Casc Δ Δ idi ñi Δ ooquic Δ Δ av Δ r g Δ naap Δ naquiada aipacoga.

5

¹ D Δ mos giñaaduñi aapim Δ mait Δ gito isg Δ naagida aan Δ si Δ Δ scad Δ tomali istuigaco Δ p Δ aduñia agai gomaasi.

² Aapim Δ c Δ Δ ga maata sai Δ t Δ aan Δ dami divia agai si Δ Δ scad Δ sioma main Δ n Δ racagi poduucai isduucai didivai Δ mo Δ Δ sivogami tucar Δ .

³⁻⁴ Si Δ Δ scad Δ Δ oodami ismaac Δ Δ maivaavoitudai Diuusi dai tomali mai Δ agidi istumaasi ip Δ lidi pocaitiadagi: “Sivi gia c Δ Δ ga g Δ r Δ iib Δ stacan tada aat Δ Δ maitiipucatai istuc Δ Δ vuaama Δ r Δ liada aat Δ Δ ”. Amaasi Λ gai sitodian duucai Diuusi ug Δ titudamu Λ gai. Poduucai si Δ todian duucai coocor Δ i Δ mo ooqui si Δ Δ scad Δ duaadia agadagi. Poduucai ismaac Δ Δ maivaavoitudai maiviaacamu oig Δ ldaragai. D Δ mos aapim Δ giñaaduñi mait Δ r Δ pan ducami Λ gai ismaac Δ Δ mos Δ caasi soimaascami t Δ t Δ gitoiña dai main Δ n Δ ra istuigaco divia agai Δ t Δ aan Δ dami poduucai isduucai Δ mo oodami ismaac Δ Δ main Δ n Δ ra Δ mo Δ Δ sivogami.

⁵ V Δ Δ scatai aapim Δ gia vaavoitudai Diuusi dai Δ agidi istumaasi Λ gai ip Δ lidi, casc Δ Δ aapim Δ r Δ r Δ pan ducami Δ mo c Δ Δ li ismaac Δ Δ tas Δ r Δ aim Δ rai si Δ Δ scad Δ c Δ Δ ga maasi oidigi. Aat Δ Δ mait Δ r Δ gai ismaac Δ Δ maivaavoitudai dai mai Δ agidi istumaasi Diuusi ip Δ lidi Λ gai r Δ r Δ pan ducami Δ mo c Δ Δ li ismaac Δ Δ tucapi aim Δ rai.

6 Cascaða aatama maitaagai tasi arapan ducamicagi agai ismaacða tomali amo imidagai maitatagitoi Diuusi agai arapan ducami amo calli coosocami, aliasi glaagai isapiatagitoda aatama Diuusi dai caga gartagitodagi maisiu apan duucai amo navamudad.

7 Ismaacða maitatagitoi Diuusi dai ismaacða aliasi arsoimaasi ivuaadami ducami istucapi ajiopadagi.

8 Damos aatama ismaacða vaavoitudai Suusi Cristo aliasi glaagai iscaga gartagitodagi maisiu apan duucai amo navamudad. Glaagai tasvascaga apiavaavoitudadagi Suusi Cristo dai oigadagi vascatai dai poduucai garsoicadagi vai maitarmaitagi adiaavora apan duucai amo sandaaru gaaðai amo tagiña giacarui covocami dai agaicða gsoicaiña sai maituucugadaga vaacana mastagada asaayuda. Dai glaagai tasapiavaavoitudadagi isDiuusi cagacaga garvuvaida agai dai garvaavoidaragacða garsoicadagi apan duucai amo sandaaru gsoicai amo vaiñomi vanamoicða.

9 Diuusi acovai garvuvaitu dai maisiu gargagavitulda agai baiyoma cagacaga garvuvaida agai tasvaavoitudadagi gartaanadamiga Suusi Cristo.

10 Agai agai dai muu aatama garvatarai dai poduucai siascada diviagi agai garvaidacaimu tasai amadu daraajana tomatascoiyagi siara quiaa duduaacagi.

11 Cascaða apiaganaapanaquiadavurai aipacoga dai apiaaipacoga gansoicada poduucai masducatai casi ivueeyi.

12 Garaaduñi gandaani aatama masai siaa duutudaiña ismaacða aata vueeyi aapima gansaagida dai vaamioma taani dai ganmaacai ñiooqui isducatai glaagai masoidacagi vaavoitudaitai.

13 Agai ivueeyi Diuusi aa duiñdada cascaða siaavar duutuada dai oigada. Maitavar ganvupui ñioocada.

14 Garaaduñi, ganaagidi aatama masai bagaiña ismaacða maita aata vueeyi, dai aapanaquiadavurai ismaacða duduaadicui mosaa soimaa taatamitulditai agai oodami dai aapanaquiadavurai ismaacða camaicaga vaavoitudada dai maitavar ojoada tomali amaadutai.

15 Gannuucadacavurai dai maisoimaasi ivuiidiada ismaacða soimaasi ganvuiidiadagi baiyoma avar vascaga caga ivuiidiada vascatai.

16 Dai vascaga avar baiganliada.

17 Dai vascaga avar gamamadada.

18 Dai vasicða istumaasi apvuaadagi gansaagida glaagai masbaiganliadagi Diuusicða. Poduucai ipalidi Diuusi masivuaadagi aapima ismaacða vaavoitudai Suusi Cristo.

19 Dagitovurai Diuusi Ibada vai gansoiñana mai caga gnoigada aapima.

20 Dai maitavar amapiadara vipiada ñiooquida amo Diuusi ñiooquituldiadamigada.

21 Damos caga avar gantagito caaca sabaiga arDiuusi ñiooquida masmacða ganaagiadagi. SiarDiuusi ñiooquidacagi varai vaavoituda.

22 Dai gajiaadaga avar viaa vasi soimaascða.

23 Diuusi agai dai griibastudacan taadatudai. Dai sai Diuusi maitandadagitoiña massoimaasi ivuaadagi dai sai Diuusi nuucadacana ganiibadaga amadu gantagitoidaga amadu gantuutucuga vai maitarsoimaasi iducamica aapima siascada diviagi gartaanadamiga Suusi Cristo.

24 Agai ismaacða acovai ganvuvaitu vascaga ivueeyi istumaasi agai aagai dai salicða gannuucadacamu agai.

25 Garaaduñi gamamadadavurai aatama garvatarai.

26 Diuscada avar viaatulda vascatai garaaduñi.

²⁷ Atlaanadami Suusi Cristo samicamigadacada gandanai aatama masai vascatai vaavoitudadami vuitapi aagana idi oojai.

²⁸ Gartlaanadamiga Suusi Cristo cagacara gannidiña.
Moscaasi.

Idi aragotordada oojai ismaacada ooji Paavora avaaaitudadami Tesaloniicara oidacami

¹ Garaaduñi vaavaaitudadami ismaacada ganampaidi Tesaloniicara siaa duutudaragai vaatarara Diuusi garooga amadu Suusi Cristo gartaanadamiga. Ganviaatuldi aana amadu Silvaano dai Timoteo. Aana anarPaavora.

² Aatama ipalidi isDiuusi garooga amadu Suusi Cristo gartaanadamiga cagacara gannaijadagi dai ganiibastudacan tadatudacagi.

³ Tomasiuu duucu siuu duucu gamamadada aatama viaa isvaascara alia baigaraliadagi Diuusicada gantatagitoitai aapima, dai poduucai gaagai tasivuaadagi, aapima apiavaamioma vaavaaitudai dai vaamioma ganoigadai aipacoga cascada.

⁴ Cascada aatama caga ñioocaiña aapima ganvaatarara vaavaaitudadami ismaacada Diuusi acovai vuvaitu saagida. Dai potatadaiña aatama masai aapima apiavaaitudai dai maijojodai siascada oodami soimaasi gantaatamituldadagi.

⁵ Poduucai ivueeyi aapima gansoicaitai Diuusi. Poduucai Diuusi gatatagidi iscagacara gannaidi dai agai ganvaidaquia agai maca siaaco taanai agai, cascada soimaasi taatamai aapima.

⁶ Diuusi maata isgaagai issoimaa taatatuldagi agai ismaacada soimaasi gantaatamituldi aapima goovai aramo istumaasi cagaducami.

⁷ Dai aapima ismaacada soimaa taatamai sivi Diuusi ganiibastudamu aatama garamadumu siascada diviagi gartaanadamiga Suusi Cristo vaasi gomaasi arcagaducami. Agai tavaagiaiñdara divimu gatataañicaru gupucada amadu dai alia dadadaquidamu.

⁸ Dai soimaa taatatuldamu agai ismaacada maivaavaaitudai Diuusi dai tomali maiagidi Diuusi ñiooquida ismaacada aagai isSuusi Cristo arcagacara vuviadami.

⁹ Dai Suusi ugitudamu agai dai tomali amo imidagai maimaaguimu oigaragai isDiuusi amadu iimia. Dai tomali maitagimu agai Diuusi guvucadada tomali isduucai dadadacai agai.

¹⁰ Siascada diviagi gartaanadamiga Suusi Cristo vaascatai ismaacada agai acovai vuvaitu soimaasi ivuaadami saagidaiñdara siaa duutuadamu. Dai tomali maitagimu isducatai gantatagituagi naiditai ismaasi. Dai aapima arpa ami daraajamu vaavaaitu aapima Diuusi ñiooquida aidasi ganaagidi aatama cascada.

¹¹ Apiadaanai aatama Diuusi sai agai gansoiñana mai aapima oidacagi isduucai agai ipalidi. Agai agai ismaacada ganvai masai iimana agai amadu. Dai daanai aatama Diuusi arpa sai gansoicaiña gavgucadagacada mai aapima ivuaadagi istumaasi cagaducami ismaacada aapima ipaliadagi, dai sai gansoicaiña istumaasilara ismaacada ivuaada aapima vaavaaitudaitai Suusi Cristo.

¹² Vai poduucai aapimacada mui oodami siaa duutudaiña gartaanadamiga Suusi Cristo, dai Suusi Cristo caga ñioocadamu aapima ganvaatarara. Gomaasi araduñia agai cagacara gannaiditai Diuusi amadu gartaanadamiga Suusi Cristo.

2

¹ Sivi garaaduñi ganaagidamu aatama amo ñiooqui. Suusi Cristo divia agai dai garampaida agai tasai amadu daraajana. Gandaanai aatama garaaduñi

² masai maitandadagitoiña isganabacatadagi mosaa otoma agai ismaacada pocaiti sai cadivia gartaanadamiga. Tomasi amoco pocaitiadagi isarDiuusi

ñiñoquituldiadamigada tomasi amadutai pocaitiadagi isaan aagidi, tomasi amadutai pocaitiadagi isaatama poduucai ganooji.

³ Maitavar gandadagitoda masganvupuiirumadadagi tomali amo istumaasicada. Maiquiaa diviacai gartaanadamiga muidutai vuidara vataca agai Diusi. Dai divimu allisi ismaacada mosca soimaasi ivueeyi, siDiusi ootosamu Diaavora amadu.

⁴ Agai lagi taanadami duucai gadaasa agai dai vuidara caataca agai Diusi amadu vasi istumaasi aagada oodami siarDiusi, amadu vasi istumaasi siaa duutuadagi oodami. Dai lagi laga quiuupaigadara judidiu daiva agai siaaco siaa duutudaina judidiu Diusi, dai pocaitiada agai sai lagi arDiusi.

⁵ ¿Casi masmaitagito isvasi gomaasi ganaagidi aan aidasi gansaagida daacatadai aan?

⁶ Aapima camaata istumaasi lagi dai soobidaca sai maidiviana lagi maiquiaa acai istuigaco divia lagi lagi.

⁷ Dai vascara vasi aipacoga alia soimaasi ivueeyi oodami astocai mui naana maasi istumaasi Diaavora ipalidi. Mosvialaga iscaquivagi taagiñaiñdara siora soobidaca.

⁸ Vaida diviagi asoimaasi ivuaadami vaida taanadami muaa agai mosvustacai dai gadadadaquigacada.

⁹ ADiaavora lagi dai ootosa agai asoimaasi ivuaadami. Dai lagi alia viaaca agai guvucadagai. Daid ivuaada agai mui naana maasi garducami vupuiirumada aliditai oodami.

¹⁰ Mui naana maasi soimaascamicada vupuiirumadada agai lagi ismaacada iimia agai Diaavora amadu maiuojoiditai ismaacada arvaavoi ismaacada istuidimudai lagi iscagacara vuvaquiagi.

¹¹ Cascada Diusi dagitua agai isacacalli soimaasi ivuaadami vupuiirumadadagi, dai Diusi dagitua agai sai vaavoitudana ismaacada maitarvaavoi.

¹² Dai poduucai vascatai ismaacada maivaavoitudai ismaacada arvaavoi oojoiditai issoimaasi ivuaadagi lagi Diaavora amadu iimimu.

¹³ Garaaduñi aliasi ganoigadai gartaanadamiga. Diusi covai ganvuvaitu tucamidara abiaadara dai cagacara ganvuvaida agai. Aapima cagacara vuvacai Diusi Ibadacada dai ganvaavoidaragacada. Diusi Ibadala lagi ismaacada covai ganvuvaidi soimaasi ivuaadami saagidaiñdara, cascada alia baigarlidi aatama Diusicada vasi imaasicada.

¹⁴ Diusi ñioquidacada ismaacada ganaagidi aatama Diusi ganvai masai cagacara vuvacana dai poduucai iimana lagi amadu dai amadu daraajana pan duucai gartaanadamiga Suusi Cristo.

¹⁵ Vasi gomaasicada gaagai isapiavaavoitudada aapima Suusi Cristo. Mosavar tagitoca aapima vasi istumaasi ganmaatutuli aatama garñioquicada dai ojaicada.

¹⁶⁻¹⁷ Vai gartaanadamiga Suusi Cristo amadu Diusi grooga baiganalliatudaina dai gansoicaina mai aapima ivuaadagi dai aagadagi maiduduaadicuitai vasi istumaasi arcagaducami. Diusi grooga lagi ismaacada groigadai, dai vascara garsoicaina tasai maisoigarlidaina dai maiduduaadicuina. Dai Diusi lagi ismaacada garsoicai tasai caga vaavoitudaina nalaracatai siascada diviagi Suusi Cristo. Vasi gomaasi ivueeyi Diusi aatama garvatarai maisiu maitacitai aatama mospoduucai ipalidi lagi cascada.

3

¹ Dai sivi garaaduñi ganaagidamu aatama lapa amo ñioqui. Daanadavurai aapima Diusi aatama garvatarai vai lagi garsoicaina taitai otoma gaaagida aatama ñioquida aipacoga vai muidutai maana isaramo istumaasi cagaducami poduucai isduucai adui aapima gansaagida,

² dai gARNuucadacana vai maisoimaasi gARvuiidiadagi oodami soimaasi ivuaadami, maisiu vΛASCATAI vaavoitudai gARTΛaanΛdamiga Suusi Cristo cascADΛ.

³ Diuusi gia vΛASCATAI ivueeyi vΛasi istumaasi ismaacADΛ aagai isidun̄ia agai. Agai gANSoiñamu maicΛΛga vaavoituda aapimΛ dai Λgai gANnuucadacamu vai maisoimaasi gANvuiididiñΛ Diaavora.

⁴ Dai aatAMΛ CΛΛga maata isDiuusi gANSOICAI maiapiaivuaada istumaasi gANTAJAI aatAMΛ.

⁵ VaidΛ Diuusi gANSOIANa mai aliASI tATAgitoda isDiuusi gANSOICAI dai isACristo alia soimaa taata aatAMΛ gARVΛATARΛ dai vΛASCATAI maivui ñioo Diuusi.

⁶ Sivi gARAaduñi gANTΛaanΛi aatAMΛ sΛΛlicamigadACADΛ gARTΛaanΛdamiga Suusi Cristo MASAI maisi urapACAIñA siooΓA maitaaata vuaada aliada dai maiΛΛgiada aliada Λgai ismaacADΛ ganmaatΛtuli aatAMΛ.

⁷ CΛΛga maata aapimΛ isducatai gΛAagai isivuaadagi dai gARΛpan duucaI oidacagi. AatAMΛ gaaata vuaadana aidATASI aapimΛ gANsaagida daraajatadai.

⁸ Dai vΛASCATAI aa namΛquidiñA aatAMΛ siooΓA gARBIBIADAGI. Baiyoma aliASI gaaata vuaadana aatAMΛ TASARA dai tucARA maisiaa gANvuiidiada AΓALIDITAI gANvustuidaga.

⁹ Tomasi aatAMΛ viaacatadai sΛΛlicami isgANAagidamudai MASGARmaacadamudai istumaasi TAGITOCATADAI aatAMΛ, baiyoma gaaata vuaadana aatAMΛ ganmaatΛtulda AΓALIDITAI isducatai gΛAagai isoidaca aapimΛ.

¹⁰ AidASI gANsaagida daraajatadai aatAMΛ, aatAMΛ gANAagidi sai isΛmaadutai maitaaata vuaada aliada sai maitacuaadana.

¹¹ Cajioma aatAMΛ sai ΛΛmadutai aapimΛ maitaaata vueeyi dai vΛASCATAI gacueeyi dai sai aliASI gANvapasaiñA aa aa duiñdadARA dai maitivuaadana ΛΛgi gANaa duiñdaga.

¹² Agai ismaacADΛ poduucAI ivueeyi tΛaanΛi aatAMΛ sΛΛlicamigadACADΛ gARTΛaanΛdamiga Suusi Cristo saidΛ ivuaadana ΛΛgi gANaa duiñdaga dai gaagaiñA istumaasi tAgito dai maitAVapasaiñA aa aa duiñdadARA.

¹³ GARAaduñi maitAVAR iibiocORADA ivuaadatai istumaasi AΓCΛΛgADUCAMI.

¹⁴ ISΛmaadutai maiΛΛgidagi istumaasi gANAagidi aatAMΛ idi oojiARA, CΛΛgAVAR gANTAgito nΛijada siooΓA Λgai dai maisi urapACADA vai siaa ARANA.

¹⁵ DAMOS maitAVAR gANsaayu duucaI nΛijada, baiyomAVAR mamaacada ñiooqui gANSUCULI duucaI.

¹⁶ GARTΛaanΛdamiga Suusi Cristo Λgai ismaacADΛ iibASTUDACAN taadatudai vaavoitudadami. Dai Λgai vΛASCATAI gANIibASTUDACAN taadatudai aapimΛ. VΛASIARA istumaasi APΛVuaadagi vaidΛ Diuusi gANΛΛmadu daacana vΛASCATAI aapimΛ.

¹⁷ AanΛ anARPaavora. AanΛ angANviaatuldi ΛΛgi giñNOVICADΛ oojacAI. ΛΛgi anpoduucAI ivueeyi aanΛ vΛASCATAI siΛΛscADΛ oojagi AMO oojAI.

¹⁸ VaidΛ gARTΛaanΛdamiga Suusi Cristo CΛΛgACARA gANNΛidiñA vΛASCATAI aapimΛ. MosACAasi.

Idi araa pagadad oojai ismaacada ooji Paavora Timoteo

¹ Aana Paavora arootosada Suusi Cristo. Diuusi cagacara garvuviaadami amadu Suusi Cristo gartaanadamiga giñtajai cascada. Caa maata aatama isSuusi Cristocada viaaca ragai naana maasi istumaasi cacagaducami istumaasi nanara aatama isDiuusi garmaquia agai.

² Gaoojidi aana aapi Timoteo. Aapi giñmara gaducami vaavoitudaitai aapi Suusi Cristo. Aana ipalidi sai Diuusi garooga amadu Suusi Cristo gartaanadamiga cagacara ganlijadagi, dai soiganliadagi aapicada, dai ibastudacan tadacagi galbadaga.

³ Aidasi ii aana Efeesoaindara Masedonio davarriamu aana gaaagidi pasai movaasi vana. Dai sivi ipalidi aana isquiaa movaasi daaca aapi dai aagiadagi amamaatatuldiadami yaatavogami

⁴ sai camaitamamaatatuldiña cuentogada ajudidú ismaacada gamamaatatuldi agai Diuusi ñiooquida duucai. Gamamaatatuldi agai mui naana maasi istumaasi istumaasi ivuaadana aqai aadunacardu. Vasi gomaasi maitarsoiñi ismaatacagi oodami isducatai Diuusi cagacara vuvaidi oodami baiyoma mosganvupui ñioocaiña agai.

⁵ Gomaasi gaaagidi aana ipaliditai isagai aipacoga ganoigadagi gajiaadara viaacai vasi soimaascami, ivuaadatai mosacaasi istumaasi arcagaducami poduucai isduucai caga maata isgaaagai isivuaadagi, daida samicada caga vaavoitudaitai Diuusi.

⁶ Damos amoco cagajiaadara viaa istumaasi gnaagidi aana dai baiyoma mosaata-gaiña istumaasi maitarsoiñi.

⁷ Agai ipalidi isoodami poliadagi isagai caga gamamaatatuldi Moseesacaru maamaatatuldaragada. Agai guvucadagai viaacami duucai ñioocai maimaatacatai tomali agai lagi istaiya alidi istumaasi gamamaatatuldi agai.

⁸ Caa maata aatama isMoseesacaru samicamigada alia cagadu damos gaaagai ismaatacacagi istaiya alidi.

⁹ Caa maata aatama sai goma samicami maitaracaga ivuaadami vatarai baiyoma aramaicaga ivuaadami vatarai ismaacada vuidara vata dudunucami, dai maiagidi dudunucami tomali maiagidi Diuusi, daida arsoimaasi ivuaadami, dai maisiaa duutudai Diuusi tomali Diuusi mamaatatuldaragada, dai coodai gadada siara aa oodami,

¹⁰ daida argoogosi ganducami, dai galsidi oodami, daida aryaatavogami, dai vascatai ismaacada vuidara vata Diuusi ñiooquida.

¹¹ Diuusi ñiooquida garaagidi cagacara vuvaidaragai ismaacada Diuusi giñtajai sai aagidana aana oodami. Diuusi agai dai samicada viaa guvucadagai dai samicada caa tuiga.

¹² Baigiñalidi aana Suusi Cristo gartaanadamigacada. Agai cagacara giñnidi daida giñmaacai guvucadagai ansai gaaagidiña ñiooquida. Agai agai dai covai giñvuusaitu ansaida arootosadacana

¹³ tomasi aquioma cadaiña aana, dai galñaasi ñioocaiña aana agai vui, dai soimaasi taatamituldiña aana agai ismaacada agidiña ñiooquida. Damos Diuusi soigali aancada. Aana maiquiaa vaavoitudaiña, cascada maimaatacana aana istuma vueeyi.

¹⁴ Samicada cagacara giññidi Diuusi dai giñsoi ansai caga vaavoitudaiña aana dai caga oigadaiña Diuusi dai giñaduñi vaavoitudadami vaavoitudacai aana Suusi Cristo.

¹⁵ Sallaicada arvaavoi istumaasi ganaagidi aan dai vascatai ali asi gaaagai isvaavoi tudadagi. Suusi Cristo divia tami oidi daama dai cagacaga vuvaida agai soimaasi ivuaadami. Dai aan vaamioma soimaasi ivuaadana sivascatai.

¹⁶ Damos Diuusi soigalli aanacada sai poduucai gamaatana sai Suusi Cristo alia cla tuiga dai maitiñojogi tomasi aan ali asi soimaasi ivuaadana agai vui. Dai poduucai gamaata lapa sai Diuusi istutuidi scagacaga vuvaidagi tomasioora sioora vaavoitudagi Suusi Cristo dai agai istutuidi isiimiagi tavaagiamu.

¹⁷ Cascada ali asi gaaagai issiaa duutuadagi dai caga ñioocadagi Diuusi vatar tomastuigaco. Agai tomastuigaco taanai vasiaacatai dai tomastuigaco oidaga dai tomali amaadutai mainidi. Tiipu tomali amaadutai sioora lapan tuigacagi agai. Dai agai vaamioma caga tatgitoi sitomasioorai.

¹⁸ Timoteo, aapi giñmara gducami dai aapi Diuusi sandaarugada gducami. Ali asi gaaagai ismaiduaadicuitai ivuaada aapi Diuusi aa duiñdada. Ali asi gaaagai isapiacaga vaavoitudadagi aapi Diuusi ñiooquida dai ali asi gaaagai scaga ivuaada aapi istumaasi cagadu liada aapi poduucai isduucai aagai Diuusi ñiñoquituldiadamigada lquioma psaid ivuaadana aapi.

¹⁹ Lamoco maitivuaadana istumaasi maata scagadu cascada camaicaga vaavoitudai.

²⁰ Poduucai apdui Imeneocada dai Alejandrocada. Dai aan potatadai saida adiaavora soimaasi taatatuldana sai poduucai camaigalñaasi ñioocaiña Diuusi vui.

2

¹ Gaaagida inlidi aan isducatai gaaagai masivuaadagi masivascada ganampaidiadagi dai sia duutuadagi Diuusi. Ali asi gaaagai isdaanadagi aapima Diuusi issoicadagi agai oodami vasiaacataicada, dai sai baiganalidiña aapima Diuusi vui nuucadatai agai oodami.

² Ali asi gaaagai isdaanadagi Diuusi sai soicaiña gartataanadamiga dai vasi tataanadami vasi oidi daama oidacami vai maioidacana cocoodi dai vai tiipucana sioora garsoobicadagi sivascada garampaidiada aatama dai sia duutuadagi Diuusi dai poduucai istutuidi aatama isvaamioma caga oidacagi dai aipacoga garsoicadagi.

³ Ali asi arcagai isvuaada aatama dai Diuusi cagacaga garvuiadamiga alia baiganalidiña gomaasicada.

⁴ Dai agai ipalidi sai vascatai cagacaga vuvacana dai caga maatacana istumaasi arvaavoi.

⁵ Mosalia amo Diuusi oidaga. Dai mosaliamaduga ismaacada soicai oodami sai camaivuidara vatacana Diuusi. Agai arsuusi Cristo ismaacada oodami duucai vusai.

⁶ Suusi Cristo lagi gadagito masmuaagi sai poduucai Diuusi oigaldana vasi oodami soimaascamigada. Vasi gomaasi gamai aidasi Diuusi ipali.

⁷ Cascada Diuusi acovai giñvusaitu ansaid arootosadacana Suusi Cristo ansai maataatuldana aan ismaacada maitarjudidiu Diuusi ñiooquida ismaacada vaavoitudai aatama. Vasi istumaasi ganaagidi aan sallaicada arvaavoi. Aan maiyaatavoga.

⁸ Tomasiaaco siaaco ganampaidiadagi vaavoitudadami ipalidi aan isacacalli daanadagi Diuusi sai agai cagacaga naidiña. Dai sioora daanadagi Diuusi maitaagai isbaacoicagi, tomali maitaagai issoimaasi tatgitodagi ganaaduñi vui, baiyoma gaaagai isgajiaadara viaa gosoimaascami dai gamamadadagi tai vapañigitai ganoonovi.

⁹ Daida looqui maitaagai isvupuiiruacagi dai tomali maitaagai scaga bai ganvuaadagi oro nanacagicada dai oro babaivucaicada, dai yuucusi namacada tomali maitaagai isnaana duucai gangagasiuvadagi mosai ipaliditai sia oodami caga gantagito naijadagi.

¹⁰ Baiyoma gaaagai isivuaadagi naana maasi istumaasi cacaagaducami. Gomaasi aliasi gaaagai isivuaadagi vaaasi looqui ismaacada siaa duutuadagi Diuusi.

¹¹ Looqui gaaagai isdodoli daraajatai cacacagi siascada gamamaatatuldiadagi acacali Diuusi ñiooquida dai agiditai cacacagi.

¹² Dai maitipu oigaragai isooqui gamamaatatuldiadagi siascada ganmpaidiadagi avavoitudadami. Dai looqui maitaagai istaanadagi acacali baiyoma gaaagai isdodoli daraajagi.

¹³ Diuusi apaga idui cali dai gooquira oocacada.

¹⁴ Adiaavora maivuiirumagi Adán, baiyoma vuiirumagi agai Eva cascada soimaasi idui agai.

¹⁵ Daida looqui agai dai maamatai. Diuusi ipali cascada. Dai vascara oocui istutuidi iscagacara vuvaiquagi vaavoitudaitai Diuusi, dai oigadaitai aa oodami, dai cacagacara oidacatai, dai maivupuiirucatai.

3

¹ Istumaasi gaaagidamu aana arvaavoi. Isamaadutai ipaliadagi isarbaitacaacamigadacagi vaavoitudadami agai gia iduunia alidi amo istumaasi cacagaducami.

² Avavoitudadami baitacaacamigada aliasi gaaagai iscagacara oidacagi vai poduucai tomali amaadutai maigapira vuupadagi. Dai gaaagai isamaaducagi oonigada, dai maitaagai isvuiirucagi, dai maitaagai ismosaraimardamicagi, dai gaaagai isbaigalliaracada miaadagiadagi gadaividacami, dai gaaagai iscaga gamamaatatuldiadagi Diuusi ñiooquida,

³ dai maitaagai isnavamutracagi, dai maitaagai isoomaliacagi, dai maitaagai isgamaitacadagi tumiñsi vupuiirumadaitai oodami. Baiyoma aliasi gaaagai isca tuigacagi, dai maitaagai iscocodatracagi, dai maitaagai ismuuquimudada tuigacagi tumiñsiara.

⁴ Alias gaaagai iscaga gataaanadagi gapiira, dai gaaagai iscaga mamaatatuldiada agai gamaamara vai siaa duutuada agai dai agiadagi.

⁵ Siora maitistutiadagi isgataaanadagi gapiira poduucai ara maitistutiadamu agai istaanadagi vaavoitudadami.

⁶ Siora utudama vaavoitudagi maitaagai isarbaitacaacamigadacagi vaavoitudadami agai gaducada galidan tada taanadamicatai, vai Diuusi soimaasi taatatuldiagi poduucai isduucai soimaasi taatatuli agai adiaavora gaducada galiditai agai.

⁷ Dai alias gaaagai ismaivaavoitudadami siaa duutuadagi ara vai maiviaacagi oodami istucada gapiira vuupadagi dai maitaagai isgadagitu agai isadiaavora soimaasi iduiñtuldagi.

⁸ Daida asonarguucacamigada taanadamigada avavoitudadami aliasi gaaagai isvaaasi oodami siaa duutuadagi, dai maitaagai isaagadagi agai amo istumaasi dai ama maasi ivuaadagi, dai maitaagai isnavacoitracagi agai, dai maitaagai isgamaitacadagi agai tumiñsi vupuiirumadaitai oodami.

⁹ Dai alias gaaagai isapiavaavoitudadagi Suusi Cristo mamaatatuldiaragada gomaasi alquioma maitamaatcatadai dai sivi gia caasi gammaa. Dai gaaagai iscaga maacacagi gatagitoidagara ismaisoimaasi ivueeyi.

¹⁰ Dai maitaagai masmamaacadagi amo cali amo sallicami asta maacacai isagai cacagacara oidacana poduucai isduucai gaaagidi aana isoidacagi.

¹¹ Dai looqui ara ismaacada gasoicadagi alias gaaagai isvaascatai siaa duutuadagi, dai maitaagai isñiooquidaracagi, dai maitaagai isvupuiirucagi, dai gaaagai isvascara cacaga ivuaadagi gaa duiñdaga.

¹² Amo sonarc̄aacami glaagai isamaaduacagi ooñigada, dai glaagai isc̄aaga t̄aanadagi ḡlquiiyara dai glaagai isc̄aaga mamaat̄tuldiada agai ḡlamaamara vai siaa duutuada agai.

¹³ V̄asi sonarguucacami ismaac̄ada c̄aga ivueeyi ḡanaa duiñdaga vaamioma siaa dutudaiña oodami dai poduucai vaamioma c̄aga gaaagidiña agai isducatai vaavoitudai.

¹⁴ Aan̄a ip̄alidi isotoma m̄aca ḡan̄idagi. Damos ḡloojidi aan̄a idi oojai,

¹⁵ sīduñiada maiotoma imia aan̄a, camaataca aapi isducatai glaagai p̄soidacagi marad̄catai Diuusi ismaac̄ada tomastuigaco oidaga. Aapi am̄adu aa vaavoitudadami agai dai c̄aga ñioocai Diuusi ñiooquida v̄atar̄a.

¹⁶ Idi ñiooqui ismaac̄ada gamamaat̄tuldi aat̄ma āquioma mait̄maat̄catadai dai goñiooqui alīa c̄agadu dai pocaiti:

Diuusi divia tami oidigi daama oodami duucai;

Dai aidasi apan duaaca Diuusi Ib̄ada, guvucadad̄ada poduucai c̄aga ḡmaí is̄gai ar̄Diuusi.

Dai Diuusi t̄ataañicaruda n̄idi caduaacacai agai.

Dai mui naana maasi oodami saagida glaagai isducatai ap̄adi Suusi Cristoc̄ada.

Dai v̄asi oidigi daama oidaga oodami ismaac̄ada cavaavoitudai.

Dai ap̄amu ii agai t̄avaagiamu.

Ascaiti goñiooqui.

4

¹ Damos Diuusi Ib̄ada c̄aga aagai sai cayoga ugit̄cai oidigi sai am̄oco gajiaad̄ara viaa agai ḡanvaavoidaraga, dai baiyoma āgiada agai mamaat̄tuldiadami yaatavogami ismaac̄ada gamamaat̄tuldi istumaasi āDiaavora t̄ataañicaruda ip̄alidi.

² Āgiada agai agai amamaat̄tuldiadami yaatavogami ismaac̄ada aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Tomasi amamaat̄tuldiadami c̄a maata issoimaasi ivueeyi v̄ascara maiama duucai ḡant̄at̄gitua agai.

³ Agai daidi oodami iscuucuntadagi. Dai daidi āp̄a iscuaadagi am̄o cuaadagai tomasi Diuusi idui cuaadagai sai baiḡaliarac̄ada cuaadana ismaac̄ada vaavoitudai Diuusi ñiooquida.

⁴ V̄asi istumaasi idui Diuusi alīa c̄agadu dai mait̄aagai t̄sgajiaad̄ara vipiaadagi tomali amo istumaasi baiyoma glaagai isbaiḡaliarac̄ada cuaadagi.

⁵ Diuusi c̄agac̄ara n̄idi oodami ismaac̄ada povuaadagi. Diuusi pocaiti ḡañiooquiara saida idui cuaadagai sai oodami cuaadana casc̄ada. Daid̄a aoodami baiḡalidi Diuusi casc̄ada.

⁶ Isaapi Timoteo mamaat̄tuldiadagi gomaasi garaaduñi vaavoitudadami aid̄a ḡa c̄aga ivueeyi aapi Suusi Cristo aa duiñdada, dai Diuusi ḡsoic̄ai isvaamioma c̄agac̄ara oidaca aapi duudatai t̄at̄gitoitai gomamaat̄tuldaragai c̄agaduc̄ada ismaac̄ada cavaavoitu aapi.

⁷ Damos mait̄aagai is̄agiditai caac̄agi aapi gocuentogada ājudid̄u. Goovai mos̄roodami cuentogada maisiu Diuusi mamaat̄tuldaragada casc̄ada mait̄arsoiñi. T̄at̄gitodani duudatai Diuusi dai poduucai vaamioma c̄aga vaavoitudada.

⁸ Aaduiñdagai ḡa ar̄soiñi gatuucuga v̄atar̄a poduucai vaamioma bab̄ajai oodami guvucadagai. Dai t̄at̄gitoda duudatai Diuusi, dai apiac̄aga vaavoitudai Diuusi dai oiḡadai Diuusi dai poduucai ḡa ar̄soiñi gaib̄adaga v̄atar̄a tami oidigi daama dai siora povuaadagi imi agai t̄avaagiamu.

⁹ Gomaasi s̄alic̄ada ar̄vaavoi dai v̄ascatai alīasi glaagai isvaavoitudadagi.

¹⁰ Dai tomasi soi duucaí gárnáidi oodami vaaſcaſa ivueeyi aatama Diuusi aa duiñdada vaavoitudaitai Diuusi. Aſgai aſgai dai tomastuigaco oidaga. Dai aſgai aſgai dai caaga iſtutuidi iſcaagaſa vuvaidagi vaaſi oodami. Dai ſioora vaavoitudagi Diuusi aſgai gia caagaſa vuvaquia aſgai.

¹¹ Vaaſi gomaasi mamaatatuldañi aapi vaavoitudadami dai taaandañi aapi aſgai ſaidá ivuaadana vaaſi iſtumaasi aaná gaagidi.

¹² Maitigaſagito iſſoiduucái gánaſiſadagi aa gaaſicatai aapi quiaa. Baiyoma aliáſi gaaagái iſcaaga ñioocadagi dai caaga oidacagi, dai caaga vaavoitudadagi Diuusi, dai gaaagái paſſiaa duutuadagi vaaſi ooqui ſipoduucái caaga maatamu vaavoitudadami iſducatai gaaagái iſoidacagi.

¹³ Siaaſcadá gánaſmpaidiſadagi vaavoitudadami dai ſiaa duutuadagi Diuusi aagiadañi aapi Timoteo iſcaiti loojai Diuusi ñiooquidaſa dai mamaatatuldiadañi gomaasi aſta ſiaaſcadá maá diviagi aaná.

¹⁴ Gaſatáſgitodañi aapi Timoteo aidáſi acaſaſi taſtaandaſamigaſa vaavoitudadami gamoo dan darai gannaonovi dai gaaagidi iſtumaasi Diuusi ipáſidi iſivuaadagi aapi. Dai Diuusi gamaa goſaſſicami paſaidá aſtaandaſamigaſa vaavoitudadami dai paſaidá aſmaamaatatuldiadaſamigaſa. Dai ſivi maitaaagái paſgaſiaadaſa viaagi gaſaſſicamiga.

¹⁵ Baiyoma caaga ivuaada aapi vaaſi iſtumaasi gaaagidi aaná iſivuaadagi vai poduucái naſiſadagi vaavoitudadami ſiá caaga ivueeyi aapi Diuusi aa duiñdada.

¹⁶ Aaſi gannaucadaca dai poduucái caagaſa oidacamu aapi. Dai aſiacaaga gamaamaatatuldiada Diuusi ñiooquida. Iſpoduucái ivuaadagi aapi aidá gia caagaſa vuusaimu aapi dai aſgai iſmaacada gaaſigiditai caa, aſgai caagaſa vuvaaquimu aaſa.

5

¹ Maitibaagada aapi amo caſiſodami baiyoma caaga ñiooqui aagiada dai caagaſa naſiſada ducami iſaſgai aſgaooſagacagi. Dai caagaſa naſiſada aapi gaſaſſi ducami ſiáſi aſgaſiſiſagacagi.

² Dai caagaſa ináſiſada aapi oocodami poduucái iſduucái náidi aapi gadaada. Dai caagaſa ináſiſada aapi aal taſiſi ducami ſiáſi aſgaſuſuculicagi.

³ Soicadañi aapi avipiudu iſmaacada maiviaa ſioora ſoicadagi.

⁴ Damos iſamo viuudu viaacagi gamaamara ſiáſa gaſuſuuli aidá gia aſgai aliáſi gaaagái iſſoicadagi aviuudu. Aſgai nuucagi tai gaá aſgai caſada. Poduucái aliá caagaſa dai Diuusi ipáſidi iſpovuaadagi caſada.

⁵ Avipiudu iſmaacada maitiipu ſioora ſoicadagi daanaña Diuusi taſaſa dai tucara ſai ſoicaiña. Aſgai gia vaavoitudadami aliáſi gaaagái iſſoicadagi.

⁶ Damos iſamo viuudu gogoosi gaſducamicagi maitaaagái iſſoicadagi aſgai. Aſgai gia maiimimu Diuusi amaadu.

⁷ Aagidañi gomaasi vaaſi vaavoitudadami vai caaga maatacagi aſgai iſtumaasi gaaagái iſivuaadagi dai poduucái ivuaadagi.

⁸ Iſamaadutai vaavoitudadami maigaagiadagi gaaaduñi aſgai camaitivueeyi iſtumaasi Diuusi ipáſidi dai poduucái aſgai vaamioma ſoimaasi ivueeyi ſiaa iſmaacada maiquiaa vaavoitudai.

⁹ Avipiudu maſmaacada acoſvai vuvaidagi ſai ſoicaiña vaavoitudadami gaaagái iſviacagi vaamioma iſvaic coobai uumigi, daida iſamaaducataſa aſgai cunada.

¹⁰ Daida oodami gaaagái iſmaatacagi aaſa iſaſgai caagaſa oidacana. Dai gaaagái iſmaatá gaſliadagi aali, dai iſcaaga miaadagiadagi gánaividacami, dai gaaagái iſmaigaſaſducada gánaſiſada aſgai ſoicaitai vaavoitudadami, dai gaaagái iſgamaatacagi

isbai soicaiña agai cococoidadΛ dai isbai givuaadana agai ama maasi istumaasi cacagaducami gasoicaitai.

11-12 Dai avipiuudu ootalioma iimadami maitaagai masmaacadagi gomaasi aa duiñdagai. Agai cucuuntan tada apamu dai dagituagi ganaa duiñdaga, dai poduucai camaicaga iduñian tada agai aaduiñdagai ismaacada aagai isivuaadagi Suusi Cristo vatar.

13 Aipaco quiquiar ajiopadan tada agai dai papartuagi dai ñiooquidaracagi, dai gnvapaasadan tada agai siaaco maitarvatar.

14 Cascada ipalidi aan isavipiuudu ootalioma iimadami cucuuntadagi apamu dai maamaracagi dai nuucadacagi ganquii, vai poduucai ismaacada vuidar vata Suusi Cristo mamaatatuldiaragada maitarñiooquiadagi aatama vaavoitudadami.

15 Amoco vipiuudu ootalioma iimadami cagajiaadar viaa gnvavaavoidaraga daida ivueeyi istumaasi adiaavora ipalidi.

16 Isamo cali siapa amo ooqui aduñda rviuuducagi aida gia agai aliasi glaagai issoicadagi dai poduucai agaa vaavoitudadami maiviaacagi issoicadagi ismaacada aadunu dai poduucai vaamioma caga istutuidi agai issoicadagi aa vipiuudu ismaacada samicada tagitu soini.

17 Alias glaagai isvascatali siaa duutuadagi acacaliodami tataanadamigada vaavoitudadami dai glaagai mascaga aa namquidagi, vaamioma caga ismaacada rtataanadami daida armamaatatuldiadami apa.

18 Glaagai ispovuaadagi pocaititai Diuusi ñiooquidar: “Maitavar daacamidacartudada avoposi siuu duucu catapagada agai taligi vai cuaajida agai”. Dai pocaiti apa Diuusi ñiooquidar: “Vascatali siora gaaata vuaadagi glaagai masaa namquiadagi”. Gomaasicada ismaacada pocaiti Diuusi ñiooquidar caga gamaata isaliasi glaagai isaa namquiadagi siora gamamaatatuldiadagi Diuusi ñiooquida.

19 Isamaadutai gapiar vuupadagi amo caliodami tanaanadami maitiaggiada asta siascada oidacagi gooca siapa vaica najadami.

20 Damos isarvaavoicagi issoimaasi idui agai aida gia glaagai masbagaidagi agai vasi vaavoitudadami vuitapi vai poduucai duduaadimugi aa dai maisoimaasi ivuaadagi.

21 Vascara aliasi glaagai paspoduucai ivuaadagi vascataicada ismaacada soimaasi ivuaadagi, tomasi argamiigugacagi siargaduñicagi siargasiagicagi tomasiooraca agai, Diuusi garooga amadu Suusi Cristo gartanaanadamiga amadu Diuusi taañicaruda ganlidi cascada.

22 Pasiascada daasa liadagi amo vaavoitudadami tanaanadamigada maitimostodian duucai daasa tomasioora tadu dai aapi amo soimaasi ivuaadami dai oodami potian tada sai aapi baiilidi issoimaasi ivuaada agai baiyoma glaagai pascaga maatiagi apaga istuiga agai.

23 Aapi Timoteo alia duudatai coocorai gavooca cascada maitaagai pasgola suudagi yadagi baiyoma glaagai pasyadagi laachi uuvasi varagada duaadigami vatar.

24 Dai amoco otoma gamaata isarsoimaasi ivuaadami dai aa maitaata tomasi arsoimaasi ivuaadami avnacai asta siascada Diuusi nidagi ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada arsoimaasi ivuaadami.

25 Dai amo oodami ivuaadana istumaasi cacagaducami soicaitai aa vai otoma gamamaatai. Damos ismaiotoma gamatiagi vascara amo imidagai gamaatamu.

6

1 Dai pipioñi vaavoitudadami aliasi glaagai iscaga siaa duutuadaga glaamu vai poduucai ismaacada vuidar vata Diuusi maiñiooquiadagi Diuusi tomali Diuusi maamatatuldaragada.

2 Isamo pioñi amadu aamuda vaavoitudadamicagi vascara apioñi aliasi glaagai issiaa duutuadagi glaamu tomasi argansiagamu ducami agai vaavoitudaitai. Apioñi

glaagai isvaamioma clla ga soicada agai oigadaitai vaavoitudadamicatai agai. Gomaasi glaagai pasgamamaatatuldiadagi.

³ Oidaga mamaatatuldiadami yaatavogami ismaacada vuidara valla Suusi Cristo mamaatatuldiaragada ismaacada vaavoitudai aatama dai Suusi Cristo mamaatatuldiaragada gavaavoi.

⁴ Amamaatatuldiadami yaatavogami alia gagarducada ganalidiña dai maicla maata istumaasi gamamaatatuldi. Dai agai oojoidi isaipacoga ganvupui ñioocadagi. Gomaasi-aiñara vusacai muuquimudagai, dai baamudagai dai ñiooquidaragai dai maivaavoitudaiña agai istumaasi caacagi,

⁵ dai gansasaayutaiña agai aipacoga mosacaasi soimaasi aagaitai agai maicacagadu tatagitoidada cascada, dai maimaata agai istumaasi gavaavoi. Agai polidiña saida arcaga isgamaitacadagi agai tumiñsi gamamaatatulditai ganvaavoidaraga. Maitiuurapacada aapi agai.

⁶ Vaavuava issioora tatagitoda duudatai Diuusi, dai apiacaga vaavoitudai Diuusi, dai oigada Diuusi poduucai gavaaveeyi istumaasi Diuusi ipalidi, dai gomaasi arsoiñi gaibadaga vatarara. Dai siora povuaadagi agai gavaalicada baigalidi.

⁷ Aidasi dada aatama tami oidigi daama maiviaacata dai aatama tomali amo istumaasi. Dai silascada coiya aatama maivuuquia ragai tomali amo istumaasi.

⁸ Cascada glaagai tsbai garliadagi viaacatai cuaadagai dai yuucusi.

⁹ Amo oodami ipaliditai isriricutuagi soimaasi ivuaadana dai poduucai vaamioma vuudana tumiñsi. Damos agai vupuiirturaiña ivuaadatai istumaasi maitarsoiñi baiyoma gomaasicada Diuusi soimaasi taatatulda agai.

¹⁰ Siora mosgamaitacada aliada mui tumiñsi agai ivueeyi naana maasi istumaasi soimaasicami dai poduucai gamaitacai. Dai lamoco mosgamaita alidiña mui tumiñsi dai gajiaadara vipieeyiña ganvaavoidaraga dai gooquira aliasi soimaasi taatamaiña.

¹¹ Damos aapi Timoteo clla gavaavoitudai Diuusi cascada aliasi glaagai pasgajiaadara viaagi vvasi gomaasi soimaascami. Glaagai pasapiacagacara oidacagi, dai pasapiasiaa duutuadagi Diuusi, dai apiavaavoitudada Diuusi, dai apiaoigada gavaaduñi. Dai tomasi soimaasi gataatamituldiadagi agai ismaacada vuidara valla Diuusi maitivui baamucuda tomali maivui ñioocada Diuusi, dai maitiomaliaca.

¹² Aapi Diuusi sandaarugada gaducami cascada aliasi glaagai pasvuidara caatacagi adiaavora clla gavaavoitudaitai Diuusi dai poduucai tomastuigaco oidacamu aapi Diuusi lamadu. Diuusi acovai gavuusaitu pasai poduucai ivuaadana. Dai aapi mui oodami vuitapi aagai pasai vaavoitudai Suusi Cristo.

¹³ Diuusi agai dai maacai ibadagai oodami. Dai Suusi Cristo agai dai salli aagidi Ponsio Pilaato istumaasi gavaavoi. Dai Diuusi lamadu Suusi Cristo maata iñsaana glaagidi

¹⁴ pasai agidiña vvasi istumaasi gataanaai ana poduucai isduucai glaagidi ana vai poduucai maitiipucagi siora gabagaidagi asta silascada diviagi Suusi Cristo.

¹⁵ Suusi Cristo divia agai silascada Diuusi ipaldagi. Vvasi oodami aliasi glaagai iscaga ñioocadagi Diuusi vatarara. Dai agai lagi taanaai vvasiacatai dai agai salicada viaa guvucadagai. Dai agai rbaitacacacamigada vvasi tataanadami.

¹⁶ Diuusi tomastuigaco oidaga dai tomali amo imidagai maimuquia agai. Diuusi vaamioma dadadacai sitasai cascada tomali amaadutai maitistutuidi isvui nanlavagi tomali ismiaadara caquivagi. Ana ipalidi isvasi oodami clla gavaavoitudai Diuusi vatarara tomastuigaco dai vaavoitudagi isDiuusi salicada viaa guvucadagai.

¹⁷ Aagidani ariricu vaavoitudadami sai maigagarducada ganalidiña. Dai maitaagai ispoliada agai islagi istutuidi iscagacara vuvaaquiaagi atumiñsicada. Atumiñsi uugiatai

cascadΛ. Baiyoma gΛaagai isvaavoitudadagi Diuusi ismaacΛdΛ tomastuigaco oidaga. Λgai Λgai dai gΛrmaacai vΛΛsi istumaasi tΛgito aatΛmΛ dai baigΛrΛliadagi.

¹⁸ Aagidañi sai cΛΛgacΛrΛ oidacana soicΛitai aa mui naana maasicΛdΛ. Λgai gΛaagai istaacogiadagi soituutuigami istumaasi viaa.

¹⁹ SioorΛ poduucai ivuaadagi Diuusi maaquimu Λgai mui naana maasi istumaasi cΛcΛΛgaducami tΛvaagiΛrΛ dai Λgai gia tomastuigaco oidacamu Diuusi ΛΛmadu.

²⁰ Aapi Timoteo gΛaagai pΛscΛΛga gamamaatΛtuldiadagi Diuusi mamaatΛtuldaragadΛ. MaitiΛΛgiada aapi Λgai ismaacΛdΛ oojoidi isaipacoga gΛvupui ñioocadagi tomali ΛmamaatΛtuldiadami yaatavogami ismaacΛdΛ gamamaatΛtuldi naana maasi istumaasi ducami isΛrvaavoicagi.

²¹ ΛΛmoco ismaacΛdΛ ΛΛgidi Λgai cagajiaadΛrΛ viaa gΛnvaavoidaraga.

AanΛ ipΛlidi sai Diuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnΛidiña.

MosΛcaasi.

Idi ArgotordadΛ oojai ismaacΛdΛ ooji Paavora Timoteo

¹ AanΛ arPaavora ootosadΛ Suusi Cristo. Poduucai ipΛlidi Diuusi cascΛdΛ. Diuusi aagai sai maaqui agai iibΛdagai uutudui vΛΛsi oodami ismaacΛdΛ vaavoitudagi Suusi Cristo cascΛdΛ giñootoi ansai gaaagidana aanΛ gomaasi.

² GΛoojidi aanΛ aapi Timoteo. Aapi argiñmara gΛducami dai aliΛsi gΛoigΛdai aanΛ. AanΛ ipΛlidi isDiuusi gΛrooga ΛΛmadu gΛrtΛaanΛdamiga Suusi Cristo cΛΛgacΛrΛ gΛnΛijadagi dai soigΛnΛliadagi aapicΛdΛ dai gΛiibΛstudacan tadacagi.

³ AanΛ ivueeyi Diuusi aa duiñdadΛ cΛΛga Λgigitai Diuusi ipΛlidityai isivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi poduucai isduucai ivuaadatadai giñΛΛqui aaduñicarΛ. Dai baigiñlidi aanΛ DiuusicΛdΛ vΛΛscΛrΛ gΛtΛtΛgitoitai aapi iñsiuu duucu gamamadadagi.

⁴ VΛΛscΛrΛ tΛtΛgitoi aanΛ isducatai sosoΛ aapi aidΛsi gΛdiosagi aanΛ dai vΛΛscΛrΛ gΛnΛida iñΛlidiña aanΛ dai poduucai baigiñliadagi.

⁵ Dai tΛtΛgitoiña aanΛ ΛpΛ siΛΛ cΛΛga vaavoitudai aapi. ΛpΛga vaavoitu gΛuuli Loida dai gooquiΛrΛ gΛdaada Eunise. Dai agai cΛΛga vaavoitudaiña cascΛdΛ maataΛ aanΛ isaapi cΛΛga vaavoitudai ΛpΛ.

⁶ CascΛdΛ gΛtΛgitoiñi isaidΛsi gΛdaama darai aanΛ giñoonovi Diuusi gasoi iscΛΛga aagiada aapi oodami Diuusi ñiooquidΛ cascΛdΛ gΛagagai pΛsapiacΛΛga aagiada Diuusi ñiooquidΛ.

⁷ Diuusi maitarMaacai duaadimudagai baiyoma gArmaacai agai guvucadagai dai garsoicai tΛsai aipaco gΛroigΛdaiña dai cΛΛga gΛrtΛtΛgitocana.

⁸ Maitisiaa araitai gaaagiada istumaasi ivueeyi gArtaaanΛdamiga Suusi Cristo aapicΛdΛ dai maitisiaa arada maisapicatai aanΛ vaavoitudatai Suusi Cristo, baiyoma baigΛduucai issoimaa taatamadagi giñΛpan duucai vaavoitudaitai Diuusi ñiooquidΛ ismaacΛ aagai cΛΛgacΛrΛ vuvaidaragai. Dai tomasi soimaa taatamai aapi vΛΛscΛrΛ Diuusi gΛmaaquimu guvucadagai sipoduucai maidagitomu aapi gΛvaavoidaraga.

⁹ Diuusi cΛΛgacΛrΛ gArvuvaitu dai Λcovai gArvuvaitu tΛsai camaisoimaasi ivuaadana dai baiyoma ivuaadana mosΛcaasi istumaasi agai ipΛlidi. Diuusi idui gomaasi poduucai ipΛlidi agai dai gΛroigΛdai cascΛdΛ, maisiu iduucai aatΛmΛ Λmo istumaasi cΛΛgducami. Maiquiaa cΛquivacai oidigi abiaadarΛ Diuusi gΛroigΛdai dai aagai sai Suusi Cristo cΛΛgacΛrΛ gArvuvaida agaitadai.

¹⁰ Dai sivi cΛΛ maataΛ aatΛmΛ isgΛroigΛdai Diuusi. Agai ootoi Suusi Cristo cΛΛgacΛrΛ gArvuviadami cascΛdΛ. Suusi Cristo vaamioma istui simuuquigami dai gArmaa ibΛdagai utudui ismaacΛ tomali Λmo imidagai maiugiatai. Suusi Cristo gAragidi isagagai vaa cΛΛgacΛrΛ gArvuvaida agai poduucai maataΛ aatΛmΛ isgΛroigΛdai Diuusi.

¹¹ Diuusi giñmaa sΛΛlicami ansaidΛ arrootosadΛcana dai aagidana ismaacΛdΛ maitarjudidiu isSuusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviadami.

¹² CascΛdΛ aliΛ soimaa taatamai aanΛ dai vΛΛscΛrΛ maisiaa arai. AanΛ cΛΛ maataΛ Suusi Cristo dai vaavoitudai aanΛ iscΛΛga istutuidi agai isnuucadacagi giñibΛdaga asta siΛΛscΛdΛ Diuusi nΛidagi Λoodami ismaacΛdΛ arcΛΛga ivuaadami dai ismaacΛdΛ armaicΛΛga ivuaadami.

¹³ Moduucai ioidaca aapi isducatai gΛmaatΛtuli aanΛ dai apiagamamaatΛtuliada isducatai gΛmaatΛtuli aanΛ, aliΛ cΛΛgadu gomaasi cascΛdΛ. Pomaasi ivuaada aapi apiavaavoitudaitai Cristo dai apiaoigΛada Cristo dai vΛΛsi oodami.

¹⁴ GamamaatΛtuldañi aapi Diuusi ñiooquidΛ istumaasi gΛmaatΛtuli aanΛ dai Diuusi IbΛadΛ ismaacΛdΛ gArΛma daja gΛsoicΛdamu.

15 CΛΛ maatΛ aapi isbaitoma vΛasi Λvaavoitudadami AasiΛraΛ oidajami giñdagito dai gooca Λgai ΛrFigelo dai Ermogenes. Aidasi Oniseforo divia RoomΛraΛ giñgaagaiña daida giñtΛΛ.

16-17 Dai aliΛ duudatai giñdidividiña nai aanΛ baigiñΛlidiña dai maisiaa Λraiña maisapicatai aanΛ. CascΛdaΛ aanΛ ipΛlidi isDiuusi cΛΛgacΛraΛ naijadagi Λgai aaduñda.

18 SΛΛlicΛdaΛ ipΛlidi aanΛ isSuusi Cristo apiasioigΛΛliadagi OniseforocΛdaΛ siΛΛscadaΛ diviagi Suusi Cristo. CΛΛ maatΛ aapi siΛasi garsoi Oniseforo aidasi EfeesiΛraΛ daraacatadai aatΛmΛ.

2

1 Dai aapi giñmara gΛducami cΛΛga ivaavoitudada dai Λgiada aapi Suusi Cristo Λgai cΛΛgacΛraΛ ganΛidi cascΛdaΛ.

2 Dai vΛasi ismaacaΛ gΛmaatΛtuli aanΛ mui oodami vuitapi maatΛtuldañi aapi aa ismaacaΛ cΛΛ vaavoitudai dai sΛΛlicΛdaΛ ivueeyi istumaasi aagai dai istutuidi ismaamatΛtuliadagi gomaasi aa.

3 MΛsiΛΛscadaΛ soimaasi gΛtaatamituldadagi vaavoitudaitai aapi Suusi Cristo vΛΛscΛraΛ iapiacΛΛga ivuaadagi Suusi Cristo aa duiñdadΛ. Aapi ΛraΛpan ducami sandaaru dai Suusi Cristo argΛtaaanΛdamiga. VΛasi sandaaru gΛaagai issoimaa taatamadagi.

4 Tomali Λmo sandaaru maitivueeyi aa duiñdagai ismaacΛdaΛ ivueeyi ismaacΛdaΛ maitarsandaaru. Asandaaru gΛaagai isbaigΛduucagi daidi ivuaadagi istuma tΛaanΛda tΛaanΛdamigadaΛ cascΛdaΛ.

5 Dai aapi Timoteo aliΛsi gΛaagai iscΛΛ Λgiada vΛasi ismaacaΛ aagai Diuusi ñiooquidΛraΛ Λpan duucaΛ Λmo utuisdami aliΛsi cΛΛga mΛrai siaa sΛΛli gΛvopooyi ipΛlidityai isgaitΛcΛdagai.

6 Dai aliΛsi gΛaagai iscaΛvami aata vΛaadagi aapi gΛaa duiñdagΛraΛ Λpan duucaΛ Λmo Λsadami cΛΛga aata vΛueeyi dai Diuusi gΛmaaquimu aapi vΛasi istumaasi maacai Λgai gΛpiPiooñiga ismaacΛdaΛ ivueeyi aa duiñdadΛ.

7 TΛtΛgitodañi istumaasi gΛaagidi aanΛ daidΛ garbaitΛcΛaacamiga gΛsoiñamu pai maatΛ caΛca vΛΛsiaacatai.

8 TΛgitoñi isSuusi Cristo duaaca coidadaΛ saagidaiñdΛraΛ daidΛ ΛrcajiudadΛcatadai Λraí DavicarΛ. Gomaasi Λgai istumaasi gaaagidiña aanΛ. Gaaagidiña isSuusi Cristo ΛrcΛΛgacΛraΛ vuviadami.

9 Dai cascΛdaΛ soimaasi taataca dai asta vΛuli aanΛ cadeenacΛdaΛ ducami siΛrsoimaasi iduucamicamudai aanΛ. DΛmos Diuusi ñiooquidaΛ gia maivuli.

10 Dai aanΛ soimaasi taatamai mui naana maasi vai Λgai ismaacaΛ Diuusi Λco vuvaitu vaavoitudana Suusi Cristo dai poduucΛi cΛΛgacΛraΛ vuvacΛna. Λgai ismaacΛdaΛ vaavoitudagi vΛΛscΛraΛ dadadacΛdaΛ agai tΛvaagiΛraΛ.

11 SΛΛlicΛdaΛ ΛrvaavoΛi ismaacΛdaΛ Diuusi ñiooquidΛraΛ icaiti:

IsΛmo vaavoitudadami baiga duucagi ismuuquiagi vaavoitudaitai Suusi Cristo, sΛΛlicΛdaΛ oidacamu Λgai tΛvaagiΛraΛ Suusi Cristo ΛΛmadu.

12 Issoimaa taatamadagi vaavoitudadami dai maivui ñioocadagi Diuusi;

sΛΛlicΛdaΛ tΛaanΛdaΛ agai Suusi Cristo ΛΛmadu siaaco tΛaanΛi Λgai.

IsΛmaadutai gajiaadΛraΛ viaagi Suusi Cristo, Suusi Cristo gajiaadΛraΛ vipieeyi ΛpaΛ.

13 IsΛmaadutai camaivaavoitudadaΛ Suusi Cristo,

Suusi Cristo vΛΛscΛraΛ ivueeyi istumaasi aagai.

Λgai vΛΛscΛraΛ aagai istumaasi ΛrvaavoΛi.

AscΛiti Diuusi ñiooquidΛraΛ.

¹⁴ Tatalgitoldañi lvaavoitudadami vlassi gomaasi dai aagidañi sai maitancocodaiña aagaitai gollagi vuirudagai. Gomaasi maitarsoiñi cascada, baiyoma soimaasi ivueeyi lagi dai gajiaadara vipieeyi ganvaavoidaraga.

¹⁵ Gaaagañi dai cllaga ivuaada gaaa duiñdaga sipoduucai Diuusi potlmo isaapi araata vaaadami cllagaducami. Dai poduucai maiviaacamu aapi istuusi siaa aradagi cllaga gamamaatatlulditai Diuusi ñiooquida. Diuusi ñiooquida gia arvaavoi.

¹⁶ Gajiaadara ivipiaada govuirudagai dai gocuentogada ljudidíu vlassi gomaasi sobicai oodami sai maitatagitoiña dai maiaggidiña Diuusi.

¹⁷ Dai gomamaatatluldaragada amamaatatluldiadami maicll tutiacada vlassi aipacoga aimarai lvaavoitudadami saagida dai gomaasicada soimaasi ivueeyi amamaatatluldadami. Gooa amamaatatluldiadami maicll tuutiaca arImeneo dai Piletu

¹⁸ ismaacada lliquioma vaavoitudaiña dai sivi gajiaadara vipieeyi ismaacada arvaavoi. Lagi pocaiti sai acoidada maiduduaacarai dai sai Diuusi maa oodami ibadagai utudui maisuu tuucuga utudui.

¹⁹ Damos Diuusi ñiooquida vllscara laragai vaa. Dai Diuusi ñiooquidara pocaiti: “Cll maata Diuusi gllamaara”, dai pocaiti larra: “Vllscatai ismaaca vaavoitudai Cristo gllagagai isgajiaadara vipiaadagi vlassi soimaascami”.

²⁰⁻²¹ Isamaadutai cllaga iduñia aliadagi Diuusi aa duiñdada aliassi gllagagai isgajiaadara vipiaadagi vlassi soimaascami mosllagi poduucai istutuidi Diuusi isaa duiñtuldagi lagi. Lagi ismaaca poduucai ivueeyi arapan ducami oro ajaasocoli dai plaata ajaasocoli ismaacada vaamioma namaga isuusi ajaasocoli dai bidai ajaasocoli.

²² Gajiaadara ivipiaada vlassi soimaascami ismaacada ivueeyi gllgalli dai apiacllgacara oidaca dai apiacllga vaavoitudada dai apiaoiglada vllscatai dai apiaglibastacan tadaca llmadu vllscatai ismaacada gamamadai maisoimaasi ivuaadatai.

²³ Dai gajiaadara ivipiaada govuirudagai cll maata aapi isgomaasicada gllncocodaiña oodami.

²⁴ Dai siora ivuaadagi garbaitaclaacamiga aa duiñdada maitlaagai isomaliacagi baiyoma gllagagai isccl tuigacagi vllscatai vui, dai gllagagai iscclaga gamamaatatluldiadagi, dai maitlaagai isoojoadagi tomali lmo istumaasi.

²⁵ Dai gllagagai pascclaga mamaatatluldiadagi ismaacada glvui ñioocadagi oigldaitai sabai poduucai soñana Diuusi vai ama duucai gantatagitona vai poduucai matia lagi istumaasi arvaavoi,

²⁶ vai poduucai cllaga gantatagituagi lagi apamu dai cllgacara vuvaquiagi dai camaitivuaadagi istumaasi ipalidi lDiaavora.

3

¹ Dai gllagagai pasmaatclagi larra sai cayoga ugitclai oidigi alia soimaasi taata lagi vaavoitudadami.

² Aoodami ismaacada maivaavoitudadagi Diuusi ivuaada lagi moslcaasi istumaasi ipalidi, vaamioma oojiada lagi tumiñsi isoiglada Diuusi, dai gllgarducada gllnliada lagi, dai mainlijada dan vaaada lagi aa oodami dai vui ñioocada lagi Diuusi, dai maiaggiada lagi gllndllada, dai maicll tuutiaca lagi, dai maisiaa duutuda lagi Diuusi.

³ Dai maisoigllnliada lagi aacada tomali maioiglada lagi, dai agataraca lagi istumaasi maitarvllatar, dai googosi gllnducamica lagi, dai oomaliaca lagi dai clladada lagi vlassi istumaasi arcllagaducami,

⁴ dai oodami tllaggiada lagi gllnaaduñi sasaayuda, dai maiduduaadicuitai soimaasi ivuaada lagi, moslca tllavigai dai iidagai dai vlassi istumaasi arvagimi ipaliadamu lagi isivuaadagi baiyoma isllaggiadagi Diuusi.

⁵ Agai ivuaada agai istumaasi ivueeyi ismaacΛ vaavoitudai Diuusi ñiooquidΛ dΛmos vuidΛrΛ vΛΛtaca agai Diuusi.

MaitiurapΛcΛda sioorΛ potuutuiga.

⁶ Agai saagida oidaga Λmoco ismaacΛ vapacΛi ooqui vupuiirugami quiiquidΛrΛ dai mamaatΛtuldiña Λooqui gΛnmamaatΛtuldiaraga utuducΛdΛ, dai poduucΛi vupuiirumadaiña Λgai. Λooqui aliasi Λrsoimaasi ivuaadami dai alia oojoidi tomastuma maamaatΛtuldiaragai utuducami.

⁷ Dai alia oojoidi ismamaatΛrdagi tomastuma mamaatΛtuldiaragai utuducami dΛmos tomali Λmo imidagai maiquiaa vaavoitu Λgai istumaasi Λrvaavoi.

⁸ Dai Λpan duucΛi ΛcΛcΛΛdaracami Janesicaru ΛΛmadu Jambresicaru vuidΛrΛ vΛΛtΛcatadai istumaasi aagai Moseesacaru poduucΛi Λgai ismaacΛ mamaatΛtuldi Λooqui ΛΛpΛ vuidΛrΛ vΛΛtΛ istumaasi Λrvaavoi. Alia soimaasi gΛntΛtΛgitoiña Λgai. Agai maicΛΛga vaavoitudai Diuusi ñiooquidΛ cascΛdΛ Diuusi gajiaadΛrΛ viaa.

⁹ DΛmos maitistuidimu Λgai ismamaatΛtuldagi mui oodami, vΛΛsi oodami maatΛmu isΛgai Λrvupuiirugami cascΛdΛ maiΛΛgidamu, Λpan duucΛi ΛvΛΛ goocΛi ismaacΛ vuidΛrΛ vΛΛtΛcatadai Moseesacaru.

¹⁰ DΛmos aapi apiavaavoitudai giñmamaatΛtuldiaraga, dai aapi giñΛpan duucΛi ivueeyi, dai giñΛpan duucΛi tΛtΛgitoi, dai giñΛpan duucΛi vaavoitudai dai giñΛpan duucΛi soimaa taatamai dai apiavueeyi Diuusi aa duiñdadΛ giñΛpan duucΛi, dai aapi oigΛdai vΛΛscatai giñΛpan duucΛi.

¹¹ CΛΛ maata aapi isducatai ΛpΛdui aanΛcΛdΛ AntioquiiΛrΛ dai IcooñiΛrΛ dai LiistirΛrΛ, isducatai soimaasi giñtaatatuli Λoodami. DΛmos Diuusi cΛΛgacΛrΛ giñvusaitu vΛΛsi gomaasiaindΛrΛ.

¹² SΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi isvΛΛscatai ismaacΛdΛ ivuaada Λliadagi istumaasi Suusi Cristo ipΛlidi Λgai alia soimaa taata agai.

¹³ DΛmos Λsoimaasi ivuaadami dai yaatavogami vaamioma soimaasi ivuiida agai, Λgai apiavupuiirumadada agai oodami dai aa vupuiirumada agai Λgai.

¹⁴ DΛmos aapi maidagitu vΛΛsi pΛstumaasi camaí mosgΛagagai pΛsiapiavaavoitudadagi. Aapi maata sioorai gΛmaatatuli.

¹⁵ Dai aapi aliducatai abiaadΛrΛ maata Diuusi ñiooquidΛ. Diuusi ñiooquidΛrΛ maamaatΛrai aapi isducatai cΛΛgacΛrΛ vusiagi vaavoitudaitai Suusi Cristo.

¹⁶ Diuusi maa tΛgitoidagai oodami sai oojana ñiooquidΛ. Dai Diuusi ñiooquidΛrΛ gΛmamaatΛrai istumaasi gΛagagai isivuaadagi dai istumaasi maitΛagagai isivuaadagi dai gΛmamaatΛrai isducatai cΛΛgacΛrΛ oidacagai dai aata vueeyi Diuusi vΛΛtarΛ.

¹⁷ PoduucΛi tomastuma vaavoitudadami ismaacΛdΛ camaatiagi gomaasi istutuidi isivuaadagi vΛΛsi istumaasi cΛΛgaducami istumaasi Diuusi ipΛlidi.

4

¹⁻² GΛtΛaanΛi aanΛ aapi Timoteo pΛsai apiagaaagidiña Diuusi ñiooquidΛ. CΛΛ maata Diuusi gΛrooga dai gΛrtΛaanΛdamiga Suusi Cristo istumaa vueeyi aatΛmΛ. Suusi Cristo divia agai tΛaanΛdami duucΛi dai nΛida agai ismaacΛdΛ ΛrcΛΛga ivuaadami dai ismaacΛdΛ ΛrmaicΛΛga ivuaadami. Agai nΛida agai vΛΛsi oidadΛ dai duduaacΛdΛ. VΛΛscΛrΛ ibaigΛduuca dai gaaagiada Diuusi ñiooquidΛ siΛΛscadΛ oidacagi isducatai tomasi maicaΛca Λliadagi oodami. Dai mamaatΛtuldañi oodami ismaacΛdΛ ΛrΛistumaasi soimaascami ismaacΛdΛ ivueeyi Λgai, dai aagiadañi sai camaisoimaasi ivuaadana. Dai daanΛdañi oodami sai Λma duucΛi gΛntΛtΛgitona, dai maitiojoada Λoodami dai apiamamaatΛtuldiada oodami Diuusi ñiooquidΛ.

³ Aimu istuigaco Λoodami maicaΛca Λliadamu gomamaatΛtuldiaragai cΛΛgaducΛdΛ baiyoma ivuaada Λliadamu Λgai istumaasi ipΛlidi dai gaagadamu Λgai mui maamaatΛtuldiadami sai mamaatΛtuldiña mosΛca istumaasi caΛca Λliada Λgai.

⁴ Dai gajiaadara vipiaadamu agai ismaacada arvaavoi, dai calaga gantagito calcamu agai judidiu cuentogada.

⁵ Damos aapi calaga gatagitoda dai pasilascada soimaa taatamadagi apiavuaadagi Diuusi aa duiñdadapi agaaagiditai Diuusi ñooquida ismaaca aagai calagacara vuvaidaragai dai calaga ivuaada gaa duiñdaga.

⁶ Polidi aana iscayoga aayi istuigaco muuquia ñagai aana. Dai imimu aana tvaagiamu.

⁷ Catavapi aata dui aana Diuusi aa duiñdadara dai cayoga naato aana giñaa duiñdaga dai apiquia vaavoitudai aana Diuusi dai Suusi Cristo.

⁸ Garbaitalacacami Suusi Cristo arataandami cal tuigacada dai silascada divia agai agai giñmaaquimu istumaasi maacai agai soora calagacara oidacana tami oidi daama. Dai maisiu mosaca aana giñmaaquimu agai. Agai maaquimu lara vascatai ismaacada baigalaliaracada nana istuigaco divia agai agai.

⁹ Gaaagañi dai otoma diviacai giñnida.

¹⁰ Deemasi vaamioma oojoidi istumaasi oidaga tami oidigi daama cascada giñdagito dai ii Tesaloniicamu. Cresente ii Galaasia davarriamu. Dai Tito ii Dalmasia davarriamu.

¹¹ Mosaca Ruucasi giñma daja. Gaagañi Marcusi dai vuaapa pasilascada diviagi. Agai istuidi isgiñsoiñagi giñaa duiñdagara.

¹² Atiico Efeesiamu ootoi aana.

¹³ Pasilascada diviagi pai giñvuaapida giñvaasaraga ismaacada Trooasilara viaa aana Carpo quidara. Dai vuaapañi lara giñlilivvuga dai sooma calaga giñpapepelig.

¹⁴ Alejandro ismaaca ivueeyi vapaiñomi alia soimaasi giñvuiididiña. Garbaitalacacamiga bai duuñimu gomaasi agai lamadu.

¹⁵ Agai vui caata garmamaatatuldiaraga cascada gannucadacana aapi agaicada.

¹⁶ Aidamasi tucamidara vaama giñcai dudunucamiara vascatai giñdagito. Tomali amaadutai maitiñsoi. Antai anlagi giñsoi. Aana ipalidi isDiuusi maigapilara suuligagi agai ismaaca giñdagito.

¹⁷ Damos Diuusi giñsoi dai giñmaa guvucadagai antai aana istui isnaatocai gaaagidagi isSuusi Cristo arcalagacara vuviadami sai poduucai maana vascatai ismaacada maitarjudidiu. Dai Diuusi calagacara giñvusaitu matai maitiñmuaa.

¹⁸ Dai calagacara giñvusaidamu agai vasi istumaasi soimaascamiñdara dai giñvaidacaimu agai tvaagiamu siaaco taana agai. Aana ipalidi isvascatai siaa duutuadagi Diuusi tomastuigaco. Angia siaa duutudai Diuusi vascara.

¹⁹ Diuscada iviaatulda Prisca dai Aquila dai vascatai ismaacada Oniseforo quidara oidaga.

²⁰ Erasto Coriintoara vii. Dai Trofimo coco antai Mileetara viaa.

²¹ Gaaagañi dai divia maiquiaa acai toomoco. Diuscada gaviaatuldi Euvulo, dai Pudente, dai Lino, dai Claudia, dai vascatai gogaa garaaduñi vaavoitudadami.

²² Aana ipalidi isgarbaitalacacamiga Suusi Cristo galamadu daacagi dai gannucadacagi vascatai aapima.

Mosacaasi.

Idi oojai ooji Paavora Tito

¹ Aana arPaavora Diuusi piooñigada dai Suusi Cristo ootosada. Agai giñootoi ansai soñana aana agai ismaacada Diuusi covai vuvaitu sai vaamioma caga vaavoitudana Diuusi ñiooquida dai caga maana Diuusi ñiooquida ismaacada arvaavoi ismaacada garmamaatutuldi isducatai ipalidi Diuusi isoidaca aatama.

² Dai Diuusi giñootoi ansai soñana aana apaa oodami sai nanaracana caga vaavoitudaitai istuigaco vascara oidaca ragai aatama Diuusi amadu. Aaqui aagai Diuusi ispoduucai apadufi agai dai Diuusi tomali amo imidagai maiyaatagai.

³ Dai sivi caayai istuigaco Diuusi cagacara garvuviamiga ipali ismatiagi oodami ñiooquida ismaacada aagai isagai ismaacada vaavoitudai isSuusi Cristo aracagacara vuviamiga vascara oidaca agai Diuusi amadu. Agai giñajai sai gaaagidana aana ñiooquida sai maana oodami istumaasi aagai agai.

⁴ Aapi Tito angoojidi idi oojai. Aana gaaagidi isSuusi Cristo arcagacara vuviamiga patai vaavoitu aapi cascada giñmara gducami aapi. Aana ipalidi isDiuusi garooga amadu Suusi Cristo cagacara garvuviamiga cagacara ganijadagi dai gibastudacan tadacagi.

⁵ Aana caratara gaviaa pasai bai duuna aapi istumaasi viagacata dai vaavoitudadami saagida dai pasai darasana vaavoitudadami taanaanadamigada vasi amapara poduucai isducatai gaaagidi aana.

⁶ Amo taanadami aliasi gaaagai iscagacara oidacagi vai tomali amaadutai maigapiara vuupadagi tomali amo istumaasicada. Dai agai gaaagai isalia amaaduacagi ooñigada. Dai aliasi gaaagai ismaamarada arvaavoitudadamicagi dai caga agiadagi gandada, dai maisoimaasara siaa vuaadagi gantumiñsiga vai tomali amaadutai maiñiooquiadagi.

⁷ Amo taanadamigada vaavoitudadami arDiuusi piooñigada cascada aliasi gaaagai iscagacara oidacagi vai tomali amaadutai maitistutuidiña isgapiara vuupadagi tomali amo istumaasicada. Maitaagai isivuaada aliada mosacaasi istumaasi ipalidi, dai maitaagai isoomaliacagi, tomali mainavaamutaracagi, dai maicocodataracagi, dai maitaagai isgavupuiirumadaitai gamaitadagi tumiñsi.

⁸ Baiyoma gaaagai isbaigaliaragacada miaadagiadagi agai oodami gquiyara, dai oojiadagi isivuaadagi istumaasi cagaducami, dai caga gatagitocagi, dai cagacara oidacagi ivuaadatai istumaasi Diuusi ipalidi, dai istutiadagi isgajiaadara vipiadagi asoimaascami.

⁹ Alias gaaagai iscaga vaavoitudadagi Diuusi ñiooquida ismaacada maatatuli aana dai poduucai agai istutuidi iscaga maatatuldagi aa, dai maatatuldagi agai ismaacada vui ñioocai Diuusi ñiooquida isducatai maicagadu vaavoidaragada.

¹⁰ Oidaga mui oodami ismaacada maiagidi ataanadami vaamioma giñaaduñi judidu saagida ismaacada aagaiña istumaasi maitarsoñi dai vupuiirumadiña oodami.

¹¹ Agai gamamaatutuldi istumaasi maitaagai isgamamaatutuldiadagi mosgamitadada liditai tumiñsi. Dai mui gadada moduucai maamarada dadagitoi ganvaavoidaraga vaavoituda liditai istumaasi mamaatutuldi agai cascada gaaagai ismaidagituagi isgamamaatutuldiada agai.

¹² Caratara oidacami saagida oidacata dai amo mamaatutuldiadami ismaacada aagai gaaaduñi dai pocaiti: “Caratara oidacami yaatavoga dai oomaliga dai paparaga mosgacuaada lidiña”, ascaiti.

¹³ Daida arvaavoi ispotutuiga agai cascada aagidañi aapi vaavoitudadami caratara oidacami sai mamaatutuldaragada judidu ismaacada maioidaga Diuusi ñiooquidara

maitarvaavoi cascada aliassi gaaagai isgajiaadara vipiaadagi agai mamaatuldaragada dai apiavaavoitudadagi mamaatuldaragada Suusi Cristo,

¹⁴ dai tomali maiagidiña isducatai gataana agai ismaacada gajiaadara vipieeyi Diuusi ñiooquida. Agai pocaitiña sai amoco cuaadagai maicagadu.

¹⁵ Damos agai ismaacada Diuusi caoigaldi soimaascamigada, agai vatar vasi cuaadagai cagadu. Damos ismaacada maivaavoitudai Cristo alia soimaasi tagitoidada agai maicaga maata istumaasi arcagaducami tomali maicagaducami cascada agai vatar vasi istumaasi maicagadu asta siuu duucu sias duutuli agai.

¹⁶ Agai pocaiti sai vaavoitudai Diuusi damos matgia maasi agaicada ismaacada ivueeyi agai ismaitarvaavoi. Sallicada maioojoidi Diuusi istumaasi ivueeyi agai. Agai maicagidaraga, dai cascada maitistutuidi isiduniagi tomali amo istumaasi cagaducami.

2

¹ Damos gamamaatuldani aapi isducatai gaaagai isoidacagi vascatai ismaacada vaavoitudai isSuusi Cristo arcagacara vuviadami.

² Dai aagidani acacaliocoidada vaavoitudadami sai mainavacoraiña, dai cagacara oidacana vai sias duutuada oodami, dai caga gantatagiticagi, dai sai caga vaavoitudaiñi dai sai caga oigadaiña vascatai, dai sai maivui bacocoiña agai ismaacada soimaa taatamituldiadagi.

³ Dai aagidani loocodami vaavoitudadami sai cagacara oidacana sias duutudaitai Diuusi dai sai mainioquidiña aa, dai sai mainavacoraiña

⁴ dai sai mamaatuldana istumaasi cagadu vai poduucai matiagi looqui utu iimadami vaavoitudadami isoigadagi gancucuna dai ganmaamara,

⁵ dai caga gantatagiticagi, dai maigoogosi ganducamicagi dai tomali maitatagiticagi gomaasi, dai caga ivuaadagi ganaa duiñdaga ganquiyara, dai soicaiña aa, dai agidiña gancucuna vai maipocaitiadagi loodami sai Diuusi ñiooquida maitarsoiñi.

⁶ Dai poduucai aagida ara agagali vaavoitudadami sai caga gantatagiticana.

⁷ Dai caga ioidaca aapi vai poduucai oidacana agai ara. Dai pasilascada gamamaatuldadagi Diuusi ñiooquida maitaagai psmui gamaitacada aliada tumiñsi. Dai caga ivuaada vai sias gaduutudaiña oodami.

⁸ Dai vascara igamamaatuldida mosacaasi istumaasi gamamaatuldina Suusi Cristo amadu mamaatardamigada vai tomali amaadutai pocaitiadagi ismaitarvaavoi. Vai silascada amaadutai gavui ñioocadagi sias ara agai maiviaacatai istucada gavui ñioocadagi.

⁹⁻¹⁰ Dai aagidani apipioñi vaavoitudadami sai vascara caga agidiña ganaamu, dai maivui ñiooquitaracana, dai maivasivuacana, dai gaaagai isivuaadagi agai vasi istumaasi aagadagi vai poduucai baiganliadagi aamuda vai poduucai silascada najadagi aa matiagi isDiuusi cagacara garvuviadamiga ñiooquida cagadu.

¹¹ Diuusi ootoi gamara oidigi daama sai cagacara vuvaidiña oodami poduucai gartagi issallicada cagacara naidi vascatai.

¹² Dai poduucai Diuusi garmamaatuldi isgaaagai isgajiaadara vipiaadagi vasi soimaascami dai sai maitaagai isivuaadagi naana maasi soimaascami ismaacada ivueeyi agai ismaacada maivaavoitudai Diuusi, dai sai gaaagai iscaga tuutiagagi dai sias duutuadagi Diuusi.

¹³ Dai garmamaatuldi ara sai gaaagai isbaigariaracada nanaracagi istuigaco divia agai garDiuusiga Suusi Cristo ismaacada arcagacara garvuviadamiga. Agai arbaitacaacami tavaagiarai dai oidigi daama alia dadadaquidamu agai silascada diviagi.

14 Suusi Cristo aagi gadagito masmuaagi sai poduucai cagacara vuvacana aatma garsoimaascamigaindara tsaidarmaamaradacana caoigaldicatai garsoimaascamiga dai baigara liaracada ivuaadatai naana maasi cacagaducami.

15 Vasi gomaasi gaagai pasgamamaatutuldiadagi. Aapi apartaanadamigada govaavoitudadami daida armamaatutuldiadami cascada gaagai pasapanaquiadagi vai apiavaavoitudaina agai dai bagaidani agai ismaacada maiagidaracagi. Dai maiti gadagito masgjiaadara vipiaadagi gamamaatutuldaraga.

3

1 Dai tagitoldani vaavoitudadami sai labaidina atatanaanadami ismaacada viaa guvucadagai dai agiditai cacana dai sai gaagai isgasoicadagi aa duiñdagiara ismaacada arvascatai vatar.

2 Dai sai maisigalnaasi niooqui aagidina tomali maadutai, dai sai maoomaliacana dai sai oigaditai naidina vascatai, dai sai maigarducada ganlidiina tomali maadutai vui tomasi maitarvaavoitudadami siarvaavoitudadami ara.

3 Vaavoitudadami dai aatma ara alia soimaasi ivuaadatadai maiquiaa vaavoitudacai apan duucai agai ismaacada maivaavoitudai. Aatma aqioma arvupuiirugamicatadai dai vaavoitudaina istumaasi maitarvaavoi, dai googosi garducamicana, dai alia soimaascatai gartagitoidaga cascada ivuaadana aatma istumaasi ipalidi naana maasi soimaascami. Dai coimudad tuutiacana aatma dai garcadaina oodami tatai aatma ara.

4 Damos aidasi Diusi cagacara garvuviamiga divia oidigi daama dai cagacara vuvaida agai oodami poduucai gatagi isalia oigadai dai cagacara naidi vascatai.

5 Caga maata Diusi isaatma tomasi caga ivueeyi maitamaitacai cagacara vuvaidaragai damos cascada Diusi soigali aatmacada cascada cagacara garvuvaitu. Diusi Ibad maigovai dai vasi garsoimaascamiga dai utuldan dui griibadaga.

6 Poduucai idui agai aidasi Diusi ootoi sai garlamadu daacana. Suusi Cristo cagacara garvuviamiga aagidi googa sai ootosana gIbadaga cascada ootoi agai vai aliasi garsoicai tsai caga oidacana.

7 Vaida Diusi cagacara garnaidina ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduñimudai aatma cascada viaa aatma samicami isarmaamaradacagi dai isvascara oidacagi agai lamadu dai cananara aatma istuigaco oidaca ragai agai lamadu.

8 Vasi imaasi samicada arvaavoi dai aan ipalidi iscaga gamamaatutulda aapi vasi gomaasi vai agai ismaacada vaavoitudai Diusi gnaagana dai caga ivuaadana istumaasi arsoini vascatai vatar aliasi cagadu ispovuaada agai daida arsoini agai vatar ara.

9 Damos maiti aatagada agai lamadu ismaacada aagaina goagi vuirudagai dai tomali agai lamadu ismaacada armamaatutuldiadami yaatavogami ismaacada mamaatutuldi mui cuentogada judidiu Diusi niooquida duucai dai tomali agai ismaacada cocotuldi oodami dai tomali agai lamadu ismaacada mosvupui nioocada liadagi tomasioora aagaitai Moseesacaru mamaatutuldaragada, vasi imaasi maicagadu dai maitarsoini.

10 Isoidacagi maadutai vaavoitudadami saagida ismaacada cocotuldiadagi oodami gamamaatutuldaragacada ismaacada maitarvaavoi bagaidani amo imidagai isgooca ara dai ismaitagidagi agai pai camaidagito vaavoitudadami isuurapacadagi agai.

11 Caga maata aapi isamoco cocotuldiadagi oodami agai maicaga gatagito dai alia soimaasi ivueeyi dai agai aagi maata ara maicaga ivueeyi.

12 Siascada gautosda aan Artemasi siara Tiiquico pai gaaga dai giñdivida Nicopolisara ami daivuñda inlidi aan toomoco.

¹³ Dai soĩñaĩ Seenasi ismaacada ñiooquituldi oodami amadu Apoolosi vassicada pascudai istuidiagi, maacaĩ istumaasi tagito agai dai apaiimadagi vai maivilagacana tomali amo istumaasi.

¹⁴ Vai govaavoitudadami maatana iscaga ivuaadagi dai soicadagi aa siascada tagitocagi agai vai poduucari soĩnicagi govaavoitudadami.

¹⁵ Vascatai ismaacada anai giñamadu daraaja Diuscada gaviaatuldi. Dai Diuscada viaatulda gaaaduĩ vaavoitudadami Diusi cagacari gannidiña vascatai. Moscaasi.

Idi oojai ooji Paavora Filemón

¹ AanΛ arPaavora, dai aagidiña aanΛ oodami sai Suusi Cristo arcΛagacara vuviadami mai cascada giñmaisaca. AanΛ amadu Timoteo gΛoojidi idi oojai aapi graduñi Filemón aapi garsoicai garaa duiñdagara.

² Dai idi oojai arvaavoitudadami vΛatarΛ arpa ismaacada ganampaidi gΛquiiyara dai siaa duutudai Diuusi, dai graduñi Apia vΛatarΛ dai graduñi Aquipo vΛatarΛ ismaacada garsoicai garaa duiñdagara arpa.

³ Aatama ipalidi isDiuusi garooga amadu qartaanadamiga Suusi Cristo cΛagacara gannaijadagi dai ganiibastudacan tadacagi.

⁴⁻⁵ Maí aanΛ isaliΛ cΛaga vaavoitudai aapi dai oigadai Suusi Cristo dai oigadai aapi vΛasi vaavoitudadami arpa cascada alia baigiñalidi aanΛ Diuusicada daanaitai sai gΛsoicaiña.

⁶ Daanai aanΛ Diuusi sai soicaiña agai ismaacada vaavoitu Suusi Cristo aidasi aapi aagidi Diuusi ñiooquida. Daanai aanΛ Diuusi sai soicaiña agai iscΛaga maatana vΛasi istumaasi cΛagaducami ismaacada Suusi Cristo ivueeyi vΛasi vaavoitudadami vΛatarΛ.

⁷ Maí aanΛ isaapi Filemón alia oigadai vaavoitudadami vai poduucai ganiibastacan tada agai dai poduucai baigiñaliatudai aapima.

⁸⁻¹² VΛasi imaasicada aanΛ ñiooquiagi gapiooñigabaru Onésimo vΛatarΛ. Tomasi alia oigadai aanΛ goovai vΛascara movi angootosdi pai cΛaga miaadagida. AanΛ arrootosada Suusi Cristo cascada viaa aanΛ sΛalicami isgataañiagi aapi pasai cΛaga miaadagidana Onésimo dai aapi sΛalicada gΛaagai pasivuaadagi istumaasi gΛaagida aanΛ. Damos aliasi garoigadai aatama cascada maitataanaai aanΛ dai baiyoma gdaanaai pasai cΛaga miaadagidana Onésimo. AanΛ Paavora casi arcalimudadΛ dai apiagaaagidiña sai Suusi Cristo arcΛagacara vuviadami cascada maisapi aanΛ. ΛΛquioma Onésimo maicΛaga gΛsoicaiña dai sivi gia arsoiñi goovai aapi gavΛatarΛ dai aanΛ giñvΛatarΛ. Onésimo giñdiviji tami maisacara dai aidasi aanΛ aagidi isSuusi Cristo arcΛagacara vuviadami goovai vaavoitu dai cascada giñmara gΛducami goovai.

¹³ Alia baigiñaldamudai aanΛ istanasi viimudai goOnésimo dai giñsoicadamudai tami maisacaruana poduucai isduucai giñsoicadamudai aapi istanai daacamudai.

¹⁴ Damos aanΛ maitipalidi isviiagi goovai maiquiaa giñmaacacai aapi oigaragai isviaa aanΛ cascada baiyoma gΛootosdi aanΛ. Damos sivi aapi istutuidi isgiñootosdagi pasipaliadagi maisiu guvucadagaicada.

¹⁵ GoOnésimo vaasΛqui ii gΛquiiyaiñdara maitaagidacai. Damos sivi apamu gΛΛΛmadu daacamu goovai. AanΛ polidi sai Diuusi poduucai idui sai vaavoitudana goovai dai sivi tomastuigaco gΛΛΛmadu daacamu

¹⁶ maisiu amo piooñi duucai baiyoma amo gΛaduñi duucai dai alia oigadamu aapi cavaavoitudacai agai. Dai poduucai sioma arcΛagai aapi gavΛatarΛ. AanΛ gia alia oigadai, damos aapi gia gΛaagai isvaamioma oigadagi, maisiu tomastuma cΛali duucai sivi gia argΛaduñi vaavoitudadami goovai.

¹⁷ Pasaapi gΛaduñi duucai giñnaijadagi pai miaadagida goOnésimo ducami iñsiaraanacagi.

¹⁸ Issoimaasi gΛaduñi goovai aidasida argapiooñiacatadai siarpa isgΛvuatuldiada goovai aanΛ angΛaa namΛquidagi.

¹⁹ AanΛ Paavora angΛoojidi giñnoovicada dai aanΛ gia gΛaa namΛquidamu. AanΛ gΛmaatutuli isSuusi Cristo arcΛagacara garvuviadami patai poduucai cΛagacara vuusai

aapi goovai ʌʌmo istumaasi ismaacʌdʌ tomali ʌmo imidagai maitistutuidi aapi isgiña namʌquidagi.

²⁰ Sʌʌlicʌdʌ giñaduñi aanʌ ipʌlidi isgiñsoiña aapi giñootosdakai Onésimo. Aatʌmʌ ʌrgʌraadunumʌ vaavoitudadami cascʌdʌ. Iduuñiñi aapi istumaasi gʌaagidi aanʌ sipoduucai baigiñʌliadamu aanʌ.

²¹ Aanʌ maatʌ isgiñʌʌgida agai aapi cascʌdʌ gʌoojidi. Dai maatʌ aanʌ isvaamioma iduñia agai aapi maisiu mosʌcaasi istumaasi gʌaagidi aanʌ.

²² Dai baigi duuca siaaco giñuuliña aanʌ. Aapimʌ daanʌi Diuusi ansai vuusaiña aanʌ tabiaadʌʌ dai aanʌ poʌlidi isDiuusi giñmaquia agai oigaragai isvusia aanʌ tabiaadʌʌ.

²³ Diuuscʌdʌ gʌviaatuldi giñaduñi Epaafarasi ismaacʌdʌ giñʌʌmadu maisapi gaaagiditai ʌʌpʌ isSuusi Cristo ʌrcʌʌgacʌʌʌ gʌrvuviadami.

²⁴ Dai Diuuscʌdʌ gʌviaatuldi ʌʌpʌ Marcusi, dai Aristarco, dai Deemasi, dai Ruucasi ismaacʌdʌ giñsoicʌi aa duiñdagiaʌʌ.

²⁵ Vai qʌʌʌaanʌdamiga Suusi Cristo cʌʌgacʌʌʌ gʌnnʌidiña. Mosʌcaasi.

Idi oojai arJudidíu vaavoitudadami vΛΛtarΛ

¹ ΛΛquioma Diuusi ñiooquidiña garaaduñicarú naana duucaí dai muiyoco. Diuusi ootosi ñiooqui garaaduñicarú gΛñiñiooquituldiadamigacΛΔΛ.

² DΛmos diviacai ΛCristo Diuusi maradΛ tΛvaagiaiñdarΛ agai garaagidi vaamioma istumaasi Diuusi ipΛlidi ismaatΛca aatΛmΛ. Diuusi ΛΛmadu ΛCristo idui oidigi, dai Diuusi maa Cristo vΛΛsi istumaasi oidaga.

³ Diuusi maradΛ sΛΛlicΛΔΛ cΛΛ tuiga. Agai tomali Λmo imidagai maisoimaasi ivueeyi daidΛ agai Λpan ducami gΛooga. AatΛmΛ cΛΛga istutuidi ismaatΛcagi istuiga Diuusi maatΛcatai isducatai oidacataí dai istumaasi ivuaadana Suusi Cristo. Agai nuucada vΛΛsi istumaasi oidaga. Agai vaamioma viaa guvucadagai istomasioorΛ dai vaamioma tΛaanΛi. Aidasi muu Suusi Cristo curusiaba oigΛli agai garsoimaascamiga sai poduucai camaigΛpiar vΛΛtΛcana aatΛmΛ dai gotorΛ ii agai tΛvaagiamu dai daja Diuusi sΛΛlisia padΛrΛ.

⁴ Dai Diuusi maa agai Λmo sΛΛlicami vaamioma namΛacami isDiuusi tΛtΛaañicarudΛ sΛΛlicamigadΛ.

⁵ Diuusi tomali Λmo imidagai maipotΛtΛdai tomali Λmoco gatΛaañicarú: Aapi apΛrgiñmara. Sivi gΛmaa aanΛ Λmo sΛΛlicami.

DΛmos Diuusi gia potΛtΛdai gΛmara.

Tomali Λmo imidagai maiaagidi Diuusi tomali Λmoco gatΛaañicarú saidΛ ΛroogadΛ.

⁶ Dai siΛΛscadΛ Diuusi Λpamu ootosagi gΛmara tami oidigi daama saidΛ artΛaanΛdamigadΛcana oodami dai potΛΛdamu agai vΛΛsi gatΛtΛaañicarú:

Sai siaa duutudaiña maradΛ.

⁷ Dai Diuusi aagai gatΛtΛaañicarú dai pocaiti:

AanΛ idui giñtΛtΛaañicarú dai agai ΛvΛli gΛnducami dai otoma ivueeyi agai istumaasi tΛaanΛi aanΛ.

Ascaiti Diuusi.

⁸ Dai Diuusi potΛtΛdai gΛmara:

Aapi arDiuusi dai tomastuigaco viaacamu aapi gΛsΛΛlicamiga.

Dai vΛΛscarΛ ivueeyi aapi istumaasi ΛrsΛΛlicami.

⁹ Aapi oojoidi istumaasi ΛrsΛΛlicami dai sΛΛlicΛΔΛ maioojoidi istumaasi maitΛrsΛΛlicami.

CascΛΔΛ vaamioma baigΛliatu aanΛ aapi siaa.

AstΛtΛdai Diuusi.

¹⁰ Dai potΛtΛdai ΛapΛ gΛmara:

Aapi apΛrgΛΛ tΛaanΛdami dai aapi idui oidigi dai tΛvaagi.

¹¹ Oidigi dai tΛvaagi ugitimu dΛmos aapi tomastuigaco oidacamu.

Oidigi dai tΛvaagi cΛcΛΛliocoimu Λpan duucaí yuucusi.

¹² Dai aapi gajiaadarΛ viaamu ΛcΛcΛΛliocoidadΛ dai aa uutudui iduunimu.

DΛmos aapi tomastuigaco momaascamu dai tomastuigaco oidacamu.

AstΛtΛdai Diuusi.

¹³ Diuusi potΛtΛdai gΛmara:

Daacañi giñsΛΛlisia padΛrΛ, asta siΛΛscadΛ aanΛ voooidagi sΛΛlicamigadΛ vΛΛsi gΛntΛtΛaanΛdamiga agai ismaacΛΔΛ gΛvuidarΛ vΛΛtΛca.

Dai Λagi aapi gataaanΛda agai.

AstΛtΛdai Diuusi. Dai Diuusi tomali Λmo imidagai maipodu aagidi tomali Λmoco gatΛtΛaañicarú.

¹⁴ VΛΛsi Diuusi tΛtΛaañicarudΛ iibΛdaga agai daidΛ ivueeyi vΛΛsi istumaasi Diuusi tΛaanΛi. Diuusi ootosai gatΛtΛaañicarú sai soicΛiña ismaacΛΔΛ Diuusi cΛΛgacarΛ vuvaida agai.

2

1 Cascada aliasi gaaagai iscala ga agiditai calcagi Diuusi ñiooquida dai poduucai maiga-
jiaadara viaagi Diuusi mamaatatuldiaragada.

2 Ñiooqui ismaacada otoi Diuusi laquioma gatataañicarucada arvaavoi dai is-
maacada soimaasi ivuaadana dai maiangi ñiooqui Diuusi soimaasi taatatuli. Diuusi idui
agaicada istumaasi arsaalicami.

3 Lapaga Suusi Cristo gartaanadamiga aagai sai Diuusi calgacara vuvaidi oodami
dai gooquilara garaagidi agai vaa ñiooqui aa ismaacada cal. Ismailagiditai calca aatama
ñiooqui ismaacada aagai agai maitiipucamu isducatai calgacara vuvaquiagi.

4 Dai Diuusi lapa gartatagidi isarvaavoi istumaasi aagai Cristo ivuaadatai naana
maasi gagarducami. Dai Diuusi Ibadada garmaacai guvucadagai saida ivuaadana naana
maasi istumaasi poduucai isduucai Diuusi ipalidi.

5 Caaagai aatama sai Diuusi iduunia agai oidigi utudui dai tavaagi utudui damos Diuusi
maimaquia agai salicami gatataañicaru sai gataanaiña oidigi utudilara dai tavaagi
utudilara.

6 Davicaru aramo Diuusi ñiooquituldiadamigada dai potatadai agai Diuusi:
GiñDiuusiga vlassi oodami coiya agai dai maiviaa agai istuusi tatagitodagi sai aapi viaa
iscalgacara najadagi dai nuucadacagi.

7 Bai tavapi aapi ipali sai oodami palapioma gataanaiña sitataañicaru.
Damos gooquilara maa aapi oodami amo salicami ismaacada vaamioma namaga sito-
masmaascada.

Dai Diuusi maa oodami salicami sai taanaiña vlassiacatai istumaasi idui agai.

8 Poduucai oodami vaamioma gataanai tami oidi daama sivlassi gomaasi ismaacada
idui Diuusi.

Astatadai Davicaru. Aidasi Diuusi maa gosalicami oodami poduucai oodami taanai
vlassiacatai istumaasi oidaga oidigi daama. Damos vascara calga gamaata ismaisiu
vlassi istumaasi oidaga agidi oodami.

9 Damos vlassiacatai agidi asuusi Cristo tomali calga gamaata isDiuusi ipali sai bai
tavapi palapioma gataanaiña Suusi Cristo istataañicaruda. Diuusi calgacara naidi
oodami cascada ipali agai sai Suusi Cristo muucuna curusiaba sai poduucai vascatai
istutuidi iscalgacara vuvaquiagi. Dai muucucai Suusi Cristo dai apamu duuaca Diuusi
maa amo salicami vai cascada vlassi oodami dai Diuusi tataañicaruda gaaagai issiaa
duutuadagi agai.

10 Diuusi agai daida idui vlassiacatai dai taanada agai lagi agai. Dai aliasi arcala
isDiuusi otoi gamara oidigi daama sai agai soimaasi taatana dai poduucai istutuidi
iscalgacara vuvaidiagi siora vaavoitudagi. Dai poduucai agai arbaitalaacamigada
vlassi vaavoitudadami. Dai poduucai Diuusi vaidaquí agai muidutai oodami
tavaagiamu vaavoitudacai agai Suusi Cristo.

11 Suusi Cristo agai ismaacada laco vuvaidi vaavoitudadami daida Suusi lamadu laco
vuvaidada amo oogacami. Cascada Suusi Cristo maisiaa arai isgaaduñi aagadagi
vaavoitudadami.

12 Cascada pocaiti agai Diuusi ñiooquidara:
Aagidamu aana giñaaduñi sai alia cal tuiga Diuusi garooga,
dai amapai nalamu aatama Diuusi naidada siaa duutudaitai Diuusi.
Ascaiti Suusi Cristo.

13 Dai pocaiti lapa Diuusi ñiooquidara:
Aana cal vaavoitudai sai Diuusi giñooga giñnuucada.
Ascaiti Suusi Cristo. Dai pocaiti lapa Diuusi ñiooquidara:

Tan daja aan^Λ daid^Λ giñ^{ΛΛ}madu daraaja mui aa Diuusi maamarad^Λ ismaac^{ΛΔ} c^{ΛΛ}gac^{ΛR}Λ vuvaida aan^Λ.

Ascaiti Suusi Cristo.

¹⁴ Oodami ^ΛRa dai tuucuga poduucai ^Λpr^Λ Suusi Cristo ^ΛRa dai tuucuga. Suusi muuquia agaitadai tami oidigi daama casc^{ΛΔ}Λ oodami duucai vuusai. Av^Λnacai poduucai istui Suusi isvoopoidagi ^ΛDiaavora guvucadad^Λ. ^ΛDiaavora ^Λrduñid^Λ iscooyi oodami.

¹⁵ Oodami ^Λbb^Λidiña muuquigami d^Λmos muucucai ^ΛSuusi casi istutuidi issoic^Λdagi oodami sai camai^{ΛΛ}bb^Λidiña muuquigami.

¹⁶ ^Λgai divia dai soiña ^Λgai Avraañicar^Λu cajiudad^Λ maisiu Diuusi t^Λt^Λaañicarud^Λ.

¹⁷ Casc^{ΛΔ}Λ g^Λaaagaitadai isoodami duucai vuusia ^Λgai dai poduucai istuidiagi is^Λr^Λpapaali bait^Λc^Λaaacami ducamicagi dai poduucai ^Λgai soig^Λlidi oodamic^{ΛΔ}Λ dai c^{ΛΛ}ga ivueeyi g^Λaa duiñdaga. ^Λgai ivueeyi Diuusi aa duiñdad^Λ. ^Λgai muuquia agaitadai casc^{ΛΔ}Λ oodami duucai vuusai dai muucucai poduucai istutuidi ^Λgai isoig^Λldiadagi oodami soimascamigad^Λ.

¹⁸ Dai ^Λgai soimaa taata daid^Λ ^ΛDiaavora soimaasi iduiñtulda ^Λlidadai d^Λmos maitistui, casc^{ΛΔ}Λ Suusi istutuidi isg^Λr^Λsoic^Λdagi si^Λascad^Λ ^ΛDiaavora soimaasi g^Λr^Λduiñtulda ^Λliadagi.

3

¹ Casc^{ΛΔ}Λ t^Λt^Λgitodavurai aapim^Λ istuiga Suusi Cristo. ^Λgai ^Λr^ΛDiuusi ootosad^Λ daid^Λ ^Λgai ^Λrg^Λr^Λpaaliga ducami ismaac^{ΛΔ}Λ vaamioma t^Λaan^Λi. Daid^Λ aat^Λm^ΛΛ vaavoitudai ^Λgai. Giñ^Λaduñi Diuusi ^Λcovai g^Λn^Λvuvaitu aapim^Λ m^Λsai iim^Λna t^Λvaagiamu.

² Diuusi ootoi Suusi Cristo tami oidigi daama said^Λ iduuna aa duiñdad^Λ tai Suusi c^{ΛΛ}ga idui poduucai isduucai Moseesacaru c^{ΛΛ}ga idui Diuusi aa duiñdad^Λ ^Λjudidíu saagida.

³ D^Λmos Suusi vaamioma nam^Λga isMoseesacaru poduucai isduucai ismaac^{ΛΔ}Λ idui oodami vaamioma nam^Λga sioodami. Diuusi ^Λgai daid^Λ idui oodami.

⁴ Oodami dai v^Λasi istumaasi oidaga mai^Λagi ^Λr^Λdui. Diuusi ^Λgai daid^Λ idui.

⁵ Moseesacaru c^{ΛΛ}ga idui Diuusi aa duiñdad^Λ ^Λjudidíu saagida. Dai ^Λgai aagai naana maasi istumaasi ^Λr^Λduñia agaitadai gooqui^Λr^Λ. ^Λgai mos^Λr^Λp^Λiooñigad^Λ Diuusi.

⁶ D^Λmos Suusi Cristo ^Λr^ΛDiuusi marad^Λ ismaac^{ΛΔ}Λ t^Λvaagiaiñd^Λr^ΛΛ divia dai ^Λgai c^{ΛΛ}ga nuucada ^Λvaavoitudadami. Dai v^Λasi aat^Λm^ΛΛ vaavoitudadami ^Λr^ΛDiuusi maa^Λmarad^Λ ^Λpr^ΛΛ isapiac^{ΛΛ}ga vaavoitudadagi si^Λasi ucami oidacagi tami oidigi daama dai baig^Λr^Λlidadai n^Λn^Λr^Λacagi istuigaco iimia ragai aat^Λm^ΛΛ t^Λvaagiamu.

⁷ Casc^{ΛΔ}Λ ali^Λsi g^Λaaagai isc^{ΛΛ}ga maata^Λ ca^Λcagi aat^Λm^ΛΛ istumaasi oojisi Diuusi ñiooquid^Λr^ΛΛ ismaac^{ΛΔ}Λ aagai Diuusi Ib^Λad^Λ:

Issivi ca^Λca aapim^Λ isñioocadagi Diuusi

⁸ ^Λagiadavurai dai maisiu vuid^Λr^ΛΛ v^Λat^Λca poduucai isduucai idui ^Λjudidíu oidagana siaaco soimaasi taatacatadai ^Λgai.

Ascaiti Diuusi Ib^Λad^Λ.

⁹ Dai pocaiti Diuusi:

^Λjudidíu idui naana maasi soimaascami n^Λida ^Λlidadai sabai soimaasi taatatuldiana aan^Λ. Tomasi n^Λidi naana maasi g^Λg^Λr^Λducami istumaasi ivuaadana aan^Λ goo coobai uumigi.

¹⁰ Casc^{ΛΔ}Λ baamu aan^Λ ^Λoodami vui daid^Λ it^Λt^Λdai: “Aapim^Λ ivueeyi ^Λagi istumaasi ip^Λlidiña dai maisiu istumaasi aan^Λ ip^Λlidi”. Ant^Λt^Λdai aan^Λ.

¹¹ Casc^{ΛΔ}Λ baamu aan^Λ ^Λgai vui daid^Λ pot^Λt^Λdai aan^Λ ^Λgai sai s^Λallic^{ΛΔ}Λ maiimi ^Λgai aan iñ^{ΛΛ}madu siaaco istutuidi ^Λgai isg^Λaniib^Λstacan tadacagi.

Ascaiti Diuusi.

¹² Giñaaduñi gannuucadacavurai dai maisoimaasi gantatagitoda. Baiyoma glaagai isapiavaavitudadagi Diuusi ismaacada tomastuigaco oidaga dai maigajiaadara vipi-aadagi.

¹³ Dai vasa tasai avar ganmaacada ñiooqui aipacoga masiasu uucami oidacagi tami oidigi daama vai poduucai adiaavora maitanvupuiirumadadagi tomali maadutai aapima masai vuidara vatacana Diuusi.

¹⁴ Isapiacaga vaavitudadagi aatama Suusi Cristo siasi uucami oidacagi poduucai isduucai vaavitudaina tucamidara aidaga samicada araaduñda aatama Suusi Cristo.

¹⁵ Pocaiti Diuusi ñiooquidara:

Issivi caaca aapima isñioocadagi Diuusi agiadavurai dai maisiu vuidara vatacana poduucai isduucai idui ajudidú oidigana siaaco soimaasi taatacatadai agai.

Ascaiti Diuusi ñiooquidara.

¹⁶ Vasi aoodami ismaacada vaidacai Moseesacaru Ejiipituañdara caí Diuusi ñiooquida dai vascara vuidara vatacana Diuusi.

¹⁷ Vai cascada Diuusi goo coobai uumigi baamucata dai agai vui. Agai soimaasi ivuaadana cascada coi oidigana.

¹⁸ Diuusi caagiditadai agai sai camaivaapaqui agaitadai Canaanara. Agai maiagidi Diuusi cascada.

¹⁹ Caa maata aatama isagai maivaavoiu cascada maivaapa.

4

¹ Dai sivi Diuusi garaagidi sai aatama ara istutuidi isiimiagi maca siaaco daja agai dai amadu oidacana dai aatama aliasi glaagai isgarnuucadacagi iscaga vaavitudadagi Diuusi dai poduucai samicada iimiagi Diuusi amadu.

² Aatama ara caí amo ñiooqui cagaducami poduucai isduucai caí ajudidú amo ñiooqui cagaducami isDiuusi cagacaga gervuvaida lidimos agai mosca ñiooqui dai maiagi cascada maiaayi Canaanara siaaco istutuiditadai agai isoidacagi.

³ Damos aatama ismaacada cavaavoiu Diuusi iimia ragai tavaagiamu siaaco gariibastacan tadacamu aatama tomastuigaco. Damos pocaiti Diuusi aagitai ajudidú ismaacada maiaayi Canaanara maiagidacai Diuusi:

Alia baamu ana agai vui maitiñagidacai agai.

Cascada agidi ana sai tomali amo imidagai maiganiibastacan tadaca agai agai tavaagiarana ana ñamadu.

Ascaiti Diuusi.

Agai caga istuidimudai isiimiagi tavaagiamu isagidamudai agai Diuusi. Diuusi tavaagiarana daacatai nana vaavitudadami sai iimana dai amadu daraajana. Agai modaja ibastai aidasi abiaadara idui oidigi.

⁴ Caa maata aatama istavaagiarana daja ibastai Diuusi. Diuusi ñiooquida pocaiti sai naadami tasaicada naato Diuusi oidigi:

Dai cuvaracami tasaicada camaitistuma dui, mosgabasi.

Ascaiti Diuusi ñiooquida.

⁵ Dai Diuusi ñiooquidara pocaiti ara:

Ismaacada maitiñagiada maiimia agai tavaagiamu ana ñamadu tomali maiganiibastacan tadaca agai.

Ascaiti Diuusi.

⁶ Dai muidutai vaavituda agai quiaa dai iimia agai tavaagiamu siaaco gariibastacan tadacamu. Damos agai ismaacada araga caa sai Diuusi cagacaga vuvaidi oodami maiagi, cascada maiji tavaagiamu.

⁷ Dai tavapicada Diuusi agidi Davicaru sai cagacaga vuvaidi oodami poduucai isduucai agidi agai ajudidú aqiuoma, dai potadai:

Issivi caaca aapim istumaasi ganaagiadagi aan lagiadavurai.

Astadai Diusi.

⁸ Aidasi Josué vaidacai judidíu Canaaniamu agai ami oidatu. Damos Josué gia maitistui isvaidaquiaagi judidíu tavaagiamu siaaco ganiibastacan tadacamudai agai cascada tavapicada Diusi apamu aagai sai cagacara vuvaidi oodami sai iimana tavaagiamu dai ganiibastacan tadacana.

⁹ Poduucai caga gamaata sai Diusi maamarada iimia agai tavaagiamu dai ganiibastacan tadaca agai.

¹⁰ Siora iimiagi tavaagiamu maca camaitaata vuaada agai an duucai tanai. Agai gia ganiibastacan tadaca agai. An duucai Diusi aidasi iduí oidigi naadami tasaicada dai gotora mosgabasi.

¹¹ Cascada aliasi gaaagai iscaga lagiadagi aatama Diusi dai poduucai iimiagi tavaagiamu dai maca griibastacan tadacamu aatama. Dai ismailagiada aatama an duucai judidíu ismaacada maiagi Diusi poduucai siaadara iimana aatama tavaagiamu.

¹² Diusi tomastuigaco oidaga dai istumaasi aagada agai avueeyi, agai alia viaa guvacadagai cascada. Diusi ñiooquida soicai oodami sai maatana isarsoimaasi ivuaadami dai Diusi ñiooquida soicai oodami sai cagacara oidacana. Diusi tagida oodami vasi istumaasi tagitoi agai.

¹³ Diusi maata vasi istumaasi ivueeyi oodami dai amo imidagai Diusi naidamu ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami.

¹⁴ Suusi arDiusi marada ismaacada tavai tavaagiaiñdara. Aatama vaavoitudadami viaa amoco ismaacada papaali baitacaaacamigada gducami. Agai arSuusi. Agai ii tavaagiamu dai Diusi vuidara caquiva. Cascada aliasi gaaagai isapiavaavoitudada aatama Suusi.

¹⁵ Dai agai samicada istutuidi issoigaliada aatamacada silscada Diaavora soimaasi garduiñtuldia aliadagi. Tomasi soimaasi ivueeyi aatama agai vascara soigalidi aatamacada. Diaavora soimaasi iduiñtuldia lidadai Suusi ara cascada. Dai vascara Suusi maisoimaasi iduí tomali amo imidagai.

¹⁶ Cascada aliasi gaaagai isdaanadagi aatama Diusi garga vaavoitudaitai isagai cagacara garnidi dai garsoicai siuu duucu tagitoca aatama. Agai soigalidi aatamacada cascada. Agai tavaagiara daja.

5

¹ Amo papaali baitacaaacamigada maiagi gdadaasai. Diusi agai dai dadaasai oodami saagidiaiñdara vai agai daanadagi Diusi sai oigaldiana oodami soimaascamigada. Apapaali baitacaaacamigada coodai vustaqui dai dadaasdi Diusi sai Diusi oigaldiana oodami soimaascamigada.

² Agai arsoimaasi ivuaadami ara cascada istutuidi agai issoigaliada oodamicada ismaacada soimaasi ivueeyi.

³ Dai cascada viaa agai iscodadagi vustaqui dai dadaasdiadagi Diusi sai Diusi oigaldiana soimaascamigada an duucai aga oodami.

⁴ Tomali amo papaali baitacaaacamigada maiagi gdadaasai. Diusi agai dai dadaasai. Poduucai isduucai dai agai Aarónicaru saida arpapaali baitacaaacamigadacana.

⁵ Poduucai ara Suusi Cristo maiagi gdaí papaali baitacaaacamigada duucai. Diusi agai dai daí. Dai Diusi potadai Suusi Cristo:

Aapi apargimara

sivi gamaa aan amo samicami.

Astadai Diusi.

⁶ Dai gooqilara potadai:

Aapi paali gΛducami tomastuigaco
Melquisadeecacaru duucai.

Ascaiti Diuusi.

⁷ Aidasi Suusi Cristo tami oidigi daama aimΛraiña, daanΛiña Λgai Diuusi sai soicΛiña. Dai ΛΛmo imidagai asta suaacaiña dai iñacaiña daanΛitai Diuusi. Dai Diuusi cΛΛga istutuiditadai isvaidaquiaigi tΛvaagiamu maiquiaa muucucacai Λgai. Dai Diuusi iduí istumaasi aagidiña Suusi daanΛitai. Suusi vΛΛscΛrΛ iduñia Λlidadai istumaasi Diuusi ipΛlidi cascΛΔ.

⁸ Poduucacai Suusi Cristo tomasi ΛrDiuusi maradΛ ismaacΛΔΛ tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ vΛΛscΛrΛ maí isΛΛgiadagi Diuusi, soimaasi taatamaiña Λgai cascΛΔ.

⁹ Poduucacai sΛΛlicΛΔΛ cΛΛga istutuidi iscΛΛgacΛrΛ vuviadagi sioorΛ ΛΛgiadagi vai poduucacai oidacagi Diuusi ΛΛmadu tomastuigaco.

¹⁰ Diuusi daí Suusi Cristo saidΛ Λrpapaali baitΛcΛaacamigadΛ ducamicana Λpan duucacai Melquisadeecacaru.

¹¹ AanΛ ipΛlidi isgΛnaagidiagi mui naana maasi aagaitai gomaasi dΛmos aapimΛ maimaataΛ caΛ cascΛΔΛ alia sijaiga isgΛnmaatΛtuldiagi.

¹² AapimΛ caΛΛqui abiaadΛrΛ vaavoitu cascΛΔΛ casi gΛaagai isgama-maatΛtuldiadamudai aapimΛ. DΛmos aapimΛ quiaa tΛgito sioorΛ gΛnmamaatΛtuldiagi Λgai vaa ñiooqui ismaacΛΔΛ gΛnmaatΛtuli tucamidΛrΛ.

¹³ AapimΛ Λpan ducami aali ismaacΛΔΛ maiquiaa cΛΛga maataΛ caΛ dai maiquiaa cΛΛga maataΛ istumaasi ΛrcΛΛgaducami dai istumaasi ΛrmaicΛΛgaducami.

¹⁴ DΛmos Diuusi ñiooquidΛ ismaacΛΔΛ vaamioma sijaiga ismaataΛ caΛcagi ΛrΛgai vΛΛtarΛ ismaacΛΔΛ camaataΛ istumaasi ΛrcΛΛgaducami dai istumaasi ΛrmaicΛΛgaducami. Agai cΛΛgacΛrΛ oidaga cascΛΔΛ.

6

¹ AapimΛ casi gΛaagai mΛsgΛnmaatΛtuldiagi aa ñiooqui vaamioma sijiacami isΛgai ismaacΛΔΛ gΛnmamaatΛtuli aatΛmΛ tucamidΛrΛ. AatΛmΛ casi gΛnmaatΛtuli sai aliasΛ gΛaagai isΛma duucacai gΛntΛtΛgitua aapimΛ dai camaisoimaasi ivuaadagi, dai sai gΛaagai mΛsvaavoitudagi Diuusi,

² dai sai gΛaagai mΛsgΛnvapaconagi, dai sai gΛaagai mΛsdaama daraasa vaavoitudadami gΛnnoonovi sai Diuusi soicΛiña Λgai, dai sai Λmo imidagai duduaaca agai coidadΛ, dai sai Λmo imidagai Diuusi nΛida agai ismaacΛΔΛ ΛrcΛΛga ivuaadami dai ismaacΛΔΛ ΛrmaicΛΛga ivuaadami. Dai Λgai ismaacΛΔΛ ΛrcΛΛga ivuaadami iimia agai tΛvaagiamu dai Diuusi ΛΛmadu daraaja agai tomastuigaco. Dai Λgai ismaacΛΔΛ ΛrmaicΛΛga ivuaadami iimia agai ΛDiaavora ΛΛmadu dai ΛΛmadu daraaja agai tomas-tuigaco. VΛΛsi gomaasi camaitΛaagai isgΛnmaatΛtuldia aatΛmΛ Λpamu.

³ Dai isDiuusi ipΛliadagi gΛnmaatΛtuldiamu aatΛmΛ Λma maasi.

⁴ IsmaacΛΔΛ camaataΛ Diuusi ñiooquidΛ dai maataΛ caΛ isducatai cΛΛgacΛrΛ vuvacΛi oodami dai Diuusi IbΛadΛ soicΛi sai tΛtΛgitoiña vΛΛsi gomaasi,

⁵ dai caΛ maataΛ Λgai isvΛΛsi gomaasi alia cΛΛgadu, dai nΛidi naana maasi gΛgΛrducami ismaacΛΔΛ ivueeyi vaavoitudadami Diuusi guvucadadΛcΛΔΛ,

⁶ isΛgai gajiaadΛrΛ viaagi gomaasi camaitistutiadamu isΛpamu Λma duucacai gΛntΛtΛgituagi. SioorΛ gajiaadΛrΛ viaa gomaasi ducami isΛpamu curusiaba sisapadamudai Suusi Cristo dai parunadamudai Λgai vΛΛsi oodami vuitapi.

⁷ Diuusi ñiooquidΛ ΛrvΛΛsi oodami vΛΛtarΛ. DΛmos ΛΛmoco gΛntΛgito caΛcana dai cΛΛgacΛrΛ oidacana. Dai Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidi Λgai.

⁸ Dai aa maitΛntΛgito caΛcana dai mosapiasoimaasi ivuaadana. Dai Diuusi soimaasi taatatuldiamu Λgai.

⁹ Tomaasi poduucái ganoojidi aaná vaasaraa aaná sáalicada vaavoitudai isaapima maigajiaadara viaagi Diuusi ñiooquida. Aaná povai ñalidi siarvaavoi isaapima cáagacara oidaga poduucái isduucái gaagai isoidacagi vaasi vaavoitudadami.

¹⁰ Diuusi vaasara ivueeyi istumaasi arsaalicami cascada agai mostagitoca istumaasi ivueeyi aapima soicitai aa vaavoitudadami poduucái cáaga gamaata isaapima oigadai Diuusi.

¹¹ Dai aatama ipalidi isaapima apiaogada aa vaavoitudadami siasi uucami oidacagi tami oidigi daama, dai isapiavaavoitudadagi isDiuusi ganvaidaquia agai tavaagiamu.

¹² Poduucái maioojoadamu aapima ivuaadatai istumaasi Diuusi ipalidi. Dai gaagai isapan duucái ivuaada aapima agai ismaacada cáaga vaavoitudaiña istumaasi Diuusi aagidi isidunía agai. Agai maioojodaitadai nanaracatai istumaasi Diuusi aagidi isidunía agai. Cascada caviaa agai istumaasi Diuusi aagidi sai maquia agai.

¹³⁻¹⁶ Aidasi Diuusi aagidi Avraañicaru saida idunía agai mui naana maasi istumaasi agai vaatará, potadai: “Sáalicada iduñimu aaná naana maasi istumaasi cáagaducami aapi gaváatará dai sáalicada muidamu gacajjudaga”. Dai potadai ara: “Istumaasi aagai aaná arvaavoi”. Diuusi maitistutuidi ispotiyagi sai maatá Diuusi, agai lagi arDiuusi cascada. Dai tiipu amai vaamioma namacami isagai. Damos Diuusi vaamioma namaga sioodami cascada oodami pocaitiña sai maatá Diuusi. Siascada pocaitiadagi amo oodami sai maatá Diuusi camaitarsoiñi isapiaagadagi agai vaa ñiooqui. Avraañicaru tavapi nana sai Diuusi iduuna istumaasi aagidi maivui ñioocaitai Diuusi. Dai poduucái Diuusi maa agai istumaasi aagidi sai maquia agaitadai.

¹⁷ Diuusi pocaiti sai istumaasi aagai agai arvaavoi. Diuusi ipaliditadai sai cáaga maatana Avraañicaru amadu cajiudadá sai agai sáalicada idunía agai istumaasi aagidi sai idunía agaitadai cascada.

¹⁸ Diuusi aagai sai idunía agai amo istumaasi Avraañicaru vaatará dai pocaiti ara sai istumaasi aagai agai arvaavoi. Poduucái cáa maatá aatama sai sáalicada idunía agai istumaasi aagai. Agai maiyaatavoga cascada. Dai poduucái aatama ismaacada vaavoitudai sai Diuusi cáagacara garvuvaidi baigaralidi dai vaamioma cáaga vaavoitudai aatama Diuusi.

¹⁹ Dai poduucái cáa maatá aatama isiimia ragai tavaagiamu dai Diuusi amadu daraaja ragai maa ca siaaco daja asuusi.

²⁰ Dai Suusi Cristo arpapaali baitacaaacamigada ducami tomastuigaco Melquisedeeca duucái. Suusi Cristo muu curusiaba dai aasi aradá dai gooquiara anpan duaaca dai ii tavaagiamu dai Diuusi vuidara caquiva sai poduucái Diuusi garoigaldiana garsoimaascamiga dai aatama istutuidi isiimiagi tavaagiamu.

7

¹ Melquisedeecacaru araicatadai Saleemara. Daidá agai arpaalicatadai daidá ivuaadana Diuusi aa duiñdadá. Diuusi agai dai vaamioma taana istomasioora tavaagiará dai oidigi daama. Avraañicaru sibaco cocoda aa talaanadami dai vaamioma istui Avraañicaru dai aidasi nora agai gadaváragamu Saleemamu daivuní agaitadai tai ii Melquisedeeca dai voiyara aayi dai daañimi Diuusi sai cáagacara nidiña Avraañi.

² Daidá Avraañi aa oí agai istumaasi voopoji agai agaa talaanadami. Melquisedeeca itaiya alidi amo raí ismaacada ivueeyi istumaasi arsaalicami. Dai agai araicatadai Saleemara. Dai Saleema itaiya alidi maiomaliga cascada raí maiomaliacada aagaiña oodami Melquisedeeca.

³ Dai maitamá siora ardadadacatadai Melquisedeeca tomali siora araduñadacatadai tomali siaquida vuusai tomali siaquida muu. Diuusi maradá ismaacada tavaagiaiñdara divia arpaali ducami tomastuigaco. Daidá tomali amaadutai

maiviaacatadai Melquisedeeca sállicamigadΛ cascΛdΛ tomali Λmaadutai maitΛΛgi Λgai gΛsállicamiga ΛpΛ. DaidΛ Melquisedeeca Λrpaali tomastuigaco Λpan duucai Diuusi maradΛ ismaacΛdΛ tΛvaagiaiñdarΛ divia.

⁴ Poduucai cΛga gamaata isvaamioma namΛaacatadai Melquisedeeca siAvraañi. Garaduñi AvraañicarΛ aa oí Melquisedeecacaru istumaasi voopoji Λgai Λгаа tΛtΛaanΛdami ismaacΛdΛ cocoda.

⁵ Moseesacaru sállicamigadΛrΛ pocaiti saidΛ papaali Levícaru cajiudadΛ viaacatadai sállicami istaanΛdagi aa Λoodami maitΛquidΛ tomasi vΛascatai ΛrAvraañicarΛ cajiudadΛ.

⁶ DΛmos Melquisedeecacaru maitΛraduuñdΛcatadai Levícaru tai vΛascarΛ AvraañicarΛ aa oí istumaasi voopoji Λgai Λгаа tΛtΛaanΛdami. Dai Diuusi aagidi AvraañicarΛ sai cajiudadΛ muida agaitadai dai sai Diuusi iduñi agaitadai mui naana maasi ΛcajiudadΛ vΛatarΛ. Tai vΛascarΛ Melquisedeeca daañimi Diuusi sai cΛgacΛrΛ nΛidiña Avraañi.

⁷ Dai vΛascatai cΛga maata sai ismaacΛdΛ vaamioma namΛga Λcovai vuvaidi ismaacΛdΛ maisi namΛga.

⁸ Tami aatΛmΛ judidíu saagida Λpapaali ismaacΛdΛ taanΛi aa maitΛquidΛ oodami Λgai Λroodami ismaacΛdΛ uugiatai dΛmos Diuusi ñiooquidarΛ aagai Melquisedeeca ducami istomastuigaco oidacamudai.

⁹⁻¹⁰ AidΛsi AvraañicarΛ maa Melquisedeeca aa istumaasi vuucaticatadai, Leví ΛΛmadu vΛasi ΛcajiudadΛ ismaacΛdΛ vΛvaqui agaitadai ducami isaa maaquimudai ΛpΛ gΛnvustuidaga. Λgai ΛrAvraañicarΛ cajiudadΛ cascΛdΛ, tomasi aidΛ maiquiaa vuusai Levícaru. Dai sivi ΛLevícaru cajiudadΛ Λrpapaali dai gataanΛi aa maitΛquidΛ oodami.

¹¹⁻¹² DΛmos Λgai maitistui iscΛgacΛrΛ garvuvaidagi gΛnsállicamigacΛdΛ. CascΛdΛ Diuusi gajiaadΛrΛ viaa Λpapaali Levícaru cajiudadΛ dai ootoi Suusi Cristo saidΛ ΛrcΛgacΛrΛ vuviadamicana dai paali ducamicana Λpan duucai Melquisedeeca dai maisiu Λpan duucai Aaróñi. Aaróñi ΛrΛmo paali Levícaru cajiudadΛ. Dai caotoscai Diuusi Λmai paali cascΛdΛ aliasi gΛaagai ismaaquiaagi Diuusi Λoodami Λmai sállicamiga.

¹³ Suusi Cristo maitΛrLevícaru cajiudadΛ Λgai ΛrJudácaru cajiudadΛ dai tomali Λmoco Λmai Judácaru cajiudadΛ Λrpaali mosΛca Suusi Cristo.

¹⁴ CΛga gamaata isSuusi Cristo ΛrJudácaru cajiudadΛ dai cΛga gamaata ΛpΛ sai Moseesacaru maimaa sállicami tomali Λmoco Judácaru cajiudadΛ saidΛ Λrpaalicana.

¹⁵ Dai vaamioma cΛga gamaata sai Diuusi gajiaadΛrΛ viaa Λpapaali Levícaru cajiudadΛ maatacatai isSuusi Cristo divia dai paali gΛducamicatadai Λpan duucai Melquisedeeca.

¹⁶ Moseesacaru sállicamigadΛ pocaiti sai mosΛca Levícaru cajiudadΛ Λrpapaalicana dΛmos Suusi Cristo maitΛrLevícaru cajiudadΛ dai vΛascarΛ paali gΛducami. Λgai tomas-tuigaco oidaga dai alia viaa guvucadagai cascΛdΛ paali gΛducami.

¹⁷ CascΛdΛ pocaiti Diuusi aagitai Suusi Cristo:

Aapi paali gΛducami tomastuigaco,

maisiu Levícaru cajiudadΛ duucai baiyoma Melquisedeeca duucai.

Ascaiti Diuusi.

¹⁸⁻¹⁹ Papaali Levícaru cajiudadΛ sállicamigadΛ ismaacΛdΛ maa Moseesacaru maitΛrsoi iscΛgacΛrΛ vΛvaquia aatΛmΛ tomali maitΛrsoi iscΛgacΛrΛ oidacagi cascΛdΛ Diuusi gajiaadΛrΛ viaa Moseesacaru sállicamigadΛ daidΛ garmaa Λmai sállicami vaamioma cΛgΛducami ismaacΛdΛ garsoicai issállicΛdΛ siaa duutuada aatΛmΛ Diuusi.

²⁰⁻²¹ Λpapaali Levícaru cajiudadΛ viaacatadai sállicamigadΛ gΛnaaduñicarΛ. Λoodami tΛΛgida sállicamigadΛ Λgai. DΛmos Diuusi daí Suusi Cristo sai paali ducamicana dai pocaiti Diuusi ñiooquidarΛ sai Diuusi potΛtΛdai Suusi Cristo:

CΛΛ maata aana isarvaavoi isaapi paali gΛducami tomastuigaco,

maisiu Levícaru cajiudadΛ duucai baiyoma Melquisedeeca duucai.

AstΛtΛdai Diuusi. Dai Diuusi maiyaatagai.

²² Cascada gamaata sai vaamioma cagadu utuducada samicami. Suusi Cristo pocaiti saida samicami utuducada samicada cagadu dai agai arDiuusi ñooquituldiadamigada.

²³ Apapaali Levícaru cajiudad muiducatadai. Cooyiña amoco dai aa vuudana samicamigada.

²⁴ Damos Suusi Cristo tomastuigaco oidaga cascada maitangi agai amai gasamicamiga.

²⁵ Cascada istutuidi iscagacaga vuviadagi vascatai ismaacada vaavoitudai isiimia agai Diuusi amadu dai tomastuigaco oidacagi vaavoitudaitai Suusi Cristo. Agai tomastuigaco oidaga cascada, dai daanai Diuusi sai soicaiña vasi vaavoitudadami.

²⁶ Poduucai tudu Suusi arpapaali baitacaacamigada ismaacada tgitocatadai aatama. Agai tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi, vascaga ivueeyi mosacaasi istumaasi arcagadu, dai Diuusi vaidacai tavaagiamu vai agai vaamioma taanai sivasi Diuusi talaanicaruda.

²⁷ Apapaali baitaguucacamigada Levícaru cajiudad agai viaa iscoodadagi vustaqui dai dadasdiadagi Diuusi. Agai povueeyi sai Diuusi oigaldiana soimaascamigada agai araga dai gotora oodami soimaascamigada. Damos Suusi Cristo maiapan duucai ivueeyi agai. Suusi Cristo tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi cascada maiviaacatadai iscoodadagi vustaqui sai Diuusi oigaldiana. Tomali maiviaa iscoodadagi vustaqui oodami vatarai sai Diuusi oigaldiana soimaascamigada baiyoma agai gamuaatu curusiaba vasi oodami vatarai. Agai Diuusi dasdiarada ducami. Mosamo imidagai podui Suusi Cristo. Daida apapaali baitaguucacamigada Levícaru cajiudad ivuaadatai gaa duiñdagai vas tasai.

²⁸ Moseesacaru samicamigadaga aagai siora viaa isarpapaalicagi damos vasi arsoimaasi ivuaadami. Damos gotora Diuusi dai gamara Suusi Cristo papaali baitacaacamigada duucai dai potadai: “Caga maata ana isaapi arpaali ducami tomas-tuigaco”, astadai Diuusi. Dai Suusi Cristo tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi.

8

¹ Vasi gomaasicada caga gamaata isSuusi Cristo vaamioma namaga isarpapaali baitaguucacamigada Levícaru cajiudad. Dai Suusi Cristo tavaagiaru daja sallsia padaru Diuusi.

² Maca tavaagiaru siaaco daja Diuusi Suusi Cristo agai daida argarpaaliga. Agai ivueeyi aa duiñdada papaali baitaguucacamigada.

³ Apapaali baitaguucacamigada gadadaasai sai coodaiña vustaqui dai dadasdiña Diuusi. Dai dadasdiña arai istumaasi vaaapaiña oodami. Cascada gamaata isSuusi Cristo viaacatadai isdasdagi amo istumaasi Diuusi.

⁴ IsSuusi Cristo tami oidigi daama oidacamudai tomali maitarpaalicamudai agai. Quiaa oidaga papaali tami oidi daama cascada. Apapaali coodai vustaqui dai dadasdi Diuusi poduucai isduucai aagai Moseesacaru samicamigadaga ismaacada maa Diuusi Moseesacaru.

⁵ Dai istumaasi ivueeyi arpapaali tami oidi daama ara maasi istumaasi ivueeyi Suusi Cristo tavaagiaru. Gomaasi caga gamaata. Aidasi Moseesacaru iduñia agaitadai licuusi vaaqui Diuusi potadai: “Cagai giduñi goicuus vaaqui ara maasi agai ismaacada gatangi ana giidiana”, astadai Diuusi.

⁶ Damos vaamioma namaga arpaaliga. Agai tavaagiaru ivueeyi gaa duiñdaga cascada. Vai gaa papaali tami oidi daama ivueeyi istumaasi aagai Moseesacaru samicamigadaga. Dai vaamioma cagadu Suusi Cristo samicamigada isMoseesacaru samicamigada. Suusi Cristo agai dai soicai oodami sai Diuusi oigaldiana soimaascamigada dai cagacaga oidacagi cascada vaamioma cagadu Suusi Cristo samicamigada.

⁷ Aoodami maitistui iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi Moseesacaru sΛΛlicamigadΛcΛdΛ cascΛdΛ Diuusi gajiaadΛrΛ viaa Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ daidΛ maa oodami Λmo ñiooqui utudui.

⁸ DaidΛ Λjudidíu maiΛΛgidi Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ cascΛdΛ Diuusi ñiooquidΛrΛ pocaiti aagaitai Λjudidíu:

Λmo imidagai ootodamu aanΛ Λjudidíu Λmo sΛΛlicami utudui.

⁹ ΛsΛΛlicami maiΛpaa maascamu Λgai ismaacΛdΛ ootosi aanΛ aaduñdΛcardu, AidΛsi cavuvaidia iñagaitadai aanΛ Λgai EjiipituaiñdΛrΛ.

DΛmos Λgai maiΛΛgi ΛsΛΛlicami.

CascΛdΛ gajiaadΛrΛ viaa aanΛ Λgai.

Ascaiti Diuusi.

¹⁰ Dai vΛΛscΛrΛ Λmo imidagai ootodamu aanΛ Λjudidíu ΛsΛΛlicami utudui dai poduucai ΛpΛduuñimu:

Aliasi cΛΛga mamaatΛtuldiamu aanΛ Λgai giñsΛΛlicamiga siΛgai sΛΛlicΛdΛ maatΛ caΛcamu dai ΛΛgiadamu.

Poduucai aanΛ ΛrDiuusigadΛcamu dai Λgai Λrgiñmaamaracamu.

¹¹ VΛΛscatai giñmaatΛca Λgai aaliducami dai gΛgΛrducami cascΛdΛ tomali Λmaadutai maiviaacamu: isaagiadagi aa istuiga aanΛ.

¹² Dai aanΛ oigΛldiadamu soimaascamigadΛ.

Dai tomali Λmo imidagai maitΛΛgitodamu aanΛ ΛsoimaascamigadΛ ismaacΛdΛ idui Λgai. Ascaiti Diuusi.

¹³ Podu caiti Diuusi aagaitai goutudui sΛΛlicami dai poduucai maiñamΛacatu goΛΛquidΛ sΛΛlicami.

9

¹ AidΛsi Diuusi maa Moseesacaru ΛpΛgadatΛ sΛΛlicami, Diuusi aagidi Moseesacaru saidΛ iduuna Λmo icuusi vaaqui dai ami siaa duutudaiña Diuusi. Dai aagidi isducatai siaa duutuada Λgai.

² Λicuusi vaaqui viaacataidai gooca tuutucavi dai maicuuparaga. Mosquitaagiña vΛΛ gooca tuutucavi saigiacatadai Λmo icuusi ΛpΛan Λsi covocami Λmo sueeyi. Λtuucavi ismaacΛdΛ quidiganioma cΛaacatadai mo Λraana cΛaacatadai Λmo vaiñomi siaaco gΛtutusaiña cuvaracami vela, dai Λmo meesa vai daama darasaiña Λpapaali Λpaana Diuusi daasdaradΛ.

³⁻⁴ Dai tuucavioma Λicuusi goquirdadΛ ΛbΛgi cΛaacatadai ΛgΛmai tuucavi ismaacΛdΛ vaamioma namΛga sigΛn tuucavi. Dai ami gia alia Λmojoco vapacΛiña papaali baitΛcΛaacamigadΛ vΛΛsi uumigi. Dai ami Λraana cΛaacatadai Λmo altar siaaco gΛmΛmΛidiña Λcubimidali, Λaltar oorocΛdΛ duñiisicatadai. Dai ami daacatadai ΛpΛ Λcajoñi ismaacΛdΛ viaacatadai Λojoodai ismaacΛdΛrΛ ooja Diuusi gΛmasaigacΛdΛ gΛsΛΛlicamiga, dai Λmo ali aayi oorocΛdΛ duuñisicami ismaacΛdΛ viaacatadai Λmaná, dai Aaróñi uuchadΛ ismaacΛ iipoi. Λcajoñi ΛrgoΛΛ oorocatadai quidigamadΛrΛ.

⁵ DaidΛ Λcajoñi daama guccatadai gooca querubiiñisi oorocΛdΛ duuñisicami dai sΛΛlicΛdΛ dadadacΛitadai. Dai taranacatadai gΛnaana Λcajoñi daama vai ami vausidiña Λpapaali baitΛcΛaacamigadΛ cañiiru ΛΛradΛcΛdΛ sai Diuusi oigΛldiana oodami soimaascamigadΛ. DΛmos maitistutuidi aanΛ isvaamioma gΛnaagidiagi gomaasi.

⁶ Poduucai idui Moseesacaru isducatai Diuusi ipΛli. DaidΛ Λpapaali vΛΛs tasai vΛΛpacΛiña Λtuucavi quidiganioma cΛaacΛdΛ dai ami ivuaadana Diuusi aa duiñdadΛ.

⁷ Dai tuucavioma mosΛca Λpapaali baitΛcΛaacamigadΛ vΛΛpacΛiña mosalia Λmojoco vΛΛsi uumigi. Dai ami vausidiña cañiiru ΛΛradΛcΛdΛ sai Diuusi oigΛldiana Λgai soimaascamigadΛ ΛΛmadu oodami sai maascamigadΛ.

⁸ GomaasicadΛ garmamaatatuldi Diuusi IbΛadΛ saidΛ atuucavi quiidiganioma cΛaacΛadΛΓΛ ivuaadana Λpapaali Diuusi aa duiñdadΛ dΛmos tuucavioma mosΛca Λpapaali baitΛcΛaacamigadΛ vapaacΛiña quiaa namΛacatai goΛΛquidΛ sΛΛlicami.

⁹ VΛasi istumaasi ivuaadana Λpapaali ΛΛmadu ΛbaitΛcΛaacamigadΛ Λpan ducami istumaasi iduí Suusi Cristo diviacai tami oidi daama. DΛmos vΛasi ΛgaicΛdΛ ismaacΛdΛ ivuaadana Λpapaali icuusi vaaquiΛΓΛ maitistui issoiñagi oodami sai gΛniibΛstacan tada-cana.

¹⁰ Λoodami maacaiñi Λpapaali naana maasi cuaadagai sai Λgai dadasdiña Diuusi dai vi-aacana Λgai sΛΛlicami istumaasi cΛΛgadu iscuaadagi dai istumaasi cΛΛgadu isyΛΛdagi dai isducatai vapaconadagi gΛnnoonovi dai gΛnyuucusi. Dai vΛasi gosΛΛlicami viaacata dai oodami isΛΛgiadagi asta aidΛ uucami sidivia Suusi Cristo dai maa Diuusi ΛsΛΛlicami utudui.

¹¹ Dai sivi Suusi Cristo papaali baitΛcΛaacamigadΛ ducami. Dai Λgai cΛΛgacΛrΛ gΛrnΛidi. Dai aidΛsi camuu Suusi Cristo tai aasi ΛΛradΛ gooquiΛrΛ ii Λgai tΛvaagiamu dai vuidΛrΛ cΛquiiva Diuusi sai poduucai Diuusi oigΛldiana oodami soimaascamigadΛ. Dai poduucai gΛmaataΛ sai siaaco ivueeyi Suusi Cristo gΛaa duiñdaga vaamioma cΛΛgadu ismΛΛca siaaco ivuaadana Λpapaali baitΛcΛaacamigadΛ gΛaa duiñdaga.

¹² Suusi Cristo maibΛΛcai vustaaqui ΛΛradΛ Λpan duucai Λpapaali baitΛcΛaacamigadΛ. ΛΛgi Suusi Cristo aasi gΛΛΛra cascΛdΛ. Dai mosΛmo imidagai podui dai ii tΛvaagiamu. Dai poduucai isduucai Suusi Cristo casistutuidi vΛasi oodami iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi dai tomastuigaco oidacagi Diuusi ΛΛmadu.

¹³ SiΛΛscadΛ Λjudidíu taatagi Λmo muuquiedΛ siΛΛpΛ siaaco yaasapi coidadΛ maiviaa-cana oigaragai Λgai issiaa duutuadagi Diuusi asta siΛΛscadΛ gΛnvausi Λgai sivatu dai tuuru ΛΛradΛcΛdΛ dai vaacasi baabiedΛ maataigadΛcΛdΛ ΛΛgi poduucai gΛnviidacata dai Λgai. Capovuaadatai Λgai cavuaañicam vii duucami istomali Λmo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai dai casistutuidiña isΛpamu siaa duutuada Diuusi.

¹⁴ Suusi Cristo aasi ΛΛradΛ muucucai curusiaba Diuusi IbΛadΛ guvucadadΛcΛdΛ go-maasi gΛdaasdaraga Diuusi vΛΛtarΛ. Tomali Λmo imidagai maisoimaasi ivueeyi Su-usi Cristo cascΛdΛ sioorΛ vaavoitudai Λgai vaamioma cΛΛga istutuidi isgΛniibΛstacan tadacagi oigΛldacai Diuusi soimaascamigadΛ dai poduucai viaacana oigaragai issiaa duutuadagi Diuusi daidΛ ivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi. Diuusi tomastuigaco oidaga.

¹⁵ Poduucai Suusi Cristo Λgai dai daanΛi Diuusi aatΛmΛ gΛrvΛΛtarΛ ootoscai Diuusi sΛΛlicami utudui ΛgaicΛdΛ. Dai poduucai vΛΛscatai ismaacΛdΛ vapaidi Diuusi istutuidi isiimiagi Diuusi ΛΛmadu dai viaacamu vΛasi istumaasi ismaacΛdΛ aagai Diuusi sai maquia Λgai vaavoitudadami. Suusi Cristo muu sai cΛΛgacΛrΛ vuvacΛna ΛvapaidadΛ ismaacΛdΛ soimaasi ivuaadana maiquiaa diviacai Suusi Cristo tomasi cacoi Λgai, dai aidΛ quiaa namΛaacana Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ.

¹⁶⁻¹⁷ SiΛΛscadΛ Λmo oodami iduñiagi Λmo oojai siaaco aagai sioorΛ vΛΛtarΛca Λgai vustuidadΛ siΛΛscadΛ muuquia Λgai dΛmos tomali Λmaadutai maitistutuidi isbΛiyagi tomali Λmo istumaasi asta siΛΛscadΛ muuquiagi ismaacΛdΛ iduí Λoojai.

¹⁸ Poduucai ΛpΛ aidΛsi Diuusi maa Moseesacaru gΛsΛΛlicamiga maiñamΛaacana gosΛΛlicami asta siΛΛscadΛ Moseesa coi vustaqui.

¹⁹ AidΛsi Moseesacaru caagidi Λoodami vΛasi ΛsΛΛlicami ismaacΛdΛ maa Diuusi amaasi bΛí Λgai voopoi vΛΛgicami dai Λmo uusi isopo tΛΛgiducami maamaradΛ dai vadΛitu vustaqui ΛΛradΛcΛdΛ ΛΛmadu suudagi dai vausi Λliivru ismaacΛdΛΓΛ oojisi-catadai ΛsΛΛlicami dai vΛasi oodami vausi Λgai ΛpΛ.

²⁰ Amaasi potΛtdai: “Idi ΛΛraicΛdΛ canamΛaacamu idi sΛΛlicami ismaacΛdΛ giñmaa Diuusi aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ”, astΛtdai Moseesacaru.

²¹ DaidΛ Moseesacaru vausi ΛpΛ Λicuusi vaaqui ΛΛmadΛ vΛasi istumaasicΛdΛ siaa duutudaiña Λgai Diuusi.

²² Moseesacaru sállicamigadara pocaiti sai baitoma vlassi istumaasi glaagi isvau-sidicagi vustaqi aradacada dai poduucai istutiadagi isacada ivuaadagi Diuusi aa duiñdad. Diuusi maioigaldiña tomali amaadutai soimaascamigada asta siascada coodaiña vustaqi vai balaña arada. Dai sivi Suusi Cristo aasi arada muucuai dai poduucai Diuusi oigaldi oodami soimaascamigada.

²³ Poduucai glaagaitadai isbai vuaada lagi istucada ivuaada Diuusi aa duiñdad poduucai isduucai Diuusi aagai Moseesacaru dai aliassi glaagai ara isidufi agaitadai amo istumaasi vaamioma namaacami sicoodai vustaqi vai poduucai oigaldicagi oodami soimaascamigada dai lagi iimiagi tavaagiamu dai siaa duutuada agai Diuusi tavaagiar. Istumaasi idui Suusi Cristo vaamioma namaga sistumaasi ivuaadana ajudidíu coodaitai vustaqi.

²⁴ Suusi Cristo maivapacaiña aiicuusi vaaquiar ismaacada idui oodami lagi tavaagiar vaa dai vuidar caquiva Diuusi dai daanai Diuusi aatama garvatar. Ajudidíu coodaiña vustaqi aiicuusi vaaquiar dai balaña arada dai lagiacada vausidiña tucavi siaaco ivuaadana Diuusi aa duiñdad sai poduucai Diuusi oigaldiana oodami poduucai isduucai Suusi Cristo gamuaatu dai lagi lagi ii tavaagiamu dai malca ivueeyi Diuusi aa duiñdad sai poduucai Diuusi oigaldiana oodami.

²⁵ Ajudidíu papaali baitacacamigada vpacaiña ali amojoco vlassi uumigi atuucavi tuucavioma cacacadar dai balacacana vustaqi arada damos asuusi Cristo mosalia amo imidagai muu maisiu muiyoco.

²⁶ Damos aidasi divia Suusi Cristo ugidagai Moseesacaru sállicamigada. Dai Suusi Cristo muu tai aasi arada mosamo imidagai sai poduucai Diuusi oigaldiana oodami soimaascamigada.

²⁷ Oodami ali amojoco cooyi dai gooquiar Diuusi naidamu ismaacada arcala ivuaadami dai ismaacada armaicalga ivuaadami.

²⁸ Poduucai lagi Suusi Cristo ali amo imidagai muu tai aasi arada sai poduucai Diuusi oigaldiana oodami soimaascamigada. Dai gooquiar apaamu divia agai Suusi Cristo dai vaidaiquia agai vascatai ismaacada nana vaavoitudaitai.

10

¹ Vlassi istumaasi ivuaadana ajudidíu aiicuusi vaaquiar lagi povuaadana sai maatana oodami tomasi palapi istumaasi idufia agaitadai Suusi Cristo diviacai tami oidi daama. Ismaacada vlassi uumigi maacaiña vustaqi apapaali sai coodaiña dai poduucai siaa duutudai Diuusi maicalgacar vuvacai gomaasicada.

² Isgomaasicada istutiadamudai oodami iscalgacar vuvaiquiagi aidai gia ali amo imidagai vvaapamudai lagi vustaqi dai cascada caoigaldicamudai lagi soimaascamigada dai camaisoigandaliamudai soimaasi ivuaadatai.

³ Damos baiyoma coodaitai vustaqi vlassi uumigi gantatagitoiña issoimaasi ivuaadana.

⁴ Vustaqi aradacada maitomastuigaco oigaldiana oodami soimaascamigada.

⁵⁻⁶ Cascada aidasi Suusi Cristo divia tami oidi daama potadai lagi Diuusi gaoga: Aapi maitipalidi isoodami moscoodadagi vustaqi dai gadadasdiagi naana maasi. Baiyoma aapi ipalidi saidai oodami ama duucai gantatagitona dai camaisoimaasi ivuaadana dai galagidiña.

Cascada giñootoi aapi tami oidi daama ansai oodami duucai vuusaiña aanai dai muucuna dai poduucai aapi oigaldi oodami soimaascamigada.

⁷ Tami daja aanai daidai idufia inagai aanai istumaasi aapi ipalidi.

Aanai idufia inagai vlassi istumaasi oojisi ganiioquiar giñaagaitai aanai. Astadai Suusi Cristo.

⁸ Moseesacaru sállicamigadara pocaiti sai aliási gaaagai iscoodada vustaqui dai dadas-diagi Diuusi naana maasi dai vascara potadai Suusi Cristo gaooga: “Aapi giñooga maitipalidi gomaasi”, astadai.

⁹ Dai Suusi Cristo pocaiti ara saida iduña agai istumaasi Diuusi ipalidi. Aidasi pocaiti agai poduucai gajiaadara viaa Moseesacaru sállicamigada dai pocaiti sai agai sállicamigada agai dai nama.

¹⁰ Suusi Cristo muu curusiaba amo imidaga sai poduucai cagacara vuvacana oodami. Suusi Cristo podui iduña aliditai istumaasi Diuusi ipalidi. Cascada Diuusi garoigaldi dai covai garvuvaitu tasai aatama siaa duutudaiña.

¹¹ Vasi apapaali judidíu ivueeyi ganaa duiñdaga vas tasai dai mui imidagai coodai vustaqui tomasi vustaquicada maitomastuigaco oigaldicana oodami soimaascamigada.

¹² Damos Suusi Cristo camuucuai dai aasi arada sai poduucai Diuusi tomastuigaco oigaldiana oodami soimaascamigada ii tavaagiamu dai Diuusi vuitapi caquiva dai gooquira sállisia padara Diuusi daiva.

¹³ Dai movasi naraca agai Suusi asta siascada Diuusi voopoidagi sállicamigada vasi talaanadamigada agai ismaacada vuidara vataca aSuusi dai lagi agai gataanda agai.

¹⁴ Iduucai Suusi Cristo vasi gomaasi poduucai ca tutiatu agai ismaacada Diuusi covai vuvaitu dai Diuusi tomastuigaco cagacara naidi agai ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai.

¹⁵ Dai Diuusi Ibadara arnijadami vasi istumaasi iduí Suusi Cristo daida icaiti Diuusi Ibadara:

¹⁶ Amo imidagai ootodamu ana ajudidíu amo sállicami utudui dai poduucai arduñimu.

Aliasi caga mamaatutudiamu ana agai giñsállicamiga sigai sállicada maata camu dai agiadamu.

Ascaiti Diuusi Ibadara.

¹⁷ Dai gooquira icaiti:

Tomali amo imidagai maitatgitodamu ana soimaascamigada ismaacada iduí agai.

Ascaiti Diuusi Ibadara.

¹⁸ Caoigaldicatai soimaascamigada ajudidíu camaigaaagai isapiacoodadagi vustaqui soimaasi ivuaadatai.

¹⁹ Cascada giñaaduñi casistutuidi aatama isdaandagi Diuusi maisiaa araitai, vaavoitudaitai isSuusi Cristo muu curusiaba dai aasi arada vai Diuusi garoigaldi garsoimaascamiga daida agai armaa sállicami utudui.

²⁰ Dai duaaca Suusi Cristo dai tavaagira daja dai cascada istutuidi aatama isdaandagi Diuusi sai garsoicaiña.

²¹ Suusi Cristo arpapaali baitacaacamigada ducami tavaagira. Dai agai alia viaa guvucadagai.

²² Cascada aliási gaaagai issiaa duutuadagi Diuusi caga vaavoitudaitai. Diuusi casi garoigali garsoimaascamiga cascada gariibastacan tada aatama sivi. Dai cavapacoñi aatama.

²³ Dai aatama aliási gaaagai isapiavaavoitudadagi Suusi Cristo. Diuusi agai daida garaagidi sai tomastuigaco oidaca agai vasi vaavoitudadami dai maiyaatavoga agai cascada aliási gaaagai isvaavoitudadagi aatama Suusi Cristo.

²⁴ Dai aliási gaaagai aatama isgarsoicada aipacoga dai poduucai vaamioma garoigada aipacoga dai vaamioma cagacara oidaca.

²⁵ Maitaaagai tapan duucui ivuaadagi agai ismaacada maidavai siaaco garampaidi aatama dai siaa duutudai Diuusi. Baiyoma gaaagai iscaga armaacadagi ñiooqui aipacoga. Vaamioma caga sivi camiaadimi istuigaco divi agai Suusi Cristo cascada.

²⁶ Isapiasoimaasi ivuaada aatama lagi poraliaracada camaatatai aatama isSuusi Cristo aragalagacara vuvaiquidami, camaitipu isduucatai isgaroigaldi garsoimaascamiga. Maitipu tomali amo amai ismaacada muu aatama garvatar mosacaasi Suusi Cristo vai poduucai Diuusi garoigaldi garsoimaascamiga.

²⁷ Sivi mosgaagai isnalaracagi istuigaco Diuusi soimaasi gartaatatuldi agai isduucatai arsalicami. Sallicada ugitituda agai Diuusi vasi ismaacada vuidara vatacagi.

²⁸ Silascada amaadutai maiagidagi Moseesacaru sallcamigada dai isoidacagi gooca siara vaica najadami aidai gia adunucami gataanaiña muaragai dai maisoigallidiña lagaicada.

²⁹ Damos gaagai isDiuusi vaamioma soimaasi taatatuldiagi agai ismaacada mo-sparunai dai gajiaadara vipieeyi Suusi Cristo mamaatuldiaragada dai maivaavoitudai sai Suusi Cristo muu curusiaba sai calagacara vuvaiquiana oodami tomaasi Suusi Cristo arDiuusi covai vusaidada. Dai mosparunai Diuusi Ibada ismaacada calagacara naidi vaavoitudadami.

³⁰ Cal maata aatama iscaiti Diuusi: “Aana agai dai soimaasi taatamituldi soimaasi ivuaadami”, ascaiti Diuusi. Dai pocaiti ara Diuusi: “Dai ana naidamu oodami ismaacada arcala ivuaadami dai ismaacada armaicala ivuaadami”, ascaiti Diuusi.

³¹ Sila duduaadimumu asoimaasi ivuaadami silascada ajiagi istuigaco Diuusi naidagi ismaacada arcala ivuaadami dai ismaacada armaicala ivuaadami.

³² Damos gantagivoturai aapima issiaquioma aidasi utudama mai aapima Diuusi nioquida dai vaavoiu, aa oodami alia soimaasi gantaatutuli mai aapima vascara apiavaavoitudaiña.

³³ Dai lamadutai aapima ganparunai agai dai aa soimaasi taatutuli vasi oodami vuitapi, dai aa soicaiña ismaacada soimaasi taatataidai.

³⁴ Dai soiganlidiña aapima ganaaduficada ismaacada maamaicapicatadai dai daividaiña. Dai aidamasi ganasidiña gnvustuidaga maivui nioocaiña aapima Diuusi baiyoma baiganlidiña aapima, maataatai aapima isviaaca agai amo istumaasi calgaducamioma tavaagiarai ismaacada maiugiatai tomali umo imidagai.

³⁵ Gaagai masapiavaavoitudadagi Diuusi, poduucai Diuusi ganmaaquimu naana maasi istumaasi tavaagiarai.

³⁶ Dai gaagai masapiaivuaadagi istumaasi Diuusi ipalidi maiojodaitai poduucai Diuusi ganmaaquimu istumaasi aagai agai sai maquia agai vaavoitudadami.

³⁷ Pocaiti Diuusi nioquidara:

Otoma divi agai Cristo.

³⁸ Siora vaavoitudai isSuusi Cristo arcalagacara vuviaadami

Diuusi calagacara naidiña ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai.

Damos isamaadutai gajiaadara viaagi gavaavoidaraga,

Diuusi maibaigallidiña agai vui.

Ascaiti Diuusi nioquidara.

³⁹ Damos aatama maitaragai ismaacada gajiaadara vipieeyi ganvaavoidaraga dai poduucai ajioopai Diaavora lamadu, baiyoma aatama aragai ismaacada apiavaavoitudai dai poduucai Diuusi calagacara garvuvaidi.

11

¹ Ismaacada vaavoitudai Diuusi cala maata issallicada viaaca agai istumaasi nana dai issallicada paduñia agai istumaasi aagidi Diuusi isiduñia agaitadai tomasi maiquia naidi gomaasi.

² Garaaduficaru cala vaavoitudaiña Diuusi cascada Diuusi calagacara naidiña agai.

³ Vaavoitudai aatama isDiuusi iduí oidigi. Agai mosaagai saida apaduuna oidigi taida apaduí. Naidi aatama istumaasi Diuusi iduí tomasi mainaidi aatama istucada Diuusi iduí oidigi.

⁴ Abeelicarú caga vaavoitudaiña Diuusi cascada istumaasi daasi agai Diuusi vaamioma cagadu siagai ismaacada daasi Cainacaru. Cascada Diuusi cagacaga naidiña Abeelicarú dai baigalli Diuusi agacada ismaacada daasi agai. Tomasi camuu Abeelicarú vascaga istumaasi iduí agai garsoicai tasai maatana aatama isducatai gaagai isvaavoitudadagi Diuusi.

⁵ Enococarú caga vaavoitudaiña Diuusi tai Diuusi duaacami balcai tvaagiamu, cascada maitaa oodami oidigi daama. Dai pocaiti Diuusi ñioquidaga sai Diuusi alia baigallidiña Enoco vui laqui abiaadaga.

⁶ Damos Diuusi maitistutuidi iscagacaga naijadagi siora maivaavoitudadagi. Dai siora siaa duutuada liada Diuusi apaga gaagai isvaavoitudadagi isoidaga Diuusi dai isDiuusi salicada soicai siora siaa duutuada liadagi.

⁷ Noécarú caga vaavoitudaiña Diuusi cascada aidasi Diuusi aagidi sai naana maasi istumaasi apaduña agaitadai dai cascada gaagaitadai isiduña agai amo vaarcu gducami dai agacada cagacaga vuusiagi agai lamadu aduñda, Noécarú caga agidiña Diuusi. Tomasi oodami naiditadai aidasi Noé ivuaadatadai gaa vaarcu dai poduucai maí isaNoé vaavoitudaiña Diuusi vascaga oodami maivaavoitu dai poduucai gmaata isagai arsoimaasi ivuaadami dai cascada baicoi agai aidasi tvaapi duudu. Damos Diuusi cagacaga naidiña Noé.

⁸ Avraañicarú caga vaavoitudaiña Diuusi, cascada aidasi Diuusi aagidi sai vuusaiña agai gadavarragaiñdaga, vuusai agai dai ii sibacoga siaaco Diuusi maaquia agaitadai amai davarrai tomasi Avraañi maimaatatadai siaacoga.

⁹ Dai Avraañicarú aayi advarraga siaaco Diuusi vaidacai. Dai apiacaga vaavoitudaiña Diuusi cascada ami oidatu sibadaga oidacami duucai. Dai icuusi vaaquira oidacatadai. Dai Isaacaru dai Jacocarú apa poduucai oidacatadai. Dai Diuusi aagidi agai apa sai advarrai ragai vataraga agaitadai.

¹⁰ Avraañicarú agidiña Diuusi vaavoitudaitai isamo imidagai iimi agaitadai tvaagiamu dai Diuusi lamadu daaca agai.

¹¹ Saacarú oñigada Avraañicarú caga vaavoitudaiña Diuusi cascada marai tomasi casi rooquimudadatadai Diuusi aagidi Saara sai maraata agaitadai tai agai vaavoitu cascada marai.

¹² Avraañicarú salicada arcalimudadatadai dai camaitistui ismaamatagi damos vascaga maamarai dai salicada muidu cajiudada agai. Avraañicarú muidu cajiudada apa laquidu sisiaavugai. Tomali maadutai maitistutuidi isacaldagi.

¹³ Vasi agai ismaacada vaavoitudaiña Diuusi coi maiquia maacacai Diuusi vasi istumaasi aagai sai maaquia agaitadai. Vascaga agai caga vaavoitudai vasi ismaacada aagai Diuusi cascada maatatadai isiduña agai Diuusi vasi istumaasi aagai isiduña agaitadai. Daida oodami baiganaliaracada tatagitoiña. Dai agai maatatadai isamo imidagai iimia agaitadai sibacoga dai maisiu vascaga anaasi oidaca agaitadai.

¹⁴ Caga gmaata sai siora poduucai vaavoitudadagi nara istuigaco iimia agai tvaagiamu dai Diuusi lamadu oidaca agai tomastuigaco.

¹⁵ Istagitodamudai agai gadvarraga siadaga vuvaja caga istutiamudai agai isiimiagi apamu maa.

¹⁶ Damos agai baiyoma ipaliditadai isviaacagi amo davarrai vaamioma cagaducami tvaagira. Cascada Diuusi baigallidiña giñoga aagaitai agai. Diuusi cabai duu siaaco oidaca agai tvaagira.

¹⁷⁻¹⁸ Avraañicarú caga vaavoitudaiña Diuusi cascada aidasi Diuusi aagidi sai muaana gmara dai daasdana, Avraañicarú gia muaa agaitadai gmara Isaa dai daasda agaitadai

ivuaadana gλnaa duiñdaga. Dai Diuusi soí vλλscatai isducatai aagidi. Dai Diuusi nuucagi aa sai maiugaana mamavidi,

³⁴ dai aa sai maimλna aidλmasi gλλ taiyλrλ suuli dai Diuusi soí aa masai maicoodana. Dai Diuusi soí ismaacλdλ maiguupuacatadai sai guupucatura. Dai Diuusi soí aa sai cλλga maata cocodaiña dai voopoitudaiña gλnsasaayu.

³⁵ Dai λλmo ooqui aaduñdλ duduaaca.

Dai λλmoco gia soimaasi taatatuli sasaayudλ dai coi. Dλmos λgai baiyoma ipλli mascoodagi dai maisiu gajiaadλrλ viaa gλnvaavoidaraga. λgai maatacatadai isλmo imidagai duduaaca agai dai iimi agai Diuusi λλmadu. λgai maatacatadai isvaamioma siooma oidaca agai tλvaagiλrλ istami oidi daama.

³⁶ Dai ismaacλdλ maivaavoitudaiña Diuusi soi vuaadana λvaavoitudadami. λλmoco parunaiña λgai dai aa gλvaiña dai aa mamaisapaiña dai vupuuraiña cadeenacλdλ.

³⁷ Dai λλmoco coodaiña ojoodaicλdλ dai aa seruuchucλdλ guicumaiña λgai dai aa aagidiña λgai sai gajiaadλrλ viaana gλnvaavoidaraga sai poduucai camaisoimaasi taatamituldiada agai dai amaasi coodaiña mastaicλdλ. Dai aa mosaipaco ajioopaiña dai sisivatu oojogidλcλdλ dai cañiiru oojogidλcλdλ ivuaadana λgai gλnyuucusi. Sλλlicλdλ λrsoituutuigami λgai daidλ λoodami soi duucai nλidiña dai soimaasi taatamituldiña.

³⁸ λgai ismaacλdλ maivaavoitudai Diuusi aliλ soimaasi ivuaadana cascλdλ maitλaagaitadai isλgai vaa dλvλλrλrλ oidaca λgai λλmadu λvaavoitudadami ismaacλdλ oidigana ajioopaiña dai tλtλjovai oidacana. λvaavoitudadami vaamioma namλga cascλdλ.

³⁹ Diuusi cλλgacλrλ nλidiña vλλsi λgai ismaacλdλ vaavoitudaiña. Dλmos vλλscλrλ maimaa λgai vλλsi istumaasi aagidi sai maquia agai.

⁴⁰ Diuusi ipλlidadai isλgai nλnλracagi asta istuigaco ootosda agaitadai λgai λmo sλλlicami vaamioma cλλgaducami dai λgai λrλsλλlicami ismaacλdλ gλrootosi λgai aidasi divia Suusi Cristo. Dai poduucai Diuusi oigλldi λgai soimaascamigadλ dai aatλmλ λrλ. Dai Diuusi vλλscatai λmapai gλrmaquia agai vλλsi istumaasi aagai.

12

¹ Maatacatadi iscλλga vaavoitudaiña muidutai gλraaduñcaru aatλmλ λrλ gλaagai iscλλga vaavoitudadagi dai cλλgacλrλ oidacagi dai gajiaadλrλ vipiaadagi vλλsi soimaascami dai vλλsi istumaasi maitλrsoicλ iscλλgacλrλ oidacagi.

² Dai gλaagai isapiatλtλgitoda aatλmλ isSuusi λrgλrbaitλcλaacamiga dai sλλlicλdλ vaavoitudai λgai Diuusi. Suusi Cristo tλvaagiλrλ daacatadai Diuusi λλmadu dai aliλ baigλλlidadai λgai mλλca. Dai vλλscλrλ divia tami oidigi daama ivuaadatai istumaasi Diuusi ipλlidi dai muu curusiaba tomasi gomaasi aliλsi λrsiaa λrλrλgaicatadai λjudidíu vλλtarλ. Dai gooquiλrλ λpamu ii tλvaagiamu dai Diuusi sλλlisia padλrλ daja. Dai aatλmλ gλaagai isvaavoitudai Diuusi λpan duucai Suusi vaavoitudai Diuusi.

³ Tλtλgitodavurai aapimλ isducatai Suusi Cristo apiaivuaada istumaasi Diuusi ipλlidi tomasi λsoimaasi ivuaadami soimaasi taatatuli cascλdλ aliλsi gλaagai isapiavaavitudadai aapimλ tomamasi soimaasi taatamai. Dai maivui ñioocada Diuusi tomasi λoodami soi duucai gλnnλidi.

⁴ Aapimλ maiquiaa gλncooditu vuidλrλ vλλtλcatai λDiaavora λλmadu λsoimaasi ivuaadami.

⁵ Gλaagai mλsiapiatλtλgitodagi iscaiti Diuusi ñiooquidλrλ siaaco pocaiti Diuusi maacaitai ñiooqui vaavoitudadami gλmaamara duucai:

Giñmaamara maitλaagai mλsbacocodagi tomali maitλaagai isdagituagi isivuaadagi istumaasi aanλ ipλlidi siλλscadλ soimaasi gλntaatamituldiada aanλ soimaasi ivuaadatai aapimλ.

⁶ Dai soimaasi taatamituldi aanλ vλλsi giñmaamara, aliλ oigλldai aanλ cascλdλ.

Ascaiti Diuusi.

⁷ Si^Λscad^Λ Diuusi soimaasi g^Λntaatamituldiada maamarad^Λcatai aapim^Λ mait^Λaagai m^Λsvui ñioocadagi. V^Λasi oodami ismaac^Λd^Λ oig^Λdai g^Λnmaamara soimaasi taatamituldi si^Λscad^Λ maic^Λg^Λga ivuaadagi.

⁸ IsDiuusi maisoimaasi g^Λntaatamituldiadagi si^Λscad^Λ soimaasi ivuaada aapim^Λ poduuc^Λai isduuc^Λai soimaasi taatamituldi ^Λgai g^Λmaamara aid^Λ gia aapim^Λ mait^Λrmaamarad^Λ ^Λgai.

⁹ Aid^Λasi aaliducatadai aat^Λm^Λ soimaasi g^Λrtaaatamituldiña g^Λrd^Λad^Λ soimaasi ivuaadatai aat^Λm^Λ dai v^Λasc^Λr^Λ s^Λiaa duutudaiña aat^Λm^Λ. D^Λmos vaamioma c^Λg^Λga g^Λaagai issiaa duutuadagi Diuusi tomasi soimaasi g^Λrtaaatamituldiadagi ^Λgai soimaasi ivuaadatai aat^Λm^Λ vai poduuc^Λai maisoimaasi ivuaada aat^Λm^Λ dai tomastuigaco oidaca Diuusi ^Λmadu.

¹⁰ Aid^Λasi aaliducatadai aat^Λm^Λ soimaasi g^Λrtaaatamituldiña g^Λrd^Λad^Λ isducatai c^Λg^Λgadu ^Λlidiña ^Λgai. D^Λmos Diuusi soimaasi g^Λrtaaatamituldi, ^Λgai s^Λallic^Λd^Λ c^Λg^Λga maat^Λ istumaasi ^Λr^Λc^Λg^Λgai aat^Λm^Λ g^Λr^Λv^Λat^Λr^Λ, vai poduuc^Λai maisoimaasi ivuaada aat^Λm^Λ ^Λpan duuc^Λai ^Λgai tomali ^Λmo imidagai maisoimaasi ivueeyi.

¹¹ S^Λallic^Λd^Λ ^Λr^Λvaavoi sai tomali ^Λmaadutai maiiojoidi issoimaasi taatamituldiadagi d^Λad^Λd^Λ d^Λmos ismaac^Λd^Λ mamaat^Λr^Λai isc^Λg^Λga tuutiacagi soimaasi taatamaitai ^Λgai gia s^Λallic^Λd^Λ c^Λg^Λgac^Λr^Λ oidacana.

¹²⁻¹³ Aliasi g^Λaagai isapiadaan^Λda aapim^Λ Diuusi sai g^Λnsoic^Λiña dai c^Λg^Λgac^Λr^Λ oidacagi isducatai Diuusi ip^Λlidi vai poduuc^Λai aa oodami maigajiaad^Λr^Λ vipiaadana Suusi Cristo mamaat^Λtuldiaragad^Λ d^Λmos baiyoma vaavoitudana ^Λgai dai c^Λg^Λgac^Λr^Λ vuvac^Λna. Dai ali^Λasi g^Λaagai isc^Λg^Λga gamamaat^Λtuldiada aapim^Λ Suusi Cristo ma^Λmaat^Λtuldiaragad^Λ vai poduuc^Λai aa oodami c^Λg^Λga maat^Λ ca^Λcana dai ^Λg^Λg^Λiditai ca^Λcana dai maisoimaasi ivuaadana.

¹⁴ Maitav^Λr vuid^Λr^Λ v^Λat^Λca aa oodami tomasi ^Λgai g^Λnvuid^Λr^Λ v^Λat^Λ dai maitav^Λr soimaasi ivuaada. Ismaac^Λd^Λ apiasoimaasi ivueeyi maitistutuidi isiimiagi Diuusi ^Λmadu.

¹⁵ G^Λnnuucadacavurai aapim^Λ aipacoga vai tomali ^Λmaadutai maigajiaad^Λr^Λ vi^Λaana Suusi Cristo mamaat^Λtuldiaragad^Λ, isdagitua aapim^Λ Diuusi maic^Λg^Λgac^Λr^Λ g^Λnn^Λijadamu. Dai g^Λnnuucadacavurai aapim^Λ aipacoga vai tomali ^Λmaadutai mait^Λv^Λapi bacocodagi poduuc^Λai baacoitudan tada aapim^Λ muidutai ^Λpr^Λ.

¹⁶ Dai g^Λnnuucadacavurai aapim^Λ aipacoga vai tomali ^Λmaadutai maigoogosi g^Λducamicana dai maigajiaad^Λr^Λ vipiaadana istumaasi aagai Diuusi poduuc^Λai isduuc^Λai idui Esaúcaru. Esaúcaru gajiaad^Λr^Λ viaa g^Λs^Λallicamiga ismaac^Λd^Λ viaacatadai g^Λooga vustuidad^Λr^Λ. V^Λasi maa ^Λgai g^Λsuculi. Vaid^Λ suculid^Λ maaquiagi laachi cuaadagai.

¹⁷ C^Λl maat^Λ aapim^Λ isgooqui^Λr^Λ aid^Λasi Esaú ip^Λlidadai is^Λoogad^Λ daañiagi Diuusi sai c^Λg^Λgac^Λr^Λ ñaidiña maitistui oogad^Λ. Esaú ^Λpamu viaaca ^Λlidadai g^Λs^Λallicamiga dai asta suaacaitadai d^Λmos camaibaigacatadai.

¹⁸ ^Λlquioma aid^Λasi Diuusi maa ^Λjudidíu g^Λs^Λallicamiga ^Λgiidi Siñaí^Λr^Λ ali^Λ copoñimi oidigi dai ^Λv^Λarai dai tucagamu dai g^Λlpi m^Λí taí ^Λgiidi^Λr^Λ.

¹⁹ Dai cavami caidatu ^Λmo piito dai caidatu Diuusi ñiooquid^Λ taid^Λ ^Λoodami s^Λallic^Λd^Λ duduaadimu dai daañimi Diuusi sai camañiooquidiña ^Λpamu.

²⁰ ^Λgai p^Λaliditadai ismaitistutuidi is^Λg^Λgiadagi istumaasi agidi Diuusi. ^Λgai pot^Λt^Λdai sai is^Λmaadutai si^Λr^Λ ^Λmo istumaasi taatagi ^Λgiidi g^Λaagaitadai m^Λsmuaagi ojodaic^Λd^Λ si^Λr^Λ uusic^Λd^Λ casc^Λd^Λ duduaadimu ^Λgai.

²¹ S^Λallic^Λd^Λ sigalnascatadai oidigi casc^Λd^Λ asta Moseesa ^Λgi pocaiti sai gigivuli duaadimucai. V^Λasi gomaasi t^Λl dai ca^Λ ^Λjudidíu, d^Λmos aapim^Λ gia cho.

²²⁻²⁴ D^Λmos Diuusi g^Λnmaa aapim^Λ ^Λmo s^Λallicami utudui. ^Λgai ^ΛrSuusi Cristo s^Λallicamigad^Λ dai aapim^Λ cavaavoitu. Suusi Cristo ^Λgai dai muu curusiaba dai aasi

Λαρδλ vai poduucai oigldicana oodami soimaascamigadλ tomastuigaco. Vaamioma cλλagadu istumaasi iduí Suusi Cristo sistumaasi iduí Aveelicaru. Aveelicaru muaa λmo cañiiru mara dai Λαρδλ daasi Diuusi. Dai aapimλ vaavoitudai isDiuusi ganvaidaquia agai tλvaagiamu siaaco daja λgai. Agai tomastuigaco oidaga dai nλida agai ismaacλdλ arcλλaga ivuaadami daidλ ismaacλdλ armaicλλaga ivuaadami. Dai modaraaja λpλ mui miil tλtλaañicarudλ dai vλλsi siaa duutudai Diuusi. Dai mui miil Diuusi maamaradλ ami daraaja λpλ, λgai vaa ismaacλdλ Diuusi λco vuvaitu. Agai gia tomali λmo imidagai camaisoimaasi ivuaada agai.

²⁵⁻²⁶ Gannuucadacavurai aapimλ dai maigajiaadλrλ vipiaada Diuusi baiyoma λλgiadavurai. Aidλsi Diuusi ñiooqui λjudidíu Siñalλrλ aidλsi maa gasλλlicamiga gigivuli λdλvλλrai dλmos vλλscarλ λjudidíu maiλλgi Diuusi tai cascλdλ Diuusi soimaasi taatatuli. Poduucai soimaasi gartaatatuldia agai λgai ismaiλλgiadagi aatλmλ Suusi Cristo sλλlicamigadλ. Cascλdλ pocaiti Diuusi sivi: “Λpλ λmo imidagai gigivuquitudamu aanλ dλvλλrai dai tλvaagi λpλ”, ascaiti Diuusi.

²⁷ Aidλsi Diuusi pocaiti sai λpλ λmo imidaga pλduñia agai gomaasi λgai potλiya λlidi sai ugitituda agai vλλsi istumaasi idui λgai tami oidigi daama, dai tasai, dai masaadai dai sisiaavugai λpλ, dai viaa agai mosλcaasi istumaasi maiugiati.

²⁸ Aliasi glaagai isbaigarλliada aatλmλ Diuusicλdλ. Agai vλλscarλ garoigλdai dai garnuucada dai garsoicλi tasai cλλgacλrλ oidacana cascλdλ. Dai vλλsi gomaasi maiugiati. Cascλdλ glaagai tsbaigarλliaracλdλ ivuaadagi Diuusi aa duiñdadλ dai siaa duutuadagi Diuusi cλλgacλrλ oidacatai poduucai isduucai Diuusi ipλlidi dai tλtλgitoitai isDiuusi vλλscarλ soimaasi taatamituldi sioorλ maiλλgidi.

²⁹ Maatλcatai isDiuusi garooga sλλlicadλ soimaasi taatamituldi vλλsi soimaasi ivuaadami.

13

¹ Glaagai masapiagλnoigλadagi aipacoga. Aapimλ argλnaadunumu vaavoitudadami cascλdλ.

² Vλλscarλ glaagai mλsmiaadλgiadagi gandaividacami. λmoco camiaadλgidiña Diuusi tλtλaañicarudλ dai vλλscarλ maimaatλcana isarDiuusi tλtλaañicarudλ.

³ Soicλdavurai aapimλ λvaavoitudadami ismaacλdλ maamaisapi ducami isaapimλ λλmadu maamaisapicagi. Dai soicλdavurai aapimλ λvaavoitudadami ismaacλdλ soimaasi taatamai, tλtλgitodavurai isaapimλ λpλ istutuidi issoimaasi taatagi.

⁴ Siaavar ganduutuada aapimλ cuucunacami aipacoga dai cλλgavar gantλtλgitoca dai maisoimaasi ivuaada. Maitavar googosi gλnducamica tomali cλλli tomali ooqui. Vλλscarλ maisoimaasi ivueeyi sioorλ mosλcaasiga gλooñiga λλmadu voopodagi. Diuusi soimaasi taatatuldia agai vλλsi ismaacλdλ googosi gλnducami.

⁵ Maitaagai mλsmui λmpaidiada λliada tumiñsi. Baigavar ganλliada aapimλ λgaicλdλ mλsmacλdλ viaacagi, maatλcatai sai Diuusi pocaiti: “Aanλ vλλscarλ gλnsoicλdamu dai ganλλmadu daacamu”, ascaiti Diuusi.

⁶ Cascλdλ aatλmλ istutuidi ispocaitiadagi vaavoitudaitai Diuusi:

Diuusi λgai dai garsoicλi

Cascλdλ maiλλbλidi aatλmλ tomali λmaadutai.

Iscaitiadamu aatλmλ.

⁷ Daanλdavurai Diuusi sai soicλiña ismaacλdλ ganmaatλtuli Diuusi ñiooquidλ tucamidλrλ. Agai cλλgacλrλ oidacana dai cλλga ivuaadana Diuusi aa duiñdadλ. Dai aapimλ glaagai masapan duucai ivuaada λgai dai λpan duucai vaavoitudada λgai.

⁸ Suusi Cristo λragai vaa tomastuigaco.

⁹ Maitavar vaavoitudada aapimλ itumaasi gamamaatλtuldiadagi aa ismaacλdλ maiλpa maasi ismaacλdλ gλnmamaatλtuli tucamidλrλ. Diuusi garoigλdai dai cλλgacλrλ

garnaidi poduucai istutuidi aatama tascagacara oidacagi. Damos amoco vaavoitudai sai maitaagai iscuaadagi amo cuaadagai. Gomaasi maitarsoiñi. Cascada aatama maitaagai tasvaavoitudada gomaasi.

¹⁰⁻¹³ Abaitacacamigada papaaligada judidíu coodaiña vustaqui amo altar daama dai baa aimaraiña arada iicusi vaaqui raana tucavi tucavioma cacada dai dadaasdiña Diuusi sai poduucai Diuusi oigaldiana oodami soimaascamigada. Dai vustaqui tuucugada baa aimaraiña siaaco maitipu baabaqui dai mamaidiña. Dai poduucai apra suusi gamuaatu siaaco maitipu baabaqui. Suusi muu sai poduucai Diuusi oigaldiana oodami soimaascamigada gomaasi asalicami utudui ismaacada garmaa Diuusi ootosacai Suusi Cristo tami oidi daama. Damos agai ismaacada apiavaavoitudadagi Moseesacaru samicamigada agai maioigaldicamu soimaascamigada. Cascada aatama glaagai isgajiaadara vipiaada Moseesacaru samicamigada dai apiavaavoitudadagi Suusi Cristo samicamigada tomasi soimaasi taatamai aatama vaavoitudaitai.

¹⁴ Caa maata aatama sai istumaasi oidaga tami oidigi daama ugitia agai cascada nanara aatama istuigaco iimia ragai tavaagiamu siaaco daja Diuusi dai amadu oidaca ragai tomastuigaco.

¹⁵ Cascada glaagai isvascara caga ñioocada aatama Diuusi vatar garsoicitai Suusi Cristo. Apapaali judidíu dadasdiña Diuusi naana maasi istumaasi damos aatama maitaagai isdadasdiagi tomali amo istumaasi mosglaagai tascaga ñioocada Diuusi vatar.

¹⁶ Tatagitodavurai isglaagai iscagacara oidacagi vascara dai oidiadagi aamastumaasi viaacagi. Poduucai baigalidiña Diuusi.

¹⁷ Lagiadavurai aapima gantataanadamiga. Agai gansocada lidi masai cacacara oidacana maatacatai isamo imidagai vuidara guuquiva agai agai Diuusi. Cacacara avar oidaca vai maisoiganalidiña gantataanadamiga. Issoiganalitada agai aapima apra soiganalidam.

¹⁸ Daanadavurai Diuusi sai apiacacacara oidacana aan tomasi aan polidi isivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi.

¹⁹ Dai vaamioma ipalidi aan isdaanada aapima Diuusi nai vaamioma otoma istuidia aan ismaca gandividiagi.

²⁰ Diuusi agai dai gariibastudacan tadatudai. Dai Suusi Cristo gartaanadamiga muu curusiaba dai aasi arada dai gotora Diuusi duaacali coidada saagidiaiñdara poduucai isduucai aagai Diuusi gasamicamiga utuducadara ismaacada maiugitia agai tomali amo imidaga. Suusi Cristo agai dai aliasi oigadai dai nuucada vasi vaavoitudadami.

²¹ Aan ipalidi sai Diuusi ganmaacana guvucadagai mai caga ivuaada aapima istumaasi agai ipalidi vaavoitudaitai aapima Suusi Cristo. Dai aan ipalidi apra isaapima dai vasi oodami siaa duutuadagi Diuusi dai caga ñioocadagi tomastuigaco.

²² Giñaaduñi gandaani aan masai maitiñvui baacocoiña ganmaacaitai aan ñiooqui idi ooji cavulicamiara.

²³ Garaduñi Timoteo cavuusai maisacaruaiñdara. Isotoma divia agai tami vaidacamu aan siascada maca gannidamugi.

²⁴ Diuscada viaatuldi aan vasi gantataanadamiga amadu aapima vaavoitudadami. Govaavoitudadami ismaacada tanai Itaaliara oidaca Diuscada ganviaatuldi.

²⁵ Aan ipalidi sai Diuusi cacacara gannidiña vascatai aapima. Mosacaasi.

Idi oojai ooji Santiago Jacocarú cajiudad

¹ Aan Santiago arpiooñigad Diuusi dai taanadami Suusi Cristo. Viaatuldi aan baivustaama dan gooca Jacocarú maamarad cajiudad ismaacad aipaco oidaga vasi oidigara.

² Giñaaduñi aliassi gaaagai isbaigaliada aapim siascad soimaa taatamadagi naana maasi.

³ Moscaaga maata aapim issoimaasi taatamituldagi aapim caga vaavoitudaitai Diuusi aid gia vaamioma caga vaavoitudadamu aapim Diuusi soimaasi taatamaitai.

⁴ Ganaagavurai dai poduucái ivuaada. Aapim ismaacad mamaatarai issoimaa taatamadagi dai vascara maivú ñiocadagi Diuusi caga vaavoitudai, dai poduucái maitarsoimaasi iducamicamu aapim.

⁵ Ismaadutai aapim viagacagi maatadagai taanivurai Diuusi sigai ganmaaquimu. Agai maituu daayi dai maigaducad galidiña.

⁶ Damos caga vaavoitudaitai gaaagai mastaanadagi. Agai ismaacad maicaga vaavoitudai amo imidagai caga vaavoitudiña dai siadiqui camaisi caga, agai arpan ducami uusi aagad ismaacad mosaipaco oiñidiña valli.

⁷ Siora povuaadagi agai mitaagai istatagitodagi isDiuusi maquia agai istumaasi.

⁸ Agai amo imidagai tatagitoiña amo istumaasi dai siadiqui ama maasi agai maimoduucái oidacana vascara.

⁹ Vaavoitudadami soitigami gaaagai isbaigaliadagi cagacara naitai Diuusi agai dai maisiu soiduucái nidi.

¹⁰ Vaavoitudadami ricu ara gaaagai isbaigaliadagi siascad aoodami soiduucái naitadagi vaavoitudaitai agai Suusi Cristo. Vasi vustuidad aricu ugiatai arpan duucái yoosigad vasoi maitavapi cavaca.

¹¹ Mosvusacai tasai dai totoiñdarai dai gaquistudai yoosigai vai suuligai vai camaisigiamascana. Poduucái ara todian duucái ugiatai vustuidad aricu quiaa aata vaaadatai agai.

¹² Siora soimaa taatamadagi dai maivú ñiocadagi Diuusi agai aliassi baigaliadamu. Agai ismaacad istutuidi ispoduucái oidacagi Diuusi maaquimu oigaragai isvascara oidacamu agai Diuusi amadu, poduucái isduucái aagai Diuusi siduñia agai agaicad ismaacad agiadagi.

¹³ Siascad amaadutai soimaasi iduñia aliada mitaagai ispoliada agai isDiuusi poduucái tatagitoituldi. Diuusi tomali amo imidagai mitalagitoi issoimaasi ivuaadagi, dai tomali poduucái mitalagitoituldi agai aa.

¹⁴ Baiyoma siascad amaadutai soimaasi iduñia aliada agai agi poduucái tatagitoi cascad.

¹⁵ Tagitoidagiañdar vusacai soimaascami dai siascad caaliassi arsoimaasi iducamicagi aoodami camaitistutuidi isimiagi Diuusi amadu.

¹⁶ Giñaaduñi maitavar agi ganvupuiirumadada.

¹⁷ Vasi istumaasi cacagaducami ismaacad viaa aatama oidigi daama Diuusi garmaacai. Diuusi iduí tasai dai masaadai dai sisiaavugai dai alia caga dadadacai vasi agai, damos Diuusi vaamioma dadadacai. Gocuudagi ismaacad viaa Diuusi tomali amo imidagai maiugiatai tomali maitutucui. Diuusi vascara garmaacai istumaasi cacagaducami.

¹⁸ Diuusi cagacara garvuvaidi tasvaavoitudagi dai muidutai vaavoituda agai damos aatama arpag vaavoitu. Poduucái ipali agai cascad poduucái ivueeyi.

19 Giñaaduñi siooma arcagai isacagi isñioocadagi dai maitaagai isbacocodagi.

20 Oodami ismaacada bacocorai maitivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi,

21 cascada casiavur maisoimaasi ivuaada. Lagiadvurai aapima Diuusi. Caviaa aapima Diuusi ñiooquida ismaacada grootosi agai. Diuusi viaa guvucadagai daida istutuidi iscagacara gnvuvaidagi isvaavoitudagi aapima ñiooquida.

22 Ivuaadvurai istumaasi aagai Diuusi ñiooquida maisiu moscaca. Siora cacagi dai maitivuaadagi poduca ai lagi gnvupuiirumadai agai.

23 Siora moscacagi Diuusi ñiooquida dai maiaggiadagi agai arapan ducami amo cali ismaacada maa naniidi gaaasi

24 dai casi gaagadagi tuitaragai vai agai mosimiagi abiaadara dai camaitagituagi ismaasi asida.

25 Siora mostagitocagi istumaasi ca Diuusi ñiooquida ismaacada cacacara gnvuvaidi dai calga tagito cacagi dai apiacaga vaavoitudadagi daida ivuaadagi istumaasi aagai Diuusi ñiooquidara agai alia baigaliadamu.

26 Ismaadutai pocaitadagi siarvaavoitudadami dai vaascara vui ñioocada aa lagi gnvupuiirumadai dai poduca vaavoidaragada maisoicai.

27 Diuusi nidi siora soicai aali maidaladami amadu avipiudu siascada soimaa taatamada agai dai mai soimaasi ivueeyi poduca isducai ivueeyi aa ismaacada maiagidi Diuusi. Diuusi pocaiti sai siora poduca ivueeyi agai giaa salicada calga vaavoitudai.

2

1 Giñaaduñi aapima ismaacada vaavoitudai gartaaandamiga Suusi Cristo agai vaa ismaacada salicada viaa guvucadagai aliasi gaagai aapima isvascatali amadugan duucani ijadagi. Maitaagai issioma cacacara nijadagi amoco siaa.

2 Ducami isvaapaquiagi gooca cacali siaaco siaa duutuada aapima Diuusi, amoco argavidamicagi daida roorocagi aaniyugada dai cacagaducagi yuucusida, daida agamai arsoitigamicagi dai cacaliocoidada yuucusucagi.

3 Amaasi mai aapima cacacara miaadagidagi agai ismaacada cacagadu yuucusida dai potadagi: “Tami daiva cacagaducada daicariara”. Daida asoitigami mospotalda aapima: “Maa cai caaca siara daivañi tami davalara”.

4 Poduca aapima maiamadugan duucani nidi vascatati, baiyoma maicalga tatagito aapima.

5 Giñaaduñi cacavurai idi ñiooqui Diuusi covai vuvaitu vaamioma mui soitutuigami dai chilquioma riricu oidigi daama oidacami saagidaindara sai calga vaavoitudaiña agai. Dai vaascara vaamioma arsoiñi isvaavoitudagi oodami Diuusi siviaacagi mui tumiñsi. Diuusi maaquimu vaavoitudadami oigaragai sai gataanaiña agai amadu. Poduca isducai aagai Diuusi siduñia agai gaicada ismaacada lagiadagi.

6 Damos aapima souducai nidi soitutuigami. Tagitadvurai aapima sariricu agai dai soimaasi gnvuiididi alia duudatai dai agai gantavaimaticana aapima dai vaman tutusaiña dudunucamara.

7 Dai agai vaa agai dai vui ñioocai Suusi Cristo ismaacada gaagai issiaa duutuadagi. Suusi Cristo guvucadadadada vapacoñi aapima.

8 Aducai oojisi Diuusi ñiooquidara: “Ogadvurai gnaaduñi poduca masducai gnoigadai aapima lagi”. Issalicada povuaada aapima aida gia calga ivueeyi aapima.

9 Damos ismaiamadugan duucani ijada aapima aida gia soimaasi ivueeyi aapima. Dai poduca aapima arsoimaasi ivuaadami maiagidacai Diuusi ñiooquida.

10 Tomasioor^Λ ismaac^Λda^Λ ^Λagidi istumaasi aagai Diuusi ñiooquidar^Λ dai ^Λmo imidagai maic^Λga iduñiagi tomasi ^Λmo istumaasiar^Λ ^Λgai ducami ismai^Λgiada tomali ^Λmo istumaasi.

11 Diuusi pocaiti sai mait^Λaagai isgoogosi g^Λnducamicagi oodami dai ^Λgai vaa pocaiti ^Λpp^Λ sai maitacoodaiña. Is^Λmaadutai maigoogosi g^Λducamicagi tomasi mosgamuaa v^Λascara^Λ arsoimaasi ivuaadami mai^Λgidacai Diuusi ñiooquida.

12 Aapim^Λ ali^Λsi g^Λaagai isc^Λgac^Λra^Λ oidacagi ^Λpan duucai ^Λgai ismaac^Λda^Λ maat^Λ is^Λmo imidagai Diuusi n^Λida ^Λgai ismaac^Λda^Λ arc^Λga ivuaadami dai ismaac^Λda^Λ armaic^Λga ivuaadami. Diuusi c^Λgac^Λra^Λ g^Λrvuvaidi soimaascamiaiñdar^Λ casc^Λda^Λ istutuidi aat^Λma is^Λgiadagi ñiooquida.

13 Is^Λmaadutai maisoig^Λliadagi aac^Λda^Λ Diuusi maisoig^Λliadamu ^Λgaic^Λda^Λ ^Λpp^Λ d^Λmos sioor^Λ soig^Λliadagi aac^Λda^Λ Diuusi soig^Λliadamu ^Λgaic^Λda^Λ ^Λpp^Λ.

14 Giñaaduñi, ¿tumaasi arc^Λgai ispocaitiadagi ^Λmoco sai vaavoitudai dai maitivuaadagi tomali ^Λmo istumaasi c^Λgaducami? ¿Baisc^Λgac^Λra^Λ vuusaiña ^Λgai poduucai?

15 Ducami is^Λmoco g^Λnaduñi maiviaacagi yuucusi tomali cuaadagai

16 mai ^Λmaadutai aapim^Λ pot^Λdagi: “Diosai, t^Λganapas tudu cuaadagai dai yuucusi”. Mai aapim^Λ maimaquiagi istumaasi v^Λga ^Λgai. Tumaasi soiñana ^Λñiooqui.

17 Poduucai sioor^Λ pocaiti sai vaavoituda dai maisoic^Λdagi g^Λaaduñi tumaasi arc^Λgai vaavoidaragad^Λ.

18 Aapi pocaiti sai c^Λga vaavoitudai dai aan^Λ pocaiti said^Λ ivueeyi istumaasi c^Λgaducami poduucai isduucai Diuusi ip^Λlidi. D^Λmos iss^Λlic^Λda^Λ vaavoitudamudai aapi Diuusi aid^Λ gia ivuaadamudai istumaasi c^Λgaducami poduucai isduucai Diuusi ip^Λlidi. Siuu duucu ivuaada aan^Λ istumaasi c^Λgaducami poduucai isduucai Diuusi ip^Λlidi poduucai g^Λmaat^Λ iñsaan^Λ s^Λlic^Λda^Λ c^Λga vaavoituda Diuusi.

19 Aapi vaavoitudai is^Λmaduga Diuusi, vaavuava. D^Λmos ^ΛDiaavora t^Λaañicaruda vaavoitudai ^Λpp^Λ isoidaga Diuusi dai gigivucui duduaadicuitai.

20 ¿Maimaat^Λ ca^Λ aapi? ¿Ip^Λlidip^Λsi iñsig^Λmaat^Λtuldagi? Sioor^Λ vaavoitudadagi dai maitivuaadagi istumaasi c^Λgaducami, ¿tumaasi arc^Λgai isvaavoitudadagi ^Λgai?

21 C^Λga maat^Λ aapi isg^Λraduñi Avraañicar^Λ ^Λgidiña Diuusi daid^Λ idui g^Λmarac^Λda^Λ isducatai t^Λjai Diuusi vai casc^Λda^Λ c^Λgac^Λra^Λ n^Λidiña Diuusi Avraañi dai pocaiti sai ^Λgai ^Λmo oodami ismaac^Λda^Λ ca^Λma duucai g^Λtagito dai camaisoimaasi ivuaada ^Λgai dai ^Λgidiña Diuusi.

22 Poduucai g^Λmaat^Λ isAvraañi ali^Λ c^Λga vaavoitudai Diuusi dai aid^Λsi podui ^Λgai vaamioma vaavoitu.

23 Dai poduucai ^Λp^Λdui isducatai aagai Diuusi ñiooquidar^Λ ismaac^Λda^Λ pocaiti: “Avraañi vaavoitu Diuusi vai casc^Λda^Λ Diuusi c^Λgac^Λra^Λ n^Λidi ducami istomali ^Λmo imidagai maisoimaasi iduñimudai ^Λgai”. Vai Diuusi g^Λaduñi duucai n^Λidi Avraañi.

24 Camaat^Λ aapim^Λ siDiuusi c^Λgac^Λra^Λ n^Λidi ^Λvaavoitudadami c^Λga ivuaadami duucai maisiu mos^Λca vaavoidaragad^Λ d^Λmos istumaasi c^Λgaducamic^Λda^Λ ismaac^Λda^Λ ivuaadagi ^Λgai ^Λpp^Λ.

25 Poduucai ^Λp^Λdui Raavac^Λda^Λ ^Λgai ^Λmo ooqui tataligami dai c^Λga miaad^Λgi ojootosad^Λ ^Λjudidíu dai aagidi siaa s^Λli iimia ^Λgai sai maivuuna t^Λaan^Λdami. Dai vaavoitu Diuusi casc^Λda^Λ aid^Λ abiaad^Λra^Λ Diuusi ip^Λli is^Λma duucai g^Λtagituagi ^Λgai dai camaisoimaasi ivuaadagi. Diuusi c^Λgac^Λra^Λ n^Λidi Raava dai pocaiti sai ^Λgai ^Λmo oodami ismaac^Λda^Λ ca^Λma duucai g^Λtagito dai camaisoimaasi iuvaada ^Λgai dai ^Λgidi Diuusi.

26 Sioor^Λ vaavoitudadagi dai maic^Λga ivuaadagi ^Λgai maitarc^Λgai vaavoidaragad^Λ, ^Λgai ^Λpan ducami ^Λmo oodami ismaac^Λda^Λ cavusac^Λi ib^Λad^Λ muucucai ^Λgai.

3

1 Giñaaduñi maitaagai issii muidutai armamaatatuldiadamicagi. Camaat aapim sai aatama ismaacada armamaatatuldiadami Diuusi sallaicada soimaasi gartaatamituldagai ismaisalli aagidi aatama ñiooquida agai.

2 Vascatai aatama muiyoco maicanga ivuaadana. Isamaadutai tomali amo imidagai maisoimaasi ñioocadagai agai aramo oodami canga gatagitocami dai canga istutuidi ismaisoimaasi ivuaadagai.

3 Sillascada dacamidacartuda aatama cavayu poduucai istutuidi aatama isiimitudadagai siajaacoga ipaliadagai.

4 Gantagitovar najada vaarcuara ismaacada gaa suudagai daama ajioopai tomasiala gagardu agai dai avalli ismaacada nuitusca ali guvuca vaid aiiimitudadami iimitudai siajaacoga ipaliadagai amo ali taavlacada ismaacada vaarcu uta daja.

5 Poduucai avueeyi ara ganallacada tomasi alidu vascara istutuidi isnaana maasi ivuaadagai.

6 Dai ganalla arapan ducami tai ara. Lachi taicada mamajai gapi oidigi. Ganalla istutuidi isalia soimaasi ivuaadagai poduucai soimaasi ivueeyi oodami. Siasi ucami oidacagai amo oodami amaasi ucami soimaasi ivueeyi nallada Diaavora guvucadadacada.

7 Oodami istutuidi isbai tuutiatudagai tomastuma cacaisi, dai cocoyi, dai ujuurugi, dai cacaisi gaa suudara oidacami, dai cabai tuutiatudaina.

8 Damos ganalla gia tomali amaadutai maitistutuidi isbai tuigatudagai. Ganalla aramo istumaasi ismaacada maibaiga isbai tuigatudagai. Ganallacada oodami ñiooquidi aa oodami dai soigaliatu poduucai isduucai muuquigami.

9 Ganallacada siaa duutudai aatama Diuusi garooga dai agai vaacada ñiooquidi aatama oodami ismaacada Diuusi idui pomaasi ismaasi Diuusi.

10 Gartañicada siaa duutudai aatama Diuusi dai agai vaacada soimaasi ñioocai. Giñaaduñi poduucai gia maitaagai isivuaadagai.

11 ¿Isbai vuusaina agai vaa vagacañiañdara suudagai yoovicami dai sivucami?

12 ¿Giñaaduñi isbai amo iigosi dadda iibiatana uuvasi sillara amo uuvasi dadda bais iibiatana iigosi? Poduucai ara amo vagacañiañdara maivusacai suudagai yoovicami dai sivucami.

13 Isoidacagai amaadutai aapim gansaagida ismaacada canga gatagitocagai agai gaaagai iscagacara oidacagai vai poduucai najadagai aa sirvaavoi iscanga gatagito dai maitaagai isgducada galliadagai. Agai vaa maatadagada maamaatatuldi ismaitaagai isgducada galliadagai.

14 Damos isalia muuquimudad tuigacagai agai dai lagi gavallara tagitocagai vasi dai maitatagitodagai aa maitaagai isgducada galliadagai gamaatadagacada vasi gomaasi aran ducami isyaatagadagai.

15 Googada maatadagai maitaragai ismaacada gamaacai Diuusi goovai mosaroodami oidigi daama oidacami tagitoidada dai goovai agai ismaacada gamaacai aDiaavora.

16 Siaaco coimudad tuutiacagai oodami dai lagi ganvallara tagitocagai vasi dai maitatagitodagai aa ami mosganvupui ñioocaina oodami, daida ivuaadana mui naana maasi soimaascami.

17 Damos agai ismaacada viaa maatadagai ismaacada gamaacai Diuusi agai cagacara oidacana dai maioomaliacana, dai tatagitoina aa, dai lagiñia ganbaitaguucacamiga, dai soiganlidiña aacada dai soicaina dai amadugan duucai naidiña vascatai dai vasi isducatai aagai poduucai ivuaadana.

¹⁸ Dai maicocodaiña aa dai poduucai cʌʌga ivueeyi, ʌgai ipʌlidiña iscʌʌgacʌrʌ oidacagi oodami cascʌʌ.

4

¹ ¿Ducatai gʌncoodaiña aapimʌ? Soimaasi tʌgitoidagai gʌnmaitʌcʌi dai poduucai maicʌʌga ivueeyi aapimʌ.

² Aapimʌ aagaiña ʌmo istumaasi dai mʌsmaitʌnmaquiagi gacoodaiña aapimʌ. Aapimʌ viaaca ʌlidiña istumaasi viaaca gʌnaduñi dai mʌsmaitʌnmaquiagi cocodaiña aapimʌ. Aapimʌ maiviaacana istumaasi ipʌlidi maitaanʌi aapimʌ Diuusi cascʌʌ.

³ Dai mʌstaanʌdagi, Diuusi maitʌnmaacai. ʌgi gʌnvʌʌtarʌ taanʌiña aapimʌ cascʌʌ. Maitavʌr cʌʌgai ispoduucai taanʌdagi.

⁴ Aapimʌ maiʌʌgidi Diuusi. ¿Maitamʌsmaatʌ aapimʌ sai siorʌ ivuaadagi istumaasi ivueeyi ʌgai ismaacʌʌ maiʌʌgidi Diuusi ʌgai vuidʌrʌ vʌʌtʌ Diuusi? Mospoduucai siorʌ ipʌliadagi isivuaadagi istumaasi ivueeyi ʌgai ismaacʌʌ maiʌʌgidi Diuusi ʌgai vuidʌrʌ vʌʌtʌ Diuusi.

⁵ Maisiu mosʌʌgi pocaiti Diuusi ñiooquidʌrʌ: “GʌIbʌdaga ismaacʌʌ ootoi Diuusi sai gʌrʌʌmadu daacana ʌiasi gʌrsoicʌi dai ʌliʌ soigʌʌlidi ʌgai siʌʌscadʌ soimaasi ivuaadagi aatʌmʌ”.

⁶ Diuusi cʌʌgacʌrʌ gʌrnʌidi dai ʌiasi gʌrsoicʌi cascʌʌ pocaiti Diuusi ñiooquidʌrʌ. “Diuusi vuí caatʌ ismaacʌʌ gʌgʌrducʌʌ gʌnʌlidi dʌmos Diuusi soicʌi ʌgai ismaacʌʌ maigʌgʌrducʌʌ gʌnʌlidi”.

⁷ ʌgiadavurai aapimʌ Diuusi dai vuidʌrʌ avʌrvʌʌtʌca Diaavora siʌgai mʌlimu.

⁸ Duudatai avʌrgamamadada siDiuusi gʌnsoicʌdamu dai vaamioma cʌʌgacʌrʌ gʌnnʌijadamu. Dañi aapimʌ soimaasi ivuaadami, ʌma duuquiavʌr gʌntʌtʌgito dai camaisoimaasi ivuaada. Dai aapimʌ ismaacʌʌ ʌgiada ʌliada Diuusi dai soimaasi ivuaada ʌliada ʌpʌ, dagitovurai gosoimaa tʌgitoidagai,

⁹ dai soigʌnʌliada soimaasi ivuaadatai. Siorʌ asʌdagi soimaasi ivuaadatai baiyoma gʌaagai issuaanʌdagi, siorʌ baigʌʌliadagi soimaasi ivuaadatai baiyoma gʌaagai issoigʌʌliadagi.

¹⁰ Maitavʌr gʌgʌrducʌʌ gʌnʌliada vuitapi Diuusi siDiuusi gʌnoigʌldamu dai gʌnsoicʌdamu.

¹¹ Giñaaduñi maitavʌr gʌnñiooquiada aipaco, siorʌ ñiooquiadagi ʌmoco gʌaduñi dai dunucami duucai gʌvuaadagi tʌcaca ʌlidityai gʌaduñi ʌgai vuí ñioocai Diuusi ñiooquidʌ ismaacʌʌ pocaiti sai gʌaagai isoigʌada gʌraaduñi. ʌgai ducami ispocaitiadagi sai Diuusi ñiooquidʌ maitʌrsoiñi. Dʌmos isaapimʌ pocaitiadagi sai Diuusi ñiooquidʌ maitʌrsoiñi dai aapimʌ maiʌʌgidi Diuusi ñiooquidʌ aidʌ gia aapimʌ ʌgi gʌnaagidi isducatai gʌaagai mʌsoidacagi ducami isaapimʌ ʌrdudunucamicagi.

¹² ʌgi Diuusi gamaa gʌñiooqui. ʌgai vaa ʌgai daidʌ ʌrdunucami. ʌgai istutuidi iscʌʌgacʌrʌ vuviadagi oodami siʌʌpʌ ugititudagi. ¿Dai aapimʌ giñaaduñi, ¿moorʌ dai dudunucami duucai daraiʌ ʌlidi aa vʌʌtarʌ?

¹³ Aapimʌ gʌnsaagida oidaga ʌmoco ismaacʌʌ pocaiti: “Sivi siʌpʌ sioroco iimu aatʌmʌ sibʌaaco dai mʌʌca oidacamu ʌmo uumigi dai gaaata vuaadamu dai gamaitʌcʌdamu tumiñsi”.

¹⁴ Dai tomali maimaatʌcatai istumaasi ʌpʌduñiagi siaadiqui aapimʌ maimaata siʌʌscadʌ coiya ʌgai ʌliʌ maitʌvʌpi capacarʌi oodami.

¹⁵ Baiyoma gʌaagai mʌspocaitiadagi: “IsDiuusi ipʌliadagi oidacamu aatʌmʌ daidʌ ivuaadamu imaasi siʌpʌ ʌma maasi”.

¹⁶ Damos aapim^Λ g^Λgarduc^Λda g^Λn^Λlidi dai ^Λagi g^Λnt^Λaan^Λdan duucaⁱ ñioocai dai mait^Λat^Λgitoi isDiuusi ^Λgai dai g^Λnt^Λaan^Λi. Poduucⁱai gⁱa maic^Λagadu.

¹⁷ Sioor^Λ maat^Λtai ivuaadagi istumaasi c^Λagaducami dai maitivuaadagi ^Λgai maic^Λaga ivueeyi.

5

¹ Ca^Λcavurai aapim^Λ riricu. Diuusi s^Λalic^Λda soimaa g^Λntaatamituldamu soimaasi ivuaadⁱtai aapim^Λ c^Λsc^Λda ali^Λasi g^Λaagai iscavami aijig^Λdagi.

² V^Λasi g^Λnvustuidaga duva ^Λgai dai g^Λnyuucusi c^Λc^Λagaduc^Λda maamata ^Λgai.

³ Dai g^Λnooroga dai g^Λnplaataga biitama ^Λgai dai poduucⁱai maat^Λmu aa sial^Λ maic^Λaga tuuti^Λacatadai aapim^Λ dai maisiaa doodai g^Λnvustuidaga dai soiñamudai aa. Diuusi soimaasi g^Λntaatatuldamu. Aapim^Λ mui ^Λmpagi g^Λnvustuidaga sivi cayoga aayi istuigaco Diuusi n^Λida ^Λgai soor^Λ ^Λrc^Λaga ivuaadami dai soor^Λ ^Λrmaic^Λaga ivuaadami.

⁴ Aapim^Λ maiaa nam^Λqui g^Λnpipiooñiga sioor^Λ yoovaiña g^Λn^Λasi, vai ^Λgai aagidi dudunucami vai Diuusi ca^Λ istumaasi a^Λgai ^Λgai. Diuusi ^Λgai dai t^Λaan^Λi v^Λasia^Λcatai.

⁵ Aapim^Λ mui viaacana tumiñsi dai yuucusi c^Λc^Λagaducami tami oidigi daama, dai mosgavagimataiña v^Λasi gomaasi ivueeyi aapim^Λ vai camiaadimi istuigaco Diuusi g^Λn^Λida ^Λgai ismaac^Λda ^Λrc^Λaga ivuaadami dai ismaac^Λda ^Λrmaic^Λaga ivuaadami.

⁶ Aapim^Λ van tutusaiña ismaac^Λda mait^Λristuma ducami dai gata^Λaan^Λiña coodaragai dai maidadagitoiña aapim^Λ is^Λagi g^Λnsoiñagi ^Λgai.

⁷ Giñaaduñi maitav^Λr vuⁱ bacocoda ismaac^Λda soimaasi g^Λntaatamituldi poduquiav^Λr ivuaada asta si^Λasc^Λda diviagi Suusi Cristo maioojodaitai. ^Λsadami g^Λaagai is^Λn^Λaracagi duuqui maivui ñioocaitai Diuusi vaidai aiyagi yoovaragai.

⁸ Casia miaadimi istuigaco divia ^Λgai Suusi Cristo c^Λsc^Λda s^Λalic^Λda g^Λaagai is^Λn^Λaracagi istuigaco diviagi dai mait^Λaagai m^Λsvui bacocodagi ismaac^Λda soimaasi g^Λntaatamituldi.

⁹ Giñaaduñi maitav^Λr g^Λnvupui ñioocada vai Diuusi maisoimaasi g^Λntaatatuldana. Casia miaadimi istuigaco Diuusi n^Λida ^Λgai soor^Λ ^Λrc^Λaga ivuaadami dai soor^Λ ^Λrmaic^Λaga ivuaadami.

¹⁰ Giñaaduñi t^Λgitovurai Diuusi ñiñiooquituldiadamigad^Λ ^Λgai ali^Λ soimaa taata dai maivui bacocoiña ismaac^Λda soimaasi taatamituldiña poduquiav^Λr ivuaada aapim^Λ ^Λrp^Λ.

¹¹ Aat^Λma polidi sai ^Λgai ismaac^Λda soimaa taata dai maivui ñiñio Diuusi ^Λgai ali^Λ baig^Λn^Λlidadai. Aapim^Λ camaat^Λ isducatai Job ali^Λ soimaasi taata dai v^Λasc^Λra maivui ñioo Diuusi dai maat^Λ aapim^Λ ^Λrp^Λ isducatai Diuusi c^Λagac^Λra n^Λidi gooqui^Λra. Diuusi ali^Λ soig^Λlidiña v^Λascataic^Λda.

¹² Sivi giñaaduñi g^Λnaagidamu aan^Λ ^Λmo ñiooqui ismaac^Λda ali^Λasi g^Λaagai ismaat^Λca aapim^Λ. Maitav^Λr aagada Diuusi tomastumaasic^Λda. Mait^Λaagai ispocaitidagi sai c^Λl^Λ maat^Λ Diuusi is^Λrvaavoi istumaasi a^Λgai aapi dai ismait^Λrvaavoicagi vai Diuusi g^Λmuana.

¹³ Is^Λmaadutai aapim^Λ soimaa taatacagi g^Λaagai isgamamadadagi. Dai is^Λmaadutai baig^Λliadagi g^Λaagai isgan^Λadagi siaa duutudai Diuusi.

¹⁴ Dai is^Λmaadutai cococagi g^Λaagai isvaidagi ^Λt^Λaan^Λdamigad^Λ vaavoitudadami vai gamamadana ^Λcoocoad^Λ v^Λatar^Λ dai t^Λidana asaiti daañidat^Λi Diuusi sai duaaidana.

¹⁵ Dai m^Λsi^Λsc^Λda vaavoitudaitai gamamadadagi siDiuusi duaaidamu sivañigamu ^Λgai. Dai Diuusi oig^Λldamu soimaascamigad^Λ ^Λrp^Λ.

¹⁶ Casc^Λda baigav^Λr vuaada ñiooqui m^Λsi^Λsc^Λda soimaasi g^Λnvuiidiadagi aipacoga, dai v^Λascatai av^Λr mamadada vai Diuusi duduaaidana v^Λasi ^Λcococidad^Λ aapim^Λ

gansaagida. Ali guvuca mamadaragad loodami ismaacada caama ducai gatagito dai camaisoimaasi ivuaada agai dai agidi Diuusi.

¹⁷ Diuusi ñiooquituldiadamigada Eliasi roodamicatadai garapan ducai, dai aidasi daanai agai Diuusi sai maiduuduna tai maiduudu vaica uumigi dan tajucami.

¹⁸ Dai gooquiara aidasi daanai agai apamu sai duuduna tai duudu tai baigadui asicami.

¹⁹ Giñaaduñi ismaadutai aapima gansaagida dagituagi gavaavoidaraga vai amai apamu vaavoituldagi

²⁰ maatcavurai aapima isagai ismaacada vaavoituldagi agai ismaacada dagituagi gavaavoidaraga sai agai cagacara vusaitu ibada soimaasi ivuaadami gagavituldaragadaidara dai poducai oigaldicamu soimaascamigada tomasi aliasi arsoimaasi iducami.

Mosacaasi.

Idi arΛapΛgadΛ oojai ismaacΛdΛ ooji Piiduru Λvaavoitudadami vΛΛtarΛ

¹ AanΛ arPiiduru ootosadΛ Suusi Cristo dai gΛnoojidi aanΛ aapimΛ ismaacΛdΛ JerusaleenΛrΛ oidacatadai dai aidasi Λjudidíu soimaasi gΛntaatatuli aapimΛ Λmadu Λgaa vaavoitudadami, aapimΛ sibΛaco iji. Dai sivi aipacoga oidaga aapimΛ PoontarΛ dai GalaasiarΛ dai CapadoosiarΛ dai AasiarΛ dai BatiiñiarΛ.

² Diuusi garooga caΛcovai gΛnvuvaitu aapimΛ poduucai isduucai ipΛlidadai Λgai ΛΛqui abiaadΛrΛ. Diuusi IbΛadΛ Λcovai gΛnvuvaitu mΛsaidΛ ivuaadana aa duiñadΛ dai Λgai apiagΛnsoicΛi iscΛΛgacΛrΛ oidaca aapimΛ mΛsai Λgidiña aapimΛ Suusi Cristo. Suusi Cristo muu curusiaba tai aasi ΛrΛradΛ mΛsai aapimΛ cΛΛgacΛrΛ vu- vacΛna mΛsvaavoitudagi cascΛdΛ Diuusi apiagΛnoigΛldi gΛnsoimaascamiga. Vai Diuusi sΛΛlicΛdΛ cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛijadagi dai gΛniibΛstudacan tadacagi.

³ CΛΛgavΛr ñioocada aapimΛ Diuusi vui Λpan duucai aanΛ. Λgai ΛroogadΛ gartΛaanΛdamiga Suusi Cristo. Λgai duucali ΛSuusi Cristo coidadΛ saagidaiñdΛrΛ cascΛdΛ viaa aatΛmΛ ibΛdagai utudui. Λgai sΛΛlicΛdΛ soigΛΛlidi aatΛmΛcΛdΛ cascΛdΛ. Dai poduucai nΛnΛra aatΛmΛ vaavoitudaitai istuigaco vΛΛscΛrΛ oidacamu aatΛmΛ Diuusi Λmadu.

⁴ Diuusi gΛnmaa oigaragai isiimia aapimΛ tΛvaagiamu dai Λgai Λmadu oidacagi vΛΛscΛrΛ siΛΛscadΛ coiyagi. MΛΛca tΛvaagiarΛ Diuusi Λmadu camaisoimaasi ivuaadamu tomali Λmaadutai. Dai vΛΛscΛrΛ baigΛnΛliadamu vΛΛscatai aapimΛ. AapimΛ arDiuusi maamaradΛ cascΛdΛ.

⁵ AapimΛ vaavoitudai isDiuusi arcΛΛgacΛrΛ gΛnvuviadami cascΛdΛ Λgai gΛnnuucada aapimΛ gΛguvucadagacΛdΛ. SiΛΛscadΛ Λpamu diviagi Suusi Cristo cΛΛgacΛrΛ gΛnvuvaidamu aapimΛ soimaasi ivuaadami saagidaiñdΛrΛ dai maatΛmu aapimΛ istumaasi cΛΛgaducami istumaasi Diuusi iduñia agai aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ.

⁶ VΛΛsi imaasicΛdΛ avΛr baigΛnΛliada aapimΛ tomasi sivi chiΛΛqui uumigi gΛaagai issoimaa taatagi aapimΛ mui naana maasi.

⁷ SiΛΛscadΛ soimaa taatamadagi oodami poduucai gΛmaata issΛΛlicΛdΛ vaavoitudai ischo ΛpΛ. GΛnvaavoidaraga ΛrΛpan ducami ooro gΛmΛmΛldi vai Λcovai vusacΛi goΛΛ ooro. Poduucai aapimΛ siΛΛscadΛ soimaasi taatamadagi apiaΛΛgigitai Diuusi cΛΛ maata issΛΛlicΛdΛ vaavoitudai. Dai poduucai gΛvaavoidaraga vaamioma cΛΛgadu sioro. Ooro gia uugiatai vai gΛnvaavoidaraga gia cho. Siora soimaasi taatamadagi dai apiaΛΛgiadagi Diuusi dai siΛΛscadΛ diviagi Suusi Cristo Λgai potΛΛdamu isaliΛ cΛΛga idui, dai aagidamu Λgai aa ΛpΛ.

⁸⁻⁹ AapimΛ mainΛiditai Suusi Cristo vΛΛscΛrΛ siaa duutudai dai oigΛdai, tomasi maiquiaa nΛldi aapimΛ Λgai vΛΛscΛrΛ vaavoitudai vai poduucai cΛΛgacΛrΛ gΛnvuvaidana. Dai cascΛdΛ vaavoitudai aapimΛ sai Λgai cΛΛgacΛrΛ gΛnvuvaidana. Dai cascΛdΛ aliΛ baigΛnΛlidi aapimΛ dai maitΛtΛgai ñiooqui isducatai aagidagi aa, mΛsaliΛ baigΛnΛlidi.

¹⁰ ΛΛquioma Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ gaaagidi isDiuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnvuvaida agai aapimΛ gΛnaajagΛitadai ismaatiagi isducatai Diuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnvuvaida agaitadai. Λgai Λgi caagaitadai gomaasi dΛmos maicΛΛga maata caΛcatadai.

¹¹ Diuusi IbΛadΛ, Λgai vaa ismaacΛdΛ Λmadu daja Suusi Cristo, maatΛtuli gΛñiñiooquituldiadamiga isducatai ΛCristo soimaa taata agaitadai dai goquiarΛ Diuusi maquia agaitadai Λmo sΛΛlicami tΛvaagiarΛ. Dai Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ aliΛsi gΛnaajagΛitadai ismaatiaga siora arCristoca agaitadai dai siΛΛscadΛ divia agaitadai.

12 Dai Diuusi Ibada aagidi agai sai ñiooqui vaamioma araatama garvatara siagai. Dai vasi imaasi ismaacada gaaagidiña Diuusi ñiooquituldiadamigada aragai vaa ismaacada casi gnaagidi Diuusi ñiooquituldiadamigada sividada. Agai gnaagidi isSuusi Cristo arcaagacara vuviadami dai Diuusi ootoi gaibadaga tavaagiaiñdara vai agai guvucadadada aagaiña ñiooquituldiadamigada. Dai Diuusi tavaagiaru ipaliditadai ismaata cacagi vasi istumaasi aagai aquida Diuusi ñiooquituldiadamigada.

13 Cascada vasi imaasica taitodavurai aapima isdivia agai Suusi Cristo bai ganduuca dai naraca vaavoitudaitai issalica cagacara gannijada agai agai silascada diviagi. Maitavar taitoda istumaasi soimaascami dai cagacara avaroidaca.

14 Agiadavurai aapima Diuusi dai camaitivuaada vasi istumaasi ivuaadana maiquiaa maatacai maataatuldaragada Suusi Cristo.

15 Diuusi covai ganvuvaitu aapima cascada avar anpan duuca ivuaada Diuusi. Agai tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi.

16 Caa maata aapima iscaoja Diuusi ñiooquituldiadamigada istumaasi aagai Diuusi dai pocaiti: “Cagacara avaroidaca aapima dai maisoimaasi ivuaada, ana tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi cascada”, ascaiti Diuusi.

17 Diuusi agai dai nidi vasi istumaasi ivueeyi vascatai amadutai isbai caga ivueeyi ischo ara. Dai ismaacada maicaga ivueeyi Diuusi soimaasi taatamituldi tomasi arricu sarsoitutuigami, saraaliducami, sargarducami, dai ooci dai calali vasi soimaasi taatamituldi Diuusi dai agai argaroga cascada siaa duutuada aapima Diuusi quiaa oidacatai tami oidigi daama.

18 Anpan duuca oidacana aapima ganlaqui aadunaru dai caga maata aapima sai istumaasi ivuaadana maitansoicaiña iscagacara vuvaquiagi aapima. Damos Diuusi cacagacara ganvuvaitu masai camaipoduuca oidacana. Caa maata aapima isSuusi Cristo gaa namaqui cagacara ganvuvaidaraga namagada aidamasi muaa curusiaba, dai maisiu oocada tomali plaatacada istumaasi uugiat.

19 Suusi Cristo gamuaatu maitarsoimaasi iducamicatai poduucacai isduucacai coodaiña ajudidiu aali cañiru ismaacada maitarcoococoidada sai Diuusi oigaldana soimaascami-gada.

20 Maiquiaa calvacai oidigi abiaadara Diuusi camaatacatadai ispoduucacai aradunia agaitadai Suusi Cristocada damos agai cayoga ugitaicai oidigi divia dai cagacara ganvuvaida agai.

21 Diuusi duaacali Suusi Cristo coidada saagidaiñdara dai maa amo sallicami tavaagiaru cascada caga vaavoitudai aapima Diuusi dai nara masilascada amadu oidaca agai.

22 Diuusi caigali gansoimaascamiga agiditai aapima ñiooquida, Diuusi Ibada gansoicai cascada, mai cascada aapima sallicada oigadai gnaaduni. Apiavar caga ganoigada aapima aipacoga.

23 Diuusi ganmaa ibadagai utudui aidasi vaavoitu aapima ñiooquida. Gandada maitanmaa idi ibadagai utudui.

24 Mospoduucacai oja amo Diuusi ñiooquituldiadamigada: Vasi oodami arapan ducami vasoi. Avasoi gaquisarai daida oodami cooyi. Dai vasi istumaasi viaa oodami arapan ducami yoosigai. Yoosigai gaquisarai dai uugiat vai istumaasi viaa oodami uugiat.

25 Damos Diuusi ñiooquida vascara arvaavoi. Asduu oja amo Diuusi ñiooquituldiadamigada. Dai agai vaa ñiooqui agai masmaacada gnaagidi aapima.

2

¹ CascadΛ casiavΛr maisoimaasi ivuaada, tomali maivupuiirumadada aa mastumaasi aagadagi vΛrai gomaasi ivuaada, dai maitavΛr coimudadΛ tuutiaca, dai maiñiooquiada aa.

²⁻³ CΛΛ maatΛ aapimΛ isDiuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛidi cascadΛ aliΛsi glaagai ismaatΛcagi iscaiti Diuusi ñiooquidΛ dai ΛΛgaidagi mospoduucai vaamioma cΛΛga oidacana oodami isducatai Diuusi ipΛlidi vai Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaidagi.

⁴⁻⁸ Dañi poduucai ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ Diuusi ñiooquidΛrΛ iscaiti Diuusi: AanΛ ootosdi Λjudidíu Λmo sΛΛlicami viaacami ismaascadΛ Λcovai vusaitu aanΛ.

SΛΛlicadΛ cΛΛ tuiga Λgai.

VΛΛsi siorΛ vaavoitudagi Λgai maiviaacamu istuusi siaa ΛΛradagi vaavoitudacai, ascaiti Diuusi.

Asduu ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ. CascadΛ aliΛ cΛΛ tuiga Λgai aapimΛ gΛnvui ismaacadΛ vaavoitudai dΛmos aa vui ismaacadΛ maivaavoitudai Λgai aliΛ soimaa taatamituldi. Mospocaiti Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ:

ΛsΛΛlicami viaacami ismaacadΛ dai Diuusi muidutai gajiaadΛrΛ vipieeyi.

Dai Λgai ΛrΛgai vaa ismaacadΛ vaamioma tΛaanΛi.

Dai pocaiti ΛΛpΛ:

SiorΛ gajiaadΛrΛ vipiaadagi gosΛΛlicami viaacami sΛΛlicadΛ soimaa taatamu.

Dai iimia agai ΛDiaavora ΛΛmadu.

Ascaiti Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ. VΛΛsi imaasicadΛ avΛrvaavoitudada dai ΛΛgiada aapimΛ Suusi Cristo. Λgai ΛrΛgΛΛ guvucadagai viaacami ismaacadΛ vΛΛscΛrΛ cΛΛ tuiga dai tomastuigaco oidaga. Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidi Λgai. Diuusi Λco vusaitu sai tΛaanΛiña oodami dΛmos muidutai gajiaadΛrΛ viaa tomasi cΛΛ maatΛcatadai. AapimΛ Λmo siΛΛgΛmΛ gΛnducami vaavoitudaitai Suusi Cristo. Dai Diuusi Λcovai gΛnvuvaitu aapimΛ dai gΛnmaa ibΛdagai utudui mΛsaidΛ ivuaadana Diuusi aa duiñdadΛ dai mΛsaidΛ ΛrpipiooñigadΛcana dai mΛsaidΛ ivuaadana istumaasi Λgai ipΛlidi dai mΛsaidΛ siaa duutudaiña aapimΛ Diuusi. AapimΛ cΛΛga istutuidi isivuaadagi vΛΛsi gomaasi. Suusi Cristo IbΛadΛ gΛnΛΛmadu daja cascadΛ. VΛΛsi gomaasi aliΛ oojoidi Diuusi.

⁹ DΛmos aapimΛ ΛrΛmo oodami ismaacadΛ Diuusi Λcovai vuvaitu daidΛ ΛrmaamaradΛ Diuusi. DaidΛ ΛrΛpan ducami aapimΛ Λjudidíu papaaligadΛ ismaacadΛ ivuaadatadai Diuusi aa duiñdadΛ, mai aapimΛ gaaagiada istumaasi gΛgΛrducami ismaacadΛ ivueeyi Diuusi. Diuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnvuvaitu aapimΛ gΛnsoimaascamigaiñdΛrΛ dai sivi maatΛ aapimΛ ñiooquidΛ.

¹⁰ ΛΛquioma aapimΛ maitΛrmaamaradΛcatadai Diuusi dai sivi casi ΛrmaamaradΛ aapimΛ Diuusi. ΛΛquioma tomali Λmaadutai maisoigΛΛlidiña aapimΛcadΛ dΛmos sivi Diuusi soigΛΛlidi aapimΛcadΛ.

¹¹ Giñaaduñi aapimΛ aliΛ tΛtΛgitoi mΛsimo imidagai tΛvaagianana oidaca agai dΛmos aapimΛ quiaa tami oidigi daama oidaga, cascadΛ gΛndaanΛi aanΛ mΛsai maigoogosi gΛnducamicana. CamaatΛ aapimΛ isgΛagai isapiagΛnaajagΛdagi dai maisoimaasi ivuaadagi.

¹² CΛΛgacΛrΛ avΛroidaca aapimΛ Λgai saagida ismaacadΛ maivaavoitudai Diuusi vai siΛΛscadΛ gΛnvui ñioocada Λgai ducami siΛrsoimaasi ivuaadamica aapimΛ vΛΛscΛrΛ nΛijadamu Λgai isaliΛ cΛΛgacΛrΛ oidaga aapimΛ dai poduucai siΛΛscadΛ diviagi Diuusi dai nΛida agadagi ismaacadΛ ΛrcΛΛga ivuaadami dai ismaacadΛ ΛrmaicΛΛga ivuaadami Λgai siaa duutuadamu Diuusi.

¹³ CAA maata aapimaa isDiuusi ipalidi isvAAscatai AAgiadagi dudunucami cascada avAArAAgiada aapimaa vAAasi AtAtAaanAdami ismaacada darasai Aoodami tomasi AAAbaitAAacamigada Aromamano.

¹⁴ SiA sonAAga guucacami ismaacada tAAaanAi AbaitAAacamigada Aromamano sai soimaa taatatuldana Agai ismaacada soimaasi ivueeyi dai sai cAAgacAAga nAidiña ismaacada cAAga ivueeyi.

¹⁵ Diuusi ipalidi iscAAgacAAga oidaca aapimaa vai poduucai Agai ismaacada vupuiiruga dai maivaavoituda Alidi Diuusi ñiooquidA maitAnñiooquiadagi.

¹⁶ Dudunucami maivaamioma gataaanAi siDiuusi dAamos vAAscAAga gAAagai mAAscAAgiadagi dai maisoimaasi ivuaadagi. Diuusi AAragai ismaacada vaamioma gataaanAi dai aapimaa AAripipiooñigada Diuusi. AAgiadavurai Agai.

¹⁷ SiaavAAr duutuada aapimaa vAAasi oodami. OigAAadavurai vAAasi gAAnaaduñi vaavoitudadami. AAbiadavurai Diuusi dai siaavAAr duutuada AbaitAAacamigada Aromamano.

¹⁸ Aapimaa ismaacada AAripipiooñi AAgiadavurai gAAnaamu dai siaavAAr duutuada maisiuu mosAAcaasi Agai ismaacada cAA tuutuiga, ismaacada tAAAAañicui dai oomaliga AApa.

¹⁹ Diuusi cAAgacAAga nAidi vAAscatai ismaacada iduñia Alidi istumaasi ipalidi Diuusi dai maisoimaasi ivuaadatai vai vAAscAAga aa soimaasi taatamituldi dai vAAscAAga maivui ñioocai Diuusi.

²⁰ DAAmos isaapimaa soimaasi ivuaadagi mai cascada soimaasi gAAntaatatuldagitomasi maivui ñioocai aapimaa Diuusi. ¿Tumaasi AArcAAgai gomaasi? DAAmos isaapimaa cAAga ivuaadagi mai vAAscAAga soimaasi gAAntaatamituldiadagi dai vAAscAAga maivui ñioocada aapimaa Diuusi Agai sAAlicada cAAgacAAga gAAnAAijadamu.

²¹⁻²³ Diuusi cAAgacAAga gAAnvuvaitu mAAsai poduucai ivuaadana aapimaa. Cristo sAAlicada soimaa taata mAAsai cAAgacAAga vuvacana aapimaa. Tomali Aamo imidagai maisoimaasi idui Agai dai tomali Aamo imidagai maiyaata dai aidasi Aoodami sigalnaasi ñiooqui aagidi Agai maiagidi tomali Aamo ñiooqui sigalnaascami. Dai aidasi Aoodami soimaa taatamitulditadai Agai maipotAtadai issoimaasi taatatulda Agai AApa. Baiyoma Agai dagito sai Diuusi bai duuna cAA maatacatai isDiuusi vAAscAAga cAAga ivueeyi. Dai Diuusi ipalidi mAAsi aapimaa poduucai ivuaadagi AApa.

²⁴ AatAAma aliA soimaasi ivueeyi cascada soimaa taataragaitadai dAAmos Cristo soimaa taata curusiaba tAAsai aatAAma cAAgacAAga vuvacana dai poduucai camaitAArsoimaasi iducamicana aatAAma dai saidA ivuaadana aatAAma istumaasi Diuusi ipalidi. Aidasi gAAmuaatu Suusi Cristo curusiaba poduucai cAAgacAAga gAArvuvaitu gAArsoimaascamigaiñdAAga.

²⁵ MoscAA maata aatAAma tAAsmaiquiaa cAAgacAAga vuvacacai aatAAma maivaavoitudaiña tomali maiAAgidiña Suusi Cristo dAAmos sivi caama duucai gAArtAAgito aatAAma dai camaisoimaasi ivuaadaragai dai cavaavoitudai dai AAgidi aatAAma Suusi Cristo. Suusi Cristo gAArnuucada aatAAma AApan duucai isduucai nucada Aamo pastuuru gAAsosoiga cañiiru dai cAAgacAAga gAArvuvaidi.

3

¹⁻² Poduucai AApa aapimaa ooqui cuucunacami AAgiadavurai gAAncuucuna vai poduucai isAAmaadutai maivaavoitudadagi Diuusi ñiooquidA vaavoitudadagi nAiditai mAAscAAgacAAga oidaga aapimaa dai siaa duutudai tomasi aapimaa maiagidi Diuusi ñiooquidA.

³ MaitavAAr mostAAgitoda mAAsducatai gAAngagasiuva Agai dai mAAsmaasi gAAnaada Agai yuucusi dai mAAsmaasi gAAnaada Agai babaivucai dai nanaacagi gomaasi maitAArsoiñi.

⁴ Baiyoma gAAagai mAAstAAgitodagi mAAsducatai oidaga. MaitavAAr gAAgAArducada gAAnAAliada tomali maioomaliaca. Gomaasi Agai istumaasi aliA oojoide Diuusi.

⁵ Λαquioma poduucai oidacana ooqui ismaacαΔα αλgidiña Diuusi. Αgai σααlicαΔα vaavoitudaiña Diuusi dai αλgidiña γαncuucuna.

⁶ Potuigacana Saara ααα αgai cααga αλgidiña Avraañi dai siaa duutudaiña. Aapimα potuutiacamα ααα μαscααgacααα oidacagi dai maiααbiadagi tomali αμαadutai.

⁷ Dai aapimα cαcααli ooñiacami ααα cααgacααα avαα nαijada γαnooñiga dai siaa duutu-ada maisiu mosαcaasi maisi guupuacatai αgai. Diuusi cααgacααα vuvaitu αgai ααα sai vααscααα oidacana αgai ααmadu γαααpan duucai cascαΔα. Poduuquiavαα ivuaada vai tomali αmo istumaasi maisobicαiña γαnmamadaraga.

⁸ Maitavαα γαncocoadα. Dai soigavαα γαααliada γαααaduñicαΔα dai aipaco γαnoigααα αmo siααgααα duucai. Cααgavαα tuutiaca vααscatai vui dai maigαγαrducαΔα γαααliada.

⁹ Isαμαadutai soimaasi γααvuiidiadagi aapimα maitααgai ispoducai ivuiidiadagi aadαα. Dai isαμαadutai γααñiooquiadagi aapimα maitααgai isñiooquiadagi. Diuusi αcovai γααvuvaitu aapimα dai γααsoiña αgai cascαΔα daααdavurai Diuusi sai soiñana αgai ααα.

¹⁰ Pocaiti Diuusi ñiooquidαα:

Sioorα sioma oidaca αliadagi maitααgai issoimaasi ñioocadagi dai maiyaatagαdagi.

¹¹ Maitααgai issoimaasi ivuaadagi mosαca istumaasi cααgaducami.

Γααgai istomali αmo imidagai maitacocoadagi.

¹² Diuusi nuucada ismaacαΔα maitααsoimaasi ivuaadami.

Dai caαcana siuu duucu gamamadada αgai.

Dai αgai vuidαα caatα ismaacαΔα ααsoimaasi ivuaadami.

Ascaiti Diuusi ñiooquidαα.

¹³ Isvααscααα cααgacααα oidaca aapimα baitoma maitiipucamu sioorα soimaasi γααtaatamituldiadagi,

¹⁴ dαmos isvααscααα soimaasi γααtaatamituldiadagi ααmoco tomamas cααgacααα oidaga maitavαα ααbiada dai maitavαα vuamαα αliada Diuusi cααgacααα γαααijadamu cascαΔα vααscααα baigααliadamu aapimα.

¹⁵ Dai siaavαα duutuada aapimα γααααααdamiga Suusi Cristo. Vααscααα avαα bai γααduuca dai αα noragida sioorα γαααcacadagi μαstuisi tagito isvααscααα oidacagi Diuusi ααmadu. Dai maitavαα γαγαrducαΔα γαααliada dai siaavαα duutuada αgai ismaacαΔα γαααcacadagi.

¹⁶ Cααgacααα avαα oidaca μαsducatai maatαcagi μαsmaisoimaasi ivueeyi, vai poduuc-ai sioorα γααñiooquiadagi cααgacααα oidacatai aapimα vaavoitudaitai Suusi Cristo siaa ααααα Diuusi vui.

¹⁷ Sioomα ααcααgai issoimaa taatamadagi cααga ivuaadatai isDiuusi poduuc-ai ipαliadagi issoimaa taatamadagi soimaasi ivuaadatai.

¹⁸ Tomasi Suusi Cristo maitααsoimaasi ivuaadami vααscααα γαααααα. Oodami ααsoimaasi ivuaadami cascαΔα. Suusi Cristo γαααααα sai oodami cααgacααα vuvacααα daidα ααDiuusi maamaradαcana.

¹⁹ Aidαsi maiquiaa duaaca Suusi ibααα ii siaaco maa maisapi coidαα iibααα dai aagidi αmo istumaasi istumaasi Diuusi ipαlidi ismaatαca αgai.

²⁰ Αgai maiααgi Diuusi aidαsi oidacatai Noéααα. Diuusi maisoimaa taatatuli αoodami aidαsi Noé ivuaadatadai αγαα vaarcu asta aidαsi naato Noé αγαα vaarcu is-μαacαdααα vaa αgai ααmadu cuvaracami aduñdα aidαsi tαvααpi duudu vaidα αvaarcu suudagi daama αimαraiña poduuc-ai cααgacααα vuvaja αgai.

²¹ Dai poduuc-ai sivi aatααα γααvαααconai suudagicαΔα dai cααgacααα vuvacαi vaavoit-udaitai isSuusi Cristo duaaca coidαα saagidaiñdαα. VacuanaragaicαΔα maivuaααi gatucuraga baiyoma poduuc-ai cαα maatα oodami isaatααα daααi sai γααoigαdααα γαααsoimaascamiga.

²² Suusi Cristo caii tavaagiamu dai malla ca daja salla isa padara Diuusi dai taana vassi Diuusi tatalaanicaruda dai vassi dudunucami ismaacada ami daraaja.

4

¹ Poduucai isduucai soimaa taata Suusi Cristo aapima lapa glaagai isbai ganducagi dai soimaa taatagi. Agai ismaaca soimaa taatamai gajiaadara vipieeyi vassi istumaasi soimaascami.

² Dai maitivuaadana mosacaasi istumaasi lagi lagi ipaliadagi, baiyoma ivuaadana lagi istumaasi Diuusi ipalidi.

³ Aapima laquioma ivuaadana istumaasi ipalidina lapan duucai lagi ismaacada maiagidi Diuusi camaitaagai maspoduucai ivuaadagi. Aliasi arsoimaasi ivuaadamicana aapima dai googosi ganducamicana dai navacoitracana dai aapima ivuaadana mui naana maasi ooodaicada dai uusicada dai siaa duutudaina gandidiuusiga duucai, gomaasi alia daidi Diuusi vassi oidi daama oidacami.

⁴ Lagi ismaacada maiagidi Diuusi maimaata istuisida camailapan duucai soimaasi ivueeyi aapima lagi lamadu cascada ganñiooquidi lagi.

⁵ Damos aimu istuigaco vuidara guuquiva agai lagi Diuusi, dai Diuusi aagidamu ismaacada canga ivuaadana dai ismaacada maicanga ivuaadana. Diuusi cabai gduu dai aagida agai vassi duduaacada dai coidada ismaacada canga ivuaadana dai ismaacada maicanga ivuaadana.

⁶ Muidutai ismaacada cacoi aidasi maiquiaa coi lagi ca Diuusi ñiooquida dai poduucai ismaacada vaavoitu vascara oidaca agai Diuusi lamadu lapan duucai Diuusi, Diuusi tomastuigaco oidaga. Vassi oodami viaa iscoiyagi poduucai soimaa taatatuldi Diuusi cascada.

⁷ Casi miaadimi istuigaco ugitia agai vassi istumaasi cascada cagacara avar oidaca aapima dai maitatagitoda istumaasi soimaascami ganuucadacavurai dai maisoimaasi ivuaada baiyoma avar gamamadada.

⁸ Damos sioma glaagai masoigadagi ganaaduñi. Siora oigadai ganaaduñi canga gaoigaldi lapa massoimaasi ivuiidiadagi.

⁹ Baiganliaracada avar ganmiaadagiada aipaco ganquiquilara.

¹⁰ Vassi oodami maata amo istumaasi dai poduucai istutuidi issoicadagi aa. Diuusi poduucai idui cascada. Vascatai glaagai isaipacoga gansoicadagi isducatai istutiadagi. Poduucai vascatai ivueeyi laa duiñdagai ismaacada Diuusi ipalidi saida ivuaadana.

¹¹ Siora arñiooquituldiadamigadacagi Diuusi glaagai iscanga agadagi istumaasi Diuusi ipalidi. Siora soicadagi iscanga aagadagi vai poduucai vasicada istumaasicada ivueeyi aatama vascara siaa duutudai aatama Diuusi. Suusi Cristo aragai ismaacada garsoicai iscanga ivuaada aatama vassi istumaasi. Aliasi glaagai isvascatai siaa duutuadagi Diuusi. Diuusi aragai dai tomastuigaco taana oidi daama dai tavaagilara.

¹² Giñaaduñi maitavar vuaam anliada tomali maiduduaadicuda masiascada soimaasi taatamadagi. Diuusi lagi dai soimaasi gantaatamituldi nada lilitai masabai sallaicada vaavoitudai. Gomaasi glaagai sipaduñiagi vassi vaavoitudadamicada.

¹³ Baiyoma avar baiganliada masiascada soimaa taatamadagi. Aapima soimaa taatamai lapan duucai Suusi Cristo cascada. Dai poduucai baiganliadamu aapima lapa siascada diviagi Suusi Cristo dai vascatai siaa duutuda agai.

¹⁴ Massoimaasi ñiooqui ganaagiadagi vaavoitudaitai aapima Suusi Cristo glaagai masbaiganliadagi. Diuusi Ibada aliasi dadadacai dai ganama daja cascada glaagai masbaiganliadagi. Lagi ismaacada soimaasi ñiooqui ganaagiadagi lagi ñiooquidi Diuusi Ibada, damos aapima siaa duutudai Diuusi Ibada.

¹⁵ AapimΛ gΛaagai issoimaa taatamadagi dΛmos maisiu soimaasi ivuaadatai tomali gacoodacamicatai tomali Λsivucatai tomali gΛvapasaitai aa aa duiñdadΛΓΛ.

¹⁶ DΛmos siooΓΛ soimaa taatamadagi vaavoitudaitai Suusi Cristo Λgai maitΛaagai issiaa Λradagi, baiyoma gΛaagai isiaa duutuadagi Diuusi, vaavoitudai Λgai Suusi Cristo cascΛdΛ.

¹⁷ Caaayi istuigaco Diuusi nΛida agai Λoodami sabai cΛΛga ivuaadana ismaicΛΛga ivuaadana ΛΛpΛ. ΛpΛga nΛida agai Λgai vaavoitudadami dai gooquiΛΓΛ Λgai ismaacΛdΛ maitΛrvaavoitudadami dai soimaa taatatulda agai ismaacΛdΛ maicΛΛga ivuaadana. DΛmos isDiuusi soimaasi gΛrtaatamituldi aatΛmΛ ismaacΛdΛ Λrvaavoitudadami, vaamioma soimaa taatatuldamu agai ismaacΛdΛ maiΛΛgidi.

¹⁸ ΛcΛΛga ivuaadami avΛnacai istutuidi iscΛΛgacΛΓΛ vuvacΛna.

¹⁹ IsDiuusi ipΛliadagi isΛvaavoitudadami soimaasi taatamadagi vΛΛscΛΓΛ gΛaagai isΛvaavoitudadami apiacΛΛgacΛΓΛ oidacagi, vaavoitudaitai isDuusi nuucada. Diuusi idui oodami dai sΛΛlicΛdΛ cΛΛgacΛΓΛ nΛidi ismaacΛdΛ vaavoitudai.

5

¹ GΛnmaaquia iñΛlidi aanΛ ñiooqui aapimΛ vaavoitudadami gΛntΛtaaanΛdamiga. AanΛ ΛΛpΛ ΛrtaaanΛdami Λpan duucaι Λgai. DaidΛ ΛrnΛijadami isducatai soimaa taata Suusi Cristo dai aanΛ ΛΛpΛ ΛΛmadu daacamu Suusi Cristo vΛΛsi vaavoitudadami ΛΛmadu.

² AapimΛ tΛtaaanΛdami nuucadacavurai govaavoitudadami ismaacΛ tΛaanΛi. Aliasi gΛaagai mΛsbaigΛnΛliaragacΛdΛ ivuaadagi isducatai Diuusi ipΛlidi, dΛmos maisiu guvucadagaiΛdΛ, tomali maisiu mosgamaitΛa Λlidityai tumiñsi. BaigΛnΛliaragacΛdΛ avΛrivuaada gΛnaa duiñdaga,

³ maitavΛr soi duucaι nΛijada dai maitavΛr soi vuaada baiyomavΛr cΛΛgacΛΓΛ oidaca vai poduucai oidacana gogaa vaavoitudadami ΛΛpΛ.

⁴ Dai poduucai siΛΛscadΛ diviagi Suusi Cristo Λgai gΛndadadaquituda agai Λpan duucaι Λgai dai vΛΛscatai siaa gΛnduutuadamu aapimΛ ΛΛpΛ.

⁵ Poduucai ΛΛpΛ aapimΛ gΛgΛΛli ΛgΛiadavurai gΛntΛtaaanΛdamiga aipacoga avΛr gΛnsoicΛda maigΛgΛrducΛdΛ gΛnΛlidityai.

Diuusi soicΛi ismaacΛdΛ maigΛgΛrducΛdΛ gΛnΛlidi.

Dai Λgai vuidΛrΛ caata ismaacΛdΛ gΛgΛrducΛdΛ gΛnΛlidi.

⁶ Dai maitavΛr gΛgΛrducΛdΛ gΛnΛliada Diuusi vui. Λgai alia viaa guvucadagai dai Λmo imidagai siΛΛscadΛ Λgai ipΛliadagi gΛnmaaquimu Λmo sΛΛlicami.

⁷ MaitavΛr vuaam ΛnΛliada tomali Λmo istumaasicΛdΛ Diuusi Λgai dai gΛnsoicΛi dai gΛnnuucada.

⁸ CΛΛgavΛr gΛntΛtagitoca. GΛnsaayu ΛDiaavora tomasiaacoga aimΛrai dai gaagai siooΓΛ soimaasi iduiñdagi cascΛdΛ gΛnnuucadacavurai.

⁹ Dai maitΛndadagitoda issoimaasi gΛnduiñtuldayi Λgai, baiyomavΛr apiacΛΛga vaavoitudada maatΛcatai isvΛΛscatai gΛnaaduñi vaavoitudadami vΛΛsi oidigΛrΛ soimaasi taatamai gΛnΛpan duucaι.

¹⁰ Dai mΛsiΛΛscadΛ casoimaasi taatagi bai tΛvΛpi Diuusi bai duñia agai gΛniibΛdaga sipoducaι cΛΛga ivuaadamu aapimΛ gΛnaa duiñdaga dai Diuusi cΛΛga gΛnvaavoitulda agai dai cΛΛga gΛnmaaquia agai tΛgitoidagai. Diuusi Λgai dai cΛΛgacΛΓΛ gΛnΛidi dai gΛnvai mΛsai iimΛna tΛvaagiamu dai ΛΛmadu daraajana Λgai dai Suusi Cristo tomastuigaco.

¹¹ Aliasi gΛaagai isvΛΛscatai siaa duutudagi Diuusi. Diuusi ΛrΛgai dai tomastuigaco tΛaanΛi oidigi daama dai tΛvaagiΛrΛ.

¹² AanΛ gΛnooji idi ali oojai dai SilvaanocΛdΛ gΛnootosi. Goovai ΛrgΛraduñi vaavoitudadami dai cΛΛga tuiga. Dai idi oojiΛrΛ gΛnmaa aanΛ ñiooqui dai gΛnaagidi sai Diuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛidi dai poduucai maatΛcamu aapimΛ isDiuusi sΛΛlicΛdΛ gΛnoigΛdai. Dai apiavΛr cΛΛga vaavoitudadada isDiuusi gΛnoigΛdai.

¹³ Idi vaavoitudami ismaacΛdΛ tami BavilooniΛrΛ daraaja DiuuscΛdΛ gΛnviaatuldi. Diuusi Λcovai vuvaitu idi Λpan duucai aapimΛ. Marcusi ismaacΛdΛ giñmara gΛducami DiuuscΛdΛ gΛnviaatuldi ΛpΛ.

¹⁴ BaigΛnΛliaragacΛdΛ gΛnviaatuldiada dai apiavΛr gΛnoigΛada aipacoga.

AanΛ ipΛlidi isvΛΛscatai aapimΛ ismaacΛdΛ vaavoitudai Suusi Cristo baigΛnΛliadagi. MosΛcaasi.

Idi arloojai gotordad ismaacada ooja Piiduru

¹ Aan arSimuñi Piiduru Suusi Cristo ootosada daida arpiooñigada. Aan ganoojidi idi oojai aapima vaavoitudadami ismaacada caga vaavoitudai garapan duucal. Diuusi garooga amadu Suusi Cristo cagacara garvuviadamiga sallaicada ivueeyi amo istumaasi cagaducami aatamacada garsoñacal tsai aran duucal vaavoitudana. Casada gamaata isagai amadugan duucal garnadi.

² Aan ipalidi isDiuusi vaamioma cagacara gannajadagi vai vaamioma ganiibastacan tadacagi ganiibadaga maatacatai Diuusi amadu Suusi gartaanadamiga.

³ Diuusi alia viaa guvucadagai. Dai agai casi garmaa vasi istumaasi tagito aatama dai cagacara oidacagi dai siaa duutuadagi agai. Diuusi garsoi tsai maatana Suusi Cristo. Agai covai garvuvaitu. Dai agai alia viaa guvucadagai daida idui naana maasi istumaasi gagarducami.

⁴ Gomaasicada caa maata aatama isDiuusi vaamiomamui naana maasi istumaasi gagarducami iduñia agai aatama garvatar. Vai poduucal mosacaasi caga ivuaada aatama isduucal Diuusi mosacaasi caga ivueeyi. Dai poduucal istutuidi aatama isgajiaadara viaagi soimaascami dai maipan duucal ivuaadagi amaivaavoitudadami ismaacada ivueeyi mosacaasi istumaasi lagi agai ipalidi isivuaadagi.

⁵ Casada aliasi gaagai iscagacara oidacagi aapima cavaavoitudacal Diuusi. Dai aliasi gaagai ara isvaamioma caga matia liadagi istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi,

⁶ dai aliasi gaagai ara ismaitivuaadagi istumaasi aapima lagi ipalidi, dai siascada soimaasi taatamadagi aapima aliasi gaagai isapiacaga vaavoitudadagi Diuusi ñiooquida, dai aliasi gaagai ara isivuaadagi vasi istumaasi Diuusi ipalidi,

⁷ dai aliasi gaagai ara masaipacoga ganoigadagi aapima vaavoitudadami dai isoigadai vasi oodami ara.

⁸ Isivuaadagi aapima vasi gomaasi aida gia vaamioma cagacara oidacamu aapima dai vaamioma caga ivuaadamu Diuusi aa duiñada lagidital maatacatai aapima Suusi Cristo gartaanadamiga.

⁹ Damos ismaitivuaadagi aapima gomaasi aida gia maiquiaa caa maata aapima istumaasi arcagaducami maitatagitoital isDiuusi caoigali gansoimaascamiga.

¹⁰ Casada giñaaduñi vaavoitudadami cagacara avar oidaca vai poduucal caga gamaatacana isDiuusi covai garvuvaitu dai gamaamara duucal gannadi. Iscagacara oidacagi aapima aida gia maigajiaadara viaamu aapima ganvaavoidaraga.

¹¹ Poduucal viaacamu aapima oigaragai isiimiagi tvaagiamu siaaco gatanaan Suusi Cristo gartaanadamiga tomastuigaco. Agai agai daida arcagacara garvuviadami.

¹² Casada apiagantatagitoladiadamu aan gomaasi tomasi camaata aapima dai caga vaavoitudai Diuusi ñiooquida ismaacada caviaa aapima dai gomaasi gia arvaavoi.

¹³ Dai aan polidi iscaga ivueeyi aan ganmaacaital idi ñiooqui sivi maiquiaa muucucal.

¹⁴ Suusi Cristo gartaanadamiga casi giñaagidi sai caotoma muquia iñagai aan.

¹⁵ Casada ganoojidi aan vai poduucal siascada camuuquiagi aan vascara tatagitoda aapima gomaasi.

16 Casi ganaagidi aan sai Suusi Cristo gartlaanadamiga alia viaa guvucadagai dai sai apamu divia agai tami oidigi daama. Gomaasi gia sallaicada arvaavoi. Gomaasi maitarcueentogada oodami yaatavogami. Aatama lagi garvuupuquicada naidi gartlaanadamiga issallaicada viaa guvucadagai.

17-18 Aatama caa aidasi Diuusi garooga tavaagiaiñdara caga ñioo agai vllatarai dai pocaiti; “Idi Suusiava argiñmara nai aan alia oigadai dai baigiñlidi aan goovaicada”, caiti Diuusi. Dai aatama lamadu daraajatadai gartlaanadamiga agiidiafa ismaacada Diuusi covai vuvaitu vai ami dadadacai Suusi sicoli. Cascada naidi aatama aidasi Suusi sicoli dadadacai.

19 Istumaasi naidi aatama dai caa caagaitadai Diuusi ñiñiooquituldiadamigada llaquioma cascada aidasi naidi aatama dai caa, mai issallaicada arvaavoi. Dai aapima lara aliasi gaaagai masallgiadagi goñiooqui. Diuusi ñiooquidacada maata oodami mui naana maasi istumaasi maimaatacatadai. Aapima aliasi gaaagai mascalaga lligiditai calcagi Diuusi ñiooquida asta silascada apamu diviagi Suusi Cristo dai aapima lamadu daraajamu.

20 Damos sioma caga gaaagai masmaatcagi sai tomali amaadutai mai lagi istutuidi isaagagi istaiya lidi istumaasi aagai Diuusi ñiñiooquituldiadamigada Diuusi ñiooquidafa.

21 Diuusi ñiñiooquituldiadamigada tomali amo imidagai maiaagai istumaasi lagi agai ipalidi baiyoma agai arcacalli ismaacada Diuusi covai vuvaitu dai agai ñiooquituldiña Diuusi. Diuusi Ibadai maamatuldiña istumaasi aagadagi agai.

2

1 Damos ajudidíu saagida oidacatadai maamatuldiadami yaatavogami lara. Dai aapima gansaagida lara oidaca agai maamatuldiadami yaatavogami. Agai gamamaatuldiadamu Diuusi ñiooquida dai saagida agadamu istumaasi maitarvaavoi dai poduucai vupuiirumadadamu agai oodami. Dai vui ñioocadamu agai Suusi Cristo ismaacada calgacara vuvaidi oodami. Dai todian duucai Diuusi soimaasi taatatulda agai agai.

2 Dai muidutai soimaasi ivuaada agai apam duucai amamaatuldiadami yaatavogami. Agai googosi ganducamicamu. Dai aa oodami parunadamu Suusi Cristo maamatuldiaragada pomaasi ivuaadatai agai.

3 Agai coimudad tuutiacam cascada gantaanadamu tumiñsi ganvupuiirumadaitai ganmamaatulditai yaatagi. Diuusi llaqui abiaadara aagai sai soimaasi taatatulda agai agai dai sallaicada soimaasi taatatuldamu agai.

4 Diuusi maioigali gatataañicarai ismaacada soimaasi idui baiyoma ootoi agai malca siaaco tomastuigaco tucagamucana dai cadeenacada vuupu asta silascada aagagi agai isducatai soimaasi taatatulda agai tomastuigaco.

5 Dai Diuusi tomali llaqui oodami maioigali baiyoma ootosi agai duuqui sai agai baicoiña. Agai arsoimaasi ivuaadami cascada. Damos Diuusi calgacara vuvaitu Noé lamadu cuvaracami aaduñda. Noé gaaagidiña isaliasi gaaagai iscalgacara oidacagi.

6 Diuusi aagai sai soimaasi taatatulda agai oodami Sodoomafa dai Gomoorafa oidacami soimaasi ivuaadamicatai agai cascada tavaagiaiñdara daitu agai tai dai maji vllasi oodami dai vllasiaacatai dai goala mataigada vii. Diuusi idui gomaasi sai aa oodami soimaasi ivuaadami ismaacada goquiarioma oidaca agai naidiña dai duduaadimuna dai camaisoimaasi ivuaadana.

7 Damos Diuusi calgacara vuusaitu Lot. Agai aramo calli caa tuigajami. Lot alia soigallidiña naiditai isalía soimaasi ivuaadana agaa oidacami.

8 Vllasi tasai Lot alia soimaasi taatamaiña naiditai dai calcatai naana maasi istumaasi soimaascami ismaacada ivuaadana agai.

⁹ Poduucai g_Λmaat_Λ isDiuusi c_{ΛΛ}gac_Λr_Λ vuvaidi oodami ismaac_Λd_Λ c_{ΛΛ}ga _Λgiadagi _Λgai soimaasi ivuaadami saagidaiñd_Λr_Λ sai _Λgai mai_Λpan duucai ivuaadana _Λgaa. Dai Diuusi apiasoimaasi taatamituldiadamu _Λsoimaasi ivuaadami asta si_{ΛΛ}scad_Λ aagagi _Λgai isducatai soimaasi taatatulda _Λgai vai soimaasi taataca _Λgai tomastuigaco.

¹⁰ Diuusi vaamioma soimaasi taatatuldamu sioor_Λ ivuaadagi istumaasi _Λgi _Λgai ip_Λlidi. _Λgai googosi g_Λnducami dai _Λgai soiduucai n_Λidi tomasmaac_Λ s_{ΛΛ}licami viaacami. _Λgai ivueeyi mos_Λcaasi istumaasi ip_Λlidi dai maiduduaadicuitai parunai _Λgai tomasmaac_Λ s_{ΛΛ}licami viaacami.

¹¹ D_Λmos Diuusi t_Λt_Λaañicarud_Λ tomasi vaamioma viaa guvucadagai v_{ΛΛ}sc_Λr_Λ maisoimaasi ñioocai _Λs_{ΛΛ}licami viaacami vui tomali maiagidi Diuusi issoimaasi idui _Λgai.

¹² D_Λmos sioor_Λ ivuaadagi mos_Λcaasi istumaasi _Λgi _Λgai ip_Λlidi _Λgai c_Λc_Λisi g_Λnducami maic_{ΛΛ}ga g_Λnt_Λt_Λgitocatai. _Λgai ivueeyi mos_Λcaasi istumaasi _Λgi _Λgai ip_Λlidi _Λpan duucai c_Λc_Λisi. Oodami coodaiña c_Λc_Λisi ismaac_Λd_Λ c_Λc_Λidaga. Dai sioor_Λ vui ñioocadagi istumaasi maic_{ΛΛ} maat_Λ ca_Λ _Λgai maiiimi _Λgai Diuusi _Λmadu.

¹³ _Λgai soimaasi taatamituldiña oodami yaatagiditai dai vupuiirumadaitai casc_Λd_Λ soimaasi taata _Λgai. Dai _Λgai baig_Λn_Λlidiña asta tas_Λr_Λ soimaasi ivuaadatai casc_Λd_Λ siaa _Λradamu aapim_Λ is_{ΛΛ}madu gacuaadagi. _Λgai poduucai ivueeyi g_Λn_Λvupuiirumada _Λliditai.

¹⁴ Dai _Λgai maisiaa duutudai tomali _Λmo ooqui. _Λgai maiibior_Λ soimaasi ivuaadatai dai vupuiirumadaiña _Λmmoco ismaac_Λd_Λ maic_{ΛΛ}ga vaavoitudai Diuusi. Dai _Λgai alia coimudad_Λ tuutuiga. Dai Diuusi s_{ΛΛ}lic_Λd_Λ soimaasi taatatulda _Λgai _Λgai.

¹⁵ Dai _Λgai iimi _Λgai _ΛDiaavora _Λmadu mai_{ΛΛ}giditai Diuusi ñiooquid_Λ. _Λgai _Λpan duucai ivueeyi Balaam Beor marad_Λ. _Λgai gamait_Λc_Λda _Λlidiña tumiñsi soimaasi ivuaadatai.

¹⁶ D_Λmos _Λmo asñitu ñioo dai bagaimi _ΛBalaam dai _Λgai dagitu g_Λvuiirudaga.

¹⁷ D_Λmos _Λmamaat_Λtuldiadami yaatavogami mait_Λrsoiñi. _Λgai tomastuigaco oida-camu siaaco s_{ΛΛ}lic_Λd_Λ tucagamucana tomastuigaco.

¹⁸ _Λgai _Λgi c_{ΛΛ}ga ñioocai g_Λn_Λmamaat_Λtuldiaraga vui d_Λmos mait_Λrsoiñi istumaasi gamamaat_Λtuldi _Λgai. G_Λn_Λmamaat_Λtuldiaraga maic_{ΛΛ}gaducamic_Λd_Λ vupuiirumagi _Λgai ismaac_Λd_Λ cayoga maiuurap_Λc_Λitadai _Λsoimaasi ivuaadami.

¹⁹ _Λmamaat_Λtuldiadami yaatavogami gamamaat_Λtuldiña sai tomasioorai istutuidi isivuaadagi istumaasi ip_Λliadagi dai sai Diuusi maisoimaasi taatatulda _Λgai tomasi soimaasi ivueeyi. D_Λmos _Λmamaat_Λtuldiadami yaatavogami maitistutuidi isdagitocai soimaasi ivuaadagi dai casc_Λd_Λ maitistutuidi isivuaadagi mos_Λcaasi istumaasi ip_Λliadagi.

²⁰ D_Λmos is_Λmaadutai camaiuuvap_Λc_Λdagi _Λsoimaasi ivuaadami dai cagajiaad_Λr_Λ viaagi naana maasi istumaasi soimaasicami maat_Λcatai isSuusi Cristo g_Λr_Λtaan_Λdamiga _Λr_Λc_{ΛΛ}gac_Λr_Λ vuviadami dai gooqui_Λr_Λ _Λpamu uuravagi _Λsoimaasi ivuaadami dai _Λpamu soimaasi ivuaadagi aid_Λ gia Diuusi vaamioma soimaasi taatatulda _Λgai _Λgai.

²¹ Vaamioma _Λr_Λc_{ΛΛ}gaicamudai _Λgai v_{ΛΛ}tar_Λ ismaimaat_Λmudai Diuusi ñiooquid_Λ dai maisiu gajiaad_Λr_Λ viaamudai camaat_Λc_Λi.

²² Gomaasic_Λd_Λ casi _Λp_Λdui istumaasi aagaiña oodami dai pocaitiña: “Googosi viootaiña dai _Λpamu cuaadana g_Λvioosi dai tomasi sociacami c_{ΛΛ}ga vapa_Λt_Λsdiña g_Λn_Λsosoiga tataisoli v_{ΛΛ}sc_Λr_Λ _Λtataisoli g_Λntuculimadaiña d_Λv_{ΛΛ}r_Λ vaagicami_Λr_Λ”, as-caitiña oodami.

3

¹ Giñaaduñi ali_Λsi g_Λnoig_Λdai aan_Λ. Idi _Λrgootordad_Λ oojai ismaac_Λd_Λ g_Λnoojidi aan_Λ. Dai v_Λgooqui_Λr_Λ g_Λn_Λmaacai aan_Λ ñiooqui ip_Λliditai m_Λsc_{ΛΛ}ga g_Λnt_Λt_Λgitodagi

² tʌtʌgitoitai istumaasi ʌʌquioma aagai Diuusi ñiñiooquituldiadamigadʌ ismaacʌdʌ Diuusi ʌcovai vuvaitu dai Suusi Cristo mamaatʌtuldaragadʌ ismaacʌdʌ aatʌmʌ Suusi Cristo oootosadʌ gʌnaagidi.

³ Dʌmos ʌʌpʌga gʌaagai mʌsmaatʌcagi sai cayoga uugitʌcai oidigi oidaca agai oodami ismaacʌdʌ parunada agai Diuusi ñiooquidʌ dai ʌgai ivuaada agai istumaasi ʌʌgi ʌgai ipʌliadagi.

⁴ Dai ʌgai gatʌcacada agai dai pocaitidada agai: “¿Tadui ʌCristo dai camaidivia? ʌgai aagidi gʌraaduñicarʌ sai divia agaitadai. Dai gʌraaduñicarʌ cacʌcʌʌliocoi dai cacoi taidʌ ʌCristo camaidivia baiyoma momaasi oidigi aidʌsi abiaadʌrʌ cʌquiva”, ascaitiada agai.

⁵⁻⁶ Dʌmos gomaasi maitʌrvaavoi. ʌgai mospoduucʌi tʌtʌgitoda agai cascʌdʌ pocaitidada agai. Oidigi camaimomaasi. ʌmo imidagai Diuusi caugititu vʌʌsi istumaasi oidacatadai oidigi daama duuquicʌdʌ. Tucamidʌrʌ Diuusi gʌñiooquicʌdʌ idui tʌvaagi dai oidigi. Daidʌ idui suudagi dai ʌcovai dʌvʌʌrai gaquicami. Daidʌ idui iicomai sai duucuiña. Dai gooquiʌrʌ Diuusi ugititu vʌʌsi istumaasi oidacatadai oidigi daama duuquicʌdʌ.

⁷ Dʌmos gotʌvaagi ʌʌmadu gooidigi ismaacʌdʌ oidaga sivi Diuusi caaagai sai ʌmo imidagai ugitituda agai taicʌdʌ. Amaasi ʌgai vai Diuusi ootosa agai ʌsoimaasi ivuaadami mʌʌca siaaco tomastuigaco soimaasi taataca agai.

⁸ Dʌmos aapimʌ giñaaduñi mosavʌr tʌgitoca sai Diuusi vʌʌtarʌ ʌmo tasai ʌrʌpan ducami ʌmo mil uumigi dai ʌmo mil uumigi ʌrʌpan ducami ʌmo tasai.

⁹ Diuusi gia iduñia agai istumaasi aagai saidʌ iduñia agai, tomasi ʌʌmoco poʌlidi sai catʌvʌpi daivusai. Dʌmos Diuusi maitʌroojodai baiyoma ipʌlidi ʌgai isvʌʌscatai aatʌmʌ ʌma duucʌi gʌrtʌtʌgituagi vai poduucʌi tomali ʌmaadutai maiimiagi ʌDiaavora ʌʌmadu.

¹⁰ Dʌmos ʌmo imidagai aimu istuigaco divia agai gʌrtʌʌʌʌdamiga Suusi Cristo. Dai todian duucʌi divimu ʌgai siʌʌscadʌ oodami mainʌʌracagi poduucʌi isduucʌi daivui ʌʌsivogami siʌʌscadʌ oodami mainʌʌracagi. Amaasi ugitia agai gotʌvaagi taicʌdʌ dai cavami copoñdatai. Dai dʌvʌʌrai mʌia agai ʌʌmadu vʌʌsi istumaasi oidaga oidigi daama.

¹¹ Dai maatʌcatai aapimʌ isvʌʌsiaʌcatai ugitia agai aliʌsi gʌaagai issʌʌlicʌdʌ cʌʌgacʌrʌ oidacagi aapimʌ dai cʌʌga siaa duutuadagi Diuusi.

¹² Dai aapimʌ gʌaagai isʌʌracagi ipʌlidityai sai otoma aʌna istuigaco Diuusi iduñia agai vʌʌsi gomaasi. Amaasi ugitia agai gotʌvaagi taicʌdʌ dai vʌʌsiaʌcatai mʌia agai.

¹³ Dʌmos aatʌmʌ nʌʌra istuigaco Diuusi iduñia agai ʌmai tʌvaagi utudui dai oidigi utudui ismaacʌdʌ aagai ʌgai saidʌ iduñia agai. Dai amaasi ʌoodami ivuaadamu mosʌcaasi istumaasi ʌrcʌʌgaducami dai istumaasi ʌrsʌʌlicami.

¹⁴ Cascʌdʌ aapimʌ giñaaduñi nʌʌracatai aapimʌ gomaasi gaagadavurai isducatai cʌʌgacʌrʌ oidacagi dai poduucʌi maitʌrsoimaasi iducamicamu aapimʌ siʌʌscadʌ diviagi Diuusi, dai poduucʌi cʌʌgacʌrʌ gʌʌʌijadamu ʌgai.

¹⁵ Aliʌsi gʌaagai ismaatʌcagi aapimʌ ismaiquiaa divia gʌrtʌʌʌdamiga Suusi Cristo ipʌlidityai ʌgai ismuidutai cʌʌgacʌrʌ vuvaquiagi. Gʌraduñi Paavora ismaacʌdʌ aliʌsi oigʌdai aatʌmʌ poduucʌi gʌnooji ʌpʌ. Diuusi maatʌtuli ʌgai istumaasi gʌnoojida ʌgai cascʌdʌ.

¹⁶ Vʌʌscʌrʌ siʌʌscadʌ gaoojiada ʌgai gaaagidiña gomaasi tomasi ʌmapʌcʌrʌ aliʌ sijaiga ismaatʌ caʌcagi. Dai ʌʌmoco ismaacʌdʌ maicʌʌ maatʌ caʌ Diuusi ñiooquidʌ dai maicʌʌga vaavoitudai Diuusi ñiooquidʌ ʌma duucʌi aagaiña poduucʌi isduucʌi ʌma duucʌi aagaiña ʌgai ʌmapʌcʌrʌ Diuusi ñiooquidʌrʌ dai poduucʌi maiimimu ʌgai Diuusi ʌʌmadu.

¹⁷ Cascʌdʌ aapimʌ giñaaduñi camaatacatai gomaasi gʌaagai mʌsigʌʌnuucadacagi vai maitʌnvupuiirumadadagi gomamaatʌtuldiadami yaatavogami aidʌ gia camaicʌʌga vaavoitudadan tada aapimʌ Diuusi ñiooquidʌ.

¹⁸ Damos aliäsi gaaagai isvaamioma cääga maatia aapimä gartäänädamiga Suusi Cristo ismaacää cäägacärgä garvuvaidi. Dai aliäsi gaaagai isdagitoagi äSuusi vai ägai gänsoiñana isvaamioma cääga oidacana aapimä. Aliäsi gaaagai isvääscatai cääga ñioocadagi Suusi Cristo väätarä.

Mosäcaasi.

Idi aroojai pagadad ismaacada oji Vuaana gaaaduñi vaavoitudadami

¹ Aan arVuaana daida ganoojidi aan aagaitai Suusi Cristo. Suusi Cristo agai daida garmaa ibadagai utudui. Aidasi abiaadara maiquiaa caquiva oidigi Suusi Cristo caoida-cataidai tavaagiara Diuusi amadu. Dai aidasi divia agai tami oidigi daama naidi aan agai, dai caana aan ñooquida, dai taata aan tuucugada. Dai siora maata istuiga Suusi Cristo poduucai maata istuiga Diuusi.

² Suusi Cristo divia ami siaaco daraajatadai aatama cascada gnaagidi aatama sai naidi. Dai sivi garaagidi aatama sai Suusi Cristo agai dai garmaacai ibadagai utudui dai agai tomastuigaco oidaga. Agai Diuusi garooga amadu oidacataidai dai goquiara divia tami oidi daama dai aatama naidi agai.

³ Dai aatama gnaagidi istumaasi naidi dai ca vai poduucai aapima appa garapan duucai tatagitodagi dai vascatai apan duucai tatagitodagi aatama Diuusi garooga amadu Suusi Cristo Diuusi marada.

⁴ Gomaasi ganoojidi aan masai vaamioma baiganalidina.

⁵ Sivi gnaagidamu aatama istumaasi Suusi Cristo garmaatutuli sai Diuusi alia caa tuiga dai tomali amo imidagai maitivueeyi istumaasi soimaascami.

⁶ Ispocaitiada aatama tsai apan duucai tatagitoi Diuusi dai maitivuaadagi istumaasi arcagaducami aida gia yaatagai aatama dai sallida soimaasi ivueeyi.

⁷ Damos iscagacara oidaca aatama dai caga ivuaadagi poduucai isduucai ivueeyi Diuusi aida gia amo tagitoidagai viaacamu aatama. Dai Diuusi garoigaldi garsoimaascamiga muucucai Suusi Cristo Diuusi marada curusiaba.

⁸ Ispocaitiadagi aatama tsai maitarsoimaasi ivuaadami aida gia garvupuiirumadai aatama agi daida ayaatavogami aatama.

⁹ Damos isaagiada aatama Diuusi soimaascami ismaacada ivuaadagi aida gia Diuusi iduunimu aatamada istumaasi arsallicami. Agai garoigaldamu garsoimaascamiga dai cagacara garnaigidamu ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduunimudai aatama.

¹⁰ Damos ispocaitiadagi aatama tsai maisoimaasi ivueeyi aida gia ducami ispocaitiada aatama isDiuusi yaatavoga dai poduucai maivaavoitudai Diuusi ñooquida.

2

¹ Giñaaduñi vaavoitudadami gnaagidi aan gomaasi masai maisoimaasi ivuaadana. Damos isamaadutai soimaasi ivuaadagi, caa maata aatama isoidaga amoco ismaacada garsoicai Diuusi garooga vuitapi. Agai arSuusi Cristo. Dai agai ivueeyi istumaasi arsallicami.

² Dai agai vaa agai dai muu curusiaba vai poduucai Diuusi garoigaldi aatama garsoimaascamiga dai vasi oidigi daama oidacami soimaascamigada.

³ Isaggiada aatama istumaasi aagai Diuusi ñooquidara aida gia caa maata aatama isarmaamarada Diuusi.

⁴ Damos isamaadutai pocaitiadagi sai maata Diuusi dai saida arDiuusi marada dai vascara maiaggiadagi istumaasi aagai Diuusi ñooquidara agai gia ayaatavogami dai maitarvaavoitudadami.

⁵ Baiyoma ismaacada caga agiadagi Diuusi ñooquida agai gia oigadai Diuusi dai poduucai caa maata aatama isapan duucai tatagitoi Diuusi.

⁶ Sioora pocaitiadagi isapan duuca tātāgitoi Diuusi agai gia gaaagai iscaaga oidacagi poduca isduuca oidacatai Suusi Cristo tami oidigi daama.

⁷ Giñaaduñi istumaasi ganoojidi aana maitarāmo mamaatātuldiaragai utuducami. Goovai aragai vaa ismaacada caa aapima aidasi abiaadara gaaagacai gamamaatātuldi Suusi Cristo.

⁸ Damos vaaacara ganaagidi aana amo ñiooqui ducami isarāmo mamaatātuldiaragai utuducada damos vaaacara aragai vaa ismaacada ganaagidi Suusi Cristo masai aipacoga ganoigadaiña. Suusi Cristo aliasi ganoigadai aapima dai poduca ganoigadai aapima aipacoga. Siāscada oodami aipacoga ganoigadagi aidā gia gajiaadara viimu gosoimaascami dai caagacara oidacamu oodami.

⁹ Isamaadutai pocaitiadagi iscaagacara oidaca dai caadadagi gāaduñi vaavoitudadami agai quiaa soimaasi ivueeyi.

¹⁰ Damos sioora oigadagi gāaduñi agai gia cacāagacara oidaga. Dai agai maisoimaasi duiñtuldi aa.

¹¹ Damos sioora caadadagi gāaduñi agai quiaa soimaasi ivueeyi dai maimaata isducatai caaga oidacagi maimaata caacatai Diuusi ñiooquida.

¹² Ganoojidi aana vaaacatai aapima giñaaduñi vaavoitudadami caoigaldacai Diuusi gāsoimaascamiga muucuca. Suusi Cristo aapima gāvāatara.

¹³ Ganoojidi aana vaaacatai aapima cacāli oodami maacatai aapima Suusi Cristo. Agai caoidacatai maiquia caquivacai oidigi abiaadara. Ganoojidi aana vaaacatai aapima gāgāli cavaamioma istui aapima isāDiaavora.

Ganoojidi aana aapima aali vaavoitudaitai aapima Diuusi gārooga.

¹⁴ Ganoojidi aana aapima cacāliodami maacatai aapima Suusi Cristo. Agai caoidacatai maiquia caquiva oidigi abiaadara. Ganoojidi aana aapima gāgāli caaga vaavoitudaitai aapima Diuusi ñiooquida dai cavaamioma istui aapima isāDiaavora.

¹⁵ Maitavar oojiada isivuaadagi gosoimaascami ismaacada oidaga tami oidi daama. Dai maitavar viaaca aliada naana maasi istumaasi istumaasi oidaga tami oidi daama. Isamaadutai oojiada gomaasi aidā gia maiogadai Diuusi.

¹⁶ Ismaacada maivaavoitudai Diuusi ivueeyi mui naana maasi soimaascami. Agai ivueeyi mosacaasi istumaasi āgi agai ipalidi dai viaaca alidiña vāsi istumaasi nājadagi, dai gāarducada gāalidiña naana maasi viaacatai. Vāsi gomaasi ivueeyi ismaacada maivaavoitudai Diuusi dai Diuusi maitipalidi ispomaasi ivuaadagi oodami.

¹⁷ Dai amo imidagai ugitimu vāsi gomaasi dai oidigi ugitimu āra. Damos sioora ivuaadagi istumaasi ipalidi Diuusi agai gia tomastuigaco oidacamu.

¹⁸ Giñaaduñi cayoga aayi istuigaco ugitia agai oidigi. Camaí aapima isdivia agai amo oodami ismaacada vuidara caataca agai āCristo. Dai caoidaga mui oodami ismaacada vuidara vāta āCristo cascada caa maata aatama iscayoga aayi istuigaco ugitia agai oidigi.

¹⁹ Ismaacada vuidara vāta āCristo agai gia maitargāaduñi vaavoitudadami cascada iji garsaagidaiñara. Issālicada argāaduñicamudai aidā gia gāramadu daraacamudai agai. Damos agai iji sai vaamioma caaga gāmaatana isagai maitargāaduñi.

²⁰ Damos āCristo ootoi Diuusi Ibada sai gānamadu daacana. Dai agai gāsoicai masai caaga maacana istumaasi arvaavoi dai istumaasi maitarvaavoi.

²¹ Ganoojidi aana maacatai aapima istumaasi arvaavoi. Dai istumaasi maitarvaavoi.

²² Isamaadutai pocaitiadagi sai Diuusi maiotoi Suusi sai cascada maitarāCristo agai gia yaatagai. Agai gia vuidara vāta āCristo. Agai pocaiti sai Diuusi maitargārooga dai sai Suusi maitarDiuusi marada.

²³ Ispocaitiadagi oodami sai Suusi maitarDiuusi marada Diuusi garooga maiamadu daja agai. Damos ispocaitiadagi oodami sai Suusi arDiuusi marada aida gia Diuusi amadu daja agai.

²⁴ Cascada apiavar caga lagiada aapima Diuusi ñiooquida ismaacada caa aapima tucamidara abiaadara. Masiaapima apiacaga vaavoitudada aida gia Diuusi garooga amadu marada ganamadu daraajamu.

²⁵ Dai Suusi Cristo garaagidi tasai tomastuigaco oidaca ragai aatama Diuusi amadu.

²⁶ Aana ganoojidi gomaasi masai maatacana isoidaga oodami ismaacada ganvupuiirumadada alidi.

²⁷ Suusi Cristo ootoi Diuusi Ibada sai ganamadu daacana, cascada maitagito aapima siora ganmamaatatuldiadagi istumaasi arcagaducami, agai ganmamaatatuldi vassiacatai cascada. Istumaasi gamamaatatuldi agai gia samicada arvaavoi. Dai poduucapi acaga lagiadi aapima Suusi Cristo poduucapi isduucapi ganmaatatuli Diuusi Ibada.

²⁸ Giñaaduñi apiavar caga lagiada aapima Suusi Cristo dai poduucapi maisiaa aradamu aapima siascada diviagi agai tomali maiabidamu aapima Diuusi.

²⁹ Caa maata aapima isSuusi Cristo tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi cascada caa maata aapima sai siora apiacagacara oidacagi agai gia arDiuusi maamarada.

3

¹ Samicada garoigadai Diuusi garooga, cascada gamaamara garaagai. Dai samicada arvaavoi isarmaamarada aatama. Damos ismaacada maivaavoitudai Diuusi maimaata isarDiuusi maamarada aatama. Agai maivaavoitudai Diuusi cascada.

² Giñaaduñi samicada ganoigadai aana. Vaavuava iscasi armaamarada aatama Diuusi damos maiquiaa caa maata aatama istuutiaca ragai gooquiarioma. Damos caa maata aatama sai siascada diviagi Suusi Cristo aatama apan tuutiaca ragai agai maatacatai istuiga agai.

³ Vascatai ismaacada vaavoitudai isapan tuutiacagai Suusi Cristo gajiaadara vipieeyi soimaascami cacagara oidaca aliditai apan duucapi Suusi Cristo.

⁴ Tomasiora siora soimaasi ivuaadagi maiagidi Diuusi samcamigada. Asoimaasi ivuaadami vuidara vata samcami.

⁵ Caa maata aapima isSuusi Cristo divia tami oidi daama dai muu curusiaba dai poduucapi oigaldi agai soimaascamigada oodami dai tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi.

⁶ Siora caga lagiadi Suusi Cristo maisoimaasi ivueeyi. Dai siora apiasoimaasi ivueeyi agai maimaata istuiga Suusi tomali maivaavoitudai agai.

⁷ Giñaaduñi maitavar gandagito masganvupuiirumadadagi. Siora caga lagiadagi Diuusi samicada caga ivueeyi apan duucapi Suusi Cristo.

⁸ Dai siora apiasoimaasi ivueeyi agai ivueeyi istumaasi adiaavora ipalidi ducami isarmaamaradacamudai agai. Adiaavora soimaasi ivueeyi maiquiaa cacquivacai oidigi abiaadara. Dai Diuusi marada divia tami oidi daama dai ugitudada agai adiaavora guvucadada.

⁹ Diuusi maacai gamaamara ibadagai utudui dai agai maisoimaasi ivueeyi. Sivi maitipalidi Diuusi maamarada issoimaasi ivuaadagi Diuusi maamaradacatai.

¹⁰ Caga gamaata siora arDiuusi maamarada dai siora armaamarada adiaavora. Tomasiora siora maicaga ivuaadagi dai maioigadagi gaaduñi agai gia maitarDiuusi maamarada.

¹¹ Aidasi abiaadara caa aapima Suusi Cristo mamaatatuldiaragada aida mai aapima sai gaagai isgaroigadagi aipacoga.

12 Dai maitaagai isapan duuca i vuaada aatama Cain. Agai idui istumaasi ipali Diaavora cascada muaa gascuculi. Cain maicaga idui dai suculida caga idui cascada vui baamu agai dai muaa.

13 Giñaduñi maitavar vuaam analiada isgancadada agai ismaacada maivaavoitudai Suusi Cristo.

14 Camaiimiamia ragai aatama Diaavora amadu baiyoma iimiamia ragai aatama Diuusi amadu. Maata aatama gomaasi oigadaitai garaaduñi. Sioora maioigadagi gaaaduñi imiamia agai Diaavora amadu.

15 Tomasioora sioora cadadagi gaaaduñi ducami isargamuaacami. Dai caa maata aapima isamo gamuaacami maitistutuidi isimiagi Diuusi amadu.

16 Suusi Cristo muu curusiaba aatama garvatar dai poduucai maata aatama isducatai ivueeyi siora samicada oigadai aa. Poduucai aatama lpa aliasi gaaagai isoigadagi garaaduñi dai asta coiyagi agai vatar isgaaagadagi.

17 Isamaadutai viaacagi vasi istumaasi tagito dai isnijadagi agai isamo aduñda maiviaacagi dai vascara maisoigaldiagi agicada agai maitistutuidi ispotiyagi sai Diuusi soicai sai oigadaiña aa.

18 Giñaduñi ispocaitiadagi aatama sai oigadai aa dai vascara maisoicadagi aidia gia maitarvaavoi isoigadai aa. Baiyoma aliasi gaaagai issoicadagi aatama aa poduucai gamaata issamicada oigadai aatama.

19-20 Dai poduucai caga maata aatama isarDiuusi maamarada. Damos isamo iimida-gai polliada aatama tasai maitistutuidi isarDiuusi maamaradacagi aidia gia aliasi gaaagai istatagitoda aatama isDiuusi maata vasiaacatai. Agai vaamioma maata isaatama cascada gaaagai isgariibastacan tadaca dai baigaliadagi Diuusi vui.

21 Giñaduñi aliasi ganoigadai aan. Iscaa maataca aatama ismaisoimaasi idui aidia gia maidodadicudamu aatama Diuusi vuitapi.

22 Dai agai garmaaquimu vasi istumaasi taañiagi aatama agiditai aatama samicamigada agai daida ivuaadatai istumaasi ipalidi agai.

23 Dai agai garaagidi tasai vaavoitudaiña Suusi Cristo Diuusi marada dai tasai aipacoga garoigadaiña, poduucai isduucai Suusi Cristo garaagidi.

24 Sioora agiadagi Diuusi samicamigada poduucai caga oidaca ivuaadatai istumaasi Diuusi ipalidi dai Diuusi amadu daja agai.

Dai Diuusi ootoi galbadaga sai garamadu daacana cascada maata aatama isDiuusi garamadu daja.

4

1 Giñaduñi aliasi ganoigadai aan. Maitavar tomasioora vaavoitudada ismaacada pocaitiadagi saida arDiuusi ñiooquituldiadamigada. Lapagavar caga gantagito caaca sabaiga arDiuusi ñiooquida ismaacada aagai agai. Oidaga mui mamaatatuldiadami yaatavogami cascada.

2 Tomasioora sioora gaaagiadagi sai Suusi Cristo Diuusi marada oodami duuca vuusai tami oidi daama agai gia gaaagidi Diuusi ñiooquida dai Diuusi Ibadada amadu daja agai.

3 Damos sioora maigamamaatatuldiadagi gomaasi maigaaagidi istumaasi Diuusi ipalidi, baiyoma agai vuidara vata Cristo. Camaí aapima isvaamioma muidaimi amamaatatuldiadami yaatavogami vasi oidi daama.

4 Giñaduñi aapima arDiuusi maamarada. Dai aapima vaamioma istui isamamaatatuldiadami yaatavogami. Diuusi Ibadada ismaacada ganlamadu daja vaamioma viaa guvucadagai siDiaavora ismaacada amamaatatuldiadami yaatavogami amadu daja cascada.

⁵ Agai lamadu ajioopai agai ismaacada maivaavoitudai Suusi Cristo dai gaaagidi naana maasi istumaasi soimaascami ismaacada ivueeyi amaivaavoitudadami dai agai baiganliaracada caacana.

⁶ Damos aatama arDiuusi maamarada. Sioora maata Diuusi gantagito caacana istumaasi aagiadagi aatama. Damos sioora maimaata Diuusi maitantagito caacana. Cascada poduucai caga gamaata sioora aagai Diuusi niooquida dai sioora mosyaatagai.

⁷ Giñaduñi aliasi ganoigadai aana dai ipalidi aana isaipacoga ganoigadagi aapimaaapa. Diuusi agai dai garsoicai tasai aipacoga garoigadaiña. Dai sioora saalicada oigadagi gaaaduñi agai gia maata Diuusi daida arDiuusi maamarada.

⁸ Sioora maioigadagi aa agai gia maimaata Diuusi. Diuusi agai dai oigadai vaasi oodami oidi daama oidacami.

⁹ Diuusi garmaatutuli isgaroigadai ootosacai gamara tami oidi daama tomasi aliamaduga, tasai poduucai viaacana aatama ibadaga utudui muucucai agai.

¹⁰ Diuusi oigadai vaasi oodami oidigi daama oidacami tomasi maicaga oigadai aatama Diuusi, agai saalicada garoigadai ootosacai gamara sai muucuna curusiaba dai poduucai oigaldiana garsoimaascamiga.

¹¹ Giñaduñi aliasi ganoigadai aana. Dai maatacatali vaascatali aatama siyasi garoigadai Diuusi aatama aapa gaaagai isaipacoga garoigadagi.

¹² Tomasi tomali amaadutai mainaidi Diuusi vaascara issalicada aipacoga garoigadagi aida gia Diuusi garlamadu daja dai vaamioma caga oigadai aatama Diuusi.

¹³ Dai Diuusi ootoi gaibadaga sai garlamadu daacana sai poduucai maatacana aatama isDiuusi garlamadu daja.

¹⁴ Aatama gia ta Diuusi marada dai cascada gnaagidi aatama isDiuusi garooga ootoi gamara tami oidi daama sai agai cagacara vuvaidana oodami.

¹⁵ Tomasioora sioora pocaitiadagi sai vaavoitudai isSuusi arDiuusi marada aida gia Diuusi lamadu daja agai.

¹⁶ Ca maata aatama isDiuusi garoigadai dai saalicada vaavoitudai isDiuusi oigadai vaasi oodami oidi daama oidacami. Isaipacoga ganoigadagi oodami aida gia Diuusi lamadu daja agai.

¹⁷ Dai poduucai vaamioma caga oigadai aatama Diuusi dai siascada Diuusi naidagi oodami ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami aatama maiabiadamu Diuusi maamaradacatali agai poduucai isduucai Suusi Cristo maiabiada Diuusi.

¹⁸ Tomasioora sioora caga oigadagi Diuusi agai maiabiadi isDiuusi soimaasi taatatuldiagi. Dai sioora abiadagi Diuusi caga gamaata ismaiquiaa caga oigadai.

¹⁹ Laquioma abiaadara garoigadai Diuusi cascada aatama aapa oigadai.

²⁰ Isamaadutai pocaitiadagi sai oigadai Diuusi dai cadadagi gaaaduñi agai gia yaatagai. Isamaadutai maitistutuidi isoigadagi gaaaduñi ismaacada naidi tomali maitistutuidi isoigadagi Diuusi ismaacada mainaidi.

²¹ Diuusi garaagidi sai sioora oigadagi Diuusi sai gaagai isoigadagi gaaaduñi aapa.

5

¹ Tomasioora sioora vaavoitudai isSuusi arCristo ismaacada Diuusi ootoi tami oidigi daama agai gia arDiuusi maamarada. Tomasioora sioora oigadai Diuusi garooga agai gia oigadai vaasi vaavoitudadami agai arDiuusi maamarada cascada.

² Tomasioora sioora oigadagi Diuusi dai agiadagi poduucai gamaata isagai oigadai Diuusi maamarada aapa.

³ Sioora oigadai Diuusi agai gia agidi Diuusi dai gomaasi gia maisijaiga

⁴ vaavoitudadami vΛatarΛ, Λgai gajiaadarΛ vipieeyi Λsoimaascami ismaacΛdΛ oidaga tami oidigi daama cascΛdΛ. Λvaavoitudadami cΛga istutuidi isgajiaadarΛ vipiaadagi Λsoimaascami vaavoitudaitai Suusi Cristo.

⁵ MosΛcaasi sioorΛ vaavoitudai isSuusi arDiuusi maradΛ istutuidi isgajiaadarΛ vipiaadagi Λsoimaascami.

⁶⁻⁸ Dai cΛΛ maata aatΛmΛ sioorΛ arSuusi Cristo. AidΛsi Suusi gΛvacoi Diuusi ñioo tΛvaagiaiñdarΛ dai pocaiti saidΛ armaradΛ dai gooquiΛrΛ aidΛsi camuuqui agaitadai Suusi Cristo Diuusi apamu ñioo tΛvaagiaiñdarΛ. Dai Diuusi IbΛadΛ garmaatΛtuldi Λgai vaa ñiooqui dai Λgai tomali Λmo imidagai maiyaatagΛi. Dai poduucai vaica padΛrΛ maata aatΛmΛ isSuusi arDiuusi maradΛ. Diuusi IbΛadΛ garΛΛmadu daja, dai Diuusi ñioo tΛvaagiaiñdarΛ aidΛsi Suusi gΛvacoi, dai ΛpΛpΛ aidΛsi camuuqui agaitadai Suusi. Dai vΛΛ vaica padΛrΛ maata aatΛmΛ isSuusi Cristo arDiuusi maradΛ.

⁹ SiΛascadΛ arnΛijadamicagi oodami Λmo istumaasi vΛascarΛ vaavoitudaiña aatΛmΛ cascΛdΛ vaamioma cΛga vaavoitudai aatΛmΛ istumaasi aagai Diuusi. Dai Diuusi pocaiti sai Suusi armaradΛ.

¹⁰ SioorΛ vaavoitudai gomaasi cΛga maata isarvaavoi. SioorΛ maivaavoitudai gomaasi Λgai yaatavogami duucai nΛidi Diuusi maivaavoitudaitai istumaasi aagai Diuusi aagaitai gΛmarΛ.

¹¹ Diuusi aagai ΛpΛ sai Λgai garmaacai ibΛdagai utudui dai poduucai tomastuigaco oidacamu aatΛmΛ Λgai ΛΛmadu vaavoitudaitai aatΛmΛ maradΛ.

¹² SioorΛ vaavoitudai Diuusi maradΛ viaa ibΛdagai utudui dΛmos sioorΛ maivaavoitudai Diuusi maradΛ maiviaa ibΛdagai utudui.

¹³ Gomaasi gΛnoojidi aanΛ aapimΛ ismaacΛdΛ vaavoitudai Diuusi maradΛ masai maatacana masitomastuigaco oidaca agai Diuusi ΛΛmadu.

¹⁴ CΛΛ maata aatΛmΛ sai istaania aatΛmΛ Diuusi Λmo istumaasi istumaasi Λgai ipΛliadagi Λgai gia garΛΛgiditai caΛ.

¹⁵ Poduucai isduucai maata aatΛmΛ isDiuusi garΛΛgiditai caΛ poduucai ΛpΛ maata aatΛmΛ isΛgai garmaaquimu istumaasi taañiagi aatΛmΛ.

¹⁶ IsΛmo vaavoitudadami nΛijadagi Λmaadutai glaaduñi isivuaadagi Λmo istumaasi soimaascami istumaasi Diuusi gia istutuidi isoigldiagi aidΛ gia glaagai isdaanΛdagi Diuusi Λgai vΛatarΛ dai Diuusi oigldamu Λgai dai maaquimu guvucadagai sai cΛga ivuaadana isgomaasi istumaasi idui Λgai Diuusi istutuidi isoigldagi. Oidaga Λmo istumaasi soimaascami istumaasi maitaoigldi Diuusi maitaaagidi aanΛ sai glaagai isdaanΛdagi Diuusi Λgai vΛatarΛ ismaacΛdΛ ivuaadagi Λsoimaascami.

¹⁷ SioorΛ maitivuaadagi istumaasi arcΛΛgaducami Λgai soimaasi ivueeyi. DΛmos oidaga soimaascami istumaasi Diuusi gia gaoigldi.

¹⁸ Maata aatΛmΛ sai sioorΛ arDiuusi maradΛ camaioijada gosoimaasi. Diuusi maradΛ nuucadacana Λgai cascΛdΛ daidΛ ΛDiaavora camaitistutuidi issoimaasi iduiñtuldiadagi.

¹⁹ CΛΛ maata aatΛmΛ isaatΛmΛ armaamaradΛ Diuusi dai vΛascatai ismaacΛdΛ maivaavoitudai Suusi Cristo, ΛDiaavora artaanΛdamigadΛ Λgai.

²⁰ CΛΛ maata aatΛmΛ ΛpΛ iscadivia Diuusi maradΛ dai garsoicΛi tsai cΛga maatacana sioorΛ sΛlicadΛ arDiuusi. Dai sivi Diuusi garΛΛmadu daja vaavoitudaitai aatΛmΛ Suusi Cristo Diuusi maradΛ. Λgai sΛlicadΛ arDiuusi dai Λgai garvaidacaimu tΛvaagiamu tsai tumastuigaco oidacana Λgai ΛΛmadu.

²¹ Giñaaduñi maitavar siaa duutuada aapimΛ amomoono ismaacΛdΛ ivueeyi oodami dai pocaiti saidΛ ardiuusi.

MosΛcaasi.

Idi oojai ooji Vuaana gΛaaduñi vaavoitudadami

¹ AanΛ arVuaana Λvaavoitudadami tΛaanΛdamigadΛ daidΛ gΛnoojidi aanΛ aapimΛ giñaduñi vaavoitudadami ismaacΛdΛ gΛnΛmpaidi dai siaa duutudai Diuusi. AapimΛ Λmo siΛΛgΛmΛ gΛnducami Λcovai gΛvuvaidacai Diuusi dai aanΛ sΛΛlicΛdΛ gΛnoigΛdai. Dai vΛΛscatai ismaacΛdΛ vaavoitudai Diuusi ñiooquidΛ ismaacΛdΛ arvaavoi gΛnoigΛdai ΛpΛ maisiu mosΛcaasi aanΛ.

² GΛnoigΛdai aatΛmΛ vaavoitudaitai Diuusi ñiooquidΛ dai tomastuigaco vaavoitudadamu aatΛmΛ.

³ CΛagacΛrΛ gΛnnΛijadamu Diuusi gΛrooga ΛΛmadu Suusi Cristo Diuusi maradΛ dai Λgai soigΛnΛliadamu aapimΛcΛdΛ dai iibΛstudacan tadacamu gΛniibΛdaga. GomaasicΛdΛ vaamioma cΛΛga vaavoitudadamu aapimΛ dai aipacoga gΛnoigΛadamu.

⁴ Dai sΛΛlicΛdΛ baigiñΛli aanΛ tΛagacai ΛΛmoco gΛnaaduñi ismaacΛdΛ cΛΛga Λgidi Diuusi ñiooquidΛ poduucai isduucai Diuusi gΛrooga gartΛjai.

⁵ Dai sivi gandaanΛi aanΛ aapimΛ giñaduñi tΛsai aipacoga gΛroigΛdaiña. Gomaasi maitarΛmo sΛΛlicami utuducami goovai arΛgai vaa ismaacΛdΛ viaa aatΛmΛ aidΛsi abi-aadΛrΛ gΛagacai gamamaatΛtuldi Suusi Cristo.

⁶ IsoigΛada aatΛmΛ Diuusi aidΛ gia ivuaadamu aatΛmΛ istumaasi Diuusi gatΛjai. Agai gartΛjai tΛsai aipacoga gΛroigΛdaiña poduucai isduucai maí aapimΛ aidΛsi vaavoitu.

⁷ Tami oidi daama oidaga mui mamaatΛtuldiadami yaatavogami. Agai gaaagidi sai Suusi Cristo maioodami duucai vuusai. Agai gia aryaatavogami daidΛ vuidΛrΛ vΛΛtΛ Suusi Cristo.

⁸ GΛnnuucadacavurai aapimΛ taduucai gΛnvupuiirumagi. Isvaavoituda aapimΛ Λgai aidΛ gia Diuusi maitΛnmaaquimu vΛΛsi istumaasi gΛnmaaqui agai.

⁹ TomasioorΛ sioorΛ Λma maasi gamamaatΛtuldiadagi istumaasi maitarΛmaatΛtuli Suusi Cristo aidΛ gia Diuusi maiΛΛmadu daja Λgai. DΛmos sioorΛ cΛΛga gamamaatΛtuldiadagi Suusi Cristo mamaatΛtuldiaragadΛ aidΛ gia Diuusi ΛΛmadu maradΛ ΛΛmadu daraaja Λgai.

¹⁰ IsΛmo mamaatΛtuldiadami yaatavogami gΛndividagi ismaacΛdΛ pocaitiadagi sai Suusi Cristo maioodami duucai vuusai maitavar dagito ismiaadΛrΛ cΛΛcada Λgai siaaco gΛnΛmpaidi aapimΛ tomali maitΛagai mΛspocaitiadagi sai Diuusi soiñana.

¹¹ IsΛmaadutai pocaitiadagi aidΛ gia ducami ispomaasi ivuaadamudai Λgai ΛpΛ.

¹² Naana maasi gΛnaagida iñΛlidi aanΛ dΛmos maisiu oojaicΛdΛ baiyoma ipΛlidi aanΛ ismΛca gΛndividagi dai gΛnaatagidagi dai poduucai baigarΛliadamu aatΛmΛ.

¹³ Garaaduñi vaavoitudadami ismaacΛdΛ tami oidaga ismaacΛdΛ Diuusi Λcovai vuvaitu DiuuscΛdΛ gΛmviaatuldi.

MosΛcaasi.

Idi oojai ooji Vuaana gΛaduñi Gaayo

¹ AanΛ arVuaana Λvaavoitudadami tΛaanΛdamigadΛ daidΛ gΛoojidi aanΛ aapi giñaduñi Gaayo sΛΛlicadΛ gΛoigΛdai aanΛ.

² DaanΛi aanΛ Diuusi sai Λgai cΛΛga gΛnuucadacana pΛsai maicocorΛiña maatΛcatai aanΛ isapiacΛΛga vaavoitudai aapi.

³ AliΛ baigiñΛΛli aanΛ dadacai ΛΛmoco gΛraaduñi mΛΛcadΛrΛ. Λgai giñaagidi sai apiacΛΛga vaavoitudai aapi dai apiacΛΛgacΛrΛ oidaga.

⁴ AliΛsi baigiñΛlidi aanΛ maatΛcatai isΛgai ismaacΛdΛ mamaatΛtuli aanΛ Diuusi ñiiooquidΛ apiacΛΛga vaavoitudai dai apiacΛΛga oidaga.

⁵ Giñaduñi Gaayo aliΛsi gΛoigΛdai aanΛ. Aapi aliΛ cΛΛga ivueeyi soicΛitai vΛΛsi gΛraaduñi vaavoitudadami tomasi ΛΛmoco maimaatΛ aapi.

⁶ ΛΛmoco ismaacΛdΛ daivui mΛΛcadΛrΛ gΛraagidiña siΛΛscadΛ gΛrΛmpaidiada aatΛmΛ pΛsai aapi aliΛsi oigΛdai. Sivi siΛΛscadΛ mΛΛ dadia goovai Λpamu soiñañi istumaasicΛdΛ tΛgitoca goovai voiyrΛ, poduucai isduucai Diuusi ipΛlidi.

⁷ Λgai ivueeyi Diuusi aa duiñdadΛ dai Λgai maitipΛlidi isvuudagi istumaasi maacadagi ismaacΛdΛ maitΛrvaavoitudadami.

⁸ CascΛdΛ aatΛmΛ aliΛsi gΛaagai ismaacadagi istumaasi tΛgitoca Λgai dai poduucai soicΛdagi aatΛmΛ isapiagaaagiada Λgai Diuusi ñiiooquidΛ.

⁹ AanΛ ooji Λmo oojai gΛraaduñi vaavoitudadami ismaacΛdΛ gΛΛmpaidi dai siaa duutudai Diuusi movai siaaco daja aapi. DΛmos Diótrefesi maitiñΛΛgidi. Λgai aliΛsi ojoidi isΛrbaitΛcΛaacamigadΛcagi Λvaavoitudadami cascΛdΛ.

¹⁰ CascΛdΛ isgaamo imi aanΛ aagidamu aanΛ vΛΛscatai vuitapi astuisidΛ giñyaatagΛi dai giññiiooquidi. Dai goovai maimiaadΛgidi aagiadami Diuusi ñiiooquidΛ ismaacΛdΛ dΛgavuscΛi tomali maidadagitoi isaa miaadΛgidagi. Dai sioorΛ miaadΛgidagi maidadag-itoiña goovai isΛΛmadu gΛΛmpaidadagi.

¹¹ Giñaduñi Gaayo aliΛsi gΛoigΛdai aanΛ. MaitiΛpan duucai ivuaada Λgai ismaacΛdΛ maicΛΛga ivueeyi baiyoma ivuaada aapi Λpan duucai Λgai ismaacΛdΛ cΛΛga ivueeyi. SioorΛ ivueeyi istumaasi ΛrcΛΛgaducami Λgai ΛrDiuusi maamaradΛ, dΛmos sioorΛ soimaasi ivueeyi Λgai maimaatΛ Diuusi.

¹² VΛΛscatai cΛΛga ñiioocai Demetrio vΛΛtarΛ daidΛ Λrvaavoi istumaasi aagai oodami. AanΛ ΛpΛ pocaiti sai Λgai cΛΛ tuiga dai aapimΛ cΛΛ maatΛ iñsaanΛ maitΛnyaatagidi.

¹³ Naana maasi gΛaagida iñΛlidi aanΛ dΛmos maisiu oojaicΛdΛ

¹⁴ baiyoma otoma gΛdivida iñΛlidi aanΛ dai Λgi gΛaatagidagi.

¹⁵ AanΛ ipΛlidi sai Diuusi ibΛstudacan tadacana gΛibΛdaga. GΛraaduñi vaavoitudadami ismaacΛdΛ tami daraaja DiuuscΛdΛ gΛviaatuldi. DiuuscΛdΛ iviaatulda vΛΛscatai gΛraaduñi.

MosΛcaasi.

Idi oojai ooji Uudasi vaavoitudadami

¹ AanΛ arUudasi suculidΛ Jacovo daidΛ arpiooñigadΛ Suusi Cristo. GΛnoojidi aanΛ idi oojai aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ ismaacΛdΛ Diuusi gΛrooga oigΛdai dai Λcovai vuvaitu sai ΛΛgidiña vai Suusi Cristo nuucada.

² AanΛ ipΛlidi isDiuusi soigΛΛliadagi aapimΛcΛdΛ dai gΛniibastudacan tadacagi, dai gΛnoigΛadagi.

³⁻⁴ Giñaaduñi aliasi ipΛlidadai aanΛ isgΛnoojidagi gΛnaagida iñΛlidi aanΛ isducatai cΛΛgacΛrΛ garvuvaitu Diuusi siΛΛsi aapimΛ Λcaasi aanΛ ΛpΛ. Dai sivi aliasi gΛaagai isgΛnoojida aanΛ gΛndaañΛidatai mΛsai maidagitona gΛnvΛavoidaraga dai vuidΛrΛ avΛrvΛΛtΛca ΛmamaatΛtuldiadami yaatavogami ismaacΛdΛ gΛnsaagida vapacΛdagi. Diuusi gΛrmaatΛtuli istumaasi vaavoitudai aatΛmΛ. AatΛmΛ arDiuusi maamaradΛ dai maitΛaagai tΛsdagituagi garvaavoidaraga ismaacΛdΛ gΛrmaa Diuusi dai Λma maasi vaavoitudagi. AmamaatΛtuldiadami yaatavogami gΛnsaagida vaapa maitΛnaagidacai ismaitΛnΛpan duucai vaavoitudai Λgai. Λgai maicΛΛ tuutuiga dai googosi gΛnducami dai Λma duucai aagai Diuusi ñiiooquidΛ dai pocaiti sai Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidi oodami dai sai soigΛΛlidi oodamicΛdΛ dai sai oigΛldi soimaascamigadΛ sai cascΛdΛ casistutuidi istomasduucai oidacagi. GΛrDiuusiga ismaacΛdΛ ΛΛgidi aatΛmΛ dai gΛrtΛaanΛdamiga Suusi Cristo Λgai gajiaadΛrΛ vipieeyi. ΛΛqui ooja Diuusi ñiñiiooquituldiadamigadΛ dai aagai isducatai Diuusi soimaasi taatatulda agai Λgai ismaacΛdΛ pomaasi ivueeyi.

⁵ Tomasi camaatΛ aapimΛ aanΛ vΛΛscΛrΛ gΛntΛgitolda iñΛlidi iducatai idui Diuusi ΛjudidíucadΛ Λgai cΛΛgacΛrΛ vuvaitu Ejiipitu dΛvΛΛriañdΛrΛ dai gooquiΛrΛ dagito sai coona oidigana Λgai ismaacΛdΛ maivaavoitu.

⁶ Dai gΛntΛgitolda iñΛlidi aanΛ ΛpΛ isducatai Diuusi tΛtΛaañicarudΛ dagito gΛnguvucadaga dai vuvuaaja tΛvaagiañdΛrΛ. Vai Diuusi maamaisaca dai tomali Λmo imidagai maivuvaida agai. Diuusi nΛnΛra isajiagi ΛgΛΛ tasai siΛΛscadΛ soimaasi taatatuldia agai Λgai vΛΛsi gosoimaasi ivuaadami vai aaga agai Λgai isducatai soimaasi taatatulda agai. Diuusi maamaisaca Λgai siaaco tomastuigaco tucagamucana.

⁷ Dai gΛntΛgitolda iñΛlidi aanΛ ΛpΛ isducatai soimaa taatatuli Diuusi SodomΛrΛ dai GomoorΛrΛ oidacami dai sicoli oidacami. Λgai googosi gΛnducamicana Λpan duucai ΛDiuusi tΛtΛaañicarudΛ ismaacΛdΛ maiΛΛgi Diuusi. CascΛdΛ Λgai ootoi Λoodami siaaco tomastuigaco taiyΛrΛ daraajagi Λgai. ImaasicΛdΛ gΛrtΛtΛgidi Diuusi isducatai ivueeyi Λgai soimaasi ivuaadamicΛdΛ.

⁸ AmamaatΛtuldiadami yaatavogami Λpan duucai ivueeyi Λjudidíu dai ΛDiuusi tΛtΛaañicarudΛ dai ΛSodomΛrΛ dai GomoorΛrΛ oidacami tomasi camaatΛ Λgai isducatai ΛpΛdui ΛgaicΛdΛ. VΛΛscΛrΛ googosi gΛnducami dai maiΛΛgidi tomali Λmo tΛaanΛdami, dai sigalnaasi ñiioocai Diuusi tΛtΛaañicarudΛ vui ismaacΛdΛ ΛΛgidi Diuusi. Agai pocaiti sai Diuusi mamaatΛtuldi coosigadΛrΛ sai cascΛdΛ poduucai ivueeyi Λgai.

⁹ DΛmos aidΛsi Migili Diuusi tΛtΛaañicarudΛ tΛaanΛdamigadΛ ΛΛmadu ΛDiaavora gΛnvupui ñiñio aagaitai soorΛ bΛquia agai Moseesacaru tuucugadΛ aidΛsi muu Λgai. ΛMigili siaa duutudai Diuusi ismaacΛdΛ artΛaanΛdami vΛΛscatai cascΛdΛ maisigalnaasi ñiioo Λgai ΛDiaavora vui, tomasi ΛDiaavora sigalnaasi ñiiooqui aagidi. DΛmos ΛMigili potΛtΛdai ΛDiaavora: “Diuusi gΛbagaidamu”.

¹⁰ DΛmos ΛmamaatΛtuldiadami yaatavogami siigalnaasi ñiiooqui aagai Diuusi tΛtΛaañicarudΛ vui, dai googosi gΛnducami dai aipaco gΛncocodaiña maitΛtΛgitoitai istumaasi ΛpΛduñia agai ΛgaicΛdΛ vai cascΛdΛ Diuusi soimaasi taatatulda agai.

11 Si^{ΛΛ} soimaa taatamu ^Λgai. ^Λgai mai^{ΛΛ}gidi Diuusi ^Λpan duucaí Caín mai^{ΛΛ}gi Diuusi. Daid^Λ ^Λmamaat^Λtuldiadami yaatavogami mosgamamaat^Λtuldi istumaasi mait^Λrvaavoi. Goovai ^Λraa duiñdad^Λ ^Λgai. Poduucái ivueeyi ^Λgai gamait^Λc^Λda ^Λlidityai tumiñsi ^Λpan duucaí Balaam gamamaat^Λtuldiña istumaasi mait^Λrvaavoi dai poduucái gamait^Λc^Λiña tumiñsi. Daid^Λ ^Λmamaat^Λtuldiadami yaatavogami mai^{ΛΛ}gidi ^Λt^Λt^Λaan^Λdami ^Λpan duucaí Coré ^{ΛΛ}madu aa duiñd^Λ mai^{ΛΛ}gi ^tt^Λaan^Λdami casc^Λd^Λ ugidagai ^Λgai. Poduuñimu ^{ΛΛ}p^Λ ^Λmamaat^Λtuldiadami ismaac^Λd^Λ mai^{ΛΛ}gidi ^Λt^Λt^Λaan^Λdami.

12 Si^{ΛΛ}scad^Λ g^Λn^Λmpaidiada aapim^Λ dai ^Λmapai gacuaadagi gat^{ΛΛ}gida ^Λlidityai m^Λsg^Λnoig^Λdai aipacoga ^Λmamaat^Λtuldiadami yaatavogami mosarsiaa ^Λraragai aapim^Λ g^Λn^Λv^Λatar^Λ. ^Λgai mosnavaacor^Λi aapim^Λ g^Λnsaagida dai maisiaa duutudai tomali ^Λmaadutai. Dai ^Λgai mos^{ΛΛ}gi gacuaadana dai mait^Λnt^Λgito n^Λidiña isvi^{ΛΛ}gacagi aa. ^Λgai mait^Λrsoiñi

13 dai naana maasi sigalnaascami ivueeyi siaa ^Λraraca maasi casc^Λd^Λ ^Λgai maic^{ΛΛ}gadu isgamamaat^Λtuldiadagi dai Diuusi ootosamu m^{ΛΛ}ca siaaco tomastuigaco tucagamu-cana.

14 ^{ΛΛ}qui ^Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigad^Λ Enoco t^{ΛΛ}giducami aagai isducatai ^Λp^Λduñia agai ^Λmamaat^Λtuldiadami yaatavogamic^Λd^Λ. Enoco ^Λrcajiudad^Λ Adán. Adán ^Λrvisiolid^Λ Enoco visiolid^Λ. Daid^Λ Diuusi ñiooquituldiadamigad^Λ pocaiti: “Diuusi divia agai ^{ΛΛ}madu mui g^Λt^Λt^Λañicar^Λ,

15 dai pot^Λiya agai sai v^{ΛΛ}si ^Λsoimaasi ivuaadami maiimia agai Diuusi ^{ΛΛ}madu ^Λgai ivueeyi mui naana maasi soimaascami dai ali^Λsi vui ñioocaiña Diuusi casc^Λd^Λ soimaa taatatulda agai ^Λgai.

16 ^Λmamaat^Λtuldiadami yaatavogami pocaiti sai maibaig^Λn^Λlidi dudunucami vui, dai is^Λmo istumaasi soimaascami ^Λp^Λduñiagi ^Λgaic^Λd^Λ ^Λgai g^Λp^Λi^Λr vuupaiña aa, dai ^Λgai ivueeyi v^{ΛΛ}si istumaasi soimaascami istumaasi iduñia ^Λliada, dai g^Λg^Λr^Λ ñioocai dai pocaiti sai v^{ΛΛ}si istumaasi ivueeyi ^Λgai vaamioma c^{ΛΛ}gadu siistumaasi ivueeyi aa, dai v^Λaa^Λmunaidana ^Λgai oodami dai poduucái voopoidiña ^Λmo istumaasi”, ascaiti Diuusi ñiooquituldiadamigad^Λ.

---

17 D^Λmos aapim^Λ giñaaduñi g^Λnt^Λgitovurai is^{ΛΛ}qui pocaiti Suusi Cristo ojootosad^Λ:

18 “Si^{ΛΛ}scad^Λ cayoga ugitiagi oidigi ^{ΛΛ}moco g^Λn^Λparunadamu daid^Λ ivuaadamu istumaasi soimaascami istumaasi ip^Λliadagi dai maitivuaadamu istumaasi Diuusi ip^Λlidi”, ascaiti ojootosad^Λ.

19 Daid^Λ ^Λmamaat^Λtuldiadami yaatavogami ^Λr^Λgai dai ^Λgai g^Λncocotuldi aipacoga, daid^Λ ivueeyi istumaasi soimaascami istumaasi ip^Λlidi, dai Diuusi Ib^Λad^Λ mai^{ΛΛ}madu daja ^Λgai.

20 D^Λmos aapim^Λ giñaaduñi c^{ΛΛ}gav^Λr vaavoitudada Diuusi ñiooquid^Λ dai poduucái maat^Λ oidaca isducatai Diuusi ip^Λlidi, dai gamamadavurai aapim^Λ siDiuusi Ib^Λad^Λ g^Λn^Λsoic^Λdamu.

21 V^{ΛΛ}scar^Λ av^Λrt^Λgitoca isDiuusi g^Λnoig^Λdai dai baigav^Λr ^Λn^Λliada g^Λnoig^Λdaitai Diuusi, dai t^Λgitovurai ^{ΛΛ}p^Λ is^Λmo imidagai ajia agai istuigaco v^{ΛΛ}scar^Λ oidacamu aat^Λm^Λ Diuusi ^{ΛΛ}madu. Suusi Cristo soig^Λlidi aat^Λm^Λc^Λd^Λ casc^Λd^Λ.

22 Soigav^Λr ^Λn^Λliada ^Λgaic^Λd^Λ ismaac^Λd^Λ maic^{ΛΛ}ga maat^Λ istumaasi ^Λrc^{ΛΛ}gaducami tomali soimaascami,

23 dai g^Λnaagavurai dai c^{ΛΛ}gac^Λr^Λ vuvaida vai poduucái maiimia agai Diaa-vora ^{ΛΛ}madu. Dai soigav^Λr ^Λn^Λliada ^{ΛΛ}p^Λ ^Λsoimaasi ivuaadamic^Λd^Λ dai mait^Λaagai m^Λsbaig^Λn^Λliada ^Λgaic^Λd^Λ ismaac^Λd^Λ ivuaadagi ^Λgai, g^Λn^Λnuucadacavurai dai maipo-maasi ivuaada aapim^Λ ^{ΛΛ}p^Λ.

24-25 Mosali Δ Δ maadugava Diuusi dai alia Δ saituduga Δ gai. Dai Δ gai c $\Delta\Delta$ gac Δ r Δ g Δ r Δ vuvaidi Suusi Cristo g Δ r Δ t Δ aan Δ damiga muu aat Δ m Δ g Δ r Δ v Δ \Delta Δ tar Δ casc Δ d Δ . Δ gai is-
tutuidi isg Δ nsoi Δ ñagi vai camaisoimaasi ivuaadagi aapim Δ dai g Δ n Δ vaidaquiagi siaaco
daja Δ gai caoig Δ ldicami v $\Delta\Delta$ si g Δ nsoimaascamiga dai baig Δ n Δ liadamu aapim Δ . Aan Δ
ip Δ lidi is Δ oodami vaavoitudagi is $\Delta\Delta$ qui abiaad Δ r Δ dai sivi dai v $\Delta\Delta$ sc Δ r Δ Diuusi Δ r Δ g $\Delta\Delta$
bait Δ c Δ aacami tami oidigi daama dai t Δ vaagi Δ r Δ , dai Δ gai t Δ aan Δ i v $\Delta\Delta$ sia Δ catai, dai alia Δ si
g Δ aagai issiaa duutuada aat Δ m Δ Δ gai.

Mos Δ caasi.

Istumaasi Diuusi taañicaruda ismaacada ootoi Suusi Cristo taañgi AVuaana

¹ Aan arVuaana dai ganoojidi aan aapim vaavoitudadami ismaacada ganampaidi dai siaa duutudai Diuusi cuvaracamipara gagar quiquira oidacami Asia davarira. Aan ganoojidi dai ganaagidi naana maasi istumaasi ismaacada giñtañgi amo Diuusi taañicaruda. Agai giñtañgi istumaasi otoma araduñi agai tavaagira dai oidigi daama. Diuusi agai dai taañgi vasi gomaasi Suusi Cristo sai vasi vaavoitudadami maana gomaasi. Casada Suusi Cristo ootoi amo Diuusi taañicaruda sai agai giñtañgidana vasi gomaasi.

² Ganaagidamu aan vasi istumaasi ta aan dai ca. Istumaasi ca aan arñioquida Diuusi amadu Suusi Cristo dai istumaasi ta aan Diuusi amadu Suusi Cristo idui.

³ Diuusi sallaicada cagacara najadamu siora agadagi idi ojai ismaacada Diuusi giñmaa sallaicada ganampaidiagadi vaavoitudadami dai siora agiditai cacagi ara Diuusi cagacara najadamu. Otoma araduñia agai vasi istumaasi gaaagai idi ojira.

⁴ Aan ipalidi isDiuusi amadu Suusi Cristo amadu Diuusi Ibad cagacara ganajadagi dai ganiibastudacan tadacagi aapim vaavoitudadami Asia davarira oidacami. Diuusi agai ismaacada maiquiaa cquivacai oidigi abiaadara oidaga, dai quiaa oidaga, dai tomastuigaco oidaca agai. Diuusi Ibad agai dai ganuucada aapim vaavoitudadami cuvaracamipara gagar quiquira oidacami dai agai tavaagira daja siaaco Diuusi daacatai gataani.

⁵ Suusi Cristo agai dai gaaagidi vasi istumaasi arvaavoi. Dai agai araragadada ismaacada duaaca dai camaimuquia agai tomali amo imidagai. Dai agai vaamioma viaa guvucadagai istomasmaacada taanadami tami oidigi daama. Agai garoigadi dai garoigadi garsoimaascamiga muucuai curusiaba.

⁶ Dai agai covai arvuvaitu tsai soña taanaiña Diuusi raraí duucai dai tsaidi ivuaadana Diuusi aa duiñdada papaali duucai siaa duutudaitai Diuusi grooga. Aliasi gaaagai tascaga ñioocadagi aatama Suusi Cristo vatar. Agai viaa guvucadagai tomastuigaco.

⁷ Suusi Cristo iicomai saagida divia agai. Vascatai tañgimu asta agai ismaacada curusiaba siisa. Dai vasi oodami aipaco oidacami ismaacada maivaavoitudagi suañidamu tañgacai agai. Sallaicada arvaavoi isdivia agai agai.

⁸ Dai Diuusi gartaanadamiga agai ismaacada maiquiaa cquivacai oidigi abiaadara oidaga, dai quiaa oidaga, dai tomastuigaco oidaca agai. Dai agai aliisi viaa guvucadagai casada istutuidi isiduiñgi tomastumaasi. Dai pocaiti agai: “Aan oidaga maiquiaa cquivacai oidigi abiaadara dai sallaicada ugitiagi oidigi aan apiaoidacamu”, ascaiti Diuusi.

⁹ Aan arVuaana dai aatama argaraadunumu vaavoitudadami. Aan ara soimaasi taatamai vaavoitudaitai Suusi Cristo poduucai isduucai aapim soimaasi taatamai vaavoitudaitai Suusi Cristo. Dai tomastuigaco oidacamu aatama tavaagira Diuusi amadu. Dai Suusi Cristo giñsoicai aan ara ansai soimaasi taatamaiña maivui ñioocaitai agai poduucai isduucai gansoicai agai aapim masai soimaasi taatamaiña aapim maivui ñioocaitai agai. Aan giñmaisatu mapacara siaaco sicolimadi suudagi, ami Patmos tañgidu. Aan giñmaisatu gamamaatutulitai Diuusi ñioquida dai gaaagiditai Suusi Cristo maataatularaga.

¹⁰ Amo imidagai tumiñoco Diuusi Ibadā giñmaa guvucadagai antai aanā caā amo ñiooqui giñāabāgi ismaacāda āpan caiti amo trompeta

¹¹ dai cavami ñioo dai povaiñtātdai:

—Aanā āragai dai maiquiaa cāquivacai oidigi abiaadāra oidaga dai tomastuigaco oidaca iñagai. Oojañi amo liivruāra vāasi pāstumaasi tāgia aagai dai ootosda āvaavoitudadami ismaacāda gānāmpaidi dai siaa duutudai Diuusi Asia dāvāārīāra Efeesoāra, dai Esmirnāra, dai Pérgamoāra, dai Tatiirāra, dai Sardisiāra, dai Filadelfiāra, dai Laodiseāra —iñtātdai āñiooqui.

¹² Amaasi aja cāquiva aanā dai nāida iñagai soorā āgai dai giñiooquidi dai tāā aanā cuvaracami veela daraasacarui āgai oorocāda duñisi.

¹³ Dai goveela daraasacarui saagida cāacatadai Suusi Cristo. Āgai glaadaca amo vaasaragi tāvāādudami. Dai taagiāra caatā amo ooro givuurai.

¹⁴ Dai cuupadā caā tootoaja āpa maasi vopoi tuaacami dai cāvai. Dai vuupuidā cavami dadadacāi āpan duucāi tāi.

¹⁵ Dai ācasodā dadadacāi āpan duucāi amo vaiñomi toñicami bronse tāāgidudami. Dai cavami ñioocai āpan caiti siāāscadā muiducagi ajaaqui caā daapacadicami.

¹⁶ Dai gānovi sālisa padāracāda daagā āgai cuvaracami sisiaavugai. Dai tāñiaiñdāra vuusanāca amo mastāi aipadāra muucacami. Dai vuivasadā cavami dadadacāi āpan duucāi tasāi cavami dadadacāi dan duucu.

¹⁷ Dai aidāsi tāā aanā ācasodā abaana gāi muuquiadā duucāi. Dāmos āgai giñdaama dāi gānovi sālisa padāra dai povaiñtātdai:

—Maitiduaadicuda aanā āragai dai maiquiaa cāquivacai oidigi abiaadāra oidaga dai tomastuigaco oidaca iñagai.

¹⁸ Aanā āragai dai tomastuigaco oidaga. Aanā muu amo imidagai dāmos sivi cad-uaaca aanā dai tomastuigaco oidaca iñagai. Dai aanā viaa sāllicami isvaidaquiagi āvaavoitudadami iibādā tāvaagiamu dai isootasagi āgai ismaacāda maivaavoitudai āDiaavor āmadu.

¹⁹ Oojañi aapi pāstumaasi catāā dai vāasi istumaasi āpāvuiida āgai dai istumaasi āpāduñia āgai.

²⁰ Ācuvaracami sisiaavugai ismaacāda tāā aapi giñovīāra ārāpan ducami ācuvaracami giñtāāañicarū ismaacāda ootoi aanā sai nuucadacana āvaavoitudadami ismaacāda gānāmpaidi cuvaracamipāra Asia dāvāārīāra. Daidā ācuvaracami veela daraasacarui ārāpan ducami āvaavoitudami ismaacāda gānāmpaidi cuvaracamipāra Asia dāvāārīāra.

2

¹ Oojidañi aapi Vuaana ātāaanādamigadā āvaavoitudadami ismaacāda gānāmpaidi Efeesoāra dai povaitāāda: “Povaiñtātdai ācāāli ismaacāda gānovi sālisa padāra daagā cuvaracami sisiaavugai dai ācuvaracami veela daraasacarui saagida aimārai:

² Cāā maatā aanā vāasi istumaasi ivueeyi aapimā, dai iscāāga ivueeyi aapimā giñāa duiñdaga, dai issoimaasi taatamai aapimā dai vāāscāra maivui ñioocai Diuusi. Cāā maatā aanā isaapimā maiuurapācāi āsoimaasi ivuaadami. Cāā maatā aanā isaapimā gānsaagida ajioopai mamaatātuldiadami yaatavogami dai isaapimā cāāga tācācāi āgai istumaasi vaavoitudai āgai dai poduucāi maatā aapimā siāgai āryaatavogami.

³ Dai aliāsi soimaasi taatamai aapimā giñvaavoitudaitai dāmos vāāscāra maioojodaitai ivueeyi aapimā giñāa duiñdaga.

⁴ Dāmos aapimā ivueeyi amo istumaasi ismaacāda maioojoidi aanā, camaitiñoiğā dai aapimā poduucāi isduucāi giñoiğā daiñā aidāsi tucamidāra giñvaavoitu aapimā.

⁵ Cascāda aliāsi gāāagai iscāāga āma duucāi gāntātāgituagi aapimā isducatai ivuaadana aapimā aidāmasi tucamidāra giñvaavoitu dai aliāsi gāāagai isāpamu

giñoiglaada aapimΛ poduucal isduucal giñoigldaiña aidΛmasi tucamidarΛ giñvaavoitu. Dai isaapimΛ maiΛma duucal gantatagituagi aidΛ gia aanΛ imimu gaamucu siaaco daraaja aapimΛ dai ganvoopoidamu aanΛ ganveelaga daasacarui bovasdarΛ siaaco daja Λgai vai poduucal gamaatΛcana iscamaiviaa aapimΛ sΛalicami isgamamaatΛtuldiadagi giñiooqui.

⁶ DΛmos vΛascara aapimΛ ivueeyi Λmo istumaasi cΛagaducami aapimΛ maioojoidi istumaasi ivueeyi ΛNicolaítasiarΛ oidacami poduucal isduucal maioojoidi aanΛ istumaasi ivueeyi ΛNicolaítasiarΛ oidacami.

⁷ CΛagavar Λgigitai caΛca aapimΛ istumaasi aagidi Diuusi IbΛada Λvaavoitudadami: SioraΛ maisoimaasi ivuaadagi siΛscadΛ ΛDiaavora soimaasi iduiñtulda Λliadagi, Λgai gia viaacamu oigaragai iscuucumiagi Λuusi ibiadΛ ismaacΛda oidaga tΛvaagiarΛ dai ismaacΛdΛcΛda viaacana oodami ibΛdagai utudui”.

⁸ Oojidañi aapi Vuaana ΛtaanΛdamigadΛ Λvaavoitudadami ismaacΛda ganΛmpaidi EsmirnarΛ ΛpΛ dai povaitΛda: “PovaiñtatΛdai ΛcΛli ismaacΛda maiquiaa cΛquivacal oidigi abiaadarΛ oidaga dai tomastuigaco oidaca agai. Λgai vaa muu Λmo imidagai dΛmos sivi caduaaca.

⁹ CΛΛ maata aanΛ vΛasi istumaasi ivueeyi aapimΛ. CΛΛ maata aanΛ isaliasi soimaasi taatamai aapimΛ dai issΛlicΛda Λrsoituutuigami aapimΛ. DΛmos vΛascara Diuusi cΛagacara ganΛaidi aapimΛ dai gansoicai masai cΛagacara oidacana dai naana duucal gansoicai. CΛΛ maata aanΛ isducatai ganvui ñioocai Λmoco Λjudidíu ismaacΛda pocaiti saidΛ ΛrDiuusi maamaradΛ dai maitarvaavoi. Baiyoma Λgai ganΛmpaidi dai siaa duutudai ΛDiaavora.

¹⁰ Otoma aimu istuigaco aapimΛ soimaasi taata agai. Λmo oodami ismaacΛda ivueeyi istumaasi ipΛlidi ΛDiaavora ganmaamaisa agai dai poduucal nΛida agai sabai cΛΛga giñvaavoitudai aapimΛ ismaitiñvaavoitudai ΛpΛ. SΛlicΛda soimaasi taata agai aapimΛ baivustaan tasai. DΛmos vΛasi gomaasicΛda maitavar duduaadimu aapimΛ baiyomavar apiacΛΛga vaavoitudada Diuusi asta mΛsiΛscadΛ coi dai aanΛ ganvaidacaimu tΛvaagiamu simΛca oidacamu aapimΛ Diuusi Λmadu tomastuigaco.

¹¹ CΛagavar Λgigitai caΛca aapimΛ istumaasi aagidi Diuusi IbΛada Λvaavoitudadami. SioraΛ maisoimaasi ivuaadagi siΛscadΛ ΛDiaavora soimaasi iduiñtulda Λliadagi, Λgai gia maisoimaasi taata agai cocai Λgai maiimia agai ΛDiaavora Λmadu cascΛdΛ”.

¹² Oojidañi aapi Vuaana ΛtaanΛdamigadΛ Λvaavoitudadami ismaacΛda ganΛmpaidi PérgamoarΛ ΛpΛ dai povaitΛda: “PovaiñtatΛdai ΛcΛli ismaacΛda viaa Λmastai aipadarΛ muucacami:

¹³ CΛΛ maata aanΛ vΛasi istumaasi ivueeyi aapimΛ. Maata aanΛ isaapimΛ ΛmapΛcara oidaga siaaco Λoodami ivueeyi istumaasi ΛDiaavora ipΛlidi dai vΛascara apiacΛΛga siaa giñduutudai aapimΛ. Dai apiacΛΛga giñvaavoitudai aapimΛ aidΛsi Λoodami PérgamoarΛ oidacami muua Antipasi ami siaaco ivueeyi Λoodami istumaasi ΛDiaavora ipΛlidi. Antipasi Λgai dai cΛΛga aagidi Λoodami isgiñvaavoitudai.

¹⁴ DΛmos vΛascara ivueeyi aapimΛ Λmo istumaasi ismaacΛda maioojoidi aanΛ. Λmadutai gΛnaaduñi quiaa vaavoitudai Balaam mamaatΛtuldiaragadΛ. Balaam Λgai dai avΛnaqui ΛBalaac sai Λgai soimaasi iduiñtuldana Λjudidíu. CascΛda Balaac aagidi Λjudidíu sai ugena cuaadagai ismaacΛda aa oodami cadaasi Λmomoono dai sai googosi ganducamicana.

¹⁵ Dai Λmadutai gΛnaaduñi vaavoitudadami quiaa vaavoitudai Nicolaítasi maataatΛtuldiaragadΛ ismaacΛda maioojoidi aanΛ.

¹⁶ CascΛda aliΛsi gΛagagai isotoma Λma duucal gantatagituagi Λgai dai ismaiΛma duucal gantatagituagi Λgai aidΛ gia gaamu imimu aanΛ dai cocodamu aanΛ Λgai idi mastaicΛda ismaacΛda vuusai giñtañiañdarΛ.

17 CAAgAVAF AAgiditai caaca aapimA istumaasi aagidi Diuusi Ibada AVaavoitudadami. Sioora maisoimaasi ivuaadagi siascada ADiaavora soimaasi iduiñtulda liadagi, maaquimu aanA Agai gocuaadagai ismaacada tavaagiarA oidaga ismaacada maitipuami oidi daama. Dai maaquimu aanA Agai amo odai tojacami siaaco oojisi amo tataragai ismaacada maimaata aa oodami mosaca Agai sioora maaquiagi aanA”.

18 Oojidañi aapi Vuaana Ataanadamigada AVaavoitudadami ismaacada gnanmpaidi Tatiirara ara dai povaitada: “Povaiñtadai Diuusi marada. Agai vaa Agai dai cavami dadadacai vuupuida aran duucai tai dai ascada aran duucai dadadacai amo vaiñomi bronse tagiducami caa daapacadicami.

19 CAA maata aanA vvasi istumaasi ivueeyi aapimA. AapimA giñoigadai dai aipacoga ganoigadai aapimA ara. Dai maata aanA iscala ga giñvaavoitudai aapimA dai iscala ga ivueeyi aapimA giñaa duiñdaga dai issoimaasi taatamai dai vvascara maivui ñioocai Diuusi. Dai maata aanA issivi vaamioma calga ivueeyi aapimA Diuusi aa duiñdada situcamidara giñvaavoitudacai.

20 Damos vvascara ivueeyi aapimA amo istumaasi istumaasi maioojoidi aanA. AapimA gansaagida oidaga amo ooqui Jesabela tagiducami. Agai pocaiti saida arDiuusi ñiooquituldiadamigada damos maitarvaavoi. Baiyoma Agai vupuiirumadai amoco ismaacada giñvaavoitudai mamaatultiditai Agai isaliara arcaga isgoogosi ganducamicagi daida iscuaadagi cuadagai ismaacada aa oodami cadaasi amomono. Dai aapimA dadagitoi sai apiaquiaa gamamaatultidina gomaasi.

21 Catavapi narara aanA ooqui sai ama duucai gatagitona dai sai gajiaadara viaana gasoimaasicamiga damos Agai maitipalidi.

22 Sivi gia daituldamu aanA cocodagai Agai dai salicada soimaasi taatatuldiamu aanA vvasi vipioolimada, ismaiama duucai gantatagituagi Agai dai camaipomaasi ivuaadagi.

23 Dai coodamu aanA sioora vaavoitudai ooqui mamaatultidiaragada dai poduucai vvasi oodami ismaacada giñvaavoitudai calga maatamu insaanA maata vvasi istumaasi tatagitoi oodami dai vvasi istumaasi ipalidi isivuaadagi Agai. Dai sioora calga ivuaadagi aanA calgacara najadamu dai sioora soimaasi ivuaadagi aanA soimaasi taatatuldiamu.

24 Damos aapimA Tatiirara oidacami ismaacada maivaavoitudai ooqui mamaatultidiaragada tomasi maimaata vvasi istumaasi mamaatultidi Agai ismaacada ivueeyi istumaasi ADiaavora ipalidi aanA maiviaa isvaamioma ganmaacadagi ñiooqui aapimA.

25 Damos gaagagai masiapiacalga vaavoitudadagi aapimA asta siascada gaamu imiagi aanA.

26 Sioora maisoimaasi ivuaadagi siascada ADiaavora soimaasi iduiñtuldi liadagi dai sioora apiacalga ivuaadagi istumaasi ipalidi aanA isivuaadagi asta siascada coiyagi, maaquimu aanA Agai salicami sai giñlamadu taanaiña vvasi oodami oidigi daama oidacami,

27 poduucai isduucai giñooga giñmaa salicami ansai aanA taanaiña vvasi oodami oidigi daama oidacami. Dai salicada viaacamu Agai guvucadagai dai vaamioma istutiadamu Agai sigaa oodami.

28 Dai vaidacamu aanA Agai tavaagiamu sai aanA giñlamadu oidacana tomastuigaco. AanA arapan ducami gala siaavugai ismaacada alquiamoco vusacai.

29 CAAgAVAF AAgiditai caaca aapimA istumaasi aagidi Diuusi Ibada AVaavoitudadami”.

3

1 Oojidañi aapi Vuaana Ataanadamigada AVaavoitudadami ismaacada gnanmpaidi Sardisara ara dai povaitada: “Povaiñtadai calali ismaacada ootoi Diuusi Ibada sai nuucadacana AVaavoitudadami cuvaracamipara gagar quiiquiara oidacami dai

gʌnoviʌrʌ daagʌ ʌgai cuvaracami sisiaavugai: Cʌʌ maatʌ aanʌ vʌʌsi istumaasi ivueeyi aapimʌ. Maatʌ aanʌ ismuidutai aapimʌ mospocaiti iscʌʌga vaavoitudai Diuusi daidʌ isʌgai gʌnmaa iibʌdagai utudui dʌmos maiviaacan vueeyi aapimʌ iibʌdaga utudui.

² Cʌʌgavʌr gʌnnuucadaca aapimʌ dai poduucai cʌʌgacʌrʌ oidaca. Quiaa vaavoitudai aapimʌ palpi. Vaamiomavʌr cʌʌga vaavoituda dai poduucai cʌʌgacʌrʌ oida-camu aapimʌ. Maitavʌr dagitu isugitia gʌnvaavoidaraga. Canʌidi aanʌ isaapimʌ maicʌʌgacʌrʌ oidaga Diuusi vui cascʌdʌ pocaiti aanʌ.

³ Cʌʌgavʌr tatʌgitoda aapimʌ Suusi Cristo mamaatʌtuldiaragadʌ dai ʌʌgiadavurai gomaasi. Ama duuquivʌr gʌntʌʌgito dai camaidagitu gʌnvaavoidaraga. Ismaiʌma duucai gʌntʌʌgituagi aapimʌ aidʌ gia todian duucai imimu aanʌ maimaatʌcatai aapimʌ siʌʌscadʌ poduucai isduucai maimaatʌcana aapimʌ siuu duucu divia agadagi ʌmo ʌʌsivogami. Dai soimaasi gʌntaatatuldami aanʌ.

⁴ Dʌmos vʌʌscʌrʌ oidaga ami Sardisiʌrʌ ʌʌmo vaavoitudadami ismaacʌdʌ maisoimaasi ivueeyi cascʌdʌ giñʌʌmadu oidacamu ʌgai tʌvaagiʌrʌ dai viaacamu ʌgai yuucusi tootoacami.

⁵ Sioorʌ maisoimaasi ivuaadagi siʌʌscadʌ ʌDiaavora soimaasi iduiñtulda ʌliadagi ʌgai gia gʌnaadamu yuucusi tootoacami tʌvaagiʌrʌ. Dai aanʌ maisiaa duaadamu tʌʌʌaragadʌ ʌgai ʌliivruaiñdarʌ siaaco oojisi. ʌliivruʌrʌ oojisi ʌʌʌʌaragadʌ ʌgai ismaacʌdʌ viaa iibʌdagai utudui. Dai aagidamu aanʌ giñʌooga ʌʌmadʌ giñʌooga tʌʌaañicarudʌ isʌgai argiñaduñi.

⁶ Cʌʌgavʌr ʌʌgidityai caʌca aapimʌ istumaasi aagidi Diuusi Ibʌadʌ ʌvaavoitudadami”.

⁷ Oojidañi aapi Vuaana ʌʌaanʌdamigadʌ ʌvaavoitudadami ismaacʌdʌ gʌnʌmpaidi Filadelfiʌrʌ dai povaitʌʌda: “Povaiñtatʌdai ʌcʌʌli ismaacʌdʌ tomali ʌmo imidagai maisoimaasi ivueeyi dai vʌʌsi istumaasi aagai ʌgai ʌrvaavoi dai ʌgai viaa ʌsʌʌlicamigadʌ ʌraí Davicarʌ, dai ʌʌgi ʌgai aagai istumaasi ʌpʌduñia agai dai maitiipu sioorʌ ama duucai aagidagi:

⁸ Cʌʌ maatʌ aanʌ vʌʌsi istumaasi ivueeyi aapimʌ. Vʌʌscʌrʌ cʌʌga giñvaavoitudai aapimʌ daidʌ ʌʌgidityai caʌ giññiooqui dai aagidi aa oodami isgiñvaavoitudai. Cascʌdʌ gʌnmaa aanʌ guvucadagai masai cʌʌga gaaagidiñ giññiooqui dai maitiipu tomali ʌmoco ismaacʌdʌ viaa guvucadagai isgʌnsobicʌdagi.

⁹ Ami Filadelfiʌrʌ oidaga ʌʌmoco ismaacʌdʌ pocaiti saidʌ ʌrDiuusi maamaradʌ dʌmos maitʌrvaavoi. ʌgai ʌryaatavogami daidʌ gʌnʌmpaidi dai siaa duutudai ʌDiaavora. Dai aanʌ tʌaañimu ʌyaatavogami sai gʌnuravana aapimʌ dai sai gʌnvuidʌrʌ gʌntootonacʌdʌ guuquivana. Dai cʌʌ maatʌmu ʌgai isgʌnoigʌdai aanʌ aapimʌ.

¹⁰ Aapimʌ cʌʌga giñʌʌgidi dai maitiñvui ñioocai siʌʌscadʌ taatamadagi cascʌdʌ gʌnnuucadacamu aanʌ aapimʌ siʌʌscadʌ sʌʌlicʌdʌ soimaasi taatagi ʌoodami vʌʌsi oidigi daama oidacami, dai nʌidamu aanʌ sabai cʌʌga ivueeyi ʌgai ischo ʌʌpʌ. Dʌmos aanʌ gia cʌʌga gʌnnuucadacamu aapimʌ simaisoimaasi taatamu aapimʌ.

¹¹ Otoma gaamu imimu aanʌ. Apiavʌr cʌʌga giñvaavoitudada aapimʌ dai apiavʌr cʌʌga oidaca vai poduucai maiviaacamu aa oodami istumaasi Diuusi gʌnmaaquiagai tʌvaagiʌrʌ.

¹² Sioorʌ maisoimaasi ivuaadagi siʌʌscadʌ ʌDiaavora soimaasi iduiñtulda ʌliadagi ʌgai gia viaacamu ʌmo sʌʌlicami tʌvaagiʌrʌ siaaco oidaga Diuusi dai Diuusi ʌʌmadu oidacamu tomastuigaco. Dai ʌgai cocovadʌrʌ oojamu aanʌ giñDiuusiga tʌʌʌaragadʌ, oojamu aanʌ ʌpʌ istʌʌgidu Diuusi quiidʌ. ʌgai ʌrʌJerusalén utuducʌdʌ ismaacʌdʌ idui Diuusi tʌvaagiʌrʌ dai tʌvaañdamu ʌgai tami oidigi daama. Dai oojamu aanʌ ʌpʌ giñʌʌʌaraga utuducʌdʌ.

¹³ Cʌʌgavʌr ʌʌgidityai caʌca aapimʌ istumaasi aagidi Diuusi Ibʌadʌ ʌvaavoitudadami”.

14 Oojidañi aapi Vuaana tlaanladamigada lvaavoitudadami ismaacada ganlmpaidi Laodiseara dai povaitlada: “Povaiñtadaicalli ismaacada sallyicada ivueeyi istumaasi aagai saida ivuaada agai. Dai vvasi istumaasi aagai agai lrvavo. Dai agai vaamioma gataanai istomasioora dai tlaanai lapa vvasi istumaasi idui Diusi:

15 Cal maata ana vvasi istumaasi ivueeyi aapima. Aapima maitiplidi isgajiaadara giñviaagi tomali maitiplidi iscala giñvaavoitudagi. Sioma arcala iscala giñvaavoitudada aapima ismaitiñvaavoitudada tomalaachi lapa.

16 Cascada gajiaadara ganviaa inagai ana.

17 Pocaiti aapima masai sallyicada riricuga dai sai calga apavueeyi vvasiacatai dai sai maivialga tomali amo istumaasi. Damos maimaata aapima ismaiviaa naana maasi istumaasi istumaasi Diusi ipalidi isviaaca aapima, maiojoidi Diusi isduuca gantatagitoi aapima, dai Diusi maicalgacara ganlidi, dai maimaata cal aapima Diusi mamaatatuldiaragada, dai ali asi gaagai issiaa laradagi aapima maicalga ivuaadatai istumaasi Diusi ipalidi.

18 Cascada ganaagidi ana masai giñdaanaiña ansai gansoicadagi masai calgacara oidacana dai ana gia gansoicadamu masai calgacara oidacana. Dai ganaagidi ana lapa masai giñdaanaiña ansai gansoicadana masai ivuaadana istumaasi ana ipalidi vai poduca maiasia laradamu aapima. Dai gansoicadamu ana iscala maata calca aapima giñmamaatatuldiaragada.

19 Ana gia bagai dai soimaasi taatamitildi soora oigadai ana silascada agai soimaasi ivuaadagi cascada soimaasi gantaatatuldamu ana aapima masmaima duuca gantatagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi.

20 Ana gia gansoicada inlidi. Isaapima ipaliadagi inšana gansoicadagi aidia gia gansoicadamu ana dai ganlamadu daacamu ana dai aapima giñlamadu oidacamu.

21 Soora maisoimaasi ivuaadagi silascada diaavora soimaasi iduiñtulda aliadagi ana gia maaquimu sallyicami sai ana giñlamadu gataanaiña poduca isduuca gataanaiña ana giñooga lamadu. Ana daja giñooga abaana gdaicarui gdocami daama maisoimaasi iduca ana aidia diaavora soimaasi giñduiñtulda agaitadai.

22 Calgavar lagiditai calca aapima istumaasi agidi Diusi Ibada lvaavoitudadami” —iñtadaicalli ismaacada tla ana dai cal.

4

1 Aidia calpadi vvasi gomaasi aidia nanlava ana tvaagiamu dai tla ana amo cuparagai cupioquicami dai cal ana isgiññiooqui agai vaa ismaacada lra ga giññiooqui ismaacada lraan caiti amo trompeta dai povaiñtadaicalli:

—Tasadiñi baigovai nai ana gatlagidana istumaasi plduñia agai —iñtadaicalli agai.

2 Dai todian duuca Diusi Ibada giñmaa guvucadagai antai tla ana amo daicarui gducami istavaagiar calca. Dai godaicarui dan daja Diusi.

3 Agai sallyicada dadadacai poduca isduuca dadadacai ojodai namlacami ismaacada jaspe tlagidu dai cornalina tlagidu. Dai godaicarui sicoli calca amo quijonali dai dadadacai poduca isduuca dadadacai amo odai namlacami ismaacada esmerelda tlagidu.

4 Dai godaicarui gducada sicoli tla ana lapa amo coobai dai maacova daraicarui siaaco daraaja amo coobai dan maacova calalliodami tooto yuuscami, dai vvascatai gantuutusaca amo cooronai oocada duñisicami.

5 Daidia daicaruiaindara vpadocai dai coponai, daida daicarui vuidara daraaja cuvaracami cucuudagi. Acucuudagi lrapan ducami Diusi Ibada. Agai agai dai nuucada lvaavoitudadami ismaacada ganlmpaidi cuvaracamipara quiquiara.

6 Daidia daicarui vuidara cal tlapalica dai gaa suudagi maasi dai vidrio maasi lapa.

DaidΛ Λdaicarui sicoli guuca maacova Diuusi tΛtΛaañicarudΛ ismaacΛdΛ vΛΛsi tuucugadarΛ daraaja vuupuidΛ.

⁷ ΛapΛgadadΛ apΛa maasi Λmo mavidι, daidΛ agΛmai apΛa maasi Λmo tuuru, daidΛ agΛmai viaa oodami vuivasadΛ, daidΛ agΛmai apΛa maasi Λmo baagai dai daigigi.

⁸ VΛΛ maacova viaa naanadami aanai. Dai daamadΛrΛ dai utadΛrΛ aanadΛ muumujidu vuupuidΛ. Dai tasΛrΛ dai tucarΛ agai mosñioocaiña dai pocaitiña:

Aapi garDiuusiga sΛΛlicΛdΛ maisoimaasi ivueeyi.

Aapi garDiuusiga sΛΛlicΛdΛ maisoimaasi ivueeyi.

Aapi garDiuusiga sΛΛlicΛdΛ maisoimaasi ivueeyi.

Aapi garDiuusiga sΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai.

Maiquiaa cΛquivacai oidigi abiaadΛrΛ oidaga aapi.

Dai quiaa oidaga aapi.

Dai tomastuigaco oidaca agai.

Pocaitimi ΛcΛcΛisi.

⁹ Dai siuu duucu ΛcΛcΛisi cΛΛga ñioocadagi agai vΛΛtarΛ ismaacΛdΛ agΛΛ daicarui dan daja, ismaacΛdΛ tomastuigaco oidaga, dai siuu duucu ΛcΛcΛisi siaa duutudaiña agai, dai siuu duucu baigΛliaracΛdΛ ñioocadagi agai,

¹⁰ aidΛ gia ΛΛmo coobai dan maacova cΛcΛΛliodami gΛntootonacΛdΛ guguucaiña agai vuidΛrΛ ismaacΛdΛ tomastuigaco oidaga dai siaa duutudaiña agai. Dai agai vuidΛrΛ daraasaiña gΛncooronaiga dai pocaiti:

¹¹ GarDiuusiga, garbaitΛcΛaacamiga aapi gia viaa sΛΛlicami isvΛΛsi oodami cΛΛga ñioocadagi aapi gΛvui,

daidΛ isvΛΛsi oodami gΛsiaa duutuadagi.

Aapi sΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai daidΛ idui vΛΛsiaΛcatai cascΛdΛ.

Aapi idui vΛΛsiaΛcatai dai nuucada aapi vΛΛsiaΛcatai poduucai ipΛlidi aapi cascΛdΛ.

Caiti ΛcΛcΛΛliodami.

5

¹ Dai amaasi tΛΛ aanΛ Diuusi isdaja agΛΛ daicarui daama daagΛ Λmo liivru gΛnooviΛrΛ sΛΛlisa padΛrΛ. Aliivru ΛrΛmo papeli tΛvΛducami biisapicami dai aipadΛrΛ oojisi dai cΛΛga cuupi arastudi cuvaracamipΛrΛ seeracΛdΛ.

² Dai tΛΛ aanΛ Λmo Diuusi tΛaañicarudΛ ismaacΛdΛ viaa guvucadagai dai agai cavami ñioocai dai tΛcacai:

—¿VoorΛ agai dai sΛΛlicΛdΛ cΛΛ tuiga dai cascΛdΛ viaa sΛΛlicami iscuupiocoagi idi liivru dai ΛΛligagi? —caiti Diuusi tΛaañicarudΛ.

³ DΛmos maidada ami tomali Λmaadutai tomali tΛvaagiaiñdΛrΛ tomali oidigi daamaiñdΛrΛ tomali oidigi utadΛrΛ ismaacΛdΛ isistutuidi iscuupiocoagi Λliivru dai nΛidagi Λoojai.

⁴ AidΛ gia cavami sosua aanΛ maitiipucatai tomali Λmaadutai ismaacΛdΛ viaa sΛΛlicami iscuupiocoagi Λliivru dai nΛidagi Λoojai.

⁵ Amaasi Λmaadutai ΛcΛcΛΛliodami povaiñtΛdai:

—Casi maisuaacada aapi Vuaana. Cadivia Λmo cΛΛli cΛΛ tuigacami ismaacΛdΛ vaamioma istutuidi isΛDiaavora dai goovai gia viaa sΛΛlicami ismaigovai daasagi goseera vΛΛ cuvaracamipΛraiñdΛrΛ. Idi cΛΛli agai dai tΛaanΛi ΛJudeea dΛvΛΛriΛrΛ oida-cami dai idi vaa arcΛjiudadΛ Λraí DavicarΛ —iñtΛdai ΛcΛliodami.

⁶ Amaasi tΛΛ aanΛ Λmo cΛΛli mΛsmaacΛdΛ Cañiiru aagaiña. Dai ami cΛΛca agΛΛ daicarui vai vaasoñioma guuca Λmaacova cΛcΛisi dai Λrana daraaja ΛΛmo coobai dan maacova cΛcΛΛliodami vai ami saagida cΛΛca ΛcΛΛli. Dai cΛΛ maasi noonovidΛrΛ dai ΛcΛsodΛrΛ mΛsiaaco dΛΛdΛgarai clΛavocΛdΛ dai cΛΛ maasi oonomadΛrΛ mΛsiaaco sΛi mastaicΛdΛ dai

muaa. Dai cuvaracamiga aagada ḡgai dai cuvaracamiga vuupuida. Anvuupuida ḡḡpan ducami Diuusi Ibada ismaacada otoi Diuusi vasi oidigi daama.

⁷ ḡgai vaa cali miaadara caquiva siaa daja Diuusi ḡḡ daicarui daama dai daaga liivru ḡnooviara salla padara. Taida cali bai liivru.

⁸ Dai aidasi bai ḡgai liivru amaacova calasi amadu amo coobai dan maacova calaliiodami gantootonacada guuquiva cali vuidara. Dai vascatai daadaga amo arpa ḡgai riivacarui. Dai daadaga amo aali ooro aasocoli susuudacami cubimidali. ḡgai ḡḡpan ducami amaamadara ḡvaavoitudadami.

⁹ Daida ḡgai ganai amo naidaga utuducami aagaitai Suusi Cristo dai pocaiti: Aapi viaa salliicami isbiyagi goliivru dai ismaigovai daraasagi aseera ismaacacada arastudi goliivru.

Aoodami gamuaa aapi pasai poduucai calagacara vuvaidana aapi mui naana maasi oodamiaiñdara naana maasi ñioocadami, aipaco ḡḡar quiiquiara oidacami, dai vasi oidigiaiñdara.

¹⁰ Dai aapi covai ḡarvuvaitu tasai soña taañña Diuusi rarai duucai, dai tasai ivuaadana Diuusi aaduiñdada papaali duucai siaa duutudai Diuusi ḡrooga. Dai taañnadamu aatma oidigi daama oidacami.

Caiti ḡgai.

¹¹ Amaasi gaamucu nanava ana dai taa mui mil Diuusi taaññicaruda ismaacada ḡḡ daicarui sicoli daraaja amadu amaacovai calasi dai calaliiodami. Dai caa ana isvascatai ḡgai ḡḡara ñioocai

¹² dai pocaiti:

Muaa aoodami cali ismaacada Cañiiru aagaiña vaavoitudadami.

ḡgai vaa ḡgai dai salliicada viaa salliicami, dai maata caa vasiaacatai. Daida artuidacami vasiaacatai.

Dai aliisi viaa guvucadagai dai aliisi ḡaagai isvasai oodami siaa duutuadagi ḡgai, dai iscala ñioocadagi ḡgai vui ara.

¹³ Dai caa ana isñioocai ara vasiaacatai istumaasi Diuusi idui tavaagiara dai oidigi daama dai dvavara uta dai ḡḡ suudagiara dai pocaiti ḡgai:

Aliisi ḡaagai isvascatai siaa duutuadagi ḡgai ismaacada ḡḡ daicarui dan daja amadu ḡgai ismaacada Cañiiru aagai vaavoitudadami.

Dai aliisi ḡaagai iscala ñioocadagi ḡgai vui.

ḡgai gia salliicada viaa guvucadagai dai viaa salliicami ara.

Dai aatma ipalidi isvascara viaaca ḡgai salliicami dai guvucadagai.

Dai isvascara vascatai calga ñioocadagi ḡgai vatar.

Daida issiaa duutuadagi ḡgai tomastuigaco.

Poduucai ganai ḡgai.

¹⁴ Daida amaacova calasi apiañiooquimi dai pocaiti:

—Poduucai ara duuna —caiti.

Daida amo coobai dan maacova calaliiodami gantootonacada guuquiva ḡgai vuidara ismaacada tomastuigaco oidaga dai siaa duutudai ḡgai.

6

¹ Amaasi taa ana isḡgai ismaacada Cañiiru aagaiña vaavoitudadami maigovai dai aseera amapacara ismaacacada arastudi liiru. Dai caa ana iscavami ñioo amaadutai amaacova calasi. Dai pan caiti copondami dai povaiñtadai:

—¡Dimi dai naida amo istumaasi! —iñtadai ḡgai.

² Antai gaamucu nɔnɔava aanɔ dai tɔɔ ɔmo cavayo tojacami vai dan daitugai ɔmo cɔɔli dai gɔnɔoviɔrɔ bɔcati ɔmo uus gaatoi. Dai ɔgai gɔcɔɔsati ɔmo coronai mɔsmaacɔɔɔ maa dai maiduadicuitai imɔi dai ɔpamu gamaitɔquimi cocodiɔrɔ.

³ Aidasi ɔgai ismaacɔɔɔ Cañiiru aagaiña ɔvaavoitudadami maigo dai ɔseera ɔpɔɔ ɔmapɔcɔrɔiñdɔrɔ ismaacɔɔɔcɔɔɔ arastudi ɔliivru cɔɔ aanɔ iscaiti ɔgoquirɔɔɔ cɔisi dai povaiñtɔɔɔdai:

—jDimi dai nɔida ɔmo istumaasi! —iñtɔɔɔdai ɔgai.

⁴ Dai gaamucu nɔnɔava aanɔ dai tɔɔ ɔmo cavayo vɔgicami dai dan daitugai ɔmo cɔɔli. Mɔtai ɔcɔɔli maa ɔmo gɔɔ mastai dai maa sɔɔlicami sai cocotuldiña oodami tami oidigi daama oidacami dai sai aipacoga gɔncoodaiña.

⁵ Dai ɔgai ismaacɔɔɔ Cañiiru aagaiña ɔvaavoitudadami maigo dai ɔseera ɔpɔɔ ɔmapɔcɔrɔiñdɔrɔ ismaacɔɔɔcɔɔɔ arastudi ɔliivru, dai cɔɔ aanɔ iscaiti ɔmai cɔisi dai povaiñtɔɔɔdai:

—jDimi dai nɔida ɔmo istumaasi! —iñtɔɔɔdai ɔgai.

Dai gaamucu nɔnɔava aanɔ dai tɔɔ ɔmo cavayo tucucami vai dan daitugai ɔmo cɔɔli dai gɔnɔoviɔrɔ bɔcati ɔmo vɔɔtɔtudacarui.

⁶ Dai cɔɔ aanɔ ɔmo ñiooqui ɔmaacova cɔcɔisi saagidaiñdɔrɔ vai pocaiti:

—Mosɔcaasi ɔmo litro tɔligi gɔmaitɔcɔi ɔmo tasai aa duiñdagaicɔɔɔ. Dai vaica litro sevada gɔmaitɔcɔi ɔmo tasai aa duiñdagaicɔɔɔ. Dɔmos ɔsaiti ɔmadu ɔvino maitavɔr vaamioma namɔquiada.

⁷ Dai ɔgai mɔsmaacɔɔɔ Cañiiru aagaiña maigo dai ɔseera ɔpɔɔ ɔmapɔcɔrɔiñdɔrɔ ismaacɔɔɔcɔɔɔ arastudi ɔliivru dai cɔɔ aanɔ iscaiti ɔgɔmai cɔisi dai povaiñtɔɔɔdai:

—jDimi dai nɔida ɔmo istumaasi! —iñtɔɔɔdai ɔgai.

⁸ Antai gaamucu nɔnɔava aanɔ dai tɔɔ ɔmo cavayo vɔaamacami dai dan daitugai ɔmo cɔɔli ismaacɔɔɔ viaa sɔɔlicami iscoodadagi oodami. Dai ɔgai gooquiɔrɔ imɔi ɔmai ismaacɔɔɔ viaa sɔɔlicami isvaidaquiagi oodami mɔɔca siaaco ajioopai ɔcoidadɔ.

Dai ɔgai ismaacɔɔɔ viaa sɔɔlicami iscoodagi mui oodami. ɔgai coodaiña oodami cocodiɔrɔ, dai biuugigaicɔɔɔ, dai cocodagaicɔɔɔ, dai cɔcɔisicɔɔɔ.

⁹ Aidasi ɔgai ismaacɔɔɔ Cañiiru aagaiña ɔvaavoitudadami maigo dai ɔseera ɔpɔɔ ɔmapɔcɔrɔiñdɔrɔ ismaacɔɔɔcɔɔɔ arastudi ɔliivru tɔɔ aanɔ ɔaltar siaaco siaa duutudai oodami Diuusi dai ɔaltar uta daraaja ɔiibɔadɔ ɔcoidadɔ ismaacɔɔɔ gɔcɔooditu vaavoitudaitai Diuusi ñiooquidɔ dai gaaagiditai Diuusi ñiooquidɔ.

¹⁰ Dai ɔgai cavami ñioocai dai pocaiti:

—Gɔrbaitɔcɔaacamiga aapi gia tomali ɔmo imidagai maisoimaasi ivueeyi dai aapi gia vɔɔscɔrɔ ivueeyi vɔɔsi pɔstumaasi aagai saidɔ ivuaada agai. ¿Asta siɔscɔɔɔ nɔidamu aapi ɔoodami oidigi daama oidacami ismaacɔɔɔ ɔrcɔɔga ivuaadami dai ismaacɔɔɔ ɔrmaicɔɔga ivuaadami dai soimaasi taatatuldamu aapi ɔgai ismaacɔɔɔ gɔrcɔi? —caiti ɔgai.

¹¹ Amaasi baitɔcɔaacamigadɔ ɔgai maa ɔvaavoitudadami iibɔadɔ yuucusi totoacami dai potɔɔdai sai gɔniibɔstana ɔpɔɔ chɔɔqui tasai. Dai sai quiaa oidaga oidigi daama ɔɔmoco aaduñdɔ vaavoitudadami ismaacɔɔɔ ivueeyi Suusi Cristo aa duiñdadɔ. Dai sai ɔmai vaavoitudadami cooda agai ɔgai ɔpɔɔ poduucai isduucai gɔncooditu ɔgai sai cascɔɔ gɔaagai isɔnɔnɔraca ɔgai ɔpɔɔ chɔɔqui tasai.

¹² Dai nɔidi aanɔ aidasi ɔgai ismaacɔɔɔ Cañiiru aagaiña ɔvaavoitudadami maigo dai ɔseera ɔpɔɔ ɔmapɔcɔrɔiñdɔrɔ ismaacɔɔɔcɔɔɔ arastudi ɔliivru. Dai tɔɔ aanɔ iscavami gigivuli oidigi daidɔ isɔtasai tucutu ɔpan maasi icuusi tuucucami. Daidɔ ɔmasaadai ɔpɔɔ gɔdui vɔɔsi,

¹³ daidɔ ɔsisiaavugai suuli mɔtan dɔvɔɔrapi poduucai isduucai suuligɔi uusi iibiadɔ siɔscɔɔɔ cavami ɔvɔrdagi.

¹⁴ Dai tavaagi gabiisa anpan duucan amo papeli dai maitamaastu. Dai vassigiigiidi sibacoga guuquiva dai vassil amapacarla siaaco sicolimadi suudagi sibacoga guuquiva.

¹⁵ Daidan ararai oidigi daama oidacami ganasto taltajovai dai vaapavuli saagida amadu aa tataanadami, dai ariricu, dai sandaaru tataanadamigada, dai ismaacada viaa sallyicami, dai apipiooni, dai ismaacada maitarpipiooni larla.

¹⁶ Dai vassiscatai agai potatadaina agigiidi dai avapavuli:

—Gardaamavar suuligi dai garasto vai maitartallagana Diuusi agall daicarui daama daja vai maisoimaasi gartaatatuldana agai ismaacada Cañiiru aagaiña avavoitudadami.

¹⁷ Caaayi istuigaco Diuusi soimaasi gartaatatulda agai dai tomali amaadutai aatama maitistutuidi iscalgacarla vuvaquiagi —tatadai agai.

7

¹ Dai tall aan maacova Diuusi talaanaruda isguuca maacovaparla oidigi soosonarla dai soobidaca avalli sai maivustaina oidigi daama, tomali agall suudagi daama, dai sai maioinidaina tomali amo uusi.

² Dai tall aan larla amoco Diuusi talaanaruda vai siaali amadara imai dai bacati Diuusi seeyogada. Diuusi agai dai tomastuigaco oidaga. Daidan diuusi talaanaruda gagar iina dai potatadai agaa maacova Diuusi talaanaruda ismaacada viaa sallyicami issiaa duaadagi naana maasi istumaasi oidigi daama dai agall suudagiarla.

³ —Maitavar siaa duaada tomali amo istumaasi oidigi daama tomali agall suudagiarla tomali uusi asta sallascada cocovara daraasi aatama avavoitudadami Diuusi seeyogada —tatadai Diuusi talaanaruda.

⁴ Dai cal aan isglaagai sallaquiatai viaa Diuusi seeyogada. Agai ajaga amo sientu dan goo coobai dan maacova mil ajjudidu cajiudad saagidiaindarla.

⁵ Judá cajiudad saagidiaindarla ajaga baivustaama dan goo mil ismaacada viaa Diuusi seeyogada, dai Rubén cajiudad saagidiaindarla ajaga larla baivustaama dan goo mil ismaacada viaa Diuusi seeyogada, dai Gad cajiudad saagidiaindarla ajaga larla baivustaama dan goo mil,

⁶ dai Aser cajiudad saagidiaindarla ajaga larla baivustaama dan goo mil, dai Nefatalí cajiudad saagidiaindarla ajaga larla baivustaama dan goo mil, dai Manasés cajiudad saagidiaindarla ajaga larla baivustaama dan goo mil,

⁷ dai Simeón cajiudad saagidiaindarla ajaga larla baivustaama dan goo mil, dai Leví cajiudad saagidiaindarla ajaga larla baivustaama dan goo mil, dai Isacar cajiudad saagidiaindarla ajaga larla baivustaama dan goo mil,

⁸ Dai Sebulón cajiudad saagidiaindarla ajaga larla baivustaama dan goo mil, dai Osee cajiudad saagidiaindarla ajaga larla baivustaama dan goo mil, dai Benjamín cajiudad saagidiaindarla ajaga larla baivustaama dan goo mil.

⁹ Dai gooquiara gaamucu nanlava aan dai tall mui naana maasi oodami naana maasi ñioocadami, aipaco gagar quiquiara oidacami vassigiigiidi. Dai agai moguuca agall daicarui vuidara dai agai ismaacada Cañiiru aagaiña avavoitudadami vuidara. Aoodami sallyicada muidu tomali amaadutai maitistutuidi iscaldagi. Dai glaadaca yuucusi tootocami dai gannoonovilara daaga palma aagada.

¹⁰ Dai vassiscatai gagar iinacai dai pocaiti:

Diuusi agai dai gogall daicarui daama daja.

Dai goovai amadu gogamai ismaacada Cañiiru aagaiña avavoitudadami calgacarla vuvaidi oodami.

Caiti agai.

11 Dai taa aan isagaa daicarui sicoli guuca acacalliodami amadu amaacova Diuusi taañañicaruda dai vaaasi agai sicoli guucai vaaasi Diuusi taañañicaruda dai agai davalapari cuiqui siaa duutudaitai Diuusi dai

12 pocaiti:

Poduquiava. Aliasi ipalidi aatama isvvaasi oodami caga ñioocadagi Diuusi vui baiganliaracada tomastuigaco.

Agiaa agai dai samicada cal maata cal vaasiaacatai, dai samicada viaa samicami dai guvucadagai,

dai vaaasi oodami gaagai issiaa duutuadagi agai tomastuigaco.

Poduquiava.

Caiti Diuusi taañañicaruda.

13 Amaasi amaadutai acacalliodami giñtaca dai povaiñtadai:

—¿Vora idi dai gnaadaca yuucusi totoacami dai vaadara dada goovai? —iñtadai.

14 Antai aan aa noragi dai potadai:

—Aapi gia maata aan gia cho —tadai aan.

Tai agai povaiñtadai:

—Idi agai dai oidigi daamañdara dada. Maa siaadara dada goovai samicada soimaasi taatamai oodami damos cagacara vuvaja idi vaavoitudacai acalli ismaacada Cañiru aagaiña vaavoitudadami. Goovai muu curusiaba tai aasi arada dai poduucui oigali goovai soimaascamigada vaavoitudadami.

15 Casada Diuusi vuidara guuca goovai dai tasara dai tucara ivueeyi Diuusi aa duiñdada tami siaaco oidaga Diuusi. Dai Diuusi nuucada goovai amadu daacatai.

16 Camaibuugicoñicamu goovai tomali camaitonocoñicamu, tomali camaisoimaasi taatacamu goovai toiñdaligada tasai.

17 Goovai ismaacada Cañiru aagaiña vaavoitudadami mocaa agaa daicarui vuidara siaaco Diuusi dajatai gataaani. Goovai aragai dai apianuucadacamu govaavoitudadami vai baiganliaracada oidacana. Dai goovai tagidamu agai siaadara vusanai suudagi ismaacada viaacana oodami ibadagai utudui. Dai tomastuigaco oidacamu goovai amadu. Dai maitipucamu istucada soiganliadagi oodami —iñtadai agai.

8

1 Aidasi agai ismaacada Cañiru aagaiña vaavoitudadami maigo dai seera ara amapacariñdara ismaacada arastudi liivru aid gia maitadatu tomali amo istumaasi tajucami ora tavaagira.

2 Amaasi taa aan acucaracami Diuusi taañañicaruda ismaacada Diuusi vuidara guuca. Matai maa amoco trompepeta.

3 Dai goquiara divia ara amai Diuusi taañañicaruda dai amo ooro aasocoliara bcati cubimidali dai altar vuidara calquiva agai. Altar oorocada duñisi dai mocaa agaa daicaruda Diuusi vuidara. Matai maa Diuusi taañañicaruda gapi cubimidali sai maidana altar daama siuu duucu vaavoitudadami daanidagi Diuusi.

4 Aidasi Diuusi cal isdaani vaavoitudadami tsai cubusigada acubimidali ismaacada maji Diuusi taañañicaruda dai Diuusi vuivasadara aayi.

5 Amaasi Diuusi taañañicaruda bai asocoli ismaacadara mamidi agai acubimidali dai suudagi tutupali altar daamañdara dai daitu agai asocoli oidigi daama dai oidigi cavami copoñimi dai vardoquimi, dai gigivuli adavara.

6 Amaasi acucaracami Diuusi taañañicaruda ismaacada ganoovira daadaga amo iivacarui baigandui dai gaiiva agai.

⁷ Daid^Λ ap^Λga iiva amaadutai Diuusi tat^Λaañicarud^Λ g^Λtrompeta tai duudu t^Λaayi dai tai dai ^Λarai oidigi daama. Dai baitoma tajucami oidigi daama m^Λi v^Λasi ^Λuusi ^Λmadu ^Λvasoi.

⁸ Tai gooqui^Λra^Λ amai Diuusi t^Λaañicarud^Λ iiva g^Λiivacaruc^Λd^Λ matai ag^Λ suudar^Λ daitu ^Λmo istumaasi ap^Λa maascami ^Λmo g^Λ giidi ismaac^Λd^Λ m^Λjimi dai baitoma tajucami ag^Λ suudagi ^Λarai g^Λnaato.

⁹ Dai baitoma tajucami v^Λasi ^Λv^Λatopa ^Λmadu v^Λasi ^Λc^Λc^Λaisi ag^Λ suudar^Λ oidacami coi, dai baitoma tajucami ^Λv^Λapaarcu ugidagai.

¹⁰ Amaasi amai Diuusi t^Λaañicarud^Λ iiva g^Λiivacaruc^Λd^Λ tai g^Λi ^Λmo siaavugai g^Λd^Λucami t^Λvaagiaiñ^Λd^Λra^Λ dai m^Λjimi ^Λpan duucai ^Λmo cuudagi dai baitoma tajucami ajaaqui^Λra^Λ dai baitoma tajucami ^Λm^Λap^Λc^Λra^Λ siaaco vusanai suudagi g^Λi.

¹¹ ^Λsiaavugai Ajenjo t^Λagidu. Agai ^Λra^Λmo muuquigami dai sivu. Casc^Λd^Λ baitoma tajucami ^Λsuudagi oidigi daama sivutu dai mui oodami coi y^Λacai ^Λsuudagi sivuc^Λd^Λ.

¹² Tai gooqui^Λra^Λ amai Diuusi t^Λaañicarud^Λ iiva g^Λiivacaruc^Λd^Λ tai baitoma tajucami ^Λtasai tucagamutu dai baitoma tajucami ^Λmasaadai tucagamutu dai baitoma tajucami ^Λsiaavugai tucagamutu ^Λap^Λ dai poduucai maisic^Λga tonoraga tas^Λra^Λ dai vaamioma tucagamu tucar^Λ.

¹³ Amaasi gaamucu n^Λn^Λava aan^Λ dai t^Λl^Λ aan^Λ ist^Λvaagi^Λra^Λ daigigi ^Λmo Diuusi t^Λaañicarud^Λ dai ca^Λ aan^Λ iscavami ñiooquimi dai pocaitimi:

—j^Λs^Λlic^Λd^Λ soimaasi taata agai v^Λasi oodami oidigi daama oidacami siuu duucu iivagi g^Λniivacaruc^Λd^Λ gogaa vaica Diuusi tat^Λaañicarud^Λ! —caiti agai.

9

¹ Tai amai Diuusi t^Λaañicarud^Λ iiva g^Λiivacaruc^Λd^Λ antai t^Λl^Λ aan^Λ ^Λmo Diaavora t^Λaañicarud^Λ d^Λv^Λarapi daja ismaac^Λd^Λ g^Λi t^Λvaagiaiñ^Λd^Λra^Λ ^Λpan duucai ^Λmo siaavugai. Matai maa agai ^Λmo yaave sai cupiocona ^Λc^Λparagad^Λ ag^Λ d^Λgai ismaac^Λd^Λ s^Λlic^Λd^Λ tuucavaga dai tucagamu.

² Tai agai cupioco ^Λc^Λparagad^Λ ag^Λ d^Λgai tai abiaad^Λra^Λ vuusai cuubusi poduucai isduucai vusan^Λi cuubusi ^Λmo g^Λl^Λ ooroñiaiñ^Λd^Λra^Λ. Dai maimaastu ^Λtasai s^Λlic^Λd^Λ cubima oidigi casc^Λd^Λ.

³ Dai cuubusiaiñ^Λd^Λra^Λ vuvaaja soosoyi dai oidigi daama tuali n^Λn^Λayi. Matai maa ^Λsoosoyi guvucadagai sai c^Λc^Λayiña oodami ^Λpan duucai nanacas^Λra^Λi.

⁴ Matai maimaa ^Λsoosoyi oigaragai iscuaadagi vasoi tomali uusi mosviaa agai oigara-gai isc^Λc^Λd^Λagi ^Λoodami ismaac^Λd^Λ maiviaa Diuusi seeyogad^Λ coocovad^Λra^Λ.

⁵ D^Λmos maiviaa agai oigara-gai iscoodadagi oodami g^Λn^Λc^Λic^Λd^Λ moscoocotuldiña agai taama masaadai. Dai c^Λid^Λ ^Λpan tadaga nacas^Λra^Λi c^Λid^Λ.

⁶ Amaasi coiya ^Λliadamu ^Λoodami taatacatai ^Λsoosoyi c^Λid^Λ d^Λmos maitistutiadamu iscoiyagi.

⁷ ^Λsoosoyi ^Λpa mamaasi caapayo ismaac^Λd^Λ vuu ajioopai sandaaru si^Λscad^Λ gacocoda agadagi. Daid^Λ ^Λsoosoyi g^Λntuutusaca ^Λmo istumaasi ooro coronai maasi. Dai vuivasad^Λ agai ap^Λa maasi oodami vuivasad^Λ.

⁸ Dai cuupad^Λ agai ap^Λa maasi ooqui cuupad^Λ. Dai taatamud^Λ agai ap^Λa maasi mavidi taatamud^Λ.

⁹ Dai agai g^Λnaadaca vapaiñomi vapasaragai. Dai siuu duucu n^Λn^Λdagi agai aanad^Λ ^Λpan caitiña mui carru ismaac^Λd^Λ vapaiñ^Λc^Λi caapayu vaid^Λ oodami dadar^Λi si^Λscad^Λ gacocoda agadagi.

¹⁰ Daid^Λ ^Λsoosoyi baabajid^Λ ^Λpa maasi nanacas^Λra^Λi baabajid^Λ dai g^Λnbaabajic^Λd^Λ gac^Λc^Λayi agai vai taama masaadai cococana c^Λid^Λ.

¹¹ Daid^Λ ^Λsoosoyi viaa g^Λnt^Λaan^Λdamiga. Dai agai vaa viaa s^Λlicami isgat^Λaan^Λdagi ag^Λ d^Λgi^Λra^Λ siaaco s^Λlic^Λd^Λ tuucavaga. Dai evreoc^Λd^Λ Abadón aagaiña ^Λoodami dai giliogoc^Λd^Λ Apolión aagaiña ^Λoodami ismaac^Λd^Λ gamuaacami taiya ^Λlidi.

12 Casi ap̄dui amo istumaasi soimaascami ismaac̄da ap̄duñi agaitadai d̄mos quiaa vīlga ap̄ gooca.

13 Tai amai Diuusi t̄aañicarud̄a iiva ḡtrompteta. Daid̄a aḡa daicarui vuid̄ra c̄lca amo altar ooroc̄da duñisicami dai v̄l maacova siisod̄ra guuca uusi ap̄a maasi vaacasi aagad̄a. Dai aid̄asi iiva ap̄Diuusi t̄aañicarud̄a ḡtrompteta antai cāl aan̄a amo ñiooqui ismaac̄da altar aagad̄a saagidiaiñd̄ra caidatu. Diuusi vuid̄ra daja altar.

14 Daid̄a ñiooqui pot̄adai ap̄Diuusi t̄aañicarud̄a ismaac̄da gaiivaitadai:

—Upasañi amaacova Diuusi t̄t̄aañicarud̄a ismaac̄da vuupuli aḡa aqui Eufratesi ugidana —t̄adai ñiooqui.

15 Tai aḡai uupai amaacova Diuusi t̄t̄aañicarud̄a sai coodana baitoma tajucami oodami oidigi daama oidacami. T̄v̄api n̄n̄ra aḡai taida aayi istuigaco gacoodi aḡai aḡai. Diuusi maatacatadai ismaac̄da uumīra dai ismaac̄da masaad̄ra dai ismaac̄da tas̄ra dai siuu duucu ap̄duñia agaitadai gomaasi.

16 Dai maí aan̄a sīlqui sandaaru caapayu daama daraitugai dai am̄adu ajioopai amaacova Diuusi t̄aañicarud̄a dai aḡai aj̄ga goo siento mil mil.

17 Dai t̄l aan̄a ismaasi ac̄apayu am̄adu asandaaru. Asandaaru ḡntaagiana daraasaca amo ḡgar vapaiñomi cacaparacami aḡai laalachi v̄p̄agi dai laalachi t̄t̄adogi dai laalachi vuaama. Daid̄a ac̄apayu moomod̄a ap̄a maasi mamaavidi moomod̄a. Daid̄a ac̄apayu uusud̄aiñd̄ra vusan̄i taí am̄adu cubusi am̄adu asufre.

18 Dai baitoma tajucami oodami oidigi daama oidacami coi gotaíc̄da dai gocubusic̄da dai goasufrec̄da ismaac̄da vusan̄i ac̄apayu uusud̄aiñd̄ra.

19 Ac̄apayu viaa guvucadagai ḡnuus̄ra dai ḡnbaabajiar̄a. Baabajid̄a aḡai ap̄a mamaasi cocooyi moomod̄a vai aḡaic̄da c̄c̄l̄yi aḡai oodami.

20 D̄mos gogaa oodami ismaac̄da maicoi v̄lasi gomaasic̄da ismaac̄da vusan̄i ac̄apayu uusud̄aiñd̄ra dai baabajid̄a cid̄ac̄da, maiama duucaí ḡntat̄agito dai camaisoimaasi ivuaadagi. Baiyoma apiasiaa duutudai aḡai ap̄Diaavora t̄t̄aañicarud̄a am̄adu ooro momoono daid̄a ap̄lata momoono daid̄a ap̄bronse momoono daid̄a oojodai momoono daid̄a auusi momoono ismaac̄da maiñ̄ñ̄ai tomali mait̄t̄caidaga tomali maiajioopai.

21 Daid̄a oodami apiaḡancoodaiña dai apiagataap̄aidiña dai apiagoogosi ḡnducamicana dai apiagā̄sidiña.

10

1 Amaasi t̄l aan̄a amai Diuusi t̄aañicarud̄a. Aliasí viaa guvucadagai aḡai dai t̄vañimi t̄vaagiaiñd̄ra amo icomai saagida dai mood̄a daama c̄lca amo quijonali. Vuivasada aḡai dadadac̄i ap̄an duucaí atasai dai caacaid̄a ap̄a maasi gooca ḡgar uusi m̄l̄dami.

2 Dai ḡnooviar̄a b̄cati aḡai amo liivru cupioquiñicami dai amaasi suudara c̄lisa aḡai ḡl̄caso s̄lisa pad̄rac̄da dai aḡamaic̄da d̄v̄l̄rapi c̄lisa.

3 Amaasi ap̄Diuusi t̄aañicarud̄a cavami iñ̄a ap̄an duucaí amo mavidi. Dai aid̄asi iñ̄a aḡai aid̄a gia cavami copoi oidigi cuvaracamioo.

4 Tai ac̄ovondami ñioo nai aan̄a ooja iñ̄agaitadai istumaasi aagai aḡai d̄mos cāl aan̄a amo ñiooqui t̄vaagiaiñd̄ra vai povaiñt̄adai:

—Maitiaagada iscaiti ac̄ovondami dai maitiooja —iñ̄t̄adai ñiooqui.

5 Amaasi ap̄Diuusi t̄aañicarud̄a ismaac̄da aḡa suudara dai d̄v̄l̄rapi c̄lisa taiyago vañigi ḡnovi s̄lisa pad̄ra.

6-7 Dai aagai aḡai sai maat̄a Diuusi aḡai ismaac̄da tomastuigaco oidaga daid̄a idui at̄vaagi dai oidigi dai aḡa suudagi dai v̄lasiac̄atai istumaasi oidaga dai pocaiti:

—Casi apaduñia agai istumaasi Diuusi aagidi gafiñiooquituldiadamiga saida apaduñia agai. Siascada aiyagi istuigaco acugatar acubaracamiñdara Diuusi taañicaruda iivagi gaiivacarucada casi apaduñimu istumaasi aagidi Diuusi gafiñiooquituldiadamiga.

⁸ Daida ñiooqui apamu giñiooqui tavaagiaiñdara dai povaiñtadai:

—Maca bai liivru cupioquiñcada ismaacada daaga Diuusi taañicaruda ismaacada agaa suudara dai davarapi cāsaca —iñtadai ñiooqui.

⁹ Antai aan ii siaaco caacatadai Diuusi taañicaruda dai aagidi aan sai giñmaacana liivru tai agai povaiñtadai:

—Baiñi dai uga. Gatañiara yoovicamu goovai apam duucai saivoli damos gavoocara sivucamu goovai —iñtadai agai.

¹⁰ Antai aan bai liivru dai uu, vai giñtañiara caa yoovi apam caaca saivoli damos gooquiara sivutu giñvoocara.

¹¹ Tai agai povaiñtadai:

—Aapi viaa apamu ñiooquituldiagi Diuusi oodami saagida, dai mui gagara quiquiara dai oodami naana maasi ñioocadami saagida dai mui rará vuitapi —iñtadai agai.

11

¹ Matai giñmaa amo tootoicami apavidacarui amo metro asi tavadocami daida giñtajai Diuusi taañicaruda dai povaiñtadai:

—Cequivañi daida gototoicamicada apavida Diuusi quida. Dai apavidañi altar. Dai caldañi vasi ismaacada moguca dai siaa duutudai Diuusi.

² Damos quidigana gia maiapavida tuisiqui ami aragai vatar ismaacada maitarjudidíu. Dai vaic uumigi dan tajucami agai siaa vuada agai agagar quiqui ismaacada Diuusi co vuvaitu sai ami siaa duutudaiña oodami.

³ Dai Diuusi ootosa agai gooca gafiñiooquituldiadamiga sai gaaagidiña vaic uumigi dan tajucami istumaasi iduñia agai agai. Dai agai gnaadaca agai yucusi tutuucucami —iñtadai agai.

⁴ Idi gooca cacalli Diuusi vuidara guuca apam duucai agooca oliivosi daida agooca veela daraasacarui. Diuusi agai dai taanai vasi oidigara.

⁵ Isoodami soimaasi taatatuldia liadagi Diuusi ñiooquituldiadamigada aida gia tañiaiñdara vusaimu taí dai coodamu agai.

⁶ Idi gooca ñiooquituldiadami viaaca agai guvucadagai iscuupacagi tavaagi vai maiduucudagi si tavi api ajioopada agai tami oidigi daama dai gaaagiadagi Diuusi ñiooquida. Dai viaaca agai guvucadagai apa istaanada suudagi sai ara gananaatoña, dai issoimaasi taatamituldiadagi oodami naana maasi istumaasicada siascada ipliadagi agai.

⁷ Damos siascada naatuagi agai ganaa duiñdaga aida gia vusaimu agaa cāsi omaligami agaa dāgaiñdara dai cocodamu Diuusi ñiooquituldiadamigada dai coodamu.

⁸ Daida vaic tasai dan tajucami acoidada tuutucugada mosvātacamu caayara agaa quiyara siaaco gasiisatu curusiaba gartaanadamiga. Sodoma dai Ejiipitu aagaiña oodami agaa quii soimaasi ivuaadantai oidacami.

⁹ Dai vaic tasai dan tajucami oodami mui gagar quiquiaiñdara dai oodami naana maasi ñioocadami dai vasi oidigiaiñdara nlijadamu tuutucugada agai dai maidagitamu agai isyaasagi tomali amadutai.

¹⁰ Dai oodami vasi oidigi daama oidacami iduñimu vagimi coocai agooca Diuusi ñiooquituldiadamiga. Dai aipacoga gnoidamu naana maasi istumaasi baiganldiacai. Idi gooca Diuusi ñiooquituldiadamigada sāllicada soimaasi taatamituldiña oodami cascada baiganli oodami coocai agai.

11 Damos vaic tasai dan tajucamicada Diuusi duduaacali agooca cacalli tai agai vaapañi. Dai vascatai ismaacada taa agai sallycada dodoaadimu naiditai.

12 Amaasi agooca Diuusi ñiñiooquituldiadamigada cai amo ñiooqui iscavami ñiooqui tavaagiaiñdara dai potadai:

—Taaividivurai tan tavi —tadai ñiooqui.

Tai agai taaasai motavaagiamu amo icomai saagida vaid sasaayuda taagigi.

13 Tai otoma cavami gigivuli oidigi tai suuli mui baabaqui tai cuvaracami mil coi oodami. Daid agaa oodami ismaacada vii sallycada dodoaadimu dai pocaiti sai sallycada viaa guvucadagai Diuusi ismaacada tavaagiara daja.

14 Casi apadui amo istumaasi soimaascami ismaacada apadui agaitadai damos otoma apadui agai ap amoco istumaasi soimaascami.

15 Taid acuugara acuaracamiañdara Diuusi taañicaruda iiva gaiivacarucada tai caidatu ñioocadami tavaagiara. Agai cavami ñioocai dai pocaiti:

Sivi gia caaayi istuigaco gataanda agai Diuusi garbaitaacamiga amadu Cristo vasi oidigi daama siaaco taanai oodami.

Dai tomastuigaco taanda agai Diuusi amadu Cristo.

Caiti ñiooqui.

16 Amaasi amo coobai dan maacova cacalliodami ismaacada gandaraicaru daama daraaja Diuusi vuidara dvapari cuiqui dai siaa duutudaimi Diuusi

17 dai pocaitimi:

Baigralidi aatama apicada garDiuusiga.

Sallycada viaa aapi guvucadagai dai

aapi maiquiaa cquivacai oidigi abiaadara oidaga dai quiaa oidaga, dai tomastuigaco oidaca agai.

Aapi cabai gasallycamiga gaducami dai casi taanda agai oidigi daama.

18 Dai mui oodami muiyapara oidigi daama oidacami cabaacoi aapi gavui.

Damos caaayi istuigaco aapi baamu agai agai vui.

Dai caaayi istuigaco naidamu aapi vasi agai ismaacada cacoi ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada maitarcaga ivuaadami.

Dai caaayi istuigaco maaquiagi aapi naana maasi istumaasi cacagaducami gñiñiooquituldiadamiga amadu vaavoitudadami, ivuaadatai agai gaa duiñdaga.

Amadu vascatai ismaacada gasiaa duutuadai tomasi arsoituutuigami siarriricugami.

Dai caaayi istuigaco ugititudamu aapi vasi agai ismaacada siaa doodai naana maasi istumaasi oidigi daama.

Caiti amo coobai dan maacova cacalliodami.

19 Amaasi gacupioco Diuusi quida ismaacada tavaagiara caca vai ami arana daja acajoñi ismaacada viaa lojoodai ismaacadara ooja Diuusi gamasaigacada gasallycamiga. Vai oidigi vapadoquimi dai covonimi dai gigivuli oidigi dai gapi gai taayi.

12

1 Amaasi tavaagiara gamaasitu amo istumaasi. Agaicada gamaatacatadai isapadui agai amo istumaasi soimaascami. Agai ismaacada gamaasitu aramo ooqui dai agai gaaadaca yuucusi dadadacami ismaacada dadadacai an duucaí atasai. Agai masaadai daama caca dai gacasa amo cooronai ismaacada viaa baivustaama dan gooca sisiaavugai.

2 Loqui noonocatadai dai camaraata agaitadai dai iñacai cococatai.

3 Amaasi gamaasitu ap amoco istumaasi ismaacadacada gamaatacatadai isapadui agai ap amo istumaasi soimaascami. Agai ismaacada gamasitu aramo gaa cisi

omaligami vagicami. Daid cuvaracami moomo dai baivustaamadu aagada dai amoooronai vasi moomodara.

⁴ Dai gabajicada tavaima agai baitoma tajucami sisiaavugai ismaacada tvaagiarada daraaja dai oidigi daama suuli. Daid acasi vuidara caquiva looqui ismaacada maraata agaitadai dai ugia agaitadai ali sianni mosaivusaicai agai.

⁵ Daid looqui marai, vaid arcalli marada. Dai garacai agai taaña agai vasi oodami oidigi daama oidacami dai soimaasi taatamitulda agai agai vasi soimaasi ivuaadami. Dai Diuusi bacai ali sianni maca tvaagiana ami siaaco daacatai gataanai agaa daicarui daama.

⁶ Taid looqui daivunu ma oidigamu amapacara siaaco cabaiduitadai Diuusi sai ami daacana vai ami Diuusi nuucadaca agai vaic uumiga dan tajucami.

⁷ Tai gooquira aliasi gancocoda tvaagiarada Diuusi taañicaruda Migili amadu acasi. AMigili viaacataid gasandaaruga vaid acasi apra.

⁸ Damos agaa casi amadu sandaarugada agai maitistui ismaitagi AMigili amada sandaarugada agai cascada maitistui isami tvaagiarada daraacagi.

⁹ Cascada Diuusi matan suuli tvaagiañdara agaa casi moduucai sandaarugada. Agai vaa aramo cooyi ismaacada loqui abiaadara oidigi daama aimaraiña, dai Diaavora tagidu dai Satanasi vasi. Agai vaa agai dai vupuiirumadai mui oodami vasi oidigi daama oidacami saagida.

¹⁰ Amaasi cai aan amo ñiooqui tvaagiañdara ismaacada cavami ñioo dai pocaiti:

—Caaayi istuigaco Diuusi samicada cacacara vuvaida agai oodami. Casi gartagi Diuusi issamicada viaa guvucadagai agai dai isgataanai agai tomasiaacoga dai isSuusi Cristo viaa guvucadagai. Camatan daitu Diuusi Diaavora tvaagiañdara. ADiaavora agai dai gapiar vuupai Diuusi vuitapi tasara dai tucara graaduñi vaavoitudadami sai agai soimaasi ivueeyi.

¹¹ ADiaavora maitistui isvupuiirumadagi graaduñi vaavoitudadami vaavoitudaitai agai acali ismaacada Cañiiru agaiña oodami ismaacada muu curusiaba dai aasi arada aatama garvatarada, dai aagidacai vaavoitudadami sai vaavoitudai gomaasi. Dai maid-uduaadimu vaavoitudadami tomasi cooda alidi aa oodami.

¹² Aliasi gaagai isbaiganliadagi vascatai ismaacada tvaagiarada daraaja. Damos siora oidaga oidigi daama samicada soimaasi taata agai amudu acacasi gaa suudara oidacami. Catavanacai Diaavora oidigi daama. Dai samicada baamucu agai maatacatai ismaitavapi aimarda agai agai oidigi daama.

¹³ Dai aidasi agaa casi vagicada mai isDiuusi daitu agai oidigi daama aid adaimaiña dai muua agai looqui ismaacada masaadai daama caacataidai dai marai amo cali.

¹⁴ Damos Diuusi maa looqui baagai aanada sai agaicada daana oidigamu siaaco Diuusi baidui amapacara siaaco nuucadaca agaitadai vaic uumigi dan tajucami macasi abiaadara siaaco daja agaa cooyi.

¹⁵ Amaasi cooyi sisivai suudagi gatañiañdara daid idui amo gaa aqui dai agaicada tavaima agai looqui.

¹⁶ Damos adavara gaa dagacataid tai ami vaa suudagi dai maiyaayi looqui.

¹⁷ Amaasi samicada baamu cooyi looqui vui. Dai ii dai cocoda agai looqui cajitudada ismaacada agidi Diuusi samicamidada dai apiacaga vaavoitudai Suusi Cristo mamaatatuldiaragada.

13

¹ Antai aan agaa suudagi ugidana caquiva. Dai ta aan isvuusai suudagiañdara amo casi gducami dai cuvaracami moomo dai baivustaamadu aagada. Dai amo cooronai

víaa vΛasi aagadΛra. Dai vΛasi moomodΛ daama oojisi Λmo ñiooqui ismaacΛdΛ parunai Diuusi.

² DaidΛ ΛcΛisi ismaacΛdΛ tΛΛ aanΛ Λpa maasi Λmo dΛdΛvΛli dai taataradΛ Λgai Λpa maasi voji taataradΛ dai usudΛ Λgai Λpa maasi mavidi usudΛ. ΛgΛΛ cΛisi vΛgicΛdΛ maa gΛgυvucadaga dai gΛsΛΛlicamiga ΛgΛmai cΛisi dai poduucai sΛΛlicΛdΛ viaacatadai guvucadagai.

³⁻⁴ Λmo moodΛ ΛcΛisi ismaacΛdΛ ΛgΛΛ suudaiñdΛra vuusai dai dΛdΛvΛli maasi alia saasaquicatadai dai muuquiada maascatadai dΛmos dueeyi dai vΛasi oodami oidigi daama oidacami maitΛΛ istumaasi gΛntatΛgitoi dai vaavoitudai issΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai Λgai dai siaa duutudai Λgai. Dai siaa duutudai ΛgΛΛ cΛisi vΛgicΛdΛ ΛpΛ maacacai Λgai ΛgΛmai cΛisi mosΛasi guvucadagai. Dai pocaiti Λoodami:

—Maitipu Λmai Λpan duucai idi cΛisi tomali Λmaadutai maitistutuidi Λgai vui —caiti Λoodami.

⁵ Dai Diuusi maa oigaragai ΛcΛisi iscΛΛga ñioocadagi ΛΛgi gΛvui daidΛ issoimaasi ñioocadagi Diuusi vui dai viaa oigaragai isgatlΛaanΛdagi vaic uumigi dan tajucami.

⁶ Tai povΛdui. SΛΛlicΛdΛ ñiooquidi Λgai Diuusi dai parunai Diuusi ΛΛmadu Λgai ismaacΛdΛ Diuusi ΛΛmadu oidaga. Dai maisiaa duutudai Diuusi quiidΛ.

⁷ Dai Diuusi maa oigaragai iscocoda Λgai Diuusi maamaradΛ dai maa oigaragai isvaamioma istuidagi. Dai Diuusi maa Λgai oigaragai istΛaanΛdagi vΛasi oodami oidigi daama oidacami mui naana maasi oodami naana maasi ñioocadami dai aipaco gΛgar quiiquiΛra oidacami.

⁸ Tai vΛasi oodami oidigi daama oidacami ismaacΛdΛ maioojisi tΛtΛaradΛ lliivrugadΛra Λgai ismaacΛdΛ ΛCañiiru aagaiña oodami, Λgai gia siaa duutuli ΛcΛisi ismaacΛdΛ vusai ΛgΛΛ suudagaiñdΛra. ΛCañiiru Λgai dai gΛmuaatu. Dai Λgai ismaacΛdΛ oojisi tΛtΛaragadΛ lliivruΛra tomastuigaco oidaca agai. Maiquiaa cΛquivacai oidigi abiaadΛra oojisi oodami tΛtΛaragadΛ lliivruΛra.

⁹ CΛΛgavΛr ΛΛgiditai caΛca aapimΛ istumaasi gΛnoojidi aanΛ.

¹⁰ IsΛoodami gΛnvuiyagi daidΛ gΛnmamaisa agadagi vaavoitudaitai aapimΛ Diuusi mosavΛr dodoli iimΛda aapimΛ dai dodoli daraaja ΛpΛ maisacΛraΛra. Tomasi Λoodami gΛncooda liadagi gΛnmamaastacΛdΛ vΛascΛra apiacΛΛga vaavoitudadagi aapimΛ Diuusi.

¹¹ Antai gooquiΛra tΛΛ aanΛ ΛpΛ Λmoco cΛisi ismaacΛdΛ vuusai dΛvΛΛrai utaiñdΛra. ΛcΛisi gooca aaga Λpa maasi cañiiru aagadΛ dΛmos Λpan duucai ñioocai Λgai ΛgΛΛ cΛisi vΛgicΛdΛ.

¹² MΛtai maa Λgai vΛasi guvucadadΛ ΛgΛmai cΛisi ismaacΛdΛ suudagaiñdΛra vuusai dai dueeyi ΛmoodΛ. TaidΛ ΛcΛisi ismaacΛdΛ dΛvΛΛrai utaiñdΛra vuusai vuidΛra cΛquiva ΛcΛisi ismaacΛdΛ suudagaiñdΛra vuusai. DaidΛ ΛcΛisi ismaacΛdΛ dΛvΛΛrai utaiñdΛra vuusai goguaama tΛjai vΛasi oodami sai siaa duutudana ΛcΛisi ismaacΛdΛ suudagaiñdΛra vuusai.

¹³ DaidΛ ΛcΛisi ismaacΛdΛ dΛvΛΛrai utaiñdΛra vuusai ivuaadana naana maasi istumaasi gΛgΛrducami asta tai vΛasi tΛapañdiña Λgai tΛvaagaiñdΛra vai vΛasi oodami ñaidiña.

¹⁴ Dai gonaana maasi istumaasi gΛgΛrducamicΛdΛ ismaacΛdΛ viaa Λgai oigaragai isivuaadagi ΛgΛmai cΛisi vuitapi vupuiirumagi Λgai Λoodami oidigi daama oidacami dai tΛjai saidΛ iduuna Λmo moono Λpa maasi ΛcΛisi ismaacΛdΛ iiquiaquicatadai moodΛ mastaicΛdΛ dai vΛascΛra dueeyi.

¹⁵ MΛtai maa guvucadagai ΛgΛmai cΛisi ismaacΛdΛ dΛvΛΛrai utaiñdΛra vuusai sai maacana ibΛdagai Λmoonoo ismaacΛdΛ Λpa maasi ΛgΛmai cΛisi sai ñioocana Λmoonoo dai gatlΛaanΛna coodaragai vΛasi oodami ismaacΛdΛ maisiaa duutuadagi.

¹⁶ Dai gatΛjai ΛpΛ tΛtΛparagai Λoodami noonoviΛra sΛΛlisa padΛra siΛpΛ cocovadΛra. VΛasi aali dai gΛgΛrducami, dai riricugami dai soituutuigami dai tΛtΛaanΛdami dai pipioñi.

17 Dai tomali amoco maitistutuidiña isgasapadagi tomali isgagagardagi ismaitalpalicagi acalisi tataragadacada silapal anumerogadacada.

18 Anumerogada agai arnaadan sientu dan vaic coobai dan naadami. Dai aliasi glaagai iscala tagituagi dai maata cacagi istalagidu acalisi mosmaatacai numerogada agai. Agai vaa numero arnumerogada oodami.

14

1 Antai gooquilara tavaagiamu nanaava aana dai tala isagai ismaacada Cañiiru aagaiña avaaavoidadami agiidi ismaacada Sión tagidu dan caacatadai. Dai agai lamadu guccacatadai amo sientu dan goo coobai dan maacova mil oodami ismaacada oojisi coocovadara tataragada agai ismaacada Cañiiru agaiña avaaavoidadami dai oojisi lapal tatarada oogada agai.

2 Amaasi cai aana isiaa caiti istumaasi tavaagilara lpan caiti mui ajaagui dai lpan caiti siuu duucu covondagi oidigi dai lpan caiti siuu duucu gaiivadagi muidutai arpacada, agai lriivacaroi.

3 Dai agai gala daicaruda Diuusi vuidara guccacatadai siaaco guuca amaacova cacalisi lamadu cacaliodami dai ganalyi agai amo naidagai utudui. Dai mosacaasi lamo sientu dan goo coobai dan maacova mil oodami ismaacada calgacara vuvaja oodami oidigi daama oidacami saagidaiñdara istui ismaatiagi lnaidagai utudui.

4 Agai gia maigoogosi ganducamicana dai maisoimaasi ivuaadana. Dai agai salicada calga agidiña agai ismaacada Cañiiru agaiña avaaavoidadami. Dai agai calgacara vuvaja oodami oidigi daama oidacami saagidaiñdara daida larapan ducami amo oidaragai Diuusi vatarada daida agai vatarada ismaacada Cañiiru aagaiña avaaavoidadami.

5 Dai agai maiyaatagaiña dai Diuusi calgacara naidi agai ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduunimudai.

6 Amaasi tala aana lmai Diuusi taañicaruda ismaacada tavaagi lraana daigigi. Agai cabaigadui isimiagi dai agidagi oodami oidigi daama oidacami istomastuigaco Diuusi ipalidi iscalgacara vuviadagi oodami mui naana maasi oodamaiñdara naana maasi ñioocadami aipaco garar quiquilara oidacami dai vansi oidigaiñdara.

7 Dai cavami ñioo agai dai pocaiti:

—Labiadavurai aapima Diuusi dai calga ñioocada agai vui. Caaayi siuu duucu agai soimaasi taatatulda agai siora maiagiditai cal gñiooqui. Siaavar duutuada aapima agai ismaacada idui tavaagi lamadu loidigi lamadu gala suudagi lamadu vansi lamapalcala siaaco vusanai suudagi —caiti lDiuusi taañicaruda.

8 Dai gooquilara divia lapal lmai Diuusi taañicaruda dai pocaiti:

—Caugidagai gala quii Babilonia tagiducara. lBabilonilara oidacami agai dai vupuirumagi mui oodami aa garar quiquilara oidacami sai agai soimaasi ivuaadana lpan duuca lBabilonilara oidacami. Poduca isduuca amo itaracami oidi lmai istumaasi navamudaga —caiti agamai Diuusi taañicaruda.

9 Dai gooquilara divia lapal lmai Diuusi taañicaruda dai cavami ñioo dai pocaiti:

—Siora siaa duutuadagi gala calisi ismaacada davarai utaiñdara vuusai dai siora siaa duutuadagi lmoonu ismaacada idui oodami dai siora gadagituagi masitalpangi coovadara silapal noovilara,

10 Diuusi salicada baamucami agai vui dai aliasi soimaasi taatatulda agai agai maidacai agai taicada lamadu asufrecada Diuusi taañicaruda vuitapi dai agai vuitapi ismaacada Cañiiru aagaiña avaaavoidadami.

11 Dai tomastuigaco vusanai cubusi ami siaaco mΛmΛidi Λgai. Tomastuigaco tasΛrΛ dai tucarΛ apiamΛmiadamu sioorΛ siaa duutuadagi ΛcΛisi ΛΛmadu Λmoonoo dai sioorΛ dagituagi masitΛΛpagi coovadΛrΛ siΛpΛ nooviarΛ tΛpaccarudΛcΛdΛ Λgai.

12 CascΛdΛ sioorΛ cavaavoitudai Suusi Cristo daidΛ armaamaradΛ Diuusi aliΛsi gΛaagai isapiacΛΛga ΛΛgiadagi Diuusi sΛΛlicamigadΛ dai isapiacΛΛga vaavoitudadagi Suusi Cristo ΛpΛ tomasi soimaasi taatamadagi vaavoitudacai Λgai —caiti Diuusi tΛaañicarudΛ.

13 Amaasi cai aanΛ Λmo ñiooqui tΛvaagiaiñdarΛ vai povaiñtΛdai:

—Oojañi istumaasi gΛaagida iñagai aanΛ: “SΛΛlicΛdΛ baiganΛliadamu Λgai ismaacΛdΛ coiyagi vaavoitudacai Suusi Cristo”. Dai pocaiti Diuusi IbΛadΛ, Λgai sΛΛlicΛdΛ ganibΛstamu camaitaata vuaadatai. Diuusi cΛΛga ñioocadamu Λgai vui tΛtΛgitocatai iscΛΛga idui Λgai Diuusi aa duiñdadΛ oidigi daama —iñtΛdai ñiooqui.

14 Amaasi tΛvaagiamu nΛnΛaava aanΛ dai tΛΛ Λmo icomai tojacami. DaidΛ licomai daama daacatadai Suusi Cristo dai gamoo dan cΛΛsaca Λmo ooro coronai dai gΛnooviarΛ daagΛ Λmo oos cΛΛ muucacami.

15 Amaasi Diuusi quidiΛaiñdarΛ vuusai ΛpΛ Λmoco Diuusi tΛaañicarudΛ dai cavami iña dai potΛdai ΛcΛli ismaacΛdΛ licomai daama daacatadai:

—Casiata baigΛdui Λsicami. Yoovañi gΛoosigacΛdΛ.

16 Amaasi Λgai ismaacΛdΛ licomai dan daacatadai gayoova gΛoosigacΛdΛ.

17 Amaasi Λmai Diuusi tΛaañicarudΛ vuusai Diuusi quidiΛaiñdarΛ ismaacΛdΛ tΛvaagiarΛ cΛΛca dai daagΛ Λmo oos muucacami.

18 Dai ΛpΛ Λmoco Diuusi tΛaañicarudΛ vuusai AltaraiñdarΛ ismaacΛdΛ viaa guvucadagai ismidagi Λoidigi taicΛdΛ dai cavami iña Λgai dai potΛdai Λgai ismaacΛdΛ daagΛ Λoos muucacΛdΛ:

—Casiata bai Λuuvasi. Yoovañi gΛoosigacΛdΛ —tΛdai ΛDiuusi tΛaañicarudΛ.

19 TaidΛ ΛDiuusi tΛaañicarudΛ yoova Λuuvasi dai Λmo gΛΛ piilarΛ tua sai ami gΛvacΛana Λuuvasi iibiadΛ. GomaasicΛdΛ gamaata isDiuusi sΛΛlicΛdΛ soimaasi taatatulda agai Λsoimaasi ivuaadami.

20 Apiila siaaco gΛvacΛaayi Λuuvasi agΛΛ quii ugidana daacatadai daidΛ ΛpiilaiñdarΛ vuusai Λrai dai sΛΛlicΛdΛ gΛΛpi sicoli daiva naadan tasai imidagai ΛΛ mΛΛcasi uucami.

15

1 Antai tΛΛ aanΛ tΛvaagiarΛ ΛpΛ Λmoco istumaasi duadimudaca maasi. TΛΛ aanΛ cuvaracami Diuusi tΛtΛaañicarudΛ ismaacΛdΛ viaa sΛΛlicami issoimaasi taatatuldagii oodami. Dai cuvaracamioco soimaasi taatatulda agai Λgai oodami dai gomaasicΛdΛ camaibaamucamu Diuusi oodami vui.

2 Antai tΛΛ aanΛ ΛpΛ Λmo istumaasi ismaacΛdΛ Λpa maasi agΛΛ suudagi. Λgai ArnΛnidacarui tai vΛΛnacamicatadai. Dai Λgai ismaacΛdΛ maisiaa duutuli ΛcΛisi ismaacΛdΛ dΛvΛΛrai utaiñdarΛ vuusai tomali maisiaa duutuli Λmoonoo ismaacΛdΛ idui Λoodami, tomali maitandagito mastΛtΛpΛpΛgi AnúmerogadΛcΛdΛ ΛcΛisi moguucacatadai siaaco Λpa maasi gΛΛ suudagi abaana. Dai Λgai viaacatadai Λmo arpa ismaacΛdΛ maa Diuusi.

3 Dai ganΛyi Λgai AnidagadΛ Moseesa Λmadu ΛCañiiru. Moseesa Λgai daidΛ ArpioñigadΛ Diuusi. Dai pocaiti Anidagai:

Aapi garDiuusiga sΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai.

SΛΛlicΛdΛ naana maasi istumaasi gΛgΛrducami ivueeyi aapi.

VΛascarΛ ivueeyi aapi mosacaasi istumaasi rrsΛΛlicami.

Dai mosacaasi istumaasi rrvavoii aagai aapi.

Aapi tomastuigaco argΛrbaitΛcΛaacamiga.

4 VΛasi oodami siaa gΛduutuadamu aapi gArtΛaanΛdamiga.

VΛasi oodami cΛΛga ñioocadamu aapi gΛvui.
 MosΛcaasi aapi tomali Λmo imidagai maisoimaasi ivueeyi cascΛΔ.
 Dai vΛasi oodami siaa gΛduutuadamu maatΛcatai iscΛΛ tuiga aapi.
 Caiti ΛnΛidagi.

⁵ Antai gooquiΛrΛ tΛvaagiamu nΛnΛaava aanΛ dai tΛΛ isgΛcupioco ΛcuparagadΛ Λquii siaaco caatΛ Λodai ismaacΛdΛrΛ Diiusi ooja gΛsΛΛlicamiga.

⁶ Tai quiiyaiñdΛrΛ vuvaja Λcivaracami Diiusi tΛtΛaañicarudΛ ismaacΛdΛ viaa sΛΛlicami issoimaasi taatatuldagi oodami civaracamioco. Dai Λgai gΛnaadaca yuucusi tootojacamī dadadacΛdami. Dai taatagiΛrΛ vΛatΛ ooro giigivurai.

⁷ Amaasi Λmoco Λmaaco Diiusi tΛtΛaañicarudΛ ismaacΛdΛ Diiusi daicarudΛ abaana guucacatadai maa ΛΛmoco ooro ajaasocoli aaliducami ΛvΛΛ civaracami. DaidΛ Λajaasocoli Λraana daacatadai Λmo istumaasi ismaacΛdΛcΛdΛ soimaasi taata agai oodami. Diiusi baamucu oodami vui cascΛΔ. Diiusi Λgai dai tomastuigaco oidaga.

⁸ Tai Diiusi quiidΛrΛ suuda cubusi cavami dadadacΛitai Diiusi dai viaacatai guvucadagai. Dai tomali Λmaadudatai maiviaa oigaragai isami vaaquiagi asta siΛascadΛ naatocai soimaasi taatatuldagi Λcivaracami Diiusi tΛtΛaañicarudΛ Λoodami.

16

¹ Amaasi cai aanΛ Λmo ñiooqui iscavami ñioo Diiusi quiidΛrΛ dai potΛtΛdai Λcivaracami Diiusi tΛtΛaañicarudΛ:

—ImΛdavurai aapimΛ dai oidigi daama asta istumaasi viaa gocivaracami ajaasocoli. Goovai ΛrΛmo istumaasi ismaacΛdΛcΛdΛ Diiusi soimaasi taatatulda agai oodami.

² Amaasi ii Λmo Diiusi tΛaañicarudΛ dai oidigi daama aasi istumaasi viaacatadai gΛaasocolirΛ. Tai otoma vuvaja cacavusuli vΛasi ΛoodamiΛrΛ ismaacΛdΛ viaacatadai ΛcΛisi tΛpacarudΛ dai ismaacΛdΛ siaa duutudai Λmoonoo ismaacΛdΛ gatΛjai Λgai. Dai sΛΛlicadΛ coco Λcacavusuli.

³ Dai Λmai Diiusi tΛaañicarudΛ aasi istumaasi viaacatadai gΛaasocoliΛrΛ agΛΛ suudarΛ taidΛ Λsuudagi ΛrΛrai gΛnaato Λpa maasi coidadΛ ΛrΛradΛ. Tai coi vΛasi cΛcΛisi ismaacΛdΛ oidaga agΛΛ suudarΛ.

⁴ Dai Λmai Diiusi tΛaañicarudΛ aasi istumaasi viaacatadai gΛaasocoliΛrΛ ajaaquiΛrΛ dai siaaco vusanΛi suudagi taidΛ Λsuudagi ΛrΛrai gΛnaato.

⁵ Amaasi cai aanΛ ΛDiiusi tΛaañicarudΛ ismaacΛdΛ viaa sΛΛlicami isivuaadagi istumaasi ipΛlidi suudagicΛdΛ dai potΛtΛdai Λgai Diiusi:

—Aapi gΛrDiiusiga ismaacΛdΛ tomali Λmo imidagai maisoimaasi ivueeyi, maiquiaa cΛquivacai oidigi abiaadΛrΛ oidaga aapi dai quiaa oidaga. Aapi idui istumaasi ΛrsΛΛlicami aidΛpasi poduucai soimaasi taatatuli Λoodami.

⁶ Λgai coi gΛñiñiooquituldiadamiga ismaacΛdΛ Λco vuvaitu aapi. Dai sivi aapi iitu ΛrΛrai poduucai gΛaagaitadai pΛsiduñiagi agaicΛdΛ —tΛtΛdai ΛDiiusi tΛaañicarudΛ.

⁷ Dai cai aanΛ Λmaadutai isñioo ΛaltaraiñdΛrΛ dai pocaiti:

—Aapi gΛrDiiusiga gΛrbaitΛcΛaacamiga sΛΛlicadΛ viaa guvucadagai. Aapi gia cΛΛga idui istumaasi ΛrsΛΛlicami soimaasi taatatuldacai Λsoimaasi ivuaadami —caiti Λgai.

⁸ Tai Λmai Diiusi tΛaañicarudΛ aasi istumaasi viaacatadai gΛaasocoliΛrΛ atasai daama dai poduucai viaa atasai guvucadagai ismΛidagi oodami gΛtoiñdaligacΛdΛ.

⁹ Dai tomasi aliΛ mΛmΛi vΛasi Λoodami vΛΛscarΛ maiΛma duucai gΛntΛtΛgito tomali maicΛΛga ñioocaiña Diiusi vΛΛtarΛ, baiyoma sigalnaasi ñiooquidi Λgai Diiusi. Diiusi Λgai dai viaa guvucadagai issoimaasi taatatuldiagi oodami.

¹⁰ TaidΛ Λmai Diiusi tΛaañicarudΛ aasi istumaasi viaacatadai gΛaasocoliΛrΛ agΛΛ cΛisi ismaacΛdΛ vuusai agΛΛ suudagiaiñdΛrΛ daicarudΛ daama. Dai vΛasi siaaco tΛaanΛi ΛcΛisi tucapi vii. DaidΛ Λoodami cΛcΛΛyiña gΛnnΛΛnΛ cococoñicatai

11 dΛmos vΛascara tomali gomaasicada maiama duuca gantatagito dai camaisoimaasi ivuaadagi. Baiyoma sigalnaasi ñiooquidi agai Diuusi ismaacada tavaagiara daja coco-coñicatai agai viaacatai cacavusali.

12 Taida amai Diuusi taañicaruda aasi istumaasi viaacatadai gaaasocoliara agaa aquiara Eufratesi taaigiducara. Tai gaa agaa aqui sai ami dagavuscadagi araraí ismaacada dadia agaitadai siaalico padaraiñdara.

13 Amaasi taa aan isvuvaja ammo vaica Diaavora taañicaruda amoco usudaiñdara vuusai agaa caisi vagicada dai amai usudaiñdara vuusai acasi ismaacada vuusai agaa suudagaiñdara dai amai usudaiñdara vuusai agai ismaacada pocaiti saida arDiuusi ñiooquituldiadamigada dai maitarvaavoi. Daida vaa vaica Diaavora taañicaruda apa maasi baabadai.

14 Agai viaa guvucadagai isivuaadagi naana maasi istumaasi gagarducami. Dai dagavunu iji agai dai ampaida agai vaa si araraí oidigi daama oidacami dai cocooda agai Diuusi siascada divia agai tami oidigi daama dai soimaasi taatatuldiagi asoimaasi ivuaadami. Diuusi agai dai salicada viaa guvucadagai.

15 Dai pocaiti gartaaanadamiga Suusi Cristo:

—Todian duuca divimu aan siuu duucu maitiñnalaraca aapima. Poduucal isduuca didivai amoo asivugami mainanaracatai oodami. Damos aliasi baiganaliadamu agai ismaacada giñnalaracagi. Agai gia maisiaa aradamu siascada diviagi aan maiviallacatai tomali amoo istumaasi ismaacada tagitu agai —caiti gartaaanadamiga Suusi Cristo.

16 Daida adiaavora taañicaruda ampagi vaa si araraí amapacara siaaco Armagedón taa gidu lebreo ñiooquidacada.

17 Taida amai Diuusi taañicaruda aasi istumaasi viaacatadai gaaasocoliara avalltapai. Tai Diuusi cavami ñioo gaaquiiñdara siaaco daja agai gadaicaru daama, dai pocaiti:

—Casiaraduñia agai istumaasi araduñia agaitadai —caiti Diuusi.

18 Amaasi vardoquimi, dai oidigi cavami covoñimi, dai cavamioma gigivuli oidigi sitomali amoo imidagai aidasi tucamidara oidaga oodami oidiga daama abiaadara.

19 Agaa quii ismaacada Babilonia taa gidu vaicapara taatapai daida suuli avabaqui vaa si gagagar quiiquilara oidigi daama. Poduucal Diuusi soimaasi taatatuli aoodami ismaacada oidacatadai agaa quiiyara ismaacada Babilonia taa gidu baamucatai agai vui.

20 Dai vaa si amapacara siaaco sicolimadi suudagi mosugititu dai vaa si agigiidi mostapalitu.

21 Dai tavaagaiñdara suuli taaayi gagarducami asta goo coobai kilo aasi vaa taa amoo taaayi. Dai oodami daama suuli vai cascada agai sigalnaasi ñiooquidi Diuusi aliasi soimaasi taatatuldacai.

17

1 Amaasi divia amaadutai acucaracami Diuusi taañicaruda ismaacada viaacatadai acucaracami ajaasocoli dai povaiñtadai:

—Dimi, gaaagidamu aan isducatai Diuusi soimaasi taatatulda agai aooqui tataacaligami ismaacada agagar suusudagi daama daja.

2 Araraí oidigi daama oidacami arvipiolimada aooqui daida aooqui vupuiirumagi mui oodami aa gagar quiiquilara oidacami sai agai soimaasi ivuaadana arpan duuca agai, poduucal isduuca amoo iitaracami oidi amai istumaasi navamudaga.

3 Amaasi apiagiñtataagidi Diuusi Ibadada naana maasi istumaasi. Daida Diuusi taañicaruda oidigamu giñvaidacai dai ami taa aan amoo ooqui acasi vagicada dan daitugai dai acasi tuucugadara oojisi mui ñiooqui ismaacada parunai Diuusi dai cucaracami moomo dai baivustaamadu aagada.

⁴ Aooqui gaaadaca yuucusi moraaduacami dai vlapagicami. Dai gaaadaca ooro nanaacagi dai ooro babaiucai dai ooro mooran tuutusacarui dai ooro aniyo dai ooodagada larojoodai namacami. Dai ganooviatga daaga amo ooro aasocoli vai agaicada vapaidi agai cacalli sai soimaasi ivuaadana agai lamadu.

⁵ Dai covadaga oojisi oojaicada ismaacada oodami maimaatcatadai. Dai pocaiti loojai: “Babilonia gducami taanadamigada vasi taatacaligami dai vasi soimaasi ivuaadami oidigi daama oidacami”, caiti loojai.

⁶ Amaasi maat taa aan isnavamucu aooqui aradacada amaamarada Diuusi dai agai ismaacada gancoodaditu gaaagiditai isSuusi rracagacaga vuviadami. Amaasi maitaa aan istumaasi giñtagituagi tagaacai aooqui mosduaadimuan tada aan.

⁷ Amaasi adiuusi taanaruda povaiñtadai:

—¿Tuipasi duaadimuan tada aapi? Gaaagidamu aan ooqui goovai dai istuma cisi goovai ismaacada cuvaracami moomo dai baiivustaamadu aagada.

⁸ Acasi ismaacada taa aapi lquioma oidacatadai dai camaitipu damos amo imidagai vuusia agai agaa dagacaiñdaga ismaacada samicada tuucavaga dai tucagamu dai gooquiga imia agai agai adiaavora lamadu. Daid aoodami oidigi daama oidacami ismaacada maioojisi tararagada liivruaga cquivacai oidigi abiaadaga. Liivruaga oojisi vasi oodami tararagada ismaacada tomastuigaco oidaca agai Diuusi lamadu. Aoodami ismaacada maioojisi tararagada liivruaga samicada duduaadimu agai tagacai acasi ismaacada lquioma oidacatadai dai camaitipu dai apamu divia agai.

⁹ Alasi gaaagai pascaga gatgitocagi dai poduucai maat cacagi istumaasi gaaagida ñagai aan: Acuvaracami moomoda acasi arapan ducami cuvaracami gigiidi siaaco daja aooqui.

¹⁰ Daid agai vaa moomoda arapan ducami cuvaracami rará. Taamatai arará camaitataani. Alia amoco gataani sivi dai agamai maiquiaa divia. Daid siascada diviagi agai maitvapi gataanada agai.

¹¹ Acasi ismaacada lquioma oidacatadai dai camaitipu arará lpa dai vascaga araduñda agaa cuvaracami. Dai gooquiga agai imi agai adiaavora lamadu.

¹² Abaiivustaama aagada acasi ismaacada taa aapi arapan ducami baiivustaamadu rará ismaacada maiquiaa gataañi. Damos gataañia agai agai acasi lamadu. Daid arará laalachi gataanada agai.

¹³ Abaiivustaama rará cabaiduu ganñiooqui dai tagida agai agai gansamicamiga lamadu ganguvucadaga acasi.

¹⁴ Dai vasi agai acasi lamadu cocoda agai agai ismaacada Cañiru agaiña vaavoitudadami. Damos acañiru vaamioma istuidimu isagai. Acañiru rtaanadamigada vasi taraanadami daida arraigada vasi rará, dai ismaacada agai lamadu daraaca ca isDiuusi ñiñoquituldiadamigada agidi mui oodami saida istutuidi iscagacaga vuvaiquagi dai Diuusi co vuvaitu agai dai agai apiacaga vaavoitudai —iñtadai Diuusi taanaruda.

¹⁵ Taid adiuusi taanaruda povaiñtadai lpa:

—Agagar suusudagi ismaacada taa aapi siaaco dan daja aooqui tataacaligami agai arapan ducami mui naana maasi oodami naana maasi ñioocadami, aipaco agar quiiquiga oidacami dai vasi oidigi daama oidacami.

¹⁶ Daid abaiivustaama aagada acasi ismaacada taa casi gaaagidi aan isarapan ducami baiivustaama rará. Daid arará cadada agai aooqui tataacaligami daida cocoda agai agai dai vuimu vasi aooqui vustuidada daida aooqui muaamu agai dai midamu.

¹⁷ Dai vasi arará tagida agai gansamicamiga. Acasi poduucai ipilidi Diuusi cascada, vai poduucai araduñia istumaasi Diuusi caagai isaraduñia agai.

¹⁸ Λοοqui ismaacαδλ τλλ aapi λरणpan ducami λgλλ quii siaaco daja λgai ismaacαδλ vaamioma gataaanλi sivλλasi ατλταaanλdami oidigi daama oidacami —iñtαλdai Diuusi tαtλaañicarudλ.

18

¹ Antai gooquiλγλ τλλ aanλ λmai Diuusi tλaañicarudλ vai tλvañimi tλvaagiaiñdαγλ. Dai sλλlicαδλ viaa guvucadagai. Dai cλλ maasi oidigi daama cavami dadadacαitai λgai.

² Dai cavami iina dai pocaiti:

—Caugiti agai λgλλ quii Babilonia siami oidacamu λDiaavora tαtλaañicarudλ daidλ anunui coocosatamu ami.

³ λBabiloniλγλ oidacami λgai dai vupuiirumagi mui oodami aa gλgλr quiiquiλγλ oidacami sai λgai soimaasi ivuaadana λpan duucaí λBabiloniλγλ oidacami. Poduucai isduucaí λmo iitλracami oidi λmai istumaasi navamudaga. Daidλ λraraí vλλasi oidigi daama oidacami googosi gλnducami λpan duucaí λBabiloniλγλ oidacami. Daidλ λBabiloniλγλ oidacami sapλdaiña naana maasi istumaasi namλacami dai poduucai mui gaagardami vλλasi oidigi daama oidacami riricutu. Cascαδλ ugitimu Babilonia —caiti λDiuusi tλaañicarudλ.

⁴ Amaasi cai aanλ λmai ñiooqui tλvaagiaiñdαγλ vai pocaiti:

—Iimλdavurai aapimλ giñmaamara Babiloniaiñdαγλ dai maisoimaasi ivuaada poduucai isduucaí soimaasi ivueeyi λBabiloniλγλ oidacami dai poduucai maisoimaasi taatamu aapimλ λpan duucaí λgai.

⁵ λgai sλλlicαδλ mui naana maasi istumaasi soimaascami ivueeyi dai Diuusi nλidi vλλasi gomaasi dai soimaasi taatatulda agai Diuusi λgai.

⁶ Soimaasiavλr taatatulda aapimλ λgai λpλ λcaasi vaamioma siλλ soimaasi taatatuli λgai aa.

⁷ Poduucai isduucaí λgai mosivuaadana mosαcaasi istumaasi λλgi λgai ipλli dai tomasiaacoga gaaagidi sai sλλlicαδλ riricuga poduucai λpλ soimaasiavλr taatatulda. λgai mospολlidi: “Aatλmλ mostλtaaanλdami gλrducami, maitλrviλλga tomali λmo istumaasi. Tomali λmo imidagai maisoigλrλliadamu aatλmλ”, asλlidi λgai.

⁸ Cascαδλ aliλ λmo tasaicαδλ soimaasi taata agai λgai. Daivuñi agai coocodagai dai biuugigai dai coiya agai muidutai, dai mλi agai λgλλ quii. Diuusi λgai dai sλλlicαδλ viaa guvucadagai dai λgai gia soimaasi taatatulda agai λgλλ quiiγλrλ oidacami.

⁹ λraraí oidigi daama oidacami ismaacαδλ googosi gλnducami dai soimaasi ivuaadana λpan duucaí λBabiloniλγλ oidacami soigλnλliadamu dai suaañidamu tλλgacai λcubusi siλλscαδλ mλλλjidagi λgλλ quii.

¹⁰ λgai mλλcαsdλγλ guucaca agai duduaadimucaí tλλgacai isducatai Diuusi soimaasi taatatuli λBabiloniλγλ oidacami, dai pocaitiadamu:

—¡Aiji! Soogigi aapimλ Babiloniλγλ oidacami. Aapimλ sλλlicαδλ viaa guvucadagai dai Babilonia sλλlicαδλ λrλmo gλλ quii. Dai todian duucaí Diuusi soimaasi gλntaatatuli aapimλ —ascaitada agai λraraí.

¹¹ λgaagardami vλλasi oidigi daama oidacami soigλnλliadamu λpλ dai suaañidamu λpλ tλλgacai ismλi Babilonia camaitiipucatai sioorλ sapλadagi istumaasi cucupλticaana λgai.

¹² λgai vuaapaiña ooro, dai plaata, dai ojoodai namλacami, dai yuucusi namλacami, seseda dai aa λma maasi yuucusi moraaduacami dai vλpλdacami, dai naana maasi uusi chigian uvadami, dai naana maasi istumaasi elefante taatamudαcαδλ duñisicami, dai uusi namλacami, dai bronse, dai vapaiñomi, dai marmol.

¹³ Dai vuaapaiña λpλ canela, dai aa naana maasi uuvadami cuaadagai vλλtarλ dai aa naana maasi uuvadami coidαδλ vλλtarλ dai aa naana maasi sigian uuvadami istumaasi gλtλidiña oodami, dai cubimadali, dai mirra, dai valienti, dai asaiti, dai tλligi tui, dai

tligi. Dai vuaapaiña ΔΔΡΔ asñiñitu ΔΔmadu cameyu, dai cañiiru, dai caapayu, dai carros, dai vuaapaiña Δgai oodami dai gaagaraiña.

¹⁴ DaidΔ Δgaagardami pocaitiadamu:

—Camaitipu VΔΔsi naana maasi istumaasi namΔacami ismaacΔΔΔΔΔΔ baigΔΔΔlidiña ΔBabiloniΔΔΔ oīdacami, caugidagai VΔΔsi gomaasi ismaacΔΔΔ viaacatadai Δgai dai camaioidaca agai tomali Δmo imidagai —caitiadamu Δgaagardami.

¹⁵ Dai Δgai vaa gaagardami ismaacΔΔΔ riricutu gaagalditai naana maasi istumaasi ΔBabiloniΔΔΔ oīdacami mΔΔcasdΔΔΔ daraacamu duduaadimucai tΔΔgacai isducatai Diuusi soimaasi taatatuli ΔBabiloniΔΔΔ oīdacami soigΔΔΔliadamu Δgai dai suaañidamu

¹⁶ dai pocaitiadamu:

—¡Aiji! Soogigi aapimΔ BabiloniΔΔΔ oīdacami. SΔΔlicΔΔΔ Babilonia ΔΔΔmo gΔΔ quīcatadai. Dai aapimΔ gΔΔnaadaca yuucusi cΔcΔΔgaducami moraaduacami dai vΔΔpΔgicami dai gΔΔnaadacatadai aapimΔ ooro nanaacagi dai ooro baabaivucui dai ojoodagadΔ aliΔsi ΔrnamΔacami.

¹⁷ ΔΔmos todian duucai ugīdagai mosΔΔ naana maasi istumaasi sΔΔlicΔΔΔ namΔacami —caitadamu Δgai.

Dai VΔΔscatai ismaacΔΔΔ gaaata vuaadana ΔvaarcuΔΔΔ dai tΔΔaanΔdamigadΔ dai aaoodami ismaacΔΔΔ ami iimΔiña mΔΔcasdΔΔΔ guucaca agai

¹⁸ tΔΔgacai iscamΔΔΔjimi ΔgΔΔ quīi Babilonia cavami ijiñiña agai dai pocaitiada agai:

—Maitipu Δmai gΔΔ quīi siaaco vaamioma gataaanΔi oodami —caitiada agai.

¹⁹ Dai gΔΔnmoomo daama daituada agai Δgai dΔVΔΔrai suaañitai dai soigΔΔΔliditai dai iññacaitai dai pocaitiada agai:

—¡Aiji! Soogigi aapimΔ BabiloniΔΔΔ oīdacami. GΔntumiñsigacΔΔΔ riricutu VΔΔsi govΔarcu sociacami. Dai todian duucai caugīdagai gΔΔnvustuidaga —caitiada agai Δoodami.

²⁰ ΔΔmos aapimΔ ismaacΔΔΔ tΔvaagiΔΔΔ oīdaga aliΔsi gΔΔagai mΔsbaigΔΔΔliadagi. Dai aapimΔ ΔΔΡΔ Suusi Cristo ojootosadΔ, dai aapimΔ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΔ, dai aapimΔ Diuusi maamaradΔ aliΔsi gΔΔagai mΔsbaigΔΔΔliadagi ΔΔΡΔ. Soimaasi taatatulda-cai Diuusi ΔBabiloniΔΔΔ oīdacami idui Diuusi istumaasi ΔrsΔΔlicami aapimΔ gΔΔnvΔΔtarΔ, cascΔΔΔ aliΔsi gΔΔagai mΔsbaigΔΔΔliadagi.

²¹ Amaasi Δmo Diuusi tΔaañīcarudΔ sΔΔlicΔΔΔ guvucami vañigi Δmo gΔΔ odai daidΔ ΔgΔΔ suudarΔ daitu dai pocaiti:

—Poduucai ΔΔΡΔ ugitimu ΔgΔΔ quīi Babilonia dai tomali Δmo imīdagai camainΔijadamu oodami.

²² Tomali Δmo imīdagai maitiivadamu arpa tomali flauta tomali trompeta Babilonia cacaayΔΔΔ. Tomali maitiipucami tomali Δmo aata vuaadami. Tomali maitiipucami siorΔ gatuaadagi mataimadai.

²³ Camaitiipucami tomali Δmo cuudagi dai camaitiipucami vagimi ismaacΔΔΔ ivuaadana Δoodami cuucuntaitai. ΔΔquioma Δgaagardami BabiloniΔΔΔ oīdacami vaamioma rirīcuacana siaa gaagardami oīdigi daama oīdacami dai vaamioma viaacana guvucadagai Δmos vupuiirumadaiña oodami aa gΔgΔr quīiquiΔΔΔ oīdigi daama oīdacami taapΔiditai.

²⁴ ΔBabiloniΔΔΔ oīdacami coodaiña Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΔ dai Diuusi maamaradΔ. DaidΔ ΔBabiloniΔΔΔ oīdacami tΔaanΔdamigadΔ gataaanΔiña coodaragai Δvaavoitudadami VΔΔsi oīdigi daama oīdacami.

19

¹ Antai gooquiΔΔΔ cai aanΔ iscavami ñioocai mui oodami tΔvaagiΔΔΔ dai pocaiti:

AliΔsi gΔΔagai iscΔΔga ñioocadagi Diuusi vui.

Δgai cΔΔgacΔΔΔ gΔrvuvaidi.

Δgai sΔΔlicΔΔΔ viaa sΔΔlicami.

Δgai sΔΔlicΔΔΔ viaa guvucadagai.

² Agai vΛASCARΛ ivueeyi istumaasi ARSΛalicami.
 Dai vΛASCARΛ aagai mosACAasi istumaasi ARvaavoi.
 Agai soimaasi taatatuli Λooqui tataacaligami.
 IsmaacADΛ soimaasi iduiñtuli mui oodami oidigi daama oidacami.
 Diuusi soimaasi taatatuli Λooqui coodaitai Agai Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ.
 Caiti Λñiooqui.

³ Amaasi APamu ñiñioo Agai dai pocaiti:

—Aliasi gΛaagai iscΛΛga ñioocadagi Diuusi vui. Tomastuigaco cuubusada agai
 ΛBabilonia mΛΛcai —caiti Λñiooqui.

⁴ TaidΛ Λmo coobai dan maacova cΛCΛΛliodami ΛΛmadu Λmaacova Diuusi
 tΛtΛaañicarudΛ cuiqui Diuusi vuidARΛ dai siaa duutuli Diuusi ismaacADΛ AgΛΛ daicarui
 daama daja, dai pocaiti:

—SΛΛlicADΛ ARvaavoi istumaasi aagai Λñiooqui. Aliasi gΛaagai iscΛΛga ñioocadagi Diuusi
 vui —caiti Agai.

⁵ Amaasi movasdarΛ siaaco daja Diuusi ñioo Λmo ñiooqui dai pocaiti:

Aliasi gΛaagai iscΛΛga ñioocadagi Diuusi vui vΛASCatai aapimΛ ismaacADΛ siaa duutudai
 Diuusi.

IsmaacADΛ ivueeyi Diuusi aa duiñdadΛ.

Tomasi ARaali siAPΛ gΛARducami.

⁶ Dai cai aanΛ ΛPΛ Λmo ñiooqui vai APan caiti siΛASCADΛ ñioocadagi mui oodami dai APan
 caiti mui ajaaqui dai APan caiti siΛASCADΛ cavami copondagi dai pocaiti:

Aliasi gΛaagai iscΛΛga ñioocadagi Diuusi vui.

Diuusi gARBaitΛCΛaacamiga sΛΛlicADΛ viaa guvucadagai.

Dai Agai tomasiaacoga gatΛaanΛi cascADΛ aliasi gΛaagai iscΛΛga ñioocadagi Agai vui.

⁷ Dai aliasi gΛaagai isbaigARΛliadagi aatΛmΛ DiuusicADΛ cΛΛga ñioocaitai Diuusi vui.

Caaayi istuigaco dadia agai Λvaavoitudadami tami tΛvaagiARΛ.

Dai tomastuigaco ΛΛmadu daraajamu Agai ismaacADΛ ΛCañiiru aagaiña oodami.

Agai cabaiganduuduna.

⁸ Agai gΛnaadaca yuucusi cΛCΛΛgaducami cΛΛ vuaañicami dai dadadacADami.

Caiti Λñiooqui.

Λyuucusi cΛCΛΛgaducami ARAPan ducami isduucai oidacana Diuusi maamaradΛ.

⁹ Amaasi ADiuusi tΛaañicarudΛ povaiñtΛtdai:

—Poduucai ooja aapi: “SΛΛlicADΛ baigANliadamu Λvapaidarsicami siΛASCADΛ
 APΛduñiagi vagimi tΛvaagiARΛ aΛcai Λvaavoitudadami” —iñtΛtdai ADiuusi tΛaañicarudΛ.

Dai Agai povaiñtΛtdai APΛ.

—Istumaasi gΛaagidi aanΛ ARDiuusi ñiooquidΛ cascADΛ sΛΛlicADΛ ARvaavoi.

¹⁰ Antai aanΛ giñtootonacADΛ cΛquiiva ADiuusi tΛaañicarudΛ vuidARΛ dai siaa duutudaiña
 agaitadai aanΛ. DΛmos Agai povaiñtΛtdai:

—Maiti pomaasi iñvuiidiada aapi. AanΛ gia mosARDiuusi piooñigadΛ APan duucai aapi
 ΛΛmadu gΛaaduñi ismaacADΛ apiacΛΛga gaaagidi Suusi ñiooquidΛ. Siaa iduutuda aapi
 Diuusi.

SioorΛ gaaagidi Suusi ñiooquidΛ Agai vaa ARDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ —iñtΛtdai
 ADiuusi tΛaañicarudΛ.

¹¹ Amaasi tΛΛ aanΛ isgΛcuupiojo ΛtΛvaagi. Tai gΛmaasitu Λmo cavaayu tojacami.
 Dai Agai ismaacADΛ dan daitugai tomali Λmo imidagai maivuidARΛ caatacana Diuusi
 dai vΛASCARΛ aagaiña Agai mosACAasi istumaasi ARvaavoi. Dai mosACAasi istumaasi
 ARSΛalicami ivueeyi Agai, dai cocoda Agai mosACAasi Λsoimaasi ivuaadami.

¹² Dai vuupuidΛ Agai APan duucai dadadacΛi taí. Dai gΛmoo daama mui tuutustugai
 cooronai. Dai covadarΛ oojisi tΛtΛaradΛ Agai dΛmos mosΛΛgi Agai maatΛ iscaiti Λoojai.

¹³ Gaaadaca yuucusi lamadicami. Dai agai lDiuusi ñiooquidl tllagidu.

¹⁴ Dai oidi agai vllasi lSandaaru tlvaaagiarl oidacami. Dai gnaadaca lSandaaru yuucusi clclagaducami tootoacami dai clvuaañicami. Dai dan daraitugai agai caapayu tootoacami.

¹⁵ Dai agai ismaacldl Diuusi ñiooquidl tllagidu tñiañidarl vuusai lmo mastai muucacami vai lgaicldl cocoda agai agai loodami oidigi daama oidacami. Dai claga tlaanlda agai agai loodami oidigi daama oidacami gAguvucadagacldl. Dai cavami soimaasi taatatulda agai agai loodami sai poduucal maatna loodami issallicldl baamucu Diuusi agai vui. Diuusi agai dai sallicldl viaa guvucadagai.

¹⁶ Dai agai ismaacldl Diuusi ñiooquidl tllagidu cajiarl dai yuucusidl daama oojisi lmo ñiooqui vai pocaiti loojai: “Raígadl vllasi raraí dai tlaanldamigadl vllasi tatläänldami”, caiti loojai.

¹⁷ Amaasi tll aanl llpl lMoco Diuusi tlaañicarudl ismaacldl tasapai clclca dai cavami iña dai potldai agai vllasi lUjuurugi ismaacldl lVllaltapai nlllyi:

—Dimivurai, vllscataiavl gAnmpaida Diuusi iduñia agai lmo vagimi,

¹⁸ dai gAnbibiiida agai raraí baabiedl, dai sandaaru tatläänldamigadl baabiedl, dai clclali maiduduaadicudami baabiedl, dai caapayu baabiedl, dai agai ismaacldl dan daraitugai lcaapayu baabiedl, dai vllasi oodami baabiedl tomasi lrtatläänldami tomasi lrpipioñi tomasi lraali tomasi lrgAgarducami —tldai lDiuusi tlaañicarudl lUjuurugi.

¹⁹ Amaasi tll aanl lclisi ismaacldl lgal suudagiaiñidarl vuusai dai tll aanl llpl lRaraígadl oidigi daama oidacami lSampaadaca agai gAnSandaaruga dai cocoda agai agai ismaacldl dan daitugai lcavaayu tojacldl llmadu sandaarugadl agai.

²⁰ Daidl lSandaarugadl lclali ismaacldl dan daitugai lcavaayu bl lclisi llmadu agai ismaacldl pocaiti saidl lRDiuusi ñiooquituldiadamigadl dai maitarvaavoi agai vaa ismaacldl idui naana maasi istumaasi gAgarducami lclisi vuitapi dai gomaasicldl vupuiirumagi agai loodami ismaacldl gandagitu mlstlclpagi lclisi tatlAragadclldl dai ismaacldl siaa duutudai lmoonoo ismaacldl lpa maasi lclisi dai maamaisa. Amaasi ml tai duduaacami taiyarl suuli lclisi llmadu agai ismaacldl pocaiti saidl lRDiuusi ñiooquituldiadamigadl dai maitarvaavoi. Atai mlSiaaco suuli agai vllanagl asufre.

²¹ Daidl lclali ismaacldl lcavaayu tojacldl dan daitugai coi lSandaarugadl lclisi lMastaicldl ismaacldl tñiañidarl vuusai tai vllasi lUjuurugi cl tataascovai baabiedlclldl agai.

20

¹ Antai gooquiarl tll aanl istlvaaagiaiñidarl tlvañimi lmo Diuusi tlaañicarudl dai bclati agai yavigadl lgal dAgai tuucavacldl dai gAnooviarl bclati lmo cadena gaducami.

² Daidl lDiuusi tlaañicarudl bl lclisi vlgicldl. Agai vaa lramo cooyi ismaacldl llqui abiaadl oidi daama aimaraiña dai Diaavora tllagidu dai Satanási vllasi. Daidl lDiuusi tlaañicarudl vuu lclisi vlgicldl sai amaasi vuulicana lmo mil uumigi.

³ Daidl lgal dAgai tuucavacarl daitu dai cl cuu sai camaivupuiirumadaiña agai oodami oidigi daama oidacami asta silscadl aayi llmo mil uumigi. Amaasi alcl lcaaqi uumigi mlSiuupanamu chilclqui tasai.

⁴ Amaasi tll aanl lgal daraicarui vai daama daraaja agai mlSmaacldl darai saidl lrdudunucamicana. Dai tll aanl llpl iibladl agai mlSmaacldl guicuta moomodl gaaagiditai agai Suusi mamaatluldiaragadl dai vaavoitudaitai agai Diuusi ñiooquidl. Agai maisiaa duutuli lclisi vlgicldl tomali moonogadl. Dai agai maitandagitu

mastatallapagi acisi tataragadacada coocovadarla sipla noonoviarla. Dai tlla aanla isduduaaca agai dai gatajai Cristo ammadu amo mil uumigi.

⁵ Agai arapagadada ismaacada duduaaca. Dai agaa coidada gia maiduduaaca asta acai ammo mil uumigi.

⁶ Sallicada baiganalidi agai ismaacada apaga duduaaca Diuusi covai vuvaitu agai. Agai arpapaalicamu tavaagiara Diuusi vuitapi dai gataanadamu Cristo ammadu amo mil uumigi. Dai agai gia maiimia agai adiaavora ammadu.

⁷ Dai caacai ammo mil uumigi masivuusaidamu Satanasi agaa dagacaindara

⁸ siagai vlassi oidigi daama aimardamu dai vupuiirumadadamu oodami. Agai vupuiirumadamu Gogara oidacami dai Magogara oidacami. Dai ampaidamu agai asandaaru ami oidacami sai soifa cocoodana adiuusi sandaarugada. Asandaaru ismaacada Gogara dai Magogara oidaga anpan aalquidu aoorai ismaacada agaa suudagi ugidana oidaga.

⁹ Dai iimi agai agai amapacara siaaco gaa tapalica. Dai sicolima agai agai siaaco daraaja Diuusi sandaarugada dai siaaco oidaga aoodami ismaacada Diuusi oigadai. Damos Diuusi ootosa agai tai tavaagiaiñdara sai mana vlassi adianasi sandaarugada.

¹⁰ Dai Diuusi taiyara daituda agai adiaavora vupuiirumadacai agai agaa. Atai siaaco daituda agai Diuusi adiaavora vanaagaa asufre dai amiava masiaaco daitu acisi vagicada ammadu agai ismaacada pocaiti saida arDiuusi ñiooquituldiadamigada dai maitarvaavoi. Ami soimaasi taataca agai agai vascara tasara dai tucara.

¹¹ Amaasi tlla aanla amo gaa daicarui tojacami dai tlla aanla agai ismaacada dan daja. Dai ugidagai aoidigi ammadu atavaagi siaaco daja atasai daida amasaadai daida asisiaavugai, dai camaitiiputu tomali amo istumaasi.

¹² Antai tlla aanla acoidada gagarducami dai aaliducami vai vuidara guuca Diuusi. Matai cupioojo alilivru siaaco oojisi istumaasi ivuaadana oodami dai Diuusi soimaasi taatatuli vlassi asoimaasi ivuaadami ismaacada vaamioma soimaasi ivuaadana vaamioma soimaasi taatatuli agai. Dai cupioojo amai liivru siaaco oojisi atataragada vlassi agai ismaacada tomastuigaco oidaca agai Diuusi ammadu.

¹³ Daida aoodami ismaacada coi agaa suudara duduaaca daida aoodami ismaacada yaasapicatadai duduaaca dai vlassi acoidada duduaaca dai iji tavaagiamu tai Diuusi soimaasi taatatuli asoimaasi ivuaadami. Ismaacada vaamioma soimaasi ivuaadana vaamioma soimaasi taatatuli agai.

¹⁴ Dai camaicoodamu oodami baiyoma tomastuigaco maddamu ataiyara. Daida adiaavora ammadu oidacamu tomastuigaco.

¹⁵ Vascatai agai ismaacada maioojisi tataragada alivvurara siaaco oojisi tataragada agai ismaacada tomastuigaco oidaca agai Diuusi ammadu Diuusi suuli agai ataiyara.

21

¹ Antai gooquilara tlla aanla amo tavaagi utudui dai amo davarrai utudui. Atavaagi aragadada daida adavarrai aragadada caugidagai cascada dai camaitipu agaa suudagi.

² Antai aanla Vuaana tlla agaa quii ismaacada Diuusi covai vusaitu Jerusaleena utudui tlagidu vai tavanimi tavaagiaiñdara. Diuusi vuidara caaacatadai agai. Sallicada chigia maasi agaa quii poduucai isduucai chigia maasi amo ali taji siuu duucu cunata agadagi.

³ Antai cai aanla amo ñiooqui iscavami ñioo tavaagiaiñdara dai pocaiti:

—Sivi gia Diuusi oodami saagida oidacamu daida aoodami armaamaradacamu Diuusi. Dai Diuusi arDiuusigadacamu aoodami.

⁴ Dai siaaco daja Diuusi maitiipucamu istucada soiganliadagi oodami. Dai camaicoodamu oodami, tomali maisuaanadamu tomali maisoiganliadamu. Dai camaicoodamu agai. Vlassi aalquida istumaasi caugidagai cascada —caiti añiooqui.

19 Daid^Λ lbaivustaama dan gooca ojoodai ismaac^Λda^Λ uta daraaja ^Λcurarai daama arastudicatadai naana maasi ojoodai nam^Λacami. ^Λmoco viaacatadai jaspe. Dai ^Λmai viaacatadai sifiro. Dai ^Λmai viaacatadai ágata. Dai ^Λmai viaacatadai esmeralda.

20 Dai ^Λmai viaacatadai ónise. Dai ^Λmai viaacatadai cornalina. Dai ^Λmai viaacatadai crisólito. Dai ^Λmai viaacatadai berilo. Dai ^Λmai viaacatadai topacio. Dai ^Λmai viaacatadai crisoprasa. Dai ^Λmai viaacatadai jasinto. Dai ^Λmai viaacatadai amatista.

21 lbaivustaama dan gooca cucuuparagai perlac^Λda^Λ duñisicatadai. Daid^Λ ^Λcaayi g^Λduc^Λdioma go^{ΛΛ} ooroc^Λda^Λ duñisi dai ^Λpan duucaí dadadac^Λi vidrio.

22 Dai ami ^Λg^{ΛΛ} quiiy^Λr^Λ mait^{ΛΛ} aan^Λ tomali ^Λmo quiuupai. Diuusi g^Λrbait^Λc^Λaacamiga ^Λgai dai s^{ΛΛ}lic^Λda^Λ viaa guvucadagai. Dai ^Λgai ^Λmadu m^Λsmaac^Λda^Λ Cañiiru aagaiña ^Λr^Λpan ducami quiquiupai casc^Λda^Λ maitipu quiquiupai.

23 ^Λg^{ΛΛ} quiiy^Λr^Λ mait^Λaagai tasai cuudagid^Λ tomali masaadai Diuusi ^Λmadu ^Λgai m^Λsmaac^Λda^Λ Cañiiru aagaiña cavami dadadac^Λi casc^Λda^Λ.

24 Dai naana maasi oodami saagidiaiñ^Λr^Λ ismaac^Λda^Λ c^{ΛΛ}gac^Λr^Λ vuvaja ajioopada ^Λgai ^Λg^{ΛΛ} quii cuudagid^Λc^Λda^Λ. Daid^Λ ^Λraraígad^Λ oodami oidigi daama oidacami ^Λg^{ΛΛ} quiiy^Λr^Λ oidaca ^Λgai ^Λr^Λ dai siaa duutuada ^Λgai Diuusi.

25 ^Λcuucuparagad^Λ ^Λg^{ΛΛ} quii v^{ΛΛ}sca^Λr^Λ moscuucupioquiñicana ami maitipuca tucagi casc^Λda^Λ.

26 Dai ami oodami v^{ΛΛ}si oidigi daama oidacami saagidiaiñ^Λr^Λ siaa duutuadamu Diuusi.

27 Dai tomali ^Λmo istumaasi soimaascami maivapaac^Λdamu. Dai tomali ^Λmo soimaasi ivuaadami tomali ^Λyaatavogami maivapaac^Λdamu. Mos^Λcaasi ^Λgai ismaac^Λda^Λ oojisi t^Λlaragad^Λ ^Λliivrugad^Λr^Λ ^Λgai m^Λsmaac^Λda^Λ Cañiiru aagaiña. ^Λliivru^Λr^Λ oojisi t^Λlaragad^Λ ^Λgai ismaac^Λda^Λ viaa ib^Λdagai utudui dai tomastuigaco oidaca ^Λgai Diuusi ^Λmadu.

22

1 Amaasi ^ΛDiuusi t^Λaañicarud^Λ ^Λr^Λr^Λ giñt^Λagi ami siaaco daja Diuusi ^Λg^{ΛΛ} daicarui daama ^Λmadu ^Λgai m^Λsmaac^Λda^Λ Cañiiru aagaiña. Dai ^Λg^{ΛΛ} daicaruiñ^Λr^Λ vusan^Λi ^Λmo istumaasi ^Λpa maasi ^Λmo g^{ΛΛ} aqui c^{ΛΛ} vuaañicami suudagi ismaac^Λda^Λc^Λda^Λ viaacana oodami iib^Λdagai utudui. ^Λsuudagi ^Λpa maasi vidrio.

2 Daid^Λ ^Λg^{ΛΛ} quii caayigad^Λr^Λ g^Λduc^Λdioma ^Λr^Λrana m^Λr^Λi ^Λaqui. Daid^Λ ^Λaqui aipad^Λr^Λ guuca mui uusi. Daid^Λ ^Λuusi ^Λmo masaadac^Λda^Λ iibiatai. Daid^Λ iibiad^Λc^Λda^Λ viaacana oodami iib^Λdagai utudui. Daid^Λ ^Λuusi aagad^Λc^Λda^Λ maicoocor^Λi oodami.

3 Dai ami maitiipucamu tomali ^Λmo istumaasi soimaascami. ^Λg^{ΛΛ} daicarud^Λ Diuusi ^Λmadu ^Λgai m^Λsmaac^Λda^Λ Cañiiru aagaiña ami g^{ΛΛ} quiiy^Λr^Λ daacamu. Dai ^Λpipiooñigad^Λ ^Λgai m^Λsmaac^Λda^Λ Cañiiru aagaiña siaa duutuadamu ^Λgai.

4 Dai vuid^Λr^Λ daraacana dai coocovad^Λr^Λ oojisicamu ^ΛCañiiru t^Λlaragad^Λ.

5 Dai ami maitiipuca ^Λgai tucagi. Dai sioor^Λ ami oidaga maitgitoca ^Λgai cuucudagi tomali tasai. Diuusi g^Λrbait^Λc^Λaacamiga dadadaquigad^Λc^Λda^Λ maasca ^Λgai ami casc^Λda^Λ. Dai tomastuigaco gata^Λan^Λda ^Λgai ^Λpipiooñigad^Λ ^Λgai m^Λsmaac^Λda^Λ Cañiiru aagaiña.

6 Amaasi ^ΛDiuusi t^Λaañicarud^Λ povaiñt^Λadai:

—Istumaasi g^Λaagida iñagai aan^Λ ^Λrvaavoi dai baiga isvaavoitudagi. Dai Diuusi g^Λrbait^Λc^Λaacamiga ^Λr^Λgai ismaac^Λda^Λ aagidi g^Λñiñiooquituldadamiga istumaasi aagada ^Λgai. Caotoi g^Λt^Λaañicaru sai ^Λgai t^Λagidana pipiooñigad^Λ istumaasi caotoma ^Λr^Λduña ^Λgai —iñt^Λadai ^ΛDiuusi t^Λaañicarud^Λ.

7 Amaasi ^ΛSuusi Cristo povaiñt^Λadai:

—Otoma divimu aan^Λ. Sioor^Λ ^Λagiditai ca^Λcagi Diuusi ñiooquid^Λ ismaac^Λda^Λ oojisi idi liivru^Λr^Λ s^{ΛΛ}lic^Λda^Λ baig^Λn^Λliadamu —iñt^Λadai Suusi Cristo.

8 Aid^Λsi aan^Λ Vuaana ca^Λ gomaasi dai t^Λ giñtootonac^Λda^Λ c^Λquiva aan^Λ ^ΛDiuusi t^Λaañicarud^Λ vuid^Λr^Λ ismaac^Λda^Λ giñt^Λagi v^{ΛΛ}si gomaasi dai siaa duutudai iñagaitadai.

⁹ Damos agai povaiñtadai:

—Maitipomaasi ivuaada. Aan apan arDiuusi piooñigada apan duuca ai apan amadu gaaaduñi ismaacada gaaagidi Diuusi ñiooquida amadu vascatai ismaacada agiditai ca istumaasi oojisi idi liivrua. Baiyoma isiaa duutuda Diuusi —iñtadai aDiuusi taañicarud.

¹⁰ Dai povaiñtadai apan:

—Gaaagidañi apan Diuusi ñiooquida ismaacada oojisi idi liivrua cayooga apan istuigaco apanaduñia agai istumaasi agai idi liivrua.

¹¹ Siora soimaasi ivueeyi dagitoñi vai apiasoimaasi ivuaadana. Dai siora googosi ganducamica dagitoñi vai apiagoogosi ganducamica. Dai siora maisoimaasi ivuaadagi dagitoñi vai apiacaga ivuaadana. Dai siora Diuusi covai vuvaitu dagitoñi vai apiacaga vaavoitudaiña Diuusi —iñtadai aDiuusi taañicarud.

¹² Dai Suusi Cristo apamu povaiñtadai:

—Sallica otoma divimu apan. Dai vaaapidamu apan amo istumaasi namacami agai ismaacada ivuaadana gina duiñdaga. Siora vaamioma caga ivuaadagi maaquimu apan amo istumaasi vaamioma namacami.

¹³ Aan agai dai maiquia caquivacai oidigi abiaadaga oidaga dai tomastuigaco oidaca iñagai —iñtadai Suusi Cristo.

¹⁴ Sallica baiganlidi agai ismaacada Diuusi oigaldi soimaascamigada vai poduca viaacana agai oigaragai iscuucumiagi auusi ibiada ismaacada viaacana oodami ibdagagi utudui dai poduca viaaca agai oigaragai masvaapaquiagi apan quiy.

¹⁵ Damos apan qui quiidiga madaga viimu agai ismaacada maivaavoitudai Suusi Cristo, acadaracami, daida siora googosi ganducami, daida gacoodacami, dai siora siaa duutuadagi moomono, daida ayaatavogami.

¹⁶ —Aan Suusi caotoi gintañicaru sai aagidana vasi gomaasi vaavoitudadami muiyapaga oidacami. Aan arcajudada ara Davicaru. Aan apan ducami apan siaavugai ismaacada aquiamoco vusaci —iñtadai Suusi Cristo.

¹⁷ Dai Diuusi Ibadada amadu oodami ismaacada tomastuigaco oidaca agai agai amadu masmaacada Cañiru aagaiña potadai agai aSuusi Cristo.

—Dimi —tadai.

Dai siora cacagi idi ñiooqui apani gaagai ispotadagi aSuusi Cristo sai diviana.

Dai siora sallica ipaliadagi isDiuusi maaquiagi ibdagagi utudui agai viaa isvaavoitudagi Diuusi ñiooquida vai Diuusi ganmaaquiagi suudagi ismaacada viaacana ibdagagi utudui dai maitataanai tomali amo istumaasi.

¹⁸ Dai aagidi apan vascatai ismaacada cacagi Diuusi ñiooquida ismaacada oojisi idi liivrua sai maiama duuca oojaiña. Siora vaamioma oojagi Diuusi gia soimaasi taatuldia agai agai poduca isduuca taatuli agai asoimaasi ivuaadami ismaacada gaagai idi liivrua.

¹⁹ Dai siora maigovai daraasagi aa ñiooqui idi liivruaiñdaga Diuusi maigovai daasamu tataragada agai liivruaiñdaga siaaco oojisi tataragada agai ismaacada tomastuigaco oidaca agai Diuusi amadu. Dai maiviaacamu oigaragai isoidacagi apan quiy ismaacada Diuusi covai vusaitu.

²⁰ Aan arSuusi Cristo dai pocaiti ansai sallica otoma divia iñagai apan.

Dai apan vaavoitudadami ipali sai otoma diviana gartaanadami Suusi.

²¹ Aan ipali sai Suusi Cristo gartaanadami cagacaga gannaiña vascatai apan.

Moscaasi.